

ΠΑΝΑΓ. ΓΑΒΡΕΣΕΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Η ΠΕΙΡΩΝ

ΑΣΙΑΣ
ΑΦΡΙΚΗΣ
ΑΜΕΡΙΚΗΣ
ΩΚΕΑΝΙΑΣ
ΑΡΚΤΙΚΗΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1971

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΤ

89

ΣXB

Falco sparverius (Ταυρογόνων)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ) τ = 47

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Σ1

89

ΣXB

(ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ) ΓΑΒΡΕΣΕΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΑΣΙΑΣ
ΗΠΕΙΡΩΝ ΑΦΡΙΚΗΣ
ΑΜΕΡΙΚΗΣ
ΩΚΕΑΝΙΑΣ
ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗΣ

ΕΛΛΑΣ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1971

009
ΚΛΣ
ΣΤΕΒ
1333

ЗАІЗА АІФА 93937
З НІЖІФА И991300
З НІЖІЗМА
ЗАІИАЗХО
ЗНІЖІЖЧАНИ

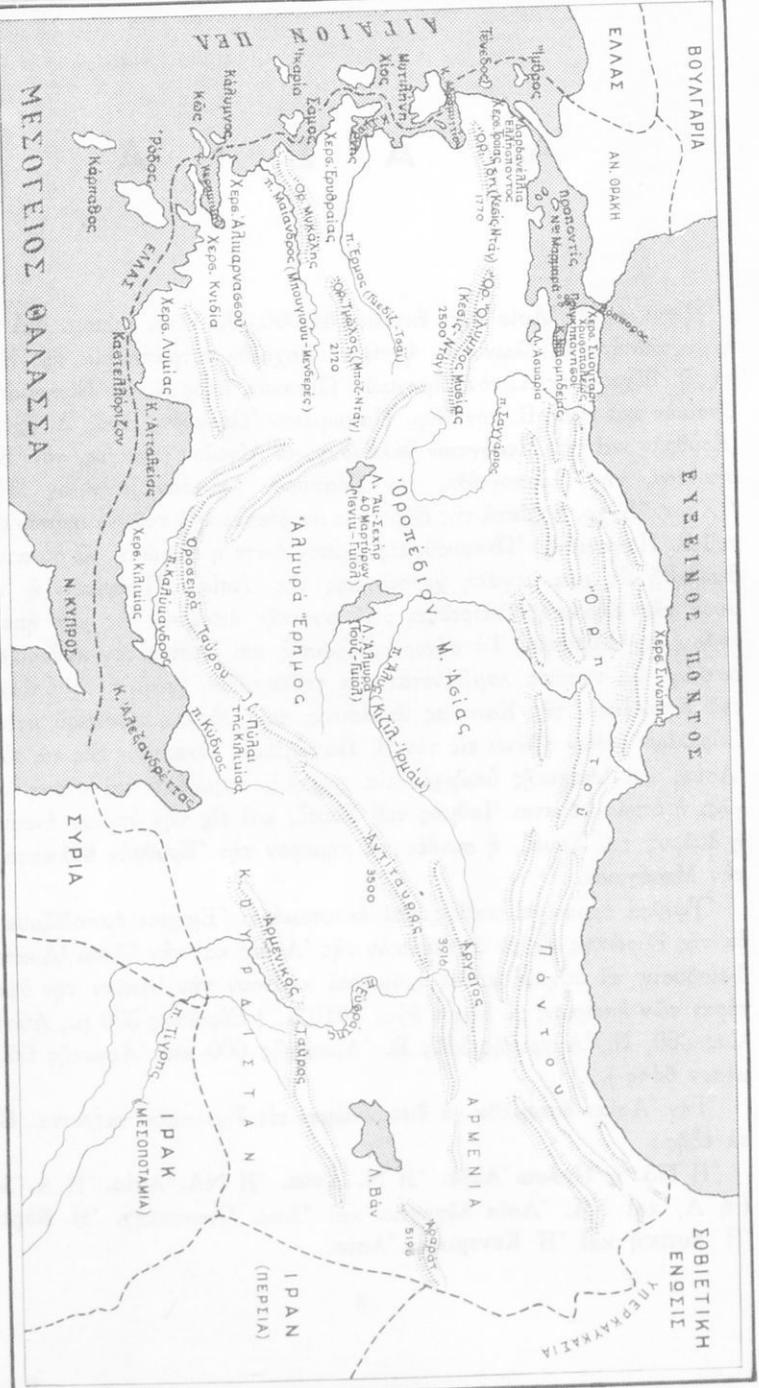
A. A Σ | A

Γενικά. Η Ἀσία ἔχει ἑκτασιν 44.000.000 τετρ. χιλιομ. καὶ εἶναι ἡ μεγαλύτερα ἐξ ὅλων τῶν ἡπείρων (σχεδὸν τετραπλασία τῆς Εὐρώπης). Ἐχει πρὸς Α. τὸν Εἰρηνικὸν Ὡκεανόν, πρὸς Ν. τὸν Εἰρηνικὸν καὶ Ἰνδικὸν καὶ πρὸς Β. τὸν Βόρ. Παγωμένον Ὡκεανόν. Πρὸς Δ. ἔχει τὴν Ἐρυθρὰν καὶ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, τὸ Αιγαῖον πέλαγος, τὸν Ἑλλήσποντον, τὴν Προποντίδα, τὸν Βόσπορον καὶ τὸν Εὔξεινον Πόντον (Χαρτ. Ἔγχρ.). Μετὰ τῆς Εὐρώπης συνδέεται ἀπὸ τοῦ Καυκάσου μέχρι τοῦ Β. Παγωμένου Ὡκεανοῦ, εἰς τρόπον ὥστε ἡ Εὐρώπη, νὰ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μία μεγάλη χερσόνησος τῆς Ἀσίας. Πράγματι ἡ Ἀσία μετὰ τῆς Εὐρώπης θεωρεῖται ἀπὸ φυσικῆς ἀπόφεως ὡς μία ἡπειρος, καλουμένη **Εὐρασία**. Τὰ σύνορα Εὐρώπης καὶ Ἀσίας δὲν καθορίζονται σαφῶς· ὡς τοιαῦτα λαμβάνεται μία τεθλασμένη γραμμή, ἡ ὅποια διὰ τοῦ Καυκάσου, τῆς Κασπίας θαλάσσης, τοῦ Οὐράλη ποταμοῦ καὶ τῶν Οὐραλίων ὁρέων φθάνει εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὡκεανόν. Εἰς τὰ σύνορα Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς ὑπάρχει μία χαμηλή, ἀμμώδης καὶ στενή λωρίς γῆς, ἡ ὅποια λέγεται **Ισθμὸς τοῦ Σουέζ**, καὶ εἰς τὴν ὅποιαν ἀνεσκάφη ἡ διώρυξ τοῦ Σουέζ, ἡ συνδέουσα σήμερον τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν μὲ τὴν Μεσόγειον.

Τψηλαὶ δροσειραὶ καθώς καὶ ἐκτεταμέναι **Ἐρημοι** ἔμποδίζουν τὴν ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀσίας καὶ τὴν **Ἀπωλετὴν** διείσδυσιν· αἱ ὑψηλαὶ αὐταὶ δροσειραὶ κάμνουν τὴν Ἀσίαν τὴν ὑψηλότεραν τῶν ἡπείρων, μὲ μέσον ὄψος 1010 μ. (Εὐρώπης 330 μ., Αὔστραλίας 360, Ν. Ἀμερικῆς 550, Β. Ἀμερικῆς 600 καὶ Ἀφρικῆς 660 μ. μέσον ὄψος).

Τὴν Ἀσίαν δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν εἰς 7 μεγάλα τμήματα. Είναι τὰ ἔξης :

‘Η ΝΔ. ἡ **Πρόσω Ασία**. ‘Η Ν. **Ασία**. ‘Η ΝΑ. **Ασία**. ‘Η Α. **Ασία** (ἡ Α. καὶ ΝΑ. **Ασία** λέγονται καὶ **Ἀπωλετὴν**). ‘Η **Βόρειος**. ‘Η **Δυτικὴ** καὶ ‘Η **Κεντρικὴ** **Ασία**.

Χαρ. 1. Φυσικός Χάρτης Ασιατικής Τουρκίας.

I. ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ Ἡ ΠΡΟΣΩ ΑΣΙΑ

Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν, ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία, ἡ Κύπρος, ἡ Συρία, ὁ Λίβανος, τὸ Ἰσραὴλ, ἡ Ἰορδανία, ἡ Σαουδικὴ Ἀραβία, ἡ Ὑεμένη καὶ τὰ διάφορα ἄλλα μικρὰ κρατίδια τῆς χερσονήσου τῆς Ἀραβίας καὶ τέλος τὸ Ἰράκ.

Ἀσιατικὴ Τουρκία

Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν χερσόνησον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπὸ μέρος τοῦ Κουρδιστάν καὶ τῆς Ἀρμενίας (Χαρτ. 1) καὶ ἀπὸ τὰς νήσους τοῦ Αἴγαλου Ἰμβρον καὶ Τένεδον καὶ τέλος τὰς νήσους τοῦ Μαρμαρᾶ καὶ τὰς Πριγκηπονήσους εἰς τὴν Προποντίδα.

Ἐκτασις. Ὁρια. Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ἀποτελεῖ τὸ μέγιστον τμῆμα τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας ἔχουσα ἔκτασιν 743.634 τετρ. χιλιομ. (ἐπὶ συνολικῆς ἔκτασεως 767.980 τετρ. χιλιομ. ἐξ ὧν τὰ 23.485 ἀνήκουν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν ἡ Ἀνατολικὴν Θράκην, ἔξετασθεῖσαν μὲ τὴν Εὐρώπην). Εἶναι δηλ. ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία σχεδὸν βπλασία εἰς ἔκτασιν τῆς Ἑλλάδος (ἔκτασις Ἑλλάδος 132.563 τετρ. χιλ.). Πρὸς τὰ Β. καὶ τὰ ΒΔ. βρέχεται ἀπὸ τὸν Εὔξεινον Πόντον, τὸν Βοσπόρον, τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἐλλήσποντον ἡ Δαρδανέλλια (Χαρτ. 1). Πρὸς Δ. ἀπὸ τὸ Αἴγαλον πέλαγος. Πρὸς Ν. συνορεύει μὲ τὴν Μεσόγειον, τὴν Συρίαν καὶ τὸ Ἰράκ καὶ πρὸς Α. ἀπὸ τὸ Ἰράν (Περσίαν) καὶ τὴν Σοβιετικήν "Ενωσιν ("Υπερχακασίαν).

Μορφολογία ἐδάφους. **Φυσικαὶ περιοχαί.** Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ ἐν δροπεδίον, μέσου ὅψους 1000 μ., τὸ ὄποιον περιβάλλεται πανταχόθεν ἀπὸ ὅρη ἀφίνοντα δλίγας μόνον διαβάσεις, διὰ τῶν ὅποιων γίνεται ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὴν τοῦ ἔξω τοῦ δροπεδίου ὑπόλοιπον χώραν. Μεγάλου μέρους τοῦ δροπεδίου τὰ ὄδατα τῶν βροχῶν δὲν ἔχουν διέξοδον πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ ἡ συλλέγονται εἰς τὰ χαμηλότερά του μέρη, ὅπου σχηματίζουν λίμνας κατὰ τὸ πλεῖστον ἀλμυράς, ἡ χάρχονται εἰς τὰς ἀμμώδεις ἐρήμους ἔκτασεις τοῦ δροπεδίου, καταπινόμενα ἀπὸ τὴν ἄμμον. Βορείως τοῦ δροπεδίου ἔκτείνονται αἱ δροσειραὶ τοῦ Πόντου ἡ Ποντικαὶ Ἀλπεις, αἱ ὄποιαι ἡ ἀρχονται ἀμέσως ἀπὸ τῆς πα-

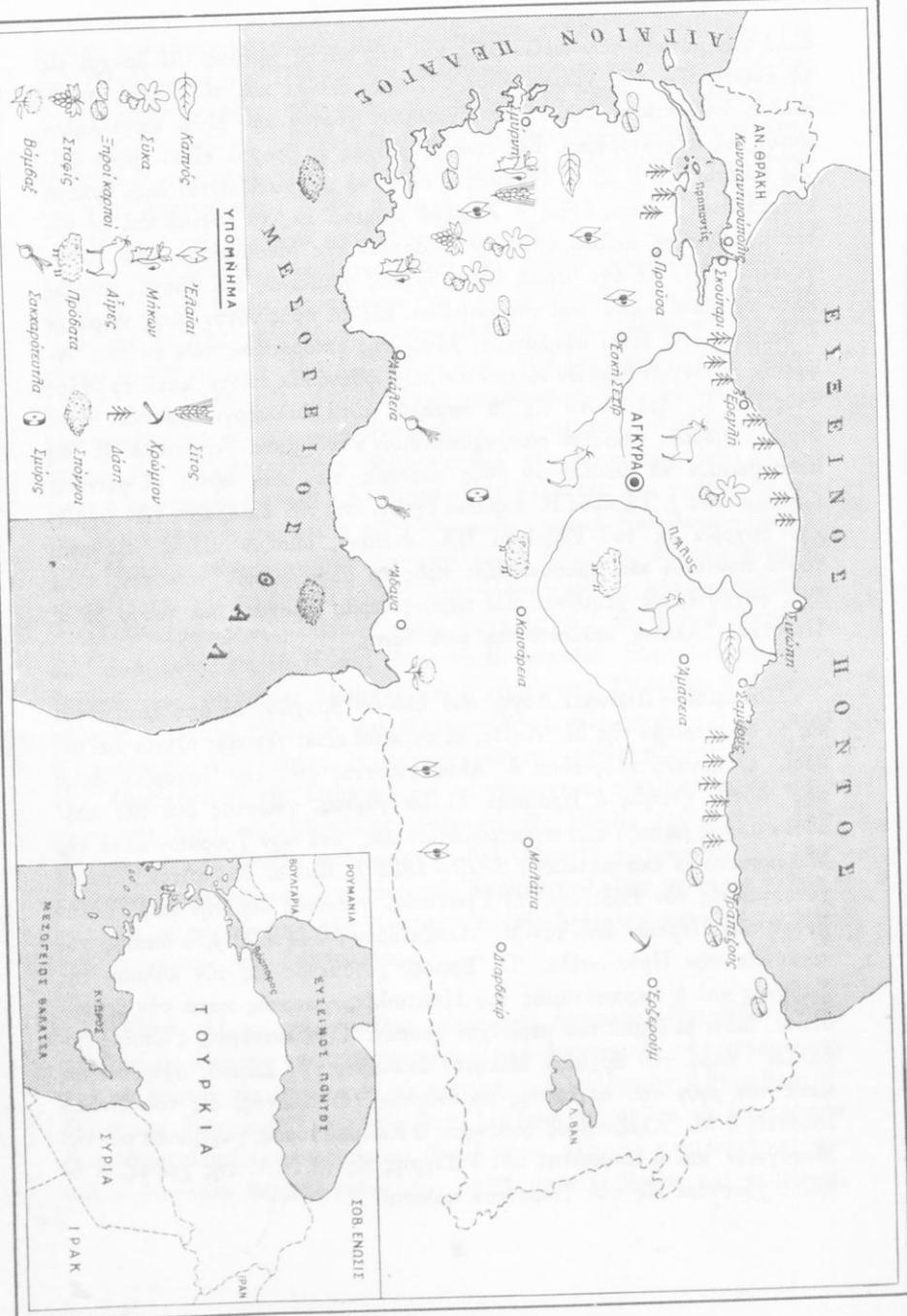
ραλίας ή ἀφίνουν στενάς πρὸς αὐτὴν πεδιάδας. Ἐρχίζουν αἱ ὁροσειραὶ τοῦ Πόντου ἀπὸ τὴν Προποντίδα καὶ, βαίνουσαι παραλλήλως πρὸς τὰς ἀκτὰς, φθάνουν μέχρι τῶν πρὸς τὴν Σοβιετικὴν "Ἐνωσιν συνόρων. Τὸ ὑψὸς των ποικίλει, φθάνον τὰ 3.000 μ., ἔχουν δὲ ἀρκετὸν πλάτος. Πρὸς τὰ N. καὶ τὰ A. τῆς M. Ἀσίας ἔκτεινονται αἱ ὁροσειραὶ τοῦ Ταύρου καὶ τοῦ Ἀντιταύρου (3.500 μ.), τὸ ἐσβεσμένον ἡφαίστειον Ἀργαῖος (3916 μ.) καὶ, πρὸς τὰ μετὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ τοῦ Ἰράν σύνορα, τὰ ἐσβεσμένα ἡφαίστεια μέγα καὶ μικρὸν Ἀραράτ (5198 καὶ 3911 μ.), τὰ ὅποια προεκτείνονται καὶ ἐντὸς τῶν ὡς ἄνω χωρῶν. Πρὸς τὰ Δ. τῆς χερσονήσου εύρισκονται τὰ ὅρη Ὁλυμπος τῆς Μυσίας (2.500 μ.), ἡ Ἰδη (1.770 μ.) εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Τροίας, ὁ Τμῶλος (2120 μ.) καὶ τινὰ ἄλλα χαμηλότερα ὅρη. Τὰ ὡς ἄνω ὅρη ἀφίνουν, καθὼς καὶ ἀνωτέρω ἀναφέρομεν, ὀλίγας μόνον διαβάσεις. Ὁνομαστὴ εἰς τὴν ἀρχαιότητα διάβασις διὰ τῆς ὁροσειρᾶς τοῦ Ταύρου εἶναι ἡ καλουμένη «πῦλαι» ἡ «Θύραι» τῆς Κιλικίας· διὰ ταύτης διέρχεται αὐτοκινητόδρομος καὶ ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Κων/λεως—Βαγδάτης. Μεταξὺ τῶν ὁροσειρῶν σχηματίζονται διάφοροι, ἀρκετὰ εὔφοροι, κοιλάδες καὶ, εἰς τὰ δυτικὰ καὶ τὰ πρὸς νότον παράλια, εὔφοροι πεδιάδες.

Οἱ θαλάσσιοι διαμελισμὸς εἶναι μεγάλοι εἰς τὰ δυτικὰ παράλια, ἀλλ' ἀσήμαντοι εἰς τὰ N. καὶ ίδιως τὰ B. παράλια. Εἰς τὰ B. σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῆς Σινώπης καὶ ἡ χερσόνησος Σκούταρι ἡ Χρυσουπόλεως (μεταξὺ Εύξείνου καὶ Προποντίδος). Εἰς τὰ Δ. σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῆς Τροίας. Νοτιώτερον ταύτης σχηματίζονται οἱ κόλποι τοῦ Ἀδραμυττίου, τῆς Σμύρνης καὶ αἱ χερσόνησοι τῆς Ἐρυθραίας ἀπέναντι τῆς Χίου, τῆς Μυκάλης ἀπέναντι τῆς Σάμου καὶ αἱ τῆς Ἀλικαρνασσοῦ καὶ Κνιδία ἀπέναντι τῆς Κῶ. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων χερσονήσων σχηματίζεται ὁ κόλπος τοῦ Κεραμεικοῦ. Εἰς τὰ νότια σχηματίζονται αἱ χερσόνησοι τῆς Λυκίας καὶ τῆς Κιλικίας καὶ μεταξὺ τούτων ὁ κόλπος τῆς Ἀτταλείας.

Κλίμα. Αἱ εἰς τὰ παράλια ὑψούμεναι ὁροσειραὶ ἐμποδίζουν τοὺς θαλασσίους ἀνέμους νὰ προχωρήσουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χερσονήσου καὶ νὰ φέρουν εἰς αὐτὸν τὴν εὐεργετικὴν τῶν ἐπίδρασιν (δηλ. βροχάς, ὅχι θερμὰ θέρη καὶ ἡπίους χειμῶνας). "Ἐχει διὰ τοῦτο τὸ ἐσωτερικὸν ὁροπέδιον κλῖμα ἡπειρωτικὸν μὲ θερμὰ θέρη, ψυχροὺς χειμῶνας καὶ μεγάλην διαφορὰν θερμοκρασίας, ὅχι μόνον μεταξὺ θέρους καὶ χειμῶνος,

ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν ὀρῶν μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας. Αἱ βροχαὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας εἶναι γενικῶς δὲ λίγαι καὶ τὸ ἔδαφος στεππῶδες, καλύπτεται δηλαδὴ ἀπὸ χαμηλὸν χόρτον καὶ εἶναι κατάληλον μόνον διὰ κτηνοτροφίαν. Εἰς τινας περιοχὰς αἱ βροχαὶ εἶναι τόσον δὲ λίγαι (κάτω τῶν 0,25 μ. ἐτησίως), ὥστε νὰ σχηματίζωνται ἐκεῖ ἀρκετά ἐκτεταμέναι ἔρημοι, ὅπως ἡ Ἀλμυρὰ ἔρημος. Εἰς τὰ δυτικὰ καὶ τὰ νότια παράλια τὸ κλῖμα, ὑπὸ τὴν ἐπιδρασιν τῆς Μεσογείου, εἶναι μεσογειακόν, δηλ. μὲν ὅχι θερμά θέρη, ἡπίους χειμῶνας καὶ βροχὰς κυρίως κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα. Εἰς τὰ πρὸς νότον δύμας παράλια ἡ θερμοκρασία εἶναι ὑψηλοτέρα, λόγῳ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ἐκ τῆς Ἀφρικῆς πνεόντων θερμῶν νοτίων ἀνέμων, φθάνουσα ἐνίστε κατὰ τὸ θέρος τοὺς 50° K. Διὰ τοῦτο εἰς τὰ παράλια αὐτὰ καλλιεργοῦνται καὶ φυτὰ θερμῶν χωρῶν, ὅπως τὸ σακχαροκάλαμον καὶ ἡ βανανέα, μερικὰ δὲ ἔτη κατορθώνουν νὰ ὀριμάσουν τοὺς καρπούς των καὶ αὐτοὶ οἱ φοίνικες (χονδραδίες). Τὰ πρὸς Β. παράλια ἔχουν, ὑπὸ τὴν ἐπιδρασιν τῶν ὑγρῶν καὶ ψυχρῶν ἐκ τοῦ Εὔξεινου ΒΑ. ἀνέμων, ίδιαζον κλῖμα. Λέγεται τοῦτο ποντικὸν καὶ προσομοιάζει πρὸς τὸ μεσογειακὸν τοιοῦτον, ἀλλὰ ἔχει ψυχροτέρους χειμῶνας καὶ περισσοτέρας βροχάς, διὰ τοῦτο δὲ αἱ Ποντικαὶ Ἀλπεις καλύπτονται ἀπὸ δάση.

Ποταμοί—Λίμναι. Λόγῳ τῶν δὲ λίγων βροχῶν, αἱ ὄποιαι πίπτουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μ. Ἀσίας, οἱ ποταμοὶ εἶναι γενικῶς δὲ λίγοι καὶ μικροί. 'Ο μεγαλύτερος εἶναι ὁ "Αλυς γνωστὸς ἀπὸ τὴν 'Ιστορίαν, διότι παρ' αὐτὸν ἡττήθη ὁ Κροῖσος. 'Ο Σαγγάριος, γνωστὸς διὰ τὰς παρ' αὐτὸν μάχας μεταξὺ τῶν στρατευμάτων μας καὶ τῶν Τούρκων κατὰ τὴν Μικρασιατικὴν ἐκστρατείαν (1919 - 1922). Καὶ οἱ δύο αὐτοὶ ποταμοὶ χύνονται εἰς τὸν Εὔξεινον. 'Ο Γρανικός, γνωστὸς διὰ τὴν παρ' αὐτὸν ἡτταν τῶν Περσῶν ἀπὸ τὸν Μ. Ἀλέξανδρον (344 π.Χ.), ὁ ὄποιος χύνεται εἰς τὴν Προποντίδα. 'Ο Ἐρμός, χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Σιμύρης καὶ ὁ παραπόταμός του Πακτωλός, γνωστὸς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, διότι οἱ ἄμμοι του περιεῖχον χρυσόν. 'Ο Μαίανδρος, ὁ ὄποιος ἐκβάλλει παρὰ τὴν ἀρχαίαν Μίλητον ἀπέναντι τῆς Σάμου, σχηματίζων κατὰ τὸν ροῦν του πλείστους μαιάνδρους. 'Ο Κύδνος, εἰς τὸν δόποιον λουσθεὶς ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἡσθένησε, ὁ Καλύκανδρος, χυνόμενος εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ ὁ Εὐφράτης καὶ ὁ Τίγρης εἰς τὰ Ν.Α. τῆς χώρας, οἱ δύοιοι χύνονται εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον.

Χαρτ. 2. Ἀσιατικὴ Τούρκια: Γεωργία, Κρηνοτροφία, Δάσοι.

Αἱ μεγαλύτεραι λίμναι εἰναι ἡ Ἀλμυρὰ λίμνη ἡ Τάτα, τὸ ὅδωρ τῆς ὁποίας ἔξατμιζόμενον ἀφίνει κατ' ἔτος εἰς τὰς ὄχθας τῆς στρῶμα ἀλατος, πάχους πολλάκις ἐνδε μέτρου· ἡ ἈΚ - Σεχήρ, ἡ Ἀσκανία παρὰ τὴν Προποντίδα καὶ ἡ λίμνη Βάν, ἡ μεγαλυτέρᾳ δὲλων εἰς τὰ ἀνατολικὰ τῆς χερσονήσου.

Γεωργία καὶ Κτηνοτροφία. Κυρία ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων εἶναι ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία. Τὸ δρεινὸν ὅμως τῆς χώρας καὶ αἱ στέπηπαι καὶ ἔρημοι, αἱ ὁποῖαι καταλαμβάνουν μεγάλας ἐκτάσεις λόγω τῆς ἀνομβρίας, κάμνουν, ὥστε τὸ καλλιεργήσιμον ἔδαφος νὰ εἶναι πολὺ δὲλγον, μόλις τὸ $\frac{1}{20}$ τῆς ὅλης ἐκτάσεως. Τὸ περισσότερον τοῦ καλλιεργουμένου ἔδαφους εὑρίσκεται εἰς τὰς παραλιακὰς πεδιάδας. Καλλιεργοῦνται (*Χαρτ. 2*) δημητριακά, καπνός, τοῦ ὅποιου γίνεται μεγάλη παραγωγὴ καὶ ἔξαγωγὴ (*Ιδίως εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας*), βάμβαξ εἰς τὰ νότια, σῦκα καὶ σταφίς εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Σμύρνης, ξηροὶ καρποὶ (*καρύδια, ἀμύγδαλα, φοινικούνια*) καθὼς καὶ βερύκοκκα, κεράσια καὶ κάστανα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Πόντου (*ἡ Κερασοῦς ὄφειλε τὸ ὄνομά της εἰς τὰ ἄφθονα κεράσια της*). Εἰς τὰ μεσογειακοῦ κλίματος παράλια καλλιεργοῦνται ἐλαῖαι (*ἡ Τουρκία μετὰ τῆς Ἰσπανίας, Ἰταλίας καὶ Ἐλλάδος εἶναι αἱ μεγαλύτεραι παραγωγοὶ ἐλαιοιλάδου*). Εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἀφιὸν - Καραχισάρ καλλιεργεῖται ἡ μήκων ἡ ὑπνοφόρος (*κοινῶς ἀφίνοι, ἔξ οὖ καὶ τὸ ὄνομα τῆς περιοχῆς*), ἐκ τῆς ὁποίας παραγεται ὅπιον διὰ φαρμακευτικοὺς σκοπούς. Ἐσχάτως ἥρχισεν ἡ εἰς εὐρεῖαν κλίμακα καλλιέργεια σακχαροτεύτλων μὲ παραγωγὴν ἐκ τούτων σακχάρεως, ἡ ὅποια ἐπαρκεῖ διὰ τὴν ἐπιτόπιον κατανάλωσιν. Ἀντιθέτως εὑρίσκεται εἰς παρακμὴν ἡ καλλιέργεια μορεῶν, διότι ἔχει κατὰ πολὺ μειωθῆ σήμερον ἡ ἐκτροφὴ μεταξοσκωλήκων καὶ ἡ παραγωγὴ μετάξης, ἡ ὅποια εὑρίσκετο κυρίως εἰς χεῖρας τῶν Ἐλλήνων.

Ἡ Κτηνοτροφία ἐπικρατεῖ εἰς τὰς στεππώδεις ἐκτάσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ ὄροπεδίου. Διατρέφονται κυρίως πρόβατα (*26,5 ἑκατομ.*) καὶ αἶγες (*11,5 ἑκατομ.*), ἀλλὰ καὶ βόες, βούβαλοι, ἵπποι, δονοί, ἡμίονοι καὶ κάμηλοι. Οἱ ποιμένες διάγουν ζωὴν νομαδικὴν μετακινούμενοι ἀπὸ περιοχῆς εἰς περιοχὴν ἀναλόγως τῆς ὑπάρξεως χόρτου. Κατὰ τὸ θέρος ἀνέρχονται εἰς τοὺς ὑψηλοὺς δρεινοὺς βοσκοτόπους. Μία ποικιλία ἐκ τῶν διατρεφομένων εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀγκύρας αἶγῶν, αἱ λεγόμεναι αἶγες τῆς Ἀγκύρας, ἔχουν μετάξινον μαλλίον, τὸ ὅποῖον εἶναι

περιζήτητον· γίνεται ἔξαγωγὴ ἐξ αὐτοῦ κυρίως εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐρκετήν ἀνάπτυξιν ἔχει καὶ ἡ πτηνοτροφία καὶ γίνεται ἔξαγωγὴ ἐτησίως ἀρκετῶν αὐγῶν.

Δάση ἀνευρίσκονται κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Πόντου καὶ εἰς τὸν Ταῦρον καὶ Ἀντίταυρον· εἶναι ταῦτα κυρίως ἀπὸ κωνοφόρα καὶ δρῦς.

Ορυκτὸς πλούτος. Ἐγείρεται ἄνθρακας εἰς ἀρκετὴν ποσότητα εἰς τὴν περιοχὴν Ἡρακλείας (*Ἐργελῆ*). Ἐγείρεται ἐπίσης σμύρδα, χαλκόν, θεῖον, χρώμιον κλπ. Δὲν γίνεται ὅμως ἀρκετὴ ἐκμετάλλευσις τοῦ ὀρυκτοῦ πλούτου τῆς χώρας λόγω ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν.

Ἡ ἀλιεία διενεργεῖται εἰς ὅλα τὰ παράλια, κυρίως ὅμως εἰς τὴν Προποντίδα, ὅπου ἀφθονοῦν οἱ ἰχθύες. Ἄλιεύονται παντὸς εἰδούς ἰχθύες, εἰς τὰ νότια δὲ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας καὶ σπόργοι. Αἱ ἀλιεύομεναι ὅμως σήμερον ποσότητες εἶναι κατὰ πολὺ μικρότεραι ἐκείνων, αἱ δποῖαι ἡλιεύοντο πρὸν ἐκδιωχθοῦν ἐκ τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας καὶ ἱδίως ἐκ τῶν παραλίων τῆς Προποντίδος οἱ ἐκεῖ ἀπὸ αἰώνων διαμένοντες "Ελληνες, οἱ δποῖοι ἥσαν ἐπιδεξιώτατοι ἀλιεῖς.

Ἡ Βιομηχανία εἶναι ὑποτυπώδης. Ἡ παλαιότερον ἀκμάζουσα βιομηχανία κατασκευῆς ταπήτων (χαλιῶν) εὑρίσκεται εἰς παρακμὴν μετὰ τὴν ἐκδίωξιν ἐκεῖθεν τῶν Ἑλλήνων, εἰς χειρας τῶν ὁποίων κυρίως εὑρίσκετο. Μόνον ἡ βιομηχανία παραγωγῆς σακχάρεως καὶ ἡ ὑφαντουργία, ἱδίως βαμβακερῶν ὑφασμάτων, ἐσημείωσαν ἐσχάτως ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. Ὑπάρχουν σήμερον ἀρκετὰ ἐργοστάσια κατασκευῆς βαμβακερῶν ὑφασμάτων, ἱδίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀδάνων, ὅπου παράγεται ἀρκετὸς βάμβακς.

Ἡ συγκοινωνία καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἡ συγκοινωνία δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη. Αἱ κατὰ μῆκος τῆς θαλάσσης ὑψούμεναι ὁροσειραὶ καθιστοῦν δύσκολον τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν παραλίων μὲ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας. Ἡ ἔλλειψις καλῶν συγκοινωνιῶν καθιστᾶ δύσκολον καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου· οἱ Τούρκοι ἀλλως τε δὲν εἶναι ἐπιδέξιοι ἔμποροι. Ὑπάρχουν σιδηροδρομικαὶ γραμμαί, αἱ δποῖαι ἐνώνουν τὰς μεγαλυτέρας πόλεις μεταξὺ των. Σιδηροδρομικὴ γραμμή, ἀρχίζουσα ἀπὸ τὴν ἀπέναντι τῆς Κων/πόλεως καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς ἀκτῆς πόλιν **Χρυσούπολιν** (*Χαϊδάρ-Πασᾶ*) φθάνει εἰς τὴν Βαγδάτην (*Ιράκ*), ἀφοῦ διέλθῃ καὶ διὰ τῆς Συ-

ρίας (Χρυσούπολις — 'Εσκη — Ικόνιον — "Αδανα — Χαλέπιον) (Χαρτ. 3). Εις τὸ Χαλέπιον ἡ σιδηροδρομικὴ αὐτὴ γραμμὴ διακλαδοῦται· ἡ μία διακλάδωσις προχωρεῖ πρὸς Ν. πρὸς τὴν Δαμασκὸν καὶ ἔκειθεν εἰς τὴν Ἰορδανίαν — Ἰσραὴλ καὶ φθάνει μέχρι τοῦ Κατρουκλπ., ἡ ἄλλη, προχωροῦσα κατὰ μῆκος τῶν συνόρων Συρίας καὶ Τουρκίας, εἰσέρχεται πάλιν εἰς τὴν Συρίαν περὶ τὸ τέρμα τῶν πρὸς Α. συνόρων Συρίας καὶ Ἰράκ καὶ κατόπιν εἰσχωρεῖ εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ Ἰράκ, κατευθυνομένη πρὸς Βαγδάτην καὶ ἔκειθεν πρὸς τὴν Βασσόραν καὶ τὸ Κουβέιτ. Ὑπάρχουν διακλαδώσεις τῆς ὡς ἀνω γραμμῆς πρὸς Σμύρνην, Ἀγκυραν, Ἐρεγλῆ, Σαμψούντα, Καισάρειαν, Σεβάστειαν, Μαλάτιαν, Διαρβενί, καὶ Ἐρζερούμ, ἔκειθεν δὲ πρὸς τὴν Σοβιετικὴν "Ενωσιν. Ἐξάγει ἡ Τουρκία κυρίως δημητριακά, καπνόν, βάμβακα, σταφίδα, σῦκα, ξηρούς καρπούς, ζῶα, δέρματα, αύγα καὶ μεταλλεύματα. **Εισάγει** καύσιμα καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα.

Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ό πληθυσμὸς τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας εἶναι 22.496.000 κ. καὶ ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ 29 κατὰ τετρ. χιλομ. (ὁ συνολικὸς πληθυσμὸς τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, δηλ. τῆς Ἀσιατικῆς καὶ τῆς Εύρωπαϊκῆς Τουρκίας, εἶναι 24.122.000 κ.). Οἱ κάτοικοι, πλὴν τῶν Κούρδων καὶ τῶν Ἀρμενίων, οἱ ὅποιοι ἀνήκουν εἰς τὴν λευκὴν φυλήν, λόγῳ ὅμως τῆς μεγάλης ἐπιμείσιας των μὲ λευκοὺς ἔχουν πολὺ ἔξησθεντέρα τὰ μογγολικὰ χαρακτηριστικά. Εἶναι Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα καὶ γλώσσα των εἶναι ἡ Τουρκική, πλὴν τῶν Κούρδων, οἱ ὅποιοι ἀνέρχονται εἰς 1,5 ἑκατομ. καὶ ὅμιλοιν ἰδίαν γλώσσαν, τὴν Κουρδικήν. Διὰ τὴν γραφὴν χρησιμοποιεῖται σήμερον τὸ Λατινικὸν ἀλφάβητον ἀντὶ τοῦ Ἀραβικοῦ, τὸ ὅποιον ἐχρησιμοποιεῖτο πρίν. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν κατοίκων εἶναι συγκεντρωμένον εἰς τὰ πρὸς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Εὔξεινον Πόντον παράλια, τὸ ἐσωτερικὸν δὲ τῆς χώρας εἶναι ἀραιότατα κατωκημένον. Ολόκληρος ἡ Τουρκικὴ Δημοκρατία ὑποδιαιρεῖται εἰς 63 Βιλαέτια (Νομούς), τὰ 4 ἐκ τῶν ὅποιων ἀνήκουν εἰς τὴν Εύρωπαϊκὴν Τουρκίαν.

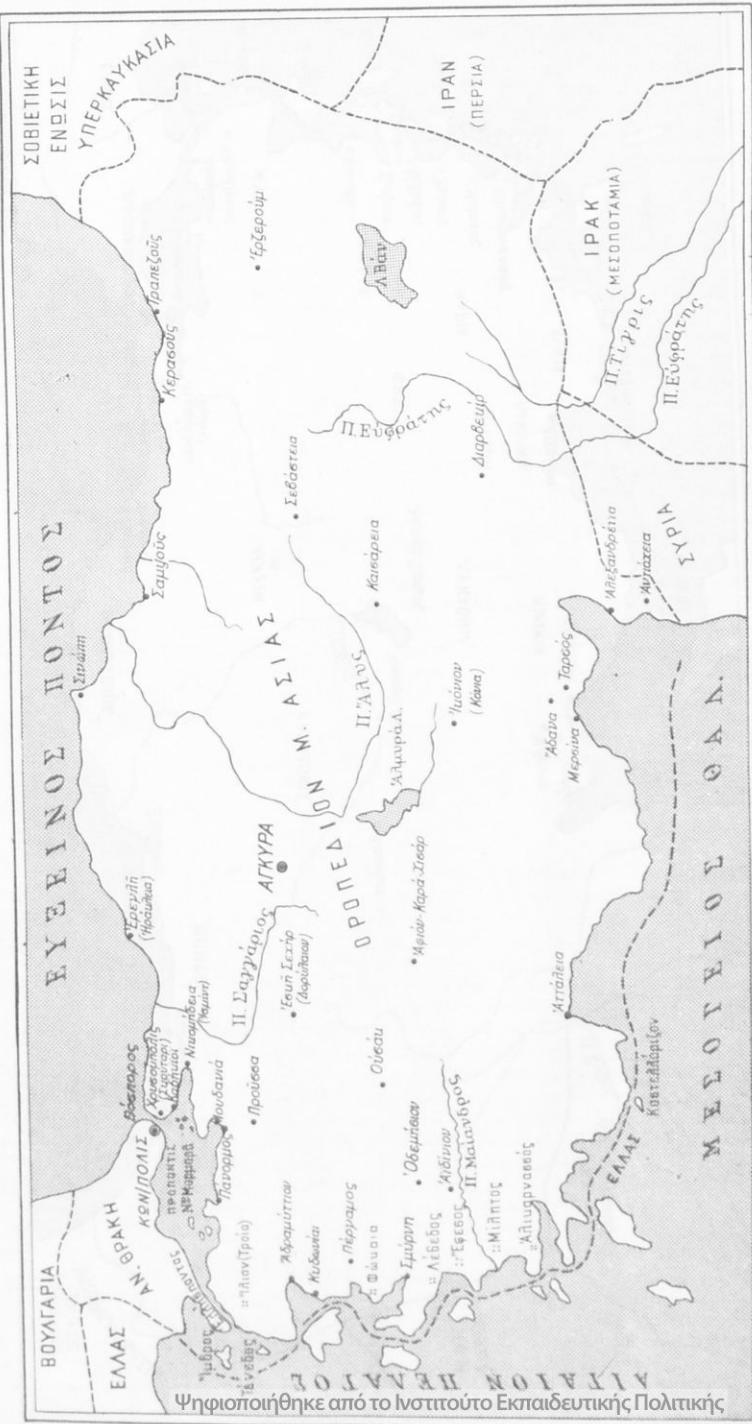
"**Η Ἀγκυρα** (450.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας καὶ εὑρίσκεται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ὄροπέδιον, εἰς ὅψις 800 μ., περιβαλλομένη ἀπὸ γυμνὰ ὄρη. Εἶναι ὀνομαστὴ διὰ τὰς ὁμωνύμους γαλάς καὶ τὰς αἴγας μὲ τὸ μετάξιν τρίχωμα (Χαρτ. 4) **Σμύρνη** (286.000

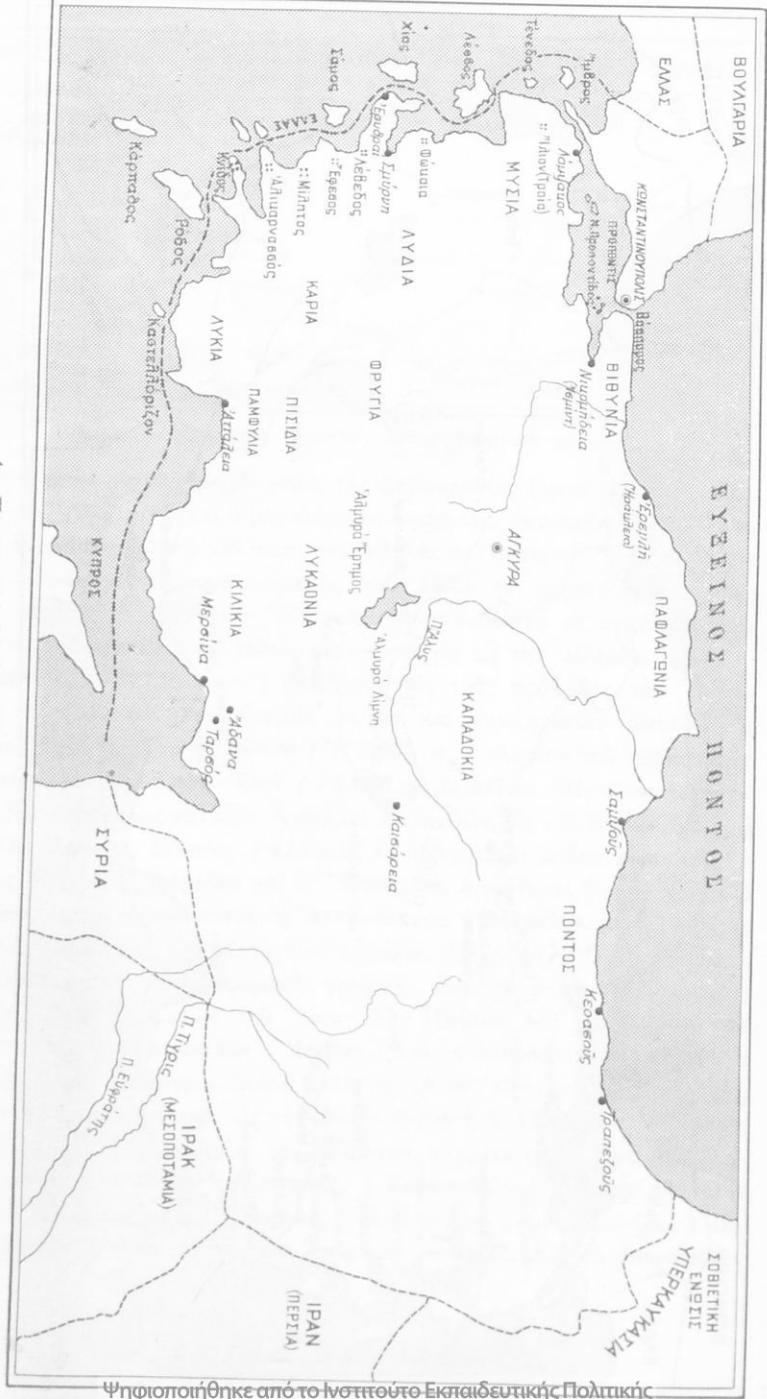
Χαρτ. 3. Ἀσιατικὴ Τουρκία: Σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ.

κ.), ή τρίτη εἰς πληθυσμὸν πόλις τῆς Δημοκρατίας (μετὰ τὴν Κων/πολιν καὶ τὴν "Αγκυραν") καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν της, ἐκτισμένη εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁμωνύμου κόλπου καὶ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ "Ερμου. Μέχρι τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς τοῦ 1922 τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ της ἦσαν "Ελληνες, ὑποχρεωθέντες νὰ ἐγκατατείψουν τὴν πατρίδα των καὶ νὰ ἔλθουν ὡς πρόσφυγες εἰς τὴν 'Ελλάδα.

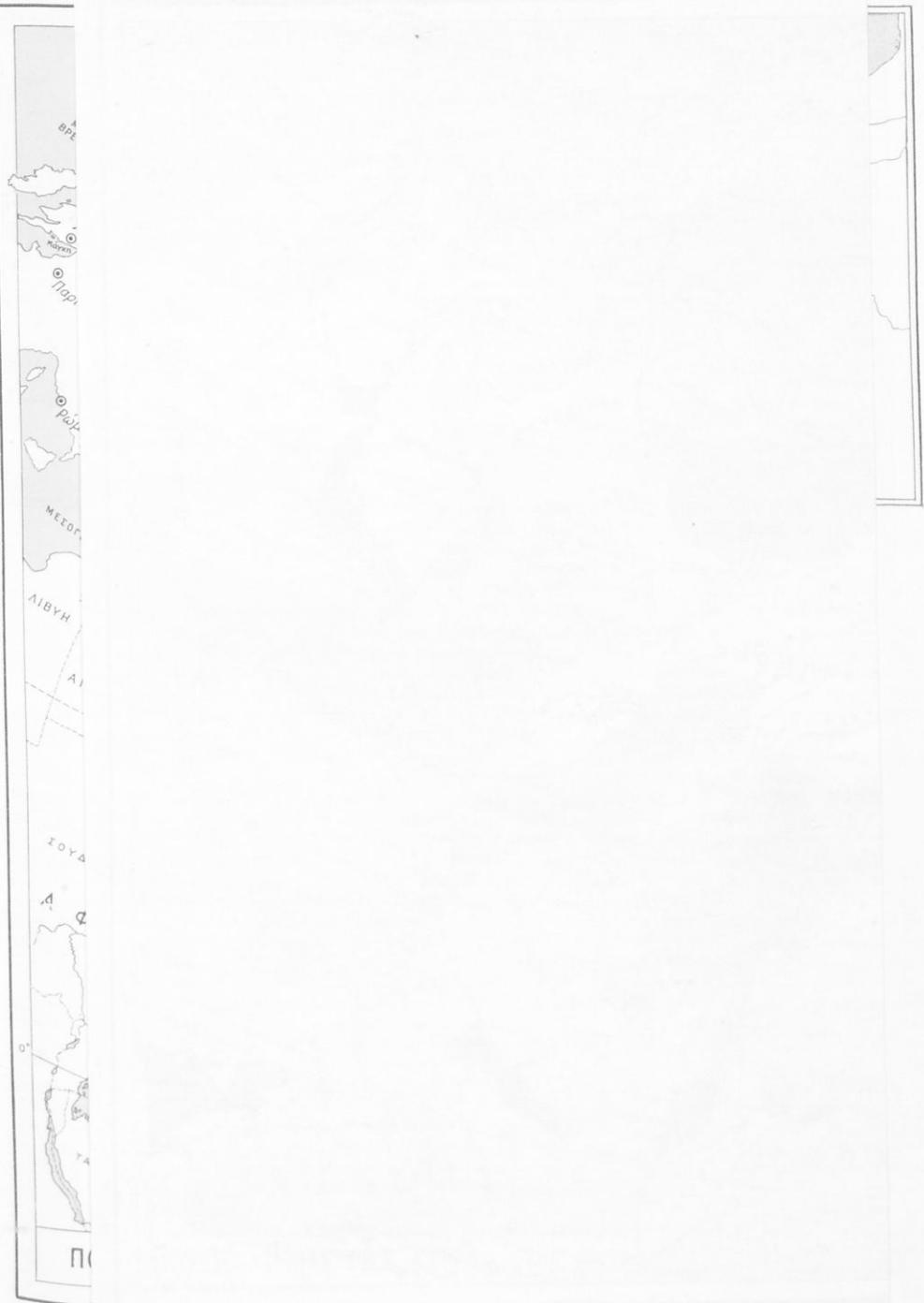
Προσδσσα (130.000 κατ.) ἐκτισμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ὀλύμπου τῆς Μυσίας, ἔχει θερμὰς πηγὰς καὶ βιομηχανίαν κατασκευῆς φημισμένων ταπήτων. **Άδανα** (172.000 κ.) πλησίον τοῦ κόλπου τῆς Ἀλεξανδρέττας. **Καδὴ - Κιοῦ** (78.000 κ.) κεῖται δὲ λίγον νοτιώτερον τῆς Χρυσούπολεως καὶ εἶναι ἡ παλαιὰ Χαλκηδών, εἰς τὴν ὁποίαν ἔγινεν ἡ Δ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος (415 μ.Χ.). Μικρότεραι πόλεις εἶναι εἰς τὰ νότια αἱ : Ἀλεξανδρέττα καὶ ἡ Ἀντιόχεια, ἀμφότεραι ἀνατολικῶς τοῦ κόλπου τῆς Ἀλεξανδρέττας, ἡ Ἀττάλεια καὶ ἡ Μερσίνα, μικροὶ λιμένες εἰς τὰ νότια πρὸς τὴν Μεσόγειον παράλια. Μέχρι τῆς Μερσίνης φθάνει διακλάδωσις τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ΒΑ. δὲ ταύτης εὑρίσκεται ἡ πολίχη **Ταρσός**, πατρὶς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Εἰς τὴν Προποντίδα εὑρίσκονται ἡ **Νικομήδεια** (Ἰσμίντ) καὶ τὰ **Μουδανιά**, νοτίως δὲ τῆς Νικομηδίας ἡ σήμερον μικρὰ πολίχη **Ισνίκ** εἶναι αὐτῇ ἡ δύνομαστή Βυζαντινὴ πόλις **Νίκαια**, εἰς τὴν ὁποίαν ἔγινεν ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος (325 μ.Χ.). Εἰς τὰ πρὸς τὸν Εὔξεινον παράλια σημαντικώτεραι πόλεις εἶναι : ἡ **Σινώπη**, ἡ **Σαμψοῦς**, ἡ **Κερασοῦς** καὶ ἡ **Τραπεζοῦς**, ὅλαι πόλεις μὲ ἀκμάζοντας Ἑλληνικοὺς πληθυσμούς (τοὺς Ποντίους) ἐκριζωθέντας ἐκεῖθεν παρὰ τῶν Τούρκων τὸ 1922. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν

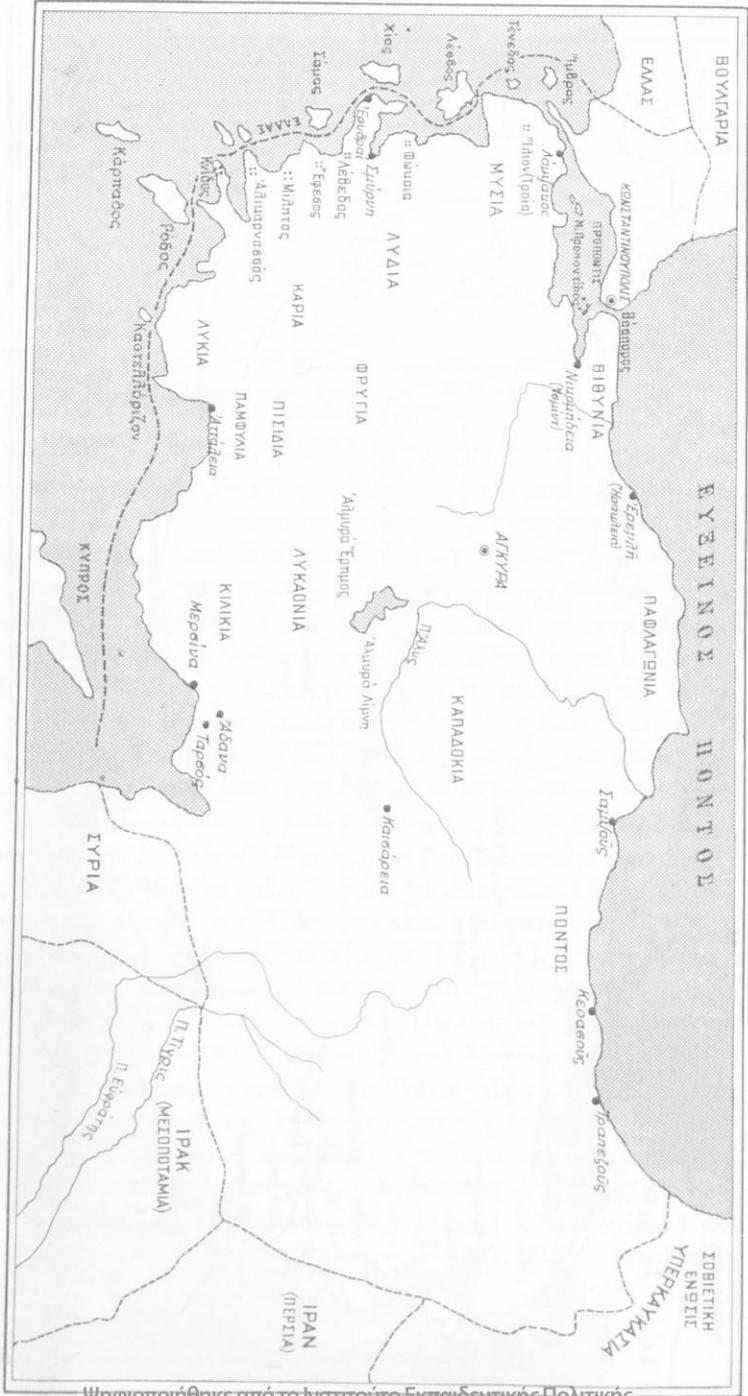

Χαρτ. 4. Ασιατική Τουρκία : Πόλεις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ (Χάρτ. 1)

Χαρτ. 4β. Περιοχή Ἑλλησπόντου κατὰ τὴν Ἀρχαιότητα.

τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας εύρισκονται αἱ πόλεις : Ἀδίνιον, Ὁδεμή-
σιον, Οδσάκ, Δορύλαιον (Ἐσκῆ - Σεχίρ), Ἀφιὸν - Καρὰ - Χισάρ, Ἰκό-
νιον (Κόνια), Καισάρεια (ἡ πατρὶς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου), Σε-
βάστεια, Ἐρζερούμ, Διαρβεκίρ καὶ Μαλάτια.

Ιστορία τῆς Μ. Ἀσίας. Ἀπὸ τῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς διάφοροι λαοὶ κατώκησαν τὴν Μ. Ἀσίαν, διότι αὕτη ἀποτελεῖ τὴν γέφυραν μεταξὺ τῶν δύο ἡπείρων, Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, ὅφου διὰ τῶν στενῶν τοῦ Βασπόρου ἦτο εὔκολος ἡ διάβασις ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἥπειρον. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς ιστορίας, ἡ Μ. Ἀσία διεκρίνετο εἰς μικροτέρας περιοχάς. Πρὸς τὰ παράλια ἦσαν ἡ Λυδία, ἡ Καρία καὶ ἡ Μυσία. Πρὸς τὰ νότια ἡ Λυκία, ἡ Παμφυλία καὶ ἡ Κιλικία. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἡ Λυκαονία, ἡ Καπαδοκία, ἡ Πισιδία καὶ ἡ Φρυγία. Ἐνωρίτατα δῆμως, ἀπὸ τοῦ 14ου π.Χ. αἰῶνος, οἱ Ἀρχαῖοι Ἑλλήνες ἐπεδίωξαν νὰ ἐγκαταστήσουν, εἰς τὰ παράλια κυρίως, ἀποικίας. Ο Τρωϊκὸς πόλεμος εἶναι ἀπίχησις τῆς πολεμικῆς προσπαθείας τῶν Ἑλλήνων νὰ ἐγκατασταθοῦν ἐκεῖ.

Αἱ Ἑλληνικαὶ ἀποικίαι, ίδρυθεῖσαι καθ' ὅλην τὴν παραλίαν τῆς Μ. Ἀσίας (Αἰολεῖς — Ἰωνεῖς — Δωριεῖς), ἀνεπτύχθησαν οἰκονομικῶς, πολιτικῶς καὶ πνευματικῶς καὶ ἀπέβησαν πόλεις ἴσχυραι καὶ εὐημεροῦσαι, ἀναπτύξασαι λαμπρὸν πολιτισμόν. Εἶναι γνωσταὶ ἐκ τῆς ιστορίας αἱ

σπουδαιότεραι ἔξι αὐτῶν, ὡς αἱ : Φώκαια (Χάρτης 4a), Σμύρνη, "Εφεσος, Κολοφών, Ἀλικαρνασσὸς καὶ ἡ μεγίστη πασῶν Μίλητος, ἡ ὅποια ἔδρυσε πλῆθος ἀποικιῶν, ἰδίως εἰς τὰ πρὸς τὸν Εὔξεινον παράλια τῆς Μ. 'Ασίας.

Ο "Ομηρος, ὁ μέγιστος τῶν ποιητῶν, ὁ 'Ηρόδοτος, πατὴρ τῆς ἱστορίας, ὁ Θαλῆς, ὁ μέγας σοφός, ὁ 'Ηράκλειτος, μέγας φιλόσοφος, ὁ 'Αναξίμανδρος καὶ πολλοὶ ἄλλοι, εἶναι τὰ ἐκλεκτὰ τέκνα τοῦ Μικρασιατικοῦ 'Αρχ. 'Ελληνισμοῦ.

Ἡ Μ. 'Ασία ὑπετάχθη ἀργότερον εἰς τοὺς Πέρσας, ἐλευθερωθεῖσα ἀπὸ τὸν Μέγαν 'Αλέξανδρον. Περιῆλθεν ὅμως ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ρωμαίων ἀργότερον καί, μετὰ τὸν χωρισμὸν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους εἰς 'Ανατολικὸν καὶ Δυτικόν, ἀπετέλεσε τὸν κορμὸν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, ἔξελληνισθεῖσα πλήρως. 'Ἐν συνεχείᾳ περιῆλθεν ὑπὸ τοὺς 'Οθωμανοὺς Τούρκους, παρὰ ὅμως τὴν ὑπ' αὐτοὺς μακρὰν καὶ φοβερὰν δουλείαν, ὁ 'Ελληνισμὸς διετηρήθη ἀκμαῖος εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις, στοιχεῖον πολιτισμοῦ καὶ ἀνθρωπισμοῦ τῆς 'Οθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Ο 'Ελληνισμὸς τῆς Μ. 'Ασίας μετὰ τρισχιλιετῆ ἔνδοξον ἱστορικὴν ζωὴν ἔξερριζώθη ἐκεῖθεν κατὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ 1922 (Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ) καὶ ἡ 'Ελλάς ἐδέχθη, περιέθαλψε καὶ ἐγκατέστησε περὶ τὸ ἐν καὶ ἥμισυ ἐκατομμύριον προσφύγων.

Κύπρος

Ἡ 'Ελληνικὴ Μεγαλόνησος Κύπρος εἶναι ἡ μεγαλύτερα νῆσος τῆς Α. Μεσογείου καὶ ἡ τρίτη ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν (μετὰ τὴν Σικελίαν καὶ τὴν Σαρδηνίαν) ὅλης τῆς Μεσογείου. "Ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες μὲν μεγαλύτερον μῆκος 212 χιλιόμ. (ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Δρέπανον μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου "Αγ. Αινδρέας) καὶ μεγαλύτερον πλάτος 96 χιλιού. (ἀπὸ τοῦ ἀκρ. Γάτα μέχρι τοῦ ἀκρ. Κορμακίτη, (Χαρτ. 5).

"**Ἐκτασις. Πληθυσμός. Μορφολογία ἐδάφους.** Ἡ Κύπρος ἔχει ἔκτασιν 9251 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 549.000 κ., ἐκ τῶν ὅποιων μόνον 80.000 εἶναι Τούρκοι, οἱ δὲ ὑπόλοιποι "Ελληνες (ὑπερπενταπλάσιοι τῶν Τούρκων).

Μέγα μέρας τῆς νήσου καλύπτεται ἀπὸ δύο ὁροσειράς, ἐκ τῶν ὅποιων ὑψηλοτέρα εἶναι ἡ πρὸς τὰ νότια λέγεται "Ολυμπος καὶ ἡ ὑψηλοτέρα τῆς

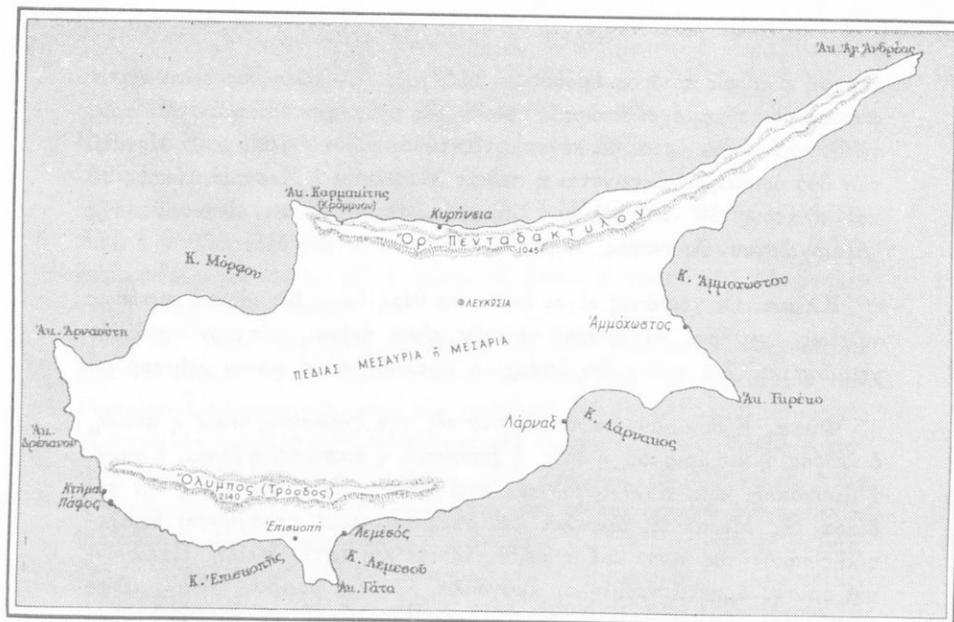
χορυφή είναι εἰς τὸ ὄρος Τρόδοδος (2140 μ.). Ὁ "Ολυμπος είναι κατάφυτος ἀπὸ πεῦκα, ἔχει δὲ ὡραῖα ξενοδοχεῖα πρὸς παραθερισμόν. Ἡ πρὸς τὰ Β. τῆς νήσου ὁροσειρὰ λέγεται Πενταδάκτυλον (1045 μ.). Μεταξὺ τῶν δύο ὁροσειρῶν ἐκτείνεται ἡ πεδιάς Μεσαορία ἢ Μεσαριά μήκους 96 καὶ πλάτους 16 - 32 χιλιομ. Σημαντικώτεροι κόλποι είναι οἱ : τῆς Ἀμμοχώστου, Λάρνακος, Λεμεσοῦ, Ἐπισκοπῆς καὶ Μόρφου.

Κλῖμα. Οἱ χειμῶνες είναι ἥπιοι, τὰ θέρη ὅμως θερμὰ καὶ συνήθως τελείως ἀνομβρα. Αἱ βροχαὶ γενικῶς είναι ὀλίγαι, πίπτουν κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχουν ποταμοί, ἀλλὰ μόνον χείμαρροι.

Φυτά. Εύδοκιμοῦν τὰ ἀντέχοντα εἰς τὴν ἔηρασίαν, ὅπως ἡ πεύκη, ὁ κέδρος, ἡ κυπάρισσος, ἡ δρῦς, ἡ χαρούπιά, ἡ ἄμπελος, ἡ ἐλαῖα, ἡ συκῆ, ἡ ἀμυγδαλῆ, κλπ. Καλλιεργοῦνται δημητριακά, ἰδίως σῖτος, εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Μεσαριᾶς, ἄμπελοι καὶ σταφιδάμπελοι παράγουσαι ἔξαιρετικῆς ποιότητος οἶνον καὶ σταφίδα, ἐλαῖαι καὶ ἐσπεριδοειδῆ. Παράγονται ἐπίσης ἀρκετὰ γεώμηλα, ἀμύγδαλα, καπνός, βάμβαξ, λίνον, μὲ τὸ δόποιον κατασκευάζονται ὡραῖα ἐγχώρια λινὰ ὑφάσματα, ὅσπρια, λαχανικά καὶ ἀρκετὰ χαρούπια, ἐκ τῶν δόποιων γίνεται ἔξαγωγή. Ἡ ἀνομβρία ὅμως καὶ ἡ ἔλλειψις ἀρδευτικῶν ἔργων δὲν ἐπιτρέπει οὔτε τὴν καλλιέργειαν μεγάλων ἐκτάσεων, οὔτε τὴν ἐπίτευξιν μεγάλων ἀποδόσεων ἀπὸ τὰς καλλιεργουμένας τοιαύτας.

"**Η Κτηνοτροφία** εὑρίσκεται εἰς καλυτέραν κατάστασιν. Διατρέφονται ἵπποι, ὅνοι μεγαλόσωμοι ἔξαιρετικῆς ἀντοχῆς, ἡμίονοι καὶ χοῖροι. Ἡ πτηνοτροφία καὶ ἡ μελισσοκομία ἔχουν ἐπίσης ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. Γενικῶς τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα δχι μόνον ἐπαρκοῦν διὰ τὴν ἐπιτόπιον κατανάλωσιν, ἀλλὰ γίνεται καὶ ἔξαγωγή των. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν ὑπάρχει χαλκὸς (σήμερον ὀλίγος, ἐνῷ παλαιὰ ἐφημίζετο ἡ Κύπρος διὰ τὸν χαλκόν της), σίδηρος, γύψος καὶ ὀμίλαντος.

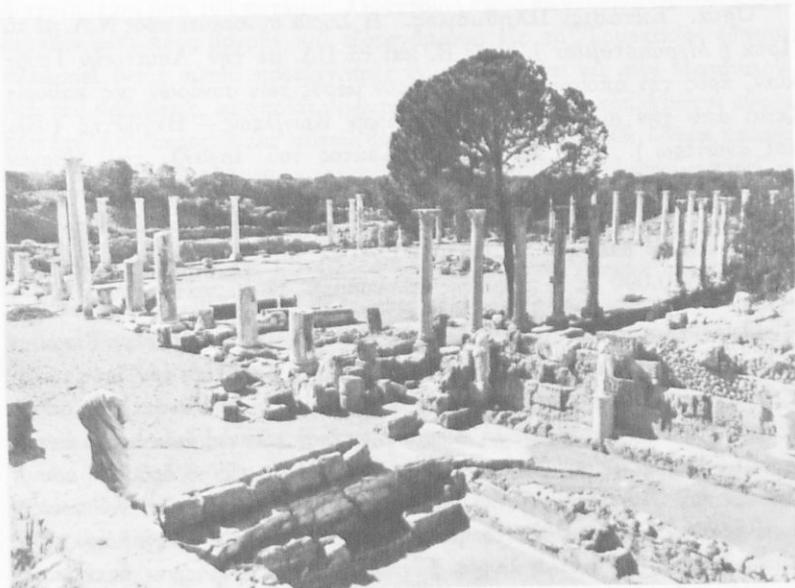
"**Η συγκοινωνία** είναι καλή. Ὑπάρχουν ἀρκετοὶ δρόμοι, πολλοὶ τῶν δόποιων είναι ἀσφαλτοστρωμένοι. Λιμὴν ἀξιόλογος είναι μόνον ὁ λιμὴν τῆς Ἀμμοχώστου. Κυριώτερα ἔξαγόμενα εἰδὴ είναι μεταλλεύματα, ἀμίλαντος, οἶνοι, ξυλοκέρατα (χαρούπια) καὶ γεώμηλα. Εἰσάγονται κυρίως κλευρα, ὑφάσματα, μηχαναὶ καὶ μηχανήματα διάφορα καὶ ξυλεία.

Χαρτ. 5. Κύπρος.

Οι κάτοικοι τῆς Κύπρου, πατρίδος τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, ἐδέχθησαν ἐκ τῶν πρώτων τὸν Χριστιανισμὸν (45 μ.Χ.) καὶ ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου εἶναι αὐτοκέφαλος. Ὁ ἡγέτης αὐτῆς Ἀρχιεπίσκοπος ἀνεγνωρίσθη κατὰ τὴν μακρὰν τῆς νήσου δουλείαν ὡς Ἐθνάρχης. Ἡ ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἡργάσθη πάντοτε ὑπὲρ τοῦ ἔθνους καὶ ἐπρωτοστάτησεν εἰς πατριωτικὰς ἐκδηλώσεις. Μυηθέντες ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὴν «Φιλικὴν Ἐταιρίαν» οἱ ἡγέται τῆς Κυπριακῆς ἐκκλησίας καὶ ἄλλοι: ἐξέχοντες Κύπριοι, ἐπρωτοστάτησαν κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος (1821). Ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Κύπρου, τρεῖς Μητροπολῖται (ὁ Πάρου, Κιτίου καὶ Κυρηνείας) καὶ πλεῖστοι Ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ ἀπεκφαλίσθησαν ἢ ἀπηγγονίσθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων. Καὶ οὐχὶ μόνον κατὰ τοὺς σκληροὺς χρόνους τῆς Τουρκικῆς δουλείας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς ἐπίσης σκληροὺς χρόνους τῆς Βρεταννικῆς κυριαρχίας τῆς νήσου, κατὰ τοὺς ὅποιους μεθοδικῶς ἐπεδιώχθη ὁ ἀφεληνισμὸς τῆς Παιδείας καὶ συνεπῶς καὶ τῶν κατοίκων τῆς νήσου, ἡ Ἐλληνικὴ Ὀρθόδοξος ἐκκλησία ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀγῶνος κατὰ τοῦ κυριάρχου. Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ Κύπριοι Ἱεράρχαι μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον καὶ Ἐθνάρχην τῆς Κύπρου Μακάριον ἐπρωτοστάτησαν εἰς τὸν 4ετῆ (1955-

1959) σκληρόν ἀγῶνα, εἰς τὸν ὄποιον ἀπεδύθησαν οἱ ἀδελφοί μας κάτοικοι τῆς Μεγαλονήσου, ὑπὸ τὴν καθοδήγησην τῆς Ε.Ο.Κ.Α. καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Διγενῆ. Πλεῖστοι Κύπριοι ἔξωρίσθησαν, ὅλοι ἐνεκλείσθησαν εἰς τὰς φυλακὰς ἢ εἰς στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Εἰς ἐκατοντάδας ἀνῆλθον, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 4ετοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος τῶν Κυπρίων ἀδελφῶν μας, οἱ φονευθέντες εἰς συμπλοκὰς μὲ τὰ Ἀγγλικὰ στρατεύματα καὶ οἱ ἀποσταλέντες εἰς τὰς ἀγχόνας ἀπὸ τὰ Ἀγγλικὰ δικαστήρια τῆς Μεγαλονήσου, μεταξύ δὲ τούτων καὶ ἔφηβοι 18ετεῖς. Ὁ 4ετής ἄνισος καὶ σκληρὸς ἀγώνων καὶ τὸ ἀκατάβλητον ψυχικὸν σθένος τῶν Ἑλλήνων Κυπρίων, ὡδήγησαν τὴν Κύπρον εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν. Διὰ συμφωνίας ὑπογραφείσης ἐν Λονδίνῳ κατὰ Μάρτιον τοῦ 1959 ὑπὸ τῆς Ἐλλάδος, τοῦ Ἡν. Βασιλείου, τῆς Τουρκίας, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ Ἐθνάρχου Μακαρίου, ἐκπροσωποῦντος τοὺς Ἑλληνας τῆς Κύπρου καὶ τοῦ Κιουτσούκ, ἐκπροσωποῦντος τὴν μειονότητα τῶν Τουρκοκυπρίων, ἡ Μεγαλόνησος Κύπρος ἀνεγνωρίσθη ὡς ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Πρῶτος πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἐξελέγη ὁ Ἐθνάρχης Κύπρου Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος.

Ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Σαλαμίνος.

Πόλεις. Ο πληθυσμὸς τῆς Κύπρου εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀγροτικὸς, κατοικῶν εἰς μικρὰ χωρία. Πόλεις ὑπάρχουν αἱ : **Λευκωσία**, πρωτεύουσα τῆς νήσου καὶ τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας (86.000 κ.). Αἱ ἄλλαι πόλεις, αἱ ὅποιαι εἶναι πρωτεύουσαι τῶν ὁμωνύμων των ἐπαρχιῶν, εἶναι αἱ : **Κυρήνεια**, **Άμμοχωστος**, **Λάρναξ** καὶ **Λεμεσός**. Πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Πάφου εἶναι ἡ πόλις **Κτήμα**. "Ολαι ὅμως αἱ πόλεις αὗται δὲν συγκεντρώνουν ὅμοι πλέον τῶν 190.000 κ., μεγαλύτεραι δὲ ἔξ αὐτῶν εἶναι ἡ **Λεμεσός**, καὶ ἡ **Λάρναξ**.

Συρία

Η **Συρία**, τελοῦσα ὑπὸ Γαλλικὴν Ἐντολήν, ἐγένετο ἀνεξάρτητος Δημοκρατία κατὰ τὸ 1947. Τὸ 1958 ἥγανθη μὲτὰ τὴν Αἴγυπτον εἰς ἐν Κράτος, τὸ ὅποιον ὀνομάσθη «**Ἡνομένη Ἀραβικὴ Δημοκρατία**» καὶ τοῦ Κράτους τούτου ἀπετέλει ἐπαρχίαν μέχρι τοῦ ὀκτωβρίου 1961, ὅτε, κατόπιν ἐπαναστάσεως, ἀπεσχίσθη, ἀποτελέσασα ἀνεξάρτητον Δημοκρατίαν.

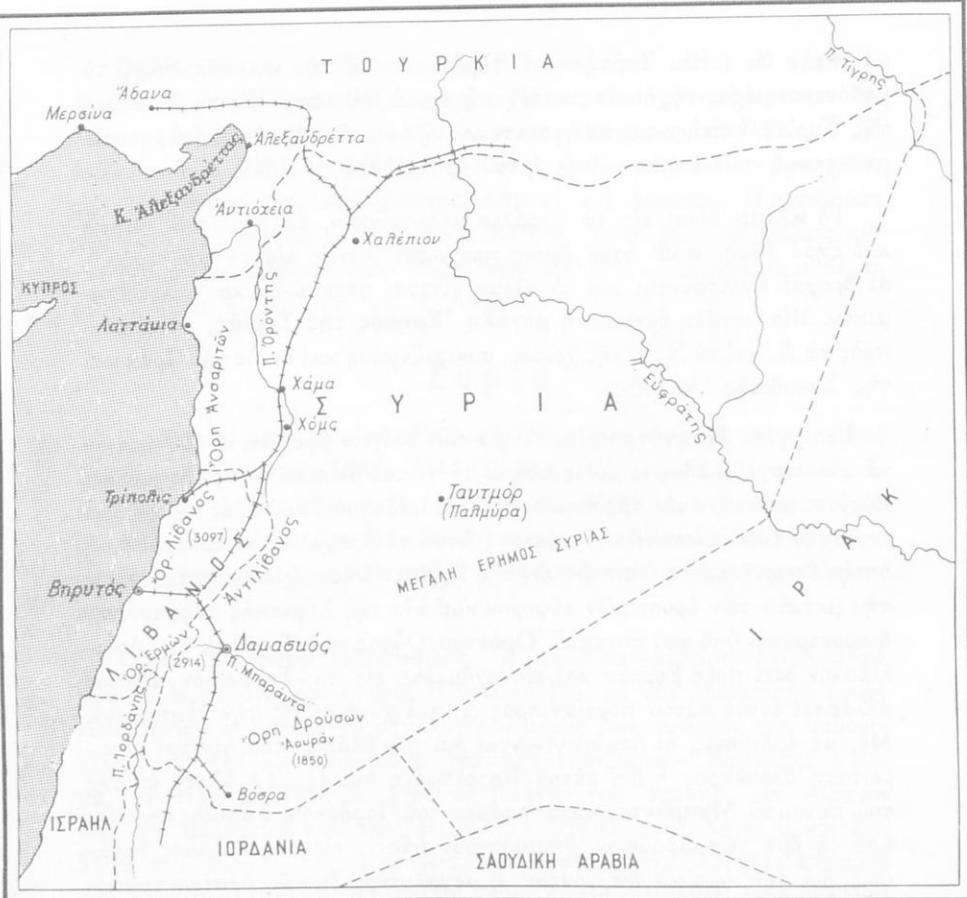
"Ορια. Ἔκτασις. Πληθυσμός. Η Συρία συνορεύει πρὸς Ν.Α. μὲτὸ **Ιράκ** (**Μεσοποταμίαν**), πρὸς Β. καὶ τὰ **ΒΔ.** μὲτὰ τὴν **Ἀσιατικὴν Τουρκίαν**, πρὸς τὴν ὁποίαν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν συνόρων τῆς καθορίζεται ἀπὸ τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν Κων/λεως — Βαγδάτης (**Βλ.** καὶ ἀνωτέρω). Πρὸς Δ. ἔχει τὸ Κράτος τοῦ **Ισραήλ**, τὸν **Λίβανον** καὶ τὴν **Μεσόγειον** καὶ πρὸς τὰ Ν. τὴν **Ιορδανίαν** (**Χαρτ. 6 καὶ 7**). Μετὰ τοῦ **Ισραήλ**, τῆς **Ιορδανίας**, τοῦ **Ιράκ** καὶ τῆς **Αραβίας** ἀποτελεῖ τὴν λεγομένην **Μέσην Ἀνατολήν**. Εχει ἔκτασιν 185.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 4.560.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 24 κ. κατὰ τετρ. χιλ.).

Μορφολογία ἐδάφους. Ο πρὸς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν διαμειλισμὸς εἶναι ἀσήμαντος, εὐθὺς δὲ σχεδὸν ἀπὸ τῆς παραλίας ἀρχίζουν τὰ λεγόμενα ὅρη τῶν **Ἀνσαριτῶν** (1500 μ.). Ταῦτα συνεχίζονται πρὸς νότον διὰ τοῦ **Λιβάνου** (3097 μ.). **Ἀνατολικώτερον** τῶν ὡς ἀνα δρέων ἐκτείνεται ὁ **Ἀντιλίβανος** (ὑψηλοτέρα κορυφὴ 2814 μ. εἰς τὸ ὅρος **Ἐρμών**). Μεταξὺ τοῦ **Ἀντιλίβανου**, τοῦ **Λιβάνου** καὶ τῶν δρέων τῶν **Ἀνσαριτῶν** ἐκτείνεται μία ταφροειδὴς ἐδαφικὴ ἐγκατακρήμνισις, ἡ λεγομένη **«Συριακὴ Τάφρος**» ἢ **Κοίλη Συρία**. Εἶναι αὕτη μία εὔφορος κοιλάς, ἡ ὅποια διαρρέεται ἀπὸ τὸν ποταμὸν **Ὀρόντην**. Η Συριακὴ τάφρος συνεχίζεται

καὶ πρὸς Ν. (Βλ. Ἰσραὴλ καὶ Ἰορδανίαν, μὲ τὴν κοιλάδα Γώρ, τὸ βαθύτερον μέρος τῆς ὁποίας κατέχει ἡ νεκρὰ θάλασσα. Εἰς τὸ Ν. ἔκρον τῆς Συρίας ἐκτείνονται τὰ ἡφαιστειογενῆ ὅρη τῶν Δρούσων (ὑψηλοτέρα κορυφὴ τῶν ὁποίων εἶναι ἡ τοῦ ὅρους Ἀουράν 1850 μ.)

Τὸ κλῖμα εἶναι εἰς τὰ παραλια μεσογειακόν, ἀλλὰ μὲ πολὺ θερμά καὶ ξηρὰ θέρη. Καθ' ὅσον ὅμως προχωρεῖ κανεὶς εἰς τὸ ἐσωτερικόν, αἱ βροχαὶ ἐλαττοῦνται καὶ τὸ κλῖμα γίνεται στεπτῶδες καὶ τέλος ἐρημικόν. Μία μεγάλη ἔρημος, ἡ μεγάλη Ἐρημος τῆς Συρίας, ἐκτείνεται πρὸς τὰ Α. καὶ τὰ Ν.Α. τῆς χώρας, συνεχίζομένη καὶ ἐντὸς τοῦ Ἰράκ καὶ τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Λόγῳ τῶν ὀλίγων βροχῶν, τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῇ ἔδαφος μόλις φθάνει τὸ $\frac{1}{5}$ τοῦ ὅλου ἐδάφους τῆς χώρας. Εὑρίσκεται τοῦτο εἰς τὰς παραλιακὰς πεδιάδας καὶ κοιλάδας καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὄρέων τῶν Δρούσων (ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταί), ἡ ὁποίᾳ θεωρεῖται ὡς ὁ σιτοβολῶν τῆς Συρίας. Ἰδίως ὅμως εὑρίσκεται εἰς τὴν μεταξὺ τῶν ὄροσειρῶν εὐφορον κοιλάδα τῆς Συριακῆς τάφρου, τὴν διαρρεομένην ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ὁρόντου. Οὗτος πηγάζων ἀπὸ τὸν Ἀντιλίβανον ρέει πρὸς βορρᾶν καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὸ Τουρκικὸν ἔδαφος ἀλλάσσει ἐντὸς αὐτοῦ πορείαν πρὸς Δ. καὶ γίνεται εἰς τὴν Μεσόγειον. Μὲ τὰς ἀρδεύσεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται διὰ τῶν ὄδατων του, γίνεται εὐφοριωτάτη ὁλόκληρος ἡ ὑπὸ αὐτοῦ διαρρεομένη κοιλάς. Τὰ ὄδατα ἐπίσης τοῦ ποταμοῦ **Μπαράντα**, παραποτάμου τοῦ Ἰορδάνου, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὰ ὅρη τῶν Δρούσων, δημιουργοῦν ὀάσεις εἰς τὰς ἐρήμους ἐκτάσεις, διὰ τῶν ὁποίων διέρχονται ἡ μεγαλύτερα ἐκ τῶν ὀάσεων τούτων εἶναι ἡ τῆς **Δαμασκοῦ**. Καλλιεργήσιμα ἔδαφη ὑπάρχουν καὶ εἰς τὴν ΒΑ. Συρίαν, ὅπου εἶναι δυναταὶ ἀρδεύσεις μὲ τὰ ὄδατα τοῦ ποταμοῦ **Εὐφράτου** καὶ **Τίγρητος**, οἱ ὁποῖοι τὴν διαρρέουν. "Ολη ἡ ἔλη Συρία εἶναι στέπη ἡ ἔρημος. "Αν ὅμως κατασκευασθοῦν τεχνηταὶ λίμναι καὶ ἀρδευτικὰ ἔργα, μεγάλαι στεπτῶδεις σήμερον ἐκτάσεις δύνανται νὰ μεταβληθοῦν εἰς ἀποδοτικούς ἀγρούς. Καλλιεργοῦνται δημητριακά, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὅρυζα εἰς τὰ ἀρδεύσεινα ἐδάφη, σησάμι, βάμβαξ, καπνός, μορέαι διὰ τὴν ἐκτροφὴν μεταξοκωλήκων, ἄμπελοι, ἐλαῖαι, ἐσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα ὄπωροφόρα δένδρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ δαμασκηνέα (ίδίως εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Δαμασκοῦ, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως). "Η κτηνοτροφία ἔχει, λόγῳ τῆς ὑπάρξεως

Χαρτ. 6. Συρία.

έκτεταμένων στεππωδῶν έκτάσεων, ἀνάπτυξιν μεγαλυτέραν τῆς γεωργίας. Ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἴγες ἀπὸ κτηνοτρόφους νομάδας, τοὺς λεγομένους **Βεδουΐνους**, οἱ ὅποιοι μετακινοῦνται διαρκῶς διὰ τὴν ἀνεύρεσιν χλόγης. Κατὰ δεύτερον λόγον ἐκτρέφονται βοοειδῆ, ἵπποι, ἡμίονοι, ὄνοι καὶ κάμηλοι. Τὰ γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ὅχι μόνον ἐπαρκοῦν διὰ τὴν διατροφὴν τῶν κατοίκων, ἀλλὰ γίνεται καὶ ἔξαγωγή των.

Ἡ ἀλιεία ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν, διότι ὑπάρχουν εἰς τὰ παράλια ἀρκετοὶ ἰχθύες καὶ ἀρίστης ποιότητος σπόγγοι.

‘Ο δρυκτός πλοῦτος είναι άσήμαντος, περιοριζόμενος εἰς δύλγους ζηνθρακας καὶ δύλγον πετρέλαιον.’ Η βιομηχανία ἔχει ἀνάπτυξιν μικράν, περιοριζομένη κυρίως εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ὄνομαστῶν μεταξωτῶν τῆς Συρίας, ταπήτων, ἐγχωρίων ὑφασμάτων, ἐπεξεργασίαν δερμάτων, ἐλαιοιουργίαν καὶ οίνοποιίαν.

‘Η συγκοινωνία δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν. Μία σιδηροδρομικὴ γραμμὴ (βλ. καὶ ’Ασιατικὴν Τουρκίαν) προερχομένη ἐκ τοῦ Χαλεπίου φθάνει εἰς Δαμασκὸν καὶ ἔκειθεν, διακλαδούμενη νοτιώτερον, προχωρεῖ ἀφ’ ἑνὸς μὲν πρὸς τὴν Ιορδανίαν καὶ ἀφ’ ἑτέρου πρὸς τὸ Ισραήλ.

•**Εξάγει** ἡ Συρία κυρίως ἐγχώρια ὑφάσματα καὶ μεταξωτά, καπνόν, ἔλαιας, πορτοκάλια, ξηροὺς καρποὺς καὶ σπόγγους. **Εισάγει** κυρίως ὑφάσματα, μηχανὰς καὶ μηχανήματα διάφορα, χημικὰ καὶ φαρμακευτικὰ προϊόντα.

Οι κάτοικοι είναι Σημιτικῆς καταγωγῆς, δμιλοῦν τὴν Ἀραβικὴν καὶ είναι κατὰ τὸ πλεῖστον Μουσουλμάνοι τὸ θρήσκευμα. Οἱ εἰς τὰ N. τῆς χώρας κατοικοῦντες Δροῦσοι ἀνήκουν εἰς μίαν θρησκευτικὴν αἵρεσιν, ἥτις είναι κράμα Χριστιανισμοῦ, Μουσουλμανισμοῦ καὶ Ιουδαϊσμοῦ. Οἱ Χριστιανοί, κυρίως Ὁρθόδοξοι, ἀποτελοῦν τὸ 15% τοῦ πληθυσμοῦ, ἔχουν δὲ θρησκευτικὸν ἀρχηγὸν τὸν πατριάρχην Ἀντιοχείας, ὁ διποῖς ἐδρεύει εἰς Δαμασκὸν. Η Δαμασκὸς (450.000 κ.) είναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Συρίας. Είναι ἔκτισμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀντιλιβάνου καὶ εἰς δύφος 700 μ. εἰς τὸ μέσον μιᾶς θαυμασίας δάσεως, ἀρδευομένης ἀπὸ τὸν ποταμὸν Μπαράντα. Είναι παλαιοτάτη πόλις καὶ ἔχει λαμπρὰ μνημεῖα Ἀραβικῆς τεχνοτροπίας. Ἐφημίζετο ἀλλοτε διὰ τὰ δαμασκηνὰ λεγόμενα ξέφη, τὰ διοῖα κατεσκευάζοντο παλαιότερον ἔκει καὶ διὰ τὰ δαμασκηνὰ τῆς ὑφάσματα, τὰ διοῖα κατεσκευάζονται καὶ σήμερον. **Χαλέπιον** (450.000 κ.) κόμβος συγκοινωνιῶν, ἐμπορικὸν κέντρον καὶ ἡ μεγαλυτέρα καὶ παλαιοτέρα πόλις τῆς Συρίας. **Χάμα** (104.000 κ.) καὶ **Χόμης** (146.000 κ.) ἀμφότεραι ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς καὶ εἰς γεωργικὴν περιοχὴν εἰς τὰς δύχθας τοῦ ποταμοῦ Ὁρόντου. **Λαττάκια** (ἡ Λαοδίκεια, 60.000 κ.), δι κυρώτερος λιμὴν τῆς Συρίας. Ἀναφέρομεν καὶ τὴν πολίχνην **Ταντούρ** (Χαρτ. 6) κειμένην παρὰ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως Παλμύρας.

Λίβανος

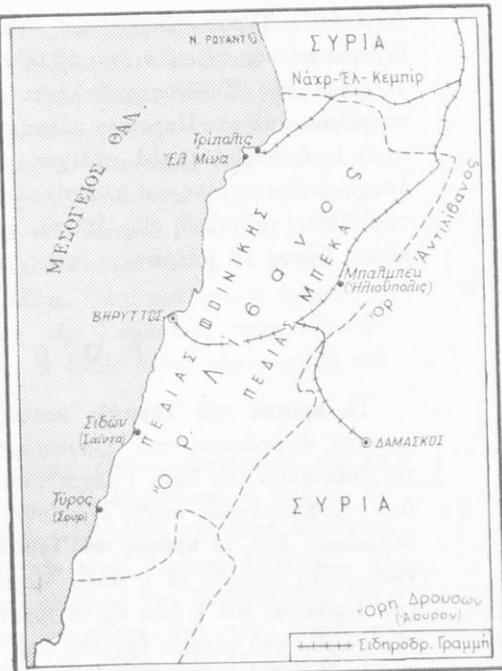
Ο Λιβανός άνεκηρύχθη εἰς άνεξάρτητον Δημοκρατίαν τὸ 1947. "Οπως καὶ ή Συρία, ἵτο τμῆμα τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας μέχρι τοῦ 1920 καὶ κατόπιν ἐτέλει υπὸ Γαλλικὴν ἐντολήν. Εὑρίσκεται μεταξὺ τῆς Μεσογείου πρὸς Δ., τοῦ Ἰσραὴλ πρὸς Ν. καὶ τῆς Συρίας πρὸς Β. καὶ πρὸς Α. "Εχει ἔκτασιν 10.400 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 1.425.000 κ. (πυκνότης πληθ. 137). Εἰς τὰ παράλια ἔκτείνεται ἡ πεδιὰς τῆς Φοινίκης (Χαρτ. 8) καὶ ἀνατολικῶς ταύτης ἡ ὁροσειρὰ τοῦ Λιβάνου, πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν δὲ ὁ Ἀντιλίβανος, χωριζόμενος τοῦ Λιβάνου διὰ τῆς εὐφοριωτάτης πεδιάδος Μπέκα (ἡ Μπουκά). Εὐφοριώτατα ἐπίσης εἰναι καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ Λιβάνου ὁροπέδια καὶ οἱ κλιτύες του, κατάφυτοι σήμερον ἀπὸ ὀπωροφόρα δένδρα, τὰ ὅποια ἀντικατέστησαν τοὺς ἄλλοτε ἔκει ὑπάρχοντας κέδρους (κέδροι τοῦ Λιβάνου), ἀπὸ τοὺς ὅποιούς σήμερον δὲν ἀπομένουν παρὰ ἀκατοντάδες τινές. "Ολαι αἱ κλιτύες τοῦ ὄρους τούτου ἔχουν μεταβληθῆ εἰς ἀγρούς, διατεταγμένους κατ' ἀναβαθμίδας, αἱ δοποῖαι φθάνουν εἰς ὕψος ἥνω τῶν 1000 μ. Τψηλότερον ὑπάρχουν δάση καὶ θερινὰ λειβάδια. Υπάρχουν ἐπίσης ὄλοκληροι περιοχαὶ μὲ φυτείας μορεῶν. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, ἄμπελοι (οἱ γλυκεῖς οίνοι τοῦ Λιβάνου ἐφημίζοντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα) ἔλαιαι, ἐσπεριδοειδῆ (παράγονται πολλὰ πορτοκάλια) καπνός, βάμβαξ καὶ ὀπωροφόρα διάφορα, μεταξὺ τῶν ὅποιων καὶ βανανέα.

Χαρτ. 7. Κράτη Μέσης Ἀνατολῆς.

Η Κτηνοτροφία έχει μικροτέραν ή ή γεωργία άναπτυξιν είναι σύμβασης άνεπτυγμένη ή σηροτροφία.

Η **Βιομηχανία** περιορίζεται κυρίως εἰς τὴν κατασκευὴν μεταξωτῶν καὶ τὴν ἐπεξεργασίαν δερμάτων, ὑπάρχει δὲ εἰς Τρίπολιν καὶ ἔν μέγα διυλιστήριον πετρελαϊου, διότι ἔκει πλησίον καταλήγει ὁ πετρελαιοαγωγὸς ὁ μετέφερων τὰ πετρέλαια τοῦ **Κιρκούκ**, τὸ ὅποῖον εύρισκεται παρὰ τὴν Μοσούλην τοῦ Ἰράκ. Ο **Λίβανος** ἔχαγει ξηροὺς καὶ νωποὺς καρπούς, ύφασματα καὶ δέρματα, εἰσάγει δὲ κυρίως βιομηχανικὰ εἴδη καὶ δλευρα, διότι ὁ παραχόμενος σῦτος δὲν ἐπαρκεῖ διὰ τὴν διατροφὴν τῶν κατοίκων, ἐπειδὴ ὁ **Λίβανος** εἶναι πυκνῶς κατῳκημένος.

Χαρτ. 8. Λίβανος.

Η **συγκοινωνία** εἶναι ἀρκετὰ καλή, τὰ δροσερὰ δὲ θέρετρα τοῦ Λιβανοῦ προσελκύουν πολλοὺς παραθεριστὰς ἀπὸ τὰς γειτονικὰς του χώρας καὶ ιδίως τὴν Αἴγυπτον.

Γλῶσσα τῶν κατοίκων εἶναι ἡ Ἀραβικὴ, ὁ δὲ Λίβανος συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν Ἀραβικῶν κρατῶν, μολονότι ἀρκετοὶ τῶν κατοίκων του εἶναι Χριστιανοί (Μαρωνῖται), ἀποτελούντες τὰ 61% του πληθυσμοῦ. Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Μουσουλμάνοι.

Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι αἱ : **Βηρυτὸς** (500.000 κ.) ἀσφαλῆς λιμήν, διὰ τοῦ ὅποιου διεξάγεται τὸ πλεῖστον τοῦ ἐμπορίου ὅχι μόνον τοῦ Λιβανοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς Συρίας. **Τρίπολις** (120.000 κ.) λιμήν, ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις τοῦ Λιβανοῦ. Εἰς τὴν Βηρυτὸν καὶ τὴν Τρίπολιν φθάνουν διακλαδώσεις τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς **Χαλεπίου-**

Δαμασκοῦ. Τύρος (Σούνδ) καὶ Σιδῶν (Σάΐντα), ἄλλοτε μεγάλαι καὶ ἵσχυραι πόλεις· σήμερον ἔχει 15.000 κ. ἡ πρώτη καὶ 45.000 ἡ δευτέρα. Πλησίον τῆς Σιδῶνος καταλήγει μέγας πετρελαιοχωρίς μεταφέρων πετρέλαια ἀπὸ τὸν Περσικὸν κόλπον (Χαρτ. 9). Ἡλιούπολις (Μπααλ-πιμέκ), ἡ ὁποία, μικρὰ πολίχνη σήμερον, ὑπῆρξε κατὰ τὴν ἀρχαίνειν ἐποχὴν πόλις μεγάλη καὶ πλουσία. Σώζονται μέχρι σήμερον ἔρειπια ναῶν της, ὅπως τοῦ ναοῦ τοῦ Ἡλίου, τοῦ ὁποίου περισώζονται μαρμάρινοι κίονες ὕψους 18 μέτρων.

Ι σ ρ α ḥ λ

Τὸ κράτος τοῦ Ἰσραὴλ, καλούμενον καὶ ἀπλῶς Ἰσραὴλ, ἰδρύθη κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν (O.H.E.) τὸν Νοέμβριον τοῦ 1947 (μέχρι τότε ἐτέλει ὑπὸ Βρεταννικὴν ἐντολήν). Διὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἔχωρίσθη ἡ Παλαιστίνη εἰς δύο : ἐν κράτος Ἐβραϊκόν, δηλ. τὸ κράτος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἄλλο Ἀραβικόν, τὴν Ἰορδανίαν. Ἐδιχοτομήθη δὲ ἡ πόλις Ἱερουσαλήμ· ἡ παλαιὰ πόλις ἐδόθη εἰς τὴν Ἰορδανίαν καὶ ἡ Νέα εἰς τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραὴλ. Ἐβραῖοι ἔξ δλων τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου ἤρχισαν ἀπὸ τοῦ 1948 μεταβαίνοντες καὶ ἐγκαθιστάμενοι εἰς τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἀπετέλεσαν τοὺς κατοίκους του, οἱ ὁποῖοι λέγονται Ἰσραηλινοί, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοὺς Ἐβραίους τοὺς ζῶντας εἰς ἄλλα κράτη, οἱ ὁποῖοι λέγονται Ἰσραηλῖται.

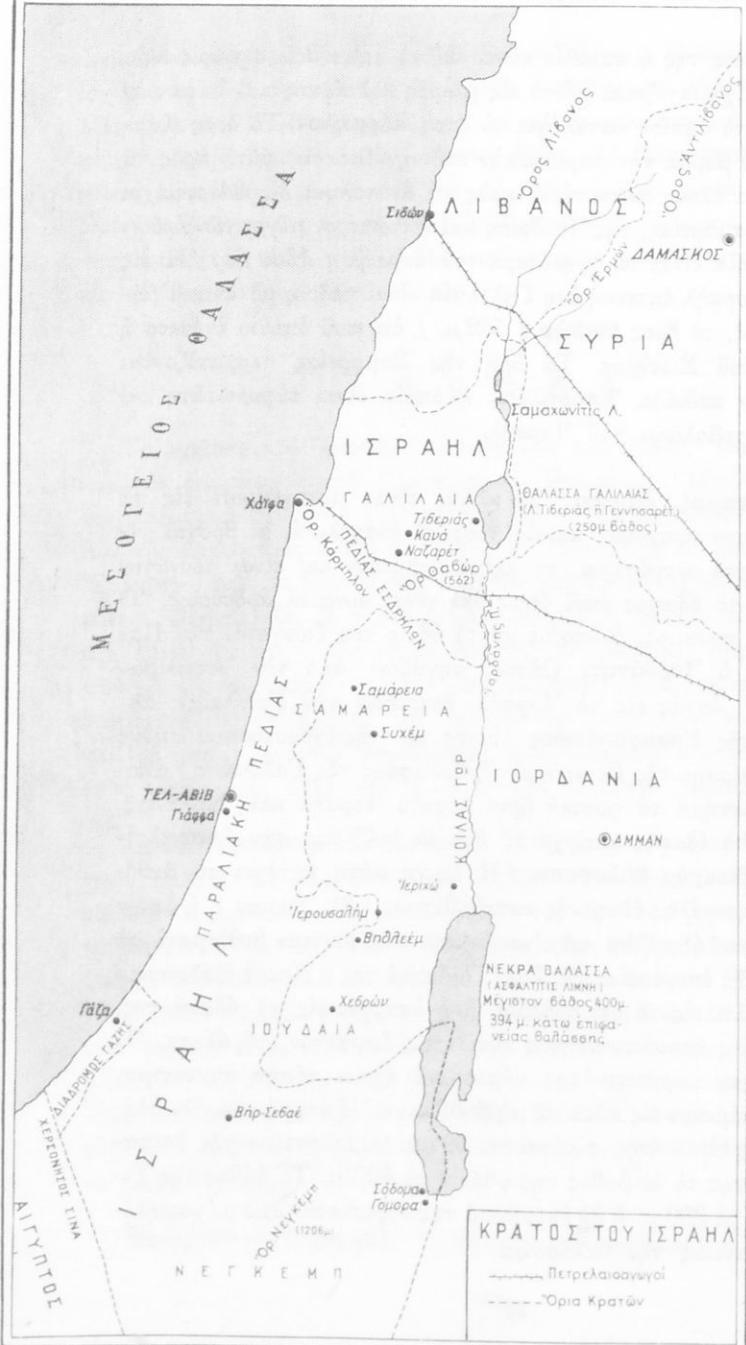
Ορια. "Εκτασις. Πληθυσμός. Τὸ Ἰσραὴλ ἔχει πρὸς Δ. τὴν Μεσόγειον, πρὸς Α. τὴν Συρίαν καὶ τὴν Ἰορδανίαν καὶ πρὸς Ν. καὶ τὰ ΝΔ. τὸν κόλπον "Ακαμπα καὶ τὴν Χερσόνησον τοῦ Σινᾶ (Αἴγυπτον). Μικρὸν τμῆμα εἰς τὰ ΝΔ. λεγόμενον διάδρομος τῆς Γάζης μετὰ τῆς πόλεως Γάζης, διεκδικούμενον καὶ ἀπὸ τὸ Ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἀποτελεῖ αἰτίαν διαρκῶν ἐρίδων μεταξύ των (Χαρτ. 9 καὶ 10) "Η ἔκτασις τοῦ Ἰσραὴλ εἶναι 20.678 τετρ. χιλ. καὶ δὲ πληθυσμὸς ὑπερβαίνει τὰ 2.000.000 κ., ἐνῷ τὸ 1922 οἱ κατοικοῦντες εἰς τὸ κράτος τοῦ Ἰσραὴλ Ἐβραῖοι ἦσαν 84.000 καὶ τὸ 1948 700.000. Διαρκῶς δὲ πληθυσμὸς αὐξάνεται, διότι μεταβαίνουν καὶ ἐγκαθίστανται ἐκεῖ Ἰσραηλῖται ἀπὸ δλα τὰ μέρη τῆς Γῆς.

Μορφολογία ἐδάφους. Οἱ θαλάσσιοι διαμελισμὸς εἶναι ἐλάχιστος.

Καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ἡ παραλία εἶναι πεδινὴ καὶ εὐθεῖα (χωρὶς δηλ. κόλπους κλπ.). Σχηματίζεται μόνον εἰς μικρὸς κολπίσκος καὶ ἐν μικρὸν ἀκρωτήριον, εἰς τὸ ὁποῖον καταλήγει τὸ ὅρος **Κάρμηλον**. Τὸ ὅρος Κάρμηλον κλείει ἀπὸ βορρᾶ τὴν παραλιακὴν πεδινὴν ἔκτασιν· αὕτη πρὸς τὰ νότιά της γίνεται ὀλοέν πλατυτέρα, πρὸς τὰ ἀνατολικά δὲ φθάνει μέχρι τῶν ὄρέων τῆς Σαμαρέας, τῆς Ιουδαίας καὶ νοτιώτερον μέχρι τῶν ὄρέων Νεγκέμπ, τὰ ὅποια εἶναι τὰ ὑψηλότερα τοῦ Ἰσραὴλ (1260 μ.) 'Η εἰς τὰ βόρεια τοῦ Ἰσραὴλ ἔκτεινομένη **Γαλιλαία** εἶναι πεδινὴ μὲν ἐν καὶ μόνον χαμηλὸν ὅρος, τὸ ὅρος **Θαβὼρ** (562 μ.), ἐπὶ τοῦ ὅποιου ἐγένετο ἡ μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος. Τὰ ὅρη τῆς Σαμαρέας τερματίζονται πρὸς Β. εἰς τὴν πεδιάδα **Ἐσδρηλῶν**, ἡ ὅποια εἶναι εὐφορωτάτη καὶ ἀποτελεῖ τὸν σιτοβολῶνα τοῦ Ἰσραὴλ.

Κλῖμα. Ποταμοί. Λίμναι. Τὸ κλῖμα εἶναι μεσογειακὸν εἰς τὰ παράλια· καθ' ὅσον προχωρεῖ κανεὶς πρὸς τὰ ἀνατολικά, αἱ βροχαὶ γίνονται διαρκῶς καὶ διηγάτεραι, τὸ κλῖμα ἐρημικὸν καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ καλλιεργηθῇ τὸ ἔδαφος ἐκεῖ ὅπου δὲν εἶναι δυναταὶ ἀρδεύσεις. 'Ο μόνος ἀξιόλογος ποταμός, ὁ ὅποιος μὲ τὸ ὄδωρ του ζωγονεῖ τὴν Παλαιστίνην, εἶναι ὁ **Ιορδάνης**. Οὗτος, πηγάζων ἀπὸ τὸν Ἀντιλίβανον, ἀνήκει κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ Ἰσραὴλ, διαρρέων τὴν Γαλιλαίαν· ἀφ' οὗ διέλθῃ διὰ τῆς Σαμαχωνίτιδος λίμνης καὶ τῆς ἰχθυοτρόφου λίμνης **Τιβεριάδος** (ἡ λίμνη τῆς Γεννησαρέτ ἡ θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας) ἀποτελεῖ ἐπὶ τι διάστημα τὰ φυσικὰ ὅρια μεταξὺ Ἰσραὴλ καὶ **Ιορδανίας**, εἰς τῆς ὅποιας τὸ ἔδαφος εἰσέρχεται διὰ νὰ χυθῇ εἰς τὴν **Ασφαλτίτιδα** λίμνην ἡ **Νεκράν Θάλασσαν**. 'Η λίμνη αὕτη κατέχει τὸ βαθύτερον μέρος τῆς μεγάλης ἔδαφικῆς καταβυθίσεως (βλ. Συρίαν), ἡ ὅποια σχηματίζει τὴν κοιλάδα **Γώρ** καὶ εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ βαθύτερα βυθίσματα τὰ ὑπάρχοντα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς. Τὸ ὄνομά της « **Νεκρὰ Θάλασσα** » ἡ λίμνη τὸ διφείλει εἰς τὸ διτὶ οὐδεμίᾳ ζωὴν ὑπάρχει εἰς τὰ ὄδατά της, λόγῳ τῆς μεγάλης περιεκτικότητος αὐτῶν εἰς ἀσφαλτον καὶ ἀλατα. 'Η μεγάλη εἰς ἀλατα περιεκτικότης κάμνει νὰ ἔχουν τόσην πυκνοτήτα, ὥστε αὐγὸν ριπτόμενον εἰς αὐτὰ νὰ μὴ βυθίζεται. 'Η ἐπιφάνεια τῶν ὄδατῶν τῆς **Νεκρᾶς Θαλάσσης**, εύρισκεται 394 μ. χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης τὸ δὲ βάθος της φθάνει τὰ 400 μ. Τὸ βάθος τῆς **Τιβεριάδος** φθάνει τὰ 250 μ. ἡ δὲ ἐπιφάνεια τῆς εύρισκεται 212 μ. χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

**Γεωργία —
Κτηνοτροφία.**
Τὰ μακρά καὶ ἔη-
ρὰ θέρη κάμνουν
ἀδύνατον τὴν καλ-
λιέργειαν χωρὶς
ἀρδεύσεις. Κατὰ
τὴν ἀρχαιότητα τὰ
ἔκει ὑπάρχοντα
ἀρδευτικὰ ἔργα ἐ-
πέτρεπον παντὸς
εἰδούς καλλιερ-
γίας μὲ πλουσίας
ἀποδόσεις. Οἱ ἀρ-
χαῖοι συγγραφεῖς
περιγράφουν τὴν
Παλαιστίνην ὡς
γῆν, εἰς τὴν ὁ-
ποίαν ἔρρεε «Γά-
λα καὶ Μέλι»
δηλ. ὡς πλουσιω-
τάτην χώραν. Οἱ
“Αραβεῖς, μὲ τὰς
ἐπιδρομὰς των, τὰς
λεηλασίας καὶ τὴν
καταστροφὴν τῶν
ἀρδευτικῶν ἔργων,
ἔκαμπαν, ὥστε οἱ
εὔφοροι ἄγροι νὰ
μεταβληθοῦν εἰς ἀ-
καλλιεργήτους ἔκ-
τασεις, σκεπασμέ-
νας κατὰ τὸ πλεῖ-
στον μὲ ἅμμον. Οἱ
νέοι κάτοικοι τοῦ
‘Ισραήλ, οἱ ‘Ισρα-
Χαρτ. 9. Τὸ Ισραήλ.

ηλινοὶ δῆμαρθή, τὸ πρῶτον τὸ ὄποῖον ἐπεδίωξαν ἵτο ή ἀνεύρεσις ὕδατος. Κατεσκεύασαν φρέατα, διὰ τῶν ὄποιών ἀντλοῦν τὸ ἀφθόνως ὑπάρχον ὑπογείως ὕδωρ, καὶ ἀρδευτικὰ ἔργα διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ὕδατος τοῦ Ἱορδάνου καὶ μετέβαλον τὰς πρὶν καταξήρους ἐκτάσεις εἰς εὐφόρους ἀγρούς. Καλλιεργοῦνται εἰς ὅλην τὴν παραλιακὴν ἐκτασίν ἀφθόνως ἐσπεριδοειδῆ (γίνεται ἔξαγωγὴ πορτοκαλιῶν καὶ λεμονιῶν, εἶναι δὲ ὄνομαστὰ τὰ πορτοκάλια τῆς Γιάφας καὶ τῆς Χάϊφας), δημητριακά, ἀρκεταὶ βανανέαι, ἐλαῖαι, ἀμυγδαλαῖ, ἄμπελοι, συκαῖ, βάμβαξ, γεωμήλα, λαχανικά, καπνός, σησάμιον κλπ.

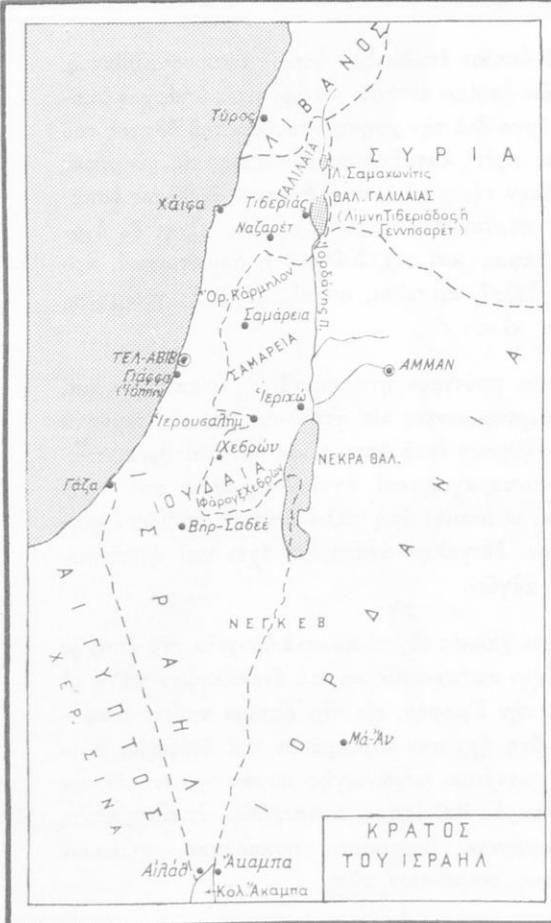
‘**Η κτηνοτροφία**, ή ὄποια πρότερον ἵτο νομαδική, ἀνεπτύχθη καὶ γίνεται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπιστημονικῶς εἰς σταύλους καὶ εἰς τεχνητὰ λειβάδια, τὰ ὄποια ἐδημιουργήθησαν ἐκεῖ ὅπου εἶναι δυναταὶ ἀρδεύσεις. ’Εκτρέφονται κυρίως γαλακτοπαραγωγικαὶ ἀγελάδες, ὀλλὰ καὶ πρόβατα, αἴγες, κάμηλοι καὶ ὄνοι, οἱ ὄποιοι ἀπὸ παλαιοτάτων ἐποχῶν ἐχρησιμοποιοῦντο εἰς Παλαιστίνην. Μεγάλην ἀνάπτυξιν ἔχει καὶ ἡ πτηνοτροφία, γίνεται δὲ ἔξαγωγὴ αὐγῶν.

‘Ἐκ τῶν δρυκτῶν ὑπάρχει χαλκὸς εἰς τὰ παλαιὰ δρυχεῖα τῆς ἐποχῆς τοῦ Σολομῶντος, τὰ ὄποια είχον καταχωσθῆ καὶ τὰ ἀνεκάλυψαν πάλιν. οἱ Ἰσραηλινοὶ ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὴν Γραφήν, εἰς τὴν ὄποιαν ταῦτα ἀναφέρονται. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἥρχισαν ίδρυσμενοί καὶ διάφοροι βιομηχανίαι· οὕτω ὑπάρχουν ἐργοστάσια παραγωγῆς ποτάσσης καὶ ἄλλων ἀλάτων ἀπὸ τὰ ὕδατα τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης, κονσερβῶν, ἐπεξεργασίας καπνοῦ, ὑποδημάτων, ὑφασμάτων, βερνικίων, σοκολάτας, χημικῶν προϊόντων, τεχνητῶν ὁδόντων, τσιμέντων κλπ.

‘**Η συγκοινωνία** εἶναι ἀρκετὰ καλή. Μία σιδηροδρομικὴ γραμμή, κατὰ μῆκος τῆς παραλίας, συνδέει τὴν Χάϊφαν ἀφ’ ἐνδός μὲ τὴν Συρίαν καὶ ἀφ’ ἑτέρου μὲ τὴν Αἴγυπτον, διακλάδωσίς της δὲ φθάνει εἰς τὴν Νέαν Ιερουσαλήμ (χωρὶς νὰ προχωρῇ εἰς τὴν Παλαιάν, τὴν κατεχομένην ἀπὸ τοὺς “Αραβάς”).

‘**Εξάγει** τὸ Ἰσραὴλ κυρίως πορτοκάλια καὶ λεμόνια, τεχνητούς ὁδόντας, ὑφασμάτα καὶ κατειργασμένους ἀδάμαντας. **Εισάγει** κυρίως δημητριακά, σάκχαριν, καύσιμα καὶ βιομηχανικὰ εἰδή.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : ἡ Νέα Ιερουσαλήμ, δηλ. ἡ ἔξω τῶν

Χαρτ. 10. Ισραήλ.

του ὁ Κύριος Ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Τὴν Τίβεριάδα, εἰς τὰς δύθας τῆς ὁμωνύμου λίμνης, τὴν Κανά, ὅπου ἔγινε τὸ θαῦμα τῆς μετατροπῆς τοῦ ὄντος εἰς οἶνον καὶ τὴν Βήρ - Σεβαέ, πρωτεύουσαν τοῦ Νεγκέμπ. Εἰς τὸ νοτιώτερον ἄκρον τοῦ Ἰσραήλ καὶ εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου Ἀκαμπα εύρισκεται ὁ λιμήν Αἰλάθ, μόνη διέξοδος τοῦ Ἰσραήλ πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν.

τειχῶν εύρισκομένη νέα πόλις, (ή ἐντὸς τῶν τειχῶν παλαιὰ πόλις ἀνήκει εἰς τὴν Ἰορδανίαν, δηλ. εἰς τοὺς Ἀραβας). Είναι αὕτη ἀπὸ τοῦ 1950 ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἰσραήλ (μέχρι τότε ᾅτο τὸ Τέλ - Ἀβίβ) καὶ ἔχει 150.000 κ. Ἡ Γιάφα - Τέλ Ἀβίβ (400.000 κ.) είναι μία διπλῆ πόλις: ἡ παλαιὰ πόλις Γιάφα ἡ Ἰόπη καὶ ἡ συνενωθεῖσα μὲ αὐτὴν νέα πόλις Τέλ Ἀβίβ. Χάϊφα, ὁ μόνος καλὸς λιμήν, πλησίον τοῦ ὄποιου καταλήγει καὶ πετρελαιοαγωγὸς μεταφέρων μέχρις ἐκεῖ πετρέλαια ἀπὸ τὸν Περσικὸν κόλπον. Αἱ ἄλλαι πόλεις είναι μικραί, κάτω τῶν 25.000 κ. ἐκάστη. Ἀναφέρομεν ἐξ αὐτῶν τὴν Ναζαρὲτ (24.000 κ.), εἰς τὴν ὁποίαν διῆλθε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ζωῆς Τίβεριάδα, εἰς τὰς δύθας τῆς ὁμωνύμου λίμνης, τὴν Κανά, ὅπου ἔγινε τὸ θαῦμα τῆς μετατροπῆς τοῦ ὄντος εἰς οἶνον καὶ τὴν Βήρ - Σεβαέ, πρωτεύουσαν τοῦ Νεγκέμπ. Εἰς τὸ νοτιώτερον ἄκρον τοῦ Ἰσραήλ καὶ εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου Ἀκαμπα εύρισκεται ὁ λιμήν Αἰλάθ, μόνη διέξοδος τοῦ Ἰσραήλ πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν.

Ιορδανία

"Εχει έκτασιν 96.610 τετρ. χιλιομ. και πληθυσμὸν 1.607.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 14). Μέχρι του 1920 άνηκεν εἰς τὴν Τουρκίαν. Άπο δὲ του 1920 μέχρι του 1946 ἦτο ὑπὸ Βρεταννικὴν ἐντολήν. Συνορεύει μετὰ τῆς Συρίας (πρὸς Β.), τῆς Ἀραβίας (πρὸς Α. καὶ Ν.), του Ιράκ (πρὸς Α.) καὶ του Ἰσραὴλ (πρὸς Δ.). Πρὸς Ν. φθάνει μέχρι του κόλπου "Ακαμπα. Ἐπειδὴ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς εύρισκεται πέραν του Ιορδάνου ποταμοῦ, ἐλέγετο μέχρι του 1949 Ὑπεριορδανία μετονομασθεῖσα ἀπὸ του 1949 εἰς Ἰορδανίαν. Τὸ κλῖμα κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τῆς χώρας εἶναι στεππῶδες ή ἔρημικὸν λόγω τῆς σπανιότητος βροχῶν. Μόνον εἰς τὴν δυτικῶς του Ιορδάνου ὁρεινὴν Ἰουδαϊαν καὶ Σαμάρειαν (ὅπου εύρισκονται τὰ γνωστὰ ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς ὅρος τῶν Ἐλαῖων καὶ ὄρος του Πειρασμοῦ) καθὼς καὶ εἰς τὰ ἐδάφη τῆς κοιλάδος Γώρ (Χάρτ. 9), τὰ ἀρδευόμενα διὰ τῶν ὑδάτων του Ιορδάνου, εἶναι δυνατάται αἱ καλλιέργειαι.

Γενικῶς ἡ Ἰορδανία εἶναι σήμερον ἡ πιστοτέρα χώρα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Τὸ $\frac{1}{3}$ τῶν κατοίκων τῆς χώρας εἶναι πρόσφυγες καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀστεγοί. Προῆλθον ἀπὸ τὸ Ἰσραὴλ, ἔνθα κατόκουν πρὸ τῆς δημιουργίας του ὡς κράτους. Εἶναι, σχεδὸν εἰς τὸ σύνολόν των, Ἀραβεῖς ὄμι-

Χάρτ. 11. Ιορδανία.

λοῦντες τὴν Ἀραβικὴν καὶ εἶναι Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀναλφάβητοι καὶ ἀπολίτιστοι.

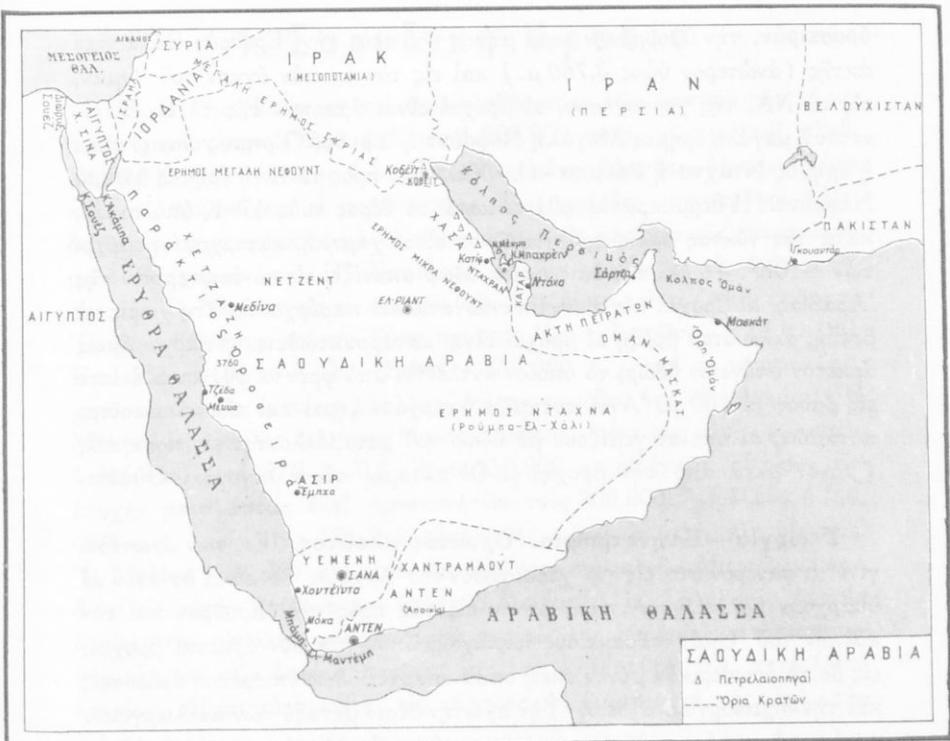
Ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ εἶναι νομάδες κτηνοτρόφοι (Βεδουΐνοι) μὲν μεγάλα ποίμνια προβάτων καὶ αἰγῶν διατρέφονται ἐπίσης βοοειδῆ καὶ κάμηλοι. Εἰς τὰ δυνάμενα νὰ καλλιεργηθοῦν ἐδάφη καλλιεργοῦνται σῖτος, κριθή, κέχρος, δεσπρια, ἄμπελοι, ἔλαια, φοίνικες, λαχανικά καὶ εἰς μεγάλας ποσότητας ἀγγούρια καὶ πεπόνια.

Ἡ βιομηχανία εἶναι ἀνύπαρκτος καὶ ἡ συγκοινωνία ὑποτυπώδης, γινομένη κυρίως διὰ καμήλων. Ὑπάρχει σιδηροδρομικὴ γραμμὴ διερχομένη διὰ τῆς πρωτεύουσης Ἀμμάν καὶ συνδέουσα τὴν Ἰορδανίαν μετὰ τῆς Συρίας. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Ἀμμάν (200.000 κ.), πόλις παλαιοτάτη μὲ ἑρείπια Ρωμαϊκῶν μνημείων, ἡ ὥποια ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν Γραφήν. Ἀλλαι πόλεις εἶναι: Ἡ Παλαιά Ἱερουσαλήμ (δηλ. ἡ ἐντὸς τῶν μὲ 8 πύλας τειχῶν παλαιὰ πόλις), ἡ ὥποια εἶναι ἱερὰ διὰ τῶν Χριστιανούς. Εἰς αὐτὴν εὑρίσκεται ὁ ναὸς τῆς Ἀναστάσεως, δυνάμενος νὰ περιλάβῃ 10.000 προσκυνητῶν καὶ ὅπισθεν τούτου τὸ Ἐλληνικὸν Μοναστήριον μὲ τὸ Πατριαρχεῖον, τὰς Σχολάς, τὰ Νοσοκομεῖα του κλπ. Βηθλεέμ (20.000 κ.) ἐπίσης ἱερὰ διὰ τοὺς Χριστιανούς πόλις μὲ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Γεννήσεως καὶ τὸ ἱερὸν Σπήλαιον, εἰς τὸ ὅπιον ἐγεννήθη ὁ Κύριος Ἁμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ἡ Χεβρὼν (35.000 κ.). Ἀλλαι πόλεις, γνωσταὶ ἀπὸ τὴν Βίβλον, εἶναι αἱ Ἱεριχώ καὶ Σαμάρεια. Ἡ Ἀκαμπα, μικρὸς λιμὴν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ὁμωνύμου κόλπου.

Διὰ τοῦ ἐδάφους τῆς Ἰορδανίας, διέρχονται πετρελαιοαγωγοὶ μεταφέροντες μέχρι τῆς Μεσογείου πετρέλαια ἐκ τοῦ Περσικοῦ Κόλπου καὶ διὰ τοῦτο ἡ Ἰορδανία ἔχει μεγάλην ἀπὸ στρατηγικῆς ἀπόψεως σπουδαιότητα, διότι δύναται νὰ διακόψῃ τὴν πρὸς τὴν Μεσόγειον ροὴν τοῦ πετρελαίου.

ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΤΗΣ ΑΡΑΒΙΑΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗ ΑΥΤΗΣ

Αὕτη εἶναι ἐν δροπέδιον ἔκτεινόμενον μεταξὺ τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τοῦ κόλπου τοῦ Ὄμαν πρὸς Α., τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τοῦ κόλπου τῆς Ἀκαμπα πρὸς Δ. καὶ τῆς Ἀραβικῆς θαλάσσης πρὸς Ν. (Χαρτ. 12). Πρὸς Β. ἔχει τὴν Ἰορδανίαν, τὸ Ἰράκ καὶ τὸ Κουβέΐτ.

Χάρτ. 12. Κράτη της Αραβικής Χερσονήσου.

Η συνολική της έκτασις είναι 2.586.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 13.000.000 κ. οἱ κάτοικοι δὲ είναι "Αραβεῖς.

Μορφολογία ἀδάρφους. Κλίμα. Ο θαλάσσιος διαμελισμὸς δὲν είναι σημαντικός. Εἰς τὴν Ερυθρὰν θάλασσαν, ἡ ὄποια συγκοινωνεῖ μετὰ τῆς Αραβικῆς θαλάσσης διὰ τοῦ πορθμοῦ **Μπάμπ-ຂ-Μαντέμπ** (πύλη τῶν Δακρύων), σχηματίζεται ὁ ἐπιμήκης, ἀλλὰ στενὸς κόλπος "Ἀκαμπτα" (ἢ "Ακάμπτα") καὶ ἡ Χερσόνησος τοῦ Σινᾶ, ἀνήκουσα εἰς τὴν Αἴγυπτον. Πρὸς Α. σχηματίζεται ὁ κόλπος τοῦ "Ομάν" καὶ βορειότερον ὁ Περσικὸς κόλπος, εἰς τὸν ὃποῖον εύρισκονται αἱ νησίδες **Μπαχρέϊν** μὲ τὰς πλουσίας πετρελαιοπηγάς των. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Χερσονήσου καλύπτεται ἀπὸ ἐρήμους, διότι αἱ βροχαὶ είναι ἐλάχισται. Μόνον εἰς τὴν Παράκτιον

όροσειράν, τὴν ὑψουμένην κατὰ μῆκος τῆς πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν ἀκτῆς (ἀνώτερον ὕψος 3.760 μ.) καὶ εἰς τὸν ὄρεινὸν ὅγκον τοῦ Ὁμάν, εἰς τὰ NA. τῆς χερσονήσου, αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταῖ. Εἰς τὰ B. ἐκτείνεται ἡ μεγάλη ἔρημος **Μεγάλη Νεφούντ** ἡ Ἐρυθρὰ Ἔρημος· νοτιώτερον ἡ ἔρημος **Ντάχνα** ἡ **Ρούμπα - ἐλ - Χάλι** καὶ πρὸς τὰ A. ἡ ἔρημος **Μικρὰ Νεφούντ**. Ἡ θερμοκρασία φθάνει κατὰ τὸ θέρος τοὺς 47° K ὑπὸ σκιάν, κατὰ τὰς νύκτας ὅμως τοῦ χειμῶνος εἶναι χαμηλή, κατερχομένη μέχρι τῶν -10K⁰. Τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὄρος σπανίζει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀραβίας, αἱ βροχαὶ πίπτουν σπανιώτατα καὶ παρέρχονται ἔτη χωρὶς νὰ βρέξῃ, ὀλλὰ ὅταν βρέξῃ αἱ βροχαὶ εἶναι καταρρακτώδεις. Ὑπάρχει ὅμως ἀρκετὸν ὑπόγειον ὄρος, τὸ ὄποιον ἀντλεῖται ἀπὸ φρέατα φθάνοντα ἐνίστε εἰς βάθος τὰ 100 μ. Ἀντὶ ποταμῶν ὑπάρχουν ἔνοροι καὶ πλατεῖαι κοιταὶ ποταμῶν, αἱ ὄποιαι γεμίζουν μὲν ὄρος καὶ μεταβάλλονται εἰς ποταμούς (μόνον μετὰ ἀπὸ τὴν βροχήν). Οἱ ποταμοὶ οὗτοι λέγονται **Οὐάντι**.

Τεωργία—Κτηνοτροφία. Ὁρυκτὸς πλοῦτος. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται φανερὸν ὅτι εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Ἀραβίας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν καλλιέργειαι παρὰ μόνον εἰς τὰς πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν καὶ τὸν κόλπον τοῦ Ὁμάν παρακτίους περιοχάς, ὅπου πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαὶ, εἰς δὲ τὸ ἐσωτερικὸν μόνον ἔκει, ὅπου ὑπάρχει ὄρος ἐπιτρέπον ἀρδεύσεις καὶ τὴν δημητικήν δάσεων. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ὁ καφές, καλλιεργούμενος κυρίως εἰς Ὑεμένην καὶ τὸ Ἀσίρ τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας (Χαρτ. 12)· εἶναι δύομαστὸς ὁ καφὲς τῆς Μόκας τῆς Ὑεμένης. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης δημητριακά, σησάμι, βάμβακ, ἄμπελοι καὶ διάφορα διαροφόρα, μεταξὺ τῶν ὄποιων καὶ φοίνικες (χουρμαδίες). Ἀπὸ τὰς Ἀραβικὰς ἀκακίας ἔξαγεται ἀρκετὸν ἥραβεκὸν κόμμι καὶ ἀπὸ διάφορα ἄλλα φυτὰ ἀρωματικαὶ ρητίναι (ὅπως σμύρνα, λιβάνι κλπ.). Πολὺ μεγαλυτέραν ἀνάπτυξιν ἔχει ἡ κτηνοτροφία, ἡ ὄποια διεξάγεται ἀπὸ νομάδας κτηνοτρόφους, τοὺς **Βεδουΐνους**, οἱ ὄποιοι μὲ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν των καὶ τὰς καμήλους των εὑρίσκονται εἰς διαρκῆ μετακίνησιν πρὸς ἀναζήτησιν χόρτου. Ἐκτρέφονται ἐπίσης ἀρκεταὶ κάμηλοι (τὸ κατ' ἔσοχὴν τοῦτο ζῶν τῆς ἔρημου) καὶ μικρόσωμα βοοειδῆ. **Μεταλλεύματα** δὲν ὑπάρχουν πολλὰ εἰς τὴν Ἀραβίαν· ὑπάρχουν ὅμως ἀρθρόνως πετρέλαια, τὰ ὄποια ἀποτελοῦν τὸν κυριώτερον πλοῦτον τῆς. Εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Ἀραβίας εὑρίσκονται τὰ κάτωθι κράτη:

1. Σαουδική Ἀραβία

Είναι τὸ μεγαλύτερον καὶ πολυπληθέστερον τῶν κρατῶν τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου. Ἐχει ἔκτασιν 1.600.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 7.000.000 κ. (πυκνότης 4). Οἱ κάτοικοι εἰναι Ἀραβες, Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα· οἱ περισσότεροι εἰναι νομάδες κτηνοτρόφοι (Βεδουΐνοι), περιφερόμενοι μὲ τὰ ποίμνια των εἰς τὰς ἀχανεῖς στεπποερήμους τῆς χερσονήσου. Ἡ Σαουδικὴ Ἀραβία χωρίζεται εἰς 4 διαμερίσματα : Τὸ Νετζέντ εἰς τὸ κέντρον, τὴν Χετζάζην καὶ τὸ Ἀσίρ πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ τὴν Χάσα πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον (Χάρτ. 12). Πρωτεύουσα εἰναι ἡ Ἐλ - Ριάντ (150.000 κ.) περὶ τὸ κέντρον τῆς χερσονήσου, εἰς δασιν περιβαλλομένην πανταχόθεν ὑπὸ τῆς ἐρήμου. Ἡ Μέκκα, ιερὰ πόλις διὰ τοὺς Μουσουλμάνους, διότι εἰς αὐτὴν ἐγεννήθη ὁ Μωάμεθ (τὸ 570 μ. Χ.). Ἐχει 150.000 κ., οἱ ὄποιοι φθάνουν τὴν ἐποχὴν μεταβάσεως ἐκεῖ προσκυνητῶν τοὺς 300.000. Ἡ Τζέδα (100.000 κ.), λιμὴν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, εἰναι ἐπίνειον τῆς Μέκκας. Ἡ Μεδίνα (50.000 κ.) εἰναι δευτέρα ιερὰ πόλις τῶν Μουσουλμάνων, διότι εἰς αὐτὴν ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ὁ Μωάμεθ. Ἡ Σαουδικὴ Ἀραβία ὀφείλει τὴν μεγάλην σπουδαιότητά της εἰς τὰς πλουσίας πετρελαιοπηγάς της, ἐκ τῶν ὄποιων παράγει περὶ τὰ 47.000.000 τόν. πετρελαίου ἐτησίως. Αὕται εὑρίσκονται εἰς τὸ πρὸς Α. διαμέρισμά της, δηλ. τὴν Χάσα.

2. Ὑεμένη

Εύρισκεται εἰς τὰ ΝΔ. τῆς χερσονήσου, ἔχει ἔκτασιν 195.000 τετρ. χιλιόμ. καὶ πληθ. 4.500.000 κατ. (πυκνότης 23), οἱ ὄποιοι ἐν τῷ συνόλῳ των εἰναι Ἀραβες καὶ Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα. Ἡ Ὑεμένη δέχεται ἀρκετὰς βροχὰς καὶ ἔχει εὔφορα ἐδάφη καὶ ἀρκετὰ γεωργικὰ προϊόντα, ίδίως δὲ καφέν ἐξαιρετικῆς ποιότητος. Καλλιεργοῦνται δημητριακά, σησάμιον, ἄμπελοι, καπνός, ἴνδικὸν (λουλάκι), συκαὶ καὶ διάφορα ὄπωροφόρα δένδρα. Ἡ Σάνα κειμένη ἐπὶ τῆς ὁροσειρᾶς καὶ εἰς ὅφος 2.200 μ. εἰναι ἡ πρωτεύουσα (80.000 κ.). Ἡ Μόκα εἰναι λιμὴν εἰς τὴν Ἐρυθρὰν καὶ δι' αὐτῆς γίνεται ἐξαγωγὴ καφὲ ἐξαιρετικῆς ποιότητος, ὁ ὄποιος φέρει τὸ δημοφάνειον της (καφὲς Μόκας).

3. Τὰ Σουλτανᾶτα Ὁμάν καὶ Μασκάτ

Τὰ Σουλτανᾶτα Ὁμάν καὶ Μασκάτ εύρισκονται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ὁμάν. Συνολικῶς ἔχουν ἔκτασιν 295 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 630.000 κ. Εἶναι κρατίδια ἡμιανεξάρτητα, ὑπὸ Σουλτάνους, τελοῦντα ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς Μεγάλης Βρεταννίας. Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν ἀλιείαν, ιδίως τὴν ἀλιείαν μαργαριτῶν.

4. Τὰ Ἐμιράτα ἢ Σεΐχατα

Τὰ Ἐμιράτα ἢ Σεΐχατα τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου εἶναι : Τοῦ Κατάρ (ἔκτασις 22.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 35.000 κ.), τῶν νήσων Μπαχρέϊν, αἱ ὅποιαι εἶναι 8 μικραὶ νησῖδες εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον (ἔκτασις 598 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 120.000 κ.), καὶ τοῦ Κουβέϊτ (ἡ Κοβέϊτ), τὸ ὁποῖον εύρισκεται εἰς τὰ ΒΑ. τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας καὶ μεταξὺ ταύτης καὶ τοῦ Ἰράκ (15.540 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 203.000 κ.). Εἶναι ὅλα τὰ ὡς ἄνω κρατίδια, δῆλ. τὸ Κατάρ, τὸ Μπαχρέϊν καὶ τὸ Κουβέϊτ ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν καὶ ἡ μεγάλη τῶν σπουδαιότης ἔγκειται εἰς τὰς πλουσίας πετρελαιοπηγάς των, ἀπὸ τὰς ὅποιας παράγονται περὶ τὰ 56.000.000 τόν. πετρελαίου ἑτησίως (Ο.Η.Ε. τοῦ 1936). Κατέχουν τὴν τετάρτην σειρὰν εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν πετρελαίου (μετὰ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, τὴν Βενεζουέλαν καὶ τὴν Σοβιετικὴν "Ενωσιν").

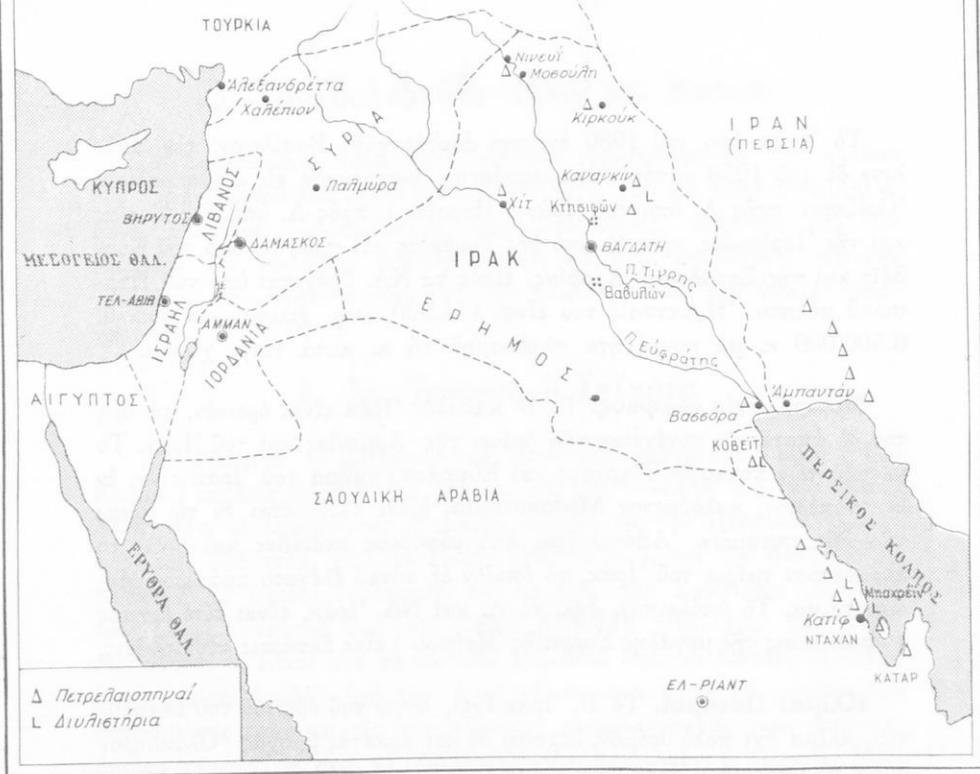
5. Ἀποικία καὶ Προτεκτοράτον τοῦ "Ἀντεν"

"Ανήκουν ἀμφότερα εἰς τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ Βορείου Ἰρλανδίας. "Η ἀποικία "Ἀντεν" εἶναι μία μικρὰ ἀπόκρημνος καὶ καλῶς ὡχυρωμένη χερσόνησος, εύρισκομένη πλησίον τῆς εἰσόδου τοῦ πορθμοῦ Μπάμπ-έλ-Μαντέμπ. "Εχει ἔκτασιν 207 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 140.000 κ., οἱ δόποιοι κατοικοῦν τὴν πόλιν—λιμένα "Ἀντεν, σημαντικώτατον λιμένα ἐπὶ τῆς θαλασσίας δόδοι πρὸς τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν "Απω Ἀνατολήν. Τὸ Προτεκτοράτον "Ἀντεν" ἔχει ἔκτασιν 290.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. μόλις 650.000., διότι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐρήμους ἐκτάσεις (λέγεται καὶ Χαντραμάουντ).

Τὸ Ἰράκ ἀπὸ τοῦ 1930 ἐγένετο ἀνεξάρτητον Βασίλειον, τὸν Ἰούλιον δὲ τοῦ 1958 κατόπιν ἐπαναστάσεως ἀνεκηρύχθη εἰς Δημοκρατίαν. Ὁρίζεται πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἰράν (Περσίας), πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Συρίας καὶ τῆς Ἰορδανίας, πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Τουρκίας καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Κούβεϊτ καὶ τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας. Πρὸς τὰ ΝΑ. βρέχεται ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Ἡ ἔκτασίς του εἶναι 444.500 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθ. 6.500.000 κ. μὲ πυκνότητα πληθυσμοῦ 14 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.

Μορφολογία ἐδάφους. Τὸ Β. καὶ ΒΑ. Ἰράκ εἶναι ὁρεινόν, τὰ ὅρη του δὲ ἀποτελοῦν συνέχειαν τῶν ὁρέων τῆς Ἀρμενίας καὶ τοῦ Ἰράν. Τὸ μεταξὺ τῶν ποταμῶν Τίγρητος καὶ Εὐφράτου τμῆμα τοῦ Ἰράκ εἶναι ἐν λεκανοπέδιον, καλούμενον **Μεσοποταμία**, διότι εὑρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο ποταμῶν. Ἀποτελεῖται ἀπὸ εὐφόρους πεδιάδας καὶ εἶναι τὸ κυριώτερον τμῆμα τοῦ Ἰράκ, τὸ ὅποιον ἐξ αὐτοῦ ἐλέγετο πρότερον Μεσοποταμία. Τὸ ὑπόλοιπον, δηλ. τὸ Δ. καὶ ΝΔ. Ἰράκ, εἶναι εἴτε ἔρημος (πρόεκτασις τῆς μεγάλης Συριακῆς Ἐρήμου) εἴτε ἔκτασεις στεππώδεις.

Κλῖμα. Ποταμοί. Τὸ Β. Ἰράκ ἔχει, λόγῳ τοῦ ὁρεινοῦ τοῦ ἐδάφους του, κλῖμα ὄχι πολὺ θερμόν, δέχεται δὲ καὶ ἀρκετάς βροχάς. Ὁλόκληρον δῆμας τὸ ὑπόλοιπον Ἰράκ ἔχει κλῖμα θερμὸν καὶ πολὺ ἔηρόν. Αἱ πλησίον τοῦ Περσικοῦ κόλπου περιοχαὶ του θεωροῦνται ἀπὸ τὰς θερμοτέρας τῆς Γῆς, ἡ δὲ θερμοκρασία τῶν 50°K. κατὰ τὸ θέρος εἶναι τι τὸ σύνηθες. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Βαγδάτης καὶ Βασόρας καταφεύγουν κατὰ τὸ θέρος εἰς βαθέα ὑπόγεια, διὰ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὸν ἀνυπόφορον καύσωνα καὶ ἡ περιοχὴ τῆς Βαγδάτης, ἀν καὶ εὑρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ δύρειν γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Κρήτην, εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ θερμότερα μέρη τῆς Γῆς. Αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, πίπτουν δῆμας ἀποτόμως καὶ εἶναι ραγδαῖαι, δίδουσαι εἰς μικρὸν χρονικὸν διάστημα μεγάλας ποσότητας ὕδατος, διὰ τοῦτο οἱ δύο ποταμοὶ τοῦ Ἰράκ, ὁ Τίγρης (ὁ μεγαλύτερος) καὶ ὁ Εὐφράτης, συχνὰ πλημμυρίζουν, προξενοῦντες καταστροφάς. Πηγάζοντες οἱ ποταμοὶ οὗτοι ἀπὸ τὸν Ἀρμενικὸν Ταῦρον καὶ Ἀντίταυρον εἰσέρχονται, διαρρέοντες τὸ ΒΑ. μέρος τῆς Συρίας, εἰς τὸ Ἰράκ, διὰ τὸ ὅποιον εἶναι πολύτιμοι, διότι παρέχουν τὸ ὕδωρ των δι' ἀρδεύσεις. Εἰς αὐτοὺς ἀλλωστε καὶ εἰς τὰ ἀρδευτικὰ ἔργα, τὰ ὅποια εἶχον γίνει

Χαρτ. 13. Ιράκ: Πετρελαιοπηγαί, Διυλιστήρια.

έκει εἰς παλαιοτέρας ἐποχάς, ὡφειλε παλαιότερον ἡ ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο τούτων ποταμῶν χώρα τὴν εὐημερίαν καὶ τὸ πολυάνθρωπόν της. Ἐπιδρομαὶ ὅμως διαφόρων ξένων λαῶν καὶ ἴδιως τῶν Μογγόλων καὶ τῶν Τούρκων κατέστρεψαν τὰ ὑπάρχοντα ἀρδευτικά ἔργα, (ἴσως νὰ ἥλαξαν μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου κοίτην καὶ οἱ ποταμοί, ὥστε νὰ μὴ δύνανται πλέον νὰ ἀρδεύουν ἐδάφη, τὰ ὅποια πρότερον ἤρδευον), μὲ συνέπειαν νὰ μεταβληθοῦν μεγάλαι καλλιεργούμεναι παλαιότερον εὔφοροι καὶ πυκνῶς κατοικούμεναι ἐκτάσεις εἰς ἐρήμους. Ἀνευρίσκονται σήμερον ἐν μέσῳ ἐρήμων ἐρείπια πολυανθρώπων ἄλλοτε πόλεων, αἱ ὅποιαι ἤκμασαν ἔκει παλαιότερον, ὅπως τῆς Νινευί (τῶν Ἀσσυρίων), τῆς Βαβυλῶνος (τῶν Βαβυλωνίων), τῆς Κτησιφόντος κλπ. Οἱ δύο ποταμοὶ πλησιάζουν ἀλλήλους παρὰ τὴν Βαγδάτην καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀπομακρυνόμενοι πάλιν ὁ εἰς τοῦ ἄλλου πλησιάζουν ἐκ νέου συνενούμενοι εἰς ἀπόστασιν 190 χιλιομ.

ἀπὸ τὸν Περσικὸν κόλπον. Σχηματίζουν οὕτω ἔνα μόνον ποταμόν, τὸν Σάτ - ἔλ - Ἀράμπ, ὁ ὅποῖς χύνεται εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον, ὃπου σχηματίζει μέγα Δέλτα, ἀπὸ ἐδάφη, τὰ δυοῖς ὑπολογίζονται μεταξὺ τῶν εὐφοριώτερων τῆς Γῆς, ἀποδίδοντα τὸ ἔκατον ταπλοῦν.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Τὸ Ἰράκ εἶναι μία χώρα κατ' ἔξοχὴν γεωργοκτηνοτροφικὴ καὶ τὰ 78% τῶν κατοίκων τῆς ζοῦν εἰς τὴν ὑπαιθρὸν χώραν. Οἱ καλλιεργήσιμοι ἄγροι εὑρίσκονται ἐκεῖ ὃπου καθίστανται δυναταὶ αἱ ἀρδεύσεις, δηλ. κατὰ μῆκος τῶν δύο ποταμῶν καὶ τῶν διωρύγων, αἱ δυοῖς συνδέονται μὲν αὐτούς, καθὼς καὶ ὃπου ὑπάρχουν φρέατα. Μόνον εἰς τὸ Β. Ἰράκ, ὃπου πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαί, ὑπάρχουν ἄγροι καὶ εἰς μέρη μὴ ἀρδεύσιμενα. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, λαχανικά, βάσιβαξ, δρυζαὶ καὶ διάφορα διπωροφόρα δένδρα, μεταξὺ τῶν δυοίων καὶ φοίνικες (χουρμαδιές). Τὸ Ἰράκ εἶναι ἡ μεγαλύτερα παραγωγὴς χουρμάδων χώρα τοῦ κόσμου. Ἡ κτηνοτροφία ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν: διατρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἴγες καὶ κατὰ δεύτερον λόγον βοοειδῆ, ἵπποι, κάμηλοι καὶ δνοι. Τὰ γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα δχι μόνον ἐπαρκοῦν διὰ τὴν διατροφὴν τῶν κατοίκων, ἀλλὰ γίνεται καὶ ἔξαγωγὴ των· εἶναι δμως πολὺ διαιγώτερα δσων θὰ ἔτο δυνατὸν νὰ παραχθοῦν, καὶ τοῦτο διότι ἐλείπουν δχι μόνον ἀρδευτικὰ ἀλλὰ καὶ ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα διὰ νὰ ἀποφεύγωνται αἱ ἐκ τῶν πλημμυρῶν καταστροφαί. Ἐσχάτως ἥρχισεν ἡ κατασκευὴ ἀρδευτικῶν καὶ ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων, διὰ τῶν δυοίων θὰ ἀξιοποιηθοῦν καὶ θὰ δοθοῦν εἰς τὴν καλλιέργειαν μεγάλαι, στεππώδεις μέχρι σήμερον, ἔκτασεις.

Πετρέλαια. Τὸν πλοῦτον δμως τοῦ Ἰράκ ἀποτελοῦν τὰ πετρέλαια του καὶ αὐτὰ εἶναι ἐκεῖνα, τὰ δυοῖς τοῦ δίδουν μεγάλην ἀξίαν καὶ σημασίαν ὡς κράτους. Ὑπάρχουν πλούσιαι πετρελαιοπηγαὶ εἰς Μοσούλην, Κιρκούκ, Καναγκίν, Χίτ καὶ πλησίον τῆς Βασόρας (Χαρτ. 13). Τὰ πετρέλαια αὐτὰ ἔξαγονται εἴτε διὰ τοῦ Περσικοῦ κόλπου, εἴτε διὰ τῆς Μεσογείου, μέχρι τῆς δυοίας μεταφέρονται διὰ πετρελαιοαγωγῶν (βλ. Συρίαν, Λίβανον, Ἰσραήλ). Ἡ παραγωγὴ πετρελαίων ὑπολογίζεται εἰς 41 ἔκατομ. τόν. ἐτησίως.

Ἡ συγκοινωνία δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη. Ὑπάρχει ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Κων/πόλεως—Βαγδάτης, προεκτεινομένη μέχρι τῆς Βασόρας καὶ ἔχουσα διακλαδώσεις τινάς (πρὸς Κιρκούκ, Καναγκίν κ.λ.π.). Οἱ

Ἐν Τέμενος (Τζαμί) εἰς τὴν Βαγδάτην

αὐτοκινητόδρομοι εἰναι ὀλίγοι καὶ οἱ περισσότεροι τούτων δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν μετὰ ἀπὸ βροχήν.

Ἐξάγει τὸ Ἰράκ πλὴν τοῦ πετρελαίου, σῖτον, κριθήν, δρυζαν, βάμβακα, χουρμάδες, δέρματα καὶ ζῶντα ζῶα. **Εἰσάγει** κυρίως ὑφάσματα, μηχανᾶς καὶ μηχανήματα διάφορα, αὐτοκίνητα καὶ διάφορα ἄλλα βιομηχανικὰ εἰδη.

Οἱ κάτοικοι εἰναι κατὰ τὸ πλεῖστον (περὶ τὰ 6.500.000) Ἀραβες, περὶ τὸ ἐν ἑκατομμύριον εἰναι Κοῦρδοι, ζῶντες κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Κιρκούκ, οἱ δὲ ὑπόλοιποι εἰναι Τουρκομάνοι, Πέρσαι, Ἐβραῖοι κλπ. Κατὰ τὸ θρήσκευμα εἰναι Μουσουλμάνοι (πλὴν τῶν Ἐβραίων καὶ 200.000 Χριστιανῶν). Ζοῦν οὗτοι κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν καὶ τῶν διωρύγων (κατὰ τὰ 70%-80%).

Σπουδαιότεραι πόλεις εἰναι : **Η Βαγδάτη** (730.000 κ.) πρωτεύουσα τοῦ Ἰράκ, εἰς τὰς ὅχθας τοῦ Τίγρητος καὶ πλησίον τῆς ἀρχαίας πόλεως Κτησιφῶντος. Εύρισκεται εἰς εὔφορον, δυναμένην νὰ ἀρδευθῇ, περιοχήν, ἡ ὁποία εἰναι ἀπὸ τὰς πυκνότερον κατοικουμένας περιοχὰς τοῦ κόσμου (350 κ. κατὰ τετρ. χλιομ.). Λόγῳ τῆς εὐφορίας τοῦ ἐδάφους ἥκμασαν εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν μεγάλαι πόλεις, ὅπως ἡ Βαβυλών, ἡ Σελεύκεια, ἡ Οδρ καὶ ἡ Κτησιφῶν, ἡ ὁποία ἐκτίσθη ἀπὸ τοὺς διαδόχους τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου. **Μοσούλη** (133.000 κ.), ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις τοῦ Ἰράκ, κειμένη παρὰ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Νινευή (μεταξὺ τῶν ὅποιων εὑρίσκονται καὶ τὰ ἐρείπια τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Βασιλέως Σαρδαναπάλου) πρωτευούσης τοῦ παλαιοῦ Βασιλέου τῶν Ἀσσυρίων. **Βασόρα** (ἢ Μπάρα) (160.000 κ.), εἰς τὰς ὅχθας τοῦ Εὐφράτου, ἀπὸ τὰς πληγμάρας τοῦ ὅποιου ἔχει πολλάκις κινδυνεύσει. Λόγῳ τῶν πολλῶν διωρύγων της λέγεται καὶ «ἡ Βενετία τῆς Ἀνατολῆς». **Κιρκούκ** (85.000 κ.) εἰς περιοχὴν ἔχουσαν πλουσίας πετρελαιοπηγάς.

II. ΝΟΤΙΟΣ ΑΣΙΑ

Η Ν. Ασία περιλαμβάνει τὰ κράτη Ἰράν (Περσίαν), Ἀφγανιστάν, Πακιστάν, τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας, τὸ Νεπál, τὸ Μπουτάν καὶ τὴν Κεϋλάνην. Ἐξ αὐτῶν τὸ Ἰράν (Περσία), τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τμῆμα τοῦ Πακιστάν (τὸ Βελούχιστάν), εὑρίσκονται ἐπὶ ἐνὸς ἐκτεταμένου ὁροπεδίου, τοῦ ὁροπεδίου τοῦ Ἰράν.

Α. ΟΡΟΠΕΔΙΟΝ ΤΟΥ ΙΡΑΝ

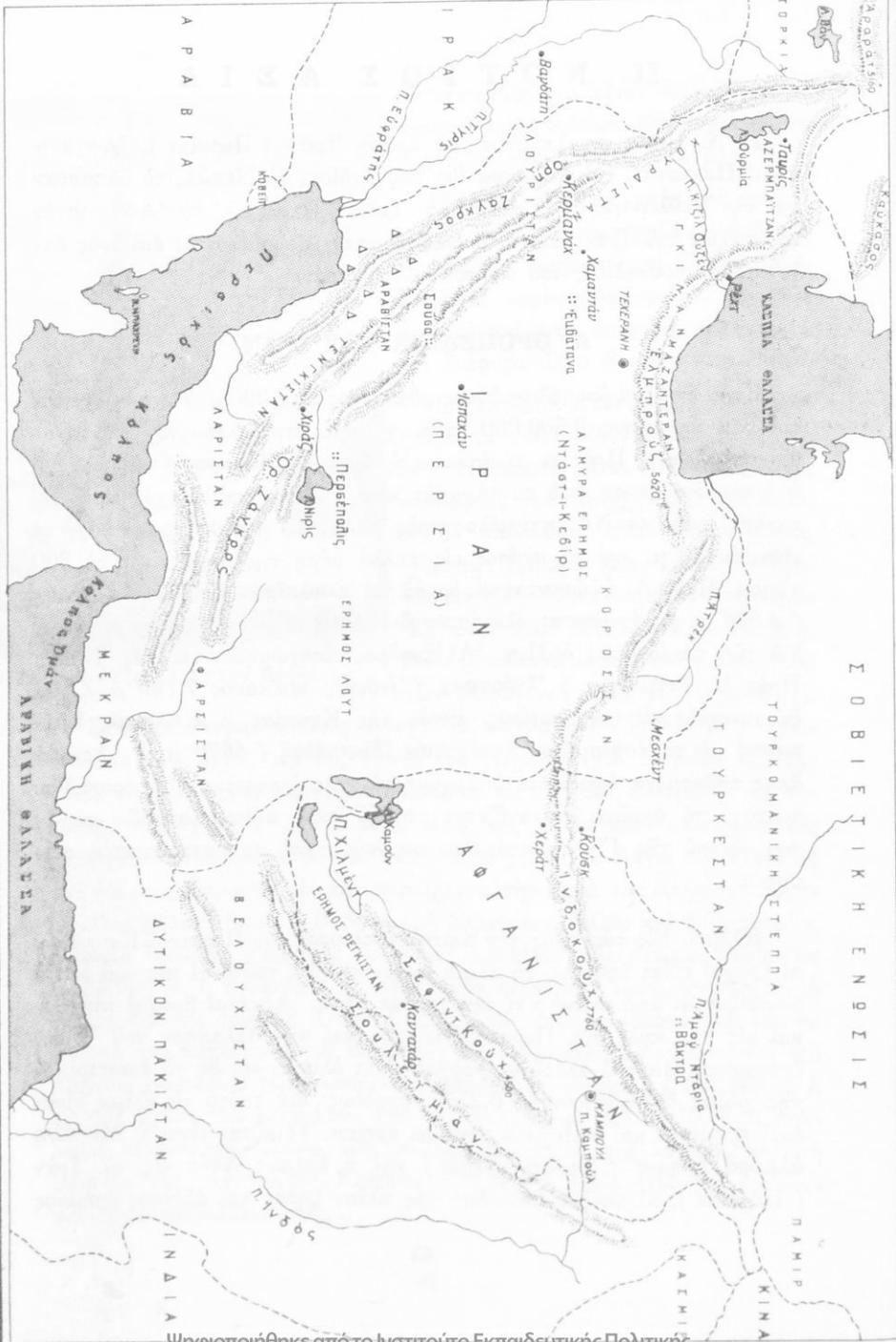
Εἶναι ἐν μέγα ὁροπέδιον ὕψους φθάνοντος τὰ 2.000 μ. εἰς τινα σημεῖα του καὶ ἐκτάσεως 2.500.000 τετρ. χιλιομ. περιβαλλόμενον πανταχόθεν ὑπὸ-ὅρεών. Πρὸς Δ. εὐρίσκεται ἡ ὁροσειρὰ Ζάγκρος (Χαρτ. 14), ἡ ὥποια ἀρχίζουσα ἀπὸ τὸ Ἀραράτ κατευθύνεται κατ' ἀρχὰς πρὸς Ν. κατόπιν πρὸς τὰ ΝΑ. καὶ τέλος πρὸς τὰ Α. Τὸ μεγαλύτερον ὕψος τῆς εἶναι 5.150 μ. καὶ τὸ πλάτος εἰς πολλὰ μέρη τῆς ὑπερβαίνει τὰ 300 χιλιομ. Πρὸς Α. ὑψώνονται αἱ ὁροσειραὶ Σουλεϊμάν καὶ Σεφίντ - Κούχ (4.500 μ.), ἀφίνουσαι ἐλαχίστας διαβάσεις δηλ. χαμηλοὺς αὐχένας, διὰ τῶν ὥποιων καὶ ὁ Μεγ. Ἀλέξανδρος εἰσεχώρησεν εἰς τὰς Ἰνδίας. Πρὸς Β. ἔκτείνεται ὁ Ἰνδοκούχ (Ἰνδικὸς καύκασος 7.760 μ.), καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὰς νοτίους ἀκτὰς τῆς Κασπίας ὁ Περσικὸς Καύκασος μὲ τὸ ἐσβεσμένον ἡφαίστειον Ελμπούρξ (5620 μ.). Ἀρκετὰ ἀλλα ἐσβεσμένα ἡφαίστεια ὑπάρχουν εἰς τὰς ὁροσειρὰς τοῦ ὁροπεδίου τούτου, τὸ ὅποιον ὑπολογίζεται μεταξὺ τῶν πλέον ἀσταθῶν μερῶν τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς ὑφιστάμενον συγχονούς καὶ καταστρεπτικούς σεισμούς.

Κλῖμα. Εἰς τὰς πρὸς τὴν Κασπίαν πλευρὰς τοῦ Περσικοῦ Καυκάσου αἱ βροχαὶ εἶναι ἄφθονοι, τὸ κλῖμα ὑγρὸν καὶ διὰ τοῦτο αἱ πλευραὶ αὗται σκεπάζονται ἀπὸ πυκνὸν καὶ ἐκτεταμένα δάση. Ἀρκεταὶ βροχαὶ πίπτουν καὶ εἰς τὰς πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ τὴν θάλασσαν τοῦ Ὁμάν ὁροσειράς. Παντοῦ ἀλλοῦ αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, εἰς δὲ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας δὲν φθάνουν τὰ 0,25 μ. ἐτησίως· διὰ τοῦτο τὸ κλῖμα εἶναι ἐκεῖ ἐρημικὸν καὶ ὑπάρχουν μεγάλαι ἐρήμοι. Τοιαῦται εἶναι ἡ Μεγάλη ἀλμυρὰ ἐρημος (Ντάστ-ι-Κεβίρ) καὶ ἡ ἐρημος Λούτ εἰς τὸ Ἰράν (Περσίαν), αἱ ὥποιαι εἶναι ἀπὸ τὰς πλέον ἔηρας καὶ ἀξένους ἐρήμους

Σ Ι Σ Ω Ε Ν Η Κ Η Ι Τ Ι Ε Ι Σ Ι Β Ι Ζ Ο Σ

ΤΟΥΡΚΟΜΑΝΙΚΗ ΣΤΕΠΑ

Π Α Μ - Ρ

Χαρτ. 14. Φυσικός Χάρτης 'Οροπεδίου Ιράν.

τῆς Γῆς καὶ ἡ ἔρημος Ρεγκιστάν εἰς τὸ Ἀφγανιστάν. Οἱ ἄνεμοι εἶναι συχνοὶ καὶ σφοδροί, πνέοντες πολλάκις συνεχῶς ἐπὶ τρίμηνον. Ἡ θερμοκρασία χαμηλὴ κατὰ τὸν χειμῶνα (φθάνει τοὺς -20^oΚ. εἰς περιοχὰς τοῦ Ἰράν, αἱ ὅποιαι εὑρίσκονται εἰς μικρότερον Β. Γεωγραφικὸν πλάτος ἀπὸ τὸ Κάιρον), φθάνει κατὰ τὸ θέρος ὅχι σπανίως τοὺς 50^oΚ. "Εγειρήθη τὸ δροπέδιον τοῦ Ἰράν κλίμα ἡπειρωτικόν. Αἱ ὑψηλαὶ ὅμως θερμοκρασίαι δὲν εἶναι καταθλιπτικαὶ εἰς τὴν Περσίαν, ἔξαιρουμένων τῶν ὑγρῶν παρὰ τὴν Κασπίαν περιοχῶν τῆς, λόγῳ τῆς μεγάλης ἔηρότητος τῆς ἀτμοσφαίρας (ἐνῶ εἰς ὑγρὰ κλίματα καὶ ἡ θερμοκρασία τῶν 30^oΚ. γίνεται ἀνυπόφορος). διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἡ ἀτμόσφαιρα (ἐπειδὴ δὲν ἔχει ὑδρατμούς) εἶναι διαυγής, ὥστε νὰ βλέπῃ κανεὶς πολὺ μακράν, τὰ δὲ σιδηρᾶ ἀντικείμενα δυσκόλως δέξειδοῦνται (σκουριάζουν) ἐκτιθέμενα εἰς τὸ ὕπαιθρον.

Ποταμοί. Λίμναι. Ποταμοὶ ὑπάρχουν εἰς τὰς πρὸς τὴν Κασπίαν δρυσειρὰς καθὼς καὶ εἰς τὰ ὅρη Ζάγκρος, διότι ἔκει πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαί. Γενικῶς οἱ ποταμοὶ αὐτοὶ εἶναι μικροὶ καὶ χύνονται εἰς τὴν Κασπίαν. ἡ εἶναι παραπόταμοι τοῦ Τίγρητος, ἡ χύνονται εἰς μικρὰς λίμνας, αἱ ὅποιαι ὑπάρχουν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ δροπεδίου. Αἱ μεγαλύτεραι τούτων, ἔχουσαι ἀλμυρὸν ὕδωρ, εἶναι: Ἡ Οὐρρία, εὐρισκομένη εἰς τὸ Ἀζερμπαϊτζάν τῆς Περσίας (εἰς ὕψος 1330 μ.), μὲ ὕδωρ ἀλμυρώτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ ὕδατος τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης. Ἡ Νιρίς εἰς τὰ N. τῆς Περσίας, ἡ ὅποια εἶναι καὶ αὐτὴ λίμνη μὲ ἀλμυρὸν ὕδωρ. Καὶ ἡ Χαρούν εἰς τὰ σύνορα Περσίας καὶ Ἀφγανιστάν.

Οἱ κάτοικοι τοῦ δροπεδίου, λεγόμενοι Ἱράνιοι, ἀνήκουν κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν λευκὴν φυλήν. Εἶναι οἱ Πέρσαι, οἱ Ἀφγάνες, οἱ Κοῦρδοι καὶ οἱ Βελούχοι. Εἰς τὰ B. τοῦ δροπεδίου κατοικοῦν κατὰ πλειοψηφίαν Τούρκοι, Τουρκομάνοι καὶ Τουρκαρμένοι, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλήν.

Κυριαρχοῦσα γλῶσσα εἶναι ἡ Περσικὴ μὲ διαφόρους ὅμως διαλέκτους ὁμιλουμένας ἀπὸ τοὺς Κούρδους, Ἀφγάνας καὶ Βελούχους.

Θρησκεία εἶναι ὁ Μουσουλμανισμός, εἰς τὸν ὅποιον οἱ κάτοικοι προσηλυτίσθησαν ἀπὸ τοὺς Ἀραβας, ὅταν οὗτοι κατέλαβον τὴν χώραν. Οἱ περισσότεροι ὅμως Μουσουλμάνοι τοῦ Ἰράν ἀνήκουν εἰς τὴν αἰρεσιν τῶν Χιτῶν, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἴδιον Θρησκευτικὸν ἀρχηγόν.

Θέσις. **"Εκτασις. Πληθυσμός.** Τὸ Βασίλειον τοῦ Ἰράν, τὸ ὄποιον παλαιότερον ἐλέγετο Περσία, καταλαμβάνει τὸ κέντρον καὶ τὸ Δ. μέρος τοῦ δροπεδίου. Ἐκτείνεται μεταξὺ τοῦ Βελουχιστὰν (τὸ ὄποιον ἀνήκει εἰς τὸ Δ. Πακιστάν) καὶ τοῦ Ἀφγανιστάν πρὸς Α., τῆς Τουρκίας, τοῦ Ἰράκ καὶ τοῦ Περσικοῦ Κόλπου πρὸς Δ., τῆς Κασπίας καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως πρὸς Β. καὶ τῆς Ἀραβικῆς θαλάσσης, τοῦ κόλπου τοῦ Ὁμάν καὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου πρὸς Ν. (*Xαρτ. 14*). Ἐχει ἔκτασιν 1.630.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 21.146.000 κ. Εἶναι χώρα ἀραιῶς κατωκημένη (πυκνότης πληθ. 13) λόγῳ τῶν μεγάλων στεππωδῶν ἐκτάσεων, τῶν ἐρήμων καὶ τῶν δρέων, τὰ ὄποια κατέχουν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς χώρας. Μόνον αἱ ὀλίγαι περιοχαί, αἱ δεχόμεναι ἀρκετὰς βροχὰς καὶ αἱ δυνάμεναι νὰ ἀρδευθοῦν, εἶναι καλλιεργήσιμοι εἰς τὸ Ἰράν.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Αἱ εὐφοριώτεραι περιοχαὶ τοῦ Ἰράν εἶναι : 1) Αἱ πρὸς τὴν Κασπίαν ἐπαρχίαι ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαῖ, τὰ δάση πυκνὰ καὶ μεγάλα καὶ ὑπάρχουν μεγάλαι ἐκτάσεις, καλλιεργούμεναι κυρίως μὲ δρυζαν, σακχαροκάλαμον καὶ διπλαριφόρα δένδρα. Πολλὰ ἐκ τῶν εἰς τὴν Εὐρώπην καλλιεργουμένων διπλαριφόρων προέρχονται ἀπὸ τὴν περιοχὴν αὐτὴν. Τὸ κλῆμα ὅμως τῆς περιοχῆς εἶναι ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν, ἡ θερμοκρασία δὲ κατὰ τὸ θέρος ἀνυπόφορος λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης ὑγρασίας. 2) Αἱ μεταξὺ τῶν δρέων Ζάγκρος εὗφοροι κοιλάδες καὶ 3) Ἡ μεταξὺ τῶν δρέων Ζάγκρος πρὸς Δ. καὶ τῆς ἐρήμου πρὸς Α. ἐκτασίς, ἡ ὄποια συγκεντρώνει καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἔχει τὰς μεγαλύτερας πόλεις τοῦ Ἰράν. Εἰς αὐτὴν ἥκμασαν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μεγάλαι πόλεις, ὅπως τὰ Ἐκβάτανα, ἡ Περσέπολις κλπ.

Καλλιεργοῦνται εἰς τὸ Ἰράν κυρίως δημητριακά, σακχαροκάλαμον, μήκων ἡ ὑπνοφόρος, διὰ τὴν παραγωγὴν διόπι, ἄκμπελοι, ἐλαῖαι, καπνός, βάζματα, μορέαι, διὰ τὴν διατροφὴν μεταξοσκαλήκων καὶ πολλὰ διπλαριφόρα δένδρα. Αἱ διπλαραι εἶναι πάμφυθηνοι εἰς τοὺς τόπους παραγωγῆς των, ἀκριβαὶ ὅμως καὶ εἰς τὰ γειτονικὰ ἀκόμη μέρη διταν ταῦτα δὲν ἔχουν παραγωγήν, διότι στοιχίζει πολὺ ἡ μεταφορά των λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν. Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πόλεως Χιράζ ὑπάρχουν ἐκτεταμένοι ροδῶνες καὶ παράγεται ἔξαρτετον ροδέλαιον, εἰς τὰ Ν. δὲ τοῦ Ἰράν καλλιεργοῦνται καὶ φοίνικες (χουρμαδίες). Ἡ Κτηνοτροφία ἐπικρατεῖ

εἰς τὰς δρεινὰς καὶ τὰς στεππώδεις ἐκτάσεις· εἶναι νομαδική καὶ ἔκτρε-
φονται κυρίως πρόβατα (15.000.000) καὶ αἴγες (7.500.000) εἰς μι-
κρότερον δὲ ἀριθμὸν βοοειδῆ, ἵπποι, ἡμίονοι, δνοι καὶ κάμηλοι. Τὰ
γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα πλεονάζουν, ὥστε νὰ γίνεται καὶ
ἔξαγωγή των, θὰ ξτο δὲ δυνατὸν νὰ εἶναι ταῦτα πολὺ περισσότερα ἢν
ἔκαλλιεργεῖτο ὅλον τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῇ ἔδαφος καὶ οὐχὶ μόνον
τὸ $\frac{1}{2}$ αὐτοῦ.

‘Η συγκοινωνία εἶναι ἀνεπαρκεστάτη καὶ εἰς τοῦτο συντείνει καὶ τὸ
δρεινὸν τοῦ ἔδαφους καὶ αἱ ὑπάρχουσαι μεγάλαι ἔρημοι. Σιδηροδρομικὴ
γραμμὴ ἀξία λόγου ὑπάρχει μόνον μία, ἡτις ἀρχίζουσα ἀπὸ τὸν Περσι-
κὸν κόλπον καταλήγει εἰς τὴν Κασπίαν, ἀφοῦ διέλθῃ ἐκ τῆς Τεχεράνης.
Μία ἄλλη σιδηροδρομικὴ γραμμὴ, μικροῦ αὐτῆς μήκους, εἰσγωρεῖ εἰς τὸ
’Ιράν, προερχομένη ἀπὸ τὸ Πακιστάν καὶ τέλος τρίτη, προερχομένη ἐκ
τῆς Σοβιετικῆς ‘Ενώσεως, φθάνει μέχρι τῆς Ταυρίδος.

‘Ορυκτά. **Βιομηχανία.** Τὸ ’Ιράν ἔχει ἄφθονα πετρέλαια καὶ πλήν
τούτων ἀνθρακας, σίδηρον, χαλκόν, πολυτίμους λίθους κλπ. Λόγῳ δύμως
ἐλλείψεως συγκοινωνίας, δὲ δρυκτὸς πλοῦτος τῆς χώρας μένει σχεδὸν τε-
λείως ἀνεκμετάλλευτος. Γίνεται κυρίως ἐκμετάλλευσις μόνον τῶν πε-
τρελαιοπηγῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας παράγονται περὶ τὰ 18 ἑκατομ. τόν. ἐτη-
σίως (1956). ‘Η **Βιομηχανία** ἐπίσης εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος, ἃν
ἔξαιρέσῃ κανεὶς τὴν βιομηχανίαν κατασκευῆς τῶν περιφήμων Περσικῶν
ταπήτων, τοῦ ὀπίου καὶ τοῦ ροδελαίου. Εἶναι, ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπό-
ψεως, τὸ ’Ιράν μὲ τὰ πρωτόγονα μέσα, τὰ ὅποια χρησιμοποιεῖ διὰ τὴν
γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν, μὲ τὴν ὑποτυπώδη του συγκοινωνίαν,
τὸ ἀνεκμετάλλευτον τοῦ δρυκτοῦ τοῦ πλούτου καὶ τὴν ἔλλειψιν βιομη-
χανίας, μία ἐκ τῶν πλέον καθυστερημένων χωρῶν τῆς Γῆς· ἔχει δύμως
μεγίστας δυνατότητας διὰ νὰ γίνη χώρα πλούσια καὶ εὐημεροῦσα. Τὸ
μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ’Ιράν ζῇ εἰς χωρία καὶ εἰς πλιν-
θοκτίστους οἰκίας μὲ στέγας ἐπιπέδους ἢ θολωτὰς ἀπὸ ἀργιullόχωμα,
τὸ ὅποιον συμπιεζόμενον γίνεται ἀδιαπέραστον ἀπὸ τὴν βροχήν.

Μεγάλαι πόλεις εἶναι: ‘Η Τεχεράνη (1.150.000 κ.), πρωτεύουσα
τοῦ ’Ιράν, ἐκτισμένη κατὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν τρόπον. Ἐχει μεγαλοπρεπῆ
τεμένη (τζαμιά). Τὸ Ισπαχάν (250.000 κ.), παρὰ τὰ ἀρχαῖα Σοῦσα,
πρώην πρωτεύουσα τῆς Περσίας. ‘Η Μεσχέντ (250.000 κ.), πρωτεύ-

ουσα τῆς ἐπαρχίας Κοροσσάν εἰς τὰ ΒΑ. τῆς χώρας. Εἶναι ιερὰ πόλις διὰ τοὺς Χιτίτας Μουσουλμάνους (ὅπως ἡ Μέκκα διὰ τοὺς ἀλλούς Μουσουλμάνους). **Ρέχτ** (120.000 κ.), εἰς τὰς ὅχθας τῆς Κασπίας. **Ταυρὶς** (300.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας τοῦ Ἀζερμπαϊτζάν, πλησίον τῆς Ούρμιας λίμνης· συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. **Κιρμανᾶχ** (100.000 κ.) εἰς πετρελαιοῦχον περιοχήν. **Ἀμπαντάν** (250.000 κ.), εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Περσικοῦ κόλπου μὲ μεγάλα διϋλιστήρια πετρελαίου (τὰ μεγαλύτερα τοῦ κόσμου). Μικρότεραι πόλεις εἶναι ἡ **Χαμαντάν** παρὰ τὰ ἀρχαῖα Ἐκβάτανα καὶ ἡ **Χιράζ** παρὰ τὴν ἀρχαίαν Περσέπολιν, φημιζομένη διὰ τοὺς ροδῶνας καὶ τὸ ροδέλαιόν της.

Ἄφγανιστάν

Τὸ **Ἄφγανιστάν** εἶναι βασίλειον ἀνεξάρτητον ἀπὸ τοῦ 1921, κατέχει δὲ μετὰ τοῦ Βελουχιστάν (τὸ ὅποιον ἀνήκει εἰς τὸ Δ. Πακιστάν) τὸ Α. μέρος τοῦ ὄροπεδίου τοῦ Ἰράν. Εἶναι ὀρεινὴ χώρα, συνορεύουσα πρὸς Β. μετὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, τὰ μετὰ τῆς ὄποιας φυσικὰ σύνορα καθορίζονται, ἐπὶ τοῦ μεγαλύτερου μήκους των, ἀπὸ τὸν ποταμὸν **Ἀμοῦ - Ντάρια** (τὸν Ὡξον τῶν ἀρχαίων). Πρὸς Ν. συνορεύει μὲ τὸ Δ. Πακιστάν, πρὸς Α. μὲ τὴν Κίναν, τὸ Κασμίρ καὶ τὸ Δ. Πακιστάν καὶ πρὸς Δ. μὲ τὸ Ἰράν. Ἐγειρεῖται σειράς 650.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθ. 13.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 19). Τὰ ὑψηλὰ ὅρη **Ινδοκούχ** (Ἰνδικὸς Καύκασος), **Σεφίντ - Κούχ** καὶ **Σουλεϊμάν** διασχίζουν τὴν χώραν.

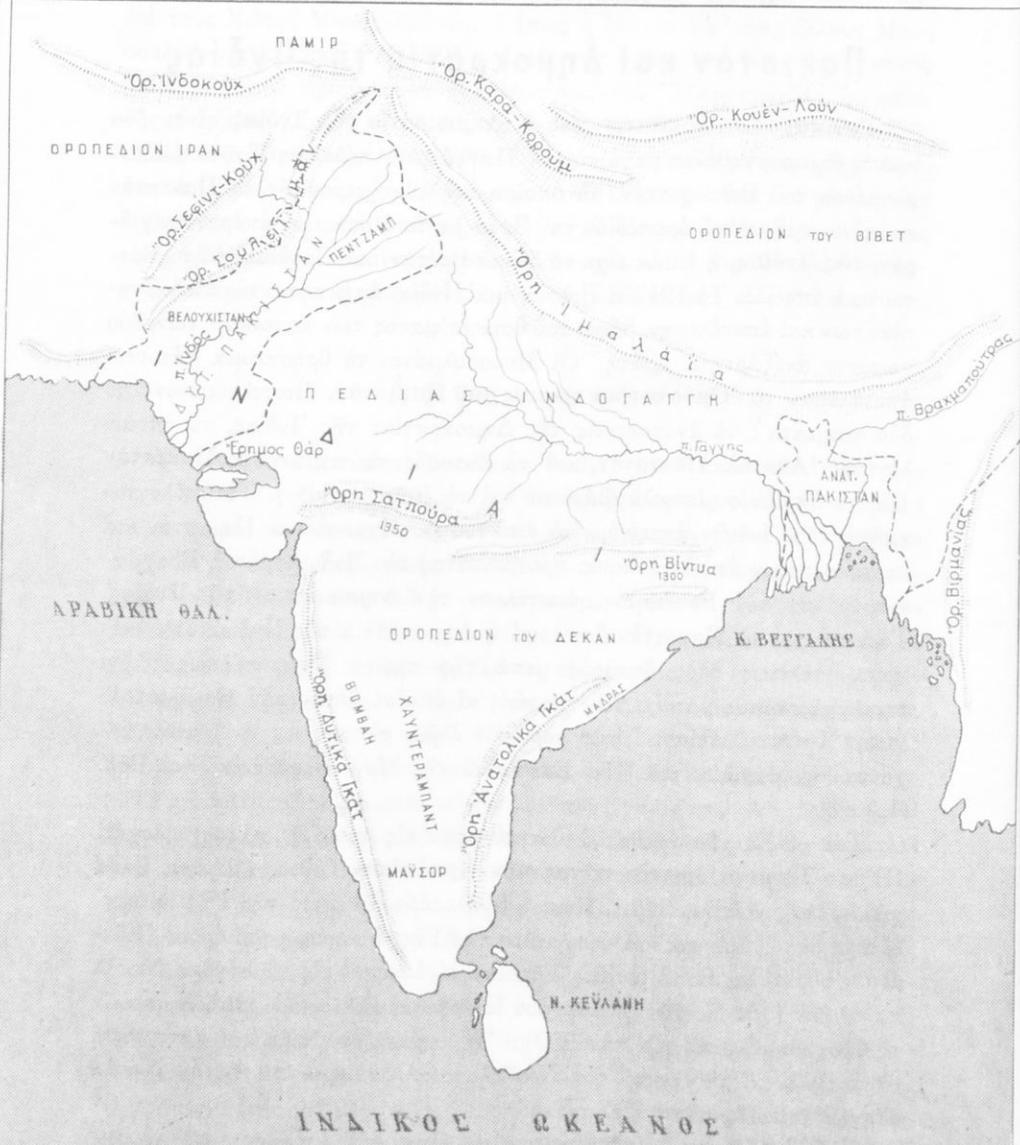
Ἐγειρεῖ **κλῖμα** ἡπειρωτικὸν μὲ δριμυτάτους χειμῶνας, θερμὰ θέρη καὶ δλίγας βροχάς. **Η κτηνοτροφία** κατὰ τὸ πλεῖστον νομαδική, ἀποτελεῖ τὴν κυρίαν ἀπασχόλησιν τῶν κατοίκων ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἴγες, ἀλλὰ καὶ κάμηλοι, ἵπποι καὶ ζῶα γιάκ (εἴδη βοοειδῶν), τὰ ὄποια χρησιμοποιοῦνται ὡς ὑποζύγια. Οἱ Ἀφγάνες ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκήν φυλήν, ἔχουν ὑποστῆ ὅμως μεγάλην ἐπιμείξιν. Τὴν περιοχὴν τοῦ **Ἄφγανιστάν** κατέλαβεν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος καὶ ἴδρυσεν εἰς αὐτὴν διάφορα βασίλεια, ὥπως π.χ. τὸ βασίλειον τῆς **Βακτριανῆς** μὲ πρωτεύουσαν τὰ **Βάκτρα**. Μογγόλοι, Τούρκοι, Τουρκαρμένιοι καὶ Ἀραβεῖς ἐγκατεστάθησαν ἐπίσης διαδοχικῶς εἰς τὴν χώραν αὐτῆν. **Θρησκεία** τῶν **Ἀφγάνων** εἶναι ὁ Μουσουλμανισμὸς καὶ πρωτεύουσα ἡ **Καρπούλ** (250.000 κ.) εἰς τὰς ὅχθας ὅμωνύμου ποταμοῦ καὶ εἰς κοιλάδα ἀρδευομένην καὶ εὔφορον.

Πακιστάν και Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας

Γενικά. Τὸ Πακιστάν καὶ ἡ Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας εἶναι δύο κράτη δημιουργηθέντα μετὰ τὸν B' Παγκόσμιον πόλεμον. Ταῦτα (ἔξαιρουμένου τοῦ Βελουχιστάν, τὸ ὄποιον ἀνήκει σήμερον εἰς τὸ Πακιστάν καὶ εἶναι τμῆμα τοῦ ὀροπεδίου τοῦ Ἰράν) ἀπετέλουν μίαν ἀπέραντον χώραν, τὰς Ἰνδίας, ἡ ὁποία εἶχε τὸ ὄνομα Βρεταννικὴ Ἰνδίαι καὶ ἦτο Βρεταννικὴ ἀποικία. Τὸ 1947 αἱ Βρεταννικαὶ Ἰνδίαι ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν καὶ ἀπετέλεσαν, βάσει τοῦ θρησκεύματος τῶν κατοίκων των, δύο χωριστὰ ἀνεξάρτητα κράτη. Οἱ Μουσουλμάνοι τὸ θρήσκευμα κάτοικοι ἀπετέλεσαν τὸ Ὀμόσπονδον κράτος τοῦ Πακιστάν, ἀποτελούμενον ἀπὸ δύο τμήματα : τὸ ἀνατολικῶς τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδίας, τὸ ὄποιον λέγεται Ἀνατολ. Πακιστάν, καὶ τὸ δυτικῶς ταύτης, τὸ Δ. Πακιστάν (εἰς τὸ ὄποιον συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ Βελουχιστάν). Τὸ ὑπόλοιπον τμῆμα τῶν Ἰνδιῶν, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ A. μέχρι τοῦ Δ. Πακιστάν καὶ κατοικούμενον ἀπὸ κατοίκους πρεσβεύοντας τὸν Ἰνδουϊσμὸν ἡ Βραχμανισμὸν καὶ τὸν Βουδισμόν, ἀπετέλεσε τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας. Τόσον δύμας τὸ Πακιστάν ὅσον καὶ ἡ Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας δὲν ἀπέκοψαν τελείως τοὺς δεσμοὺς μετὰ τῆς πρώην Μητροπόλεως, διότι περιλαμβάνονται μεταξὺ τῶν χωρῶν, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἀναγνωρίζουν δηλ., τύποις, ὡς ἀνώτατον ἀρχοντα τὸν βασιλέα τοῦ Ἡν. Βασιλείου τῆς Μεγ. Βρεταννίας καὶ Βορ. Ἰρλανδίας.

Τὰς Ἰνδίας δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν εἰς τρεῖς φυσικὰς περιοχάς. "Ητοι : Τὸ μέγα ὀρεινὸν τεῖχος τῶν Ἰμαλαῖων. Τοῦτο, (μήκους 2414 χιλιομ. καὶ πλάτους 240), εἶναι ἡ ὑψηλοτέρα ὁροσειρὰ τῆς Γῆς· ἡ ὑψηλοτέρα δὲ κορυφὴ τῆς καὶ ὑψηλοτέρα τῆς Γῆς, ἡ κορυφὴ τοῦ ὅρους Ἐβερεστ, φθάνει τὰ 8882 μ. Τὸ Ἐβερεστ εὑρίσκεται εἰς τὰ σύνορα Νεπάλ καὶ Θιβέτ (βλ. Νεπάλ), ὑπάρχουν δὲ ἀρκεταὶ ἄλλαι κορυφαὶ τῶν ὅποιων τὸ ὕψος κυμαίνεται περὶ τὰ 8500 μ. Ἡ κορυφὴ τοῦ Ἐβερεστ κατεκτήθη τὸ πρῶτον τὸ 1953 ἀπὸ τὸν Νεοζηλανδὸν Χίλλαρυ καὶ τὸν ἐκ Νεπάλ ὁδηγόν του Τένσινγκ (βλ. Νεπάλ).

Τὴν πεδιάδα τοῦ Ἰνδογάγγη, ἥτις εἶναι μία ἀπέραντος πεδινὴ ἔκτασις διαρρεομένη ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς Ἰνδόν, Γάγγην, Βραχμαπού-

Χαρτ. 15. Φυσικός Χάρτης Χερσονήσου Ινδιῶν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τραν και τους παραποτάμους των· τὸ ὄψις τῆς πεδιάδος οὐδαμοῦ ὑπερβαίνει τὰ 280 μ. και ἡ ἐπιφάνεια τῶν δέλτα τῶν ποταμῶν ('Ινδοῦ, Γάγγη) εἰς μεγάλην ἔκτασίν της εἶναι μόλις ὅλη γε ἔκατοστὰ τοῦ μέτρου ὑψηλοτέρα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Τὸ δροπέδιον τοῦ Δεκάν, τὸ ὅποιον, ἔχον σχῆμα τριγώνου, ἐκτείνεται νοτίως τῆς πεδιάδος και περιβάλλεται πανταχόθεν ἀπὸ χαμηλᾶς ὅρης. Ταῦτα εἶναι: πρὸς Β. τὰ ὅρη Βίντυα και Σαπούρα (1350 μ.), πρὸς Δ. τὰ δυτικὰ Γκάτ (2600 μ.) και πρὸς ἀνατολὰς τὰ Α. Γκάτ (1850 μ.).

Κλῖμα. Εἰς οὐδεμίαν χώραν ἀνευρίσκεται ἡ ποικιλία τοῦ κλίματος, ἡ ὁποία ὑπάρχει εἰς τὰς 'Ινδίας (Πακιστάν και Δημ. τῆς 'Ινδίας). 'Υπάρχουν περιοχαὶ, ὅπως οἱ πρόποδες τῶν 'Ιμαλαῖων και τὸ δέλτα τοῦ Γάγγη, ὅπου πίπτουν περισσότεραι βροχαὶ παρὰ εἰς οἰονδήποτε ἄλλο μέρος τῆς Γῆς (ἡ βροχόπτωσις εἰς τὸ δέλτα τοῦ Γάγγη φθάνει τὰ 12 μ. ἐτησίως). 'Υπάρχουν ὅμως και περιοχαὶ, ὅπως π.χ. εἰς τὰ ΒΔ. τῶν 'Ινδιῶν, ὅπου ἡ βροχόπτωσις εἶναι τόσον μικρὰ ὥστε νὰ δημιουργοῦνται ἔκει ἔρημοι, ὅπως ἡ ἔρημος Θάρ (Χαρτ. 15 και 16). Αἱ περισσότεραι βροχαὶ πίπτουν ἀπὸ τοῦ Ματού μέχρι τοῦ 'Οκτωβρίου, ὅτε πνέουν οἱ ἀπὸ τὴν θάλασσαν πρὸς τὴν ξηρὰν ἀνεμοί (φορτωμένοι μὲν ὑδρατμούς), οἱ όποιοι λέγονται «θερινοὶ Μουσσῶνες» (χαρτ. 17). Τούναντίον ἀπὸ τοῦ 'Οκτωβρίου μέχρι τοῦ Ματού πνέουν ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου πρὸς τὴν θάλασσαν, οἱ όποιοι λέγονται «χειμερινοὶ Μουσσῶνες ». Εἶναι οὗτοι ψυχροὶ και ξηροὶ (Χαρτ. 18), καθ' ὅλην δὲ τὴν διάρκειάν των ἐπικρατεῖ μεγάλη ἀνομβρία. Εἰς τὰς περιοχὰς ὅπου πίπτουν πολλαὶ βροχαὶ, δργιάζει ἡ βλάστησις και τὰ δάση εἶναι μεγάλα και πυκνὰ (πρόποδες 'Ιμαλαῖων, δέλτα τοῦ Γάγγη). 'Η βλάστησις εὐνοεῖται και ἀπὸ τὴν θερμοκρασίαν, ἥτις εἶναι ὑψηλὴ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν 'Ινδιῶν, πλὴν τῶν ὑψηλῶν ὁροσειρῶν, φθάνουσα κατὰ τὸ θέρος τοὺς 46⁰ K., ἐνῶ κατὰ τὸν χειμῶνα εἰς τὰ πεδινὰ τῆς χώρας οὐδέποτε κατέρχεται αὔτη μέχρι τοῦ 0⁰ K. 'Η περιοχὴ Πεντζάμπ (Πενταποταμία) θεωρεῖται ὡς μία ἀπὸ τὰς θερμοτέρας περιοχὰς τῆς Γῆς.

Ποταμοί. Διαρρέουν τὰς 'Ινδίας τρεῖς μεγάλοι ποταμοί, οἱ όποιοι πηγάζουν ἀπὸ τὰ 'Ιμαλάῖα και τὸ δροπέδιον τοῦ Θιβέτ, εἰς ὄψις ὅνως τῶν 5.000μ.. Οὗτοι εἶναι: 'Ο 'Ινδός, ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τῶν 'Ινδιῶν· πηγάζει οὗτος ἀπὸ τὰ 'Ιμαλάῖα και δεχόμενος εἰς τὸ Πεντζάμπ,

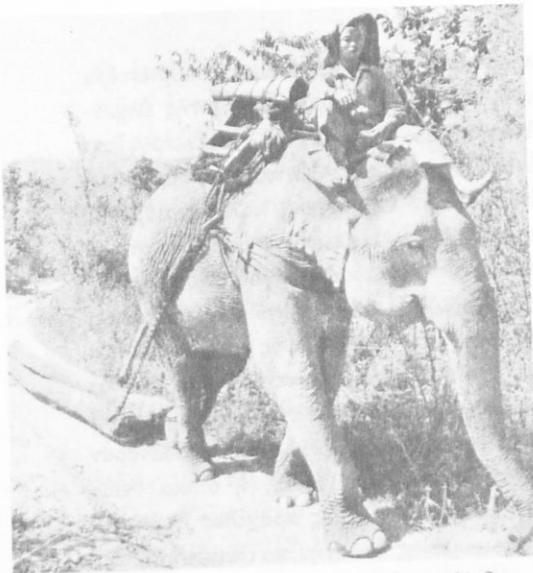
τὸ δέποιον εύρισκεται εἰς τὸ ΒΔ. τῶν Ἰνδιῶν, 5 παραποτάμους (διὰ τοῦτο ἡ περιοχὴ αὐτὴ λέγεται Πεντζάμπ, δηλ. Πενταποταμία) χύνεται εἰς τὴν Ἀραβικὴν θάλασσαν. Διασχίζει τὸ τμῆμα τῶν Ἰνδιῶν, τὸ δεκό- μενον τὰς ὀλιγωτέρας βροχὰς καὶ εἶναι διὰ τοῦτο πολύτιμος, διότι μὲ τὰς ἀρδεύσεις του καθιστᾶ εὔφορα καὶ ἀποδοτικὰ τὰ ἐδάφη διὰ τῶν ὁ- ποίων διέρχεται. Μέχρι τοῦ ποταμοῦ τούτου ἔφθασεν ὁ Μέγας Ἀλέ- ξανδρος κατὰ τὴν εἰς Ἀσίαν ἐκστρατείαν του. 'Ο Γάγγης, ἵερὸς ποταμὸς διὰ τοὺς Ἰνδουϊστὰς καὶ ὁ μεγαλύτερος τῶν Ἰνδιῶν, εἶναι καὶ οὗτος πολύτιμος διὰ τὰς Ἰνδίας, διότι τὰ ὄρατά του, διοχετευόμενα διὰ διω- ρύγων, ἀρδεύουν μεγάλας ἐκτάσεις, ἀπὸ τὰς ὅποιας ἀποξοῦν πλέον τῶν 100.000.000 ἄνθρωποι. Εἰς ἀπόστασιν 480 χιλιομ. ἀπὸ τὴν θάλασσαν ὁ Γάγγης χωρίζεται εἰς πολλοὺς βραχίονας σχηματίζων μέγα δέλτα καὶ τέλος χύνεται εἰς τὸν κόλπον τῆς Βεγγάλης. Εἶναι πλωτὸς διὰ ποντο- πόρα πλοῖα μέχρι τῆς Καλκούτας καὶ διὰ μικρότερα μέχρι τῆς Κουαν- πούρ (Χαρτ. 19).

πούρ (λαρτ. ισ.).
Τρίτος σημαντικός ποταμός των Ινδιῶν είναι ο **Βραχμαπούτρας**, ο οποίος πηγάζει από τὸ Θιβέτ. Συμβάλλει ούτος πλησίον τῶν ἐκβολῶν του μὲν ἔνα ἐκ τῶν βραχίων, εἰς τοὺς ὅποιους χωρίζεται ο Γάγγης, συγματίζων μέγα δέλτα κατὰ τὰς ἐκβολάς του.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Τὸ Πακιστὰν καὶ ἡ Ἰνδία εἶναι χῶραι καθαρῶς γεωργικαὶ καὶ τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ των ζῆται εἰς τὴν οὐπαιθρον. Τὰ ἐδάφη των εἶναι εύφορα καὶ εἰς τὰ δυνάμενα νὰ ἀρδευ- οῦσιν ἔξι αὐτῶν ἐπιτυγχάνονται δύο καὶ τρεῖς ἑσοδεῖαι κατ' ἕτος, ἀν καὶ αἱ καλλιέργειαι γίνονται πολλάκις μὲ πρωτόγονα μέσα π.χ. μὲ ξύλινα ἄροτρα. Αἱ μὴ ἀρδευόμεναι ὅμως ἐκτάσεις οὔτε μίαν ἑσοδείαν δύνανται νὰ δώσουν, ἀν παραταθῇ ἡ ἀνομβρία· τότε ἐπακολουθεῖ λιμός μὲ συνέπειαν νὰ ἀποθνήσκουν χιλιάδες ἀνθρώπων ἐκ πείνης. Οἱ κίνδυνος τοῦ λιμοῦ λόγῳ ἀνομβριῶν ἦτο συχνὸς ἀλλοτε, σήμερον ὅμως μὲ τὰς κατασκευα- σθείσας διώρυγας καὶ τὰ ἀλλα ἀρδευτικὰ ἔργα, τὰ ὅποια διαρκῶς πλη- θύνονται, ὁ κίνδυνος οὗτος ὀλοὲν καὶ ἀπομακρύνεται. Τὰ τεράστια ἀρ- δευτικὰ ἔργα καὶ μία τῶν μεγαλυτέρων τεχνητῶν λιμνῶν τοῦ κόσμου λι- μετέβαλον τὸ ἀλλοτε ἄγονον καὶ διαρκῶς ὑφίσταμενον τὸν κίνδυνον λι- μῶν Πεντζάμπ, εἰς μίαν τῶν ἀποδοτικωτέρων εἰς γεωργικὰ προϊόντα περιοχῶν τῶν Ἰνδιῶν. Τὰ καλλιεργούμενα φυτὰ εἰς Ἰνδίας εἶναι κατὰ σειράν ἐκτάσεως καλλιεργειῶν τά: **Ορυζα**, τῆς ὅποιας ἡ καλλιέργεια

καλύπτει τὸ 1/3 τῶν καλλιεργουμένων ἐδαφῶν καὶ εἶναι ἡ κυριωτέρα τροφὴ τοῦ μεγαλυτέρου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας (τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδίας καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ Πακιστάν). Καλλιεργεῖται περισσότερον κατά μῆκος τῶν ποταμῶν καὶ εἰς τὰ δέλτα των, εἰς ἐδάφη δηλ. δυνάμενα νὰ πλημμυρισθοῦν μὲ νῦν. Ὁ **κέχρος**, καλλιεργούμενος κυρίως εἰς τὸ ὀλίγας βροχὰς δεχόμενον Δ. Πακιστάν, ὅπου ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων. Ὁ **σῖτος**, καλλιεργούμενος κυρίως, εἰς τὰ δυνάμενα νὰ ἀρδευθοῦν ἐδάφη τοῦ Δ. Πακιστάν, τὸ δόποιον κάμνει ἔξαγωγὴν σημαντικῆς ποσότητος σίτου ἐκ τοῦ λιμένος τοῦ **Καράτσι**. Ὁ **βάμβακ**, καλλιεργούμενος εἰς μεγάλας ἑκτάσεις, ὥστε ἡ Ἰνδία νὰ εἶναι ἡ δευτέρα (μετὰ τὰς Ἡν. Πολιτείας) βαμβακοπαραγωγὸς χώρα τοῦ κόσμου. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης τὸ σακχαροκάλαμον, τὸ τεύδενδρον (ἰδίως εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἀσσάμ τῆς Ἀνατολ. Ἰνδίας, ἡ ὁποία θεωρεῖται πατρίς τοῦ τεύδενδρου), ἐλαιόσποροι (ἰδίως ἀραχίδες), καφές, γιούτα (εἰδος καννάβεως χρησιμοποιουμένης διὰ τὴν κατασκευὴν σάκκων κ.λ.π.), κυιγόνη (εἰς τὰς δρεινὰς περιοχὰς) διὰ τὴν παραγωγὴν κινήης, καπνός, ἡ ἴνδικοφόρος (ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς ὁποίας παράγεται τὸ φυτικὸν λουλάκι), ἡ **ἔβεα** (καουτσουκόδενδρον), μήκων ἡ ὑπνοφόρος καὶ διάφορα ὄπωροφόρα δένδρα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐσπεριδοειδῆ, δαμασκηνέαι, φοίνικες (χουρμαδίες) καὶ κοκκοφοίνικες (παράγοντες τὰς Ἰνδικὰς καρύδας).

Ἡ **κτηνοτροφία** δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν, διότι λόγῳ τῆς πυκνότητος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας καλλιεργεῖται ὅλον τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῇ ἐδαφος. Ἡ θρησκεία ἄλλως τε τῆς πλειονότητος τῶν κατοίκων (Ἰνδουϊσμὸς καὶ Βουδισμὸς) ἀπαγορεύει τὴν σφαγὴν ζώων καὶ τὴν χρῆσιν κρέατος, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον φυσικὰ δὲν εὐνοεῖ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν μεταξὺ τῶν διατρεφομένων ζώων ἔρχονται τὰ βοοειδῆ (200.000.000), ἔξι ὡν 30 ἑκατομ. εἰς τὸ Πακιστάν καὶ τὰ ὑπόλοιπα εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας, ἡτις ἔρχεται πρώτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὰ διατρεφόμενα βοοειδῆ. Εἰς ταύτην αἱ ἀγελάδες θεωροῦνται Ἱερὰ ζῶα καὶ ἀφίνονται νὰ κυκλοφοροῦν ἐλεύθεραι εἰς τοὺς δρόμους, πολλάκις δὲ εἰσέρχονται καὶ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν ἀναζητοῦσαι τροφήν. Εἰς τὸ Δ. Πακιστάν διατρέφονται καὶ ἀρκετὰ πρόβατα, παντοῦ δὲ οἰκόσιτοι αἴγες ὑπολογιζόμεναι εἰς 100 ἑκατομ. Διατρέφονται ἐπίσης ἵπποι, ὄνοι, ἡμίονοι, κάμηλοι καὶ ἔξημερωμένοι ἐλέφαντες, χρησι-

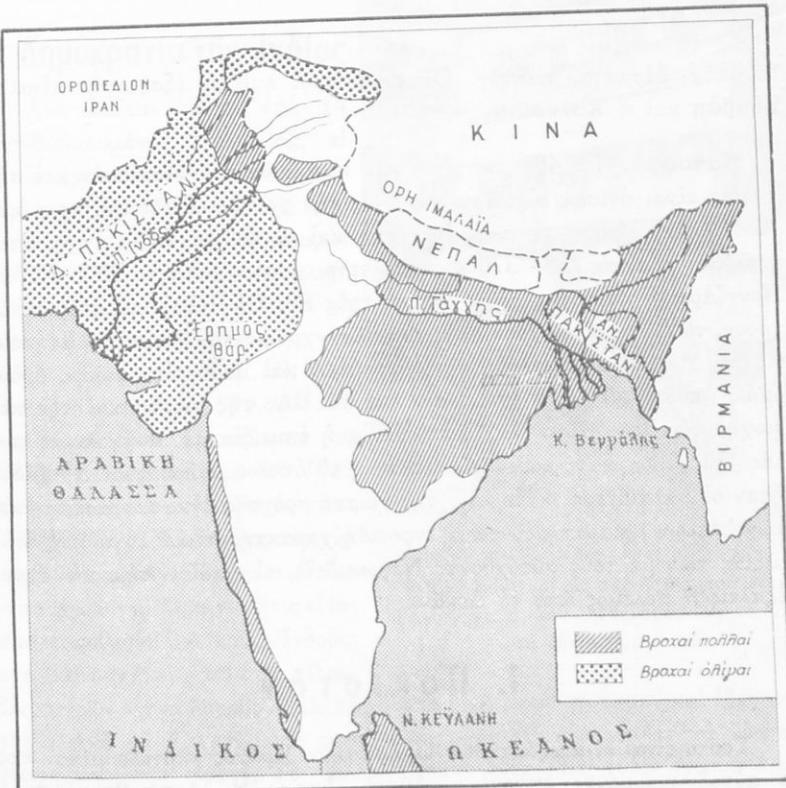

*Εξημερωμένος έλέφας μεταφέρων κορμούς δένδρων.

είναι και ή Ναιάς (*Κόμπρα*), τὸ δῆγμα τῆς ὄποιας προξενεῖ τὸν θάνατον εἰς χιλιάδας Ινδῶν ἐτησίως.

Ορυκτὰ αἱ Ἰνδίαι ἔχουν: ἀνθρακας, γραφίτην, δρυκτὸν ἄλας, ὀλίγον πετρέλαιον εἰς τὸ Δ. Πακιστάν, ἄργυρον, χρυσὸν καὶ πολυτίμους λίθους.

Βιομηχανία. Οἱ Ἰνδοὶ εἰναι πολὺ ἐπιτήδειοι εἰς τὴν κατασκευὴν χειροποιήτων εἰδῶν καὶ δὲν ὑπάρχει οίκια χωρὶς ἀργαλειὸν διὰ τὴν ὕφανσιν βαμβακερῶν ὑφασμάτων. "Έχουν μεγάλην ἐπιτηδειότητα εἰς τὴν ὕφανσιν μεταξωτῶν, εἰς τὴν κατασκευὴν σανδαλίων καὶ εἰς τὴν ἐπετήν ὕφανσιν τοῦ ξύλου, τοῦ ἐλεφαντοστοῦ καὶ τῶν μετάλλων. Σήμερον ἔργασίαν τοῦ ξύλου, τοῦ ἐλεφαντοστοῦ καὶ τῶν μετάλλων. Σήμερον ἀντικαθίστανται ὀλοέν καὶ περισσότερον τὰ χειροποίητα εἴδη διὰ τῶν ὑπὸ τῆς βιομηχανίας κατασκευαζομένων, διότι τὰ δεύτερα κοστίζουν πολὺ διηγώτερον. 'Υπάρχουν μεγάλα ἐργοστάσια κατασκευῆς βαμβακερῶν ὑφασμάτων, τὰ ὅποια χρησιμοποιοῦνται πολὺ δι' ἐνδυμασίας, διότι αἱ Ἰνδίαι εἰναι θερμὴ χώρα καὶ τὰ μάλλινα μόνον εἰς τὰ ὁρεινὰ διαμερίσματα χρησιμοποιοῦνται. 'Υπάρχουν ἐργοστάσια ἐπεξεργασίας τῆς γιούτης, μεταξουργεῖα, ἐργοστάσια κατασκευῆς μαλλίνων ὑφασμάτων, ταπήτων καὶ περιωμάτων (σάλια) διὰ τὰ ὅποια φημίζεται τὸ Κασμίρ. 'Υπάρχουν ἐπίσης μεγάλα χαλυβουργεῖα, πριονιστήρια ξυλεῖας, δρυζόμυλοι, ἀλευρόμυλοι κλπ.

Χαρτ. 16. Κατανομή βροχών εις Ινδίας.

Η συγκοινωνία βασίζεται κυρίως εις τους σιδηροδρόμους και τὰς ποταμίας όδούς, διότι όδοι ούτε πολλαὶ ούτε καλαὶ ὑπάρχουν. Ἐπάρχει δημαρχία ἀεροπορική ἐπικοινωνία, τόσον μεταξὺ τῶν πόλεων τοῦ ἐσωτερικοῦ, ὃσον καὶ μὲ τὸ ἔξωτερικόν.

Τὸ εἰσαγωγικὸν καὶ ἔξαγωγικὸν ἐμπόριον διεξάγεται κατὰ τὸ πλεῖστον διὰ θαλάσσης, κυρίως δὲ μὲ τὰς Ἡν. Πολ. τῆς Ἀμερικῆς, τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον, τὴν Αὐστραλίαν, τὸν Καναδᾶν, τὴν Ἔνωσιν Σοβ. Σοσ. Δημοκρατιῶν καὶ τὴν Κίναν. Τὸ Πακιστάν ἔχαγει κυρίως πλεονάσματα τῶν τροφίμων, τὰ ὅποια παράγει καὶ ιδίως σῖτον, ἀκατέργαστον βάμβακα καὶ γιούταν, δέρματα, τέιον καὶ ἐλαιοισπόρους. Ο κυριώτερος ἔξαγωγικὸς λιμὴν είναι τὸ Καράτσι. Η Δημοκρατία τῆς Ινδίας ἔχαγει ἀκατέργαστον βάμβακα, γιούταν, τέιον, ἐλαιοισπόρους, μεταλ-

λεύματα, δέρματα, καπνόν. Οι χυριώτεροι λιμένες έξαγωγῆς είναι ή Βορβάνη και ή Καλκούτα.

Κάτοικοι. Τὰ 464 έκατομ. τῶν κατοίκων τοῦ Πακιστᾶν και τῆς Ἰνδίας είναι ἀνίσως κατανεμημένα εἰς τὴν χώραν. Τὰ πυκνότερον κατοικούμενα τμήματα είναι ή Βεγγάλη και ή κοιλάς τοῦ Γάγγη, ὅπου ή πυκνότης είναι 158 - 376 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ. (Χαρτ. 19). Εἰς τὸ Πεντζάμπ ή πυκνότης μόλις φθίνει τοὺς 80. Οἱ Ἰνδοί, παρὰ τὸ σιτόχρουν, τὸ ἐνίστε ἀποκλῖνον πρὸς τὸ μέλαν, χρῶμα τοῦ δέρματος, ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν τὴν καλουμένην ἐκ τούτων και Ἰνδοαρίαν φυλήν, ἔχουν δύμας ὑποστῆ μεγάλην ἐπιμιξίαν. Εἰς τὰ ΒΑ. τῆς χώρας και τὴν περιοχὴν τῶν Ἰμαλαῖων είναι καταφανῆς ή ἐπιμιξία μὲ Μογγολικὰς φυλάς. Εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ Δεσκάν (οἱ ὅποιοι καλούμενοι Δραβίδαι ἦσαν οἱ παλαιότεροι κάτοικοι τῆς χώρας πρὸ τῆς ἐγκαταστάσεως ἐκεῖ τῶν Ἀρίων) παρατηροῦνται Νεγροειδῆ χαρακτηριστικὰ λόγω τῆς ἐπιμιξίας των μὲ τοὺς αὐτόχθονας Νεγροειδεῖς, οἱ ὅποιοι σήμερον ἔχουν ἔξαλειφθῆ τελείως ἀπὸ τὸ Δεσκάν.

1. ΠΑΚΙΣΤΑΝ

Τοῦτο είναι ἐν ἀνεξάρτητον Ὁμόσπονδον Κράτος ἀποτελούμενον ἀπὸ 5 αὐτοδιοικουμένας ἐπαρχίας. Αὕτα είναι: 'Η Ἀνατ. Βεγγάλη, ή ὅποια εὑρίσκεται πρὸς Α. τῆς Ἰνδίας, τὸ Δ. Πεντζάμπ, ή Βορειοδυτικὴ ἐπαρχία, τὸ Σιντ και τὸ Βελουχιστᾶν (ή Δ. Βεγγάλη και τὸ Ἀνατ. Πεντζάμπ ἀνήκουν εἰς τὴν Δημ. τῆς Ἰνδίας). Αἱ 5 αὐτοδιοικούμεναι αὕται ἐπαρχίαι ἔχουν μίαν ὄμόσπονδον Κυβέρνησιν. "Εχει τὸ Πακιστᾶν ἔκτασιν 945.000 τετρ. χιλ. και πληθυσμὸν 93.440.000 (πυκνότης 97 κ. κατὰ τετρ. χιλ.).

Σπουδαιότεραι πόλεις είναι: 'Η Ραβαλπίντι (240.000 κ.), πρωτεύουσα τοῦ Πακιστᾶν. Τὸ Καράτσι (1.300.000 κ.) τέως πρωτεύουσα είναι σημαντικὸς λιμήν. Λαχώρη (850.000 κ.). Πασαβάρ (152.000 κ.), πλησίον τῶν πρὸς τὸ Ἀφγανιστᾶν συνόρων. Ντάκκα (410.000 κ.), πρωτεύουσα τοῦ Ἀνατολ. Πακιστᾶν. Τὸ δρεινὸν και ἀραιότατα κατοικούμενον Βελουχιστᾶν (2 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.) ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Κέττα.

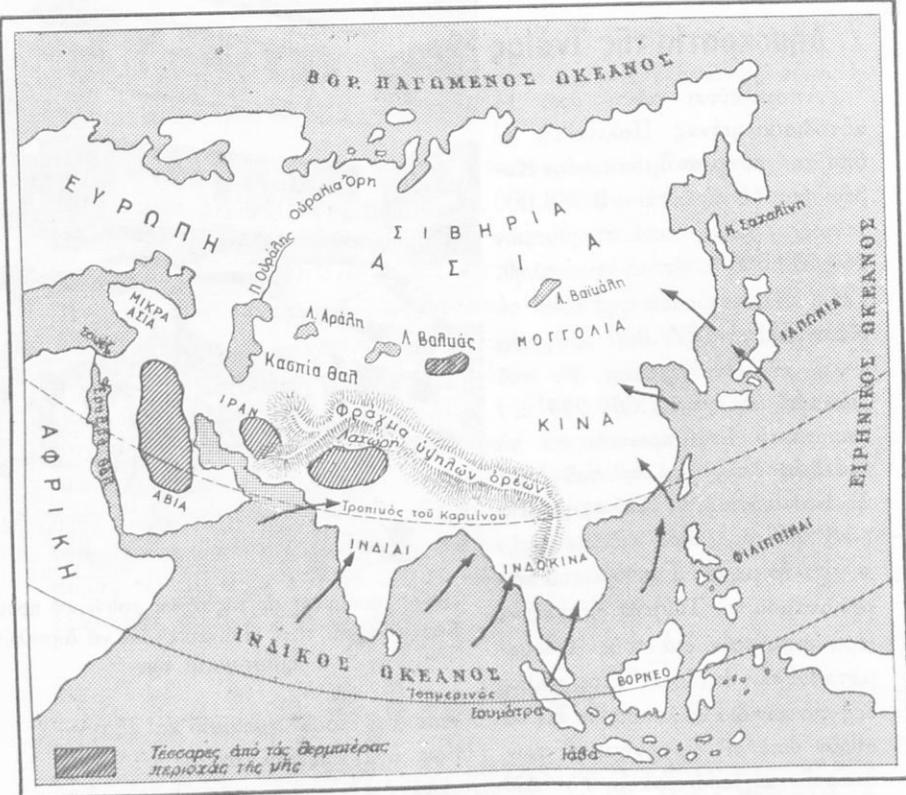
2. Δημοκρατία τῆς Ἰνδίας

Αποτελεῖται αὕτη ἀπὸ 14 αὐτοδιοικουμένας Πολιτείας, αἱ ὅποῖς εἴχουν μίαν ὁμόσπονδον Κυβέρνησιν. Ἐχει ἔκτασιν 3.288.000 τετραγ. χιλιμ. καὶ πληθυσμὸν 440.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 125). Πρωτεύουσά της εἶναι τὸ Νέον Δελχί (277.000 κ.), νέα πόλις κειμένη 8 χιλιομ. Ν. τοῦ Παλαιοῦ Δελχί (1.600.000 κ.) (πρότερον ἦτο πρωτεύουσα τὸ Παλαιὸν Δελχί καὶ πρὸ τοῦ 1911 ἡ Καλκούτα). Ἀλλαχαμπάντ (312.000 κ.), ἵερὰ πόλις εἰς τὴν συμβολὴν μὲτανάστην Γάγγην τοῦ παραποτάμου του Τζάμνα, ἥτις εἶναι ἵερὰ τοποθεσία διὰ τοὺς Ἰνδούς μεταβατίνουν ἐκεῖ κατ' ἔτος χιλιάδες πιστῶν διὰ νὰ λουσθοῦν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ καὶ ἔξαγνισθοῦν ἀπὸ τὰ ἀμαρτήματά των (ἰδίως ἀνὰ 12ετίαν, ὅπότε τὰ ὕδατα θεωροῦνται ἵερωτερα). Τὸ Ἀλλαχαμπάντ εἶναι διὰ τοὺς Ἰνδούς ὅτι ἡ Μέκκα διὰ τοὺς Μουσουλμάνους καὶ ἡ Ἱερουσαλήμ διὰ τοὺς Χριστιανούς. Ἰερὰ πόλις διὰ τοὺς Ἰνδούς εἶναι ἡ Μπεναρὲς (360.000 κ.) καὶ μεταβατίνουν εἰς αὐτὴν Ἰνδοὶ διὰ νὰ λουσθοῦν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Γάγγη. **Καουνπούρ** (705.000 κ.). Ἀγκρα (334.000 κ.) παλαιὰ πόλις, ἀλλοτε πρωτεύουσα τῶν Μογγόλων, μὲ ἀρχαῖα ἐξ ἐρυθροῦ μηρού Ἀγάκτορα καὶ μεγαλοπρεπῆ παλαιὰ οἰκοδομήματα καὶ ναούς. "Ολαι αἱ ὡς ἄνω πόλεις ἀνήκουν εἰς τὴν Πολιτείαν Οὐνάρ Πραντές (Χαρτ. 19), τὴν πυκνότερον κατοικουμένην καὶ πολυανθρωποτέραν Πολιτείαν τῆς Δημοκρατίας.

Βομβάη, χειμεριṇὴ πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας Βομβάης, ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς Δημοκρατίας (2.840.000 κ.). Εἶναι μέγα κέντρον βαμβακούργιας. **Πούνα** (480.000 κ.) ἐπὶ τῶν ὄρέων Δ. Γκάτ, θεριṇὴ πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας. Ἀχμενταμπάντ

Ἰνδοὶ λουόμενοι εἰς τὰς ὅχθας τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ Γάγγη παρὰ τὴν Μπεναρὲς διὰ νὰ ἀποπλύνουν τὰ ἀμαρτήματά των.

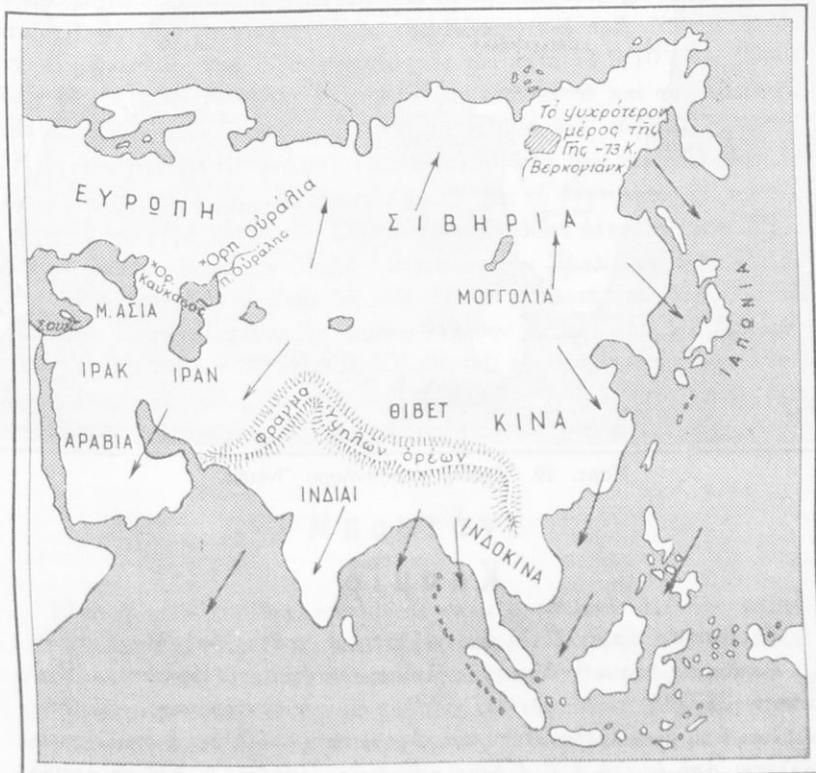
Χάρτ. 17. Θερινοί μουσσώνες.

(794.000 κ.) κέντρον συγκοινωνιῶν καὶ βιομηχανίας βαμβακερῶν ὑφασμάτων.

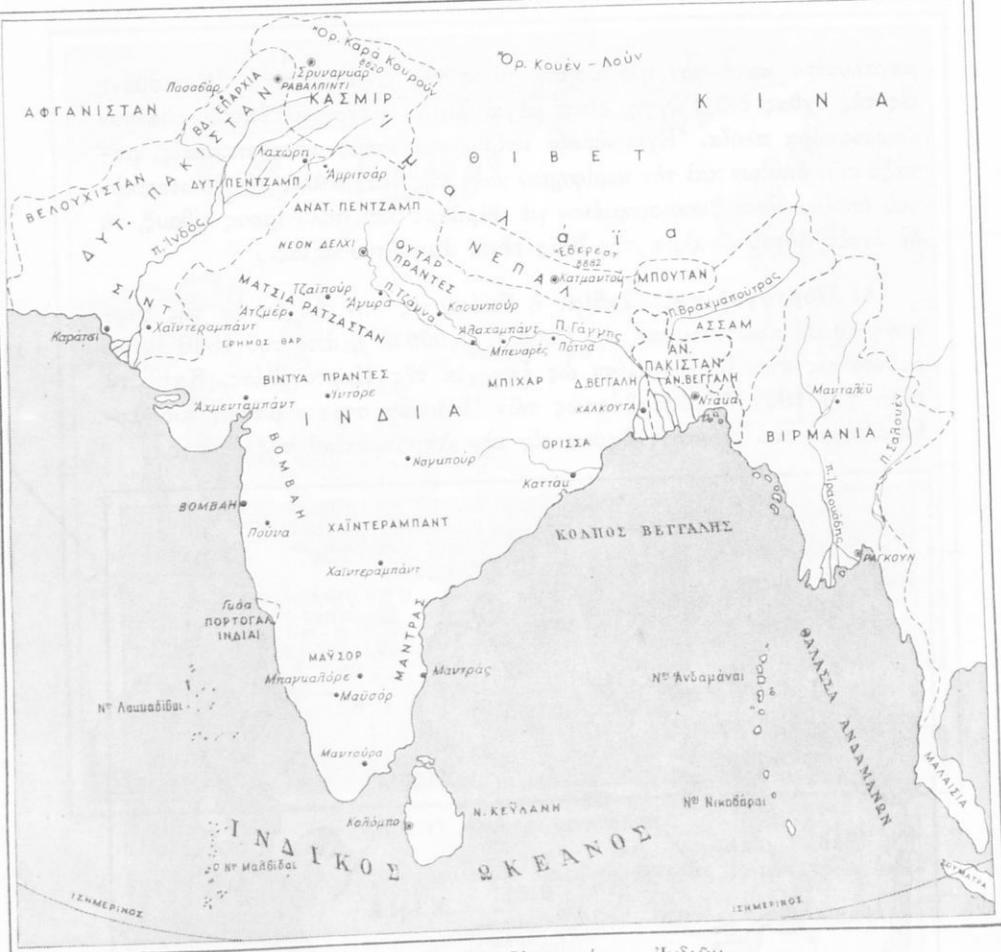
Εἰς τὴν Πολιτείαν Μαντράς αἱ : **Μαντράς**, πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας (1.416.000 κ.), τρίτη κατὰ τὸν πληθυσμὸν πόλις τῆς Δημοκρατίας καὶ σημαντικὸς λιμήν. **Μαντούρα** (361.000 κ.) μὲ ὥραιος Ἰνδικῆς τέχνης ναούς. **Μαϋσόρ** (245.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου Πολιτείας, μεγαλύτερα πόλις τῆς ὁποίας εἶναι ἡ **Μπαγκαλόρε** (780.000 κ.) **Χαϊντεραμπάντ** (1.085.000 κ.) πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου Πολιτείας καὶ ἡ τετάρτη ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν πόλις τῆς Δημοκρατίας. **Ναγκπούρ** (450.000 κ.) **Καλκούτα** (2.550.000 κ.) καὶ μὲ τὰ προάστια (4.578.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας τῆς Δ. Βεγγάλης, ἡ

μεγαλυτέρα κατά τὸν πληθυσμὸν πόλις τῆς Δημοκρατίας. Ἐκτισμένη εἰς τὰς ὅχθας τοῦ Γάγγη, εἶναι μέγας λιμὴν μέχρι τοῦ ὄποιου φθάνουν ὡκεανοπόρα πλοῖα. Ἐχει ὀραῖα κτίρια καὶ ναοὺς μεγαλοπρεπεῖς, μεταξύ τῶν δόποιων καὶ τὸν περίφημον ναὸν τῆς θεᾶς Κάλλι, τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ δοποίου εἶναι διακοσμημένον μὲ μάρμαρα καὶ πολυτίμους λίθους, τὸ δὲ ἐντὸς αὐτοῦ ἄγαλμα τῆς θεᾶς εἶναι ἀμυθήτου ἀξίας.

Αἱ Πορτογαλικαι Ἰνδίαι ἡ Γκόα, εἰς τὴν Δ. ἀκτὴν τῆς χερσονήσου μὲ πρωτεύουσαν τὴν Γκόα (73.000 κ.), ἀπὸ τοῦ 1946 ἔθεωροῦντο εἰς τὴν Πορτογαλίαν ὡς ἐπαρχία τῆς Πορτογαλίας. Κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1961 δι’ ἐπεμβάσεως τῶν Ἰνδικῶν στρατευμάτων ἀπηλευθερώθησαν καὶ προσηρτήθησαν εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἰνδίας.

Χαρτ. 18. Χειμερινοὶ μουσσᾶνες.

Χαρτ. 19. Κράτη Χερσονήσου Ινδιῶν.

Κασμίρ

Τὸ Κασμίρ ἀποτελεῖ ἐν ἡμιανεξάρτητον κράτος ὑπὸ Μαχαραγιᾶν. Τὸ διεκδικοῦν τόσον ἡ Δημ. τῆς Ινδίας σοσον καὶ τὸ Πακιστάν. "Εχει ἔκτασιν 220.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 3,5 ἑκατομ. κατ. καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ μίαν ἀρδευομένην καὶ εὐφορωτάτην κοιλάδα, ἡ ὥποια περιβάλλεται ἀπὸ ὑψηλὰ ὄρη (Καρά - Κορούμ, Ίμαλαΐα). Εἰς τὰ ὄρεινὰ

τῆς χώρας διατρέφεται ἐν εἰδος αἰγῶν (αἱ αἴγες τοῦ Κασμίρ), αἱ ὄποιαι ἔχουν μετάξιν τρίχωμα, ἐκ τοῦ ὄποιου κατασκευάζονται τὰ περίφημα περιώματα (σάλια) τοῦ Κασμίρ. Διὰ τὸ Πακιστάν ἔχει τὸ Κασμίρ μεγάλην σημασίαν, διότι εἰς αὐτὸν εὑρίσκονται αἱ πηγαὶ τῶν ποταμῶν, οἱ ὄποιοι ἀρδεύουν καὶ δίδουν ζωὴν εἰς τὸ Πακιστάν.

Νεπάλ

Τὸ Νεπάλ εἶναι ἀνεξάρτητον κράτος, ἔχει πολίτευμα μοναρχικὸν (διοικεῖται δῆλο. ἀπὸ ἕνα ἀνώτατον "Αρχοντα, τὸν Μονάρχην, ἔχοντα ἀπεριόριστα δικαιώματα). Εὔρισκεται Β. τῆς πεδιάδος τοῦ Γάγγη, ἔχον πρὸς Β. τὸ Θιβέτ (Λαϊκήν Δημ. τῆς Κίνας) καὶ πρὸς Ν. καὶ τὰ Δ. τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ινδίας. Τὸ ἔδαφός του κατὰ τὰ 9/10 εἶναι ύψηλὰ ὅρη, εἰς τὰ πρὸς τὸ Θιβέτ δὲ σύνορά του εὑρίσκεται καὶ τὸ "Εβερεστ". Μεταξὺ τῶν ὅρέων ὑπάρχουν ἀρκετά μικρά μὲν ἀλλ' εὔφοροι κοιλάδες. Ἡ ἔκτασις τοῦ Νεπάλ ἀνέρχεται εἰς 140.750 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς εἰς 8.500.000 κ. (55 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμῆμα τῆς χώρας κατοικεῖ ἡ φυλὴ τῶν Σέρπα, ἡ ὄποια δίδει ὁδηγοὺς θαυμασίους διὰ τὴν κατάκτησιν τῶν ύψηλῶν κορυφῶν τῶν Ιμαλατῶν. Ὁδηγός ἐκ τῆς φυλῆς τῶν Σέρπα ὀνομαζόμενος Τένσινγκ μετὰ τοῦ Νεοζηλανδοῦ Χίλλαρυ εἶναι οἱ πρῶτοι, οἱ ὄποιοι ἀνῆλθον εἰς τὴν κορυφὴν Ἔβερεστ (τὴν 29 Μαΐου τοῦ 1953). Ἡ Κατμαντού εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ μόνη ἀξιόλογος πόλις τοῦ Νεπάλ (200.000 κ.), διότι τὸ Νεπάλ ἔχει κατοίκους κατοικοῦντας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς χωρία.

Μπουτάν

Εἶναι μικρὸν ἀνεξάρτητον κρατίδιον, εύρισκόμενον εἰς τὰς νοτίας κλιτūς τῶν Ανατολ. Ιμαλατῶν. Ἐχει ἔκτασιν 50.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 623.000 κ. Οἱ κάτοικοί του εἶναι Θιβετιανῆς καταγωγῆς καὶ Βουδισταὶ κατὰ τὸ θρήσκευμα. Διοικοῦνται ἀπὸ ἕνα θρησκευτικὸν καὶ ἕνα πολιτικὸν ἀρχηγόν. Εἶναι χώρα κατ' ἔξοχὴν ὁρεινὴ μὲν ὅρη τῶν ὄποιων τὸ ύψος υπερβαίνει τὰ 6.500 μ.

Κεϋλάνη

Η Κεϋλάνη, πρότερον Βρεταννική άποικια, είναι άπό το 1957 άνεξάρτητος Δημοκρατία, άνήκουσα δύμας εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Έχει ἔκτασιν 65.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 9.600.000 κ. (πυκνότης 145). Εἶναι μία νῆσος κειμένη ΝΑ. τοῦ ἄκρου τῆς χερσονήσου τοῦ Δεκάν καὶ ἔχει κλῖμα θερμὸν καὶ ήγρόν, διότι εἶναι πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ λόγω τούτου ἔχει ἀφθονα δάση ἐκ τῶν ὁποίων παράγει ἀφθονον ξυλείαν, μεταξὺ τῆς ὁποίας καὶ πολύτιμον τοιαύτην, δπως ἔβενον καὶ τὸ δυσκόλως σηπόμενον ξύλον Τίκ, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται πολὺ εἰς τὴν ναυπηγικήν. Εἰς τὰ δάση τῆς ἀφθονοῦν τὰ ἀγριαζώνα παντὸς εἰδούς (ἐλέφαντες, λεοπαρδάλεις, κροκόδειλοι, παντὸς εἰδούς ὄφεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ δηλητηριώδεις κ.λ.π.).

Οἱ κάτοικοι ἐπιδίονται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν. Καλλιεργοῦνται μεγάλαι φυτεῖαι δένδρων, τὰ ὁποῖα δίδουν τὰ λεγόμενα μπαχαρικά, δπως τὸ κινάμωμον (κανέλλα), μοσχοκαρέαι (οἱ ὁποῖαι δίδουν τὰ μοσχοκάρυα), πέπερι, καθὼς καὶ βανίλιαι, ἀρτόδενδρα καὶ κοκκοφοίνικες, ἀπαντα ιθαγενῆ φυτὰ τῆς Κεϋλάνης. Ἀπὸ τὰ ἔξωθεν εἰσαχθέντα φυτὰ ὑπάρχουν φυτεῖαι ἀπὸ κιγχόνας, τειόδενδρα, κακαόδενδρα καὶ ἔβέας (καυτσουκόδενδρα). Καλλιεργεῖται ἐπίσης πολὺ ἡ δρυζα, ἡ ὁποία μὲ τὰ ἴνδικὰ κάρυα, τὰ παραγόμενα ἀπὸ τοὺς κοκκοφοίνικας, ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων.

Τὰ δρυκτὰ εἶναι ἀφθονα καὶ ποικίλα, δπως μεταλλεύματα χαλκοῦ, νικελίου, σιδήρου, γραφίτης κλπ. δὲν ἐλλείπει δὲ καὶ ὁ χρυσὸς καὶ ὁ λευκόχρυσος.

Ἐξάγει ἡ Κεϋλάνη κυρίως τέιον, ἴνδικὰ κάρυα καὶ «κόπρα», κακά, ἐλαστικὸν κόμμι καὶ μπαχαρικά, διὰ τὰ ὁποῖα φημίζεται. Εισάγει δρυζαν (ἡ παραγομένη δὲν ἐπαρκεῖ) καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα. Οἱ κάτοικοι ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλήν, ἔχουν δύμας χρῶμα βαθέως σιτόχρουν (μελαγόν) δχι δύμας μέλαν. Τὸ Κολόμπο (430.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ πολὺ καλὸς λιμήν. Εἰς τὴν Κεϋλάνην ἀνήκουν καὶ αἱ πρὸς τὰ δυτικά τῆς νῆσοι Μαλδίβαι καὶ Λακαδίβαι, αἱ ὁποῖαι ἔχουν περὶ τοὺς 100.000 κ. ἀνήκοντας εἰς τὴν Κιτρίνην φυλήν.

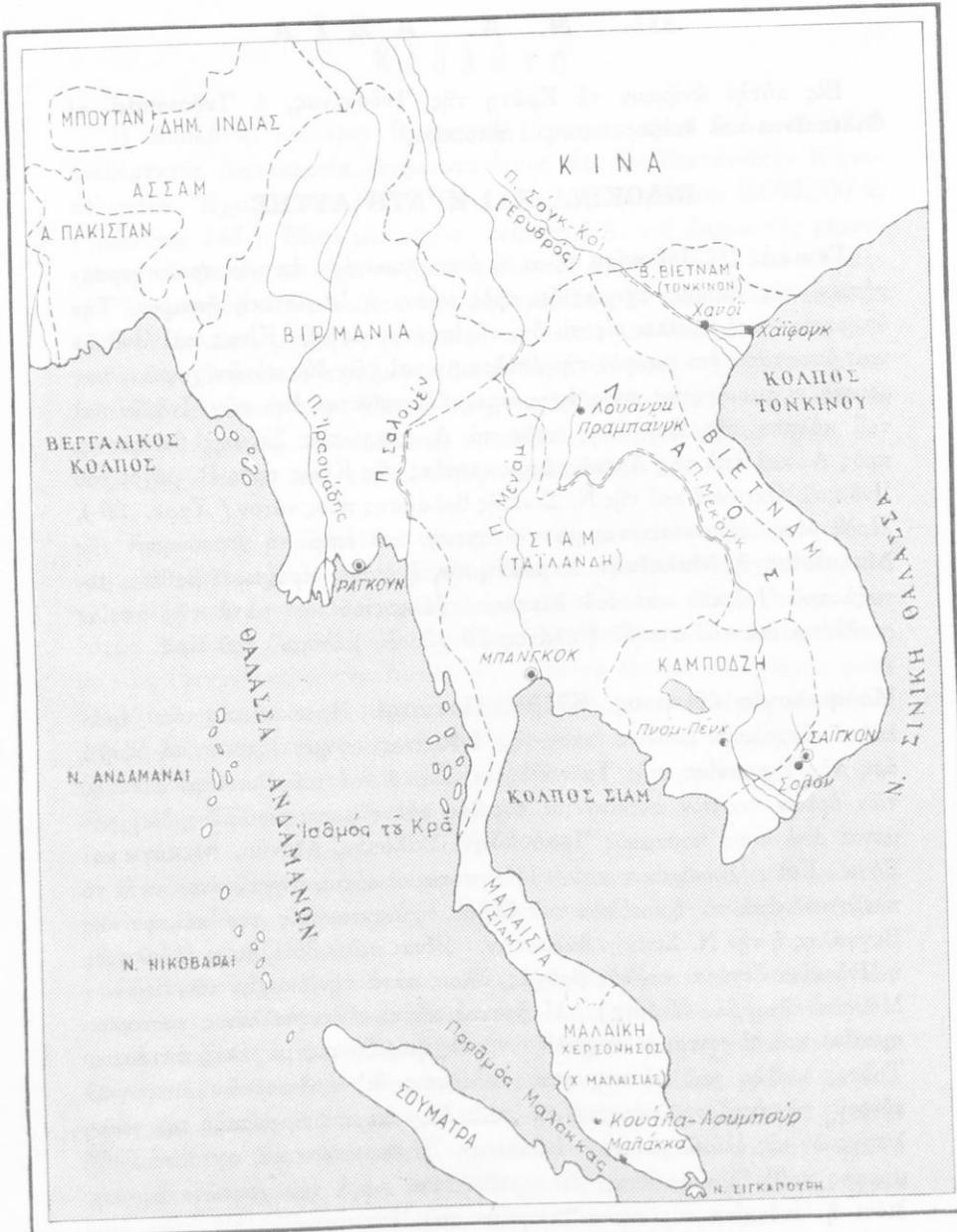
III. Ν. Α. ΑΣΙΑ

Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν τὰ Κράτη τῆς Ἰνδοκίνας, ἡ Ἰνδονησία, αἱ Φιλιππίναι καὶ διάφοροι μικραὶ ἀποικίαι.

ΙΝΔΟΚΙΝΑ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗ ΑΥΤΗΣ

Γενικά. Ἡ Ἰνδοκίνα εἶναι ἡ ἀνατολικωτέρα ἐκ τῶν τριῶν χερσονήσων, τὰς ὁποίας σχηματίζει πρὸς νότον ἡ Ἀσιατικὴ ἥπειρος. Τὴν δύνομασίαν τῆς διφείλει εἰς τὸ διάτοπον εὑρίσκεται μεταξὺ Κίνας καὶ Ἰνδιῶν καὶ, ὑποστᾶσα ἐπὶ μακρὸν τὴν ἐπίδρασιν καὶ τῶν δύο αὐτῶν χωρῶν, παρουσιάζει δύμοιότητας πρὸς ἀμφοτέρας. Ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν Ἰνδιῶν καὶ τοῦ κόλπου τῆς Βεγγάλης πρὸς τὰ Δ. μέχρι τῆς Σινικῆς θαλάσσης, πρὸς Α. καὶ ἀπὸ τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας πρὸς Β. μέχρι τοῦ Ἰνδικοῦ Ὡκεανοῦ καὶ τῆς Ν. Σινικῆς θαλάσσης πρὸς νότον (Χαρτ. 20). Πρὸς νότον προεκτείνεται μὲτὰ τὴν στενὴν καὶ ἐπιμήκη χερσόνησον τῆς Μαλαισίας ἡ Μαλαϊκὴν Χερσόνησον, ἡ ὁποία προχωρεῖ βαθέως μεταξὺ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὡκεανοῦ καὶ μετὰ τῆς ὁποίας συνδέεται διὰ τοῦ στενοῦ (πλάτος 70 χιλιομ.) Ισθμοῦ τοῦ **Κρά.**

Μορφολογία ἐδάφους. Κλῖμα. Ποταμοί. Προεκτάσεις τῶν Ἰμαλαϊῶν εἰσχωροῦν βαθέως ἐντὸς τῆς Ἰνδοκίνας, σχηματίζουσαι τὰ ὑψηλὰ δρη τῆς Βιρμανίας, τῆς Ταϊλάνδης (Σιάμ) καὶ τοῦ Βιετνάμ. Μεταξὺ τῶν δρέων τούτων ἔκτείνονται εὔρεῖαι καὶ εὔφοροι κοιλάδες, διαρρέομεναι ἀπὸ τοὺς ποταμούς **Ίραονάδην, Σαλούνεν, Μενάμ, Μεκόγκ** καὶ **Σόγκ - Κόϊ** ('Ερυθρὸν ποταμόν). Οἱ ποταμοὶ οὗτοι, πηγάζοντες κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τὸ δροπέδιον τοῦ Θιβέτ, χύνονται εἰς τὸν κόλπον τῆς Βεγγάλης ἡ τὴν Ν. Σινικὴν θάλασσαν. Εἶναι πολύυδροι, διότι ὀλόκληρος ἡ Ἰνδοκίνα δέχεται πολλὰς βροχάς, ιδίως κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν θερινῶν Μουσσώνων (βλ. Ἰνδίας). Αἱ βροχαὶ αὗται εἶναι πολλάκις κατακλυσμαῖαι καὶ οἱ ποταμοὶ ἐκχειλίζουν, πλημμυρίζοντες μεγάλας ἐκτάσεις. Τοῦτο, καθὼς καὶ αἱ τεχνηταὶ ἀρδεύσεις δι' ἀρδευτικῶν διωρύγων εὖνοις τὴν δρυζοκαλλιέργειαν, ἡ ὁποία ἔρχεται πρώτη μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν εἰς διάστασην τῆς Ἰνδοκίνας. Ἡ θερμοκρασία, σχεδὸν δύμοιμορφος καθ' ὅλον τὸ ἔτος, διατηρεῖται καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα ὑψηλή, διότι ἡ Ἰνδοκίνα εὑρίσκεται πλησίον τοῦ Ισημερινοῦ.

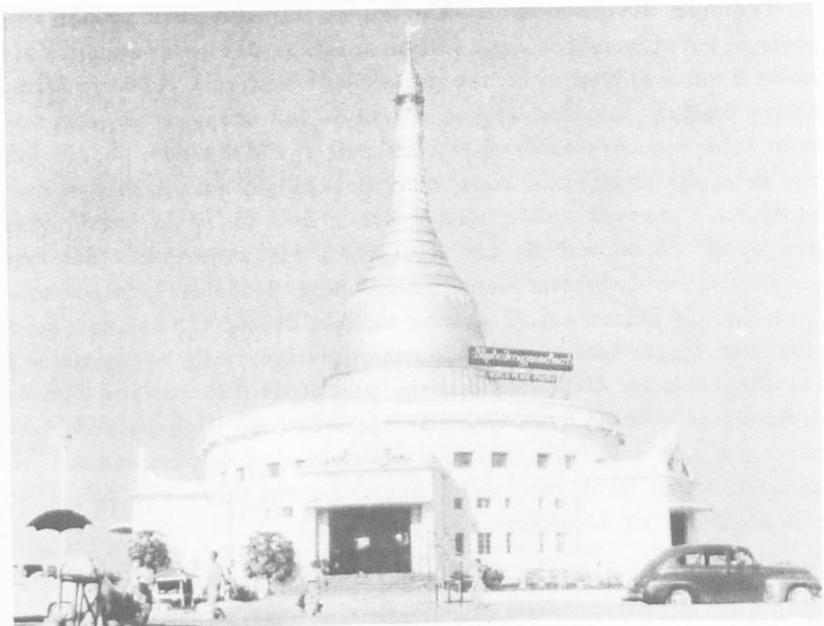

Χαρτ. 20. Ἰνδοκίνα και Κράτη αὐτῆς.

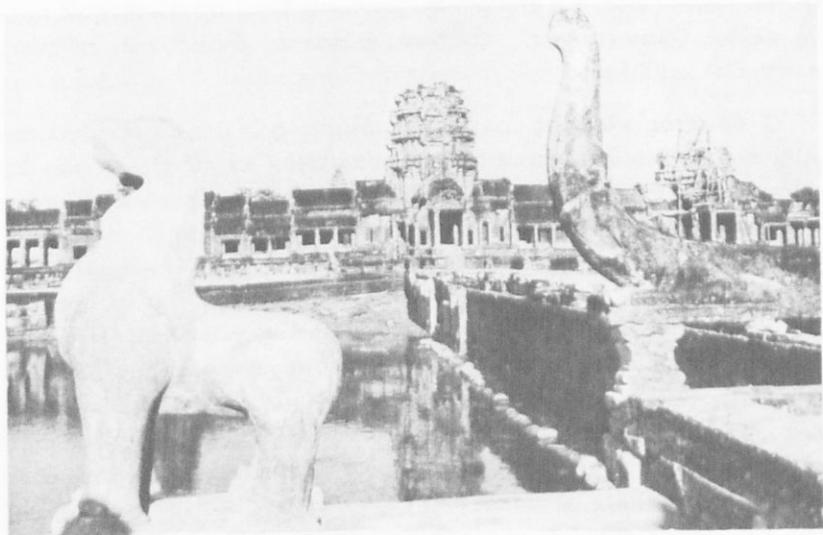
Γεωργία. Κτηνοτροφία. 'Αλιεία. 'Η Ινδοκίνα είναι μεγάλη παραγωγής και έξαγωγής δρύζης: (Βιρμανία 6 έκατομ. τόννοι έτησίως, Ταϊλάνδη 8 και άναλογως αι λοιπαί χώραι της Ινδοκίνας). Καλλιεργοῦνται έπισης βάμβαξ, άραχίδες, κέχρος, σησάμιον και ύπάρχουν μεγάλαι φυτείαι έβέας (καυτσουκόδενδρον) ίδιως εις την Μαλαισίαν, μορεῶν διὰ τὴν ἐκτροφὴν μεταξοσκαλήκων, σακχαροκαλάμου, κοκκοφοινίκων, καφεδένδρων, καπνοῦ καθώς και δένδρων, ἀπὸ τὰ δόποια παράγονται μπαχαρικά (ὅπως και εἰς τὴν Κεϋλάνην). 'Η κτηνοτροφία δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν: ἐκτρέφονται παντοῦ βόες, βούβαλοι χρησιμοποιούμενοι ως ζῶα ἔλξεως και δι' ἀρόσεις εἰς τοὺς ἄγρους τῆς δρύζης (διότι είναι κατ' έξοχὴν ζῶα τῶν ἑλώδων μερῶν, ἀντέχοντα εἰς τὴν ὑγρασίαν) και ἔξημερωμένοι ἐλέφαντες διὰ τὴν μεταφορὰν ἀπὸ τὰ δάση κορμῶν δένδρων. 'Η ἔλλειψις κτηνοτροφικῶν προϊόντων και ίδιως κρέατος ἀναπληροῦται ἀπὸ τοὺς ἰχθῦς, οἱ δόποιοι ἀφθονοῦν εἰς τοὺς ποταμούς και τὰ παράλια. Οὕτοι μετὰ τῆς δρύζης ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων εἰς ὅλην τὴν Ινδοκίναν.

Δασικός και δρυκτός πλοῦτος. Βιομηχανία. 'Η μεγάλῃ θερμοκρασίᾳ και αἰ ἀφθονοι βροχαὶ κάμηνον, ὥστε νὰ ύπάρχουν εἰς τὴν Ινδοκίναν μεγάλα, πυκνὰ και ἀδιαπέραστα δάση (ζοῦγκλαι). Εἰς ταῦτα, ἀρκετὰ ἐκ τῶν ὁποίων είναι και σήμερον ἀνεξερεύνητα λόγῳ τῆς πυκνότητός των, ζῆ πλῆθος ζώων (τίγρεις, πάνθηρες, ἐλέφαντες, ἀναρίθμητοι πίθηκοι, παπαγάλοι και διάφορα πολύχρωμα παραδείσια πτηνά, ὅφεις κ.λ.π.).

'Ο δρυκτός πλοῦτος είναι μέγας. Μόνον ἡ Μαλαισία παράγει τὰ 30% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου κασσιτέρου και ύπάρχουν παντὸς εἴδους μεταλλεύματα, ἀπὸ τοῦ σιδήρου μέχρι τοῦ ἀργύρου και τοῦ χρυσοῦ, καθώς και πολύτιμοι λίθοι. Εἰς τὴν Βιρμανίαν ύπάρχει και ἀρκετὸν πετρέλαιον. 'Η Βιομηχανία ὅμως, παρὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν πρώτων ὄλῶν, τῶν προερχομένων ἀπὸ τὴν γεωργίαν και παρὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν μεταλλευμάτων, δὲν είναι ἀνεπτυγμένη. Τοῦτο, διότι αἱ χώραι τῆς Ινδοκίνας ήσαν, (έξαιρουμένης τῆς Ταϊλάνδης), μέχρις ἐσχάτων ἀποικίαι. Αἱ μητροπόλεις, ἐνδιαφερόμεναι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ιδικῶν τῶν βιομηχανιῶν, δὲν ἐφρόντιζον διὰ τὴν ίδρυσιν και τὴν ἀνάπτυξιν βιομηχανιῶν εἰς τὰς ἀποικίας των. Ταῦτα ηθελον μόνον διὰ νὰ προμηθεύωνται ἀπὸ αὐτὰς πρώτας ψλας και διὰ νὰ τοποθετοῦν εἰς αὐτὰς τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα των. Είναι ὅμως, αἱ χώραι τῆς Ινδοκίνας, χώραι πλούσιαι και ἀν ἔξασφα-

Mία παγόδα εις τήν Ραγκούν.

Τὰ ἐρείπια τοῦ μεγαλοπρεποῦς ναοῦ τοῦ Ἀνγκ - Κόρ εις τήν Καμπόδην.

λίσουν μίαν ἐσωτερικήν ἀσφάλειαν καὶ πολιτικὴν σταθερότητα, θὰ γίνουν συντόμως χῶραι εὐημεροῦσαι καὶ θὰ δύνανται νὰ διαθρέψουν πολὺ μεγαλύτερον πληθυσμὸν ἐκείνου, τὸν ὅποῖον ἔχουν σήμερον. Μεγάλαι εὑφοροὶ ἐκτάσεις μένουν εἰς αὐτὰς ἀκαλλιέργητοι (εἰς τὴν Βιρμανίαν π.χ. ἐπὶ 20 ἑκατομ. ἐκταρίων καλλιεργησίμου γῆς καλλιεργοῦνται μόνον τὰ 7) καὶ πλούσια ὁρυχεῖα μένουν τελείως ἀνεκμετάλλευτα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰνδοκίνας ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλήν. Θρησκείαν ἔχουν τὸν Βουδισμὸν πλὴν τῶν Μαλαΐων τῆς Μαλαισίας, οἱ ὄποιοι εἶναι Μουσουλμάνοι. "Εχουν μεγαλοπρεπεῖς ναοὺς Βουδικούς, καλουμένους παγόδας οἱ ὄποιοι εἶναι συγχρόνως καὶ μοναστήρια καὶ σχολεῖα. 'Ο ἀρχιτεκτονικὸς ρυθμὸς τῶν ναῶν φέρει κατάδηλα τὰ ἔχνη τῆς ἐπιδράσεως τῶν Ἰνδιῶν.

Εἰς τὴν Ἰνδοκίναν ἀνήκουν τὰ ἀνεξάρτητα κράτη **Βιρμανία** ἡ **Μπούρμα**, **Ταϊλάνδη** (Σιάμ), τὰ σήμερον ἀνεξάρτητα κράτη τῆς τέως **Γαλλικῆς Ἰνδοκίνας**, δηλ. ἡ **Καμπόδη**, τὸ **Λάος**, τὸ **Βόρ.** καὶ **Νότ. Βιετνάμ**, ἡ **Μαλαισία** καὶ ἡ **Σιγκαπούρη**.

1. Βιρμανία ἡ Μπούρμα

Ἡ **Βιρμανία** ἡ **Μπούρμα** ἔγινεν ἀνεξάρτητον κράτος μετὰ τὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον (μέχρι τότε ἦτο Βρεταννικὴ ἀποικία). Ἐκτείνεται μεταξὺ τοῦ Ἀνατολικοῦ Πακιστάν καὶ τῆς Δημ. τῆς Ἰνδίας, τῆς Λαϊκῆς Δημ. τῆς Κίνας, τοῦ Λάος, τῆς Ταϊλάνδης καὶ τοῦ κόλπου τῆς Βεγγάλης. "Εχει ἔκτασιν 678.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 19.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 29 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Ἡ **Ραγκούν** (719.000 κ.), κειμένη πλησίον τοῦ δέλτα τοῦ ποταμοῦ Ἰραουάζη μὲν ὠραίους Βουδικούς ναούς (παγόδες), εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις εἶναι ἡ **Μανταλᾶ** (182.000 κ.).

2. Ταϊλάνδη (Σιάμ)

Ἡ **Ταϊλάνδη**, πρότερον ὀνομαζομένη **Σιάμ**, εἶναι ἡ μόνη χώρα τῆς Ἰνδοκίνας, ἡ ὄποια παρέμεινεν ἀνέκαθεν ὡς ἀνεξάρτητον Βασίλειον. Τοῦτο, διότι εύρεθη μεταξὺ δύο ἴσχυρῶν ἀποικιακῶν κρατῶν (Γαλλίας καὶ Μεγ. Βρεταννίας) καὶ οὐδὲν ἐκ τούτων ἤθελε νὰ καταληφθῇ ἡ Ταϊ-

‘Η Μπανγκόκ μὲ τὰς μεγαλοπρεπεῖς παγόδας της.

σα. "Εχει μεγάλα ἐργοστάσια καθαρισμοῦ καὶ στιλβώσεως δρύζης, διασχίζεται ἀπὸ πολλὰς διώρυγας καὶ κοσμεῖται ἀπὸ μεγαλοπρεπεῖς Βουδικοὺς ναούς.

3. Καμπόδζη

Συνορεύει πρὸς Β. μὲ τὴν Ταϊλάνδην καὶ τὸ Λάος, πρὸς Ν. μὲ τὸ Ν. Βιετνάμ καὶ τὸν κόλπον τοῦ Σιάμ, πρὸς τὰ Δ. μὲ τὸ Βασίλειον καὶ τὸν κόλπον τοῦ Σιάμ καὶ πρὸς Α. μὲ τὸ Ν. Βιετνάμ (Χαρτ. 20). "Εχει ἔκτασιν 175.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 5.000.000 (πυκνότης πληθ. 25). Τὸ κλῖμα του εἶναι ύγρὸν καὶ θερμὸν (μέση ἐτησία θερμοκρασία 26^ο K.). 'Ο ποταμὸς Μεκόγκη τὴν διασχίζει ἀπὸ Β. πρὸς Ν. "Εχει πολλὰ πυκνὰ δάση, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀνευρίσκονται ἐρείπια πόλεων, αἱ ὁποῖαι ἡκμασαν παλαιότερον, ἀλλὰ παρήκμασαν κατόπιν καὶ ἐγκαταλειφθεῖσαι ἐκαλύφθησαν ἀπὸ τὸ δάσος. Μεταξὺ τῶν ἐρείπων τούτων ὑπάρχουν καὶ τὰ ἐρείπια μεγαλοπρεπῶν ναῶν π.χ. τοῦ περιφήμου ναοῦ "Ανγκ - Κόρ. Τὸ Πνὸμ - Πένχ (500.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Μεκόγκη εἶναι ἡ πρωτεύουσα. "Εχει μεγαλοπρεπές 'Ανάκτορον καὶ μεγαλοπρεπεῖς παγόδας.

λάνδη ἀπὸ τὸ ἄλλο. 'Ωνομάσθη Ταϊλάνδη ἀπὸ τὴν φυλὴν τῶν Τάϊ, ἡ ὁποίᾳ ἀποτελεῖ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας. Εὑρίσκεται μεταξὺ τῆς Βιρμανίας, τοῦ Λάος, τῆς Καμπόδζης, τῆς Μαλαισίας, τῆς Ν. Σινικῆς θαλάσσης καὶ τοῦ κόλπου τῆς Βεγγάλης. 'Η ἔκτασίς της εἶναι 514.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμός της 21.500.000 κ. (πυκνότης 40 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). 'Η Μπανγκόκ 1.300.000 κ.) εἰς τὰς δύθας τοῦ ποταμοῦ Μενάμ εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

4. Λάος

Εύρισκεται μεταξύ τῶν Βιετνάμ, τῆς Κίνας, τῆς Βιρμανίας, τῆς Ταϊλάνδης καὶ τῆς Καμπόδζης. Ἡ ἔκτασίς του εἶναι 237.000 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμός του 2.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 8 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Κατοικεῖται ἀραιῶς, διότι εύρισκομενον εἰς τὰ Β. τῆς Ἰνδοκίνης, εἰς τὰς προεκτάσεις τῶν Ἰμαλαΐων, εἶναι ὀρεινόν· ἐκτὸς τούτου μεγάλαι καὶ ἔκτάσεις του καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ παρθένα δάση. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Βιετνάμ** (60.000 κ.). Ἀλλη σπουδαία πόλις εἶναι ἡ **Λουάνγκ** - **Πραμπάνγκ** (18.000 κ.) καὶ μεγένη εἰς τὰς ὅχθας τοῦ ποταμοῦ Μεκόγκ.

5. Βορ. Βιετνάμ καὶ Νοτ. Βιετνάμ

Τὸ Βιετνάμ κατέχει τὸ Α. μέρος τῆς Χερσονήσου καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ Βόρ. καὶ ἀπὸ τὸ Νότ. Βιετνάμ. Τὸ **Βορ. Βιετνάμ** εἶναι Λαϊκὴ Δημοκρατία, δῆμ. κράτος κομμουνιστικόν. Ἐχει ἔκτασιν 158.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 14.000.000 κατ. Πρωτεύουσά του εἶναι ἡ **Χανόν** (600.000 κ.). Τὸ **Νοτ. Βιετνάμ** εἶναι Δημοκρατία. Ἐχει ἔκτασιν 170.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 12.300.000 κατ. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Σαϊγκόν - Σολὸν** (1.800.000 κ.).

6. Μαλαισία

Κατέχει τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Μαλαικῆς Χερσονήσου, ἔχουσα ἔκτασιν 131.300 τετρ. χιλιομ. Βρεταννικὸν προτεκτορᾶτον πρότερον, ἀπέκτησε τὴν ἀνεξχρησίαν τῆς ἀπὸ τοῦ 1957, ἀνήκει ὅμως εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἐχει μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση, (λόγω τοῦ θερμοῦ κλίματος καὶ τῶν πολλῶν βροχῶν, ἐπειδὴ εὐρίσκεται πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ), τὰ ὄποια καὶ σήμερον μένουν κατὰ μεγάλα μέρη τῶν ἀνεξερεύνητα. Εἶναι γνωστὴ ἡ Μαλαισία διὰ τὰς μεγάλας φυτείας τῆς ἐβέας (καυστσουκοδένδρου) καὶ διὰ τὰ πλούσια ὄρυχεῖα τῆς κασσιτέρου. Ὁ πληθυσμὸς εἶναι 6.600.000 κ. (πυκνότης πληθ. 44 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.)· ἐκ τούτων, οἱ ήμίσεις εἶναι Κινέζοι, οἱ δὲ ὑπόλοιποι Μαλαιοί, οἱ ὄποιοι ἀνήκουν μὲν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν Κιτρίνην φυλήν, ἀλλ' εἶναι Μουσουλμάνοι τὸ Θρήσκευμα. Εἰς τὰ δάση τῆς Μαλαισίας

ζοῦν καὶ μερικοὶ Νεγροειδεῖς Πυγμαῖοι. Ἡ Κούαλα - Λουμπούρ εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Μαλαισίας καὶ λιμὴν σημαντικὸς (320.000 κ.).

7. Σιγκαπούρη

Αποτελεῖται ἀπὸ τὴν πλησίον τῆς ἀκτῆς νῆσον Σιγκαπούρην καὶ δύο ὅλλας μικρότερας νησίδας (Κόκκος καὶ νῆσος τῶν Χριστογέννων). "Εχει ἔκτασιν 581 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 1.600.000 κ., οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων κατοικοῦν εἰς τὴν πόλιν Σιγκαπούρην (1.000.000 κ.). Αὕτη εἶναι εἰς τῶν μεγαλυτέρων λιμένων τοῦ κόσμου, ἔχει δὲ καὶ στρατιγικὴν σημασίαν, διότι δεσπόζει τῆς θαλασσίας ὄδοι πρὸς τὴν "Απω Ανατολήν. Διὰ τοῦτο οἱ Βρετανοὶ τὴν ἔχουν ισχυρῶς δύχυρώσει. Συνδέεται μετά τῆς πλησίον ἀκτῆς τῆς χερσονήσου διὰ γεφύρας, διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ὄδος καὶ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ. Ἡ Σιγκαπούρη, Βρετανικὴ ἀποικία πρὸς, εἶναι ἀπὸ τοῦ 1959 ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, ἀνήκει ὅμως εἰς τὴν Βρετανικὴν Κοινοπολιτείαν.

Ίνδονησία

Ἡ Ίνδονησία ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι ἐκτείνονται ἀπὸ τοῦ ἄκρου τῆς χερσονήσου τῆς Μαλαισίας μέχρι τῆς Αὔστραλίας καὶ αἱ ὁποῖαι πρότερον ἦσαν 'Ολλανδικὴ ἀποικία, ὑπὸ τὸ ὄνομα «'Ολλανδικὴ Ίνδια». Αἱ νῆσοι αὗται μετὰ τὸν Β' Παγκόσμιον πόλεμον ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των, ἀνακηρυγθεῖσαι εἰς Δημοκρατίαν. Μεγαλύτεραι εἶναι ἡ Βόρεο (ἔξαπλασία τῆς 'Ελλάδος), ἡ Σουμάτρα (τριπλασία τῆς 'Ελλάδος), ἡ Ιάβα καὶ ἡ Κελέβη (ἕκαστη τῶν ὁποίων εἶναι ἵση πρὸς τὴν 'Ελλάδα) καὶ αἱ μικρότεραι νῆσοι Τιμόρ, Μολοῦκαι, Σούνδης, κλπ. (Χαρτ. 21). Ἐκ τῶν νήσων τούτων ἡ Β. Βόρεο ἀνήκει εἰς τὸ 'Ην. Βασίλειον, ὡς ἀποικία του, ἡ δὲ ἀνατολικὴ Τιμόρ εἶναι Πορτογαλικὴ ἀποικία. "Εχουν αἱ νῆσοι τῆς Ίνδονησίας πολλὰ ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα ἥφαστεια (περὶ τὰ 100 εἰς τὴν Σουμάτραν καὶ 120 εἰς τὴν Ιάβαν) τὸ ὑψός μερικῶν ἐξ αὐτῶν ὑπερβαίνει τὰ 3.000 μ. Ἡ κατὰ τὸ 1883 γενομένη ἔκρηξις τοῦ ἥφαστείου Κρακατάο εἶναι ἡ μεγαλυτέρα παρατηρηθεῖσα μέχρι σήμερον ἥφαστειακὴ ἔκρηξις. Οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοὶ καὶ καταστρεπτικοί. Ἡ Ίνδονησία ἔχει

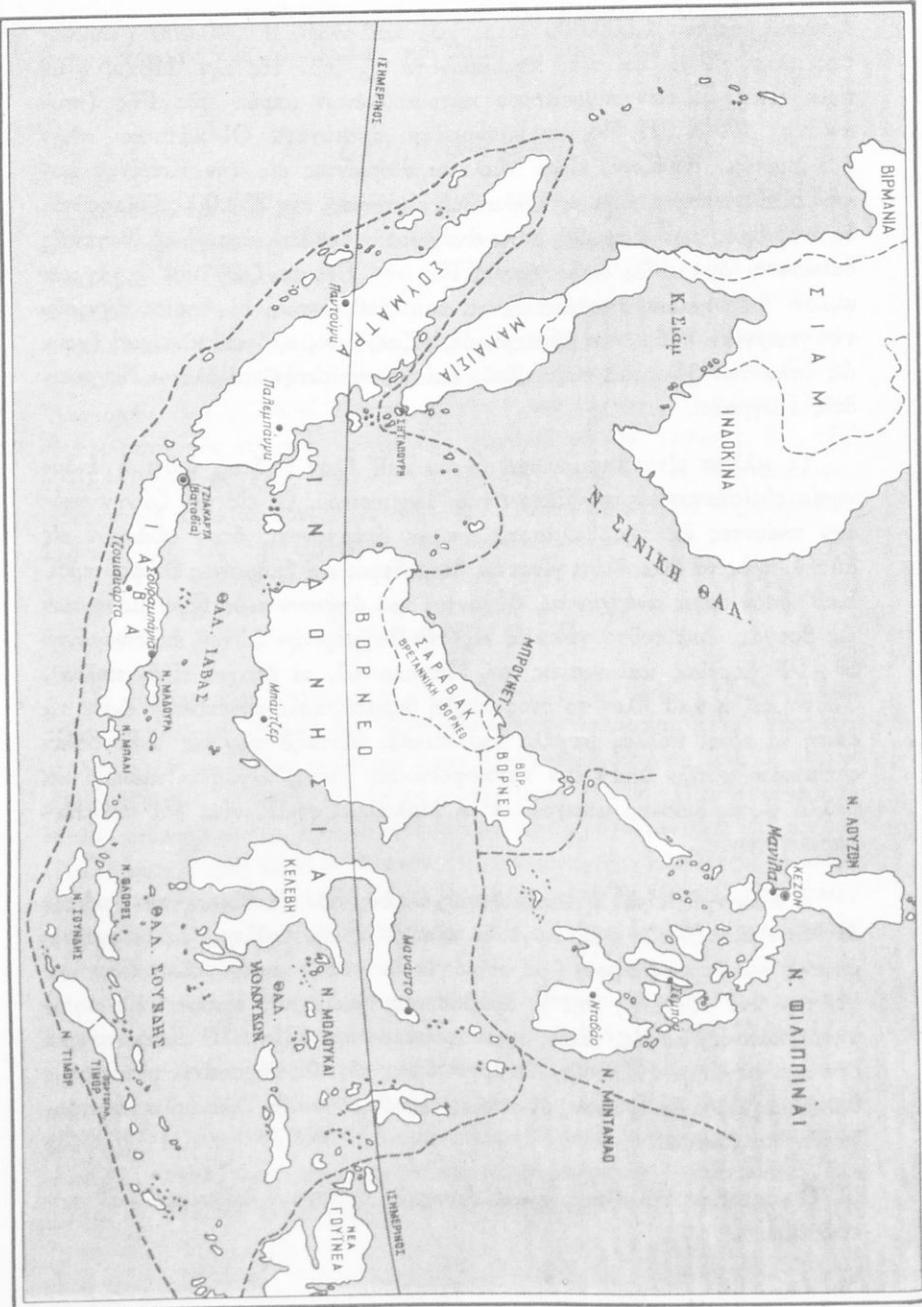
έκτασιν περίπου 1.500.000 τετρ. χιλ. και πληθ. 90.000.000 (πυκνότης πληθ. 60). Έκ τῶν κατοίκων τὰ $\frac{2}{3}$ ζοῦν εἰς τὴν Ἰάβαν, ἡ ὅποια εἶναι ἐκ τῶν πυκνότερον κατοικουμένων μερῶν τῆς Γῆς (πυκνότης 400). Η Βόρεο κατοικεῖται ἀραιότατα. Οἱ κατοικοὶ, πλὴν 1,5 ἑκατομ. Κινέζων, εἶναι Μαλαῖοι, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλήν· οἱ Εὐρωπαῖοι, κυρίως Ὄλλανδοί, εἶναι περὶ τὰς 250.000, ἐλλατοῦται δὲ ὁ ἀριθμός των διαρκῶς, διότι ἀναχωροῦν ἔκειθεν, ἐπειδὴ οἱ ιθαγενεῖς διάκεινται δυσμενῶς πρὸς αὐτούς. Εἰς τὴν Βόρεο ζοῦν καὶ ἡμιάγριαι φυλαῖ· Ἰνδονησίων, ἀποτελούμεναι ἀπὸ ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἀγνοοῦν τὴν γεωργίαν, τρέφονται μὲν καρπούς, ρίζας, ἔντομα, ὄφεις κλπ. καὶ ἔχουν ὡς ὅπλα των βέλη καὶ τόξα. Ζοῦν ἐπίσης εἰς αὐτὴν καὶ ὀλίγοι Νεγροειδεῖς Πυγμαῖοι.

Τὸ κλῆμα εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καθ' ὅλον τὸ ἔτος, διότι ἡ Ἰνδονησία εύρισκεται εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰσημερινοῦ. Οἱ εἰς τὴν ζώνην ταύτην πνέοντες ἐκ τῆς θαλάσσης ἄνεμοι ἀνέρχονται, ὅταν φθάσουν εἰς αὐτήν, πρὸς τὰ ἄνω, διότι γίνονται θερμότεροι καὶ ἐπομένως ἐλαφρότεροι. Καθ' ὅσον ὅμως ἀνέρχονται, φύγονται καὶ ἀφίνονται τοὺς ὑδρατμούς των ὡς βροχάς. Διὰ τοῦτο γενικῶς εἰς τὴν Ἰσημερινὴν ζώνην, ἐκτεινομένην 8° - 10° βορείως καὶ νοτίως τοῦ Ἰσημερινοῦ, αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαί. Τοῦτο καὶ ἡ καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑψηλὴ θερμοκρασία συντείνουν, ὥστε τὰ δάση νὰ εἶναι πολλά, μεγάλα καὶ πυκνά. Μεταξὺ τῶν εἰς Ἰνδονησίαν φυομένων φυτῶν ὑπάρχουν κοκκοφοίνικες, ἔβεαι, κιγγόναι καθὼς καὶ ποιλά φυτὰ, δίδοντα μπαχαρικά· οἱ Μολοῦκαι φημίζονται διὰ τὰ μπαχαρικά των.

Η Γεωργία εἶναι ἡ κυρία ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων, τὴν πρώτην δὲ θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ἡ τῆς ὁρύζης. Καλλιεργεῖται ἐπίσης σακχαροκάλαμον (μὲν παραγωγὴν τόσης σακχάρεως, ὥστε νὰ γίνεται καὶ ἔξαγωγὴ τῆς), ἀραβίστος, γεώμηλα, ἔξαιρετικῆς ποιότητος καπνός, καφές, τέινον, κοκκοφοίνικες καὶ ἔβεαι. Η Κτηνοτροφία δὲν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν, ὑπάρχει ὅμως εἰς τὰς γύρω ἀπὸ τὰς νήσους θαλάσσας ἀφθονία ἰχθύων, οἱ ὅποιοι ἀναπληροῦν τὴν ἔλλειψιν κτηνοτροφικῶν προϊόντων.

Ο ὁρυκτὸς πλοῦτος εἶναι ἀρκετός· ὑπάρχουν ἄνθρακες καὶ πετρέλαιον.

Χάρτ. 21. Η δονησία Φλαντένιας.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

‘Η Βιομηχανία ὅμως δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη, διότι ἡ ’Ινδονησία ἥτο μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Β’ Παγκοσμίου πολέμου ’Ολλανδική ἀποικία.

‘Εξάγει ἡ χώρα αὕτη κυρίως πετρέλαιον, μεταλλεύματα, καπνόν, σάκχαριν, τέιν, καφέν, καουτσούκ καὶ κόπρα (ἀπὸ τὰ ἴνδοκάρυα).

Εἰσάγει κυρίως ὄρυζαν καὶ ἄλλα εἰδη διατροφῆς, καθὼς καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα.

Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶναι ὁ Μουσουλμανισμός· εἰς τὰς ἡμιαγρίας φυλάς, αἱ ὁποῖαι ζοῦν εἰς τὰ δάση, διατηρεῖται ἡ εἰδωλολατρεία. ‘Γύπαρχουν καὶ μερικοὶ Βουδιστae καθὼς καὶ Χριστιανοί (προσηλυτισθέντες ἀπὸ τοὺς ’Ολλανδούς).

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: ‘Η Τζιακάρτα, (πρώην Βαταβία) εὑρισκομένη εἰς τὴν νῆσον ’Ιάβαν, πρωτεύουσα (2.800.000 κ.). ‘Η Μπαντούγκ (950.000 κ.) καὶ ἡ Σουναμπάγια (1.100.000 κ.) (Χαρτ. 21) ‘Ολαι αἱ μεγάλαι πόλεις εὑρίσκονται εἰς τὴν ’Ιάβαν.

Βρεταννικὴ Βόρνεο

Βρεταννικὴ Βόρνεο εἶναι τὸ Β. καὶ τὸ ΒΔ. μέρος τῆς Βόρνεο. ‘Αποτελεῖται ἀπὸ τὴν Βρεταννικὴν ἀποικίαν Β. Βόρνεο καὶ Σαραβάκ καὶ τὸ Προτεκτορᾶτον Μπρουνέϊ. Συνολικὴ ἔκτασις 203.800 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 970.000 κ.

Πορτογαλικὴ Τιμόρ

Εἶναι τὸ ἀνατολικὸν ἥμισυ τῆς νήσου Τιμόρ, τὸ ὅποιον εἶναι Πορτογαλικὴ ἀποικία καὶ ἔχει 469.000 κ.

Φιλιππίναι

Αἱ Φιλιππīναι, ἀνήκουσαι εἰς τὰς ‘Ην. Πολιτείας, ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν μετὰ τὸν Β’ Παγκόσμιον πόλεμον. ‘Αποτελοῦνται ἀπὸ πλῆθος νήσων (περὶ τὰς 7.000), ἐκ τῶν ὅποιων αἱ δύο μεγαλύτεραι εἶναι ἡ Μιντανάο καὶ ἡ Λουζόν. ‘Η συνολικὴ ἔκτασις εἶναι 300.000 τετρ. χιλιόμ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 21.850.000 (πυκνότης πληθ. 73). Οἱ

κάτοικοι άνήκουν εις τὴν Κιτρίνην φυλήν, μεταξύ δὲ αὐτῶν εἰναι καὶ δλίγοι (περὶ τὰς 40.000) πυγμαῖοι Νεγροειδεῖς, προσόμοιοι πρὸς τοὺς τῆς Μαλαισίας καὶ τοὺς τῆς Βόρεο. Ἡ θάλασσα, ἀβαθῆς εἰς τὰ παράλια, βαθύνεται ἀποτόμως ἀνατολικώτερον καὶ συναντᾶται ἐκεῖ τὸ μεγαλύτερον βάθος τῆς θαλάσσης (10.838 μ.) δλίγον ἀνατολικῶς τῆς νήσου Μιντανάο. Τοῦτο, διότι ἐκεῖ ὑπάρχει μία βαθυτάτη ὑποθαλασσία τάφρος, ἡ ὁποία προεκτείνεται καὶ πρὸς βορρᾶν μέχρι τοῦ τέλους τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων. Διὰ τοῦτο, καθ' ὅλην αὐτὴν τὴν ἔκτασιν, ὁ φλοιὸς τῆς Γῆς δὲν εἰναι παγιωμένος καὶ συνεπείᾳ τούτου ὑπάρχουν πολλὰ ἡφαίστεια ἐνεργά καὶ ἐσβεσμένα καὶ οἱ σεισμοὶ εἰναι συχνοί.

Τὸν αλεῖμα εἰναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ τὸ δάση, λόγω τούτου, καλύπτουν σχεδὸν τὸ $\frac{1}{2}$ τῶν νήσων, σπανίζουν ὅμως εἰς αὐτὰ τὰ ἄγρια ζῷα. Πολλάκις πνέουν σφοδροὶ ἄνεμοι, τυφῶνες, ἀναρπάζοντες ἀκόμη καὶ στέγας οἰκιῶν καὶ συνοδευόμενοι ἀπὸ ραγδαιοτάτας βροχάς.

Ἡ Γεωργία εἰναι ἡ κυριωτέρα ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων μὲν γάλην παραγωγὴν ἴνδοκαρύων, καπνοῦ καὶ τῆς λεγομένης καννάβεως τῆς Μανίλλας, ἡ ὁποία εἰναι φυσικαὶ ἵνες, ἐξαγόμεναι ἀπὸ ἐν εἴδος βανανέας.

Ορυκτὰ ὑπάρχουν ἀρκετὰ καὶ μεταξὺ τούτων ἄνθρακες καὶ πετρέλαιον, ἡ βιομηχανία ὅμως δὲν εἰναι ἀνεπτυγμένη, διότι μέχρις ἐσχάτως αἱ Φιλιππίναι ἥσαν ἀποικία.

Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἰναι ὁ Χριστιανισμός, εἰς τὸν ὅποιον προσηλυτίσθησαν οἱ κάτοικοι ἀπὸ Ἱεραποστόλους, ὑπάρχουν δὲ καὶ περὶ τὸ $\frac{1}{2}$ ἑκατομ. Μουσουλμάνοι, δλίγοι Βουδισταὶ καὶ τινες Εἰδωλολάτραι. Τούλαχιστον τὰ 30% τῶν κατοίκων ὅμιλοι τὴν Ἀγγλικήν.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἰναι: Ἡ Κεζόν (108.000x.) πρωτεύουσα τῆς Δημοκρατίας. Εύρισκεται εἰς τὴν νῆσον Λουζόν, πλησίον τῆς δὲ εἰναι ἡ Μανίλλα (1.200.000 x.) ἡ μεγαλυτέρα πόλις καὶ λιμήν τῶν Φιλιππίνων.

IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ

Εις τὴν Ἀνατολικὴν Ἀσίαν ἀνήκουν ἡ Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Κίνας, ἡ Φορμόζα (Ἐθνικιστικὴ Κίνα), αἱ νῆσοι Ρίου-Κίου, ἡ Ιαπωνία καὶ ἡ Ν. καὶ Β. Κορέα. Ἡ Α. μετὰ τῆς Ν. Α. Ἀσίας λέγονται καὶ Ἀπωλεῖα.

K i v a

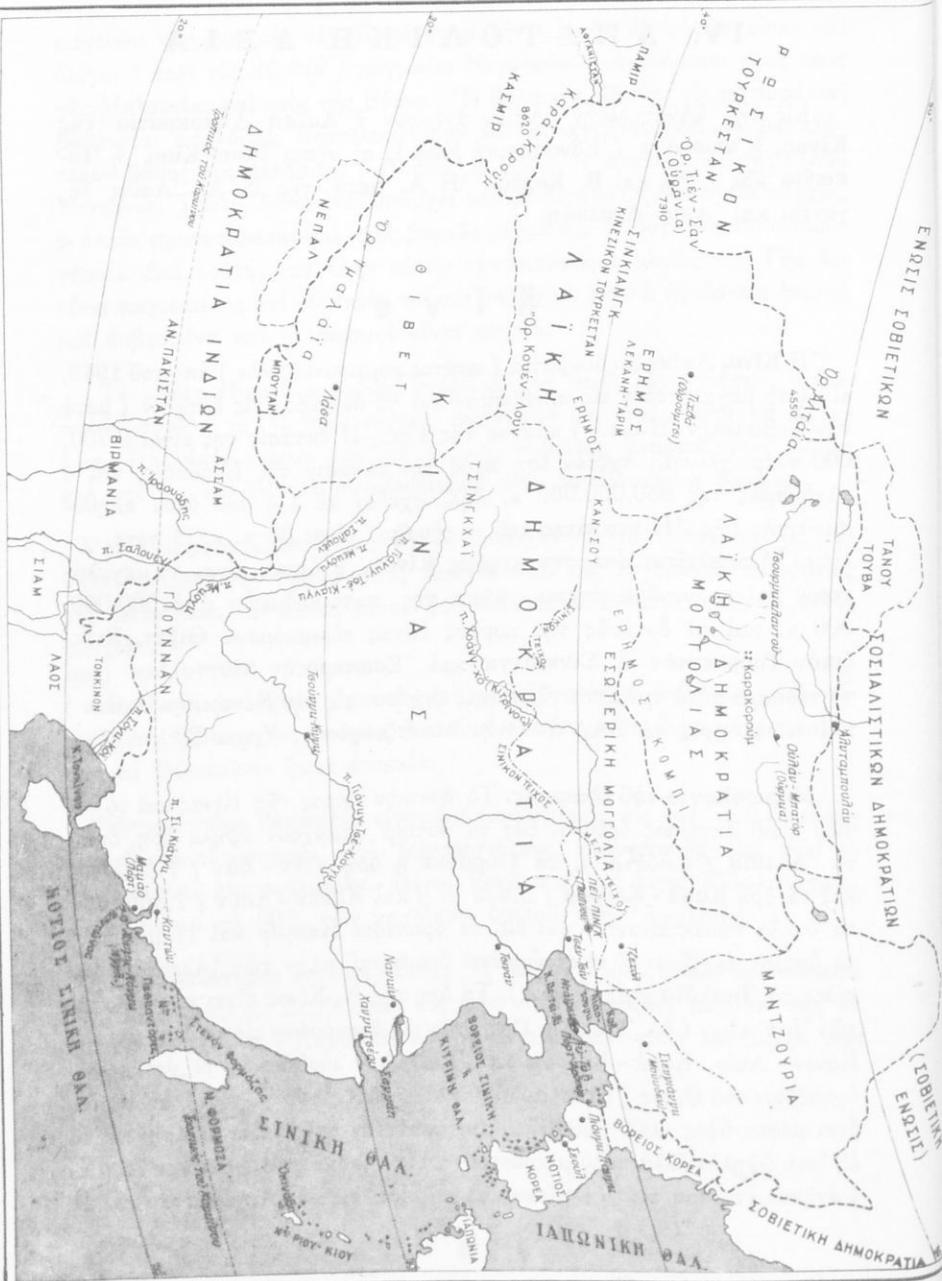
Ἡ Κίνα, Λαϊκὴ Δημοκρατία (κράτος κομμουνιστικὸν) ἀπὸ τοῦ 1949, εἶναι τὸ μεγαλύτερον εἰς πληθυσμὸν καὶ τὸ δεύτερον εἰς ἔκτασιν (μετὰ τὴν Σοβιετικὴν "Ἐνωσιν") κράτος τῆς Γῆς. Ἡ ἔκτασίς της εἶναι 9.700.000 τετρ. χιλιομ., σχεδὸν ἵση πρὸς τὴν ἔκτασιν τῆς Εὐρώπης, καὶ ὁ πληθυσμός της 650.000.000 κ. δῃλ. σχεδὸν τὸ 1/4 τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τῆς Γῆς. Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 66 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν κυρίως Κίναν, ἡ ὥποια εἶναι τὸ μεγαλύτερον καὶ πολυανθρωπότερον τμῆμα τῆς, κατοικούμενον ἀπὸ 500.000.000 κ. καὶ τὰ δυτικῶς τῆς κυρίως Κίνας εύρισκόμενα Θιβέτ, Κινεζικὸν Τουρκεστάν ἡ Σινκιάνγκ καὶ Ἐσωτερικὴν Μογγολίαν (καὶ τὰ τέσσαρα αὐτὰ τμήματα τῆς Κίνας ἀνήκουν εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν) καὶ τέλος, πρὸς τὰ ΒΑ., ἀπὸ τὴν Μαντζουρίαν (Χαρτ. 22).

Μορφολογία τοῦ ἔδαφους. Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Κίνας καὶ τὸ νότιον εἶναι ἐκτάσεις δρειναί. Εἰς τὰ δυτικὰ ὑπάρχουν ὑψηλὰ ὄρη, ὅπως τὰ Ἀλτάια (4.550 μ.), τὰ Οὐράνια ἡ ὄρη Τιὲν - Σᾶν (7.310 μ.) καὶ τὰ ὄρη Καρὰ - Κορούμ (8.620 μ.) καὶ Κουὲν - Λοὺν (7.860 μ.), τὰ ὅποια προεκτείνονται καὶ εἰς τὰ δροπέδια Κασμίρ καὶ Παμίρ, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἀρχίζουν ὅλαι αἱ ὡς ἀνω ὁροσειραί, πλὴν τῶν Ἀλταίων, καὶ τέλος τὰ Ἰμαλαΐα (βλ. Ἰνδίαι). Τὰ ὄρη τῆς Ν. Κίνας εἶναι προεκτάσεις τῶν Ἰμαλαίων (βλ. Ἰνδίαι). Πλὴν τῶν ὡς ἀνω ὁρέων εἰς τὰ ΝΔ. μεταξὺ Κουὲν - Λούν, Καρὰ - Κορούμ καὶ Ἰμαλαίων εύρισκεται τὸ ἀπέραντον δροπέδιον τοῦ Θιβέτ (μήκους 2.600 καὶ πλάτους 800 χιλιομ.), τὸ ὅποιον ἔχει μέσον ὕψος 4000—5000 μ.. Δυτικώτερον τοῦ Θιβέτ εύρισκεται τὸ ἔξι ἴσου ὑψηλὸν ἀλλὰ πολὺ μικρότερον κατὰ τὴν ἔκτασιν δροπέδιον Παμίρ, (ἀνήκον ἐν μέρει εἰς τὴν Κίναν καὶ ἐν μέρει εἰς τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τὸ

ΣΝΩΣΙΣ ΣΟΡΙΣ

31780

卷之三

Χάρτ. 22. Ἀνατολικὴ καὶ Κεντρικὴ Ἀσία

Ασιατικὸν τμῆμα τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως). Τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς Κίνας εἶναι μία τεραστία πεδινὴ ἔκτασις, ἡ ὥποια κατὰ μέγα μέρος τῆς (Βόρ. τμῆμα) καλύπτεται ἀπὸ παχὺν καὶ μαλακὸν στρῶμα κιτρίνου χρώματος. Τοῦτο προέρχεται ἀπὸ κιτρίνον κονιορτόν, τὸν ὥποιον μετέφερον μέχρι τῆς Κίνας καὶ ἀπέθεσαν ἐκεῖ οἱ ἐκ τῶν ἐρήμων τῆς Μογγολίας πνέοντες χειμερινοὶ μουσσῶνες.

Κλῖμα. Μολονότι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Κίνας εὑρίσκεται εἰς τὴν εὔκρατον ζώην, τὸ κλῖμα τῆς ἀποκλίνει πρὸς τὸ ἡπειρωτικόν, λόγῳ τῆς γειτνιάσεως τῆς μὲ τὸν ὅγκον τῆς ἔηρᾶς τῆς Ἀσιατικῆς ἡπείρου· οἱ χειμῶνες εἶναι δριψεῖς καὶ τὰ θέρη θερμά. Τὸ Πεί - Πίνγκ (Πεκίνον) π.χ., τὸ ὄποιον εύρισκεται εἰς τὸ αὐτὸν γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας, ἔχει μέσην ἑτησίαν θερμοκρασίαν $5^{\circ}2$ K., ἐνῶ ἡ Νεάπολις ἔχει $80^{\circ}2$ K. Ἡ θερμοκρασία τῶν -20° K. δὲν εἶναι ἀσυνήθης κατὰ τὸν χειμῶνα (καὶ ἴδιας ὅταν πνέουν Β.Δ. ἄνεμοι, οἱ χειμερινοὶ μουσσῶνες, ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου) εἰς τὰ τμήματα τῆς μεγάλης πεδιάδος, τὰ ὄποια εύρισκονται εἰς τὸ αὐτὸν Β. γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Πελοπόννησον. Εἰς τὰ ἀνατολικὰ τῆς χώρας πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν θερινῶν μουσσῶνων (βλ. Ἰνδίαι), ἀλλὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἔηρῶν χειμερινῶν μουσσῶνων αἱ βροχαὶ εἶναι ἐλάχισται. "Οσον προχωρεῖ κανεὶς πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, αἱ βροχαὶ γίνονται ὀλιγώτεραι καὶ τὸ κλῖμα στεππῶδες καὶ τέλος ἐρημικόν. Τοιοῦτον εἶναι τὸ κλῖμα τοῦ Κινεζικοῦ Τουρκεστάν καὶ τῆς Μογγολίας (Κεντρικὴ Ἀσία), ὅπου συναντῶμεν τὰς μεγάλας ἔκτασεις τῶν ἐρήμων Γκόμπι εἰς τὴν Μογγολίαν καὶ Ταρίμ εἰς τὸ κεντρικὸν Τουρκεστάν. (Χάρτ. 22).

Ποταμοί. Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Κίνας εἶναι: ὁ Χοάνγκ-Χὸ ἡ Κίταιος ποταμός, ὁφείλων τὸ ὄνομά του εἰς τὸ κιτρίνον χρῶμα τῶν ὑδάτων του, λόγῳ τοῦ κιτρίνου χώματος, τὸ ὄποιον ὁ ποταμὸς παρασύρει. Χρωματίζεται κιτρίνη καὶ ἡ θάλασσα, εἰς τὴν ὥποιαν ἐβάλλει ὁ ποταμὸς καὶ ἡ ὥποια λέγεται διὰ τοῦτο **Κιτρίνη θάλασσα**. Τὸ χῶμα τοῦτο, ἐπειδὴ εἶναι μαλακόν, ἀνασκάπτεται εὐκόλως ἀπὸ τὸν ποταμὸν καὶ διὰ τοῦτο οὗτος ἀλλάσσει συχνὰ κοίτην, προξενῶν μεγάλας πλημμύρας καὶ καταστροφάς. "Οταν δημως τὰ ὑδάτα ἀποσύρωνται μετὰ τὰς πλημμύρας, ἀπομένει παχὺ στρῶμα κιτρίνης ἵλυρος, εἰς τὴν ὥποιαν ὁφείλεται ἡ εὐφορία τῶν ἀγρῶν, ἃν καὶ οὗτοι καλλιεργοῦνται ἀπὸ χιλι-

Γέφυρα εις τὸν ποταμὸν Γιάνγκ-Τσέ-Κιάνγκ, ἡ μεγαλυτέρα εις τὸν κόσμον.

επηρίδων. Διὰ τὴν προφύλαξιν ἀπὸ τὰς πλημμύρας ἔχουν γίνει εἰς τὰς ὅχθους τοῦ ποταμοῦ ὑψηλὰ ἀναχώματα. Ὁ Γιάνγκ - Τσέ - Κιάνγκ ἡ Κνανοῦς ποταμός, ὁ ὄποιος, πηγάζων ἀπὸ τὸ Θιβέτ, χύνεται εἰς τὴν Σινικὴν θάλασσαν. Εἰς τὴν N. Κίναν εἶναι οἱ ποταμοὶ Σι - Κιάνγκ καὶ Σόγκ - Κόϊ, (λεγόμενος καὶ Ἐρυθρὸς ποταμός, λόγῳ τοῦ ἐρυθροῦ χρώματος, τὸ ὄποιον λαμβάνουν τὰ ὑδατά του ἐκ τῆς ἐρυθρᾶς ίλύος, τὴν δοποίαν παρασύρουν).

"Ολοι οἱ ποταμοὶ οὗτοι εἶναι πλωτοὶ καὶ διευκολύνονται πολὺ τὴν συκοινωνίαν εις τὴν ἀπέραντον Κίναν.

Τεωργία. Κτηνοτροφία. Άλιεία. Ἡ Κίνα εἶναι ἀπὸ παλαιοτάτων χρόνων καθαρῶς γεωργικὸν κράτος, τὴν πρώτην δὲ θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει εἰς αὐτήν, ὅπως καὶ εἰς ὅλην τὴν "Απω' Ανατολήν, ἡ Έρυζα. Κατόπιν ἔρχεται ὁ κέχρος καὶ εἰς τὰ βόρεια ἐπικρατεῖ ὁ σῖτος. Ἡ παραγωγὴ δρύζης ὑπερβαίνει τὰ 50 ἑκατ. τόν. ἐτησίως καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ἡ Κίνα ἔρχεται πρώτη εἰς τὸν κόσμον. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης τέινον, τὸ ὄποιον εἶναι ἔθνικὸν ποτὸν διὰ τοὺς Κινέζους, (ἀφθονοῦν τὰ τεινοποτεῖα παντοῦ τῆς Κίνας), δσπρια, βάμβαξ, γεώμηλα, σακχαροκάλαμον, φυτὰ μὲ ἐλαιοῦχα σπέρματα, ἡ μήκων ἡ ὑπνοφόρος διὰ τὴν παραγωγὴν ὁπίου, μορέόδενδρα διὰ τὴν ἐκτροφὴν μεταξοσκωλήκων, (ἡ Κίνα ἔρχεται πρώτη εἰς τὴν παραγωγὴν μετάζης), ὅπωροφόρα δένδρα κλπ. Ἡ Κίνα εἶναι αὐτάρκης εἰς γεωργικὰ προϊόντα, ἡ κτηνοτροφία ἀντιθέτως ὑστερεῖ. Οἱ Κινέζοι δὲν ἀρέσκονται εἰς τὸ βόειον κρέας καὶ γενικῶς τὰ γαλακτοκομικὰ προϊόντα καὶ διὰ τοῦτο διατρέφονται βόεις

καὶ βούβαλοι μόνον διὰ τὰς ἀγροτικὰς ἐργασίας. Χρησιμοποιοῦν ὅμως πολὺ οἱ Κινέζοι τὸ χοίριον χρέας καὶ ἔκτρεφονται διὰ τοῦτο πολλοὶ χοῖροι. Ἡ ἔλλειψις απηνοτροφικῶν προϊόντων ἀναπληροῦται ἀπὸ τοὺς ἰχθύες, οἱ ὄποιοι ἀφθονοῦν εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰ παράλια, ἀντικαθίστωνται τὸ κρέας (ὅπως γίνεται καὶ εἰς τὴν Ἰνδοκίναν). Ἀνεπτυγμένη ἀριετὰ εἶναι καὶ ἡ πτηνοτροφία.

Τὰ δρυκτὰ ἀφθονοῦν εἰς τὴν Κίναν ὑπάρχουν σχεδὸν ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ μεταλλεύματα, ἀφθονος ἄνθραξ καὶ ὀλίγον πετρέλαιον. Ἡ ἐκμετάλλευσις ὅμως τοῦ δρυκτοῦ πλούτου τῆς χώρας δὲν εἶναι εἰσέτι σημαντική, λόγῳ τῆς ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν, κεφαλαίων καὶ εἰδικῶν ἐπιστημόνων.

Ἡ **Βιομηχανία** ἀσήμαντος πρὸ τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου, ἥρχισεν ἐσχάτως νὰ ἀναπτύσσεται μὲν γοργὸν ρυθμὸν καὶ παρουσιάζει μεγάλας δυνατότητας περαιτέρω ἀναπτύξεώς της, διότι ἔχει ἀφθονα μεταλλεύματα, ἄνθρακας, καθὼς καὶ ἀφθονοὺς καὶ εὐθηγὰ προσφερομένας ἐργατικὰς χεῖρας.

Οἱ **κάτοικοι** τῆς Κίνας ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλήν, ὁ δὲ πολιτισμός των εἶναι παλαιότατος· δὲν ἔκαμον ὅμως, παρὰ τοῦτο, οἱ Κινέζοι τὰς προόδους, ὡς πρὸς τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας, τὰς ὄποιας ἐπέτυχον οἱ Εὐρωπαῖοι καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Β. Ἀμερικῆς. Ἔγνωριζον πολὺ πρὸ τῶν Εὐρωπαίων τὴν ναυτικὴν πυξίδα, τὴν πορσελάνην καὶ τὴν σηροτροφίαν καὶ εἶχον κατασκευάσει ἀπὸ παλαιότατων ἐποχῶν ἔργα τὰ ὄποια καὶ σήμερον ἀκόμη, παρὰ τὰς συντελεσθείσας τεχνικὰς προόδους, νὰ θεωροῦνται

Θερινά ἀνάκτορα τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Κίνας εἰς τὸ Πεκίνον.

άπό τὰ μεγαλύτερα, τὰ ὅποια κατεσκεύασεν ὁ ἄνθρωπος. Τοιοῦτον εἶναι π.χ. τὸ λεγόμενον «Μέγα Σινικὸν Τεῖχος», τοῦ ὅποίου ἡ κατασκευὴ ἦρχισε τὸν 3ον π.Χ. καὶ ἐτελείωσε τὸν 16όν μ.Χ. αἰῶνα. Κατεσκεύασαν τὸ τεῖχος τοῦτο οἱ Κινέζοι διὰ νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τὰς ἐκ βορρᾶ ἐπιδρομὰς τῶν Μογγόλων ἔχει μῆκος 2.200 χιλιομ. (ἐν ὑπολογισθοῦν καὶ τὰ τμήματά του, εἰς τὰ ὅποια τὸ τεῖχος εἶναι διπλοῦν, τότε τὸ μῆκος του φθάνει τὰς 4.000 χιλομ.), πλάτος 7 μέτρα εἰς τὴν κορυφήν του, 10 εἰς τὴν βάσιν του καὶ μέσον ὕψος 11 μ.

Θρησκεία τῶν Κινέζων εἶναι ὁ Κομφουκισμὸς καὶ ὁ Βοδισμός.

Πόλεις μὲ πληθυσμὸν ἥνω τοῦ 1.000.000 εἰς τὴν Κίναν εἶναι αἱ: **Πε̄ι - Πίνγκ** (Πεκίνον 2.768.000) πρωτεύουσα τῆς Κίνας. Ἐχει πρὸς τὰ Β. καὶ Δ. τὸ Μέγα Τεῖχος (Χαρτ. 22) τὸ στολίζουν δὲ κῆποι, ναοί, τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα τῶν ἄλλοτε Αὐτοκρατόρων τῆς Κίνας, τὸ Πανεπιστήμιον κλπ. Ἡ **Σαγκάνη**, ἡ μεγαλυτέρα πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς Κίνας (6.204.000 κ.) καὶ μία ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας πόλεις τοῦ κόσμου· εὑρίσκεται εἰς τὸ Δέλτα τοῦ ποταμοῦ Γιάνγκ - Τσέ - Κιάνγκ. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ εἶναι καὶ τὸ **Νανκίν**, λιμὴν ποτάμιος (1.020.000 κ.). Ἡ **Καντὼν** (1.600.000 κ.), λιμὴν ποτάμιος (1.550.000 κ.), λιμὴν ποτάμιος. **Λù - Τύ**, λιμὴν ἀποτελούμενος ἀπὸ τὰς σήμερον συνηνωμένας δύο πόλεις, αἱ ὅποιαι παλαιότερον ὀνομάζοντο **Ντάϊρεν** καὶ **Πόρτ - Αρθούρ**. "Ολαι αἱ ὥς ἥνω μεγάλαι πόλεις εὑρίσκονται πρὸς τὰ παράλια τῆς χώρας. Ἀπὸ τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Κίνας ἀναφέρομεν: τὴν **Τιχβά** (47.000 κ.) πρωτεύουσαν καὶ μεγαλυτέραν πόλιν τοῦ Κινεζικοῦ Τουρκεστάν, τὸ ὅποιον εἶναι κατὰ μέγιστον μέρος του κοίλωμα, ἡ λεγομένη **λεκάνη Ταρίμ**. Τὸ κοίλωμα τοῦτο κατὰ τὸ πλεῖστον του εἶναι ἔρημος. Ὁάσεις καὶ καλλιεργούμενα ἐδάφη ὑπάρχουν μόνον ἐκεῖ ὅπου τουκοὶ τοῦ ὅποιου, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλήν, ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ίδιως προβάτων, ἵππων καὶ γιάκ

(ζῶν βοσειδές χρησιμοποιούμενον διὰ φόρτου καὶ μεταφοράς). Ἡ λάσα εἶναι ἡ ἔδρα τοῦ θρησκευτικοῦ ἀρχηγοῦ, τοῦ λεγομένου Δαλάϊ - λάμα τῶν Θιβετιανῶν, οἱ ὅποιοι εἶναι Βουδισταί· εἶναι Ἱερὰ πόλις διὰ τοὺς Βουδιστάς.

Χὸνγκ - Κὸνγκ

Τὸ Χὸνγκ - Κὸνγκ περιλαμβάνει τὴν ὁμώνυμον μικρὰν νῆσον, εὐρισκομένην εἰς τὸ στόμιον τοῦ κόλπου τῆς Καντῶνος καὶ μικρὸν τμῆμα τῆς ἀπέναντι ἀκτῆς. Ἐχει ἔκτασιν 1.012 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 2.800.000 κ., τῶν ὅποιων ἡ δόλοτης σχεδὸν κατοικεῖ εἰς τὴν πόλιν - λιμένα Χὸνγκ - Κόνγκ, ἡ ὅποια μετὰ τῆς Σαγκάης εἶναι ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τῆς "Απω Ανατολῆς. Τὸ Χὸνγκ - Κόνγκ εἶναι Βρεταννικὴ ἀποικία, ἀλλὰ οἱ κάτοικοι, πλὴν δλίγων Εὐρωπαίων, εἶναι Κινέζοι.

Μακάο

Τὸ Μακάο εύρισκόμενον ἐπὶ τῆς ἑτέρας ὅχθης τοῦ στομίου τοῦ κόλπου τῆς Καντῶνος (Χαρτ. 22) εἶναι Πορτογαλικὴ ἀποικία. Ἐχει ἔκτασιν 16 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 200.000 κ., ἐκ τῶν ὅποιων οἱ 9.000 εἶναι Πορτογάλοι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Κινέζοι.

Φορμόζα ἢ Ταϋθάν

Ἡ Φορμόζα, λεγομένη καὶ Ταϋθάν, εἶναι μετά τινων μικρῶν νήσων, ὅπως αἱ νῆσοι Κεμόύ κλπ., εύρισκομένων πλησίον τῆς ἡπειρωτικῆς Κίνας, διτι ἀπομένει ἀπὸ τὴν Ἐθνικιστικὴν Κίναν, μετὰ ἐπικράτησιν εἰς αὐτὴν τῆς κομμουνιστικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς εἰς Λαϊκὴν Δημοκρατίαν (1949). Ἡ Φορμόζα εἶναι μία νῆσος ἔχουσα ἔκτασιν 36.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 9.400.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 250 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Είναι δρεινὴ (δρη γόνους μέχρι 4.145 μ. καὶ μόνον εἰς τὰ παράλια συναντῶνται πεδιάδες. Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ἀλιείαν (Χαρτ. 22) Πρωτεύουσα ἡ Ταϊπέχ (800.000 κ.).

Νῆσοι Ρίου - Κίου

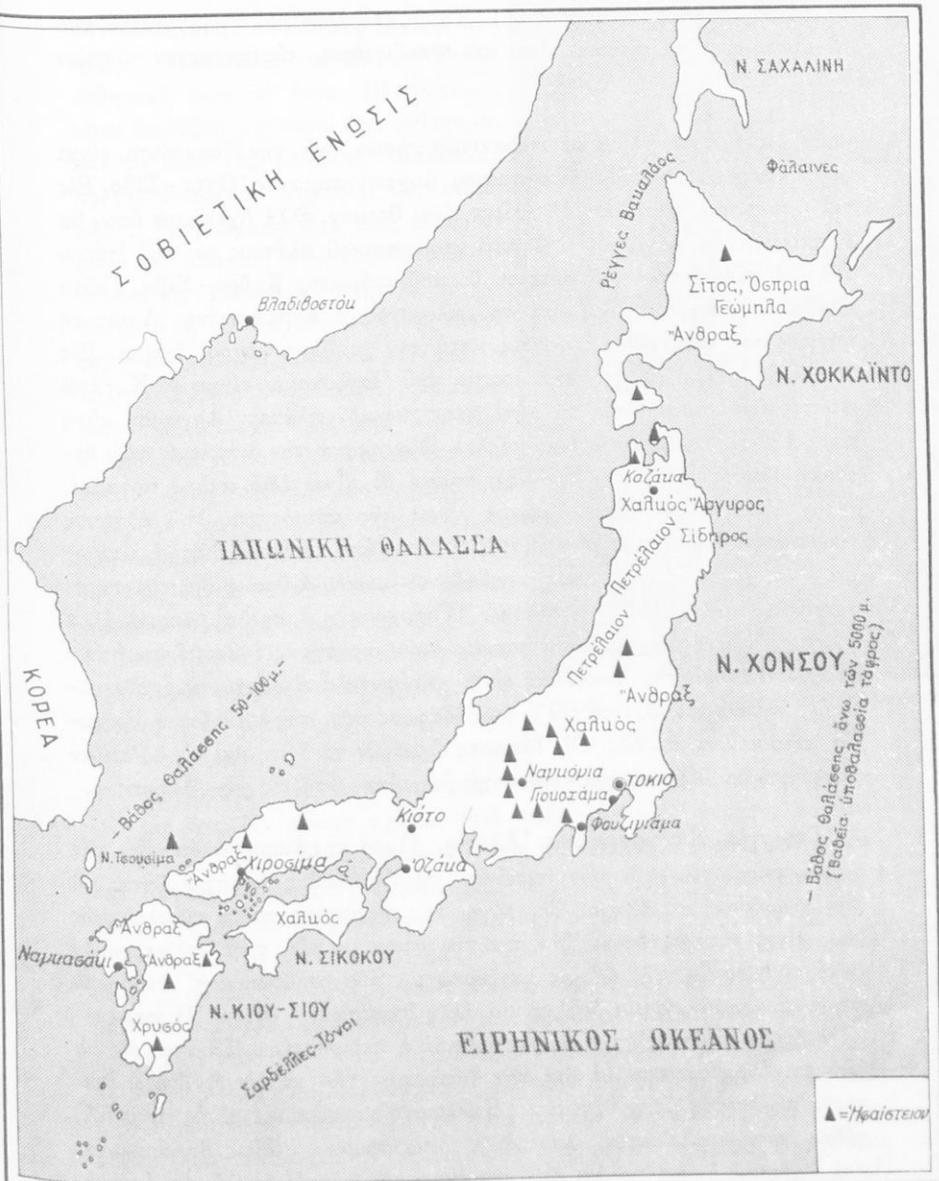
Από την Φορμόζαν μέχρι τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων ὑπάρχουν κατὰ σειράν, ως ἐν εἶδος γεφύρας, μικραὶ νησῖδες, αἱ ὅποιαι κατεχόμεναι πρὸ τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου ἀπὸ τοὺς Ἰάπωνας, ἀνήκουν σήμερον εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας. Ἐχουν αὗται συνολικὴν ἔκτασιν (Χαρτ. 22) 2.200 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 800.000 κ., τὸ ἥμισυ τῶν ὄποιων εἶναι Ἰάπωνες καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ Κινέζοι. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν. Μεταξὺ τῶν νήσων τούτων εἶναι καὶ ἡ Ὀκινάβα, γνωστὴ διὰ τὴν ἐκεῖ ἥτταν τῶν Ἰαπώνων ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανοὺς κατὰ τὸ τέλος τοῦ Β' Παγκοσμίου πολέμου.

Ιαπωνία

Η Ιαπωνία εἶναι κράτος καθαρῶς νησιωτικὸν, ἀποτελούμενον ἀπὸ 4 μεγάλας νήσους (Κίου - Σιοῦ, Σικοκοῦ, Χορσοῦ καὶ Χοκκαΐντο) καὶ τινας ἄλλας μικροτέρας. Ἐκτείνονται αὕται ἀπὸ τῶν νήσων Ρίου-Κίου μέχρι τῆς νήσου Σαχαλίνης (Χαρτ. 23).

Ἐκτασις. Πληθυσμός. Μορφολογία ἔδαφους. Η σημερινὴ ἔκτασις τῆς Ἰαπωνίας (διότι ἀπώλεσεν αὕτη ἀρκετὰ ἔδαφη μετὰ τὸν Παγκόσμιον πόλεμον, ὅπως τὴν Μαντζούριαν, τὴν Φορμόζαν, τὴν Χερσόνησον τῆς Κορέας κ.λ.π.) εἶναι 370.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 93.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 242). Εἶναι μία χώρα πυκνῶς κατοικουμένη, ὁ πληθυσμός τῆς δὲ αὐξάνεται κατὰ ἐν ἐκατομμύριον ἐτησίως. Εἶναι τὸ ἰσχυρότερον καὶ τὸ πλέον πολιτισμένον κράτος τῆς Ασίας. Ο Ἰαπωνικὸς λαὸς εἶναι λαὸς καρτερικός, δραστήριος, πειθαρχικός, θαρραλέος, ἀγαπᾷ δὲ πολὺ τὴν καθαριότητα.

Τὰ παράλια τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων, βαθύτατα διαμελισμένα, σχηματίζουν πολλοὺς κόλπους καὶ χερσονήσους. Πρὸς τὰ Δ. ἡ θάλασσα εἶναι ἀβαθής, πρὸς τὰ Α. ὅμως εἶναι βαθυτάτη, διότι συνεχίζεται μέχρις ἔδῶ ἡ ὑποθαλασσία τάφρος, τὴν ὅποιαν εἴδομεν εἰς τὰς Φιλιππίνας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν εἶναι καὶ ἔδῶ ὁ φλοιὸς τῆς Γῆς παγιωμένος τὰς ἡφαίστειας ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα πλέον τῶν 100 καὶ οἱ σεισμοὶ συχνοὶ καὶ δχι σπανίως καταστρεπτικοί (ἀπὸ ἐνα τοιοῦτον σεισμὸν ὑπέστη, τὸ 1923,

Χάρτ. 23. Οικονομικός Χάρτης Ιαπωνίας.

τὸ Τόκιο μεγάλας καταστροφάς). Τὸ ὑψηλότερον καὶ γνωστότερον ἀπὸ τὰ Ἰαπωνικὰ ἡφαίστεια εἶναι τὸ **Φουζιγιάμα**, εὑρισκόμενον πλησίον τοῦ Τόκιο.

Τὸ κλῖμα εἰς τὴν βορειοτέραν τῶν νήσων, δῆλον Χοκκαΐντο, εἶναι ψυχρὸν λόγῳ τοῦ ἔκειθεν διερχομένου ψυχροῦ ρεύματος **Ογια - Σίβο**. Εἰς τὴν ὑπόλοιπον Ἰαπωνίαν τὸ κλῖμα εἶναι θερμόν, ἀλλὰ ὅχι τόσον θάλιόντες πάντα τῶν διερχομένου θερμοῦ ρεύματος **Κοῦρο - Σίβο**. Τοῦτο συμβαίνει, ἐπειδὴ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ κλίματος ἡ παρακειμένη Ἀσιατικὴ ἥπειρος καὶ οἱ ἔκειθεν πνέοντες κατὰ τὸν χειμῶνα ψυχροὶ ἀνεμοί. Εἰς τὸ Τόκιο π.χ. ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι 3° K., ἐνῶ εἰς τὸ εὐρισκόμενον εἰς τὸ αὐτὸν γεωγραφικὸν πλάτος Ἀλγέριον αὐτὴ εἶναι 12° K. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαί, ίδιας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν θεριῶν μουσσώνων (βλ. Ἰνδίας), πολλοὶ δὲ εἶναι ἐδῶ καὶ οἱ ποταμοί, ἔχοντας οὗτοι μικρὸν μῆκος λόγῳ τῆς στενότητος τοῦ ἐδάφους τῶν νήσων. Κατερχόμενοι οἱ ποταμοί οὗτοι ἀπὸ τὰ δρη (διότι ἡ Ἰαπωνία εἶναι χώρα δρεινή), παρέχουν ἄρθρον λευκὸν ἀνθρακα καὶ τὴν παραγωγὴν ὑδροηλεκτρικῆς ἐνέργειας. Ὑπάρχουν καὶ πολλαὶ μικραὶ ἀλλὰ γραφικαὶ λίμναι, σχηματισθεῖσαι εἰς τοὺς κρατῆρας ἐσβεσμένων ἡφαιστείων. Τὰ δρη τῆς Ἰαπωνίας εἶναι κατάφυτα ἀπὸ δάση, τὰ ὄποια γενικῶς καταλαμβάνουν τὰ 59% τοῦ ἐδάφους της, παρὰ τὸ δτι ἡ Ἰαπωνία κατοικεῖται πυκνῶς. Οἱ Ἰάπωνες ἀγαποῦν τὰ δάση καὶ εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν δίδεται τόση προσοχὴ δι' αὐτά, δῆση εἰς τὴν Ἰαπωνίαν.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Αλιεία. Παρὰ τὴν διαρκῆ ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, τὰ 44% τῶν κατοίκων τῆς Ἰαπωνίας ἀπασχολοῦνται μὲν τὴν γεωργίαν, τὸ ἐδαφος δέ, λόγῳ τῆς ἡφαιστειογενοῦς προελεύσεώς του, εἶναι εὐφορώτατον. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργεῶν κατέχει ἡ δρυζα, τῆς ὄποιας λαμβάνονται δύο ἐσοδεῖαι κατ' ἔτος ἀπὸ τὸν αὐτὸν ἀγρόν, ἡ μία δρύζης καὶ ἄλλη βάμβακος ἡ σίτου. Ἡ παραγόμενη δρυζα εἶναι ἀρίστης ποιότητος καὶ ἡ περισσοτέρα ἐξάγεται εἰς τὸ ἔξωτερικόν, εἰσάγεται δὲ διὰ τὴν διατροφὴν τῶν κατοίκων δρυζα δευτέρας ποιότητος ὡς εὐθηνοτέρα. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης σῖτος, βάμβαξ, τέιον, σακχαροκάλαμον, λαχανικά, ὄπωροφόρα (ίδιας δαμασκηνέαι καὶ κερασέαι) καὶ μορέαι διὰ τὴν ἐκτροφὴν μεταξοσκωλήκων (παρά-

γονται μεγάλαι ποσόσητες ζωήκης μετάξης). Καλλιεργοῦνται έπισης πολλά άνθη καθ' όλον τὸ ἔτος. Οἱ Ἰάπωνες εἶναι ἐπιδέξιοι κηπουροὶ καὶ ἀνθοχόμοι καὶ εἰς ὅλας τὰς μεγάλας Ἰαπωνικὰς πόλεις ὑπάρχουν δημόσιοι βοτανικοὶ κῆποι, θεωρούμενοι ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους τοῦ κόσμου, σπανίως δὲ ἀνευρίσκεται εἰς Ἰαπωνίαν οίκια χωρὶς ἀνθόκηπον ἢ τουλάχιστον χωρὶς ἄνθη εἰς γλάστρες. Τὸ πράσινον τῶν δασῶν καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθέων κάμνουν ὥστε νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ὡραιότατα τοπία. Τὸν Φεβρουάριον τὰ λευκὰ ἄνθη τῶν δαμασκηνῶν, τὸν Ἀπρίλιον τὰ ρόδινα τῶν κερασεῶν, τὸ φθινόπωρον τὰ χρυσάνθεμα, τὰ ὄποια καλλιεργοῦνται σχεδὸν παντοῦ καὶ εἰς ποικίλους χρωματισμοὺς τόσον, ὥστε ἡ Ἰαπωνία νὰ λέγεται καὶ «ἡ χώρα τῶν Χρυσανθέμων» καὶ πλῆθος ὅλο ἀνθέων καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους, κάμνουν τὰ Ἰαπωνικὰ τοπία ὡραιότατα. **Ἡ κτηνοτροφία** ἀντιθέτως δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη. Οἱ Ἰάπωνες δὲν πίνουν σχεδὸν ποτὲ γάλα καὶ ἀντὶ κρέατος καταναλίσκουν ἰχθύς, οἱ ὄποιοι ἀφονοῦν εἰς τὰς θαλάσσας τῶν. **Ἀλιεύονται** μεγάλαι ποσόσητες ἰχθύων ἀπὸ σαρδίνας μέχρι φάλαινῶν καὶ ὁ ἀλιευτικὸς Ἰαπωνικὸς στόλος ὑπολογίζεται μεταξύ τῶν μεγαλυτέρων τοῦ κόσμου, φθάνων τὰ 4,5 ἑκατ. τόν. Καταναλίσκει ὁ Ἰάπων ἐτησίως μεγάλας ποσόσητες ἰχθύων καθίδας καὶ στρειδιῶν, μαδιῶν, καθησιῶν καὶ γενικῶς μαλακοστράκων καὶ βρωσίμων θαλασσίων φυκῶν, τὰ ὄποια καὶ καλλιεργοῦνται εἰς τὰ ἀβτυῆ παράλια. Εἰς οὐδεμίαν ὅλην χώραν τοῦ κόσμου ἡ θάλασσα παίζει τόσον σημαντικὸν ρόλον, ὡς πρὸς τὴν διατροφὴν τῶν κατοίκων της, ὃσον εἰς τὴν Ἰαπωνίαν. Παρὰ τὴν μεγάλην ὄμως κατανάλωσιν περισσεύουν καὶ μεγάλαι ποσόσητες ἰχθύων, ὥστε νὰ γίνεται ἐξαγωγὴ αὐτῶν εἰς κονσέρβας. Εξάγονται ἐπίσης εἰς

Τυπικὸν νεαρὸν ζεῦγος μὲ Εὐρωπαϊκὴν ἐνδυμασίαν εἰς τὸ Τόκιο.

κονσέρβας στρειδια, μύδια, καβούρια, κ.λ.π. δὲν είναι σπάνιαι δὲ περι πτώσεις κατὰ τὰς όποιας οἱ ἀλιευόμενοι ἵχθυες είναι τόσον πολλοί, ὥστε νὰ ρίπτωνται τὰ πλεονάσματα εἰς τοὺς ἄγρούς ὡς λίπασμα.

Συγκοινωνία. Βιομηχανία. Ἡ συγκοινωνία είναι ἀρίστη καὶ ὑπάρχει πλήθος σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ καλῶν αὐτοκινητοδρόμων. Τὰ δρυκτὰ είναι ἀρκετὰ καὶ μεταξὺ τούτων ἀνθρακες καὶ πετρέλαιον καθὼς καὶ λευκὸς ἀνθρακός· τὰ ἡμερομίσθια ἐπίσης είναι εύθηνά. "Ολα αὐτὰ συντελοῦν ὥστε ἡ Ἰαπωνία νὰ ἔχῃ ἀνεπτυγμένην βιομηχανίαν καὶ μάλιστα νὰ προσφέρῃ τὰ βιομηχανικά τῆς προϊόντα πολὺ εύθηνότερα ἀπὸ ἄλλας χώρας, λόγω κυρίως τῶν χαμηλῶν ἡμερομισθίων. "Ἡ ὑφαντουργία, ιδίως βαμβακερῶν ὑφασμάτων, ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν· ἡ Ὀζάκα είναι μεγάλον ὑφαντουργικὸν κέντρον (ὅτι είναι τὸ Μάντσεστερ διὰ τὸ "Ην. Βασίλειον"). Κατασκευάζονται ἐπίσης ἔξαιρετικὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα. Ἡ οἰκοτεχνία ἔχει ἐπίσης μεγάλην ἀνάπτυξιν, καθὼς καὶ ἡ βιομηχανία κατασκευῆς παιδικῶν παιγνιδίων καὶ χαρτίνων καὶ πλεκτῶν ἀντικειμένων. Κατασκευάζονται παντὸς εἰδούς μηχαναί, ὅπλα, αὐτοκίνητα, δεροπλάνα, πλοῖα κ.λ.π. Εἰς τὴν ναυπηγικὴν ἡ Ἰαπωνία ἔχει δυνατότητας μεγαλυτέρας καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἕνωμένου Βασίλειου. Τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα θὰ κατέκλυζον τὰς διεθνεῖς ἀγοράς, λόγω τῆς χαμηλῆς τιμῆς των, ἀν δὲν εἶχον ἐπιβληθῆ δι' αὐτὰ εἰς πλείστας χώρας μεγάλοι εἰσαγωγικοὶ δασμοί, οἱ όποιοι νὰ τὰ κάμνουν ἀκριβώτερα καὶ νὰ παρεμποδίζουν τὴν εἰσαγωγήν των.

Ἐξάγει ἡ Ἰαπωνία κυρίως ὑφάσματα, μηχανάκες καὶ μηχανήματα, χημικὰ προϊόντα, χάρτην, πυρεῖα, μέταξαν ἀκατέργαστον, δρυζαν, τέινον, εἴδη πορσελάνης, παιδικὰ παιγνίδια, κονσέρβας διαφόρους κ.λ.π. **Εισάγει** δρυζαν δευτέρας ποιότητος, ἔρια, λίνον, κάνναβιν καὶ γενικῶς πρώτας ὅλας διὰ τὴν βιομηχανίαν τῆς.

"Ἡ ἐπικρατοῦσα **Θρησκεία** είναι ὁ **Σιντουϊσμὸς**, ἡ λατρεία δηλ. τῶν προγόνων καὶ μερικῶν θεοτήτων, μεταξὺ τῶν όποιων καὶ ὁ Θεὸς "Ἡλιος, ἀπὸ τὸν όποιον, κατὰ τοὺς Ἰάπωνας, ἔλκει ἀπ' εὐθείας τὴν καταγωγήν της ἡ Αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια. Οἱ Ἰθαγενεῖς κάτοικοι τῶν Ἰαπωνικῶν νήσων είναι οἱ 'Αἰνώ, οἱ όποιοι ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλήν· ἐκ τούτων ὅμως ἀπομένουν σήμερον μόνον μερικαὶ χιλιάδες. Οἱ Ἰάπωνες διεπεραιώθησαν εἰς τὰς Ἰαπωνικὰς νήσους ἐκ τῆς 'Ασίας καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλήν.

Άγροι δρυζης εις τὴν Ἰαπωνίαν. Εἰς τὸ βάθος τὸ ἡφαιστειον Φούζι - Γιάμα.

Σπουδαιότεραι πόλεις: Τὸ Τόκιο. Εἶναι ἡ πρωτεύουσα, μίχ ἐκ τῶν μεγαλυτέρων πόλεων τοῦ κόσμου (9.000.000 κ.), λιμήν καὶ πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανική. Ὑποφέρει πολὺ ἀπὸ τοὺς συχνοὺς σεισμούς. **Γιοκοχάμα** (1.200.000 κ.), μέγας εἰσαγωγικὸς καὶ ἔξαγωγικὸς λιμήν, εὑρισκομένη πλησίον τοῦ Τόκιο, μὲ τὸ ὅποῖον συνδέεται διὰ διώρυγος εἰς τρόπον, ὥστε νὰ δύνανται νὰ φθάνουν, μέσω τῆς Γιοκοχάμα, μέχρι τοῦ Τόκιο καὶ τὰ μεγαλύτερα πλοῖα. **Κιότο** (1.200.000 κ.) καὶ Ὁζάκα (2.500.000 κ.) πόλεις βιομηχανικαὶ, αἱ ὅποιαι παλαιότερον καὶ ἀλληλοδιαδόχως ὑπῆρξαν πρωτεύουσαι τῆς Ἰαπωνίας καὶ ἔχουν μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα καὶ ναούς. **Ναγκόγια** (1.300.000 κ.). **Χιροσίμα** (400.000 κ.) καὶ **Ναγκασάκι** (280.000 κ.) δύο πόλεις, αἱ ὅποιαι κατεστράφησαν τελείως μὲ μίαν ἀτομικὴν βόμβαν ἐκάστη, κατὰ τὸν Β' Παγκοσμιον πόλεμον, ριφθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν. Αἱ βόμβαι αὗται ἐδημιούργησαν ἔκατον τάδας χιλιάδας θυμάτων εἰς τὰς καταστραφέσας ταύτας πόλεις καὶ ἔξηγαγκασαν τοὺς Ἰάπωνας νὰ συνθηκολογήσουν ἀνευ δρων.

ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΚΟΡΕΑΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗ ΑΥΤΗΣ

Η Χερσόνησος της Κορέας, έκτεινομένη μεταξύ της Ιαπωνικής και της Κιτρίνης θαλάσσης, συνορεύει πρὸς Δ. καὶ Β. μὲ τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν της Κίνας καὶ μὲ τὴν Σοβιετικὴν "Ενωσιν. Ο παράλληλος τῶν 38 B. πλάτους χωρίζει τὴν χερσόνησον της Κορέας εἰς δύο κράτη. Πρὸς βορρᾶν τοῦ παραλλήλου τούτου εύρισκεται ἡ Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς B. Κορέας καὶ πρὸς νότον ἡ Δημοκρατία τῆς N. Κορέας (Χαρτ. 22).

1. Δημοκρατία Νοτ. Κορέας

Έχει αὐτῇ ἔκτασιν 99.600 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 21.570.000 κ. (πυκνότης πληθ. 230 κ. κατὰ τετρ. χιλ.). Πρωτεύευσος την Σεούλ (1.750.000 κ.).

2. Λαϊκὴ Δημοκρατία Βορ. Κορέας

Έχει ἔκτασιν 124.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 10.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 80 κ. κατὰ τετρ. χιλιόμ.). Πρωτεύουσαν έχει τὸ Πιὸνγκ—Γιάγκ (450.000 κ.).

Οι Κορεῖται ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλήν, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχουν ἔντονα τὰ μογγολικὰ χαρακτηριστικὰ (ίδιας τὴν Μογγολικὴν πτυχὴν τῶν δρυθαλμῶν, ἡ ὅποια σπανίως συναντᾶται εἰς αὐτούς). Επίσημον θρησκείαν ἔχουν τὸν Βουδισμὸν καὶ εἶναι λαὸς καθαρῶς γεωργικός, (τὰ 85% τούτων ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν). Υπάρχει ἀρκετὸς δρυκτὸς πλοῦτος, ἀλλ' ἡ βιομηχανία εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκος. Τὰ ἐδάφη εἶναι εὔφορα, αἱ ἀποδόσεις καλαιὶ καὶ αἱ δύο αὗται γῆραι ἔπειπε νὰ εὐημεροῦν. Μακρὰ ὅμως ἔνοπλος ρῆξις μεταξὺ τῆς Βορ. καὶ τῆς Νοτ. Κορέας, προκληθεῖσα ἐξ ἀπροκλήτου ἐπιθέσεως τῆς πρώτης κατὰ τῆς δευτέρας τὸ 1950, ἡρήμωσε τὴν χώραν· (εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν ἀπέστειλαν στρατεύματα πρὸς βοήθειαν τῆς N. Κορέας τὰ 'Ηνωμένα "Εθνη καὶ μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἡ 'Ελλάς, ἀρκετοὶ δὲ "Ελληνες στρατιῶται ἐφεύρηθσαν ἔκει).

V. ΒΟΡΕΙΟΣ, ΔΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ

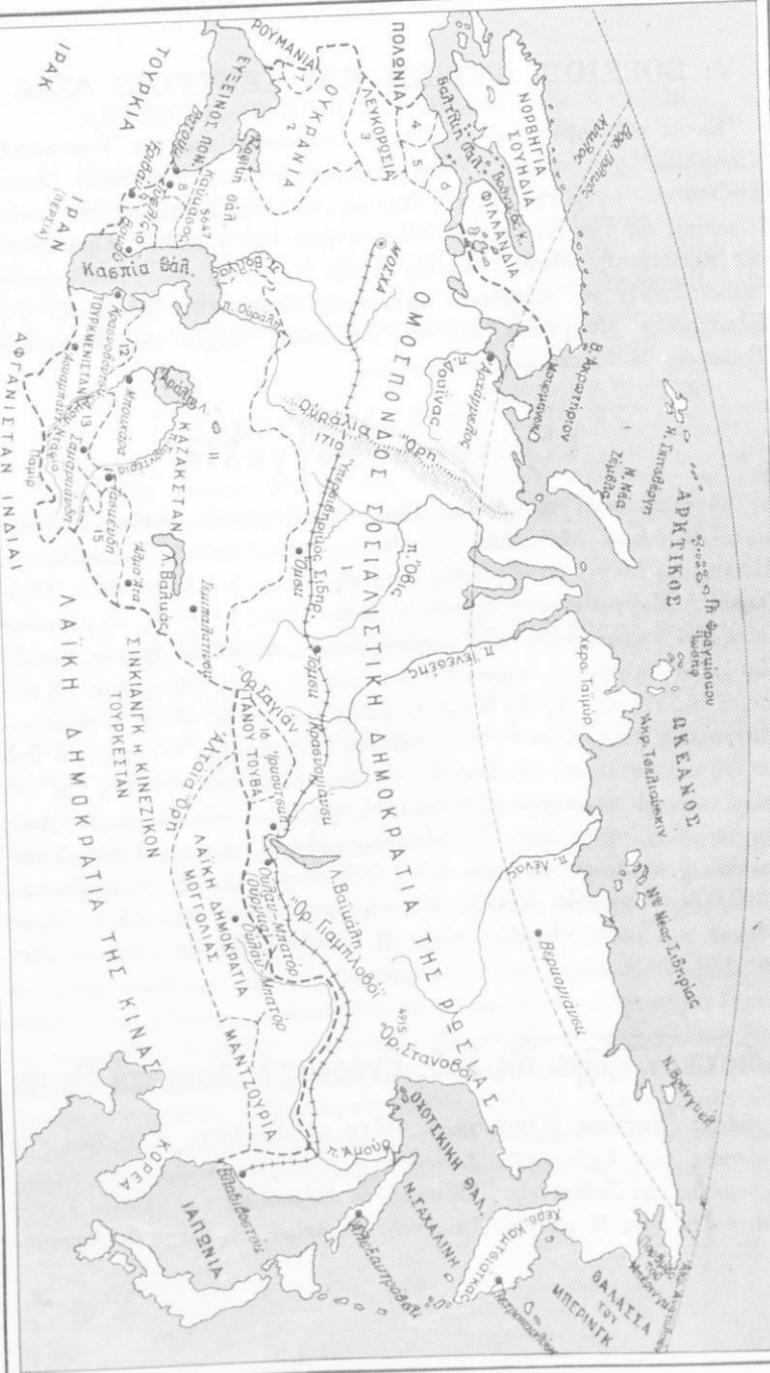
Έκτὸς τοῦ Θιβέτ, τοῦ Κινεζικοῦ Τουρκεστάν καὶ τῆς Ἑσωτερικῆς Μογγολίας, (τὰ δόποια ἀν καὶ ἀνήκοντα εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν ἔξητάσθησαν μετὰ τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Κίνας, εἰς τὴν δόποιαν ἀνήκουν), εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν ἀνήκει καὶ ἡ Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Ἑξωτερικῆς Μογγολίας, εἰς δὲ τὴν Β., τὴν Δ. καὶ τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν ἀνήκει τὸ Ἀσιατικὸν τμῆμα τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Τὴν Ἑξωτερικὴν Μογγολίαν καὶ τὸ Ἀσιατικὸν τμῆμα τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως θὰ ἔξετάσωμεν κατωτέρω.

Ἐξωτερικὴ Μογγολία

Αὕτη ἀποτελεῖ τὸ βόρειον μέρος τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας, ἡ ὁποίᾳ φέρει τὸ δνομα **Μογγολία** (τὸ Νότιον μέρος ταύτης δνομαζόμενον Ἑσωτερικὴ Μογγολία ἔξητάσθη μετὰ τῆς Κίνας) (Χαρτ. 22). Ὁλόκληρος ἡ Μογγολία εἶναι δροπέδιον μέσου ὕψους 1.000 μ., τὸ μέγιστον μέρος τοῦ ὅποιου, λόγω τῶν δλίγων βροχῶν, ἀποτελοῦν ἔρημοι, μεταξὺ τῶν ὅποιών ἡ μεγάλη ἔρημος Γκόμπι περὶ τὸ μέσον τῆς χώρας. Οἱ κάτοικοι τῆς ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλήν, ἡ ὁποία ἔξι αὐτῶν λέγεται καὶ Μογγολικὴ φυλή. Ζοῦν κατὰ τὸ πλεῖστον ὡς νομάδες κτηνοτρόφοι ὑπὸ σκηνῶν καὶ μετακινοῦνται διαρκῶς εἰς τὰς ἀπεράντους στέππας τῆς πατρίδος των μὲ τὰ μεγάλα ἔξι αἴγῶν καὶ προβάτων ποίμνια των καὶ τοὺς μικροσώμους ἵππους των. Ἡ Ἑξωτερικὴ Μογγολία εἶναι Λαϊκὴ Δημοκρατία· ἡ ἔκτασίς της εἶναι 1.531.000 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 1.000.000 (ἀναλογεῖ δηλαδὴ εἰς κάτοικος κατὰ τερ. χιλ.). Πρωτεύουσα καὶ μοναδικὴ πόλις εἶναι τὸ **Οὐλάν - Μπατόρ** (πρώην **Ούργκα** 120.000 κ.).

Ἀσιατικὸν Τμῆμα τῆς Σοθ. Ἐνώσεως ἢ Ἀσιατικὴ Ρωσία

Θέσις. "Ἐκτασις. Πληθυσμός. Αὕτη περιλαμβάνει τὸ τμῆμα τῆς Ἐνώσεως τῶν Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν, τῆς ἄλλως καλούμένης καὶ Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, τὸ ἀνήκον εἰς τὴν Ἀσίαν. Συνορεύει τοῦτο πρὸς Ν. μὲ τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, τὸ Ἰράν, τὸ Ἀφγανι-

Χαρτ. 24. Αστική Ρωσία.

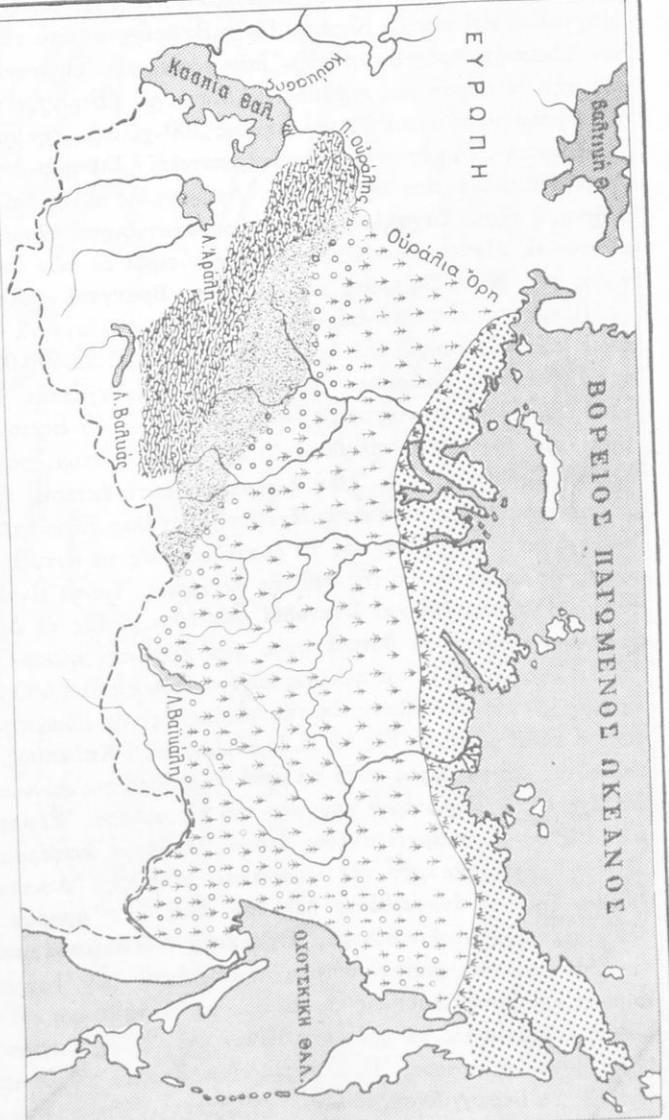
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στάν, τὸ Κασμίρ, τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Κίνας, τὴν Ἐξωτερικὴν Μογγολίαν καὶ τὴν Β. Καρέαν. Πρὸς Β. βρέχεται ἀπὸ τὸν Β. Παγωμένον Ὀκεανόν, πρὸς Α. ἀπὸ τὴν Ἰαπωνικήν, τὴν Ὀχοτσκικήν θάλασσαν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πορθμὸν τοῦ Μπέριγκ. (*Βεργίγγειον*). Ὁ πορθμὸς τοῦ Μπέριγκ, πλάτους 92 καὶ μήκους 200 χιλιομ., τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Β. Ἀμερικήν. Τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἀποτελεῖ ἡ Σιβηρία, ἀνήκουσα εἰς τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Ρωσίας. Ἀνήκουν εἰς αὐτὴν καὶ αἱ Κουρίλλαι Νῆσοι, ἡ νῆσος Σαχαλίνη καὶ διάφοροι ἀκατοίκητοι νῆσοι, εύρισκόμεναι εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὀκεανόν, μεγαλύτεραι ἐκ τῶν ὅποιων εἶναι, καὶ νῆσοι τῆς Νέας Σιβηρίας καὶ κινητοί νῆσοι Βράνγκελ (Χαρτ. 24).

Ἡ ἔκτασις εἶναι 17 ἑκ. τετρ. χιλ. (δηλ. πλέον τοῦ 1,5 τῆς ἔκτασεως τῆς Εὐρώπης) ἐπὶ συνολικῆς ἔκτασεως 22.400.000 ὁλοκλήρου τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Ὁ πληθυσμὸς ὑπολογίζεται (διότι δὲν δίδονται ἀκριβεῖς στατιστικαὶ) περὶ τὰ 40 ἔως 45 ἑκατομμ. κατοίκους (ἀπέναντι συνολικοῦ πληθυσμοῦ 200—210 ἑκατομμ. ὁλοκλήρου τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως). Ὁλη ἡ τεραστίᾳ αὐτῇ ἔκτασις εἶναι μία ἀπέραντος πεδιάς, ἐρχομένη ὡς συνέχεια τῆς μεγάλης Εὐρωπαϊκῆς πεδιάδος. Ὅρη συναντῶνται μόνον εἰς τὰ ἀνατολικά, εἰς τὰ δυτικὰ καὶ Ιδίως τὰ νότια τῆς ἀπεράντου αὐτῆς πεδινῆς ἔκτασεως. Ταῦτα εἶναι: Εἰς τὰ Α. τὰ ὄρη Γιαμπλονόβι καὶ Στανοβόϊ (4.915 μ.). Εἰς τὰ Δ. τὰ Οὐράλια ὄρη, ἀποτελοῦντα τὰ δυτικὰ πρὸς τὴν Εὐρώπην σύνορα τῆς Ἀσίας. Εἶχουν ὄψος 1.710 μ. καὶ πολλοὺς αὐγένας ὄψους μόλις 400 μ., εἰς τρόπον ὥστε ἡ δὲ αὐτῶν διάβασις ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ἀντιθέτως νὰ εἶναι εὔκολος. Εἰς τὰ Ν.Δ. εύρισκεται ὁ Καύκασος, σχηματίζων καὶ οὗτος εἰς τὸ μέρος αὐτὸν τὰ μετὰ τῆς Εὐρώπης σύνορα τῆς Ἀσίας καὶ ἔχων τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν του εἰς τὸ ὄρος Ἐλμπρούς (5.647 μ.). Εἰς τὰ Ν. ὑπάρχει πλήθος ὄρέων, τὰ ὄποια ἀνεφέραμεν προηγουμένως, ὅτε ἔξητάσαμεν τὰς γειτονικὰς πρὸς τὴν Ἀσιατικὴν Ρωσίαν χώρας. Τοιαῦτα ἀναφερθέντα ἡδη ὄρη εἶναι τὰ: Ἀραράτ εἰς τὰ πρὸς τὴν Ἀσιατικὴν Ρωσίαν σύνορα, Ἰνδουκούχ ἡ Ἰνδοκαύκασος εἰς τὰ πρὸς τὸ Ἰράν καὶ Ἀφγανιστάν σύνορα, προεκτάσεις τῶν Ἰμαλατῶν, Καρά-Κορούμ καὶ Κουὲν Λοῦν εἰς τὸ Παμίρ, τὰ Ἀλτάια ὄρη καὶ τὰ ὄρη Τιὲν Σᾶν ἡ Οὐράνια εἰς τὰ πρὸς τὴν Κίναν καὶ τὰ ὄρη Σαγιάν εἰς τὰ πρὸς τὴν Μογγολίαν σύνορα. Ἡ Σιβηρία εἶναι ἀπὸ τὰ ψυχρότερα μέρη τῆς γῆς. Εἰς τὸ Βερκογιάνσκ, πολύχνην τῆς, παρετηρήθη θερμοκρασία -73°K , ἡ ὁποία εἶναι ἡ μικροτέρα μέχρι τοῦδε παρατηρθεῖσα θερμοκρασία

ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΛΩΣΜΕΝΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ

ΕΥΡΩΠΗ

Χαρτ. 25. Βλαστησις εἰς τὸ Ἀσιατικὸν τῆμα Σοβ. Ἔνδεσσος

έπι τῆς Γῆς (έξαιρουμένης τῆς Ἀνταρκτικῆς ὅπου παρετηρήθη τὴν 30 Σεπτεμβρίου 1957 ἡ θερμοκρασία τῶν -102,1ο K.). Γενικῶς τὸ κλῖμα εἶναι ἡπειρωτικὸν καὶ αἱ βροχαὶ ὀλίγαι, γινόμεναι ἐλάχισται εἰς τὸ τμῆμα τῆς, τὸ ἀνήκον εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν, εἰς τὸ ὅποιον διὰ τοῦτο ἐπικρατοῦν αἱ στέππαι καὶ αἱ ἔρημοι.

Ποταμοί. Λίμναι. Παρὰ τὰς ὀλίγας βροχὰς εἶναι τόσον μεγάλαι αἱ ἑκτάσεις, τὰ ὑδάτα τῶν ὄποιων πρέπει νὰ ἀποστραγγισθοῦν, ὥστε νὰ ὑπάρχουν ἀρκετοὶ μεγάλοι ποταμοί. Τοιοῦτοι χυνόμενοι εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὁκεανὸν εἶναι οἱ : **Ορβις**, **Ιενεσένης** καὶ **Λένας**, τὸ ὕδωρ τῶν ὄποιων κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἔτους εἶναι παγωμένον. Εἰς τὸν Ειρηνικὸν (ἀπέναντι τῆς νήσου Σαχαλίνης) χύνεται ὁ **Ἀμούρ**. Εἰς τὰ νότια ὑπάρχουν δύο ποταμοί χυνόμενοι εἰς τὴν Ἀράλην, ὁ **Ἀμούρ - Ντάρια** (ὁ Ὡξος τῶν ἀρχαίων) καὶ ὁ **Σὺρ - Ντάρια** (ὁ Ἰαξάρτης τῶν ἀρχαίων). Τέλος ὁ **Οὐράλης**, ὁ ὄποιος χύνεται εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν. **Λίμναι** ὑπάρχουν πολλαὶ καὶ μεγάλαι. Ἡ μεγαλυτέρα, δχι μόνον τῆς Ἀσίας ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρου τῆς Γῆς, εἶναι ἡ **Κασπία**, λεγομένη διὰ τοῦτο καὶ θάλασσα. Εἶναι ὑπερτριπλασία τῆς Ἐλλάδος (439.000 τετρ. χλ.). ἔχει ἀλμυρὸν ὕδωρ, μέγιστον βάθος 980 μ. καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὑδατοῦ ἔχει ἀλμυρὸν ὕδωρ, μέγιστον βάθος 980 μ. καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης. Ἡ τός της εἶναι κατὰ 26 μ. χαμηλοτέρα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ἡ **Ἀράλη**, ἀλμυρὰ καὶ αὔτῃ λίμνη καὶ ἡ δευτέρα εἰς μέγεθος λίμνη τῆς Ἀσίας (τετάρτη ὄλης τῆς Γῆς), εἶναι μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, τὴν Στερεάν καὶ τὴν Θεσσαλίαν ὅμοιη λαμβανομένας. Ἡ **Βαλκάς**, μὲ γλυκὸν αὔτῃ ὕδωρ, ἔχουσα τὴν ἔκτασιν περίπου τῆς Πελοποννήσου. Ἡ **Βαϊκάλη** καὶ αὔτῃ μὲ γλυκὸν ὕδωρ. Ἔχει τὴν ἔκτασιν τῆς Μακεδονίας καὶ εἶναι ἡ βαθύτερα λίμνη τοῦ κόσμου (βάθος 1.313 μ.).

Βλάστησις. Ὡς πρὸς τὴν βλάστησιν διακρίνομεν : Τὴν Ζώνην τῆς **Τούνδρας** (Χαρτ. 25) εἰς τὰ βόρεια τῆς χώρας, ὅπου τὸ δρυμὸν πολυκόλ φῦχος ἐπιτρέπει τὴν βλάστησιν μόνον εἰς βρύα καὶ λειχῆνας. Τὴν Ζώνην τῶν **δασῶν**. Νοτίως τῆς Τούνδρας ἐκτείνεται μία ἀπέραντος ζώνη, καλυπτομένη ἀπὸ δάση, ἡ καλουμένη **Τάϊγκα** (ἡ Τάϊγα). Τὰ δένδρα τῶν δασῶν τούτων εἶναι τὰ ἀντέχοντα εἰς τὸ φῦχος κωνοφόρα, εἰς δὲ τὰ νότια τῆς καὶ φυλλοβόλα δένδρα. Τὴν Ζώνην μὲ τὰ μαυροχώματα. (τὸ μαῦρον χρῶμα τοῦ χώματός των ὀφείλεται εἰς τὴν κατ' ἔτος καὶ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν σηπομένην ἔκει γλόην). Ἡ

ζώνη αύτη είναι κατ' έξοχήν κατάλληλος διὰ τὴν καλλιέργειαν σιτηρῶν καὶ τὴν Ζώνην τῶν στεππῶν καὶ τῶν ἐρήμων, ἡ ὥποια ἔκτείνεται εἰς τὸ νοτιώτερον μέρος τῆς χώρας.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Τούνδρας καὶ εἰς τὴν Ζώνην τῶν δασῶν ἡ δριμύτης τοῦ κλίματος δὲν ἐπιτρέπει τὴν ὑπαρξίαν ἀξίας νὰ ἀναφερθῇ γεωργίας. Ὑπάρχουν δέ μας εἰς τὴν Ζώνην τῶν δασῶν ἀρκετὰ ἄγρια ζῶα μὲ παχὺ καὶ μακρὸν τρίχωμα, τὸ δέρμα τῶν ὥποιων χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν κατασκευὴν γουναρικῶν. Ἀπὸ τὰ κατοικίδια ζῶα ὑπάρχουν μόνον οἱ Τάρανδοι, διατρεφόμενοι διὰ τὸ γάλα καὶ τὸ κρέας των, καθὼς καὶ ὁ ζῷος ἔλξεως καὶ οἱ πολικοὶ κύνες, χρησιμοποιούμενοι διὰ νὰ σύρουν ἐπὶ τῶν πάγων ἐλκυθρα. Εἰς τὴν Ζώνην μὲ τὰ μανδοχώματα καὶ τὰς στεππώδεις ἐκτάσεις, τὰς εύρισκομένας ἀνατολικῶς τῆς Κασπίας, ίδιως ἐκεῖ, ὅπου εἴτε φυσικῶς εἴτε διὰ τεγχητῶν ἔργων είναι δυνατὰ ἀρδεύσεις, ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία ἀκμάζουν. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιέργειῶν κατέχει ὁ βάμβαξ μὲ παραγωγὴν τόσην, ὡστε νὰ ἐπαρκῇ αὕτη διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ρωσικῆς βαμβακουργίας. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης ὁ σῖτος, ίδιως εἰς τὴν Ζώνην μὲ τὰ μανδοχώματα, τὸ λίνον, ἡ κάνναβις, τὰ σακχαρότευτλα, φυτὰ μὲ ἐλαιούγχη σπέρματα, κλπ. Ἐκτρέφονται ἐπίσης εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς μεγάλα ποιμνια αἰγῶν καὶ προβάτων.

Οἱ ιχθύες ἀφθονοῦν εἰς τοὺς ποταμούς, τὰς λίμνας καὶ τὰ πρὸς τὸν Ειρηνικὸν παράλια. Εἰς τὸ Πετροπαυλόσκ, λιμένα ἐπὶ τῆς χερσονήσου τῆς Καμτσιάτκας, ὑπάρχει καὶ βιομηχανία κατασκευῆς κονσερβῶν ιχθύων.

Ο δρυκτὸς πλοῦτος είναι ἀφθονος· ὑπάρχουν ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ μεταλλεύματα, ἀρκετὸς χρυσὸς καὶ λευκόγρυσος. Τὰ πετρέλαια είναι ἀφθονα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Κασπίας, ὑπάρχουν δὲ τοιαῦτα καὶ εἰς Καζακστάν, Τουρκμενιστάν καὶ τὴν νῆσον Σαχαλίνην.

Η Βιομηχανία ἔχει λάβει μεγάλην ἀνάπτυξιν κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν. "Ολη ἡ Ρωσικὴ πολεμικὴ βιομηχανία καὶ πολλαὶ ἄλλαι βιομηχανίαι ἔχουν μεταφερθῆ ἐις τὰ Ούραλια καὶ τὴν Σιβηρίαν, διὰ νὰ εὑρίσκωνται μακρὰν τῆς δράσεως τῶν ἀεροπλάνων.

‘Η συγκοινωνία, λόγω τῆς ἀχανοῦς ἐκτάσεως καὶ τοῦ ἐπικρατοῦντος ψύχους, δὲν εἶναι καλή, παρὰ μόνον εἰς τὰ νότια, περὶ τὴν Κασπίαν, μέρη. Εἰς τὰ βόρεια διενεργεῖται κατὰ τὸν χειμῶνα δι’ ἐλκύθρων, συρομένων ἀπὸ κύνας, διότι ὅλα εἶναι παγωμένα· καὶ αὐτὸς ἀκόμη, ὡς εἰς τὰ N.A. τῆς χώρας εὑρισκόμενος λιμὴν τοῦ Βλαδιβοστόκ, δὲν εἶναι προσιτὸς καθ’ ὅλον τὸ ἔτος εἰς τὰ πλοῖα, διότι ἡ θάλασσα παγώνει. Μία σιδηροδρομικὴ γραμμή, ἡ ἐπιμηκεστέρα τοῦ κόσμου (ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ Κράτους) ἐνώνει τὴν Μόσχαν μὲ τὸ Βλαδιβοστόκ (διακλαδουμένη καὶ πρὸς τὴν Κίναν). Τὸ μῆκος τῆς εἶναι 7.600 χιλιομ. καὶ λέγεται ‘Υπερσιβηρικὸς σιδηρόδρομος. Δύο ἄλλαι γραμμαὶ ἐνώνουν τὴν Μόσχαν, εἴτε διὰ τῆς Κασπίας (‘Υπερκασπιακὸς σιδηρόδρομος) εἴτε ἀπ’ εὐθείας, μὲ τὴν Τασκένδην, προεκτεινόμενη καὶ ὀλίγον πέραν τῶν συνόρων ἐντὸς τοῦ ’Αφγανιστάν.

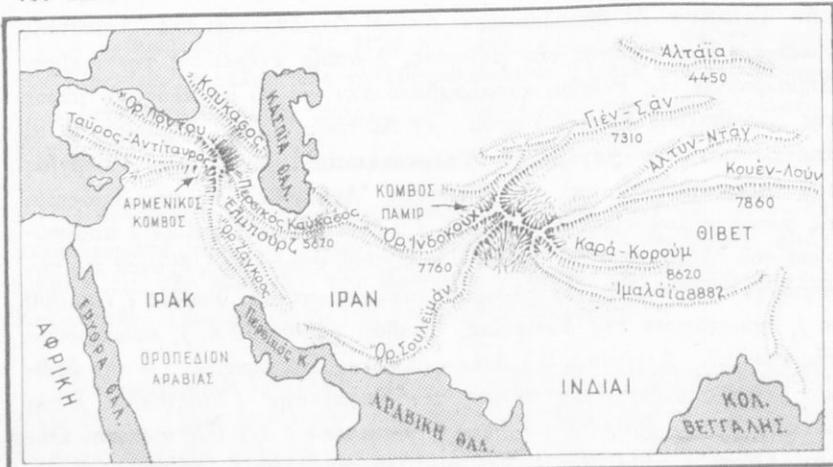
Κάτοικοι. Λαϊκαὶ Δημοκρατίαι. Σπουδαιότεραι πόλεις. Οἱ κάτοικοι τῆς Σιβηρίας ἀνήκουν κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν Λευκὴν φυλήν, ὑπάρχουν δμῶς καὶ ἀρκετοὶ τῆς Κιτρίνης φυλῆς (ὅπως οἱ Τουρκομάνοι, οἱ Τουρκομένοι, οἱ Τάταροι, οἱ Βογδᾶται Μογγόλοι, οἱ Κιρκίζοι, οἱ Καλμοῦκοι, οἱ Σαμογέται, οἱ Τσιούκοι κ.λ.π.). ‘Η Ἀσιατικὴ Ρωσία ὑποδιαιρεῖται εἰς διαφόρους Λαϊκὰς Δημοκρατίας, καὶ ὅποιαι μετὰ τῶν Λαϊκῶν Δημοκρατιῶν τῆς Εύρωπαϊκῆς Ρωσίας ἀποτελοῦν τὴν « “Ἐνωσιν τῶν Σοβιετικῶν Σοσιαλιστικῶν Δημοκρατιῶν » ἡ «Σοβιετικὴν Ἐνωσιν ». Αἱ σπουδαιότεραι Λαϊκαὶ Δημοκρατίαι τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας (ἔξαιρουμένης τῆς Σιβηρίας, ἡ ὅποια ἀνήκει εἰς τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Ρωσίας καταλαμβάνουσαν καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Εύρωπαϊκῆς Ρωσίας) εἶναι : α) Αἱ τρεῖς Λαϊκαὶ Δημοκρατίαι αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν λεγομένην ‘Υπερκαυκασίαν, δηλ. τῆς Γεωργίας τοῦ ’Αζερμπαϊτζάν καὶ τῆς Ρωσικῆς ’Αρμενίας. Αἱ σπουδαιότεραι εἰς αὐτὰς πόλεις εἶναι : Τὸ Βακοῦ (1.000.000 κ. Χαρτ. 24) πρωτεύουσα τοῦ ’Αζερμπαϊτζάν. Εἶναι ἡ πόλις τοῦ πετρελαίου, ἔχουσα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πολλὰς καὶ πλουσίας πετρελαιοπηγάς. Τυφλὶς (700.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Γεωργίας. Ἐριβάν (400.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Ρωσικῆς ’Αρμενίας. β) Διάφοροι ἄλλαι Δημοκρατίαι (5 τὸν ἀριθμὸν) μὲ σπουδαιοτέρας πόλεις τὴν Τασκένδην (900.000 κ.), τὴν ’Αλμα - ’Ατα (400.000 κ.), τὴν ’Ασκαμπάντ (170.000 κ.), τὴν Ούλάν - Ούντε (130.000 κ.) καὶ τὴν Σαμαρκάνδην (135.000 κ.) παλαιὰν πρωτεύουσαν τοῦ Ταμερλάνου.

VI. ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

‘Η Ἀσία θεωρουμένη κοιτίς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἢτο γνωστὴ εἰς τοὺς Εύρωπαίους ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ εἶχον εἰς τινας χώρας αὐτῆς ἀναπτυχθῆ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἀξιόλογοι πολιτισμοὶ (Σουμερίων, Χαλδαίων, Ἀσσυρίων, Βαβυλωνίων, Κινέζων). Παρὰ τοῦτο ὅμως ἐν τῷ συνόλῳ τῆς ἐγένετο πολὺ ἀργά γνωστὴ εἰς τοὺς Εύρωπαίους, διότι, καθὼς εἴδομεν, λόγω τῶν παρεμβαλλομένων ὑψηλῶν ὁροσειρῶν καὶ ἔκτεταμένων ἐρήμων, ἢτο δύσκολος ἡ εἰς τὸ ἐσωτερικόν της διείσδυσις.

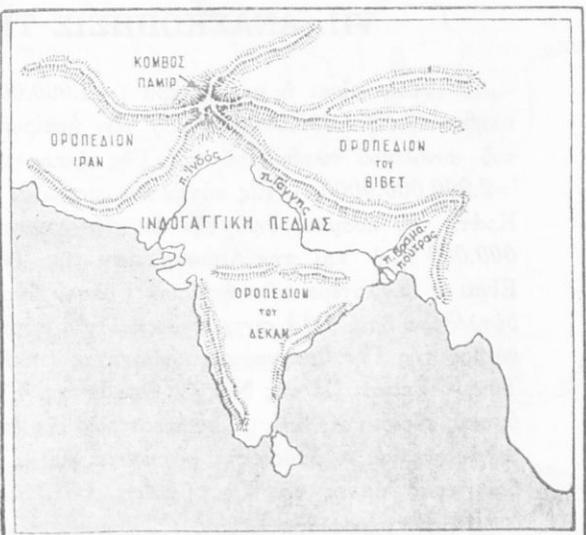
Πρῶτος, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς Ἰστορίας, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐκστρατεύσας κατὰ τοῦ μεγάλου Περσικοῦ κράτους (335-325 π.Χ.) κατώρθωσε νὰ προχωρήσῃ πέρα τοῦ μέχρι τότε γνωστοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην τμήματος τῆς Ἀσίας, πέρα δηλ. τῆς Περσίας, καὶ νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ. Δὲν ἐπροχώρησεν ὅμως περισσότερον, μολονότι ἐπληροφορήθη ἀπὸ τοὺς κατοίκους ὅτι ἀνατολικώτερον ὑπῆρχε μία χώρα πεδινή, εὔφορος καὶ πυκνῶς κατωκημένη, ἡ ὥποια διερρέετο ἀπὸ ἔνα μεγάλον ποταμὸν (δηλ. ἡ πεδιάς τοῦ Γάγγη).

Διὰ τὰς χώρας τῶν μπαχαρικῶν καὶ τῆς μετάξης, δηλαδὴ διὰ τὴν Ἱαπωνίαν, τὴν Κίναν, τὴν Ἰνδοκίναν καὶ τὴν Ἰνδονησίαν, διὰ τὴν Ἀπωλεῖαν δηλαδὴ, ἐλάχιστα ἡσαν γνωστὰ εἰς τοὺς Εύρωπαίους μέχρι τοῦ 1298.

Χαρτ. 26. Ὁροσειραι τῆς Ἀσίας.

Τότε ὁ Μάρκο Πόλο, δύστις ἐπὶ μακρὸν εἶχε ζήσει εἰς τὴν "Απω Ἀνατολήν, ἐδημοσίευσε βιβλίον, εἰς τὸ ὄποῖον διηγεῖτο μὲν ζωηρὰ χρώματα ὅλα τὰ θαυμαστὰ πράγματα, ποὺ εἶχε παρατηρήσει ἑκεῖ. Αἱ διηγήσεις τοῦ Μάρκο Πόλο ἔκινησαν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Εὐρωπαίων διὰ τὰς χώρας αὐτὰς καὶ τοὺς παρώτρυναν νὰ μεταβοῦν ἑκεῖ διὰ θαλάσσης.

Χαρτ. 27. Ἡ διαμόρφωσις τοῦ ἐδάφους τῶν Ἰνδιῶν.

Πρῶτος ὁ μέγας

Πορτογάλος Θαλασσοπόρος Βάσκο - δὲ - Γάμα (1498) κατώρθωσε, περιπλέων τὴν Ἀφρικήν, νὰ φθάσῃ μέχρι τῶν πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Ὄμαν παραλίων τῶν Ἰνδιῶν. Ἐν συνεχείᾳ ἄλλοι θαλασσοπόροι ἔφθασκαν εἰς τὴν Χερσόνησον τῆς Μαλαισίας, ἀργότερον εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Κίνας καὶ κατὰ τὸ 1543 εἰς τὰς Ἰαπωνικὰς νήσους.

Οἱ Ρῶσοι διαβάντες τὰ Οὐράλια ἀπὸ τοῦ 1580 ἥρχισαν νὰ ἔξερευνοῦν καὶ νὰ κατακτοῦν ὅλην τὴν Σιβηρίαν.

■ 'Αλλ' ἀκόμη μέχρις ἐσχάτων ἡ Κεντρικὴ Ἀσία καὶ ίδια τὰ ὄροπέδια τοῦ Θιβέτ, τοῦ Κασμίρ, τοῦ Παμίρ καὶ αἱ ἔρημοι τῆς Μογγολίας, ἥσαν σχεδὸν τελείως ἀγνωστὰ διὰ τοὺς Εὐρωπαίους.

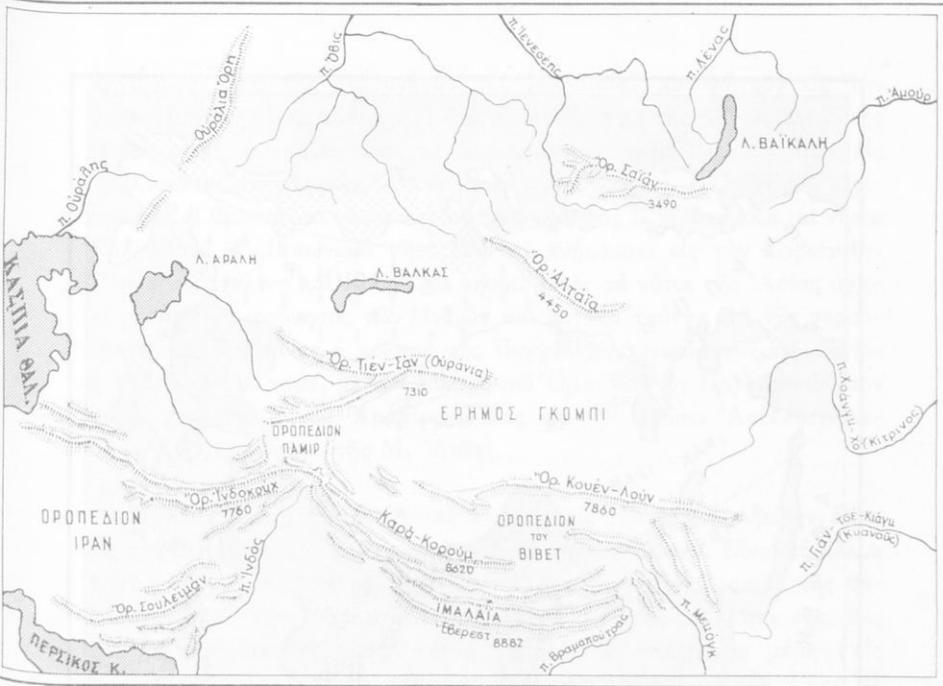
Τὰ ὑπὸ τῶν Πορτογάλων, 'Ολλανδῶν, 'Αγγλων καὶ Γάλλων θαλασσοπόρων καὶ ἔξερευνητῶν ἀνακαλυπτόμενα ἐδάφη, μετεβάλλοντο εἰς ἀποικίας τῶν κρατῶν τούτων καὶ ἡ Ἀσία, κατὰ μέγα μέρος της, ἦτο ἀποικία Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Σήμερον, πλὴν μικρῶν τμημάτων της, τὰ ὄποια ἔξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἀποικίαι, ἡ Ἀσία ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνεξάρτητα Κράτη.

VII. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

Η Ἀσία εἶναι ἡ μεγαλυτέρα (44.000.000 τετρ. χιλ.) καὶ πολυπληθεστέρα (1.680.000.000 κ.) τῶν ἡπείρων, ἔχουσα πλέον τοῦ 1/2 τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς (συνολικὸς πληθυσμὸς τῆς Γῆς = 2.900.000.000 κ.). Εἰς αὐτὴν ἀνευρίσκομεν τὰ δύο πολυανθρωπότερα Κράτη τοῦ κόσμου, δηλ. τὴν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Κίνας (670.000.000 κ.) καὶ τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ινδίας (440.000.000 κ.). Εἶναι ἡ ὑψηλοτέρα τῶν ἡπείρων (μέσον ὕψος 1.010 μ.) καὶ ἔχει τὰ ὑψηλότερα ὅρη, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὰς μεγαλυτέρας ἀπὸ τὰς ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς ὑπάρχουσας κοιλάτητας (πλήρεις ὕδατος ὁμοίως). Τοιαῦται εἶναι: 'Η τῆς Νεκρᾶς Θαλάσσης, ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος τῆς ὄποιας εὑρίσκεται 394 μ. χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης καὶ τὸ βάθος τῆς φθάνει τὰ 400 μ. καὶ ἡ τῆς Βαϊκάλης τῆς βαθυτέρας λίμνης τῆς Γῆς (βάθος 1.313 μ.).

Τὸ B. μέρος τῆς Ἀσίας (Σιβηρία) εἶναι μία ἀπέραντος πεδινὴ ἔκτασις. Εἰς τὴν Ἀσίαν ὑπάρχουν πολλὰ ὑψηλὰ ὅρη (χαρτ. 28), τὰ ὄποια εἶναι τὰ ὑψηλότερα τῆς Γῆς (μετὰ τῶν Κορδιλιέρων τῶν "Ανδεων τῆς N. Ἀμερικῆς). (Βλέπε κατωτέρω πίνακα ὅρέων). Χαρακτηριστικώτερον ὅμως καὶ τῶν ὅρέων εἶναι τὰ ὄροπέδια τῆς. Εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἡπειρον συναντῶνται τόσα ἐκτεταμένα καὶ τόσον ὑψηλὰ ὄροπέδια. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὑψηλὰ ὄροπέδια τοῦ Παμίρ (7.000 μ.), τὸ ὄποῖον λέγεται λόγῳ τοῦ ὕψους του « στέγη τοῦ Κόσμου » καὶ τοῦ Θιβέτ (4.000 - 5.000 μ.). "Αλλα χαμηλότερα ὄροπέδια καλύπτουν μεγάλας ἔκτασεις τῆς Ἀσίας. Δέχονται ταῦτα δλίγας βροχὰς καὶ διὰ τοῦτο καλύπτονται ἀπὸ ἐκτάσεις στεππώδεις ἡ ἐρήμους. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὄροπέδια τῆς M. Ἀσίας μὲ τὴν ἀλμυρὰν ἔρημον, τὸ ὄροπέδιον τῆς Ἀραβίας μὲ τὰς ἐρήμους Μεγάλην καὶ Μικρὰν Νεφούντην καὶ τὴν ἔρημον Ντάχνα, τὸ ὄροπέδιον τοῦ Ἰράν, μὲ τὴν μεγάλην ἀλμυρὰν "Ερημον Λούτ καὶ τὴν "Ερημον Ρεγκιστάν, τὸ ὄροπέδιον τῆς Μογγολίας μὲ τὴν "Ερημον Γκόμπι καὶ τέλος τὸ ὄροπέδιον τοῦ Δεκάν μὲ τὴν "Ερημον Θάρ (Χαρτ. 27).

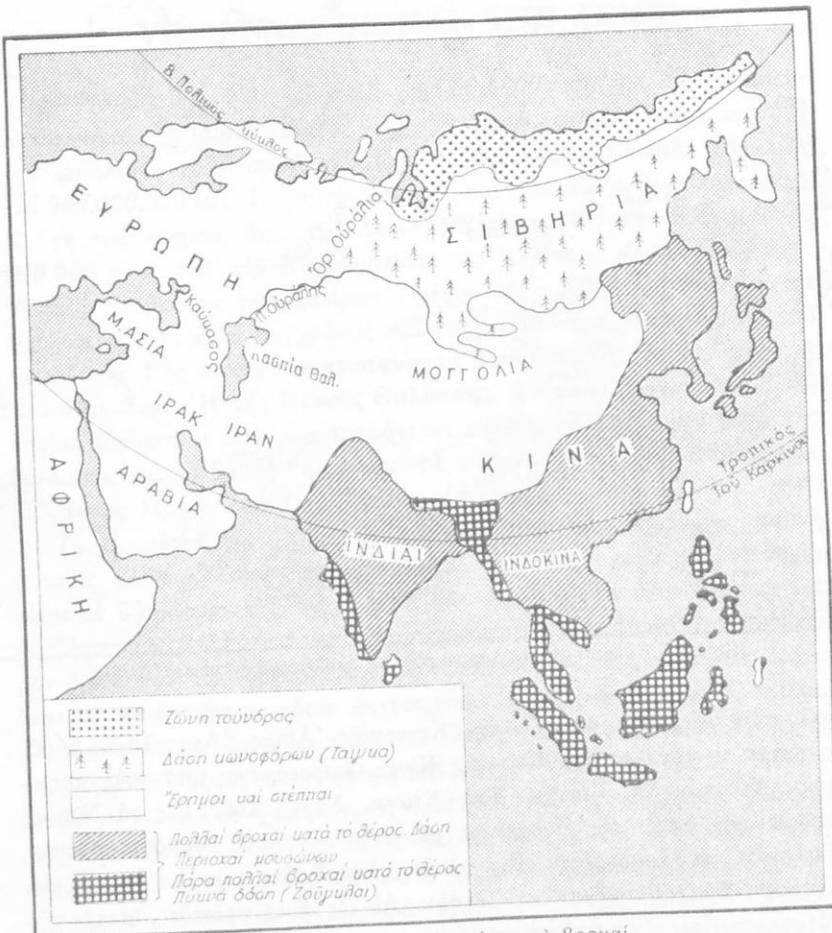
Πεδιάδες—Ποταμοί (Βλέπε κατωτέρω πίνακας). "Αν ἔξαιρέσωμεν τὴν μεγάλην πεδινὴν ἔκτασιν τῆς Σιβηρίας, ὅλαι αἱ ἄλλαι μεγάλαι πεδιάδες τῆς Ἀσίας εὑρίσκονται ἀνατολικῶς, νοτίως καὶ νοτιοανατολι-

Χαρτ. 28. Αἱ ὑψηλότεραι δροσειραι καὶ ὑψηλότερα δροπέδια Ἀσίας.

κώς τῶν ὑψηλῶν ὄροσειρῶν τῆς Κεντρικῆς Ασίας. Ἀνατολικῶς εύρουνται αἱ μεγάλαι πεδιάδες τῆς Κίνας, διαρρέομεναι ἀπὸ τοὺς ποταμούς **Χοάνγκ - Χό**, **Γιάνγκ - Τσὲ** - **Κιάγκ**, **Σόγκ - Κότ**. Εἰς τὰ NA αἱ πεδιναὶ ἔκτασεις τῆς Ἰνδοκίνας μὲ τοὺς ποταμούς **Μεκόγκ**, **Μενάν** Σαλούνεν καὶ **Ίραουάδην**. Εἰς τὰ N. αἱ πεδιάδες τῶν Ἰνδῶν μὲ τὸν Γάγγην, **Βραχμαπούτραν** καὶ **Ίνδόν**. Αἱ ώς ἄνω πεδιάδες, μετὰ τῆς Μεσοποταμίας, εἶναι ἀπὸ τὰ πυκνότερον κατοικούμενα μέρη τῆς Γῆς καὶ συγκεντρώονται σχεδὸν τὸ $\frac{1}{2}$ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς (1.300.000.000 x.).

Θαλάσσιος διαμελισμός. 'Η 'Ασία είναι μία ήπειρος συμπαγής. 'Η θάλασσα δηλ. δὲν είσχωρεί βαθέως ἐντὸς αὐτῆς (ώς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὴν Εύρωπην). Πρὸς Α. σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῶν Τσούκτσων, καταλήγουσα εἰς τὸ 'Ανατολικὸν ἀκρωτήριον, μεταξὺ τοῦ ὅποιου καὶ τῆς 'Αλάσκας σχηματίζεται ὁ πορθμὸς τοῦ Μπέριγχ, ὁ δόποιος συνδέει τὸν Βορ. Παγωμένον μὲ τὸν Ειρηνικὸν 'Ωκεανόν. Νοτιώτερον

Χαρτ. 29. Βλάστησις Ασίας και βροχαί.

συγχρηματίζεται ή Θάλασσα του Μπέριγκ, ή χερσόνησος της Καμτσιάτκας, ή Όχοτσκη και ή Ιαπωνική Θάλασσα, ή χερσόνησος της Κορέας και ή Σινική Θάλασσα, ή όποια είς τὰ νότιά της συγχρηματίζει τὸν Κόλπον τοῦ Σιάμ. Τέλος πρὸς τὰ N.A. ἐκτείνεται ή Τογκίνου και τὸν Κόλπον τοῦ Σιάμ. Τέλος πρὸς τὰ N.A. ἐκτείνεται ή χερσόνησος τῆς Ινδοκίνας, προέκτασις τῆς όποιας είναι ή στενή και έπιμήκης χερσόνησος τῆς Μαλαισίας η Μαλαική χερσόνησος. Εἰς τὰ Α και N.A. τῆς Ασίας ἐκτείνεται σειρὰ πολυαριθμῶν νήσων, αἱ όποιαι,

ἀρχίζουσαι ἀπὸ τῆς χερσονήσου τῆς Μαλαισίας, καταλήγουν εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Καμτσιάκας. Εἶναι αὗται αἱ νῆσοι τῆς Δημοκρατίας τῆς Ἰνδονησίας, αἱ ὁποῖαι εἰναι τὰ ὑπολείμματα ἔχοδας, ἥτις συνέδεεν εἰς παλαιοτάτας ἐποχὰς τὴν Ἀσίαν μὲ τὴν Αὐστραλίαν. Βορειότερον εύρισκονται αἱ Φιλιππίναι νῆσοι καὶ ἐν συνεχείᾳ πρὸς Β. ἡ Φορμόζα, αἱ νῆσοι Ρίου-Κίου, αἱ Ἰαπωνικαὶ νῆσοι καὶ αἱ ἀνήκουσαι εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν Σαχαλίνη καὶ Κουρίλαι νῆσοι. Πρὸς τὰ νότια τῆς Ἀσίας σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῶν Ἰνδιῶν καὶ μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς χερσονήσου τῆς Ἰνδοκίνας ὁ κόλπος τῆς Βεγγάλης. Δυτικώτερον εύρισκεται ἡ Ἀραβικὴ Θάλασσα, μὲ τὸν κόλπον τοῦ Ομάν καὶ τὸν Περσικὸν κόλπον καὶ ἡ χερσόνησος τῆς Ἀραβίας. Τέλος εἰς τὴν Πρόσω τῆς Ἀσίαν σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῆς Μ. Ἀσίας.

Κλίμα. Τμήματα τῆς Ἀσίας ἀνήκουν εἰς τὴν Διακεκαυμένην, ἄλλα εἰς τὴν Εὔκρατον καὶ ἄλλα εἰς τὴν Κατεψυγμένην ζώνην. Εἶναι ἔξι ἄλλου ἡπειρος συμπαγής, μὴ ὑφισταμένη τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῆς θαλάσσης. Διὰ τοῦτο παρουσιάζει ἀκρότητας ὡς πρὸς τὸ κλῖμα τῆς. Εἰς ταύτην ἀνευρίσκομεν τὰ ψυχρότερα ἀπὸ τὰ κατοικούμενα μέρη (εἰς τὴν Σιβηρίαν) ἀλλὰ καὶ περιοχὰς ἀπὸ τὰς θερμοτέρας τῆς Γῆς. Ἡ Βαγδάτη (Ἰράκ) καὶ ἡ Λαχώρη (Ινδίαι) εἰναι ἀπὸ τὰ θερμότερα μέρη τῆς Γῆς, ἀν καὶ εύρισκονται εἰς τὸ αὐτὸν γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Κρήτην. Αἱ αὐτὰ ἀκρότητες παρατηροῦνται καὶ ὡς πρὸς τὴν βροχήν. Τούρχουν εἰς τὴν Ἀσίαν μέρη, εἰς τὰ ὅποια ἡ ἐτησίως πίπτουσα βροχὴ εἶναι κάτω τῶν 0,25μ. ἡ εἰς τὰ ὅποια παρέρχονται πολλάκις ἔτη πολλά, χωρὶς νὰ πέσῃ οὐδὲ σταγῶν βροχῆς (Ἐφημος Ἀραβίας). Τούρχουν δμως καὶ περιοχαί, δπου παρατηρεῖται ἡ μεγαλυτέρα βροχόπτωσις παρὰ εἰς οἰονδήποτε ἄλλο μέρος τῆς Γῆς, τοῦ ἐτησίου ὑψους τῆς βροχῆς ὑπερβαίνοντος τὰ 12 μ. (Δέλτα τοῦ Γάγγη). Αἱ περιοχαὶ αὗται καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ δάση.

Βλάστησις. Ἀνάλογος πρὸς τὴν θερμοκρασίαν καὶ τὰς βροχὰς εἶναι καὶ ἡ βλάστησις. Οὕτω ἔχομεν: 1) Τὴν ζώνην τῆς Τούνδρας εἰς τὰ βόρεια τῆς Ἀσίας. 2) Τὴν ζώνην τῶν δασῶν νοτιώτερον. 3) Τὰς στεππώδεις ἡ ἐρημικὰς ἐκτάσεις νοτιώτερον τῆς ζώνης τῶν δασῶν (Χαρτ. 29) καὶ τέλος 4) Τὸ νοτίως καὶ ἀνατολικῶς τῶν ὑψηλῶν δροσειρῶν τμῆμα τῆς Ἀσίας, δπου αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαῖ, ιδίως κατὰ

Χαρτ. 30. Πυκνότης πληθυσμοῦ περιοχῶν 'Ασίας.

τὴν ἐποχὴν τῶν θερινῶν μουστώνων καὶ ἡ βλάστησις ἀρκετή. 'Εκεῖ ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι πάρα πολλαῖ, ἡ βλάστησις δργιάζει, συγματιζομένων μεγάλων καὶ ἀδιαπεράστων δασῶν ('Ινδοκίνα, 'Ινδονησία, Φορμόζα, κοῦλας Γάργη, πρόποδες 'Ιμαλατῶν κλπ.).

Κάτοικοι. Εἰς τὴν 'Ασίαν, ἡ ὁποία θεωρεῖται καὶ ὡς κοιτὶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, συναντῶμεν καὶ τὰς τρεῖς φυλάς, δῆλ. τὴν Κιτρίνην, τὴν Λευκὴν καὶ τὴν Μαύρην. 'Η πλειονότης τῶν κατοίκων τῆς ἀνήκει εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν ('Ινδοκίνα, 'Ινδονησία, Φιλιππίναι, 'Ιαπωνία,

Κορέα, Κίνα, Μογγολία, Τουρκία καὶ μερικοὶ ἐκ τῶν κατοίκων τῆς 'Ασιατικῆς Ρωσίας). Λευκοὶ εἰναι : Οἱ Ἰσραηλινοί, οἱ Κοῦρδοι, οἱ 'Αρμένιοι καὶ γενικῶς οἱ Καυκάσιοι, οἱ Πέρσαι, οἱ Βελούχοι, οἱ κάτοικοι τοῦ Πακιστάν καὶ τῆς Ἰνδίας, ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων τῆς 'Ασιατικῆς Ρωσίας καὶ τέλος οἱ "Αραβεῖς τῶν Ἀραβικῶν Κρατῶν (Συρίας — Λιβάνου — Ἰράκ — Ἰορδανίας καὶ τῆς Χερσονήσου τῆς Ἀραβίας). Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν μαύρην φυλὴν εἰναι οἱ ἐλάχιστοι πυγμαῖοι Νεγροειδεῖς, τοὺς δόποίους συνηντήσαμεν εἰς τὴν Μαλαισίαν, τὴν Βόρεο καὶ τὰς Φιλιππίνας.

Οἱ κάτοικοι τῆς 'Ασίας ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν (ἡ δόποια κατὰ τὸ πλεῖστον εἰναι νομαδική), οἱ δὲ κάτοικοι οὐκεῖντες τὰ παράλια καὶ περὶ τοὺς ποταμοὺς ἐπιδίδονται καὶ εἰς τὴν ἀλιείαν, διότι οἱ ἰχθύες ἀφθονοῦν. Μεταξὺ τῶν γεωργικῶν προϊόντων τὴν πρώτην θέσιν κατέχει, ίδιως εἰς τὴν πολυανθρωποτέραν "Απω' Ανατολὴν (A. καὶ NA. 'Ασία), ή ὅρυζα, ή δόποια εἰναι ἐκεῖ δ', τι δ' ἡμᾶς δ σῖτος καὶ ἀποτελεῖ μετά τῶν ἰχθύων τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων. 'Ο δρυκτὸς πλοῦτος εἰναι ἀρκετός, ἀλλὰ παραμένει κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεκμετάλλευτος λόγῳ ἐλλείψεως συγκοινωνιῶν, εἰδικῶν ἐπιστημόνων καὶ κεφαλαίων. 'Η Βιομηχανία δὲν εἰναι ἀνεπτυγμένη. 'Εξαιρεσιν ὡς πρὸς τοῦτο ἀποτελεῖ ἀπὸ ὅλα τὰ 'Ασιατικά κράτη ἡ 'Ιαπωνία καὶ τὸ 'Ασιατικὸν τμῆμα τῆς Σοβιετικῆς 'Ενώσεως.

Θρησκεῖαι. Αἱ πλέον διαδεδομέναι θρησκεῖαι εἰς τὴν 'Ασίαν εἰναι ὁ Βουδισμός, ὁ Βραχμανισμός, ὁ Ἰνδουϊσμός καὶ ὁ 'Ισλαμισμός. 'Ο Χριστιανισμὸς ἔχει εἰς τὴν 'Ασίαν, ἀν καὶ ἐγεννήθη εἰς αὐτήν, τοὺς δλιγωτέρους δόπαδούς.

Παρατήρησις. 'Ακολουθοῦν πίνακες ἐμφαίνοντες τὰ Κράτη τῆς 'Ασίας μὲ τὴν ἕκτασιν, πληθυσμὸν καὶ πρωτευούσας αὐτῶν, πίνακες τῶν σπουδαιοτέρων δρέων, ποταμῶν, λιμνῶν κλπ.

Π Ι Ν Α Ξ Αος

Έμφαντων κατ' ἀλφαριθμητικήν σειράν τὰ διάφορα ἀνεξάρτητα καὶ μὴ κράτη τῆς
Ἀσίας μὲ τὴν ἔκτασιν, τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν πυκνότητα τῶν κατοίκων· τον.

	Κ ρ ἄ τ η	*Ἐκτασις εἰς τετρ. χιλ.	Πληθυσμὸς	Πυκνότης κατοίκων κατά τετ. χιλ.
*Ἀνεξάρτητα Κράτη				
1	Ἄργανιστὰν	650.000	12.000.000	18
2	Βιρμανία ἢ Μπούρμα	678.000	19.500.000	29
3	Βιέτ - Νάμ Βόρειον	158.000	14.000.000	
	Βιέτ - Νάμ Νότιον	170.000	12.300.000	
	Βιέτ - Νάμ (Βόρειον καὶ Νότιον)	(328.000)	(26.300.000)	(80)
4	Ιαπωνία	370.000	93.000.000	242
5	Ινδία	3.288.000	400.000.000	120
6	Ινδονησία	1.500.000	90.000.000	55
7	Ιορδανία (τέως Ὑπεριορδανία)	96.610	1.600.000	15
8	Ιράκ (τέως Μεσοποταμία)	444.500	5.200.000	12
9	Ιράν (τέως Περσία)	1.630.000	21.146.000	13
10	Ισραήλ	20.678	2.000.000	86
11	Καμπόδεζη	175.000	5.000.000	25
12	Κατάρ	22.000	35.000	
13	Κεϋλάνη	65.000	8.889.000	131
14	Κίνα (Ἡπειρωτική, Λαϊκή Δημ.)	9.700.000	650.000.000	66
15	Κουβέντ	15.540	203.000	13
16	Κορέα Νοτ.	99.600	21.570.000	230
17	Κορέα Βορ.	121.250	10.000.000	80
18	Κύπρος	9.251	549.000	56
19	Λάσος	237.000	2.000.000	8
20	Λίβανος	10.400	1.425.000	137
21	Μαλαισία	131.300	6.600.000	46
22	Μαλδίβαι Νῆσται	298	89.000	300

	Κράτη	Έκτασις εις τετρ. χιλ.	Πληθυσμός	Πυκνότης κατοικιών κατά τετ. χιλ.
23	Μασκάτ	212	550.000	2.500
24	Μογγολία 'Εξωτερική	1.531.000	1.000.000	1
25	Μπαχρέΐν Νῆσοι	598	120.000	200
26	Μπουτάν	50.000	623.000	12
27	Νεπάλ	140.750	8.500.000	48
28	'Ομάν	83	80.000	1
29	Πακιστάν	945.000	82.439.000	87
30	Σαουδική 'Αραβία	1.600.000	7.000.000	4
31	Σιγκαπούρη	581	1.600.000	2.900
32	Σοβιετική "Ενωσις ('Ασιατική)	17.000.000	45.000.000	3
33	Συρία	185.000	4.145.000	23
34	Ταϊλάνδη (τέως Σιάμ)	514.000	21.500.000	40
35	Τουρκία ('Ασιατική)	767.980	24.496.000	31
36	Ταϊβάν (τέως Φορμόζα, 'Εθν. Κίνα)	36.000	9.400.000	250
37	'Υεμένη	195.000	4.500.000	23
38	Φύλιππίνες	300.000	21.850.000	73

Κράτη έξηρτημένα

1	"Αντεν 'Αποικία (Βρετ.)	207	140.000	676
2	"Αντεν Προτεκτοράτον (Βρετ.)	290.080	650.000	2
3	Βόρνεο Βρε. (Βρετ.)	76.112	370.000	5
4	Μπρουνέϊτ (Βρετ.)	5.765	56.000	10
5	Νέα Γουινέα Δυτ. ('Ολλανδία)	412.781	700.000	2
6	Πλου - Κλου Νῆσοι (Στρ. Διοίκησις 'Ηνωμ. Πολιτειῶν 'Αμερικῆς)	2.200	800.000	363
7	Σαραβάλα (Βρετ.)	121.914	614.000	5
8	Τιμόρ (Πορτογαλ.)	14.925	469.000	31
9	Χόνγκ - Κόνγκ (Βρετ.)	1.012	2.800.000	2.580

Π Ι Ν Α Ξ Βος

*Εμφαίνων τὰ διάφορα Ἀσιατικὰ Κράτη καὶ τὰ πολιτεύματά των, τὰς πρωτευούσας των μὲ τὸν πληθυσμὸν τῶν καὶ τὰς κυριωτέρας μεγάλας πόλεις τῆς Ἀσίας μὲ τὸν πληθυσμόν.

Κράτη	Πολίτευμα	Πρωτεύουσαι	Πληθυ- σμός πρωτεύ- ουσῶν	Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις τῆς Ἀσίας πλὴν τῶν πρωτευουσῶν
Τουρκία	Δημοκρατία	"Αγκυρα	450.000	Σμύρνη (227.000 x.)
Κύπρος	Δημοκρατία	Λευκωσία	86.000	"Άδανα (117.000 x.)
Συρία	Δημοκρατία	Δαμασκός	450.000	Προύσσα (103.000 x.)
Λιβανός	Δημοκρατία	Βηρυτός	500.000	Χαλέπιον (450.0000 x.)
'Ισραὴλ	Δημοκρατία	Νέα 'Ιερου- σαλήμ	150.000	Χάμα (140.000 x.)
'Ιορδανία	Βασίλειον	'Αμμάν	200.000	Λαττάκια (100.000 x.)
Σαουδικὴ Α- ραβία	"	"Ελ-Ριάντ καὶ Μέκκα	150.000 (ἔκαστη)	Τρίπολις (72.000 x.) Γιάφφα (101.000 x.) Τέλ - 'Αβιβ (270.000 x.) Χάιφα (170.000 x.) Μεδίνα (30.000 x.) Μοσούλη (133.000 x.) Βασσόρα (160.000 x.) Κίρκούν (85.000 x.) Ισπαχάν (250.000 x.) Μεσχέντ (250.000 x.) Ταυρίς (300.000 x.) Ρέχτ (120.000 x.)
'Υεμένη	"	Σάνα	80.000	
'Ιράκ (Μεσο- ποταμία)	Δημοκρατία	Βαγδάτη	730.000	
'Ιράν (Περ- σία)	Βασίλειον	Τεχεράνη	1.150.000	
'Αφγανιστάν	"	Καμπούλ	250.000	
Πακιστάν	'Ομοσπ. Κρά- τος	Καράτσι (τ. πρωτ.) (ἐσχ. ἡ Ρα- βαλπίντι)	1.300.000	
'Ινδίαι	Δημοκρατία	Δελχί	240.000	Λαχώρη (850.000 x.)
Νεπāλ	Μοναρχία	Κατμαντού	1.600.000	Ντάκα (410.000 x.)
Μπουτάν	"	Πουνάκα	175.000	'Αλλαχαμπάντ (312.000 x.)
Κεϋλάνη	Δημοκρατία	Κολόμπιο	15.000	Καουνπούρ (705.000 x.)
Βιρμανία	"	Ραχούν	430.000	"Αγκρα (334.000 x.)
(Μπούρμα)			719.000	Βομβάη (2.840.000 x.)
Ταϊλάνδη (Σιάμ)	Βασίλειον	Μπανγκόν	1.300.000	Πούνα (480.000 x.)
Βιετνάμ Βό- ρειον	Λαϊκ. Δημο- κρατ.	Χανόν	600.000	'Αχμεταμπάντ (794.000 x.)
Βιετνάμ Νό- τιον	Δημοκρατία	Σαΐγκχόν-Σο- λὸν	1.800.000	Μαντράς (1.416.000 x.)
Λάος	Βασίλειον	Βιεντιάν	60.000	Χαϊντερμπάντ (1.085.000 x.)
Καμπόδη	"	Πνόμ- Πένχ	500.000	Καλκούτα (4.578.000 x.) μὲ προστοια
Σιγκαπούρη	Δημοκρατία	Σιγκαπούρη	1.000.000	Τζιογκιακάρτα (800.000 x.)
Μαλαισία	Δημοκρατία	Κούάλα - Λουμπούρ	320.000	Σουραμπάγια (1.100.000 x.)
'Ινδονησία	"	Τζιακάρτα (Βαταβία)	2.800.000	Μανίλλα (1.200.000 x.)
Φιλιππίναι	"	Κεζόν	108.000	Σαγγάη (6.204.000 x.)
Φορμόζα	"	Ταϊπέχ	800.000	Νανγκίν (1.020.000 x.)
				Καντών (1.600.000 x.)
				Τιέν - Τσεν (2.694.000 x.)
				Τσούνγκ - Κίνγκ (1.038.000 x.)
				Σιενγκιάνκ (Μούκδεν 1.550.000 x.)
				Τζεχόλ (510.000 x.)
				Οζάκα (2.500.000 x.)

Κράτη	Πολίτευμα	Πρωτεύουσα	πληθυ- σμός πρωτεύ- ουσών	Αι σπουδαιότεραι πόλεις τής 'Ασιας πλήν των πρωτευουσών
Κίνα 'Ιαπωνία	(Δαΐκ. Δη- μοκρ. Αύτοκρατο- ρία	Πέτ-Πίνγκ (Πεκίνον)	2.768.000	Κιότο (2.000.000 κ.) Νογκόγια (1.300.000 κ.) Γιουκοχάμα (2.000.000 κ.)
Βορ. Κορέα	Λαϊκ. Δη- μοκρ.	Τόκιο	9.000.000	
Νοτ. Κορέα 'Εξωτ. Μογ- γολία	Δημοκρατία Λαϊκ. Δη- μοκρ.	Πιόνγκ - Γιάρκ Σεούλ Ούλαν - Μπα- τόρ (Ούργκα)	450.000 750.000 120.000	
Δημοκρατίαι 'Ασιατικοῦ τμήματος Σοβιετικῆς 'Ενώσεως				
1) Δημοκρα- τία	'Αζερμπατ- ζέζν	Βακοῦ	1.000.000	
2) "	Γεωργίας	Τυφλίς	700.000	
3) "	Ρωσ. Αρμε- νίας	'Εριβάν	400.000	
4) "	Ούζμπεκι- στάν	Τασκένδη	900.000	
5) "	Καζακστάν	"Αλμα - "Ατα	235.000	
6) "	Τουρκμενι- στάν	'Ασκαμπάντ	170.000	
7) "	Βουριατῶν Μογγόλων	Ούλαν - Ούντε	130.000	

Π Ι Ν Α Ζ Γος

'Εμφαίνων τὰ σπουδαιότερα δηρη τῆς 'Ασιας μὲ τὰ ὄψη των, ἀρχῆς γινομένης ἐκ τῶν
ὄψηλοτέρων, τὰ δροπέδια, τὸν ποταμὸν καὶ λίμνας.

*Ορη	*Υψος εἰς μ.	*Οροπέδια	Ποταμοί	Λίμναι
'Ιμαλάία ('Εβερεστ)	8.882 μ.	M. 'Ασίας	"Αλυς	"Αλμυρὰ λίμνη
Καρά - Κορούμ	8.620 μ.	'Αραβίας	Σαγγάριος	'Ακ - Σεχήρ
Κουέν Λούν	7.860 μ.	'Ιράν	Γρανικός	'Ασκανία
'Ινδοκούχ ('Ινδ. Καύκασος)	7.760 μ.	Κασμίρ	'Ερμος	Βάν
Τιέν Σάν (Ούρ. δηρη)	7.310 μ.	Δεκάν	Πλακτωλὸς	Νεκρὰ Θάλασσα
Καύκασος ('Ελμπρούς)	5.647 μ.	Θιβέτ	Μελανδρος	Λίμνη Τιβεριάδος
Περσικὸς Καύκασος ('Ελμπούρζ)	5.620 μ.	Παμίρ	Κύδνος	Σαμαρχωνίτ. λίμν.
'Αραβάτ	5.198 μ.	Μογγολίας	Καλύκανδρος	Ούρμια
"Ορη Ζάγκρος	5.150 μ.		Τίγρης	Καστία θάλασσα
Στανοβόλη	4.915 μ.		Εύφρατης	'Αράλη
'Αλτάίς δηρη	4.550 μ.		'Ορόντης	Βανκάλη
Σεφίντ Κούχ	4.500 μ.		Μιταράντα	Βαλκάς
Σουλείμαν	4.100 μ.		'Ιορδανῆς	
'Αργάιον (ήφαίστειον)	3.916 μ.		Καμπούλ	

Όρη	Υψος εις μ.	Οροπέδια	Ποταμοί	Λίμναι
Μικρὸν Ἀραράτ	3.911 μ.		'Ινδος	
Παράκτιος δρόσειρά Ἀραβίας	3.670 μ.		Γάγγης	
Ταῦρος καὶ Ἀντίταυρος	3.500 μ.		Βραχαπούτρας	
Όρη Σαγιάν	3.490 μ.		Ίραουάδης	
Λίβανος	3.097 μ.		Σαλούεν	
Όρη ὘μάν	3.020 μ.		Μενάμη	
Όρη Τογκίνου	3.000 μ.		Μεχόγκη	
Όρη Πόντου	3.000 μ.		Σόγκ-Κόι ('Ε-ρυθρὸς)	
Αντιλίβανος ('Ερμών)	2.814 μ.		Χοάνγκ-Χό (Κίτρινος)	
Όρη Γκάτ	2.600 μ.		Πιάν-τσε-Κιάνγκ	
Ολυμπίος Βιθυνίας	2.501 μ.		(Κυανοῦς)	
Ολυμπίος Κύπρου (Τρόοδος)	2.140 μ.		'Ιενεσένης	
Τμῶλος	2.120 μ.		Σι-Κιάνγκ	
Όρη Ἄνναμ	2.000 μ.		'Αμούρ	
Όρη Δρούσων	1.850 μ.		Λένας	
Οὐράλια	1.700 μ.		'Οβις	
Ίδη	1.700 μ.		'Αμοῦ - Ντάρια	
Όρη Ἀνσαριτῶν	1.500 μ.		(*Ωξος)	
Πενταδάκτυλον	1.045 μ.		Σύρ - Ντάρια	
Θαβάρ	562 μ.		('Ιαξάρτης)	

Π Ι Ν Α Ξ Δος

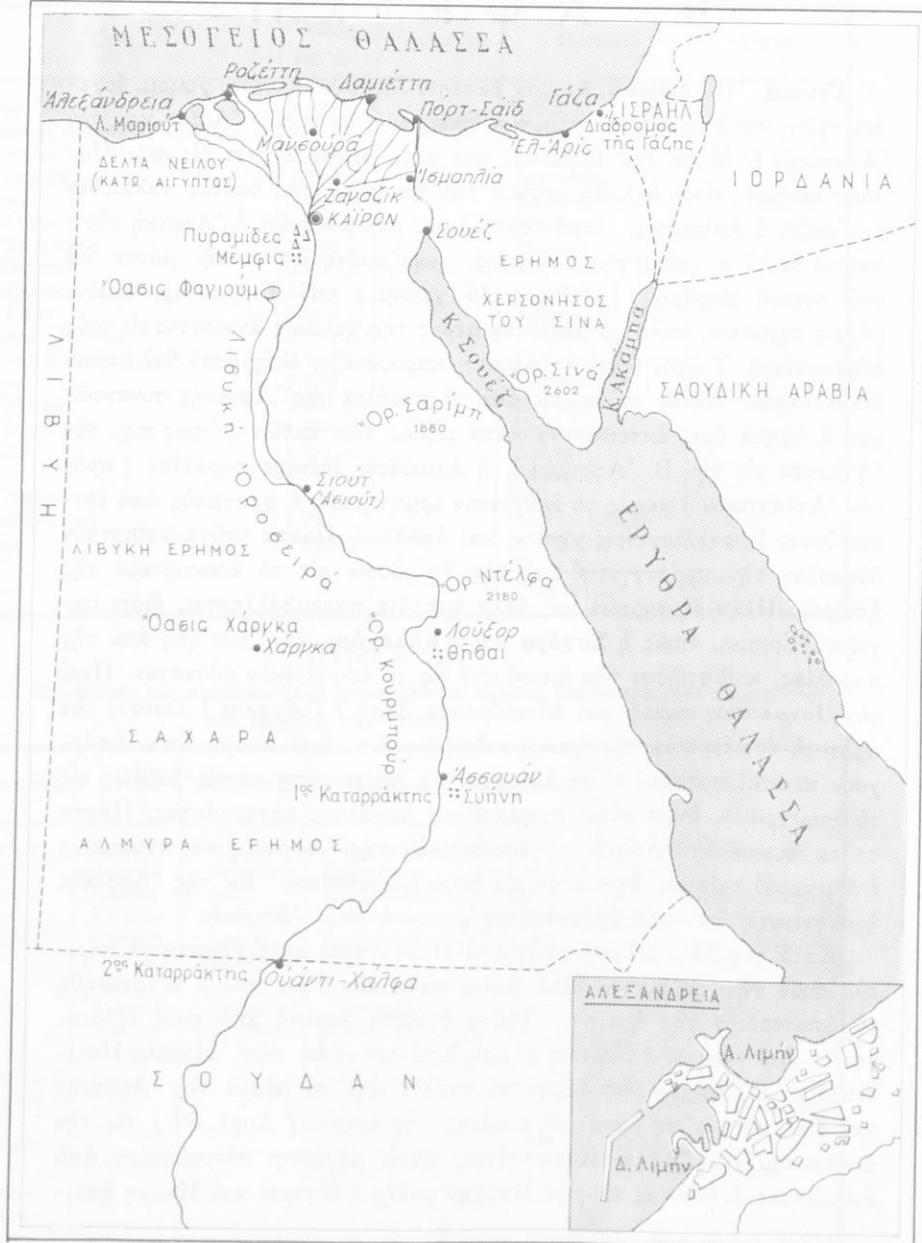
Έμφαίνων τὰς σπουδαιοτέρας χερσονήσους, νήσους, θαλάσσας, κόλπους
καὶ ἐρήμους τῆς Ἀσίας.

Χερσόνησοι	Νῆσοι	Θάλασσαι	Κόλποι	Πορθμοί	Έρημοι
Μ. Ἀσίας Σινάτης Ἐρυθραῖς Μικάλης Ἀλικαρνα- σοῦ Σινῆ Ἀσβίας Δεκάνη Ἰνδοκίνας Μιλασίνας ἡ Μαλακή Κορέας Καπιτού- της Τσούκσων Ταϊμύρ	Πριγκη- πόνησοι "Ιμβρος Τένεδος Κύπρος N. Μπα- γρέν 'Ανδαμά- ναι Νικοβά- ραι	Θάλασσα τοῦ Μαρ- μαρᾶ 'Αρσβ. Θά- λασσα Σινικὴ Θά- λασσα 'Ογοτσκικὴ Θάλασσα	'Αδραμμυτίου Σμύρνης Κεραμεικοῦ 'Αταλείας 'Αλεξανδρέ- τας 'Αμμοχώστου Λάζαρος 'Επισκοπῆς Μόρφου 'Ακραπά 'Ομάν Περσικὸς Βεγγάλης Σιάμ Τογκίνου	Βόσπορος Δαρδανέλλια Μπάμπ-ελ- Μαντέμπ Μπέρινγκ (Βεζίγγιος)	'Αλμυρὰ "Ερημος Μ. Ἀσίας Μεγ. Συριακὴ "Ερημος "Ερημος μεγ. Νεφούντ "Ερημος μικρὸς Νεφούντ "Ερημος Ντάρια Μεγάλη ἀλμυρὰ "Ερη- μος Περσίας "Ερημος Λούτ "Ερημος Ρεγκιστάν 'Ινδ. "Ερημος ἡ "Ερημος Θάρ "Ερημος Ταρίμ "Ερημος Γκόρμπι

B. ΑΦΡΙΚΗ

Γενικά. Ἡ Ἀφρική, ἔχουσα ἔκτασιν 30.000.000 τετρ. χιλιομ. ἕρχεται τρίτη κατὰ σειρὰν μεταξὺ τῶν ἡπείρων (μετὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀμερικήν). Μετὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ἀνήκει εἰς τὸν Παλαιὸν κόσμον, εἶναι δηλαδὴ μεταξὺ τῶν ἡπείρων, τὰς ὁποίας παλαιόθεν ἐγράφιεν ὁ ἀνθρωπός. Παρὰ τοῦτο ὅμως καὶ μολονότι ἡ Ἀφρική εὑρίσκεται πολὺ πλησίον τῆς Εὐρώπης, χωριζομένη ἀπ' αὐτῆς μόνον διὰ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ (πλάτους 16 χιλιομ.) τοῦ Γιβραλτάρ, ἔμεινε μέχρις ἐσχάτων, κατὰ τὸ μέγιστον μέρος της, τελείως ἄγνωστος εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Τοῦτο, διότι ἡ Ἀφρική παρουσιάζει ἐλάχιστον θαλάσσιον διαμελισμόν. Ἐκτὸς τούτου εἰς ὅλα τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς συναντῶμεν ἡ ὑψηλὰ ὅρη, ἐκτεινόμενα κατὰ μῆκος τῶν ἀκτῶν (ὅπως π.χ. τὸν Ἀτλαντικὸν) χωρὶς τὸ ἐλάχιστον ὄρμητήριον, ἡ φραγμούς ἀπὸ ἐπικυνδύνους Κοραλλιογενεῖς νήσους καὶ ὑφάλους. Πάντα ταῦτα καθιστοῦν δύσκολον τὴν προσέγγισιν καὶ τὴν διείσδυσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου. Πλὴν δὲ τούτων καὶ ἄλλα ἐμπόδια παρεμβάλλονται, διότι μεγάλαι "Ερημοι, ὅπως ἡ Σαχάρα καὶ ἡ Καλαχάρι, ἀρχίζουν ἥδη ἀπὸ τῆς παραλίας, καθιστῶσαι τὴν διείσδυσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἀδύνατον. Περὶ τὸν Ἰσημερινὸν πυκνὸν καὶ ἀδιαπέραστα δάση (ζωγκλαι) κλείουν τὸν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου δρόμον. Καὶ ἐκεῖ ἀκόμη ὅπου ὑπάρχουν πλωτοὶ ποταμοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ προχωρήσῃ κανεὶς βαθέως εἰς τὸ ἐσωτερικόν, διότι οὔτοι σχηματίζουν μεγάλους καταρράκτες. Πάντα ταῦτα συνετέλεσαν, ὥστε τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀφρικῆς νὰ παραμείνῃ ἐπὶ μακρὸν τελείως ἄγνωστον εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Ἐκ τῆς Ἀφρικῆς ἦπο γνωστή ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μόνον ἡ Βόρ. Ἀφρική.

Κατὰ τὸν 14ον αἰῶνα, πρῶτοι οἱ Πορτογάλοι κατέωρθωσαν νὰ περιπλέύσουν τὴν Ἀφρικήν, ἀλλὰ μόλις κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα ἔζηρευνήθη τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἡπείρου. Τοῦτο ἐγένετο κυρίως ἀπὸ τοὺς ἔξερευνητὰς Λίβυγκστον (Σκῶπτον) καὶ Στάνλευ (ἐκ τῶν Ἕνωμ. Πολιτειῶν). Ο Ἰσημερινὸς διέρχεται σχεδὸν ἀπὸ τὸ μέσον τῆς Ἀφρικῆς καὶ διὰ τοῦτο αὕτη κατὰ μέγιχ μέρος της ἀνήκει (Χαρτ. 32) εἰς τὴν Δισκεκανυμένην ζώνην. Κατοικεῖται, κατὰ μεγίστην πλειοψηφίαν, ἀπὸ ἀνθρώπους ἀνήκοντας εἰς τὴν Μαύρην φυλὴν (λέγεται καὶ Μαύρη ἡπειρογενεῖς).

Χαρτ. 33. Αιγυπτος: Ηλεις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρος), οι όποιοι συγκαταλέγονται μεταξύ τῶν πλέον ἀπολιτίστων ἀνθρώπων. Ἡ Ἀφρικὴ μέχρι τοῦ 1960 ἀπετελεῖτο, κατὰ μέγιστον μέρος της, ἀπὸ ἀποικίας. Δυνάμεθα νὰ τὴν χωρίσωμεν εἰς 5 φυσικὰς περιοχὰς Αὗται εἶναι : Ἡ Β. Ἀφρική. Ἡ Δ. Ἀφρική. Ἡ Κεντρικὴ Ἀφρική. Ἡ Α. Ἀφρική καὶ ἡ Ν. καὶ Ν.Α. Ἀφρικὴ μετὰ τῆς μεγάλης νήσου Μαδαγασκάρης καὶ τῶν ὑπολοίπων νήσων τοῦ Ἰνδικοῦ Ὡκεανοῦ, καθὼς καὶ τῶν νήσων τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

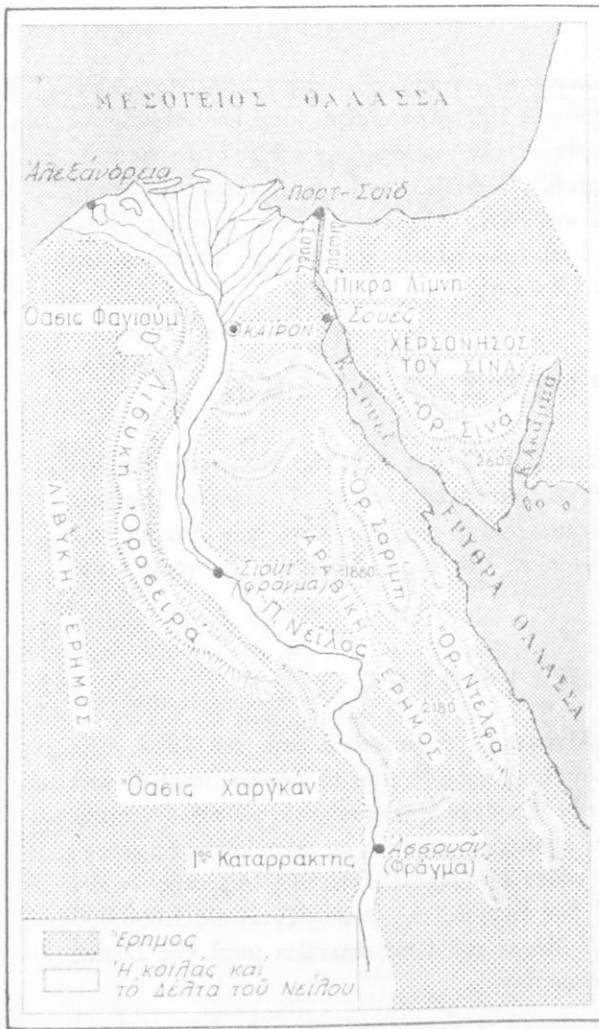
I. ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

Ἡ Βόρειος Ἀφρικὴ περιλαμβάνει τὰς ὑπὸ τῆς Μεσογείου Θαλάσσης βρεχομένας χώρας καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς μεγάλης Ἐρήμου Σαχάρας. Περιλαμβάνει δηλαδὴ αὔτη τὴν Αἴγυπτον, τὴν Λιβύην, τὰς χώρας τοῦ "Ἀτλαντος" (Τυνησίαν, Ἀλγερίαν, Μαρόκον, Ταγγέρην) καὶ τὴν Ἔρημον Σαχάραν.

ΑΪΓΥΠΤΟΣ

Ορια. Ἐκτασις. Ἡ Αἴγυπτος, Δημοκρατία ἀπὸ τοῦ 1953, ὁρίζεται πρὸς Β. ἀπὸ τὴν Μεσόγειον, πρὸς Ν. ἀπὸ τὸ Σουδάν, πρὸς Δ. ἀπὸ τὴν Λιβύην, πρὸς Α. ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, τὸν κόλπον "Ακαμπα" καὶ τὸ χράτος τοῦ Ἰσραήλ, προεκτεινομένη μέχρις αὐτοῦ διὰ τῆς χερσονήσου τοῦ Σινᾶ, ἥτις διὰ τοῦτο ἐξετάζεται μετὰ τῆς Ἀφρικῆς ἀν καὶ ἀνήκει εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἡ ὅλη ἔκτασίς της ὑπολογίζεται εἰς 1.000.000 τετρ. χιλιόμ. (Χαρτ. 33). Μέχρι τοῦ 1961 ἀπετέλει μετὰ τῆς Συρίας τὴν Ἡν. Ἀραβικὴν Δημοκρατίαν.

Φυσικαὶ περιοχαί. Μορφολογία ἔδαφους. Τὴν Αἴγυπτον δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν εἰς δύο φυσικὰς περιοχάς, ἦτοι 1) Τὴν δυναμένην νὰ ἀρδευθῇ ἀπὸ τὸν Νεῖλον Αἴγυπτον. Αὕτη εἶναι : α) Ἡ καθαυτὸς κοιλάς τοῦ Νείλου, ἡ ὁποία, ἀρχομένη ἐκ Ν. ἀπὸ τοῦ Ἀσσουάν, φθάνει μέχρι τοῦ Κατρου καὶ λέγεται "Ανω Αἴγυπτος" καὶ β) Τὸ ἀπὸ τοῦ Κατρου μέχρι τῆς Μεσογείου Δέλτα τοῦ Νείλου, τὸ ὅποιον λέγεται Κάτω Αἴγυπτος (Χαρτ. 33 καὶ 34). Ἡ κοιλάς τοῦ Νείλου καὶ τὸ Δέλτα του, ἔχοντα ἔκτασιν περὶ τὰ 35.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ἔδαφος εὐφο-

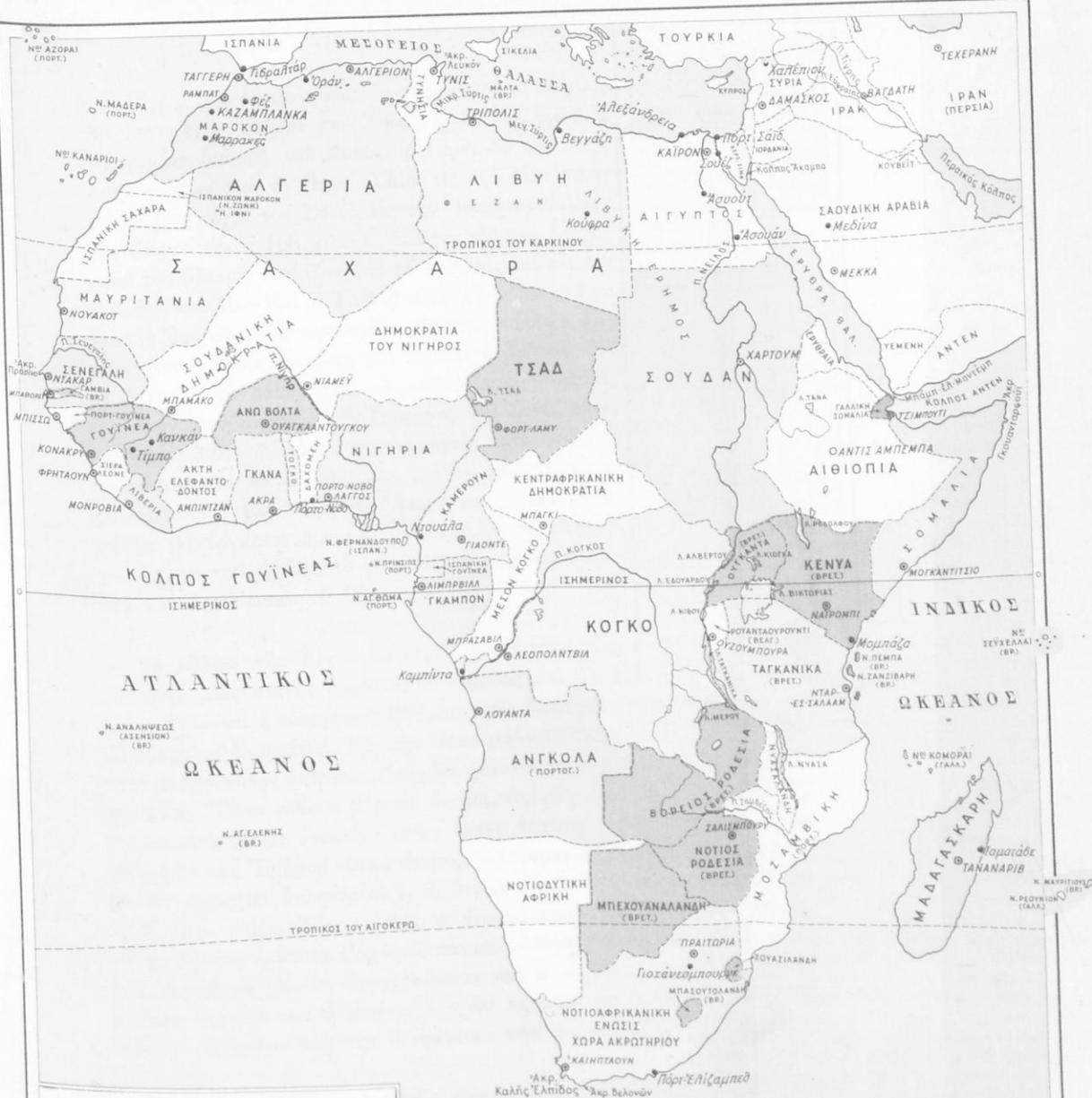

Χαρτ. 34. Αίγυπτος : Φυσικαὶ περιοχαὶ.

10 ἐντολάς. Ἐπὶ τοῦ ὅρους τούτου καὶ εἰς ὕψος 1530 μ. εύρισκεται ἡ περίφημος Μονὴ Σινᾶ, ἡ ὥποια ἐκτίσθη ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ καὶ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὴν Ἀγ. Αἰκατερίνην.

Διώρυξ τοῦ Σουέζ. Εἰς τὸ σημεῖον τῆς συνδέσεως τῆς χερσονήσου τοῦ Σινᾶ μετὰ τῆς Ἀφρικῆς, δῆλ. εἰς τὴν χθαμαλὴν (ὕψος ἀνώτερον

ρώτατον καὶ καλλιεργήσιμον, διότι ἀρδεύεται ἀπὸ τὸν Νεῖλον, εἶναι ἡ κατοικουμένη Αἴγυπτος. 2) Τὴν Δ. καὶ Α. τῆς κοιλάδος καὶ τοῦ Δέλτα τοῦ Νείλου ἔκτασιν, ἡ ὥποια εἶναι μία ἀπέραντος καὶ κατάξηρος "Ερημος, πλὴν ὁλεών τινων π.χ. τῶν ὁλεών Χάργκα καὶ Φαγιούμ. Πρὸς τὰ Δ. ἔκτείνεται ἡ κατάξηρος Λιβυκὴ "Ερημος ἡ Ἀνατολικὴ Σαχάρα. Πρὸς τὰ Α. τῆς κοιλάδος τοῦ Νείλου ὑπάρχει πάλιν "Ερημος, ἡ ὥποια ἔχει ὑψηλὰ καὶ ἀπότομα ὄρη, φθάνοντα μέχρι τῆς Ερυθρᾶς Θαλάσσης. Ταῦτα εἶναι τὰ ὄρη Ντέλφα (2180 μ.) καὶ Σαρίμπ (1880 μ.). Πρὸς τὰ ΒΑ. ἔκτείνεται ἡ Χερσόνησος τοῦ Σινᾶ μὲ τὸ ὄρος Σινᾶ (2602 μ.) ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὥποιού ὁ Μωύσης ἐδέχθη παρὰ τοῦ Θεοῦ τὰς

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Xα

10

πε

στ

το

Αἴτε Εάν

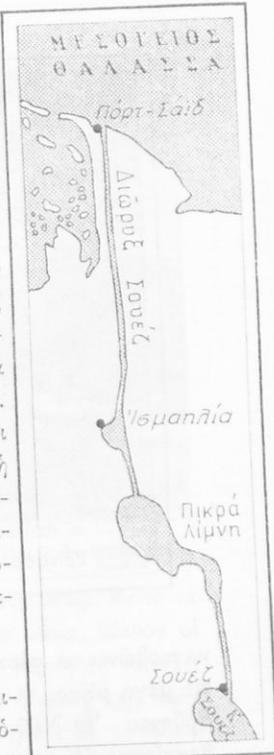
Ωδεις Φ

ΕΠΙΧΟΡΗΜΑΤΑ

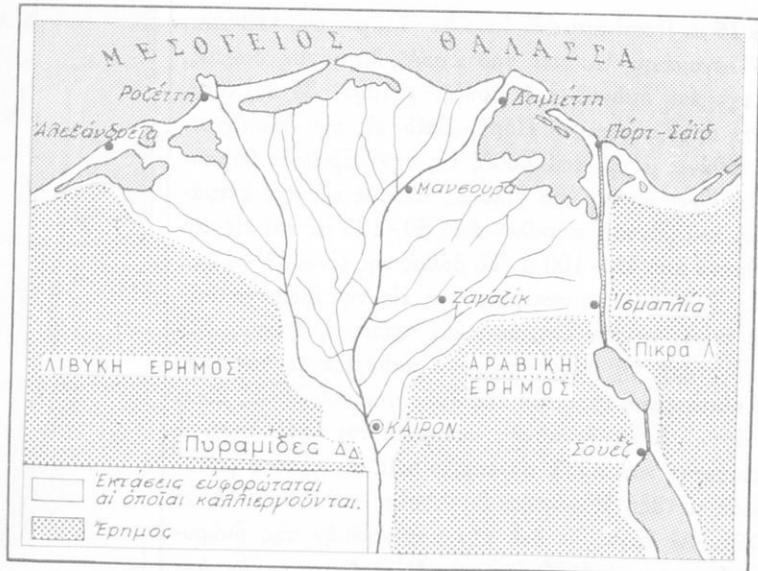
τῶν 16 μ.) καὶ ἀμμώδη λωρίδα γῆς, μήκους 112 χλμ., τὴν λεγομένην Ἰσθμὸν τοῦ Σουέζ, διηγόμενη διώρυξ, ἡ λεγομένη διώρυξ τοῦ Σουέζ. (Χαρτ. 35 καὶ 36). Λίγη ἀρχίζει ἀπὸ τὸ Πόρτ-Σάιδ εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ φθάνει μέχρι τοῦ Σουέζ εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Ἐχει μήκος 168 χιλιομ., πλάτος εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὄρατος, ποικίλον ἀπὸ 80 - 135 μ. καὶ εἰς τὸν πυθμένα ἀπὸ 45 - 100 μ. Τὸ βάθος τῆς εἶναι 11 - 12 μ., ἀλλὰ ἡ διαρκῶς συσσωρευομένη εἰς τὴν διώρυγα ἀμμοὶ τείνει νὰ τὴν ἐπιχώσῃ καὶ πρέπει ἡ διώρυξ, διὰ νὰ διατηρῇ τὸ βάθος τῆς, νὰ καθαρίζεται τακτικά. Ἡ οἰκονομικὴ σημασία τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ εἶναι μεγίστη. Διότι δὲ αὐτῆς συντομεύεται κατὰ πολὺ ἡ ἀπόστασις καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ τὸ κόστος μεταφορᾶς μεταξὺ Εὐρώπης, Ν. Ἀσίας καὶ Ἀπω. Ἀνατολῆς. Αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς διώρυγος ἤρχισαν τὸ 1859 ἀπὸ τὸν Γάλλον μηχανικὸν Λεσέψ καὶ ἐτελείωσαν τὸ 1869.

Τὸ κλῖμα τῆς Αἰγύπτου εἶναι κατάξηρον, ἔξαιρουμένης μᾶς στενῆς παραλιακῆς λωρίδος ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀπλοῦται ἡ εὐεργετικὴ ἐπίδρασις τῆς Μεσογείου. Ποτὲ δὲ προχαίρει σπάνιαι. Εἰς τὴν "Ανω μάλιστα Αἴγυπτον" βρέχει τόσον σπανίως, ὥστε θὰ ἥδυνατο κανεὶς νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν βρέχει ποτέ. "Οταν πνέουν βρόειοι ἄνεμοι, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν Μεσόγειον, ἡ χειρὶς τοῦ οὐρανοῦ εἶναι ἀνεκτή." "Οταν ὅμως ἀρχίσῃ, κατὰ τὴν ἄνοιξιν, νὰ θερμοκρασία εἶναι ἀνεκτή." "Οταν ὅμως ἀρχίσῃ, δηλαδὴ ἀπὸ τῆς Ερήμου νότιος ἄνεμος, δηλαδὴ ἀπὸ τῆς Σιμούν (τὸ πνέοντα ἐκ τῆς Ερήμου νότιος ἄνεμος, δηλαδὴ ἀπὸ τῆς Σιμούν), ἡ θερμοκρασία ὑπερβαίνει ἐνίστε τοὺς ὄποιον σημαίνει δηλητήριον), ἡ θερμοκρασία ὑπερβαίνει ἐνίστε τοὺς 50 K. ὑπὸ σκιάν. Τότε, καθὼς ὁ ἄνεμος παρασύρει καὶ νέφη λεπτοτάτης ἄμμου, ἡ ὄποια εἰσχωρεῖ παντοῦ, ἀκόμη καὶ ἐντὸς τῶν μὲ κλειστής ἄμμου, ἡ ὄποια εἰσχωρεῖ παντοῦ, ἀκόμη καὶ ἐντὸς τῶν μὲ κλειστής ἄμμου, δυσχεραίνεται καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἀναπνοή. Ἡ στὰ παράθυρα οἰκιῶν, δυσχεραίνεται καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἀναπνοή. Ἡ μεγάλη ξηρασία καὶ ἡ σπάνιας βροχῶν κάμνουν τὸ κλῖμα ὑγειεινόν, τὸν οὐρανὸν ἀνέφελον καὶ τὴν διαφάνειαν τῆς ἀτμοσφαίρας μεγάλην.

Ο Νεῖλος. Οὗτος, διαρκῶς ἀγωνιζόμενος πρὸς τὴν ἄμμον τῶν Ερήμων, τὰς ὄποιας διασχίζει καὶ αἱ ὄποιαι ἀπειλοῦν νὰ τὸν καταπίουν,

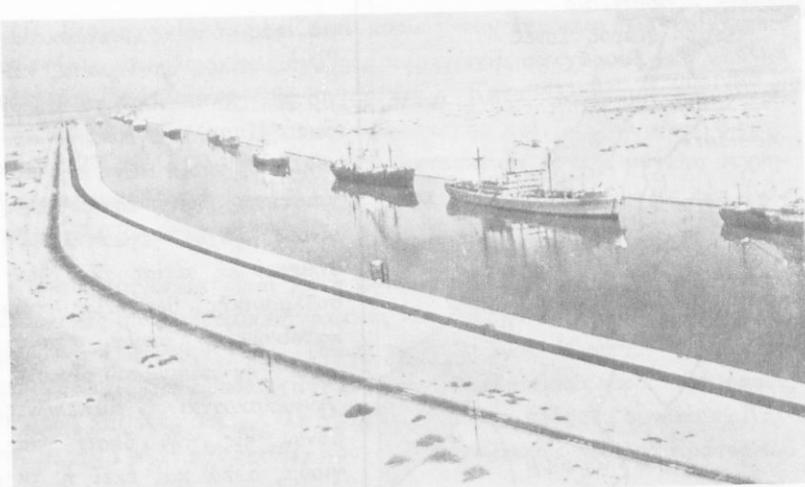

Χαρτ. 35. Διώρυξ Σουέζ.

Χαρτ. 36. Τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου.

κατορθώνει νὰ φέρῃ μέχρι τῆς Μεσογείου, χωρὶς νὰ ἔχῃ παραποτάμους εἰς μέγα μῆκος του, τὰ ỿδατα τῆς Ἀν. Ἀφρικῆς, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἄφθονοι. Ὁ Νεῖλος εἶναι ἡ ζωὴ τῆς Αἴγυπτου. Ἐχει κατ' ἀρχὰς δύο βραχίονας. Ἐκ τούτων ὁ εἰς, πηγάζων ἀπὸ τὴν λίμνην Τάνα τῆς Αιθιοπίας, λέγεται Κυανοῦς Νεῖλος (Χαρτ. 37). Ὁ ἄλλος, πι νάζων ἀπὸ τὴν λίμνην Βικτωρίαν, τῆς περιοχῆς τῶν Μεγάλων λιμνῶν τῆς Α. Ἀφρικῆς, λέγεται Λευκὸς Νεῖλος. Μὲ τὸ μῆκος του τῶν 6.500 χιλ. μ. (ἐκ τῶν ὁποίων μόνον τὰ 1.600 ἀνήκουν εἰς τὴν Αἴγυπτον) ὁ Νεῖλος εἶναι ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τοῦ κόσμου· (μόνον ὁ Μισσισιπῆς, ὥλλα ὁμοῦ μὲ τὸν παραπόταμόν του Μισσούρι, λαμβανόμενος, εἶναι μεγ τλύτερος εἰς μῆκος). Πλωτὸς μέχρι τοῦ Ἀσσουάν (διότι νοτιώτερον σχηματίζει καταρράκτας), διευκολύνει πολὺ τὴν συγκοινωνίαν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἀπὸ τοῦ Κατρου ὁ Νεῖλος ἀρχίζει νὰ διαχωρίζεται εἰς πολλοὺς βραχίονας καὶ δημιουργεῖται οὕτω τὸ εύφορώτατον Δέλτα τοῦ Νείλου, τὸ ὁποῖον συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν εὐφοριώτερων μερῶν τοῦ κόσμου (Χαρτ. 36). Ἀπὸ τοῦ Ὁκτωβρίου μέχρι τοῦ Ἰουλίου τὰ ỿδατα τοῦ Νείλου εἶναι ὀλίγα, ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου ὅμως μέχρι τοῦ Ὁκτωβρίου ὁ ποταμὸς ἔχει πολὺ ὕδωρ καὶ πολλάκις πλημμυρίζει τὰς γύρω του ἐκτάσεις. Διὰ τὴν

Η διάρρυξ του Σουέζ, ή όποια συνδέει την Μεσόγειον μὲ τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν. ἀποφυγὴν πλημμυρῶν καὶ ἀκόμη διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἀρκετὸν ὕδωρ, ὥστε νὰ εἶναι δυναταὶ αἱ ἀρδεύσεις ὅταν ὁ Νεῖλος ἔχει ὀλίγον ὕδωρ, θέλουν οἱ Αἰγύπτιοι νὰ δημιουργήσουν ἀρκετὰ φράγματα καὶ τεχνητὰς λίμνας. Αὕται θὰ δέχωνται τὸ πλεόνασμα τοῦ ὕδατος, ὅταν ὁ Νεῖλος ἔχῃ πόλὺ ὕδωρ, καὶ θὰ ἀποφεύγωνται αἱ πλημμύραι, θὰ διατηροῦν δὲ τὸ ὕδωρ τοῦτο, ὥστε νὰ γίνωνται δι' αὐτοῦ ἀρδεύσεις, ὅταν ὁ Νεῖλος δὲν θὰ ἔχῃ ἀρκετὸν ὕδωρ. Ὑπάρχουν ἡδη ἐν φράγμα παρὰ τὴν πόλιν Σιούτ καὶ ἄλλο παρὰ τὴν πόλιν Ἀσσουάν. Τὸ φράγμα τοῦ Ἀσσουάν εἶναι τὸ μεγαλύτερον (ἔχει μῆκος 1950 μ., ὅψις 45 μ. καὶ πάχος 12 μ.).

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἡ Αἴγυπτος εἶναι χώρα καθαρῶς γεωργικὴ καὶ πλέον τῶν 65% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς εἶναι γεωργοί, οἱ λεγόμενοι Φελλάχοι. Τὸ κυριώτερον προϊὸν εἶναι ὁ βάμβακ, ὁ ὄποιος εἶναι ἀρίστης ποιότητος· ἡ ἀξία τοῦ ἔξαγομένου βάμβακος ἀνέρχεται εἰς τὰ 80% τῆς συνολικῆς ἀξίας ὅλων τῶν ἔξαγομένων ἐξ Αἰγύπτου προϊόντων. Καλλιεργεῖται ἐπίσης ἀραβόσιτος, ὁ ὄποιος μὲ τὰ παραγόμενα ὅσπρια καὶ λαχανικὰ ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων. Σῖτος δχι ἐπαρκῆς διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας. Σακχαροκάλαμον καὶ φοίνικες (χονδραδίες), οἱ ὄποιοι παρέχουν εἰς τοὺς κατοίκους τοὺς θρεπτικοὺς σακχαρούχους καρπούς των, τὰς ἵνας των

Χάρτ. 37. Διαδρομή τοῦ ποταμοῦ Νείλου.

τρέφονται βοοειδῆ, βούβαλοι, πρόβατα, αἴγες, κάμηλοι, ἵπποι, ήμίοναι καὶ ὄντοι. Περισσότερον εἰναι ὀνειποτυμένη ἡ πτηνοτροφία, ίδιως ἡ τοιχύτη ὄρνιθων καὶ περιστερῶν. Οἱ λιθίες ἀρθροοῦν καὶ ἡ ἀλιεία ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν.

Όρυκτὸν πλοῦτον ἡ Αἰγύπτος δὲν ἔχει.

μὲ τὰς ὁποίας κατασκευάζονται πῖλοι, ὑποδήματα, κάνιστρα, κλπ. καὶ τὸ ξύλον των. Ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου, ἡ ὅποια κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἔδιδεν ἔξαιρετικοὺς οἴνους, ἔχει ἐγκαταλειφθῆ σήμερον ἐξ αἰτίας τῆς Μουσουλμανικῆς θρησκείας τῶν κατοίκων, ἡ ὅποια ἀπαγορεύει τὴν πόσιν τοῦ οἴνου.

Άνευρίσκονται ἀμπελῶνες μόνον εἰς τὴν ὅασιν Φαγιούμ, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἡ ἀμπελὸς καλλιεργεῖται μόνον διὰ τὴν παραγωγὴν ἐπιτραπεζίων σταφυλῶν. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης τὰ γεώμητρα καὶ ἡ ὄρυζα εἰς τὰς παρακτίους ἑλώδεις περιοχάς, εἰς ποσότητας ὥστε νὰ γίνεται καὶ ἔξαγωγὴ τῆς. Προσπάθειαι ἐγκλιματισμοῦ τοῦ καπνοῦ ἀπέτυχον καὶ τὰ καπνὰ τῆς ὑπαρχούσης σημαντικῆς καπνοβιομηχανίας τῆς Αἰγύπτου εἰσάγονται ἐξ Ἐλάχιδος καὶ Τουρκίας.

Ἡ κτηνοτροφία κατέχει δευτερεύουσαν θέσιν. Ἐκ-

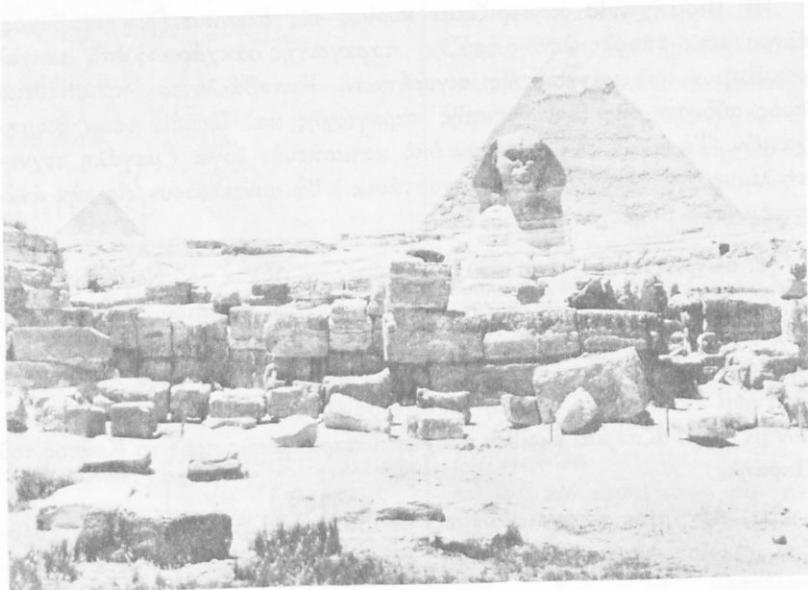
Η Βιομηχανία περιορίζεται κυρίως εἰς ἐκκοκιστήρια βάμβακος, ἔργοστάσια ἀποφλοιώσεως δρύζης, παραγωγῆς σακχάρεως ἀπὸ σακχαροκάλαμον καὶ κατασκευῆς σιγαρέττων. Καταβάλλονται προσπάθειαι πρὸς αὔξησιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ ὕδρυσιν νέων βιομηχανιῶν. Τὰ παρὸ τὸ Ἀσσουάν ὑπὸ κατασκευὴν ἔργα (μεγάλη τεχνητὴ λίμνη καὶ ὑδροηλεκτρικὰ ἔργοστάσια) θὰ συντελέσουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας.

Ἡ συγκοινωνία εἶναι καλὴ μόνον εἰς τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου· γίνεται μὲ ἀρκετὰς σιδηροδρομικὰς γραμμὰς καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ. Μία γραμμὴ, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ Κατρου, φθάνει εἰς τὴν "Ανω Αἴγυπτον καὶ ἐκεῖθεν προχωρεῖ εἰς τὸ Σουδάν, ἀφοῦ ἀφίσει διακλαδώσεις πρὸς τὰς ὁάσεις Φαγιούμ καὶ Χάργικα. "Αλλη γραμμὴ, χωροῦσα πρὸς Α., συνδέει τὸ Κάτρον μὲ τὴν Γάζαν καὶ ἐκεῖθεν προχωρεῖ παραλιακῶς πρὸς τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραήλ.

Ἡ Αἴγυπτος ἔξαγει κυρίως βάμβακα καὶ βαμβακόσπορον, ὅρυζαν, πρώιμα λαχανικά, γεώμηλα, σησάμι, χουρμάδες, δέρματα καὶ σιγαρέττα.

Εἰσάγει κυρίως ἄνθρακας, πετρέλαιον καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα. Τὸ μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐμπόριον εἶναι ἀρκετὰ σημαντικόν. Ἐξάγει εἰς τὴν Ἑλλάδα βαμβακόσπορον, γεώμηλα, χουρμάδες, σησάμι καὶ πρώιμα λαχανικά καὶ εἰσάγει ἐξ Ἑλλάδος σταφυλάς, ξηρούς καρπούς, σάπωνα καὶ χημικὰ λιπάσματα.

Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ο πληθυσμὸς τῆς Αἴγυπτου ἀνέρχεται εἰς 25.000.000 (πυκνότης 25 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). "Αν ὅμως ληφθῇ ὃπ' ὅψιν ὅτι ἐκ τῆς ὅλης Αἰγύπτου κατοικεῖται μόνον ἡ κοιλάς καὶ τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου, ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ φθάνει τοὺς 500 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ. καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ θεωρῆται ἡ Αἴγυπτος ὡς μία ἐκ τῶν πυκνότερον κατοικουμένων χωρῶν τοῦ κόσμου. Ἡ μεγίστη πλειονότης τῶν κατοίκων τῆς εἶναι Φελλάχοι (γεωργοί), Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα ὑπάρχουν ὅμως καὶ περὶ τὸ 1.500.000 Χριστιανοὶ (Μορογούσται), οἱ δόποιοι λέγονται Κόπται. Εἰς τὰς παρυφὰς τῆς Ἐρήμου ζοῦν καὶ μερικοὶ Βεδουΐνοι, Ἀραβικῆς καταγωγῆς, οἱ δόποιοι εἶναι κτηνοτρόφοι καὶ διάγουν νομαδικὴν ζωὴν. Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ. Εἰς τὴν Αἴγυπτον ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ Εὐρωπαῖοι, μεταξὺ δὲ

Τὸ δύκιδες ἐρυθρωπὸν ἄγαλμα τῆς Σφιγγός καὶ δημιουργήσει ἑκεῖ
πυραμίδων εἰς τὴν Αἴγυπτον.

τούτων περὶ τοὺς 100.000 "Ελληνες, οἱ ὁποῖοι ἔχουν δημιουργήσει ἑκεῖ
ἀκμαζούσας παροικίας, μὲ ἴδια τῶν Νοσοκομεῖα, Σχολεῖα, Ἐκκλησίας,
κλπ. ἴδιως εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ Κάιρον. Γενικῶς οἱ κάτοικοι τῆς Αἰ-
γύπτου, οἱ ὅποιοι ἐδημιουργησαν δεξιόλογον πολιτισμόν 3.500 ἥδη ἔτη
π.Χ., ἔχουν ὑποστῆ μεγάλην ἐπιμιξίαν μὲ τοὺς "Αραβαῖς, τόσον ὡστε
θεωροῦνται ως Ἀραβικὸς λαός. Ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλήν, ὑπάρχει
ὅμως εἰς αὐτοὺς καὶ ἀρκετὸν Νεγρικὸν αἷμα καὶ Νεγρικὰ χαρακτηρι-
στικά, ἴδιως εἰς τοὺς γειτονεύοντας μὲ τὸ Σουδάν, λόγῳ τῆς ἑκεῖ μεγάλης
ἐπιμιξίας των μὲ Νέγρους.

Σπουδαιότεραι πόλεις τῆς Αἰγύπτου. Εἰς τὴν Κάτω Αἴγυπτον :
Τὸ **Κάιρον**, πρωτεύουσα τῆς Δημοκρατίας (3.050.000 κ.), εύρισκόμε-
νον δὲ λίγον βορείως τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας Μέμφιδος. Μὲ τὰ τεμένη
(τζαμιά) καὶ τὰ Ἀραβικῆς τεχνοτροπίας μνημεῖα του, εἶναι ἀπὸ τὰς
ώραιοτέρας Μουσουλμανικὰς πόλεις. Εἰς τὰ Δ. τῆς πόλεως καὶ εἰς τὰς
παρυφὰς τῆς Ἐρήμου εὑρίσκεται τὸ δύκιδες ἐρυθρωπὸν ἄγαλμα τῆς

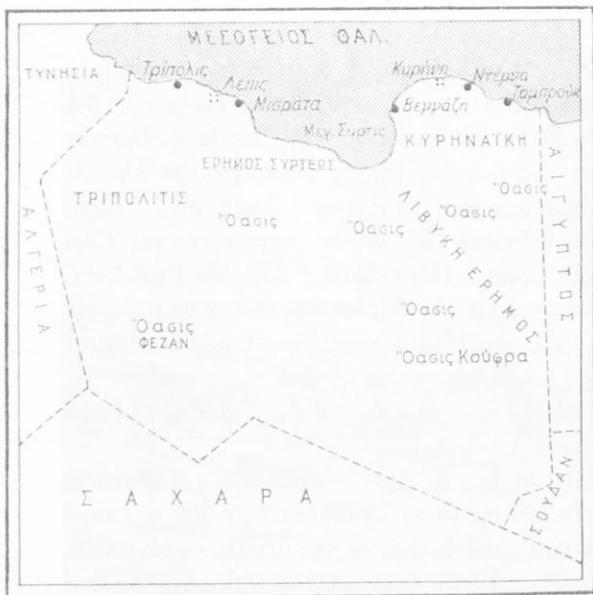
Σφιγγός καὶ αἱ Πνυραμίδες. Ἀλεξάνδρεια, ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις τῆς Αἰγύπτου (1.400.000 κ.) καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμήν της, διὰ τοῦ ὅποιού διεξάγονται τὰ 80% τοῦ ἐμπορίου της. Ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον ἐπὶ στενῆς λωρίδος γῆς, ἡ ὅποια χωρίζει τὴν λίμνην Μαριούτ (Μαρεώπιτα) ἀπὸ τὴν Μεσόγειον (Χαρτ. 33). Ἐχει, ὅπως καὶ τὸ Κάιρον, ἀκμάζουσαν Ἑλληνικὴν παροικίαν καὶ εἶναι ἔδρα τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. **Πόρτ-Σάιδ** (230.000) καὶ **Σουέζ** (160.000 κ.) λιμένες, ὁ πρῶτος εἰς τὴν ἔξοδον τῆς διώρυγος πρὸς τὴν Μεσόγειον καὶ ὁ δεύτερος εἰς τὴν ἔξοδον πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν. **Ισμαηλία** (25.000), σιδηροδρομικὸς κόμβος εἰς τὸ μέσον τῆς διώρυγος. **Μανσούρα** (150.000 κ.) καὶ **Ζαγαζίκ** (120.000 κ.) κέντρα ἐμπορίου βάμβακος.

Εἰς τὴν Ἀνω Αἴγυπτον : **Σιούτ** (ἡ Ἀσσιούτ, 120.000 κ.) Φαγιούμ (100.000 κ.) εἰς τὴν ὁμώνυμὸν της ὄασιν. **Ασσουάν** (27.000 κ.) παρὰ τὴν ἀρχαίαν Συήνην καὶ πλησίον τοῦ ὁμώνυμου τῆς μεγάλου φράγματος. **Λουξορ** (25.000 κ.) πλησίον τῶν ἀρχαίων Θηβῶν, μὲ μεγαλοπρεπῆ ἔρειπια ἀρχαίων ναῶν.

Εἰς τὴν Χερσόνησον τοῦ Σινᾶ : Ἡ χερσόνησος τοῦ Σινᾶ κατοικεῖται ἀπὸ νομάδας Βεδουΐνους καὶ μόνον εἰς τὰ πρὸς τὴν Μεσόγειον παράλιά της ὑπάρχουν δύο ἀξιόλογοι πόλεις. Αὗται εἶναι τὸ Ἐλ - Ἀρίς καὶ ἡ Γάζα εἰς τὸν ὁμώνυμον διάδρομον, ὁ ὅποιος εἶναι ἡ ἀφορμὴ διαρκῶν προστριβῶν καὶ ἐρίδων μεταξὺ Αἰγύπτου καὶ Ἰσραήλ.

Λ Ι Θ Υ Ν

Ἡ Λιβύη, πρώην Ἰταλικὴ ἀποικία, ἐγένετο ἀνεξάρτητον κράτος ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 1952. Ἐχουσα ἔκτασιν 1.760.000 τετρ. χιλιομ. συνορεύει πρὸς Α. μὲ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὸ Σουδάν, πρὸς Δ. μὲ τὴν Τυνησίαν, Ἀλγερίαν καὶ Σαχάραν, πρὸς Ν. μὲ τὴν Σαχάραν καὶ πρὸς Β. βρέχεται ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Πρὸς τὴν Μεσόγειον δὲν παρουσιάζει μεγάλον θαλάσσιον διαμελισμόν· σχηματίζεται ἐκεῖ μόνον εἰς σησιάζει μεγάλον κόλπος, ἡ **Μεγάλη Σύρτις** (Χαρτ. 38). Ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο τημήματα, τὴν **Τριπολίτιδα** πρὸς τὰ δυτικὰ καὶ τὴν **Κυρηναϊκὴν** πρὸς τὰ Ἀνατολικά. Οἱ ἄμμοι τῆς Ἐρήμου προεκτείνονται εἰς τὴν Λιβύην εἰς πολλὰ μέρη, ὅπως π.χ. εἰς τὸν κόλπον τῆς Σύρτεως, μέχρι τῆς θαλάσσης καὶ διὰ τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς προέκτασις τῆς Ἐρήμου Σαχάρας.

Χαρτ. 38. Λιβύη.

καὶ δημητριακά. Εἰς τὴν στεππώδη ζώνην καλλιεργοῦνται ὀλίγα δημητριακά, διότι αὕτη χρησιμοποιεῖται κυρίως διὰ τὴν κτηνοτροφίαν, ἡ ὥποια κατέχει πρωτεύουσαν θέσιν εἰς τὴν Λιβύην. Διατρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ αἴγες καὶ κατὰ δεύτερον λόγον κάμηλοι καὶ ὄνοι· οἱ ποιμένες εἶναι γενικῶς νομάδες. Ἡ ἀλιεία εἶναι ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένη, διότι τὰ παράλια ἔχουν ἀρκετοὺς ἰχθῦς, καὶ σπόγγους· μέχρις ἐκεῖ μεταβαίνουν δι’ ἀλιείαν σπόγγων καὶ "Ἐλληνες σπογγαλεῖς" (ἰδίως Καλύμνιοι). Ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι ἡ Λιβύη ἔχει πλουσίας πετρελαιοπηγάς, ἔχουν δὲ ἀνακαλυφθῆ μέχρι τοῦδε τοικῦνται, αἱ ὥποια ἔχουν τεθῇ ὑπὸ ἐκμετάλλευσιν.

Ἡ Συγκοινωνία εἶναι ἀρκετὰ καλὴ μόνον εἰς τὴν παραλιακὴν ζώνην. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι ὑποτυπώδης, διεξαγομένη κυρίως διὰ καραβανίων. Αἱ σπουδαιότεραι ἐκ τῶν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας δάσεων εἶναι αἱ ὥποιας Φεζάν καὶ Κούφρα.

Ἐξάγει ἡ Λιβύη κρέατα, ζῷα, δέρματα, ἔριον, ἰχθῦς σπόγγους, καπνὸν καὶ χουρμάδες.

Εἰσάγει σίτον καὶ βιομηχανικὰ προϊόντα. Εἰς τὴν Ἐλλάδα ἔξαγει κυρίως σφάγια καὶ δέρματα.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἀλιεία. Τὸ δυνάμενον νὰ καλλιεργηθῇ ἔδαφος εἶναι μία στενὴ ἡλιοίς γῆς, ἐκτενομένη κατὰ μῆκος τῆς παραλίας. Νοτίως τῆς ζώνης ταύτης ἐκτείνεται μία ζώνη στεππώδης καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ μεγάλη Λιβυκὴ Ἐρημός μέ τινας ὥρσεις ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Εἰς τὴν παραλιακὴν καλλιεργήσιμον ζώνην καλλιεργοῦνται ἐλαῖαι, ὅμπελοι, συκαῖ, ἀμυγδαλαῖ, ἐσπεριδοειδῆ, μορέαι, φοίνικες, καπνὸς

Πληθυσμὸς καὶ Κάτοικοι. Πόλεις. Ὁ πληθυσμὸς ἀνερχόμενος εἰς 1.200.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ μικροτέρα τοῦ 1 κ. κατὰ τετρ. χλ.) συγκεντροῦται σχεδὸν διάλογος εἰς τὴν παραλιακὴν ζώνην. Οἱ κάτοικοι εἶναι **Βέρβεροι** (αὐτόχθονες), Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα, ὄμιλοι δὲ τῆς Ἀραβικῆς.

Εἰς τὴν Κυρηναϊκὴν καὶ τὴν Τριπολίτιδα εἰχον ιδρύσει, κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, οἱ "Ἐλληνες πόλεις εὐημερούσας. Εἶναι γνωστὴ ἡ μεγάλη καὶ εὐδαίμων Κυρήνη καὶ ἐπὶ Ηπολεμαίων ἡ Κυρηναϊκὴ Πεντάπολις (5 πόλεις) ἀναπτύξασαι ἴσχυρὸν ἐμπόριον καὶ σημαντικὸν Ἐλληνικὸν πολιτισμόν. Πόλεις ἔδρυσαν ἐκεῖ βραδύτερον καὶ οἱ Ρωμαῖοι. Αἱ πόλεις ὅμως αὔταις κατεστράφησαν ἀργότερον μὲ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Ἀράβων. Σήμερον αἱ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : Ἡ Τρίπολις (140.000 κ.) τέως πρωτεύουσα τοῦ Βασιλείου· ἔχει ὡραῖα κτίρια (κατασκευασθέντα ἀπὸ τοὺς Ἰταλούς), καθὼς καὶ λιμένα. Διαμένουν εἰς αὐτὴν καὶ ὀλίγοι Ἐλληνες. **Μισράτα** (40.000 κ.), **Βεγγάζη** (80.000 κ.) καὶ **Ντέρνα** (16.000 κ.) λιμένες εἰς τὴν Κυρηναϊκήν. Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ 1961 ὡρίσθη ὡς πρωτεύουσα τῆς Λιβύης ἡ **Ἐλ - Μπεΐδα**.

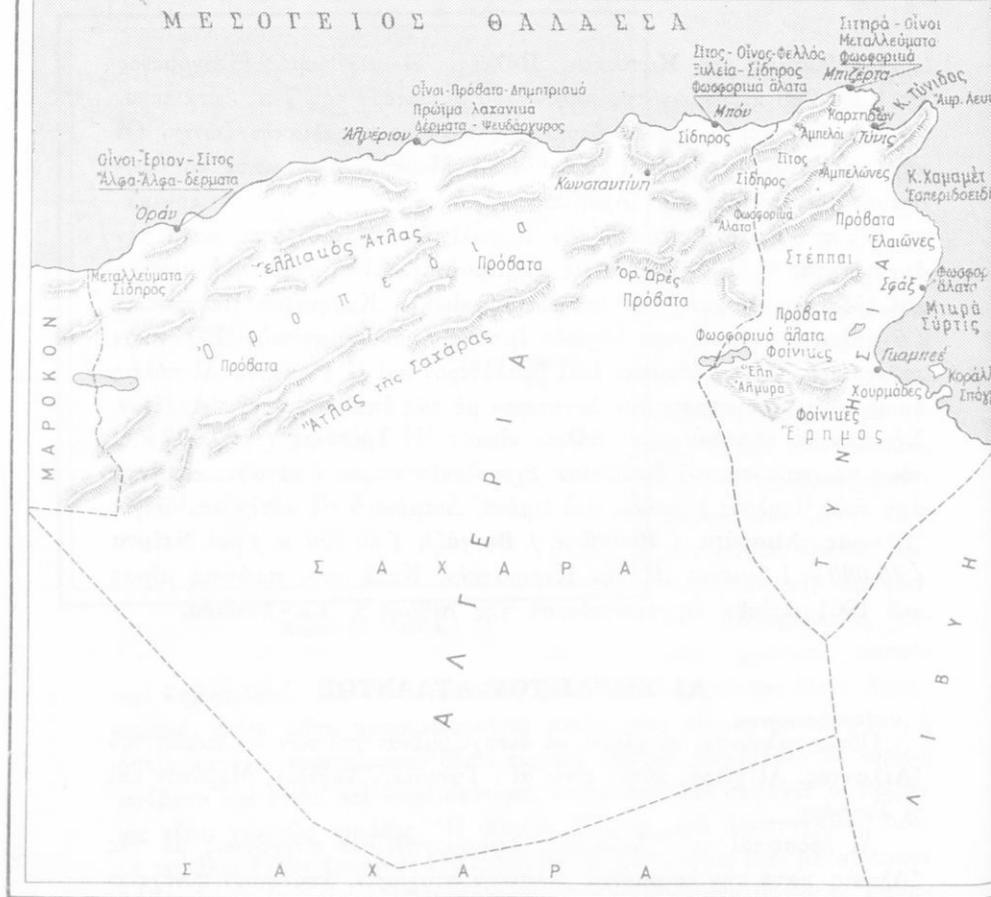
ΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΟΥ ΑΤΛΑΝΤΟΣ

Οὕτω καλοῦνται κι χῶραι, κι διασχιζόμεναι ὑπὸ τῶν ὁροσειρῶν τοῦ **Ατλαντος**. Αἱ χῶραι αὔταις εἶναι αἱ : Τυνησία, Ἀλγερία, Μαρόκον καὶ ἡ Ταγγέρη.

Αἱ ὁροσειραὶ τοῦ "Ατλαντος, δημιουργηθεῖσαι συγχρόνως μὲ τὰς "Αλπεις, κατὰ τὴν λεγομένην Ἀλπικὴν πτυχῶσιν, ἀποτελοῦν συνέχειαν τῶν Ἰταλικῶν Ἀπεννίνων καὶ συνεχίζονται καὶ ἐντὸς τῆς Ἰσπανίας μὲ τὴν ὁροσειρὰν τῆς Σιέρρα - Νεβάδα. Ὑψηλοτέρα ἐκ τῶν ὁροσειρῶν τοῦ "Ατλαντος εἶναι ὁ **Υψηλὸς ἢ Μέγας Ατλας** (4250 μ.), δ ὅποιος εὑρίσκεται εἰς τὸ Μαρόκον.

Τυνησία

Θέσις. Εκτασις. Πληθυσμός. Ἡ Τυνησία, Γαλλικὴ ἀποικία πρότερον, ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἀπὸ τοῦ 1957 καὶ εἶναι μία ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εύρισκομένη μεταξὺ τῆς Λιβύης, τῆς Ἀλγερίας καὶ τῆς Μεσογείου ἔχει ἔκτασιν 156.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυ-

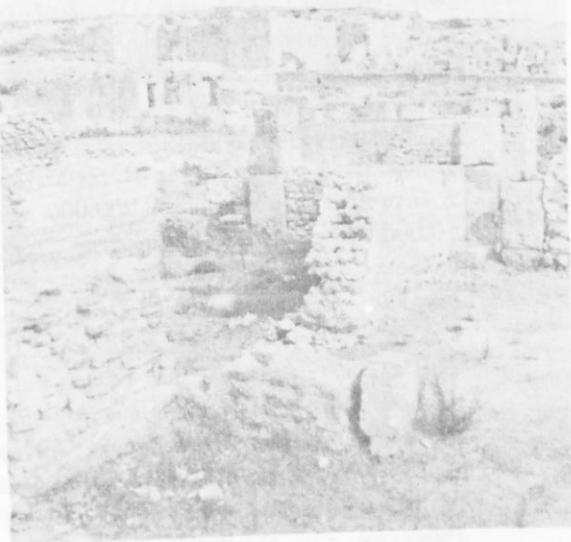
Χαρτ. 39. Τυνησία και Ἀλγερία.

συμὸν 4.000.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 25). Ὁ Ἀττας φθάνει μέχρι τῶν βορείων παραλίων τῆς Τυνησίας, ἔκτεινόμενος παραλλήλως πρὸς αὐτά, ὡστε νὰ καθίσταται δύσκολος ἡ διείσδυσις εἰς τὴν χώραν ἀπὸ τὴν πλευρὰν αὐτήν. Πρὸς τὰ ἀνατολικά της ὅμως, τὰ δρη δὲν ἔκτεινονται παραλλήλως πρὸς τὴν ἀκτὴν καὶ ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸῦ εἶναι εύκολος ἡ διείσδυσις. Πρῶτοι εἰσέδυσαν εἰς τὴν Τυνησίαν οἱ Φοίνικες (12 π. X. αἰών) καὶ κατὰ τὸν 8ον π. X. αἰώνα ἔκτισαν εἰς τὰ βόρεια παράλια τῆς τὴν Καρχηδόνα (μεταξὺ Μπιζέρτας καὶ Τύνιδος). Οἱ Ρωμαῖοι ἐν συνεχείᾳ νικήσαντες τοὺς Καρχηδονίους καὶ καταστρέψαντες τὴν Καρχη-

δόνα εγκατεστάθησαν αύτοί εἰς Τύνιδα, ίδρυσαντες ἐκεῖ Ρωμαϊκὴν ἐπαρ-
χίαν, τὴν ὅποιαν ἔλεγον 'Αφρικανικὴν 'Επαργίαν. Παντοῦ τῆς χώρας
σώζονται ἑρείπια Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς, ἑρείπια πόλεων, δεξαμενῶν, ὁρ-
θευτικῶν ἔργων κλπ. 'Επέδραμον ὄμως ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν χώραν οἱ
Βάνδαλοι, οἱ "Αραβες καὶ οἱ Τοῦρκοι καὶ ὅλοι οἱ ἐπιδρομεῖς αὐτοὶ κατέ-
στρεψαν τὰ διάφορα ἔργα, τὰ ὅποια εἶχον κατασκευάσει οἱ Ρωμαῖοι
καὶ ἡρήμωσαν τὴν χώραν, η ὅποια μετεβλήθη τελικῶς (ὅτε εύρισκετο
ὑπὸ τοὺς Τούρκους καὶ πρὸ τῆς καταλήψεως της ἀπὸ τοὺς Γάλλους)
εἰς ὄρμητήριον τῶν τρομερῶν Τυνησίων ἢ Βερβερίων πειρατῶν.

Μορφολογία ἑδάφους. Γεωργία. Κτηνοτροφία. Αἱ ὁροσειραὶ
τοῦ "Ατλαντος, ἀρχόμεναι ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριον Λευκόν, τὸ βορειότερον τῆς
'Αφρικῆς, συνεχίζονται πρὸς τὰ Α. εἰσχωροῦσαι εἰς τὴν 'Αλγερίαν καὶ
Τυνησίαν. Μεταξὺ τῶν ὁροσειρῶν ὑπάρχουν κοιλάδες εὔφοροι καὶ ὀροπέ-
δια καὶ πρὸς τὰ ἀνατολικὰ τῆς χώρας πεδιναὶ ἐκτάσεις, ὅπου τὸ μεσογει-
ακὸν κλῖμα εὐνοεῖ καλλιεργείας φυτῶν μεσογειακῶν. Καλλιεργοῦνται δη-
μητριακά, ἀμπελοί, ἐλαῖαι, ὀ-
πωροφόρα δένδρα καὶ εἰς τὰ
ἐσωτερικὸν φοίνικες. Εἰς τὰ
ὅρη, αἱ πίπτουσαι βροχαί, αἱ
ὅποιαι εἶναι ἀρκετά, εύνοοῦν
τὴν Ὂπαρξιν δασῶν, μεταξύ
τῶν ὅποιων καὶ τοιούτων ἐκ
φελλοδρυῶν. Εἰς τὸ ἐσωτερι-
κὸν τῆς χώρας τὸ κλῖμα γί-
νεται στεππῶδες, διὰ νὰ κατα-
λήξῃ εἰς ἐρημικόν. Εἰς τὰς
στεππώδεις ἐκτάσεις ὀχυράζει
ἡ κτηνοτροφία, κυρίως κίγλων
καὶ προβάτων καὶ κατὰ δεύτε-
ρον λόγον δηνων, ἥμινων καὶ
εἰς τὰ νότια καὶ καμήλων.

**Ἡ ἀλιεία καὶ ἡ σπογγα-
λιεία** ἔχουν μεγάλην ἀνάπτυ-
ξιν, διότι ὑπάρχουν εἰς τὰ πα-
ράλια ἀφθόνως ἰχθύες καὶ

Ἐρείπια τῆς Καρχηδόνος.

σπόγγοι εξαιρετικῆς ποιότητος, διὰ τὴν ἀλιείαν τῶν ὄποιών μεταβαίνουν μέχρις ἐκεῖ καὶ Ἐλληνες σπογγαλιεῖς. Υπάρχουν ἀρκετὰ μεταλλεύματα σιδήρου καὶ φωσφορικῶν ἀλάτων, τὰ ὅποια χρησιμοποιοῦνται ὡς λιπάσματα, ἡ βιομηχανία δημιώς δὲν εἶναι ἀνεπτυγμένη.

Ἐξάγει ἡ Τυνησία σιτηρά, οἶνον, ἑλαιόλαδον, χουρμάδες, ζῶντα ζῷα, δέρματα, ἔριον, ἵχθυς, σπόγγους, φωσφορικὰ ἀλάτα καὶ μεταλλεύματα.

Εἰσάγει βιομηχανικὰ προϊόντα, καφέν, τέιον, σάκχαριν.

Κάτοικοι καὶ πόλεις. Οἱ κάτοικοι προέρχονται ἐξ ἐπιμεξίας τῶν αὐτοχθόνων Βερβέρων μὲ τοὺς Ἀραβας, οἱ ὄποιοι τοὺς κατέκτησαν καὶ τοὺς ἐπέβαλον τὴν γλῶσσαν των καὶ τὴν θρησκείαν των.

Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ **Θρησκεία** ὁ Μωχεθανισμός. Εἰς τὴν γώραν ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ Ἰταλοί, Μαλτέζοι καὶ Γάλλοι.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: Ἡ Τύνις (680.000 κ.) πρωτεύουσα καὶ ἀσφαλέστατος λιμήν. Ἄσφαλτες λιμένες εἶναι ἡ **Μπιζέρτα** (45.000 κ.) καὶ τὸ **Σφάξ** (65.000 κ.). Ἡ **Γκαμπές** (25.000 κ.) εύρισκομένη εἰς τὸ βάθος τοῦ κόλπου τῆς Μικρᾶς Σύρτεως, εἰς τὸ κέντρον δάσεως.

Ἄλγερία

Ἐκτασις. Πληθυσμός. Ἡ Ἀλγερία ἔχει ἔκτασιν 208.000 τετρ. χιλιομ. μετὰ τοῦ τμήματος δὲ τῆς Σαχάρας, τὸ ὅποιον ἀνήκει εἰς αὐτήν, ἡ ἔκτασίς της φθάνει τὰ 2.200.000 τετρ. χιλιομ. Οἱ πληθυσμὸς εἶναι 10.000.000 κ., κατὰ πλειονότητα Ἀραβες (περὶ τὰ 6.000.000). Οἱ ὑπόλοιποι κάτοικοι εἶναι Βέρβεροι, αὐτόχθονες (οἱ Ἀραβες μετέβησαν καὶ ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ ὡς κατακτηταί) καὶ Εύρωπαιοι, ίδιως Γάλλοι, ὑπολογιζόμενοι εἰς πλέον τοῦ 1.000.000. Ἡ Ἀλγερία ἔθεωρεῖτο ὡς Γαλλικὸν μητροπολιτικὸν ἔδαφος καὶ οἱ κάτοικοι τῆς ἦσαν Γάλλοι ὑπήκοοι. Διηρεῖτο εἰς 3 Νομοὺς ἢτοι τοὺς Νομοὺς Ἀλγερίου, Ὁράν καὶ Κωνσταντίνης καὶ τὴν λεγομένην Ἀλγερίαν τοῦ Νότου, ἡ ὄποια περιλαμβάνει τὸ εἰς τὴν Ἀλγερίαν ἀνήκον μέρος τῆς Σαχάρας. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀλγερίας μετὰ σκληροὺς ἀγῶνας κατά τῶν Γάλλων κατακτητῶν ἀπέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των καὶ ἀποτελοῦν σήμερον Ἀνεξάρτητον Κράτος.

**Μορφολογία ἔδα-
φους. Κλῖμα.** Ο "Α-
τλας ἐκ τῆς Τυνησίας
προχωρεῖ καὶ εἰς τὴν
'Αλγερίαν, ὅπου χωρί-
ζεται εἰς τὸν λεγόμενον
Τελλιακὸν "Ατλαντα, ὅ-
στις φθάνει μέχρι τῆς
θαλάσσης, καὶ εἰς τὸν
"Ατλαντα τῆς Σαχάρας.
Μεταξὺ τῶν δύο ὁροσει-
ρῶν ὑπάρχει μία περιοχὴ
ὁροπεδίων (Χαρτ. 39).
Ο Τελλιακὸς "Ατλας
δέχεται ἀρκετὰς βροχάς,
λόγῳ τῆς γειτνιάσεως
του μὲ τὴν Μεσόγειον
καὶ ἔχει ἀρκετὰ δάση,
μεταξὺ δὲ τούτων καὶ δάση φελλοδρυῶν. Ο "Ατλας τῆς Σαχάρας δέχεται
ἐλαχίστας βροχάς, νοτίως δὲ τούτου αἱ βροχαὶ δὲν φθάνουν τὰ 0,25 μ.
ἐπησίως καὶ ἀρχίζει πλέον ἡ **Ἐρημος τῆς Σαχάρας**. Γενικῶς τὸ **κλίμα**
μεσογειακὸν εἰς τὰ παράλια, μεταβάλλεται, καθ' ὅσον προχωροῦμεν
πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, εἰς στεππῶδες καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς
έρημικόν.

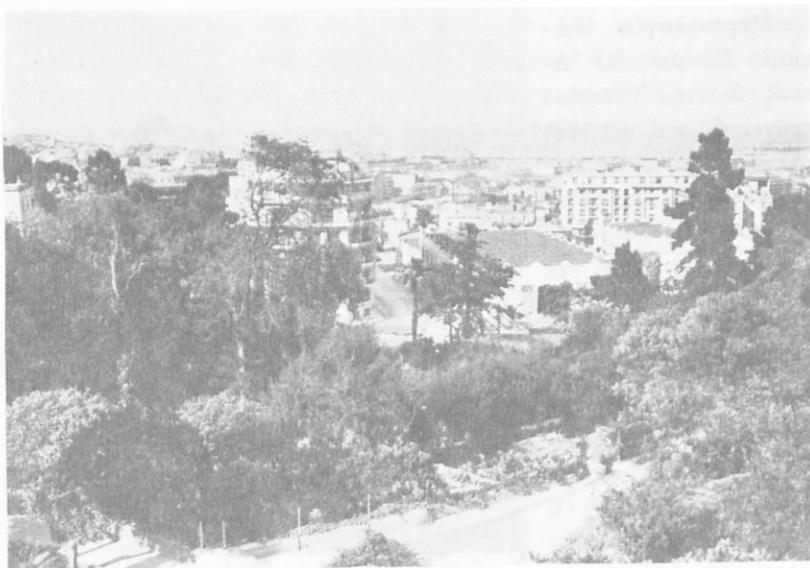

"Αραβες νομάδες τῆς 'Αλγερίας.

Η Γεωργία κατέχει τὴν πρώτην θέσιν καὶ καλλιεργοῦνται κυρίως
φυτά ευδοκιμοῦντα εἰς τὸ μεσογειακὸν κλῖμα. Καλλιεργοῦνται ὅμως μὲ
πρωτόγονα κατὰ τὸ πλεῖστον μέσα, πλὴν τῶν μεγάλων ἀγροκτημάτων,
τὰ ὅποια ἐκμεταλλεύονται Γάλλοι. Καλλιεργοῦνται δημητριακά, ἄμπε-
λοι, ἐλαῖαι, συκαὶ, ἐσπεριδοειδῆ, καπνός, βάμβαξ, λαχανικὰ καὶ ὄπω-
ροφόρα δένδρα.

Η Κτηνοτροφία εἶναι κυρίως νομαδικὴ τοιαύτη προβάτων.
Εἰς τὴν Ν. 'Αλγερίαν, ὅπου αἱ βροχαὶ σπανίζουν, γίνονται καλλιέρ-
γειαι μόνον εἰς τὰς δάσεις μὲ ἐπικρατοῦν φυτὸν τὸν φοίνικα (χουρ-
μαδία).

Ο δρυκτὸς πλοῦτος εἶναι ἀξιόλογος καὶ ὑπάρχουν εἰς τὴν 'Αλγε-

„Αποψίς τοῦ Ἀλγερίου πρωτευούσης τῆς Ἀλγερίας.

ρίαν ἀρκετὰ μεταλλεύματα καὶ ἄφθονα φωσφορικά ἄλατα, χρησιμοποιούμενα κυρίως ὡς λιπάσματα.

Ἡ Βιομηχανία ἔχει ἐλαχίστην ἀνάπτυξιν, περιοριζομένη κυρίως εἰς τὴν κατασκευὴν ταπήτων, δερματίνων εἰδῶν, τοιούτων ἀπὸ φυσικὰς ἔνας, προερχομένας ἀπὸ τοὺς φοίνικας, καθὼς καὶ φέλλοι ἀπὸ τὰς φελλοδρῦς.

Ἐξάγονται μεταλλεύματα, οῖνοι, ἔλαιον, σιτηρά, ὄπωραι, λαχανικά, φελλός, ζῷα, ἔρια καὶ δέρματα καὶ εἰσάγονται εἴδη βιομηχανικὰ καὶ ἀποικιακά.

Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ Θρησκεία ὁ Μωαμεθανισμός.

Σπουδαιότεραι πόλεις : Ἀλγέριον (800.000 κ.) πρωτεύονσα τοῦ ὁμωνύμου Νομοῦ καὶ ὅλης τῆς Ἀλγερίας. Κέντρον πειρατῶν παλαιότερον (τῶν περιφήμων Ἀλγερίνων πειρατῶν), εἶναι σήμερον θυμάσιος λιμὴν καὶ ὀραία πόλις, ὀνομαζομένη Λευκὴ πόλις ἐξ αἰτίας τῶν καταλεύκων οἰκιῶν της. Τὸ Οράν (390.000 κ.) πρωτεύονσα τοῦ ὁμωνύμου Νομοῦ, εἶναι ἀξιόλογος λιμὴν. Μπόν (150.000 κ.) σημαντικὸς λιμὴν, ἐκ τοῦ ὃποίου ἐξάγονται σιτηρά καὶ μεταλλεύματα.

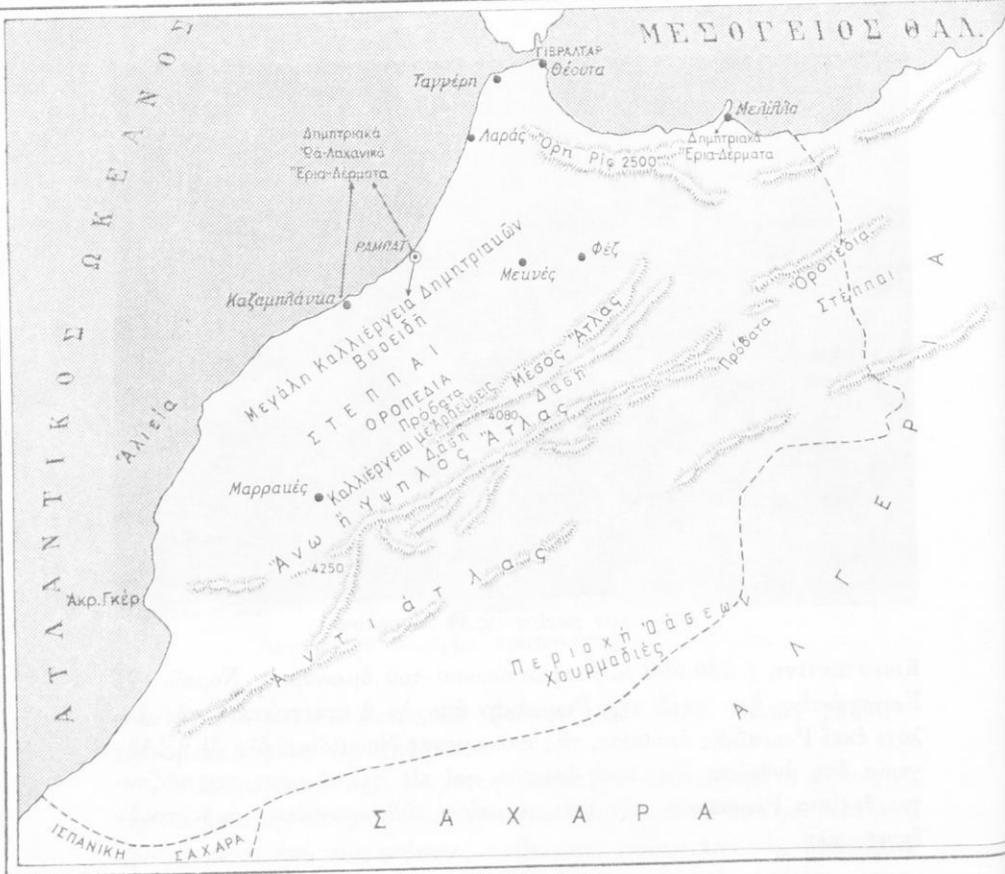
Αγροτικὸν χωρίον εἰς τὸ Μαρόκον.

Κωνσταντίνη (220.000 κ.) πρωτεύουσα τοῦ διμωνύμου Νομοῦ. Ἡ Κωνσταντίνη ἡτο κατὰ τὴν Ρωμαϊκὴν ἐποχὴν ἡ πρωτεύουσα τῆς ἀλλοτε ἑκεῖ Ρωμαϊκῆς ἀποικίας, τῆς καλουμένης Νουμιδίας, ὅλη δὲ ἡ Ἀλγερία ἡτο ἀνθοῦσα Ρωμαϊκὴ ἀποικία καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς σώζονται ἐρείπια Ρωμαϊκῶν πόλεων, μνημείων, ὑδραγωγείων, ἀρδευτικῶν ἔργων κλπ.

Μαρόκον

Τὸ **Μαρόκον** ἡτο Γαλλικὸν προτεκτορᾶτον κατὰ τὸ μέγιστον μέρος του καὶ ὑπὸ Ἰσπανικὴν ἔξαρτησιν τὸ ὑπόλοιπον, ἐγένετο δὲ ἀνεξάρτητον Σουλτανᾶτον ἀπὸ τοῦ 1956. Ἐκ τοῦ Μαρόκου παραμένου σήμερον ὑπὸ Ἰσπανικὴν κατοχὴν ἡ λεγομένη **Νοτία ζώνη τοῦ Μαρόκου** ἡ **Ιφνι** καὶ ἐκ τῆς πρότερον λεγομένης **Ισπανικῆς βορείας ζώνης τοῦ Μαρόκου** αἱ πόλεις **Θέουτα, Μελίλλα** καὶ τινες πολίχναι.

Ορια. Ἐκτασις. Πληθυσμός. Περιλαμβάνεται τὸ Μαρόκον μεταξὺ τῆς Μεσογείου πρὸς Β., τῆς Σαχάρας πρὸς Ν., τοῦ Ἀτλαντικοῦ πρὸς Δ. καὶ τῆς Ἀλγερίας πρὸς Α. Ἐγει ἔκτασιν 450.000 τετρ. χιλιομ.

Χαρτ. 40. Μαρόκον.

και πληθυσμὸν 10.000.000 κ. (πυκνότης πληθυσμοῦ 24 κ. κατὰ τετρ. γιλιομ.). Διασχίζεται ἀπὸ Α. πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ "Ατλαντος, ὁ ὄποιος προεκτεινόμενος ἐκ τῆς Ἀλγερίας, χωρίζεται εἰς τὸ Μαρόκον εἰς 4 ὁροσειράς. Αὗται εἰναι ἀπὸ Β. πρὸς Ν.: Τὰ ὅρη Ρίφ (2500 μ.), ὁ Μέσος "Ατλας (4080 μ.), ὁ ψηφλὸς "Ατλας (4250 μ.) καὶ τέλος ὁ "Αντιάτλας (Χαρτ. 40), ἀπὸ τὰς νοτίους κλιτῦς τοῦ ὄποιου ἀρχίζει ἡ ἔρημος Σαχάρα (156.000 κ.). Μεταξὺ τῶν ὡς ἄνω ὁροσειρῶν ἐκτείνονται ὁροπέδια καὶ ἐκτάσεις στεππώδεις, πρὸς δὲ τὸν Ἀτλαντικὸν πεδιάδες ἀρκετὰ μεγάλαι καὶ εὔφοροι.

Τὸ κλῖμα εἶναι εἰς τὰ βόρειά του μεσογειακόν, εἰς δὲ τὰ πρὸς τὸν

Ατλαντικὸν παράλια ώκεάνιον μὲ ἀρκετὰς βροχάς, αἱ ὅποιαι τροφοδοτοῦν ποταμοὺς μικροὺς μὲν, ἀλλὰ πολυτίμους, διότι δὶ αὐτῶν ἀρδεύονται ἀρκεταὶ ἔκτασεις, αἱ ὅποιαι γίνονται οὕτω ἀποδοτικώταται. Καθ' ὅσον δμως προχωροῦμεν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, τὸ κλῖμα μεταβάλλεται εἰς στεππῶδες καὶ τέλος εἰς ἑρημικόν, μὲ παντελῇ σχεδὸν ἔλλειψιν βροχῶν ("Ἐρημος Σαχάρα").

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἀλιεία. Τὸ Μαρόκον εἶναι καθαρῶς γεωργοκτηνοτροφικὸν κράτος καὶ τὰ $\frac{4}{5}$ τῶν κατοίκων του ἀποζοῦν ἐκ τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας. Πρωτεύουσαν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν θέσιν κατέχουν τὰ δημητριακά. Παράγονται ἐπίσης ὄσπρια, λίνον καὶ λινόσπορος καὶ καλλιεργοῦνται ἐλαῖαι, ἄμπελοι, κυρίως διὰ τὰς σταφυλάς των (διότι ἡ Μουσουλμανικὴ Θρησκεία ἀπαγορεύει τὸν οἶνον). ἐσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα διπωροφόρα δένδρα, καθὼς καὶ φοίνικες. Ἡ κτηνοτροφία διενεργεῖται περισσότερον ἀπὸ νομάδες κτηνοτρόφους καὶ κυρίως μὲ πρόβατα καὶ αἴγας. Ἐκτρέφονται δμως καὶ ἀρκετοὶ ὄνοι καὶ ἡμίονοι εἰς τὰ ὁρεινά, κάμηλοι εἰς τὰ νότια τῆς χώρας καὶ ἵπποι καὶ βοοειδῆ εἰς τὰ πεδινά. Τὰ δάση εἶναι ἀρκετὰ ἐπὶ τοῦ "Ατλαντος, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ τοιαῦτα φελλοδρυῶν, ἐκ τῶν φλοιῶν τῶν δόπιων παράγεται ἀρκετὸς φελλός. Ὑπάρχουν εἰς τὸ Μαρόκον ἀρκετὰ μεταλλεύματα καθὼς καὶ φωσφορικά ἄλατα, μένουν δμως ἀνεκμετάλλευτα λόγω ἔλλειψεως συγκοινωνιῶν. Οἱ ἰχθύες ἀφθονοῦν εἰς τὰ παράλια καὶ ἡ ἀλιεία εἶναι ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένη.

"**Η βιομηχανία** εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος, ἀν ἔξαιρέσῃ κανεὶς τὴν τοιαύτην τῆς κατεργασίας δερμάτων.

Κάτοικοι. Πόλεις. Εἰς τὸ Μαρόκον ὑπερτεροῦν οἱ ιθαγενεῖς Βέρβεροι (65% Βέρβεροι καὶ 20% Ἀραβεῖς). Ζοῦν ἐπίσης περὶ τὰς 350.000 Ἀραβῖοι, 400.000 Εύρωπαῖοι (κατὰ τὸ πλεῖστον Γάλλοι) καὶ ἀρκετοὶ Μαυριτανοί. **Γλῶσσα** εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ θρησκεία ὁ Μωαμεθανισμός.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι: Τὸ **Ραμπάτ** (180.000 κ.), πρωτεύουσα. Τὸ **Φέζ** (215.000 κ. ἐξ ὧν 16.000 Εύρωπαῖοι). Ἡ **Καζαμπλάνκα** (700.000 κ. ἐξ ὧν 135.000 Εύρωπαῖοι) ἡ μεγαλυτέρα πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τοῦ Μαρόκου. **Μαρρακές** (230.000 κ.) ἐξ ὧν 12.500 Εύρωπαῖοι. **Μεκνὲς** (150.000 κ. ἐξ ὧν 22.000 Εύρωπαῖοι).

Ισπανικὸν Μαρόκον

Απὸ τὴν πρὸν Ἰσπανικὴν Ἀφρικὴν εἰς τὸ Β. Μαρόκον δὲν ἀπομένουν σήμερον παρὰ αἱ πόλεις Θέουτα, Μελίλλα καὶ τινες ἄλλαι πολίγναντι, συνολικῆς ἐκτάσεως, μετὰ τῆς περιοχῆς των, 213 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 143.000 κ. (ἐπὶ συνολικῆς πρὸ τοῦ 1956 ἐκτάσεως 20.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθ. 1.045.000 κ.). Τὸ ὑπόλοιπον συνεσωματώθη μετὰ τοῦ ἄλλοτε Γαλλικοῦ Μαρόκου καὶ ἀπετέλεσαν ἀμφότερα τὸ Σουλτανᾶτον τοῦ Μαρόκου.

Τα γ γέρη

Ἡ πόλις — λιμὴν τῆς Ταγγέρης μετὰ μικρᾶς γύρω τῆς περιοχῆς ἀποτελεῖ διεθνῆ καὶ ἀποστρατικοποιημένην ζώνην, διότι εύρισκεται πλησίον τῆς ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν εἰσόδου τῶν στενῶν τοῦ Γιβραλτάρ, δεσπόζουσα τούτων. Ἐχει ἔκτασιν 349 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 349.000 κ. μεταξὺ τῶν ὅποιων πολλοὶ Εὐρωπαῖοι, ιδίως Ἰσπανοί.

ΜΕΓΑΛΗ ΕΡΗΜΟΣ ΣΑΧΑΡΑ

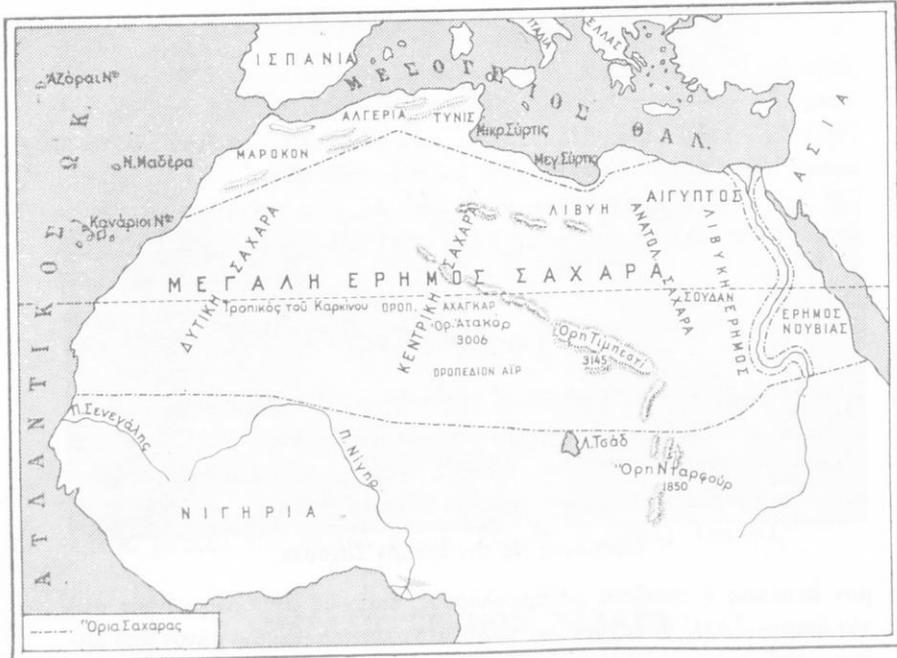
Θὰ εἴπωμεν ὅλιγα τινὰ χωριστὰ διὰ τὴν μεγάλην Ἑρημον Σαχάραν, τὴν μεγαλύτεραν Ἑρημον τῆς Γῆς, παρὰ τὸ ὅτι αὕτη ἀνήκει κατὰ τὸ ἐν μέρος τῆς εἰς τὰ μέχρι τοῦδε ἔξετασθέντα κράτη τῆς Β. Ἀφρικῆς καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὴν Δ. Ἀφρικὴν καὶ τὸ Σουδάν, τὰ ὅποια θὰ ἔξετάσωμεν κατωτέρω. Τὸ μῆκος δῆλης τῆς Ἑρήμου ὑπολογίζεται ἀπὸ Α. πρὸς Δ. εἰς 5.000 χιλιομ. καὶ τὸ πλάτος τῆς ἀπὸ Β. πρὸς Ν. εἰς 1.500 χιλιομ. Ὡς δρια τῆς Σαχάρας λαμβάνονται: Πρὸς Δ. ὁ Ἀτλαντικός. Πρὸς Β. ἡ ὁροσειρὰ τοῦ Ἀτλαντος, ἡ Θάλασσα τῆς Μικρᾶς καὶ τῆς Μεγάλης Σύρτεως καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ Μεσόγειος (ἔξαιρουμένου τοῦ Δέλτα τοῦ ποταμοῦ Νείλου. Πρὸς Ν. μία γραμμή, ἡ ὅποια, ἀρχίζουσα δὲλτα τοῦ ποταμοῦ Νείλου. Πρὸς Ν. μία γραμμή, ἡ ὅποια, ἀρχίζουσα συγκατίζει στρεφόμενος πρὸς Ν. ὁ ποταμὸς Νίγρος καὶ διὰ τῆς λίμνης Τσάδ φθάνει εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν. Παλαιότερον ἡ Σαχάρα ἐθεωρεῖτο ὡς μία ἀπέραντος κατάξηρος ἔκτασις, σκεπασμένη μὲ ἄμμους καὶ βεβαιῶς εἰς τὴν Σαχάραν καὶ μεγάλαι ἐπίπεδοι καὶ σκεπασμέναι μὲ ἄμ-

Αμμόλοφος εἰς τὴν ἐρημὸν Σαχάραν.

μον ἔκτάσεις ἢ τοιαῦται μὲν ἀμμολόφους, διαρκῶς μετακινουμένους ἀπὸ τὸν ἄνεμον. 'Αλλ' ὑπάρχουν καὶ τοιαῦται καλυπτόμεναι δχι μόνον ἀπὸ ἀμμον, ἀλλὰ ἀπὸ κροκάλας καὶ χάλικας καὶ ἔχουσαι ἀκόμη καὶ βραχώδη ὑψώματα. Καὶ τὰ καλυπτόμενα μὲν κροκάλας καὶ χάλικας τμήματα αὐτὰ τῆς Σαχάρας εἶναι τὰ χειρότερα, διότι οὐδὲ σταγῶν ὕδατος, οὐδὲ ἡ παραμικρὰ δασὶς συναντῶνται ἔχει καὶ ἡ ζωὴ ἐλλείπει τελείως ἀπὸ αὐτά. Οὐδὲν καραβάνιον τολμᾶ νὰ διασχίσῃ τὰς τελείως ἀνύδρους ἐρημικὰς αὐτὰς ἔκτάσεις. Μόνον τὰ αὐτοκίνητα, προκειμένου νὰ διασχίσουν τὴν "Ἐρημὸν, προτιμοῦν αὐτάς, διότι ἔχουν σταθερὸν ἔδαφος, ἐπὶ τοῦ δποίου δύνανται νὰ κινηθοῦν οἱ τροχοί των, ἐνῷ εἰς τὴν ἄμμον βυθίζονται. Εἰς τὴν Σαχάραν ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ δροπέδια καὶ ὑψηλὰ ὅρη, δπως π.χ. τὰ δροπέδια **Αχαγκάρ** καὶ **Αΐρ** καὶ τὰ ὅρη **Ατακόρ** (3000 μ. ὑψος) καὶ **Τιμπεστί** (3145 μ.).

'Η **Θερμοκρασία** φθάνει εἰς τὴν Σαχάραν κατὰ τὸ θέρος συχάκις τοὺς 50⁰ K. ὑπὸ σκιάν· (παρετηρήθη καὶ θερμοκρασία 58⁰ K., ἡ δποία εἶναι ἡ μεγαλυτέρα παρατηρηθεῖσα ἐπὶ τῆς Γῆς θερμοκρασία ὑπὸ σκιάν). Κατὰ τὸν χειμῶνα δμως ἡ θερμοκρασία κατέρχεται καὶ κάτω τοῦ 0⁰ (ἔχει παρατηρηθῆ θερμοκρασία —15⁰K.). Κατὰ τὴν ἡμέραν ἡ ὑπερ-

Χαρτ. 41. Σαχάρα.

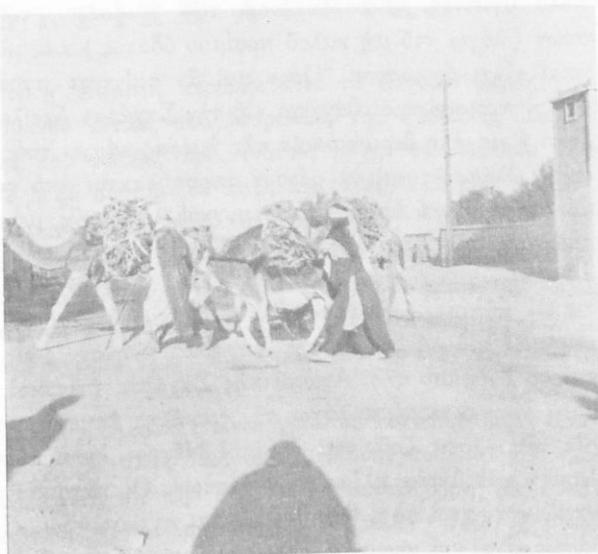
θερμαινομένη ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ὥλου "Ἐρημος κάμνει τὴν θερμοκρασίαν ὑψηλὴν καὶ ἔξαναγκάζει τοὺς κατοίκους νὰ ἐνδύωνται μὲ ἐλαφρὰ ἐνδύματα. Ἀντιθέτως κατὰ τὴν νύκτα, ἡ ἔηρότης τοῦ ἀέρος καὶ τὸ διαρκῶς ἀνέφελον τοῦ οὐρανοῦ δὲν παρεμποδίζουν τὴν ἀκτινοβολίαν θερμότητος ἀπὸ τὴν Γῆν πρὸς τὸ ἀχανές. Δι' αὐτὸ ἀκτινοβολεῖται πολὺ ποσὸν θερμότητος, τὸ ἔδαφος ψύχεται καὶ ἡ θερμοκρασία κατέρχεται χαμηλά, παρουσιαζομένης οὕτω μεγάλης διαφορᾶς θερμοκρασίας μεταξὺ ἡμέρας καὶ νυκτός.

Αἱ βροχαὶ εἰναι σπάνιαι, ἀλλὰ ραγδαιόταται, ἀφίνουσαι εἰς ἐλάχιστον χρονικὸν διάστημα τεραστίας ποσότητας ὅδατος. Τότε αἱ ἀπὸ μακρὸν κατάξηροι κοῖται τῶν ποταμῶν πλημμυρίζουν καὶ δὲν εἰναι ἄγνωστοι εἰς τὴν Σαχάραν οἱ πνιγμοὶ ἀπὸ πλημμύρας. Τὸ ὅδωρ ὅμως τῶν οὕτω πως ἀναζωγονουμένων, προσκαΐρως καὶ διὰ μικρὰ χρονικὰ διαστήματα, ποταμῶν δὲν προφθάνει νὰ διανύσῃ μακρὸν διάστημα, διότι

καταπίνεται συντόμως ἀπὸ τὴν ἄμμον. Μόνον ὁ Νεῖλος, ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς τοὺς διασχίζοντας τὴν Ἑρημὸν, κατορθώνει νὰ φθάσῃ μέχρι τῆς Μεσογείου καὶ ὁ Νίγηρ, ὁ ὅποιος φέρει τὴν εὐεργετικήν του ἐπίδρασιν μέχρι τῶν παρυφῶν τῆς Ἐρήμου, ἀλλ' οὔτος, στρεφόμενος πρὸς νότον, ἀπομακρύνεται ταχέως ταύτης.

Εἰς τὴν Σαχάραν, μολονότι σπανιώτατα βρέχει, ὑπάρχουν ἐν τούτοις ἀρκετὰ ὑπόγεια ὕδατα καὶ ἔχουν δημιουργηθῆ εἰς πολλὰ μέρη ἀρτεσιανὰ φρέατα, διὰ τῶν ὅποιών τὸ ὕδωρ ἀναβλύζει ἐνίοτε ἀπὸ βάθους 400 μ. Εἰς τὰ μέρη τῆς Ἐρήμου, ὃπου ὑπάρχει ὕδωρ, ὑπάρχουν δάσεις μὲ κατοίκους ἀσχολουμένους εἰς καλλιεργείας κυρίως φοινίκων καὶ εἰς κτηνοτροφίαν μὲ πρόβατα, αἴγας, δόνους καὶ μὲ τὸ χαρακτηριστικώτερον ζῶν τῆς Σαχάρας, δηλ. τὴν ἔχουσαν ἐναῦτον κάμηλον, ἡ ὅποια λέγεται δρομάς. Εἰς τὰ ὄροπέδια καὶ τὰ ὄρη τῆς Σαχάρας, καθὼς καὶ τὰς κοίτας τῶν ποταμῶν, αἱ ὅποιαι διατηροῦν ποιάν τινα ὑγρασίαν, δὲν ἀπολείπει τελείως ἡ βλάστησις. Χόρτα ἀπὸ ἀγρωστώδη ἀντέχοντα εἰς τὴν ξηρασίαν, ἄγριαι ἐλαῖαι, πιστακίαι, ἀψυνθιές κλπ. συναντῶνται εἰς πολλὰ μέρη. Ἐκ τῶν ζώων συναντῶνται εἰς πολλὰς περιοχὰς τῆς Σαχάρας ἀντιλόπαι, γαζέλαι, λαγωοί, θῶνες, ἄγριαι αἴγες κλπ. Οἱ λέων φύλανται μέχρι τῶν ὄροπεδίων τοῦ Ἀτρ (Xαρτ. 41).

Εἰς τὰς δάσεις τὸ κλῖμα εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ μαστίζονται οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὴν ἑλονοσίαν. Ἀντιθέτως εἰς τὴν Ἐρημὸν ὁ ἀὴρ εἶναι ξηρός, ὁ ἥλιος (ὁ ὅποιος φονεύει τὰ μικρόβια) ἀφθονος καὶ τὸ κλῖμα

Φορτωμέναι κάμηλοι, τὸ κατ' ἔξοχὴν ζῶον τῆς ἑρήμου.

πολὺ ύγιεινόν. 'Εξαιρουμένων τῶν ἡλιάσεων, τῶν ἐντερικῶν παθήσεων (λόγῳ τοῦ μὴ καλοῦ ποσίμου ὄδατος) καὶ τῶν ψύξεων, αἱ ἀσθένειαι εἰναι δύγνωστοι. "Οσον καὶ ἂν φαίνεται παράδοξον, εἰναι ἀληθὲς ὅτι οἱ περισσότεροι θάνατοι εἰς τὴν Σαχάραν ὀφείλονται εἰς πνευμονίας, διότι ἡ μεγάλη θερμοκρασία τῆς ἡμέρας κάμνει τοὺς κατοίκους νὰ ἐνδυωνται ἐλαφρῶς καὶ νὰ μένουν ἀπροφύλακτοι ἀπὸ τὸ νυκτερινὸν ψῦχος. Οἱ ρευματισμοὶ ἐπίσης εἰναι συχνοί, λόγῳ τῆς μεγάλης καὶ ἀποτόμου πτώσεως τῆς θερμοκρασίας κατὰ τὰς νύκτας.

Οἱ κάτοικοι εἰναι κυρίως οἱ Τουαρέγκ καὶ οἱ Μαυριτανοὶ εἰς τὰ κεντρικὰ καὶ τὰ δυτικὰ τῆς Σαχάρας, ἀνήκοντες εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν καὶ οἱ Τουμπούν τῆς Ἀνατολικῆς Σαχάρας (Λευκοὶ καὶ αὐτοὶ, ἀλλὰ μὲ πολὺ Νεγρικὸν αἷμα, λόγῳ τῆς μεγάλης ἐπιμεξίας των μὲ Νέγρους). Εἰς τὰς δάσεις ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ Νέγροι, διότι αὐτοὶ ἀντέχουν εἰς τὸ θερμὸν καὶ ύγρὸν κλῖμα τῶν δάσεων. Οἱ κάτοικοι τῆς Σαχάρας ὑπολογίζονται περὶ τὸ 1.500.000. Εἰναι κτηνοτρόφοι, οἱ δὲ ζῶντες εἰς τὰς δάσεις εἰναι καὶ γεωργοί, καλλιεργοῦντες κυρίως φοίνικας (χουρμαδίες) καὶ εἰς τὴν σκιάν τούτων σόργον, δλίγον στον, λαχανικά, καπνὸν καὶ ὑπαροφόρα δένδρα. Οἱ κάτοικοι τῶν δάσεων ἔχουν μονίμους κατοικίας· οἱ ἄλλοι εἰναι νομάδες.

'Η συγκοινωνία, διεξαγομένη ἀλλοτε ἀποκλειστικῶς μὲ καραβάνια καμήλων, γίνεται σήμερον δλοὲν καὶ περισσότερον μὲ τὰ αὐτοκίνητα καὶ τὰ ἀεροπλάνα. Τὰ αὐτοκίνητα χρειάζονται 3—4 ἡμέρας διὰ νὰ μεταβοῦν ἀπὸ τὸν ποταμὸν Νίγηρα εἰς τὴν πόλιν Ἀλγέριον, προτιμοῦν δέ, καθὼς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, τὰ χαλικώδη καὶ κατάξηρα τυμήματα τῆς Ἐρήμου.

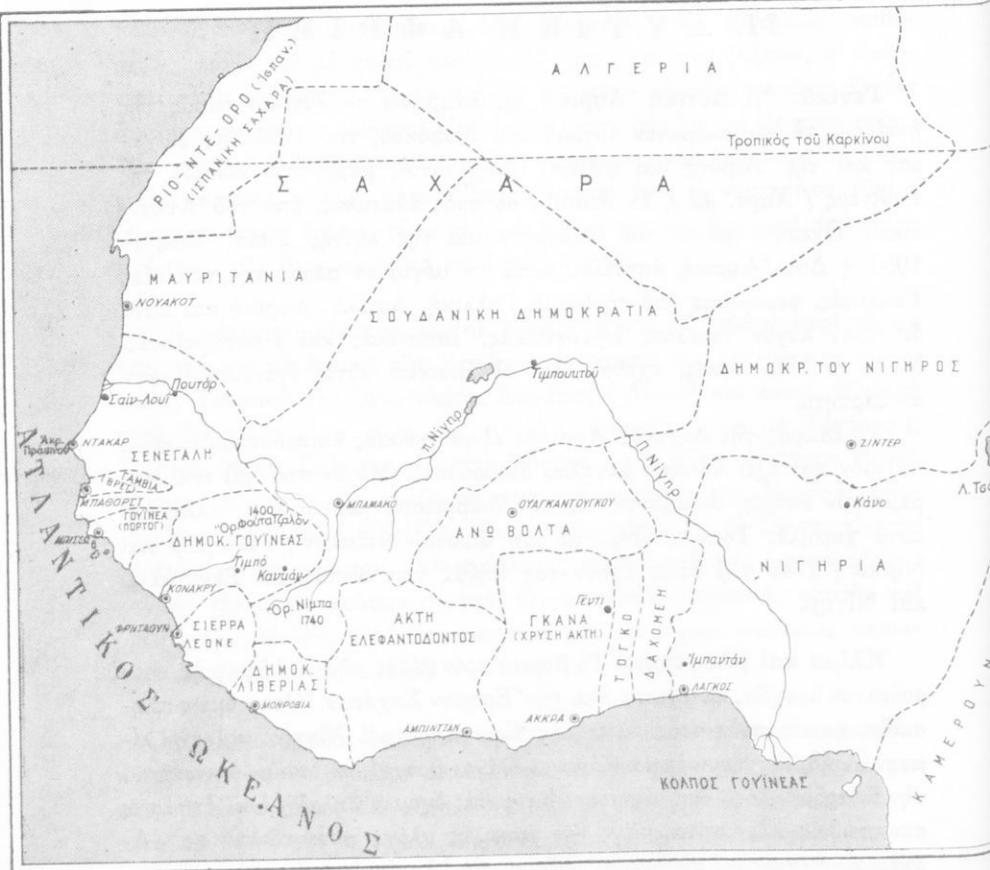
Σήμερον γίνονται εἰς τὴν Σαχάραν ἐντατικαὶ ἔρευναι διὰ τὴν ἀνεύρεσιν πετρελαίου, διότι ὑπάρχουν ἐνδείξεις περὶ τοῦ ὅτι τοῦτο ὑπάρχει ἐκεῖ ἀφθόνως καὶ ἔχουν ἀνευρεθῆ μέχρι σήμερον ἀρκετὰ πλούσιαι πετρελαιοπηγαί. Καταστρώνονται ἐπίσης διάφορα σχέδια διὰ τὴν ἀξιοποίησιν μὲ τεχνητὰς ἀρδεύσεις μεγάλων τμημάτων τῆς Σαχάρας, διότι τὸ ἔδαφός της δὲν εἰναι ἀγονον· ἔχει ὅλα τὰ ἀναγκαῖα συστατικὰ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν καὶ μόνον ἡ μεγάλη ἔλλειψις ὄδατος τὸ καθιστᾶ ἐρημικόν.

II. ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Γενικά. Η Δυτική Αφρική περιλαμβάνει τὸ δυτικὸν μέρος τῆς ἡπείρου, τὸ εύρισκόμενον νοτίως τοῦ Μαρόκου, τῆς Γαλλικῆς Σαχάρας καὶ τῆς Λιβύης καὶ φθάνει, πρὸς νότον, μέχρι τοῦ κόλπου τῆς Γουινέας (Χαρτ. 42), ἐκ δυσμῶν δὲ πρὸς ἀνατολάς, ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὡκεανοῦ μέχρι τοῦ Καμερούν καὶ τῆς λίμνης Τσάδ. "Εως τὸ 1957 ή Δυτ. Αφρική ἀπετέλει, κατὰ τὸ μέγιστον μέρος της, ἀποικίας Γαλλικάς, φερομένας ὑπὸ τὸ ὄνομα Γαλλικὴ Δυτικὴ Αφρική καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τοιαύτας Βρεταννικάς, Ισπανικάς καὶ Πορτογαλικάς. Μετὰ τὸ 1957 ὅμως, σχεδὸν ὅλαι αἱ ἀποικίαι αὗται ἐγένοντο Κράτη ἀνεξάρτητα.

Τὸ ἔδαφος τῆς Δυτικῆς Αφρικῆς εἶναι γενικῶς ἐπίπεδον, διότι εἶναι παλαιὸν καὶ ἔχει ὑποστῆ μεγάλας διαβρώσεις. Μόνον ποῦ καὶ ποῦ παραμένουν ἀκόμη, ἀνθέζαντα εἰς τὴν διάβρωσιν, μερικὰ ὄρη, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ χαμηλά. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ὄρη Φουτά - Ντζαλόν (1400 μ.) καὶ Νίμπα (1740 μ.) ὅπου ἔχουν τὰς πηγάς των οἱ ποταμοὶ Σενεγάλης καὶ Νίγηρος.

Κλῖμα καὶ βλάστησις. Τὸ βορειότερον μέρος τῆς Δ. Αφρικῆς, στερούμενον βροχῶν, κατέχεται ἀπὸ τὴν Ἐρημὸν Σαχάραν. "Οσον ὅμως πλησιάζει κανεὶς πρὸς τοὺς ποταμοὺς Σενεγάλην καὶ Νίγηρα καὶ τὴν λίμνην Τσάδ, ἀρχίζουν ἐμφανιζόμεναι ὀλίγαι βροχαλί, αἱ δποῖαι ἐπιτρέπουν τὴν ὑπαρξίαν χλόης ἀπὸ ἀγρωστώδη φυτά· ἔχομεν δηλαδὴ ἐκεῖ ἐκτάσεις στεππώδεις. Εἰς ταῦτα, πλὴν τῆς χαμηλῆς χλόης, συναντῶνται καὶ Ἀραβικαὶ ἀκακίαι, (αἱ δποῖαι δίδουν τὸ Ἀραβικὸν κόμμι), μιμόζαι, νανώδεις φοίνικες κλπ. Η θερμοκρασία εἶναι μεγάλη, φθάνουσα τοὺς 40° K. ὑπὸ σκιὰν καὶ αἱ καλλιέργειαι εἶναι δυναταὶ μόνον πλησίον τῶν ποταμῶν Σενεγάλη καὶ Νίγηρος, ὅπου εἶναι δυνατὸν νὰ γίνουν ἀρδεύσεις. "Ολη ἡ ζώνη τῶν στεππῶν λέγεται Σαὲλ (Χαρτ. 43). "Οσον προχωροῦμεν νοτίως τῆς ζώνης ταύτης, αἱ βροχαὶ γίνονται ὀλοὲν καὶ περισσότεραι, ἡ φυομένη χλόη εἶναι ὑψηλὴ καὶ ἀνευρίσκονται ἔδω καὶ ἐκεῖ, ἵδιας κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν, συστάδες δένδρων. Αἱ περιοχαὶ μὲ τὴν βλάστησιν αὐτὴν λέγονται σαβάνα. Σχηματίζεται δηλαδὴ νοτίως τῆς Σαὲλ ἡ ζώη τῆς Σαβάνας Η θερμοκρασία εἰς τὴν ζώνην αὐτὴν κυμαίνεται μεταξὺ τῶν 30°K. (μέση θερμοκρασία τοῦ θερμοτέρου μηνὸς)

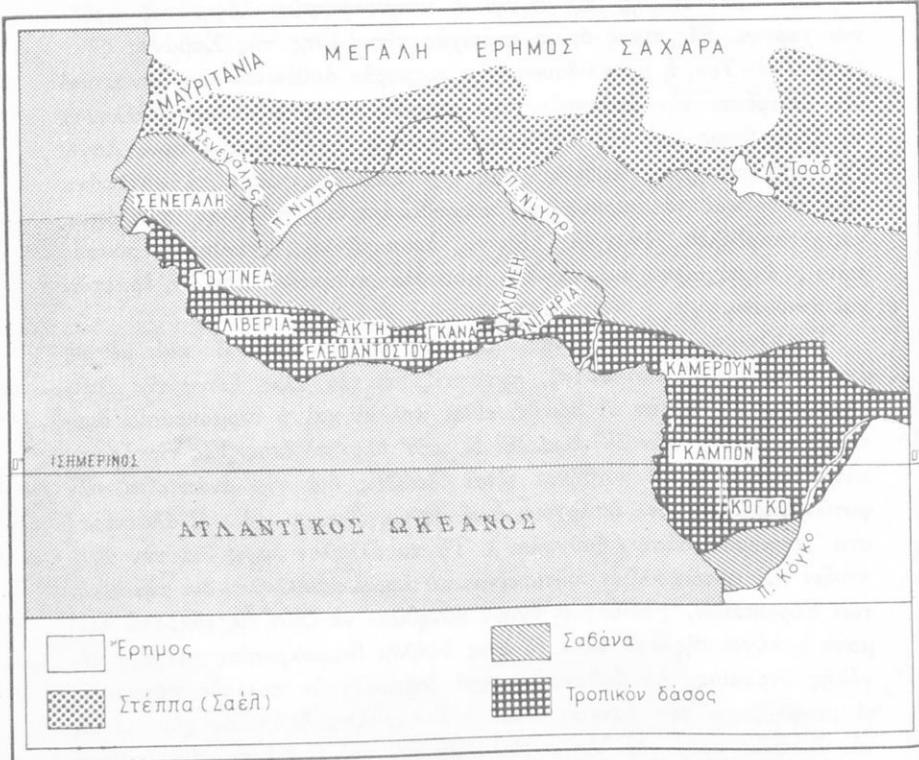
Χαρτ. 42. Δυτική Αφρική.

και 23^οΚ. (μέση θερμοκρασία τοῦ ψυχροτέρου μηνός). Είναι μία υπέραντος ἐπίπεδος καὶ τελείως μονότονος ἔκτασις. Ἡ ύψηλὴ χλόη, ἡ ὁποίᾳ φύεται εἰς αὐτὴν καὶ ἡ ὁποίᾳ γίνεται πολλάκις τόσον ύψηλή, ὥστε νὰ σκεπάζῃ ἄνδρα ἔφιππον, ἔγρανομένη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀνομβριῶν καθιστᾶ ἐύκολωτάτας τὰς πυρκαιάς. Ἡ Σεβάνα είναι ἡ κατέξοχην κατάλληλος διὰ καλλιεργείας ἔκτασις καὶ εἰς αὐτὴν συγκεντροῦνται οἱ περισσότεροι κάτοικοι. Καλλιεργοῦνται ἐκεῖ κέχρος, ἀράβιστος, βρυζα, ἀραχίδες, γλυκοπατάτες, μανιόκα, βάμβαξ, καπνός, σησάμι κλπ.

Εύδοκιμεῖ ἐπίσης εἰς αὐτὴν ἡ κτηνοτροφία, λόγῳ τοῦ ἀφθόνου χόρτου. Εἰς τινὰς δύμας περιοχὰς τῆς ζώνης τῆς Σαβάνας ζῇ ἡ μυῖα Τσέ-Τσέ, ἡ μεταδίδουσα τὴν τρομερὰν ἀσθένειαν τοῦ ὑπνου καὶ δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας, διότι προσβάλλουσα τὰ ζῷα, ὅπως καὶ τὸν ἀνθρωπὸν, ἐπιφέρει τὸν θάνατόν των. Λόγῳ τῆς ἀφθόνου χλόης ἀφθονοῦν εἰς τὴν Σαβάναν, τόσον τὰ φυτοφάγα ζῷα ὅσον καὶ τὰ σαρκοφάγα, στρουθοκάμηλοι, γαζέλαι, ἀντιλόπαι, καμηλοπαρδάλεις, δηναργοί, λέοντες, λεοπαρδάλεις, πάνθηρες, ρινοκέρωτες, ἀγριόχοιροι καὶ μεγάλη ποικιλία πιθήκων, πτηνῶν, ἔρπετῶν καὶ ἐντόμων.

Νοτιώτερον τῆς Σαβάνας, μεταξὺ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ μέχρις ἀποστάσεως 10° ἀπὸ αὐτοῦ, σχηματίζεται μία ἄλλη ζώνη τῆς Δυτ. Αφρικῆς. Εἰς αὐτὴν αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ καὶ ἡ θερμοκρασία διατηρεῖται μεταξὺ τῶν 24° ἕως 28° Κ. καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Εἰς τὴν ζώνην αὐτὴν ἐπομένως αἱ συνθῆκαι εἶναι ἰδεώδεις διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν καὶ διὰ τοῦτο ὑπάρχουν ἐκεῖ τὰ μεγάλα, πυκνὰ καὶ ἀδιαπέραστα Ἰσημερινὰ δάση (ζοῦγκλαι). Τὸ κατάλληλον δύμας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν κλῖμα τοῦτο, εἶναι τελέως ἀκατάλληλον διὰ τὴν ζωὴν τῶν Εύρωπαίων, (οἱ ὄποιοι ἔχουν συνηθίσει νὰ ζοῦν εἰς εὔκρατα κλίματα), λόγῳ τῆς καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑψηλῆς θερμοκρασίας καὶ τῆς μεγάλης ὑγρασίας. Αἱ ἀφθονοὶ βροχαὶ δημιουργοῦν πολλοὺς ποταμούς, οἱ μεγαλύτεροι τῶν ὄποιων εἶναι ὁ Σενεγάλης, ὁ ὄποιος χύνεται εἰς τὰς δυτικὰς πρόδης τὸν Ἀτλαντικὸν ἀκτάς, καὶ ὁ Νίγηρ, (ὁ λεγόμενος καὶ ποταμὸς τῶν Νέγρων), ὁ ὄποιος χύνεται εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουΐνέας.

Κάτοικοι. Εἰς τὸ μεγαλύτερον τμῆμα τοῦ Σαέλ καὶ εἰς τὴν Μαυριτανίαν κατοικοῦν κυρίως Λευκοὶ δῆλοι. Ἄραβες, Βέρβεροι, Μαυριτανοί, Τουαρέγοι καὶ διάφοροι μιγάδες, προερχόμενοι ἐξ ἐπιμείζιας τῶν ἀνωτέρω μετά Νέγρων. Νοτίως τοῦ Σαέλ κατοικοῦν σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου Νέγροι. Οὗτοι εἶναι γενικῶς ὑψηλοῦ ἀναστήματος, εὐκίνητοι καὶ δυνατοί, μὲν χρῶμα τοῦ δέρματος ἀπὸ τὸ τελείως μέλαν μέχρι τὸ σοκολατί, προγναθισμόν, πλατεῖαν καὶ μὲ πολὺ ἀνοικτούς ρώθωνας ρῖνα, κόμην βραχεῖαν καὶ σπειροειδῆ (κατσαρήν πολὺ) καὶ χελήν παχέα. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, ιδίως οἱ κατοικοῦντες τὴν περιοχὴν τῶν δασῶν, ζοῦν ζωὴν πρωτόγονον καὶ στεροῦνται μονίμου κατοικίας. Άλλα καὶ οἱ πλέον πολιτι-

Χαρτ. 43. Βλάστησις εἰς τὴν Δυτικήν Ἀφρικήν.

σμένοι ἔχ τούτων διαφέρουν κατὰ πολὺ τῶν Λευκῶν. Εἶναι γενικῶς τερατολόγοι, ὑπερβάλλοντες τὴν πραγματικότητα, προσελκύονται ἀπὸ δ, τι λάμπει ἢ κάμνει θόρυβον, ἐλάχιστα νευρικοὶ ἀλλὰ καὶ ἐλάχιστα εὐαίσθητοι, διαρκῶς χαρούμενοι καὶ ἐπιρρεπεῖς εἰς τὴν μουσικήν, τὸν χορὸν καὶ τὰς διασκεδάσεις. Χρησιμοποιοῦν πρὸς στολισμόν των διάφορα λάμποντα πράγματα, στολισμάτα εἰς τὰ ὅτα καὶ τὴν ρῦνα των καθώς καὶ τὴν στίξιν τοῦ δέρματος (τατουάζ). Τὰ ἀνωτέρω ισχύουν δι' ὅλους τοὺς Νέγρους τῆς Ἀφρικῆς.

ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Ίσπανική Δ. Ἀφρική

Έχει αὕτη ἔκτασιν περὶ τὰς 300.000 τετρ. χιλιόμ., πληθυσμὸν μόλις 61.300 κατ. καὶ εἶναι Ἰσπανικὸν προτεκτορᾶτον.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τοῦ Μαρόκου εὐρισκόμενον Ίφνι καὶ ἀπὸ τὴν λεγομένην Ἰσπανικὴν Σαχάραν. Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ λεγόμενα Pio - ντε - Ὁρο καὶ Σάγκνια - Ἐλ - Χάμρα καὶ εἶναι τμῆμα τῆς μεγάλης Ἐρήμου Σαχάρας. Μεταξὺ τῶν κατοίκων εἶναι περὶ τοὺς 2.300 Εὐρωπαῖοι.

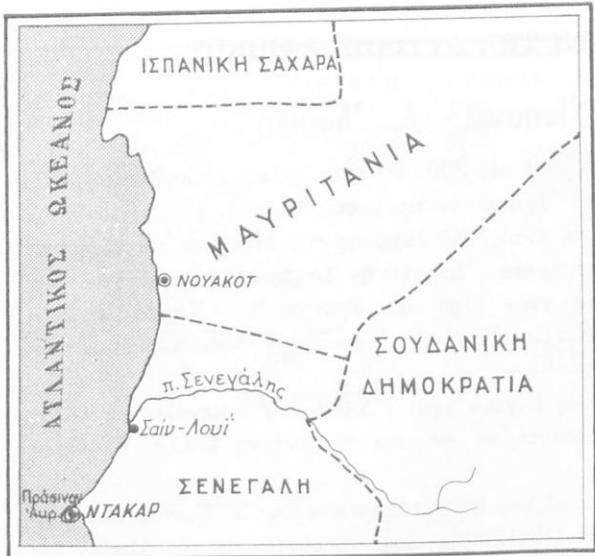
Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Σίντι - Ίφνι (8.000 κ.) ἡ μεγαλυτέρα πόλις. Ἄλλη ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων πόλεων ἡ πολίχνη Βίλλα - Κισνέρος (1.100 κ.).

Εἰς τὴν Ίσπαν. Δ. Ἀφρικὴν ὑπάρχουν δρυχεῖα ἀλατος καὶ φωσφορικῶν λιπασμάτων. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν ἀλιείαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.

Μαυριτανία

Ἡ Μαυριτανία, τέως Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Πρὸς τὰ Δ. καὶ τὰ βόρειά της εύρισκονται ὁ Ἀτλαντικὸς Ὡκεανός, ἡ Ίσπανικὴ Δυτ. Ἀφρικὴ καὶ ἡ Γαλλικὴ Σαχάρα (Ἀλγερία). Πρὸς τὰ νότιά της εύρισκεται ἡ Σενεγάλη, ὁ ποταμὸς δὲ Σενεγάλης ἀνήκει ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν Μαυριτανίαν. Πρὸς τὰ Α. καὶ τὰ ΒΑ. εύρισκονται ἡ Σουηδικὴ Δημοκρατία καὶ ἡ Γαλλικὴ Σαχάρα.

Ἡ ἔκτασίς της εἶναι 1.085.000 τετρ. χιλιόμ., ἀλλὰ ὁ πληθυσμὸς εἶναι μόλις 624.000 κατ., διότι τὸ μέγιστον μέρος της εἶναι ἡ Ἐρημος Σαχάρα. Οἱ κάτοικοι, σχεδὸν ἐν τῇ ὄλότητὶ των Μαυριτανοί, ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν καὶ ἐπιδίδονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Τρέφουν πρόβατα ἴδιας καὶ κατὰ δεύτερον λόγον βόας καὶ καμήλους, συλλέγουν τὸ ἀραβικὸν κόμμι ἀπὸ τὰς Ἀραβικὰς ἀκακίας καὶ καλλιεργοῦν εἰς τὰς παρὰ τὸν ποταμὸν Σενεγάλην ἀρδευομένας ἔκτάσεις σόργον, κριθήν, ἀραβόσιτον καὶ δρυζάν. Εἰς τὰ παράλια ἀπασχολοῦνται καὶ μὲ τὴν ἀλιείαν. Ἐχει μεταλλεύματα σιδήρου, χαλκοῦ καὶ δρυκτὸν ἄλας.

Χαρτ. 43α. Μαυριτανία.

Έπισημος γλῶσσα είναι ή Γαλλική, οι κάτοικοι δύμως δημιουργούν 'Αραβικά και Βερβερικά.

Θρησκεία είναι ο 'Ισλαμισμός και διὰ τοῦτο ή Μαυριτανία λέγεται 'Ισλαμική Δημοκρατία.

Πρωτεύουσα είναι η Νουακότ (4.800 κ.), παράλιος πόλις και λιμήν, εύρισκομένη είσετι ύπό άνεμης γερσιν.

Σενεγάλη

Τέως Γαλλική άποικια μετά του Ντακάρ, άποτελεῖ σήμερον μετ' αὐτοῦ άνεξάρτητον Δημοκρατίαν. Έχει έκτασιν 198.000 τετρ. χιλιόμ. και πληθυσμὸν 2.300.000 κατ. Οι κάτοικοι είναι Νέγροι, λεγόμενοι Σενεγαλέζοι, ζοῦν δὲ εἰς τὴν χώραν καὶ περὶ τὰς 50.000 Εύρωπαῖς, ιδίως Γάλλοι.

Οι κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν ἀλιείαν. Τὰ δυνάμενα νὰ καλλιεργηθοῦν ἐδάφη εύρισκονται πλησίον τοῦ ποταμοῦ Σενεγάλη, δπου είναι δυναταὶ αἱ ἀρδεύσεις, διότι αἱ βροχαὶ είναι ἐλάχισται. Η Σενεγάλη ἔχει μεγάλην παραγωγὴν καὶ ἔξαγωγὴν ἀραχίδων. Πλὴν τούτων καλλιεργεῖται ἡ δρυζα, ὁ ἀραβόσιτος, ὁ βάμβαξ, ὁ καπνός, οἱ φασίοις κλπ. Παράγεται ἐπίσης ἀρκετὸν φοινικέλαιον ἀπὸ τὰ σπέρματα τοῦ ἐλαιοφοίνικος, μέλι καὶ κηρός μελισσῶν καὶ ἀραβικὸν κόμμι.

Γλῶσσα ἐπίσημος είναι ή Γαλλική, δημιουργούν δύμως ἀπὸ τοὺς κατοίκους διάφοροι τοπικαὶ διάλεκτοι.

Τὸ 75% τῶν κατοίκων εἶναι Μουσουλμάνοι κατὰ τὸ θρήσκευμα καὶ οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Χριστιανοὶ (Καθολικοὶ) καὶ Ελδωλολάτραι.

Τὸ Ντακάρ (320.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ὁ σημαντικώτερος λιμὴν τῆς Δυτ. Ἀφρικῆς (ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ). Σαΐν - Λουΐ (60.000 κ.), εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Σενεγάλη, εἶναι ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις.

Σουδανικὴ Δημοκρατία

Εύρισκεται ἀνατολικῶς τῆς Σενεγάλης καὶ τῆς Μαυριτανίας. Τέως Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία.

"Εχει ἔκτασιν 1.200.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 3.700.000 κατ. μεταξὺ τῶν ὅποιων 6.300 Εύρωπαῖοι. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς πρὸς τὰ βόρειά της, κατέχεται ἀπὸ τὴν Ἐρημὸν Σαχάραν. Νοτιώτερον ὑπάρχουν στεππώδεις ἔκτασεις καὶ πρὸς τὰ νότια ἔκτείνεται ἡ σαβάνα, ἐκεῖ δὲ εὐρίσκονται καὶ αἱ καλλιεργήσιμοι ἔκτασεις. Καλλιεργήσιμοι ἔκτασεις εὐρίσκονται καὶ πλησίον τῶν ποταμῶν Σενεγάλη καὶ Νίγηρος, ὅπου εἶναι δυναταὶ αἱ ἀρδεύσεις· (οἱ δύο αὐτοὶ ποταμοὶ εἰς ἀρκετὸν μῆκος τῶν ἀνήκουν εἰς τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν).

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν κτηνοτροφίαν, ἰδίως προβάτων καὶ βοοειδῶν καὶ τὴν γεωργίαν. Παράγονται ἀραχίδες, ἀραβικὸν κόδμιον, βάμβακ, δρυζά, ἀραβόσιτος, φυτικὸν βούτυρον, τὸ λεγόμενον βούτυρον καριτέ ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῶν βοουτυροδένδρων ἢ δένδρων καριτέ.

Γλῶσσα ἐπίσημος εἶναι ἡ Γαλλική, διμίλοῦνται δμως διάφοροι τοπικαὶ διάλεκτοι. Τὰ 10% τῶν κατοίκων εἶναι Χριστιανοὶ καὶ οἱ ὑπόλοιποι Μουσουλμάνοι καὶ Ελδωλολάτραι.

Τύπος κατοίκου τῆς Μαυριτανίας.

Πρωτεύουσα είναι ή **Μπαμακό** (85.000 κ.) έκτισμένη εις τὰς ὅχθας τοῦ ποταμοῦ Νίγηρος. Όμοιως ἐπὶ τῶν ὁχθῶν τοῦ Νίγηρος εύρισκονται καὶ αἱ πόλεις **Σεγκού** (21.000 κ.) καὶ **Τιμπουκτοῦ**, ἡ δευτέρα εἰς τὴν καμπὴν τοῦ Νίγηρος.

Δημοκρατία τοῦ Νίγηρος

Ἡ Δημοκρατία τοῦ Νίγηρος, τέως καὶ αὐτῇ Γαλλική ἀποικία, εἶναι ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εύρισκεται ἀνατολικῶς τῆς Σουδανικῆς Δημοκρατίας καὶ νοτίως τῆς Ἀλγερίας καὶ τῆς Λιβύης, ἔχει δὲ ἔκτασιν 1.250.000 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 2.800.000 κατ. Μέγα μέρος καὶ τῆς χώρας αὐτῆς κατέχεται ἀπὸ τὴν Ἐρημὸν Σαχάραν, τὸ ὑπόλοιπον δὲ εἶναι ἔκτάσεις στεππώδεις καὶ πρὸς τὰ νότια εἶναι «σαβάνα». Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς «σαβάνας» καὶ ὅπου εἶναι δυναταὶ αἱ ἀρδεύσεις μὲ τὰ ὕδατα τοῦ Νίγηρος ἔκει εύρισκονται τὰ καλλιεργήσιμα ἐδάφη. Ὁ Νίγηρ διαφρέει τὴν χώραν κατὰ τὸ ΝΔ τμῆμά της καὶ εἶναι πολύτιμος διὰ τὴν γεωργίαν, διότι ἐπιτρέπει τὰς ἀρδεύσεις.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ κυρίως μὲ τὴν κτηνοτροφίαν. Παράγονται τὰ αὐτὰ γεωργικὰ προϊόντα, τὰ ὄποια ἀνεύρομεν εἰς τὰς προηγουμένως ἔξετασθείσας Δημοκρατίας καὶ ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα καὶ βοοειδῆ.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλική. Ὡς πρὸς τὸ θρήσκευμα οἱ περισσότεροι κάτοικοι εἶναι Μουσουλμάνοι ἢ Εἰδωλολάτραι, οἱ ὑπόλοιποι δὲ Χριστιανοί.

Τὸ **Νιαμέϋ** (18.000 κ.), εύρισκόμενον εἰς τὰς ὅχθας τοῦ ποταμοῦ Νίγηρος, εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Ἡ **Ζίντερ** (10.000 κ.) ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις. Καὶ αἱ δύο αὗται πόλεις ἔχουν ἀεροδρόμια.

Γαμβία

Ἡ **Γαμβία**, ἀποικία καὶ προτεκτορᾶτον Βρεταννικόν, εύρισκεται εἰς τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὡκεανὸν παράλια, περιβαλλομένη ἀπὸ τὰ δόλλα της μέρη ἀπὸ τὴν Δημοκρατίαν τῆς Σενεγάλης. Εἰς αὐτὴν ἀνήκει καὶ ἡ πολὺ πλησίον τῆς ἀκτῆς εύρισκομένη νῆσος **Σαιντ - Μαίρι** ("Ay. Mařla").

Η έκτασίς της είναι 10.400 τετρ. χιλιόμ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 270.000 κατ. Οὗτοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν, αἱ κυριώτεραι δὲ καλλιέργειαι είναι αἱ τῆς ἀραχίδος, τοῦ ἀραβοσίτου, τῆς ὄρυζης, τοῦ σόργου καὶ τῆς μανιόκας.

Η Μπάθορστ (8.000 κ.) είναι ἡ πρωτεύουσα, κειμένη ἐπὶ τῆς νήσου Σαιλίτ - Μαίρυ.

Πορτογαλική Γουϊνέα

Ἐχει αὕτη ὄρια πρὸς Β. τὴν Σενεγάλην, πρὸς Ν. καὶ Α. τὴν Δημοκρατίαν τῆς Γουϊνέας καὶ πρὸς Δ. τὸν Ἀτλαντικὸν Ὡκεανόν. Ἀνήκει εἰς τὴν Πορτογαλίαν, θεωρουμένη ὑπὸ ταύτης ὡς ὑπερπόντιον Πορτογαλικὸν ἔδαφος (δῆλο. Πορτογαλικὴ ἐπαρχία). Εἰς αὐτὴν ἀνήκουν καὶ αἱ πλησίον τῆς ἀκτῆς νῆσοι Μπισάγκος, μετὰ τῶν ὅποιων ἔχει ἔκτασιν 36.300 τετρ. χιλιόμ. καὶ πληθυσμὸν 520.000 κατ.

Ἐπίσημος γλῶσσα είναι ἡ Πορτογαλική, διμιλοῦνται ὅμως διάφοροι τοπικαὶ διάλεκτοι. Οἱ περισσότεροι τῶν κατοίκων είναι Μουσουλμάνοι ἢ Εἰδωλολάτραι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Χριστιανοί (Καθολικοί). Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ παράγονται ἀραχίδες, βάμβαξ, ὄρυζα, μανιόκα, σόργον καὶ κοκκοκάρυα (Ἰνδικὲς καρύδες) ἀπὸ τοὺς κοκκοφοίνικας.

Πρωτεύουσα είναι ἡ Μπισσώ (6.000 κ.).

Δημοκρατία τῆς Γουϊνέας

Η Δημοκρατία τῆς Γουϊνέας, σήμερον ἀνεξάρτητος, ἦτο πρότερον ἀποικία Γαλλική. Βρέχεται πρὸς τὰ δυτικά τῆς ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὡκεανὸν καὶ συνορεύει πρὸς Β. μὲ τὴν Πορτογαλικὴν Γουϊνέαν καὶ τὴν Σενεγάλην, πρὸς Ν. μὲ τὴν Σιέρρα - Λεόνε καὶ τὴν Λιβερίαν καὶ πρὸς Α. μὲ τὴν Ἀκτὴν τοῦ Ἐλεφαντόδοντος καὶ τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν.

Ἐχει ἔκτασιν 246.000 τετρ. χιλιόμ. καὶ πληθυσμὸν 2.700.000 κ.

Πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς είναι ὄρεινή, μὲ χαμηλὰ ὅμως ὄρη. Τοιαῦτα είναι τὰ ὄρη Φουτά - Ντζαλόν (1400 μ. καὶ Νίμπα (1740) μ. Ἀπὸ αὐτὰ πηγάζουν οἱ ποταμοὶ Σενεγάλης καὶ Νίγηρ, οἱ δόποιοι ἀνήκουν κατὰ τὸν ἄνω ροῦν των εἰς τὴν Γουϊνέαν.

Έχει πολλάς βροχάς, αί δόποιαι είς τινας περιοχάς της φθάνουν τὰ 4 μ. έτησίως καὶ διὰ τοῦτο μεγάλα δάση καὶ ἔκτεταμένας σαβάνας.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν καὶ διηγώτερον μὲ τὴν κτηνοτροφίαν. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραχίδες, μανιόκα, σόργον, ἀραβίσιτος, ὅρυζα, καφές, γλυκοπατάτες, βανανέαι, κοκκοφοίνικες, ἐλαιοφοίνικες, κίνα (διὰ τὴν παραγωγὴν κινίνης κλπ.). Ἐκτρέφονται κυρίως βοοειδῆ καὶ πρόβατα.

Ὑπάρχουν διάφορα ὄρυκτά, μεταξὺ τῶν ὅποιων χρυσὸς καὶ ἀδάμαντες.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλική, κατὰ δὲ τὸ θρήσκευμα οἱ κάτοικοι εἶναι ἄλλοι μὲν Μωαμεθανοί, ἄλλοι Εἰδωλολάτραι καὶ ἄλλοι Χριστιανοί.

Ἡ Κόνακρυ (115.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ Κανκάν (25.000 κ.) ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις συνδεομένη σιδηροδρομικῶς μὲ τὴν Κόνακρυ.

Σιέρρα - Λεόνε

Αὕτη, τέως Βρεταννικὴ ἀποικία, ἔγινεν ἀνεξάρτητος Δημοκρατία ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1961, ἀνήκει ὅμως εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Εὑρίσκεται εἰς τὴν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ἀκτήν, ἀπὸ τὰ ἄλλα δὲ μέρη τῆς περιβάλλεται ἀπὸ τὴν Γουϊνέαν καὶ τὴν Λιβερίαν.

Ἡ ἑκτασίς της εἶναι 72.600 τετρ. χιλιόμ. καὶ ὁ πληθυσμός της 2.000.000 κ. Ἐχει κλῖμα ὑγρὸν καὶ θερμόν, δύοτι εύρισκεται εἰς ἀπόστασιν μικροτέραν τῶν 10° ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ φθάνουσαι τὰ 4 μ. έτησίως καὶ ἡ μέση έτησία θερμοκρασία εἶναι 24° ἔως 28° K.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ καλλιεργοῦνται τὰ αὐτὰ φυτά, τὰ ὅποια καλλιεργοῦνται καὶ εἰς τὴν Γουϊνέαν. Ἐχει διάφορα ὄρυκτά καὶ μεταξὺ τούτων χρυσὸν καὶ ἀδάμαντας.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀγγλικὴ καὶ θρησκεῖαι ὁ Ἰσλαμισμός, ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία.

Τὸ Φρητάουν (125.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἔχει καλὸν λιμένα καὶ ἀεροδρόμιον.

Λιθερία

Η Λιθερία, εύρισκομένη εἰς τὰς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ἀκτὰς τῆς Ἀφρικῆς μεταξὺ τῆς Σιέρρα-Λεόνε καὶ τῆς Ἀκτῆς τοῦ Ἐλεφαντόδοντος, ἔχει ἔκτασιν 111.400 τετρ. χιλιομ., πληθυσμὸν 1.300.000 κατ. καὶ πυκνότητα 12 κατ. κατὰ τετρ. χιλιόμ. Εἶναι μία ἀνεξάρτητος Δημοκρατία ἀπὸ τοῦ 1847, κατοικουμένη ἀποκλειστικῶς ἀπὸ Νέγρους, (Εὐρωπαῖοι ζοῦν εἰς αὐτὴν μόλις περὶ τοὺς 1.000), μεταξὺ τῶν ὅποιων περὶ τὰς 20.000 εἰναι Νέγροι, προερχόμενοι ἀπὸ τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, εἰς χεῖρας δὲ αὐτῶν, ὡς πλέον πολιτισμένων, εύρισκεται ἡ διακυβέρνησις τῆς χώρας.

Τὸ κλῖμα εἶναι ὑγρὸν καὶ θερμὸν καὶ διὰ τοῦτο ὑπάρχουν πυκνὰ καὶ μεγάλα δάση καὶ μεταξὺ τῶν δένδρων τῶν δασῶν τούτων ὑπάρχουν κοκκοφόδινικες, ἐλαιοφοίνικες, καουτσουκόδενδρα, δένδρα δίδυντα τὸ ξύλον τὸ λεγόμενον μαόνι, χρησιμοποιούμενον εἰς τὴν ἐπιπλοποίην, ἀρτόδενδρα, κλπ. Καλλιεργοῦνται κυρίως καφές, βάμβαξ, ἀραβόσιτος, σόργον, μανιόκα, κλπ. καὶ ὑπάρχει καὶ ὀλίγη κτηνοτροφία. Τὰ δάση κατέχουν τὰ 35% καὶ τὸ καλλιεργούμενον ἔδαφος τὰ 16% τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας.

Ορυκτά. Ἐκ τῶν δρυκτῶν ὑπάρχουν σιδηρομεταλλεύματα, χαλκός, χρυσός καὶ ἀδάμαντες.

Γλῶσσα ἐπίσημος εἶναι ἡ Ἀγγλική, ὁμιλοῦνται δύμας κατὰ περιοχὰς διάφοροι τοπικαὶ διάλεκτοι.

Θρησκεῖα εἶναι ὁ Ἀνιμισμός, ὁ Χριστιανισμός καὶ ὁ Ἰσλαμισμός.

Η Μονορεία (60.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ μεγαλυτέρα πόλις καὶ λιμήν τῆς Δημοκρατίας.

Ἀκτὴ Ἐλεφαντόδοντος

Αὕτη, Γαλλικὴ ἀποικία πρότερον, εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εύρισκεται εἰς τὰ πρὸς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας παράλια καὶ ἔχει δρια πρὸς Δ. τὴν Λιθερίαν καὶ τὴν Γουϊνέαν, πρὸς ἀνατολὰς τὴν Γκάνα καὶ πρὸς Β. τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν καὶ τὴν Δημοκρατίαν

"Ανω Βόλτα. Η έκτασίς της είναι 322.000 τετρ. χιλ. και ο πληθυσμός 3.100.000 κ.

Τὸ κλῆμα τῆς εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ αἱ βροχαὶ πολλαῖ. Διὰ τοῦτο μέγισται ἔκτάσεις, καταλαμβάνουσαι τὰ 33% τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας, καλύπτονται ἀπὸ δάση.

'Η κτηνοτροφία εἶναι ἀσήμαντος. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται χυρίως μὲ τὴν γεωργίαν. Καλλιεργοῦνται ἀραχίδες, ὅρυζα, ἀραβόσιτος, μανιόκα, καφεόδενδρα, κακαόδενδρα, βανανάι, ἀνανάδες, κοκκοφοίνικες, δένδρα καρπέ, καουτσουκόδενδρα κλπ. Ἀπὸ δὲ τὰ δάση τῆς παράγεται πολύτιμος ξυλεία (μαόνι, ἔβενος κλπ.). Ἐχει δὲ ἡ Ἀκτὴ τοῦ 'Ελεφαντόδοντος καὶ ἀδαμαντωρυχεῖα.

'Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλικὴ καὶ θρησκεῖα ὁ Ἰσλαμισμὸς (15%), ὁ Χριστιανισμὸς (8%) καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία (77%).

Τὸ Ἀμπιτζᾶν (180.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων 8.000 Εὐρωπαῖοι) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἔχει καλὸν λιμένα καὶ ἀεροδρόμιον.

Γ κ á ν α

Εἶναι καὶ αὕτη (ἀπὸ τοῦ 1960) ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Ἀνῆκε πρότερον εἰς τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν. Καὶ σήμερον ὅμως ἔξακολουθεῖ νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν τέως Βρεταννικὴν ἀποικίαν τῆς Χρυσῆς Ἀκτῆς καὶ τὸ τέως ὑπὸ Βρεταννικὴν κηδεμονίαν Βρεταννικὸν Τόγκο. Εὑρίσκεται ἀνατολικῶς τῆς Ἀκτῆς τοῦ 'Ελεφαντόδοντος εἰς τὰ πρὸς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας παράλια καὶ ἔχει ἔκτασιν 237.850 τετρ. χιλιομ. Ὁ πληθυσμός τῆς εἶναι 6.700.000 κ.

Τὸ κλῆμα εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν, ἴδιας εἰς τὰ νότια τῆς χώρας, ὅπου ὑπάρχουν καὶ μεγάλα δάση, καταλαμβάνοντα τὰ 36% τῆς ὅλης ἐπιφανείας τῆς χώρας. Πρὸς τὰ βόρειά της ἐπικρατεῖ ἡ «σαβάνα», καλύπτουσα τὰ 40% τῆς ἐπιφανείας. Τὰ προϊόντα εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ τῆς Ἀκτῆς τοῦ 'Ελεφαντόδοντος, μόνον δὲ ἡ Γκάνα παράγει πολὺ κακά (τὰ 30% τῆς παραγωγῆς). Ἐχει διάφορα δρυκτὰ μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἀδάμαντας.

'Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀγγλικὴ καὶ ἐκ τῶν κατοίκων τὰ

30% είναι Χριστιανοί, τὰ 25% Μωαμεθανοί καὶ οἱ ὑπόλοιποι Εἰδωλολάτραι.

‘Η Ἀκκρα (320.000 κ.) είναι ἡ πρωτεύουσα καὶ λιμὴν εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας.

Τόγκο

Τὸ Τόγκο ὑπὸ Γαλλικὴν κηδεμονίαν πρότερον, είναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία.

Εύρισκεται εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας καὶ ἀνατολικὰ τῆς Γκάνα, μὲ τὴν ὁποῖαν ἔχει τὸ αὐτὸ κλῖμα καὶ τὰ αὐτὰ προϊόντα. Ἡ ἔκτασίς του είναι 57.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 1.088.000 κατ.

Ἐπίσημος γλῶσσα είναι ἡ Γαλλική, θρησκεῖαι δὲ ὁ Χριστιανισμός, δὲ Ἰσλαμισμὸς καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία καὶ πρωτεύουσα τὸ Λομέ (60.000 κ.).

Δαχομέη

Εύρισκεται ἀνατολικῶς τοῦ Τόγκο καὶ φθάνει μέχρι τῶν πρὸς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας ἀκτῶν. Ἀποικία Γαλλικὴ πρότερον, είναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, μὲ ἐπίσημον γλῶσσαν τὴν Γαλλικὴν καὶ θρησκείας τὸν Χριστιανισμόν, Ἰσλαμισμὸν καὶ τὴν Εἰδωλολατρείαν.

Ἐχει 116.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 2.000.000 κατ.

Τὸ κλῖμα καὶ τὰ προϊόντα είναι προσόμοια μὲ τὰ τῆς Γκάνα.

Πρωτεύουσα είναι τὸ Πόρτο - Νόβο (32.000 κ.) συνδεομένη σιδηροδρομικῶς μὲ τὸν λιμένα Κοτονοῦ (57.000 κ.).

Άνω Βόλτα

‘Η Δημοκρατία τοῦ Άνω Βόλτα ἥτο καὶ αὕτη Γαλλικὴ ἀποικία. Ὁνομάζεται οὕτω διότι τὴν διαρρέει, κατὰ τὸν ἄνω ροῦν του, ὁ ποταμὸς Βόλτα. Ἐκτείνεται βορείως τῆς Ἀκτῆς τοῦ Ἐλεφαντόδοντος, τῆς Γκάνα, τοῦ Τόγκο καὶ τῆς Δαχομέης καὶ ἔχει πρὸς τὰ Β., τὰ Δ. καὶ τὰ ἀνατολικά τὴν Σουδανικὴν Δημοκρατίαν καὶ τὴν Δημοκρατίαν τῆς Νιγηρίας.

‘Η έκτασίς της είναι 275.000 τετρ. χιλιομ. και ό πληθυσμός 4.000.000 κ. Εύρισκεται εἰς μεγαλύτεραν τῶν 10⁶ ἀπόστασιν ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸν καὶ συνεπῶς αἱ βροχαὶ είναι δλιγώτεραι. Διὰ τοῦτο τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἐπιφανείας της καλύπτεται ἀπὸ τὴν «σαβάναν». ‘Η μέση ἑτησία θερμοκρασία κυμαίνεται μεταξὺ τῶν 27° ἔως 29° K., ἔχει δηλαδὴ κλῖμα θερμόν.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Καλλιεργοῦνται ἀραχίδες, μανιόκα, ἀραβόσιτος, σόργον, φόνιο (ἀγρωστῶδες φυτόν, τὰ σπέρματα τοῦ ὄποιου χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν παραγωγὴν ἄρτου). Ἐπίσης βάμβαξ, γλυκοπατάτες, καριτέ καὶ τὸ λεγόμενον Ἰγκνάμ (φυτὸν μὲ μεγάλους ὑπογείους κονδύλους (πατάτες), τοὺς ὄποιους οἱ ιθαγενεῖς χρησιμοποιοῦν πρὸς διατροφήν των). Ἐκτρέφονται κυρίως βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἴγες.

‘Ἐπίσημος γλῶσσα είναι ἡ Γαλικὴ καὶ θρησκεῖα ὁ Χριστιανισμός, ὁ Ἰσλαμισμός καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία.

‘Η Οὐαγκαντούγκου (50.000 κ.) είναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ Μπόμπο - Ντιουλάσο (45.000 κ.) ἡ δευτέρα πόλις.

N i g e r i a

‘Η Δημοκρατία τῆς Νιγηρίας είναι τὸ μεγαλύτερον, ὡς πρὸς τὸν πληθυσμόν, κράτος τῆς Ἀφρικῆς. Εύρισκεται πρὸς τὰς ἀκτὰς τοῦ κόλπου τῆς Γουΐνέας, ἀνατολικῶς τῆς Δαχομένης καὶ νοτίως τῆς Δημοκρατίας τοῦ Νίγηρος. Ἀπετελέσθη ἀπὸ τὴν πρώην Βρεταννικὴν ἀποκλίαν τῆς Νιγηρίας καὶ τὸ πρώην, ὑπὸ Βρεταννικὴν κηδεμονίαν, τμῆμα τοῦ Καμερούν. Τὸ ὄνομά της τὸ διείλει εἰς τὸν ποταμὸν Νίγηρα, ὃ δόποῖς διασχίζει τὴν χώραν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουΐνέας. ‘Η Νιγηρία ἀνήκει εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Ἐχει ἔκτασιν 878.450 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 35 ἑκατομ. κατοίκων. Τὸ ὑψηλότερον σημεῖον τῆς είναι ἡ κορυφὴ τοῦ ἡφαιστείου Καμερούν (4070 μ.).

‘Εχει γενικῶς κλῖμα θερμὸν καὶ ὑγρόν. Αἱ βροχαὶ είναι πολλαῖ, φθάνουσαι πρὸς τὰ παράλια τὰ 10 μ. ἑτησίως, λόγω τῶν πνεόντων ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς Γουΐνέας ἀνέμων, οἱ δόποῖς είναι φορτωμένοι μὲν δρατμούς. Καθ' ὅσον δμως προχωρεῖ κανεὶς πρὸς τὰ βόρεια τῆς χώρας αἱ

βροχαὶ ἐλαττοῦνται καὶ τὰ δάση διαδέχεται ἡ «σαβάνα». Πρὸς τὰ βορειότερα αἱ βροχαὶ εἶναι δὲ λίγαι καὶ ἐπικρατεῖ ἡ στέπη.

Τὰ δάση εἶναι πυκνὰ (ζοῦγκλαι) καὶ καλύπτουν συνολικῶς τὰ 34% τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας, ἡ δὲ καλλιεργουμένη ἔκτασις τὰ 24%.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Καλλιεργοῦνται κυρίως κακάο,

ἀραχίδες καὶ ἐλαιοφοίνικες καὶ ἔρχεται ἡ Νιγηρία, πρώτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν φοινικελάιου, δευτέρα ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ἀραχίδων καὶ τρίτη ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν κακάο. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης βάμβαξ, δρυζά, μανιόκα, σόργον, γλυκοπατάτες, ἀραβόσιτος καὶ καπνός. Ἀπὸ τὰ καουτσουκόδενδρα τῶν δασῶν τῆς καὶ ἀπὸ τὰς φυτείας καλλιεργούμενα, παράγεται ἀρκετὸν καουτσούκ. Ἐκτρέφονται κυρίως βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἴγες. Ἀπὸ δρυκτὰ ἔχει ἀνθρακάς, διάφορα μεταλλεύματα καὶ χρυσόν.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀγγλική, ὅμιλειται ὅμως κατὰ περιοχὰς πλῆθος διαλέκτων τοπικῶν. Τὰ 40% τῶν κατοίκων εἶναι Μουσουλμάνοι, τὰ 20% Χριστιανοί καὶ οἱ ὑπόλοιποι εἶναι Ειδωλολάτραι.

Τὸ Λάγγος (365.000 x.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ λιμὴν εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας. Ἀλλος λιμὴν εἶναι τὸ Πόρτ-Χαρκούρ (500.000 x.). Ὁλίγον βορειότερον τοῦ Λάγγος εὐρίσκεται τὸ Ἰμπαντάν (600.000 x.), ἡ μεγαλυτέρα πόλις τῆς Νιγηρίας καὶ πρὸς τὰ βόρεια τὸ Κάνο (130.000 x.) συνδεόμενον σιδηροδρομικῶς μὲ τὸ Ἰμπαντάν καὶ τὸ Λάγγος.

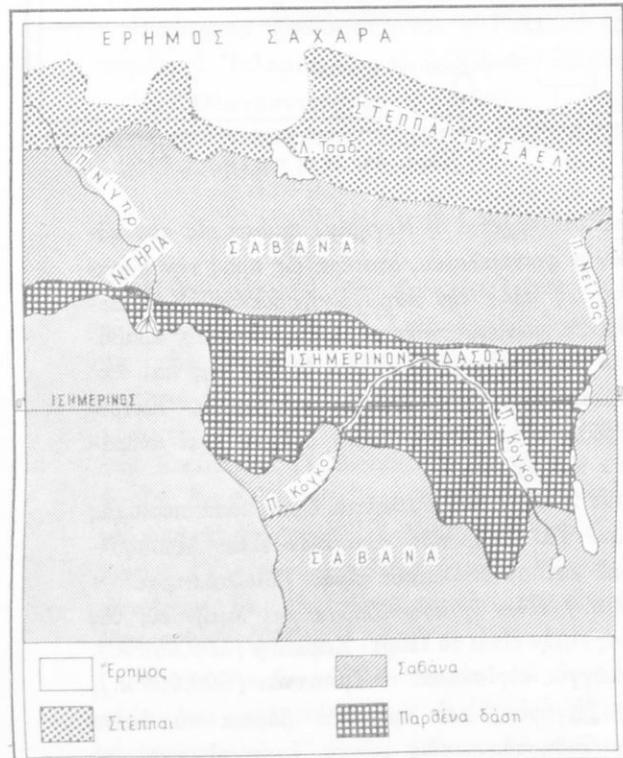

Χαρτ. 44. Νιγηρία.

III. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ή ΙΣΗΜΕΡΙΝΗ ΑΦΡΙΚΗ

Γενικά. Η Κεντρική ή 'Ισημερινή' Αφρική έκτείνεται άπό τούς χόλους τῆς Γουϊνέας ἐκ Δ. μέχρι τῆς περιοχῆς τῶν Μεγάλων Λιμνῶν (Ταγκανίκας, 'Αλβέρτου, 'Εδουάρδου κλπ.) πρὸς Α. καὶ ἀπὸ τοῦ Σαέλ ἐκ Β. μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ζαμβέζη πρὸς Ν. Χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς Κεντρικῆς Αφρικῆς εἰναι ἡ λεκάνη τῆς λίμνης Τσᾶδ καὶ τὸ λεκανοπέδιον τοῦ ποταμοῦ Κόγκο.

'Ως πρὸς τὸ κλῖμα, τὴν βλάστησιν, τὰ καλλιεργούμενα καὶ ἄγρια φυτά, τὰ ζῷα, τὰ διατρεφόμενα ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ ἄγρια ζῷα, ἀνευρίσκομεν καὶ ἐδῶ τὰ αὐτά, τὰ ὅποια ἀνεύρομεν καὶ εἰς τὴν Δ. Αφρικήν. Εἰς τὰ Β. τῆς Κεντρικῆς Αφρικῆς έκτείνεται ἡ ἔρημος, ἀκολουθοῦν νοτιώτερον αἱ στέππαι τοῦ Σαέλ, ἐν συνεχείᾳ αἱ σαβάναι καὶ τέλος τὸ παρθένον δάσος, τὸ ὅποιον ἐδῶ εἰναι πλέον ἐκτεταμένον, καταλαμβάνον μεγάλας ἐκτάσεις καὶ προεκτεινόμενον καὶ νοτίως τοῦ 'Ισημερινοῦ (Χαρτ. 45) μέχρι τοῦ νοτίου γεωγραφικοῦ πλάτους τῶν 10° . Νοτίως τοῦ δάσους ἔχομεν πάλιν διαδοχικῶς σαβάνας, στέππαν καὶ ἔρημον.

Χαρτ. 45. Βλάστησις εἰς Κεντρικήν Αφρικήν.

Νέγροι, άνήκοντες εἰς διαφόρους Νεγρικάς φυλάς, (οἱ περισσότεροι εἰς τὴν φυλὴν Μπαντοῦ). Εἰς τὰ δάση τῆς Ἰσημερινῆς Ἀφρικῆς συναντῶνται καὶ οἱ Νεγρίλλοι, οἱ ὅποιοι λόγῳ τοῦ ἀναστήματος των καλοῦνται καὶ **Πυγμαῖοι**. Ἐχουν ἀνάστημα κάτω τοῦ 1.50 μ., κόμην ἀρκετά μακρὰν καὶ χρῶμα τοῦ δέρματος δχι τελείως μέλαν (ἀποκλινον πρὸς τὸ σοκολάτι). Εἶναι οἱ πλέον ἀπολίτιστοι ἐκ τῶν κατόκων τῆς Ἀφρικῆς.

‘Η Ἰσημερινὴ Ἀφρικὴ περιλαμβάνει τὰς Δημοκρατίας : Τσάδ, Κεντροφρικανικήν, Κογκό, Γκαμπόν, Καμερούν, τὸ τέως Βελγικὸν Κογκό, τὴν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ Βελγίου, ὅλοτε (πρὸ τοῦ Α' Παγκοσμίου πολέμου) Γερμανικὴν ἀποικίαν Ρουάντα - Ουδρούντι, τὴν Πορτογαλικὴν Καμπίντα καὶ Ἀγκόλα καὶ τὴν Ἰσπανικὴν Γουϊνέαν (Χαρτ. 46).

‘Η Δημοκρατία Τσάδ

Εύρισκεται αὗτη ἀνατολικῶς τῆς Δημοκρατίας τῆς Νιγηρίας καὶ τοῦ Νιγηρος καὶ ἔχει πρὸς βορρᾶν τὴν Λιβύην, πρὸς Α. τὸ Σουδάν καὶ πρὸς Ν. τὴν Κεντροαφρικανικὴν Δημοκρατίαν. Εἶναι ἡ τέως Γαλλικὴ ἀποικία Τσάδ καὶ ὀφείλει τὸ δνομά της εἰς τὴν μεγάλην, ἀλλ' ἀβαθῆ λίμνην Τσάδ, ἡ ὅποια εὑρίσκεται εἰς τὰ σύνορά της πρὸς τὰς Δημοκρατίας τῆς Νιγηρίας καὶ τοῦ Νιγηρος.

‘Έχει ἔκτασιν 1.284.000 τετρ. χιλιόμ. καὶ πληθυσμὸν 2.600.000 x. Τὸ βόρειον μέρος της, κατεχόμενον ἀπὸ τὴν ‘Ἐρημον Σαχάραν, εἶναι σχεδόν τελείως ἀκατοίκητον. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον μέρος της καλύπτεται σχεδόν ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ στέπας, λόγῳ τῶν ὀλίγων βροχῶν. Καλλιεργήσιμα ἐδάφη ὑπάρχουν μόνον εἰς τὸ λεκανοπέδιον τῆς λίμνης Τσάδ καὶ μάλιστα ἐκεῖ ὅπου εἶναι δυναταὶ αἱ ἀρδεύσεις. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραχίδες, σόργον, βάμβαξ, δρυζά, ἀραβόσιτος, σησάμιον καὶ ἐλαιοφοίνικες. Ἐκτρέφονται βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἴγες, καθὼς καὶ ἀρκετοὶ κάμηλοι.

‘Ἐπισημός γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλικὴ καὶ θρησκεῖαι ὁ Χριστιανισμός, ὁ Ἰσλαμισμός καὶ ἡ Ελδωλολατρεία.

‘Η πόλις Φόρτ - Λαμύ (45.000 x.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Κεντραφρικανική Δημοκρατία

Είναι ή πρώην Γαλλική άποικια Ούμπανγκι - Σιάρι, ή όποια έγένετο μία ανεξάρτητος Δημοκρατία. Εύρισκεται νοτίως τῆς Τσάδ και ἔχει έκτασιν 617.000 τετρ. χιλιόμ. Ό πληθυσμός της είναι 1.200.000 κατ. Πρὸς τὰ νότια τῆς χώρας, τὰ όποια εύρισκονται εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ισημερινοῦ, αἱ βροχαὶ εἰναι πολλαὶ καὶ καλύπτονται ταῦτα ἀπὸ μεγάλα δάση. Βορειότερον εἰναι ἡ σαβάνα καὶ εἰς τὰ βόρεια τῆς χώρας, ὅπου αἱ βροχαὶ εἰναι ὀλίγαι, ἐπικρατεῖ ἡ στέπη.

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν κυρίως. Καλλιεργοῦνται ἀραχίδες, καφές, βάμβαξ, διάφοροι φοίνικες, σιζάλ (εἰδος ἀγαύης, μὲ τὰς ἵνας τῆς όποιας κατασκευάζονται σχοινία). Ἡ Κεντραφρικανική Δημοκρατία ἔχει καὶ μεγάλα ἀδαμαντωρυχεῖα.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἰναι ἡ Γαλλική καὶ θρησκείαι ὁ Χριστιανισμός, ὁ Ισλαμισμὸς καὶ ἡ Εἰδωλολατρεία.

Ἡ Μπάνγκι (80.000 κ.) εἰναι ἡ πρωτεύουσα.

Δημοκρατία Κογκό

Γαλλική καὶ αὕτη ἀποικία πρότερον ὑπὸ τὴν ὄνομασίαν Μέσον Κογκό, εἰναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εύρισκεται νοτίως τῆς Κεντραφρικανικῆς Δημοκρατίας καὶ δυτικῶς τοῦ τέως Βελγικοῦ Κογκό, ἀπὸ τὸ ὅποιον χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Κόγκο καὶ τοῦ πα-

Χαρτ. 46. Κεντρική ἡ Ισημερινή Ἀφρική.

ραποτάμου του Ουμπάνγκι. Έκτεινομένη ἀπὸ τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ Ἰσημερινοῦ ἔχει κλῖμα θερμὸν καὶ ὑγρόν, μὲ ἀφθόνους βροχάς. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ δάση εἶναι πολλὰ καὶ πυκνά, δίδοντα ἀφθονον ἔυλείαν.

Ἐχει ἔκτασιν 324.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 762.000 κατ., οἱ δόποιοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν. Παράγεται φοινικέλαιον, καπνός, βανάναι, κακάο, καουτσούκ καὶ ἔυλεία. ᘾχει ἀρκετὰ μεταλλεύματα, μεταξὺ τῶν ὅποιων καὶ χρυσόν.

Ἡ ἐπίσημος γλῶσσα καὶ θρησκεία εἶναι ὡς καὶ εἰς τὰς προηγουμένας Δημοκρατίας.

Ἡ Μπραζαβίλλ (107.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κόγκο καὶ εἰς τὰ σύνορα μὲ τὸ τέως Βελγικὸν Κογκό, εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Συνδέεται αὖτη σιδηροδρομικῶς μὲ τὸ Πουάντ - Νουάρ (57.000 κ.), λιμένα εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Ἐπιχειρεῖται ἡ Ἑνωσις τῶν τοιῶν ὡς ἀνω Δημοκρατιῶν εἰς μίαν Ὁμοσπονδίαν, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐνωσις κεντρικοφρικανικῶν Δημοκρατιῶν».

Γκαμπòν

Τέως Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εύρισκεται μεταξὺ τοῦ μυχοῦ τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας καὶ τῆς Δημοκρατίας τοῦ Κογκό, εἰς τὴν ζώνην τοῦ Ἰσημερινοῦ. Διὰ τοῦτο ἔχει κλῖμα θερμὸν καὶ ὑγρόν, ἀφθόνους βροχάς, πολλὰ μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση καὶ ἀφθονον ἔυλείαν.

Ἡ ἔκτασις τῆς Δημοκρατίας τῆς Γκαμπὸν εἶναι 267.000 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς 420.000 κατ., οἱ δόποιοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν. Παράγονται κυρίως ἀραχίδες, φοινικέλαιον, καπνός, κακάο καὶ καουτσούκ. Τύπαρχουν ἀρκετὰ μεταλλεύματα, μεταξὺ τῶν ὅποιων καὶ χρυσός. Τύπαρχει ἐπίσης καὶ πετρέλαιον.

Γλῶσσα καὶ θρησκεία εἶναι ὡς καὶ εἰς τὰς προηγουμένας Δημοκρατίας.

Ἡ Λιμπρβίλ (22.000 κ.), εἰς τὰ παράλια τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας, εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Καμερούν

Τὸ τέως ὑπὸ Γαλλικὴν κηδεμονίαν **Καμερούν** εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Εύρισκεται εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας, βορείως τῆς Γκαμπτὸν καὶ τὸ νότιόν του μέρος εἶναι εἰς τὴν ζώνην τοῦ 'Ισημερινοῦ' διὰ τοῦτο ἔχει πολλὰς βροχὰς καὶ δάση. Τὸ βορειότερον μέρος του καλύπτεται ἀπὸ σαβάναν. 'Εχει ἔκτασιν 432.000 καὶ πληθυσμὸν 3.200.000 κατ. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲν τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Παράγονται κυρίως καφές, κακάο, βανάναι, ἀραχίδες, φοινικέλαιον, βάμβαξ, καουτσούκ καὶ ξυλεία. Ἐκτρέφονται βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἴγες.

'Ἐπίσημος γλῶσσα καὶ θρησκείαι εἶναι ὡς καὶ εἰς τὰς προηγουμένας Δημοκρατίας.

'Η Γιαουντὲ (55.000 κ.) εἶναι πρωτεύουσα. 'Η Ντουάλα (127.000 κ.) εἶναι λιμὴν εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας.

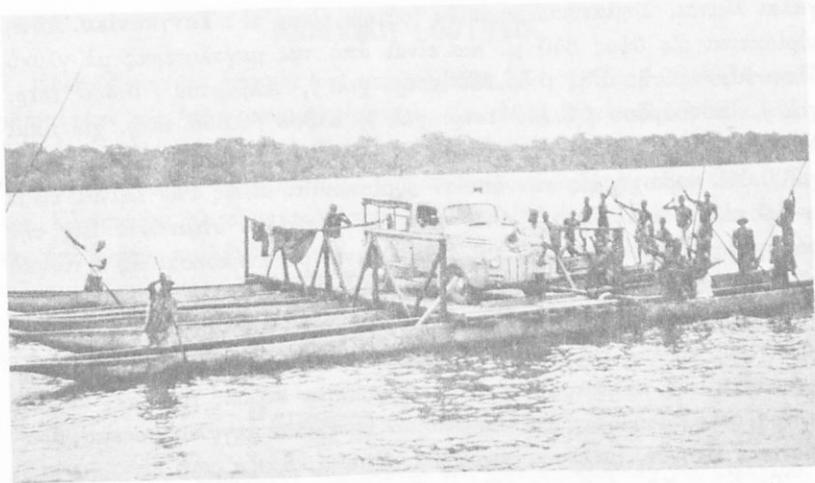
τὸ τέως Βελγικὸν Κογκὸν

Τὸ τέως Βελγικὸν Κογκὸν εἶναι σήμερον ἀνεξάρτητος Δημοκρατία (ἀπὸ τῆς 30 'Ιουνίου τοῦ 1960). Εύρισκεται νοτίως τῆς Κεντραφρικανικῆς Δημοκρατίας καὶ ἀνατολικῶς τῆς Δημοκρατίας τοῦ Μέσου Κογκὸν (τέως Γαλλικῆς ἀποικίας) καὶ διασχίζεται ἀπὸ τὸν 'Ισημερινόν, σχεδὸν περὶ τὸ μέσον του. Διὰ τοῦτο ἔχει κλῖμα θερμὸν καὶ υγρόν, πολλὰς βροχὰς καὶ μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση. 'Η μέση ἐτησία θερμοκρασία κυμαίνεται, κατὰ περιοχάς, μεταξὺ τῶν 21° καὶ 26° K.

'Η ἔκτασίς του εἶναι 2.345.000 τετρ. χιλιομ. Εἶναι ἐπομένως τὸ μεγαλύτερον ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν κράτος τῆς 'Αφρικῆς.

'Ο πληθυσμὸς του εἶναι 13.750.000 κ. Μεταξὺ τῶν κατοίκων του εἶναι περὶ τὰς 82.000 Εὐρωπαῖοι, μεταξὺ τῶν ὅποιων καὶ 2.500 "Ελλήνες. Μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν δύως τοῦ Κογκὸν καὶ τὰς ἐσωτερικὰς ἔκει διαταραχάς, πολλοὶ τῶν Εὐρωπαίων ἀνεχώρησαν ἔκειθεν. Οἱ ὑπόλοιποι κάτοικοι εἶναι Νέγροι, ἀνήκοντες εἰς διαφόρους φυλάς. Εἰς τὰ δάση ζοῦν οἱ Πυγμαῖοι, ἔχοντες ἀνάστημα κάτω τοῦ 1,50 μ. καὶ τελείως ἀπολίτιστοι.

Πρὸς τὰ νότιά του αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι καὶ ἐπικρατεῖ ἔκει

Σχεδία διά τὴν διαπεραιώσιν ἐνὸς βραχίονος τοῦ ποταμοῦ Κόγκο εἰς τὴν Δημοκρατίαν τοῦ Κογκό.

ἡ σαβάνα. Γενικῶς τὰ 50% τῆς ἐπιφανείας του καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ δάση, τὰ 21% εἶναι ἔκτασεις καλλιεργήσιμοι καὶ τὰ ὑπόλοιπα 29% λειβάδια διὰ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ σαβάνα. Εἰς μικρὰν ἔκτασιν, μήκους μόλις 35 χιλιομ., τὸ Κογκό ἔχει παράλια πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὡκεανόν. Ἡ μεγαλύτερά του πεδιάς εἶναι τὸ λεκανοπέδιον τοῦ ποταμοῦ Κόγκο, τὸ δόποιον διαρρέεται ἀπὸ τὸν ποταμὸν Κόγκο καὶ τοὺς παραποτάμους του καὶ τὸ ὑψηλότερον σημεῖον του ἡ κορυφὴ τοῦ ὄρους Ρουβενζόρι. (5119 μ.). Τοῦτο εὑρίσκεται πρὸς τὰ ἀνατολικὰ τῆς χώρας πλησίον τῆς λίμνης τοῦ Ἐδονάρδου.

Ποταμοί. Λόγω τῶν πολλῶν βροχῶν εἰς τὸ Κογκό ὑπάρχει ὁ μεγάλος ποταμὸς **Κόγκο** μὲ τοὺς παραποτάμους του. Ἔχει τὰς πηγάς του εἰς τὰ δροπέδια, τὰ εύρισκόμενα πρὸς τὰ σύνορα τοῦ Κογκό μὲ τὴν Βορ. Ροδεσίαν καὶ χύνεται εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὡκεανὸν παρὰ τὰ σύνορα τοῦ Κογκό, εἰς τὴν Πορτογαλικὴν Ἀγκόλα. Ὁ ποταμὸς Κόγκο, ἀν καὶ εἶναι ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους ποταμοὺς τοῦ κόσμου, δὲν διευκολύνει τὴν συγκοινωνίαν, διότι εἶναι πλωτὸς μόνον κατὰ τμήματά του, ἐπειδὴ ἔχει καταρράκτας. Κατὰ τὸ μῆκος εἶναι δὲ δεύτερος, μετὰ τὸν Νεῖλον, ποταμὸς τῆς Ἀφρικῆς.

Λίμναι. Πρὸς τὰ ἀνατολικὰ τοῦ Κογκό ὑπάρχουν πολλαὶ καὶ με-

γάλαι λίμναι. Σημαντικώτεραι ἐκ τούτων είναι αἱ : Τανγκανίκα. Αὕτη εύρισκεται εἰς ὕψος 840 μ. καὶ εἶναι ἀπὸ τὰς μεγαλυτέρας μὲ γλυκὺν ὕδωρ λίμνας τῆς Γῆς (35.130 τετρ. χιλ.), Ἀλβέρτου (5.335 τετρ. χιλ.), Ἐδουάρδου (2.150 τετρ. χιλ.), Κιβού (2.650 τετρ. χιλ.) καὶ Μέρου, νοτιώτερον, εἰς τὰ σύνορα μὲ τὴν Βόρ. Ροδεσίαν (4.853 τετρ. χιλ.). Ἡ περιοχή, εἰς τὴν ὁποίαν εύρισκονται αἱ ὅς ἄνω λίμναι, εἶναι ἐν ὁροπέδιον καὶ λέγεται «περιοχὴ τῶν Μεγάλων Λιμνῶν». Εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν εύρισκονται καὶ ἄλλαι λίμναι, μηδ ἀνήκουσαι εἰς τὸ Κογκό (θὰ τὰς ἀνεύρωμεν κατωτέρω).

Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν, διότι ἡ ὑπάρχουσα εἰς πολλὰς περιοχὰς τοῦ Κογκό μυῖα Τσέ - Τσέ ἐμποδίζει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας. Καλλιεργοῦνται κυρίως βάμβαξ, καφεόδενδρα, καουτσουκόδενδρα, τῶν ὁποίων ὑπάρχουν μεγάλαι φυτεῖαι, ἀραβίσιτος, καπνός, μανιόκα, γεώμηλα, δσπρια, δρυζα κλπ.

Τὰ ἄγρια ζῶα ἀφθονοῦν. Συναντᾶ κανεὶς ἐκεὶ λέοντας, λεοπαρδάλεις, ἔλέφαντας, ρινοκέρωτας, ἵπποποτάμους, βουβάλους, καμηλοπαρδάλεις κλπ. Ἐπίσης ὑπάρχουν πολλὰ ἔρπετά, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ πύθωνες καὶ διάφοροι δηλητηριώδεις δρεις. Ὑπάρχει καὶ ἀκόμη πλῆθος πτηνῶν καὶ ἐντόμων.

Ἐχει πλεῖστα δρυκτά, ίδιως εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Κατάνγκα, εύρισκομένης εἰς τὰ νότια τῆς χώρας, πρὸς τὴν Β. Ροδεσίαν. Οὕτω ἔχει ἀνθρακας, πλεῖστα μεταλλεύματα, χρυσόν, ἀδάμαντας καὶ πλούσια δρυχεῖα τοῦ πολυτίμου σήμερον οὐρανίου. Τὰ ἀδαμαντωρυχεῖα του ὑπολογίζονται μεταξὺ τῶν πλουσιωτέρων τοῦ κόσμου.

Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Γαλλική, δόμιλοῦνται δόμως κατὰ περιοχὰς πλεῖσται τοπικαὶ διάλεκτοι. Οἱ κάτοικοι, ίδιως οἱ ζῶντες μακρὰν τῶν πόλεων, εἶναι ἀπολιτιστοὶ καὶ εύρισκονται εἰς πρωτόγονον κατάστασιν, δὲν εἶναι δὲ σπάνιον φαινόμενον μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἡ ἀνθρωποφαγία. Ἡ πλειονότης των εἶναι Ειδωλολάτραι καὶ μόνον περὶ τὰ 4,5 ἑκατομ. εἶναι Χριστιανοὶ καὶ περὶ τὰς 100.000 Μουσουλμάνοι.

Ἡ Λεοπόλντβιλλ (367.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Εύρισκεται ἀπέναντι τῆς Μπραζαβίλα, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κόγκο. Ἡ Ἐλιζάμπετβιλλ (169.000 κ.). Στάνλεϋβιλλ (71.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Κόγκο. Ἡ Λουλουαμπούργκ (61.000 κ.) πλησίον τῶν συνόρων τῆς μὲ τὴν Ἀγκόλα.

‘Ισπανική Γουϊνέα

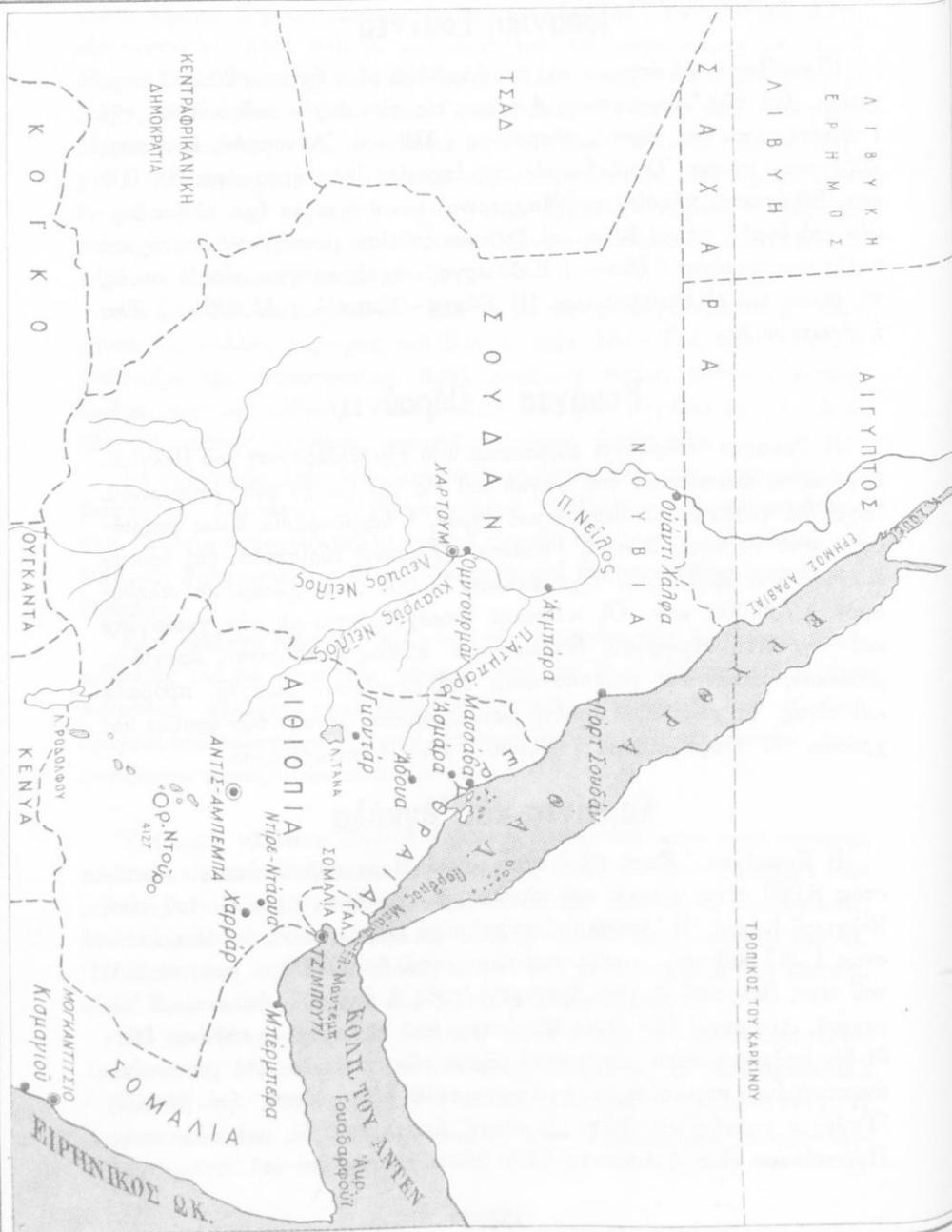
Είναι ‘Ισπανική άποικια και περιλαμβάνει μίαν έκτασιν 26.000 τετρ. χιλιομ. έπι τῆς Αφρικανικῆς ήπειρου, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας, καὶ τὰς νήσους Φερνάντο - Πόλη καὶ Ἀννομπόν, ἐκτάσεως 2051 τετρ. χιλιομ. Ο πληθυσμὸς τῆς ἀποικίας δόλοκλήρου εἶναι 200.000 κατ. Εὑρίσκεται πλησίον τοῦ ‘Ισημερινοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἔχει κλῖμα θερμὸν καὶ ὑγρόν, πολλὰ δάση καὶ ἀφθονον ξυλείαν, μεταξὺ τῆς ὁποίας καὶ πολύτιμον τοιαύτην (ἔβενον). Καλλιεργοῦνται εἰς αὐτὴν κυρίως ὁ καφές, τὸ κακάο καὶ οἱ ἐλαιοφοίνικες. Η Σάντα - Ιζαμπέλ (11.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ρουάντα - Ούρούντι

Η Ρουάντα - Ούρούντι εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τοῦ Βελγίου. Εὑρίσκεται ἀνατολικῶς τοῦ Κογκό καὶ εἰς τὴν ζώνην τοῦ ‘Ισημερινοῦ. Ἐχει διὰ τοῦτο κλῖμα θερμὸν καὶ ὑγρόν, ἡ θερμοκρασία δύμας μετριάζεται ἀπὸ τὸ ὄψος, διότι ἡ Ρουάντα - Ούρούντι εὑρίσκεται ἐπὶ δρόπεδίου καὶ ἔχει ὑψηλὰ δρη. Ἐχει ἔκτασιν 54.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 4.700.000 κατ. Οι κάτοικοι ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Καλλιεργοῦν κυρίως ἀραβόσιτον, ἀραχίδας, μανιόκαν, καφὲν καὶ γλυκοπατάτας καὶ ἔκτρέφουν βοοειδῆ, πρόβατα καὶ αἴγας. Η χώρα ἔχει ἀρκετὰ μεταλλεύματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ χρυσόν. Η Ούζουμπούρα (48.000) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Καμπίντα καὶ Ἀγκόλα

Η Καμπίντα (Χαρτ. 46) εἶναι μικρὰ Πορτογαλικὴ ἀποικία, ἐκτάσεως 8.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμοῦ 12.000 κ. πρὸς Β. τοῦ τέως Βελγικοῦ Κογκό. Η Ἀγκόλα εἶναι καὶ αὐτὴ Πορτογαλικὴ ἀποικία, ἐκτάσεως 1.247.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμοῦ 4.000.000 κ. πρὸς τὰ ΝΔ. τοῦ τέως Βελγικοῦ Κογκό, βρεχομένη πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ωκεανοῦ. Αἱ βροχαὶ ἐδῶ εἶναι διλγώτεραι καὶ κυριαρχεῖ ἡ σαβάνα, δάση δὲ δὲν ὑπάρχουν παρὰ μόνον κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνεπτυγμένη περισσότερον ἡ κτηνοτροφία μὲ πρόβατα καὶ βοοειδῆ. Υπάρχει χαλκὸς καὶ διάφορα μεταλλεύματα, καθὼς καὶ ἀδάμαντες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Λουάντα (200.000 κ.) λιμὴν ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Χαρτ. 47. Σουδάν και Αιθιοπία.

IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Αὕτη είναι τὸ τμῆμα τῆς Ἀφρικῆς, τὸ εύρισκόμενον Ν. τῆς Αἰγύπτου μέχρι τῆς Ροδεσίας καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὡκεανοῦ καὶ ἀνατολικῶς τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς (*Ἐγχρ. Χαρτ. II*) Περιλαμβάνει : Τὴν Ὁμοσπονδίαν τῆς Αἰθιοπίας καὶ Ἐρυθραίας. Τὸ Σουδάν. Τὴν Σομαλίαν. Τὴν Βρεταννικὴν Ἀνατολικὴν Ἀφρικήν. Τὴν Μοζαμβίκην.

‘Ομοσπονδία Αἰθιοπίας - Ἐρυθραίας

Ἡ Ὁμοσπονδία τῆς Αἰθιοπίας - Ἐρυθραίας (*Χαρτ. 47*). είναι ἀπόλυτος Μοναρχία μὲν ἀνώτατον ἄρχοντα τὸν Αὐτοκράτορα, λεγόμενον Νεγκούς. Ἡ συνολικὴ ἔκτασις είναι 1.185.000 τετρ. χιλιομ., ἐκ τῶν δύοιων τὰ 124.000 τετ. χιλιομ. ἀνήκουν εἰς τὴν Ἐρυθραίαν. Ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 20.000.000 κατ. ἐκ τῶν δύοιων τὸ 1.000.000 ἀνήκει εἰς τὴν Ἐρυθραίαν. Ἡ Αἰθιοπία είναι γενικῶς δρεινὴ χώρα, μέσου ὕψους περὶ τὰ 2.000 μ., ἔχουσα ὑψηλὰ ὅρη καὶ ὁροπέδια. Πολλὰ τῶν ὅρέων ὑπερβαίνουν εἰς ὕψος τὰς 4.000 μ., ἡ ὑψηλοτέρα δὲ κορυφὴ είναι ἡ κορυφὴ Ρᾶς - Ντασκιὰν (4628 μ.)

Τὸ κλῖμα ποικίλλει κατὰ περιοχάς, ἀναλόγως τοῦ ὕψους εἰς τὸ δύοιον εύρισκονται αὖται. Εἰς τὴν ζώνην, τὴν ἔχουσαν ὕψος μέχρι 1200 μ. ἡ θερμοκρασία κυριάνεται μεταξὺ 20° καὶ 40° K. Εἰς τὴν ἔχουσαν ὕψος 1200 — 2750 κυριάνεται μεταξὺ 15° καὶ 30° K., ἐνῶ αἱ ὑψηλαὶ κορυφαὶ τῶν ὅρέων καλύπτονται ὑπὸ χιόνων. Τὰ παράλια τῆς Ἐρυθραίας είναι ἀπὸ τὰ θερμότερα μέρη τῆς Γῆς καὶ εἰς ταῦτα ἡ θερμοκρασία τῶν 50° K. ὑπὸ σκιάν είναι κατὰ τὸ θέρος συνήθης. Αἱ βροχαὶ είναι γενικῶς ἀφθονοι καὶ κυρίως ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου, δύότε είναι ἡ ἐποχὴ τῶν μεγάλων βροχῶν. Τότε τὰ ὕδατα τοῦ Κυανοῦ Νείλου (ὁ δύοιος πηγάζει ἀπὸ τὴν Αἰθιοπίαν) καὶ τῶν παραποτάμων του δγκοῦνται καὶ πλημμυρίζουν μεγάλας ἔκτάσεις. Αἱ πλήμμυραι αὖται γίνονται αἰσθηταὶ εἰς Αἴγυπτον ἀπὸ τοῦ Ιουλίου (βλ. Αἴγυπτον), ὄπότε φθάνουν ἐκεῖ διωγκωμένα τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου. Ὑπάρχουν πολλοὶ ποταμοί, μικρότεροι τοῦ Κυανοῦ Νείλου, καὶ ἀρκεταὶ λίμναι. Μεγαλύτερα δὲ τούτων είναι ἡ λίμνη Τάνα, ἐξ ἣς πηγάζει ὁ Κυανοῦς Νεῖλος. Εἰς τὴν Αἰθιοπίαν ἀνήκει καὶ μέρος τῆς λίμνης τοῦ Ροδόλφου.

Τὰ δάση, αἱ χλοεραι ἐκτάσεις καὶ τὰ ἄγρια ζῶα ἀφθονοῦν εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. Λέοντες (ὁ λέων εἶναι τὸ ἔμβλημα τῆς Αἰθιοπίας), πάνθηρες, λεοπαρδάλεις, ὔαιναι, θῶες, ἐλέφαντες, ἵπποπόταμοι, ἀντιλόπαι, ἄγριόχοιροι, κροκόδειλοι, στρουθοκάμηλοι κλπ. Τὸ ἕδαφος εἶναι εὐφορώτατον καὶ ἡ χώρα αὐτάρκης εἰς γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, ἀν καὶ καλλιεργοῦνται μόνον τὰ 10% τοῦ καλλιεργησίμου ἔδαφους. Καλλιεργοῦνται βάμβαξ, σακχαροκάλαμον, καφέδενδρα, καυτσουκόδενδρα, ἑσπεριδοειδῆ, ἐλαῖαι, συκαῖ καὶ διάφορα διπωροφόρα δένδρα, λαχανικά, δημητριακά, πέπερι κλπ. Ὑπάρχουν καὶ ἀρκετὰ ἀρτόδενδρα, ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῶν ὅποιων ἔξαγεται ἀλευρον, χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν ιθαγενῶν διὰ τὴν παρασκευὴν ἄρτου. Ἡ κτηνοτροφία εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμένη. Διατρέφονται πρόβατα, αἴγες, βοοειδῆ, ἵπποι, δνοι καὶ κάμηλοι.

Κάτοικοι. Οἱ Αἰθιόπες ἀνήκουν εἰς τὴν Λευκὴν φυλὴν καὶ εἶναι Χαμιτικῆς καταγωγῆς, ἔχουν ὅμως ὑποστῆ μεγάλην ἐπιμείζον μὲ τοὺς Νέγρους, ὥστε εἰς πολλοὺς ἐξ αὐτῶν, νὰ ὑπερισχύουν τὰ Νεγρικὰ χαρακτηριστικά. Εἰς τὰ νότια τῆς χώρας ὁ πληθυσμὸς εἶναι κατὰ πλειοψηφίαν Νέγροι, οἱ λεγόμενοι Νειλοτικοὶ Νέγροι. Κατ' ἄλλους οἱ Αἰθιόπες ἀποτελοῦν ἔδιον κλάδον, δοτὶς διατηρεῖται ὡς ἀρχικῶς ἦτο, μὴ ἔξελιγθεὶς οὔτε εἰς Λευκὴν οὔτε εἰς Μαύρην φυλήν. Εἰς τὴν Αἰθιοπίαν ζοῦν καὶ περὶ τοὺς 1.500 "Ελληνες, Ἰδίως εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Αὕτη εἶναι ἡ Ἀντίς - Ἀμπέμπα, ἡ ὅποια σημαίνει «νέον ἄνθος». Εύρισκεται εἰς ὅψος 2.500 μέτρων (400.000 κ.) καὶ εἶναι ἡ πλέον συγχρονισμένη πόλις τῆς Αἰθιοπίας, μὲ ὥραιούς δρόμους καὶ Εύρωπαικά κτίρια. Ντίρε - Ντάουα (30.000 κ.) ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἀντίς - Αμπέμπα - Τσιμπουτί (λιμένος τῆς Γαλικῆς Σομαλίας). Χαρράρ (40.000 κ.) κέντρον ἐμπορίου καφέ. Γκοντάρ (22.000 κ.) παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς Αἰθιοπίας. Εἰς τὴν Ἐρυθράν κυριώτεραι πόλεις εἶναι ἡ Ἀσμάρα (130.000 κ.) εἰς ὅψος 2370 μ. πλησίον χρυσωρυχείων καὶ ἡ Μασσάβα (17.000 κ.) σημαντικός λιμήν.

Σ ο u δ à v

"Εχει ἔκτασιν 2.506.000 τετρ. χιλιομ. ἀλλὰ πληθυσμὸν μόλις 10.000 000, μὲ πυκνότητα πληθ. 4 κάτ. κατὰ τετρ. χιλιομ. Μεταξύ τῶν κα-

τοίκων ήπαρχουν καὶ περὶ τοὺς 1.000 "Ελληνες, κυρίως εἰς τὴν πρωτεύουσαν. Τὸ πλεῖστον τῆς χώρας εἶναι ἔρημος. Οἱ πληθυσμὸς συγκεντροῦται κατὰ μῆκος τοῦ Νείλου καὶ τῶν παραποτάμων του, εἰς ἐκτάσεις δῆλαδὴ αἱ ὄποιαι ἀρδευόμεναι δύνανται νὰ καλλιεργηθοῦν. Τὸ Β. μέρος τοῦ Σουδάν, δηλ. ἡ **Νουβία** (*Xαρτ. 47*), ἔξαιρουμένης τῆς στενῆς κοιλάδος τοῦ Νείλου, εἶναι ἀμμώδης καὶ ἀνυδρος ἔρημος μὲ σχεδὸν τελείαν σπάνιν βροχῶν. Νοτιώτερον αἱ βροχαὶ γίνονται περισσότεραι, ἐπιτρέπουσαι τὴν ὑπαρξίαν στεππῶν, εἰς τὰ νότια δὲ τῆς χώρας κυριαρχεῖ ἡ σαβάνα. Ἡ θερμοκρασία εἶναι καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑψηλὴ (21° K μέση θερμοκρασία 'Ιανουαρίου καὶ 33° K ἡ μέση θερμοκρασία 'Ιουλίου εἰς τὸ Χαρτούμ) φθάνει πολλάκις κατὰ τὴν ἡμέραν τοὺς 50° K. ὑπὸ σκιάν, ἐνῷ κατὰ τὴν νύκτα εἶναι χαμηλή, πίπτουσα κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ κάτω τοῦ 0° K. εἰς τὸ Β. Σουδάν. Εἰς τὰς στέππας καὶ τὰς σαβάνας τοῦ Σουδάν συναντῶνται ἄφθονα καὶ παντὸς εἰδῶς ἄγρια ζῶα, δροιαὶ μὲ τὰ προηγουμένως ἀναφερθέντα καὶ πολλαὶ στρουθοκάμηλοι καὶ τερμῆται (καλούμενοι λευκοὶ μύρμηκες).

Οἱ Νείλοις διασχίζει ἀπὸ Ν. πρὸς Β. τὸ Σουδάν, σχηματίζων ἀπὸ τοῦ Χαρτούμ μέχρι τοῦ 'Ασσουάν 6 καταρράκτας, οἱ ὄποιοι τὸν ἐμποδίζουν νὰ εἶναι πλωτὸς καθ' ὅλον του τὸ μῆκος.

Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ὁ βάμβαξ. Κατόπιν ἔρχεται ὁ κέχρος, ἀποτελῶν τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, ὁ ἀραβόσιτος, ἀραχίδες, σησάμι, βανανέαι, φοίνικες (χουρμαδίες) καλπ. Ἡ κτηνοτροφία εἰς τὰς στέππας καὶ τὴν σαβάναν ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν καὶ ἐκτρέφονται πρόβατα, αἴγες, βοοειδῆ, στρουθοκάμηλοι καὶ κάμηλοι. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι **Νέγροι**, εἰς τὸ Β. δύμως Σουδάν, δηλ. τὴν Νουβίαν, συναντῶνται καὶ μιγάδες προερχόμενοι ἐκ τῆς ἐπιμείας Νέγρων μετὰ Αἰγυπτίων, Βερβέρων, Αἰθιόπων καὶ Ἀράβων.

Γλῶσσα εἶναι ἡ Ἀραβικὴ καὶ ὡς πρὸς τὸ **Θρήσκευμα**, ὅλοι ἐκ τῶν κατοίκων εἶναι Μουσουλμάνοι, ὅλοι Χριστιανοὶ καὶ ὅλοι Εἰδωλολάτραι. Εἰς τὸ Σουδάν ἐδρεύει καὶ "Ελλην μητροπολίτης, ὁ **Νουβίας**.

Σπουδαιότεραι πόλεις: Τὸ **Χαρτούμ** (100.000 κ.) εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Λευκοῦ καὶ τοῦ Κυανοῦ Νείλου (*Xαρτ. 47*), πρωτεύουσα,

συνδεομένη σιδηροδρομικῶς μὲ τὸ Κάιρον. Ἐπὶ τοῦ Νείλου καὶ διάγον
βορειότερον τοῦ Χαρτούμ εύρισκεται ἡ Ὀμντουρμάν (150.000 κ.) μεγα-
λυτέρα πόλις τοῦ Σουδάν, τῆς ὅποιας δῆμως αἱ οἰκίαι εἶναι κατὰ τὸ
πλεῖστον καλύβαι. Πόρτ - Σουδάν (60.000 κ.) λιμὴν εἰς τὴν Ἐρυθράν,
συνδεόμενος σιδηροδρομικῶς μὲ τὸ Χαρτούμ.

Σομαλία

Σομαλία λέγεται ὅλη ἡ ΝΑ. τῆς Αἰθιοπίας καὶ Α. τῆς Κένυα παρά-
κτιος περιοχή. Ὑποδιαιρεῖται εἰς :

Τὴν Γαλλικὴν Σομαλίαν μὲ ἔκτασιν 22.000 τετρ. χιλιομ., πλη-
θυσμὸν 63.000 (πυκνότης 3) καὶ πρωτεύουσαν τὸν λιμένα Τσιμπουτὶ^{(30.000 κ.).}

Τὴν Δημοκρατίαν τῆς Σομαλίας. Ἐγένετο αὕτη ἀνεξάρτητος
Δημοκρατία ἀπὸ τοῦ Ιουλίου τοῦ 1960 καὶ ἀπετελέσθη ἀπὸ τὸ πρώην
Βρεταννικὸν προτεκτοράτον τῆς Σομαλίας καὶ τὴν Ἰταλικὴν Σομαλίαν.
Εύρισκεται μεταξὺ τῆς Αἰθιοπίας καὶ τῆς Κένυα ἀφ' ἐνδός καὶ ἀφ' ἐτέρου
τοῦ κόλπου τοῦ Ἀγορέντα. Αὐτεν καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὡκεανοῦ. Ἐχει ἔκτασιν 640.000
τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 1.950.000 κατ.

Ἐχει κλῖμα θερμὸν καὶ ξηρόν. Αἱ μέσαι ἑτήσαι θερμοκρασίαι κυμαί-
νονται μεταξὺ 20° K. καὶ 28° K. Αἱ βροχαὶ εἶναι διάγαι καὶ εἰς τὸ ἐσω-
τερικὸν τῆς χώρας κάτω τῶν 0,200 μ. ὥστε νὰ ὑπάρχουν ἐκεῖ μεγάλαι
ἔρημοι.

Οἱ κάτοικοι ὀνομαζόμενοι Σομαλί, εἶναι Χαμιτικῆς καταγωγῆς συγ-
γενεύοντες φυλετικῶς μὲ τοὺς Αἰθίοπας. Ὁμιλοῦν Ἰδίαν διάλεκτον
καὶ εἶναι Μουσουλμάνοι ἢ Εἰδωλολάτραι, ὑπάρχουν δὲ καὶ διάγοι Χρι-
στιανοί.

Ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ κατὰ δεύτερον
λόγον μὲ τὴν γεωργίαν. Καλλιεργοῦν κυρίως ἀραβόσιτον, δ ὅποῖς ἀπο-
τελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, βανανέας καὶ βάμβακα
καὶ ἐκτρέφουν πολλὰ πρόβατα (1,5 ἑκατομ.), αἴγας (4,5 ἑκατομ.),
καμήλους (2,5 ἑκατομ.) καὶ βοοειδῆ (1.150.000).

Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Μογκαντίσιο (68.000 κ.) πρωτεύουσα τῆς
τέως Ἰταλικῆς Σομαλίας. Ἡ Μπερμπέρα (30.000 κ.) πρωτεύουσα τῆς
τέως Βρεταννικῆς Σομαλίας.

Βρεταννική Ἀνατολική Ἀφρική

Καταλαμβάνει τὸ Ὀροπέδιον τῶν Μεγάλων λιμνῶν, ἐκτεινομένη πρὸς Α. μέχρι τοῦ Ἰνδικοῦ Ὡκεανοῦ (Ἐγχρ. Χαρτ. II). Οὕτω ἔχει ὅρια πρὸς Β. τὸ Σουδάν καὶ τὴν Αίθιοπίαν, Β.Α. τὴν Δημοκρατίαν τῆς Σο-μαλίας, πρὸς Δ. τὸ τέως Βελγικὸν Κογκό καὶ πρὸς Ν. τὴν Ροδεσίαν καὶ Μοζαμβίκην. Πλὴν τῶν λιμνῶν, τὰς ὄποιας εἴδομεν ἀνωτέρω εἰς τὰ πρὸς τὸ Βελγικὸν Κογκό σύνορα τῆς χώρας (Ἀλβέρτου, Ἐδουάρδου, Κιβού, Τανγκανίκας), εὑρίσκονται ἀκόμη ἐδῶ αἱ λίμναι τῆς Βικτωρίας (83.310 τετρ. χιλιομ.) ἡ δευτέρα εἰς ἔκτασιν μὲν γλυκού ὕδωρ λίμνη τῆς Γῆς (μετὰ τὴν λίμνην Ἀρωτέραν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς) (Χαρτ. 48). Αἱ λίμναι Κιόγκα, Ροδόλφου (μέρος τῆς ὄποιας ἀνήκει καὶ εἰς τὴν Αίθιοπίαν) καὶ μέρος τῆς λίμνης Νυάσσα (Χαρτ. 48).

Ἀνευρίσκονται ἐδῶ τὰ ὑψηλότερα ὅρη τῆς Ἀφρικῆς, δὴ. τὰ ἐνεργά ἥφαστεια Κιλιμάντζαρο (5890 μ.), Κένυα (5640 μ.) καὶ Ἐλ-γκόν (4300 μ.) καθὼς καὶ τὸ ὅρος Ρουβενζόρι (5110 μ.) (Χαρτ. 49).

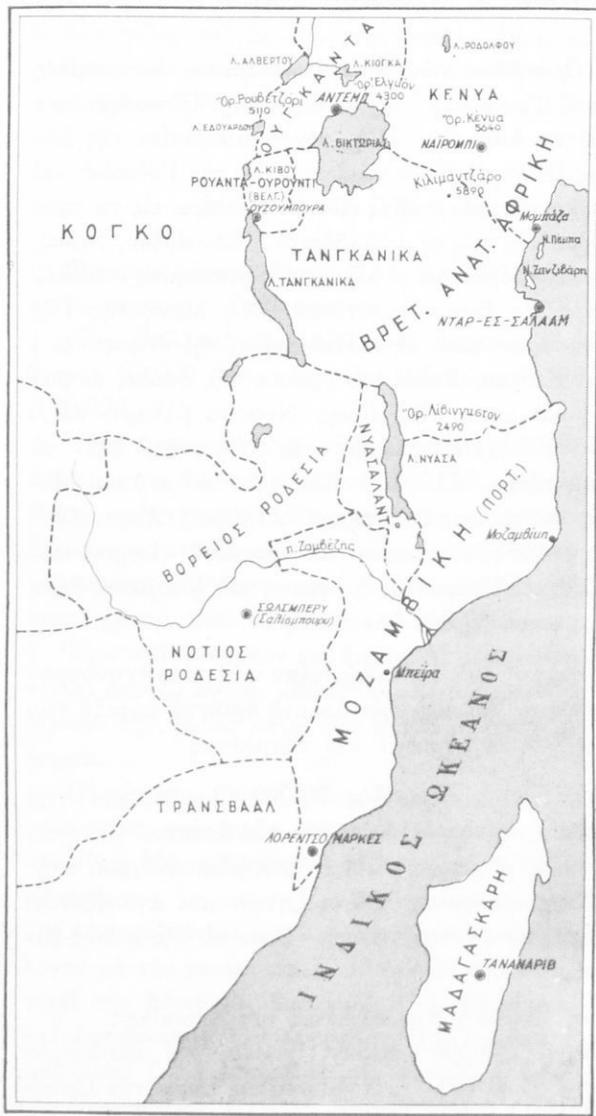
Μολονότι ἡ περιοχὴ αὐτὴ εὑρίσκεται πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ, αἱ βροχαὶ δὲν εἶναι πολλαὶ καὶ ἐπικρατοῦν ἡ στέπη καὶ ἡ σαβάνα, δάση δὲ ἀνευρίσκονται κυρίως κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν.

Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Ἡ Βρετ. Ἀνατολικὴ Ἀφρικὴ ἔχει ἀρκετὰ δρυκτὰ μεταξὺ τῶν ὄποιων καὶ κασσίτερον, χαλκόν, χρυσὸν καὶ ἀδάμαντας.

Ἐκτὸς ἀπὸ 250.000 Ἰνδούς, περὶ τοὺς 70.000 Ἀραβεῖς καὶ περὶ τοὺς 60.000 Εύρωπαίους (μεταξὺ τῶν ὄποιων καὶ ἀρκετοὶ Ἑλληνες, ζῶντες κυρίως εἰς Κένυα), οἱ ὑπόλοιποι κάτοικοι εἶναι Νέγροι, ἀνήκοντες εἰς διαφόρους Νεγρικὰς φυλάς. Οὕτω ζητοῦν καὶ ἀγωνίζονται διὰ νὰ ἐπιτύχουν ἀνεξαρτησίαν (περισσότερον ὅλων οἱ τῆς φυλῆς Κρικούγιοι).

Ἡ Βρετ. Ἀνατολικὴ Ἀφρικὴ περιλαμβάνει τὰς ἀποικίας:

Οὐγκάντα μὲν ἔκτασιν 243.500 τετραγ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 6.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 25). Ἡ Καμπάλα, παρὰ τὴν λίμνην Βικτωρίαν εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ ἡ μεγαλυτέρα πόλις τῆς (40.000 κ.). Συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τοῦ εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὡκεανὸν λιμένος Μομπάζα (ἡ Μομπάσα).

Χάρτ. 48. Βρετ. Ἀνατ. Ἀφρική καὶ Μοζαμβίκη.

Κένυα ἐκτάσεως 582.650 τετραγ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸς 6.048.000 κ. ἐκ τῶν ὁπίσιων περὶ τὰς 11.000 Εὐρωπαῖοι (πυκνότης 10), μὲ πρωτεύουσαν τὴν Ναϊρόμπι (215.000 κ.). Ἡ Μομπάζα (80.000 κ.) εἰναι ὁ μοναδικὸς λιμὴν τῆς Κένυας.

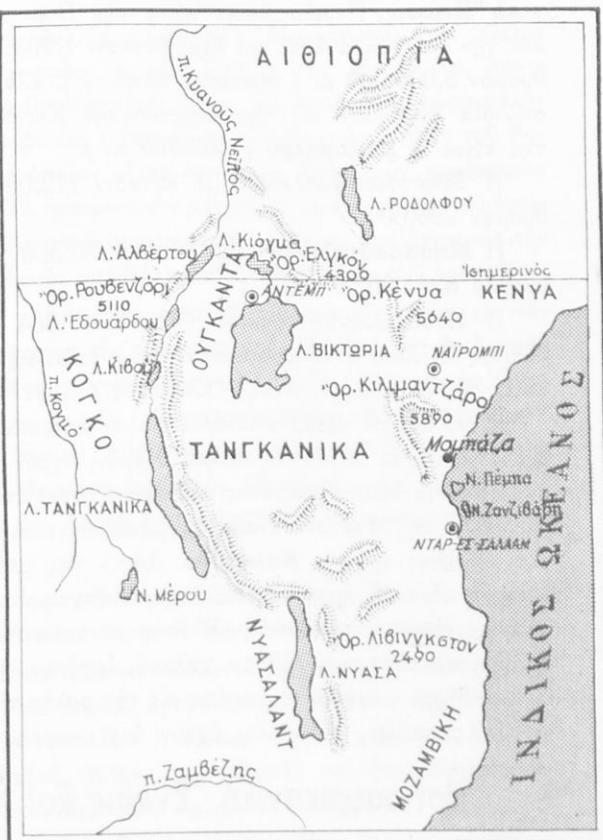
Τανγκανίκα. Ἐχει αὕτη ἔκτασιν 935.500 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 8.325.000 κ. (πυκνότης πληθ. 9). Πρωτεύουσά της εἰναι ἡ Ντάρ-ες-Σαλάμ (130.000 κ. ἐξ ὄντων 4.000 Εὐρωπαῖοι).

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω, εἰς τὴν Βρετ. Ἀνατ. Ἀφρικὴν ἀνήκουν ἡ νῆσος Ζανζιβάρη, μὲ πρωτεύουσαν τὴν διάσημην πόλιν καὶ λιμένα Ζανζιβάρη (58.000 κ.) καὶ ἡ νῆσος Πέμπα. Ἀμφότεραι αἱ νῆσοι αὗται εὑρίσκονται εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὁκεανόν.

Μοζαμβίκη

Έκτείνεται νοτίως τῆς Ταγκανίκας καὶ Α. τῆς Ροδεσίας κατὰ μῆκος τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ εἶναι ἡ πολυπληθεστέρα ἐκ τῶν ἀποικιῶν τῆς Πορτογαλίας. Ἐχει ἔκτασιν 771.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 6.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 8). Οἱ κάτοικοι, πλὴν ὅλιγων Ἀσιατῶν καὶ Εὐρωπαίων εἶναι Νέγροι τῶν φυλῶν Μπαντού καὶ Ζουλού. Διαρρέεται ἀπὸ τὸν Ζαμβέζην ποταμὸν, ὃ ὁποῖος χύνεται εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὥπου σχηματίζει μέγα Δέλτα. Κατὰ τὸν ροῦν του σχηματίζει πολλοὺς καὶ μεγάλους καταρράκτας, ὅπως τοὺς καταρράκτας τῆς Βικτωρίας, ὃπου τὸ ὄδωρ του πίπτει ἀπὸ ὕψους 140 μ.

Εἰς τὴν Μοζαμβίκην ἐπικρατοῦν αἱ σαβάναι καὶ κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν τὰ δάση, ἡ δὲ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι αἱ κύριαι ἀπασχολήσεις τῶν κατοίκων. Καλλιεργοῦνται γενικῶς τὰ φυτὰ τὰ καλλιεργούμενα καὶ εἰς τὰς ἀλλὰς χώρας τῆς Ἀφρικῆς, τὰς ὁποίας ἔξητάσαμεν. Τὰ εὐφορίωτερα ἐδάφη εὑρίσκονται εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Ζαμβέζη, ἡ ὁποίᾳ εἶναι ἡ μεγαλύτερα πεδιάς τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ Λουρέντσο - Μάρκες (93.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Χαρτ. 49. Βρεταννική Ἀνατολική Ἀφρική.

V. ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

Είναι τὸ νοτιώτερον τμῆμα τῆς Ἀφρικῆς καὶ περιλαμβάνει τὴν Βρεταννικὴν N. Ἀφρικὴν καὶ τὴν Νοτιοαφρικανικὴν Ἐνωσιν μετὰ τῆς Ν.Δ. Ἀφρικῆς (Χαρτ. 50).

Βρεταννικὴ N. Ἀφρικὴ

Εἰς ταύτην ἀνήκουν :

Ἡ Ἐνωσις Ροδεσίας καὶ Νυασσαλάνδης ἡ Κεντροαφρικανικὴ Ἐνωσις. Περιλαμβάνει αὕτη τὴν Βορ. καὶ τὴν Νοτ. Ροδεσίαν καὶ τὴν Νυασσαλάνδην καὶ ἔχει ἔκτασιν 1.263.115 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 8.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 7). Είναι μία αὐτόνομος Ὁμοσπονδία ἀνήκουσα εἰς τὴν Βρεταννικὴν Κοινοπολιτείαν. Πρωτεύουσά της είναι ἡ Σόλσμπερυ (262.000 κ.).

Ἡ Μπετσιουαναλάνδη μὲν ἔκτασιν 712.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 296.000.

Ἡ Μπασσουτολάνδη μὲν ἔκτασιν 30.350 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 626.000 κ. καὶ

Ἡ Ζουαζιλάνδη ἔχουσα ἔκτασιν 17.364 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 237.000 κ. Ἀμφότεραι αἱ τελευταῖαι εὑρίσκονται ἐντὸς τοῦ ἑδάφους τῆς Νοτιοαφρικανικῆς Ἐνώσεως (Χαρτ. 50).

Είναι καὶ αἱ τρεῖς ἀνωτέρω χῶραι ἀποικίαι τῆς Μεγ. Βρεταννίας, ἔχουν κατὰ τὸ πλεῖστον κλίμα θερμόν, ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν, καλύπτονται ἀπὸ δάση ἢ σαβάνας καὶ μαστίζονται ἀπὸ τὴν μυῖαν Τσὲ - Τσέ. Εἰς τὰ N. τῆς Μπετσιουαναλάνδης προεκτείνεται καὶ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς μεγάλης ἐρήμου **Καλαχάρι**. Λόγῳ τῆς μυίας Τσὲ-Τσέ ἡ κτηνοτροφία είναι ἀσήμαντος. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραβόσιτος, βάμβαξ, καπνός, τέινον, ἐσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα διπλοφόρα. Ὑπάρχουν σημαντικὰ μεταλλεύματα μολύβδου, χαλκοῦ, ἀργύρου, χρυσοῦ κλπ. Οἱ κάτοικοι είναι **Νέγροι** (ἀνήκοντες κυρίως εἰς τὴν φυλὴν τῶν Μπαντού) πλὴν δὲ λίγων Εὐρωπαίων, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἔκεῖ μεγάλα ἀγροκτήματα.

Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις καὶ Ν.Δ. Ἀφρικὴ

Ἡ Νοτιοαφρικανικὴ Ἐνωσις, Ἀγγλικὴ ἀποικία μέχρι τοῦ 1910, είναι ἀπὸ τότε ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Ἀνήκουσα μέχρι τοῦ 1961

εις τὴν Βρετ. Κοινοπολιτείαν ἀπεσχίσθη ἔκτοτε ταύτης. 'Γπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς εὐρίσκεται ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Α' Παγκοσμίου πολέμου καὶ ἡ Ν.Δ. **Αφρική**, ἣτις ἔχει ἔκτασιν 834.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν μόλις 460.000 κ. διότι κατέχεται κατὰ μέγα μέρος τῆς ἀπὸ τὴν μεγάλη "Ερημον Καλαχάρι. 'Η Νοτιοαφρικανικὴ "Ενωσις ἀπετελέσθη ἀπὸ τὴν συνένωσιν τῆς χώρας τοῦ Ἀκρωτηρίου, τοῦ Νατάλ, τοῦ Τράνσβααλ καὶ τοῦ ἐλευθέρου κράτους τῆς Ὀράνγκης. "Εχει ἔκτασιν 1.223.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 13.670.000 κ. (πυκνότης πληθ. 11). "Ολη ἡ χώρα εἶναι ἐν μέγα δροπέδιον καὶ μόνον εἰς τὰ παράλια συναντῶνται πεδιάδες.

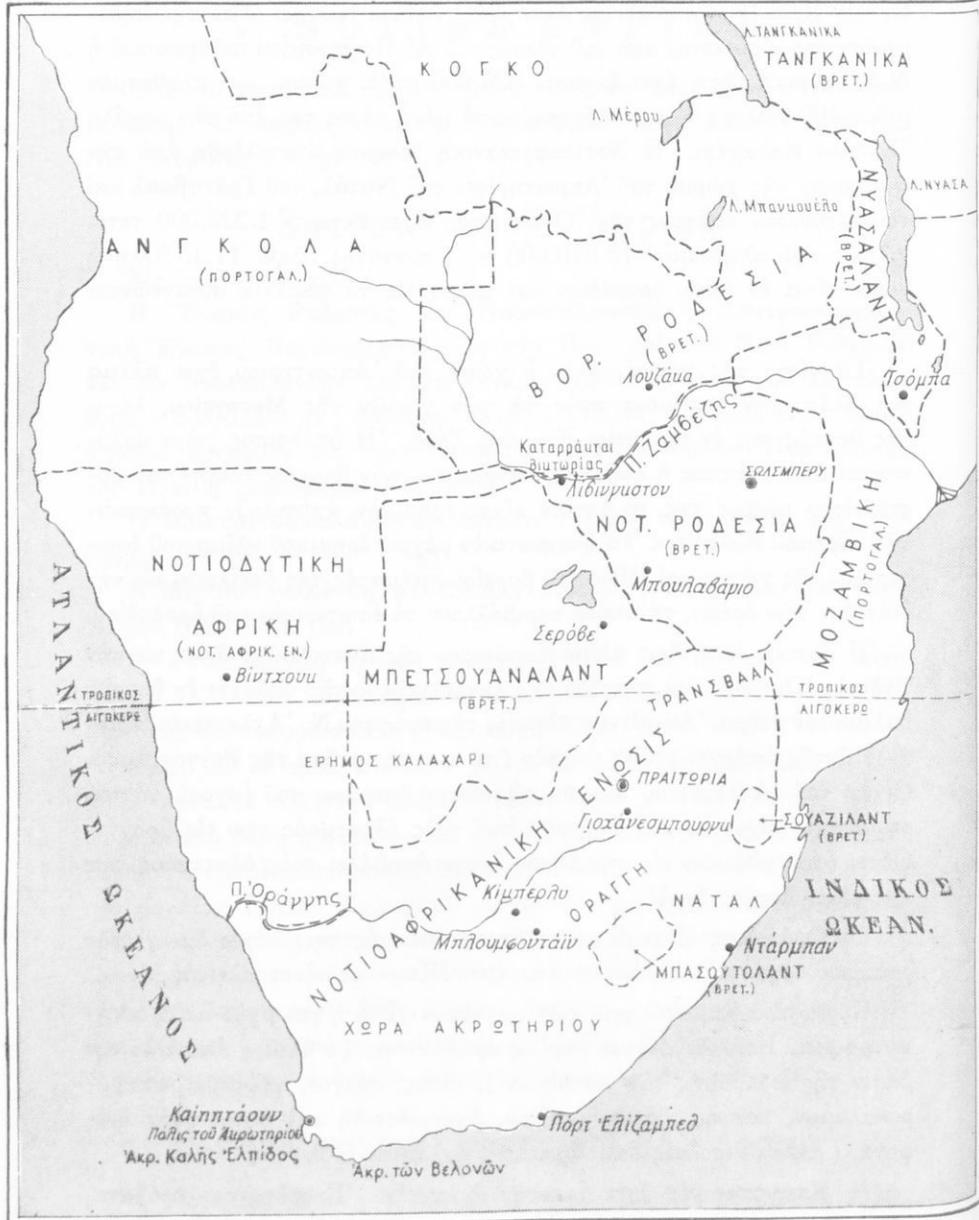
Τὰ νότια τῆς χώρας, δηλ. ἡ χώρα τοῦ Ἀκρωτηρίου, ἔχει κλῖμα καὶ βλαστησιν παρόμοια πρὸς τὰ τῶν χωρῶν τῆς Μεσογείου, λόγῳ τῆς θέσεώς της ἐν τῇ νοτίᾳ Εὐκράτω ζώνῃ. 'Η ὑπόλοιπος χώρα καλύπτεται ἀπὸ στέπης ἢ σαβάνας (ἀναλόγως τῶν βροχῶν) πλὴν τοῦ βορειοτέρου μέρους της, τὸ διοῖον εἶναι ἐρημικὸν, ἀποτελοῦν προέκτασιν τῆς Ἐρήμου Καλαχάρι. Τὸ ἡπειρωτικὸν μέχρις ἐρημικοῦ κλῖμα τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς χώρας καὶ ίδίως τοῦ βορείου τμήματός της διφέλεται εἰς τὴν διάταξιν τῶν δρέων, τὰ διοῖα περιβάλλοντα τὸ ἐσωτερικόν τοῦ δροπεδίου.

'Η δυτικὴ ἀκτὴ ἔχει κλῖμα ἔηρότερον τῆς ἀνατολικῆς, διότι εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὡκεανὸν καὶ πλησίον τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς ὑπάρχει ἐν θερμὸν θαλάσσιον ρεῦμα. 'Αντιθέτως πλησίον τῆς πρὸς τὸν Ν. Ἀτλαντικὸν Ὡκεανὸν ἀκτῆς ὑπάρχει ρεῦμα ψυχρὸν (τὸ ψυχρὸν ρεῦμα τῆς Βεγγούελας). Οἱ ἐκ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἄνεμοι, φθάνοντες ὑπεράνω τοῦ ψυχροῦ τούτου ρεύματος, ψύχονται καὶ ἀφήνουν ἐκεῖ τοὺς ὑδρατμούς των εἰς βροχήν. Οὕτω δταν φθάσουν εἰς τὴν ἔηραν ἔχουν ἀποβάλει τοὺς ὑδρατμούς των καὶ εἶναι ἄνεμοι ἔηροι.

'Ο Ὀράνγκης εἶναι ὁ μεγαλύτερος ποταμός της. "Εχει δμως πολλούς καταρράκτας, οἱ διοῖοι τὸν ἐμποδίζουν νὰ εἶναι πλωτός.

Κυριωτέρα ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων εἶναι ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀρβαστίτος, (ὁ διοῖος ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων), σῖτος, σόργον, γεώμηλα, σακχαροκάλαμον, καπνός, βάζμβαξ, τέιον, ἐσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα (μηλέαι, ροδακινέαι, ἅμπελοι, ἀχλαδέαι κλπ.).

'Η **Κτηνοτροφία** ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. 'Εκτρέφονται πρόβατα, αἴγες, βοοειδῆ, ἵπποι, ήμίονοι, δνοι, χοῖροι. Διατρέφονται ἐπίσης ἀρκε-

Χαρτ. 50 Νοτιος Ἀφρικῆς.

τὰ πουλερικά καὶ στρουθοκάμηλοι διὰ τὸ πολύτιμον πτέρωμά των. Οἱ ἰχθῦς εἰναι ἀφθονοι εἰς τὰ παράλια καὶ ἡ ἀλιεία ἀρκετὰ ἀποδοτική.

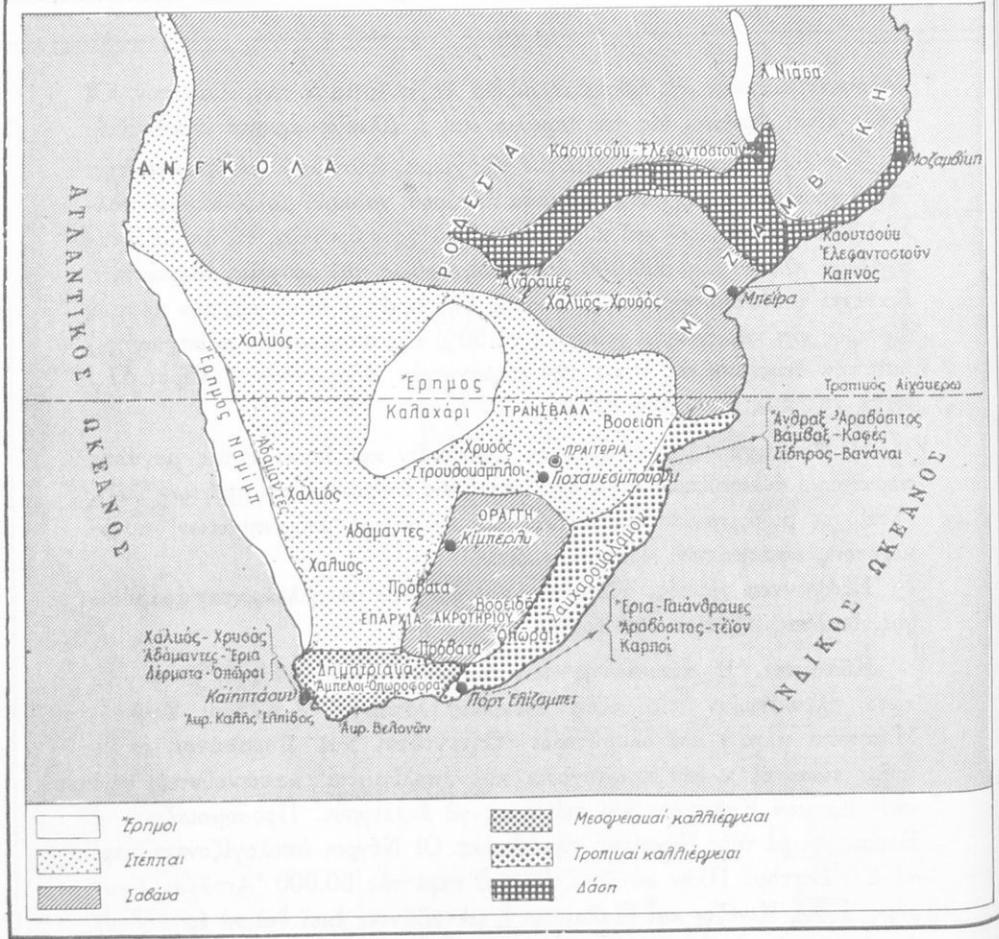
Τὸν κυριώτερον ὅμως πλοῦτον τῆς χώρας ἀποτελοῦν τὰ ὄρυκτά της. Ὑπάρχουν ἄνθρακες, μεταλλεύματα ἀργύρου, χαλκοῦ, μολύβδου καὶ πολλῶν ἄλλων μετάλλων καὶ κυρίως πλούσια χρυσωρυχεῖα, τὰ ὅποια ἀπασχολοῦν πλέον τῶν 300.000 ἑργατῶν, καθὼς καὶ ὄρυχεῖα ἀδαμάντων. Κατέχει ἡ Νοτιοαφρικανικὴ "Ενωσις τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν χρυσοῦ (τὰ 50% τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς) καὶ τὴν δευτέραν ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ἀδαμάντων (Χαρτ. 51) μετὰ τὸ τέως Βελγικὸν Κογχό.

'Η **Βιομηχανία** ἔχει ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν καὶ δυνατότητας μεγάλης περαιτέρω ἀναπτύξεως λόγῳ τῆς ὑπάρχεως ἄνθρακων καὶ πρώτων ὑλῶν. Ὑπάρχει βιομηχανία κατασκευῆς μηχανῶν καὶ μηχανημάτων, αὐτοκινήτων, ὑφασμάτων, τροφίμων κλπ.

'**Εξάγονται** χρυσός, ἀδάμαντες καὶ διάφορα μεταλλεύματα, ἀραβόσιτος, ὁπῶραι, δέρματα καὶ ἔριον.

Κάτοικοι. 'Η πλειονότης τῶν κατοίκων εἰναι **Νέγροι**, ἀγήκοντες κατὰ πλειοψηφίαν εἰς τοὺς Νέγρους Μπαντού (Κάφροι, Ζουλού, Μπασοῦτι κλπ.) καὶ ὀλιγώτεροι **Οττεντότοι** καὶ **Βουσμάνοι**, οἱ ὅποιοι εἰναι οἱ πλέον πρωτόγονοι καὶ ἀπολίτιστοι, κατοικοῦντες περὶ τὴν Ἐρημὸν Καλαχάρι καὶ τείνοντες νὰ ἐκλείψουν. Προσομοιάζουν οἱ Βουσμάνοι μὲ τοὺς Νεγρίτας τῆς Ἀσίας. Οἱ Νέγροι ὑπολογίζονται περὶ τὰ 8,5 ἑκατομ. Πλὴν αὐτῶν ζοῦν καὶ περὶ τὰς 50.000 Ἀσιᾶται (κυρίως Ἰνδοί, Κινέζοι καὶ Μαλαΐσιοι), μεταβάντες ἐκεῖ διὰ νὰ ἐργασθοῦν ὡς ἐργάται καὶ παραμείναντες μονίμως. Οἱ Λευκοὶ ὑπολογίζονται εἰς 2.650.000 καὶ οἱ περισσότεροι παραμένουν εἰς τὴν χώραν τοῦ Ἀκρωτηρίου λόγῳ τοῦ καλοῦ, παρομοίου πρὸς τὸ μεσογειακόν, κλίματός της. Περὶ τὸ 1.000.000 ὑπολογίζονται οἱ μιγάδες. Διαρκεῖς ἔριδες ὑφίστανται μεταξὺ τῶν Λευκῶν καὶ τῶν ἐγχρώμων, τοὺς ὅποιους οἱ Λευκοὶ θεωροῦν ὡς κατωτέρους τῶν καὶ τοὺς περιφρονοῦν. Οἱ πρῶτοι ἀποικοὶ ἦσαν Ὁλανδοὶ (τὸ 1652 μ.Χ.) οἱ λεγόμενοι **Μπόερς**.

Σπουδαιότεραι πόλεις εἰναι: **Πρατωρία** (350.000 κ.) καὶ **Καιηπτάουν** (ἡ πόλις τοῦ Ἀκρωτηρίου 730.000 κ. ἐξ ὧν αἱ 250.000 Λευκοί). 'Η πρώτη εἰναι ἔδρα τῆς Κυβερνήσεως, ἡ δὲ δευτέρα τοῦ Κοινοβουλίου. Διὰ τοῦτο θεωροῦνται ἀμφότεραι ὡς πρω-

Χαρτ 51. Οικονομικός Νοτίου Αφρικής.

τεύουσαι τῆς Νοτιοαφρικανικῆς 'Ενώσεως. Τὸ Καιηπτάουν εἶναι καλὸς λιμὴν καὶ πρωτεύουσα τῆς χώρας τοῦ 'Ακρωτηρίου. Γιοχάνεσμπουργκ (1.000.000 κ. ἔξ δῶν 350.000 Λευκοί) εἶναι ἡ μεγαλυτέρα πόλις τῆς 'Ενώσεως. Τὸ Ντάρμπαν (ἢ Ντουρμπάν 640.000 κ. ἔξ δῶν τὸ $\frac{1}{3}$ Λευκοί, τὸ $\frac{1}{3}$ Νέγροι καὶ τὸ $\frac{1}{3}$ Ασιάται) εἶναι λιμὴν καὶ πρωτεύουσα τοῦ Νατάλ. Μπλουμφοντάϊν, πρωτεύουσα τοῦ ἐλευθέρου κράτους τῆς 'Οράνγκης (110.000 κ.). Πόρτ - Ελίζαμπεθ (133.000 κ.) σημαντικὸς λιμὴν καὶ Κιμπερλέυ (56.000 κ. ἔξ δῶν 20.000 Λευκοί) διεβίουν τὴν δημιουργίαν των εἰς τὰ ἔκει ἀνακαλυφθέντα ἀδαμαντωρυχεῖα.

Τῆς ΝΔ. Αφρικῆς πρωτεύουσα εἶναι ἡ Ούντοκ (36.000 κ.).

VI. ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΙΝΔΙΚΟΥ ΩΚΕΑΝΟΥ

Εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὡκεανὸν πλὴν τῶν νῆσων Ζανζιβάρης καὶ Πέμπας, τὰς ὁποίας ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω, ὑπάρχουν καὶ αἱ :

πας, τὰς οποίας ανεφέρουμεν στην παρ., παρ. 48). Τὸ μέγεθος ταύτης εἶναι ὑπερτετρα-
Μαδαγασκάρη (Χαρτ. 48). Τὸ μέγεθος ταύτης εἶναι ὑπερτετρα-
 πλάσιον τῆς Ἑλλάδος. (590.000 τετρ. χιλιομ. ἐνῷ ὁ πληθυσμὸς μόλις
 φθάνει τὰ 5.200.000 κ.). Οἱ περισσότεροι κατοικοῦντες τὴν
 χούν καὶ ἀρχετοὶ Ἀσιᾶται (τῆς Κιτρίνης φυλῆς) κατοικοῦντες τὴν
 νῆσον ἀπὸ παλαιοτάτων ἐποχῶν καὶ περὶ τοὺς 60.000 Λευκοὶ ίδιως
 Γάλλοι καὶ τινες "Αράβες καὶ μιγάδες. "Η Μαδαγασκάρη, πρότερον
 Γαλλικὴ ἀποικία, εἶναι σήμερον μία ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, δύναμις
 μένη «Δημοκρατία Μαλγκάς».

Τὸ κλῖμα εἶναι θερμὸν καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἡ διαφορὰ δὲ θερμοκρασίας μέταξύ θέρους καὶ χειμῶνος μικρά.

σίας μεταξύ υέρους και χρυσούς. Είς τὴν Ταναναρίβ, πρωτεύουσαν τῆς χώρας, ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ιανουαρίου (θέρος) είναι 20° K. καὶ τοῦ Ἰουλίου (χειμῶν) 14° K. Οἱ πνέοντες ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ Ωκεανοῦ ΝΑ ἀνεμοὶ ἀφίνουν ἀρκετάς βροχὰς εἰς τὰ ἀνατολικὰ παράλια καὶ τὰ δρη, τὸ ἐσωτερικὸν δμως τῆς νήσου δέχεται δλίγας βροχὰς καὶ εἶναι στεππώδες. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ δάση εύρισκονται πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς νήσου καὶ εἰς τὰ δρη, καλύπτουν δὲ τὰ 20% τῆς ἐπιφανείας της. Παράγεται ἀρκετὴ δρυζα, μανιόκα, γλυκοπα- τάται, καφὲς καὶ ἀραχίδες, καθὼς καὶ ἀρκετὰ μπαχαρικὰ καὶ κινίνον ἔλαιον (ρετσινόλαδο).

Έλαιον (ρετοινολαυ).
"Έχει ή νήσος καὶ ἀρκετὰ ὄρυκτά, μεταξὺ τῶν ὅποίων πολυτίμους λίθους, χρυσὸν καὶ σύρανιον. Η Ταναφηρίβ (193.000 κ.) ἔξι δών 7.500 Εὐρωπαῖοι, εἶναι ή πρωτεύουσα.

‘Η νήσος Ρεουνιόν ἔκτασεως 2511 τετρ. χλμιομ. καὶ πληθ. 278.000
χατοίκων.

Αἱ νῆσοι Κομόραι, αἱ ὅποῖαι εἰναι διάφοροι μικραὶ νησῖδες ἔχουσαι συνολικῶς ἕκτασιν 2.171 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 170.000 x.

Νῆσοι άνήκουσαι εἰς τὸ Ἡνωμ. Βασίλειον ως ἀποικίαι Βρεταννικαὶ αἱ: Μαυρίκιους, κειμένη πλησίον τῆς Μαδαγασκάρης (550.000

κ.) καὶ αἱ νῆσοι Σεϋχέλαι (39.000 κ.) εἰς μίαν τῶν ὅποιων ὀνομαζόμενην Μαχὲ ἐκρατήθη ὑπὸ τῶν "Αγγλων ἔξοριστος ὁ Ἐθνάρχης τῆς Κύπρου Μακάριος.

ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ

Αἱ εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν νῆσοι τῆς Ἀφρικῆς ἀνήκουν εἰς τὴν Πορτογαλίαν, τὴν Ἰσπανίαν καὶ εἰς τὸ Ἕνωμένον Βασίλειον.

Εἰς τὴν Πορτογαλίαν ἀνήκουν αἱ νῆσοι :

Ἀζόρα (285.000 κ.) καὶ ἡ νῆσος Μαδέρα (246.000 κ.). Εύρισκονται αὗται δυτικῶς τοῦ Μαρόκου καὶ θεωροῦνται ὡς μητροπολιτικὸν Πορτογαλικὸν ἔδαφος, ἐπαρχία δηλαδὴ τῆς Πορτογαλίας. Παράγουν ἑσπεριδοειδῆ, βανάνας, δπώρας διαφόρους καὶ ἔχουν ἀμπελῶνας, οἵ ὅποιοι δίδουν ὀνομαστούς οἶνους (οἳνοι Μαδέρας).

Αἱ νῆσοι τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου (182.000 κ.), λεγόμεναι οὕτω διότι εύρισκονται πλησίον τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου, τὸ ὅποιον είναι τὸ δυτικώτερον ἄκρον τῆς Ἀφρικῆς καὶ

Ἡ νῆσος τοῦ Ἅγ. Θωμᾶ (54.000 κ.) καὶ ἡ νῆσος Πρίνσιπε (7.000 κ.) εύρισκόμεναι εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας.

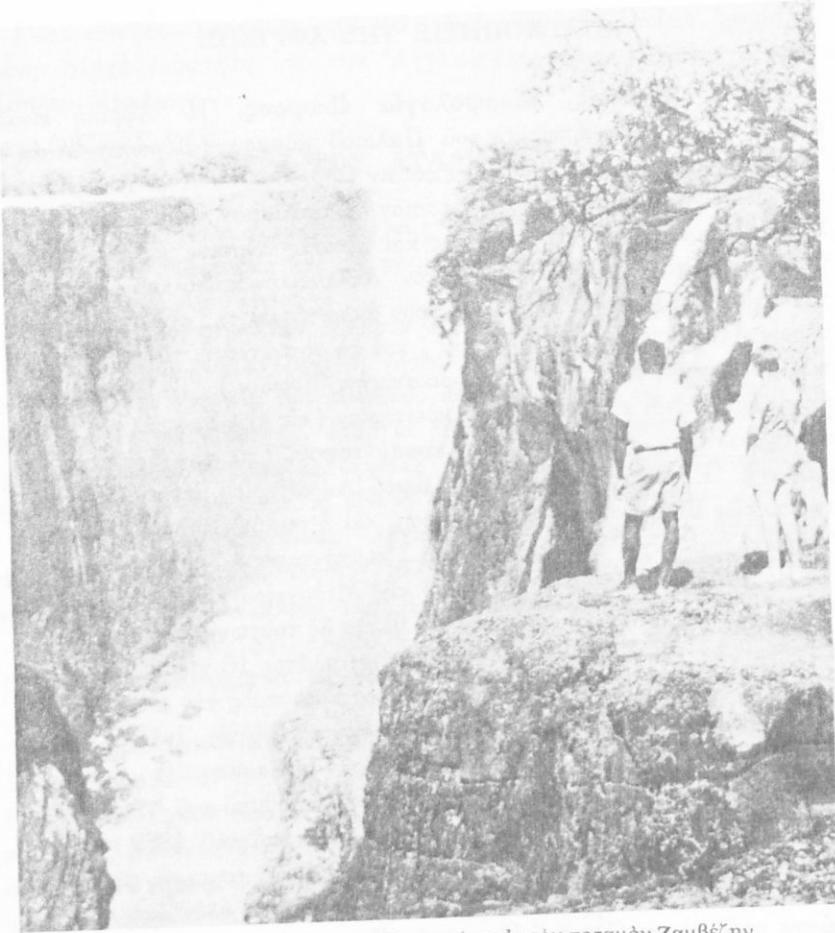
Εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἀνήκουν : Αἱ Κανάριοι νῆσοι (700.000 κ.) αἱ ὅποιαι θεωροῦνται ὡς μητροπολιτικὸν Ἰσπανικὸν ἔδαφος (Ἰσπανικὴ ἐπαρχία). Ἐχουν ώραῖον κλῖμα καὶ εὔφορον ἔδαφος. Καλλιεργοῦνται εἰς αὗτὰς βανάναι, ἀμπελοί, καφές, λαχανικά καὶ διάφορα διωροφόρα δένδρα. Ἡ νῆσος Φερνάνδο - Πό, Ἰσπανικὴ ἀποικία εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας.

Εἰς τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν ἀνήκουν Ἅγ. Ἐλένη (4.900 κ.) εἰς τὴν ὅποιαν ἐκρατήθη ἔξοριστος καὶ ἀπέθανεν ὁ Μέγας Ναπολέων καὶ ἡ Νῆσος τῆς Ἀναλήψεως ΒΔ. τῆς προηγουμένης (168 κατ.). Είναι αὗται Βρεταννικαὶ ἀποικίαι.

Θέσις, "Εκτασις, Μορφολογία έδάφους. Η 'Αφρική είναι μία ἐκ τῶν τριῶν ἡπείρων τοῦ Παλαιοῦ κόσμου (Εύρωπη -'Ασία -'Αφρική), ἡ τρίτη, ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν (30.000.000 τετρ. χιλιομ.) καὶ ἡ ἔχουσα τὸν μικρότερον θαλάσσιον διαμελισμόν. Οἱ μόνοι ἀξιόλογοι κόλποι είναι ὁ τῆς Μεγάλης καὶ Μικρᾶς Σύρτεως εἰς τὴν Μεσόγειον, ὁ κόλπος τῆς Γουϊνέας εἰς τὸν 'Ατλαντικὸν καὶ ὁ τοῦ 'Αντεν εἰς τὸν 'Ινδικὸν 'Ωκεανόν. Τὸ βορειότερον ἀκρωτήριον τῆς είναι τὸ 'Ακρωτήριον Λευκὸν (εἰς τὴν Τυνησίαν) καὶ τὸ νοτιώτερον, τὸ 'Ακρωτήριον τῶν Βελονῶν (εἰς τὴν Νοτιοαφρικανικὴν "Ενωσιν"). Τὸ δυτικότερον ἀκρωτήριον είναι τὸ **Πράσινον** 'Ακρωτήριον (εἰς τὴν Σενεγάλην) καὶ τὸ ἀνατολικότερον, τὸ ἀκρωτήριον **Γκουαρνταφού** (εἰς τὴν 'Ιταλικὴν Σομαλίαν). Η ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ Λευκοῦ 'Ακρωτηρίου μέχρι τοῦ 'Ακρωτηρίου τῶν Βελονῶν είναι 8.000 χιλιομ. καὶ ἡ τοιαύτη ἀπὸ τοῦ Πρασίνου 'Ακρωτηρίου μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Γκουαρνταφού 7.500 χιλιομ.

Βρέχεται ἡ 'Αφρική ἀπὸ Β. ὑπὸ τῆς Μεσογείου Θαλάσσης καὶ ἀπὸ Δ. ὑπὸ τοῦ 'Ατλαντικοῦ 'Ωκεανοῦ, τὰ ὄρατα δὲ τούτων συγκοινωνοῦν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ, ὃ ὅποιος ἔχει πλάτος 16 χιλιομ. καὶ μέγιστον βάθος 450 μ. Ἐκεῖ είναι τὸ πλησιέστερον πρὸς τὴν Εύρωπην μέρος τῆς 'Αφρικῆς. Πρὸς τὰ ἀνατολικὰ βρέχεται ἀπὸ τὸν 'Ινδικὸν 'Ωκεανόν, τὸν κόλπον τοῦ "Αντεν καὶ τὴν 'Ερυθρὰν Θάλασσαν. Οἱ κόλποι τοῦ "Αντεν συγκοινωνεῖ μὲ τὴν 'Ερυθρὰν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ **Μπάμπ-έλ-Μαντέμπ**. Η 'Ερυθρὰ Θάλασσα συγκοινωνεῖ (ἀπὸ τοῦ 1869) μὲ τὴν Μεσόγειον διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ, ἡ οἰκονομικὴ σημασία τῆς ὅποιας Μεσόγειον διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ, ἡ οἰκονομικὴ σημασία τῆς τῆς Απωλεῖας 'Η διώρυξ διηνοίχθη ἐπὶ τῆς στενῆς χθαμαλῆς καὶ ἀμμώδους λωρίδος γῆς, ἡ ὅποια λέγεται 'Ισθμὸς τοῦ Σουέζ καὶ ἀποτελεῖ τὰ ὄρια μεταξὺ 'Ασίας καὶ 'Αφρικῆς. Αἱ ἐργασίαι τῆς διανοίξεως τοῦ 'Ισθμοῦ ἤρχισαν τὸ 1859 καὶ ἡ διώρυξ ἤνοιξε τὸ 1869 διὰ τοὺς ναυτιλομένους.

Χαρακτηριστικὰ τῆς 'Αφρικῆς, ὡς πρὸς τὴν μορφὴν τοῦ ἔδάφους τῆς, είναι τὰ ὑψηλὰ ὄρη τῆς Β. καὶ τῆς Α. 'Αφρικῆς, τὰ λεκανοπέδια τῶν ποταμῶν Σενεγάλη, Νίγηρος, Νείλου, Κόγκο καὶ Ζαμβέζη, τὸ λεκανοπέδιον τῆς λίμνης Τσάδ καὶ τὰ ἔκτεταμένα δροπέδια τῆς Αιθιοπίας, τῆς περιοχῆς τῶν Μεγάλων Αιγανῶν καὶ τῆς Ν. 'Αφρικῆς.

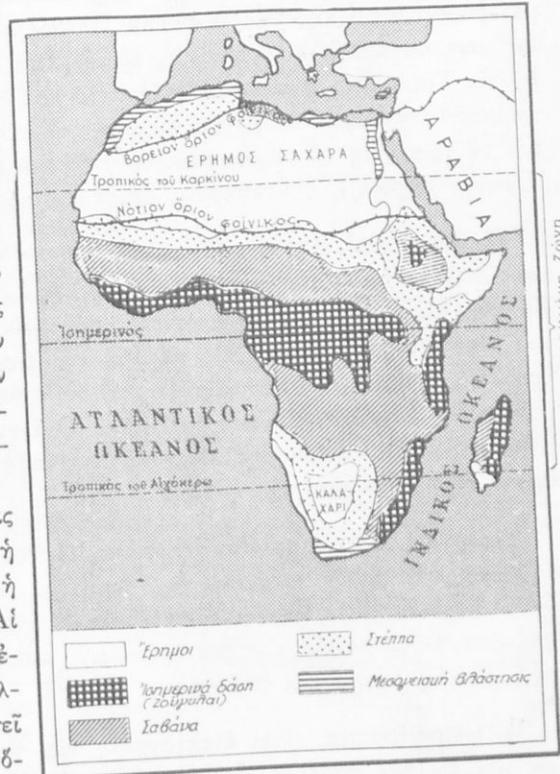
Οι μεγάλοι καταρράκται τῆς Βικτωρίας εἰς τὸν ποταμὸν Ζαμβέζην.

Κλῖμα καὶ βλάστησις. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἀφρικὴ διασχίζεται ὑπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ σχεδὸν εἰς τὸ μέσον τῆς, ἀνήκει, πλὴν τοῦ νοτιωτέρου καὶ βορειοτέρου μέρους τῆς, εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην καὶ ἔχει διὰ τοῦτο νὸν χώρας τῆς ἡ θερμοκρασία εἶναι ὄμοιόμορφος καθ' ὅλον τὸ ἔτος, κυνὸν χώρας τῆς ἡ θερμοκρασία γίνεται μεγαλυτέρα κατὰ τὸ θέρος, ἐνῷ κατὰ τὰς μερινοῦ, ἡ θερμοκρασία γίνεται μεγαλυτέρα κατὰ τὸ θέρος, ἐνῷ κατὰ τὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος πίπτει καὶ κάτω τοῦ 0° K. Εἰς τὰ πρὸς τὴν Μεσό-

γειον παράλια, καθώς και τὰ τοιαῦτα τοῦ νοτιωτέρου μέρους της (Χώραν τοῦ 'Ατλαντικοῦ), τὸ κλῖμα εἶναι μεσογειακόν. Αἱ βροχαὶ εἰς τὰ παράλια ταῦτα εἶναι ἀρκεταὶ καὶ πίπτουν συνήθως κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα. "Οσον δύμας προχωροῦμεν πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, αἱ βροχαὶ γίνονται ὀλιγώτεραι, τὸ κλῖμα στεππώδες καὶ ἐν συνεχείᾳ αἱ βροχαὶ γίνονται ἐλάχισται (κάτω τῶν 0,25 μ. ἐτησίως), μὲν ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργηθοῦν ἐκεῖ δύο μεγάλαι "Ερημοι, ή "Ερημος Σαχάρα καὶ ή "Ερημος Καλαχάρι (Χαρτ. 52). Νοτίως τῆς Σαχάρας καὶ βορείως τῆς Καλαχάρι αἱ βροχαὶ γίνονται πάλιν περισσότεραι, ἐπανεμφανίζεται ή στέπη περισσότεραι καθ' ἐν συνεχείᾳ ή σαβάνα, (διότι αἱ βροχαὶ γίνονται περισσότεραι καθ' ὅσον πλησιάζει κανεὶς πρὸς τὸν 'Ισημερινόν).

Εις ἀπόστασιν 80° - 10° ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ αἱ βροχαὶ εἶναι ἄρθρον καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Διὰ τοῦτο, βοηθούσης καὶ τῆς θερμοκρασίας, ἡ ὁ- ποια διατηρεῖται καθ' ὅ- λον τὸ ἔτος γύρω ἀπὸ τοὺς 25° K. ἡ βλάστησις εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν ὀργιάζει καὶ ὑπάρχουν μεγάλα πυκνὰ καὶ ἀδια- πέραστα δάση (ζοῦγ- καλι).

Εἰς τὰς στεππώδεις
έκτασεις ἐπικρατεῖ ἡ
κτηνοτροφία, ίδιως ἡ
τοιαύτη προβάτων. Αἱ
σαβάναι εἶναι αἱ κατ' ἔ-
ξοχὴν ἔκτασεις διὰ καλ-
λιεργείας καὶ ἐπικρατεῖ-
εις αὐτὰς ἡ γεωργία, δ-
που δὲ δὲν ὑπάρχει ἡ
μυῖα Τσέ — Τσέ, εἶναι

Χαρτ. 52. Διακεκαυμένη Ζόνη.

ἀνεπτυγμένη καὶ ἡ κτηνοτροφία. Τὰ μεγάλα δάση δίδουν ἄφθονον ξυλείαν, μεταξὺ τῆς ὁποίας καὶ πολύτιμον τοιαύτην (μάρνι, ἔβενον κλπ.) καὶ ἄφθονα ἄλλα δασικὰ προϊόντα ἀπὸ τοὺς φοίνικας, τοὺς κοκκοφοίνικας, τοὺς ἐλαιοφοίνικας, τὰ καριτέ, τὰ ἀρτόδενδρα, τὰς Ἀραβικὰς ἄκακίας, τὰ καυτσουκόδενδρα, κλπ.

Τὰ ἄγρια ζῶα εἶναι ἄφθονα καὶ εἰς μεγάλην ποικιλίαν.

Οὐδεμία ἄλλη ἥπειρος ἔχει τόσον πλῆθος καὶ τοσαύτην ποικιλίαν ἀγρίων ζώων (τόσον σαρκοφάγων, ὅσον καὶ φυτοφάγων) θηλαστικῶν, ἑρπετῶν, πτηνῶν καὶ ἐντόμων. Λέοντες, λεοπαρδάλεις, πάνθηρες, θῶες, ρινοκέρωτες, ἵπποπόταμοι, ἐλέφαντες, ἄγριοχοιροί, γαζέλαι, πλήθος πιθήκων. Ἐπίσης κροκόδειλοι καὶ διάφορα ἄλλα ἑρπετά, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ δηλητηριώδεις ὄφεις καὶ ὁ μεγαλύτερος τῶν σήμερον συναντωμένων ὄφεων ἐπὶ τῆς Γῆς, ὁ πύθων. Πλῆθος παντὸς εἴδους πτηνῶν καὶ ἐντόμων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ τερμῖται (λευκοὶ μύρομηκες) καὶ ἡ μυῖα Τσέ - Τσέ, ἡ ὁποία μεταδίδει εἰς τὰ ζῶα καὶ τὸν ἀνθρωπὸν τὴν τρομεράνη ἀσθένειαν τοῦ ὕπνου. Μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν πιθήκων εἶναι καὶ τὰ τρία εἰδη τῶν ἀνθρωποειδῶν πιθήκων (Χιμπαντζῆς, Γορίλλας, Ὁραγγούταγκος), συναντώμενα μόνον εἰς τὴν Ἀφρικήν.

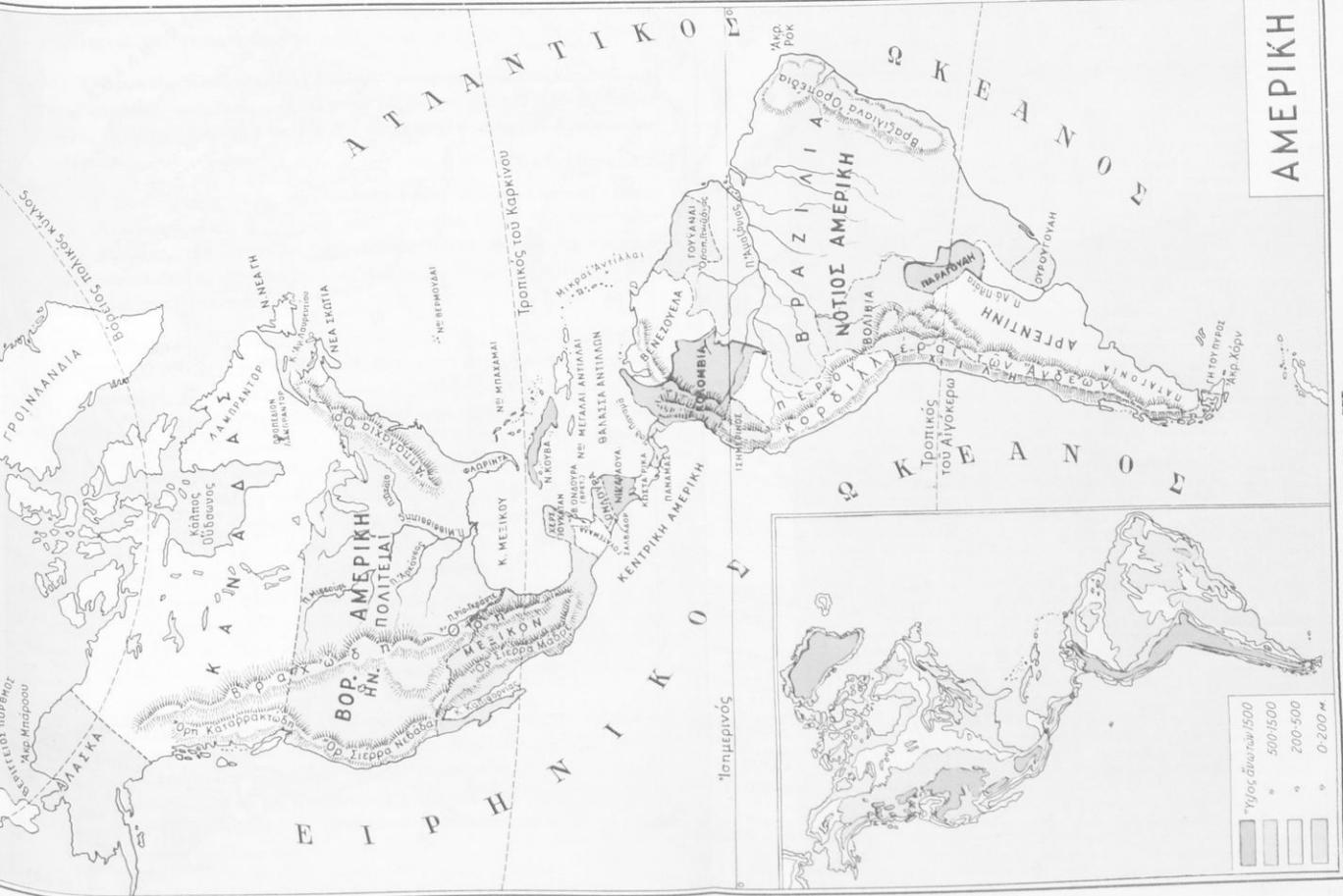
Ποταμοὶ καὶ Λίμναι. Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς εἶναι : Νεῖλος (ὁ ἐπιμήκεστερος ποταμὸς τῆς Γῆς), Σενεγάλης, Νίγηρ, Κόγκο (εἰς ἀπὸ τοὺς πολυϋδροτέρους ποταμοὺς τῆς Γῆς), Ζαμβέζης, καὶ Ὁράνγκης. Οἱ περισσότεροι ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς κατερχόμενοι ἀπὸ ὁροπέδια σχηματίζουν καταρράκτας καὶ δὲν εἶναι πλωτοὶ καθ' ὅλον τὸ μῆκος των (Νεῖλος, Κόγκο, Ζαμβέζης, Ὁράνγκης). Μεγαλύτεραι λίμναι εἶναι : ἡ Βικτωρία, ἡ Τσάδ, ἡ Ταγκανίκα, ἡ Νυάσσα, ἡ τοῦ Ἐδουάρδου, τοῦ Ροδόλφου καὶ ἡ Τάνα.

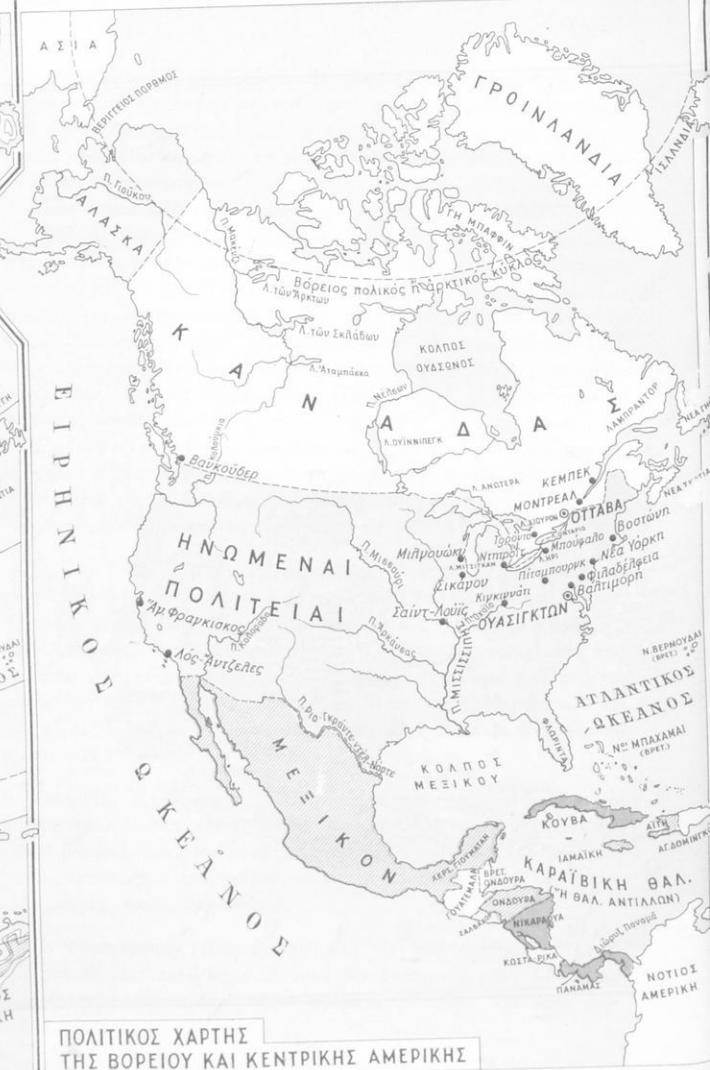
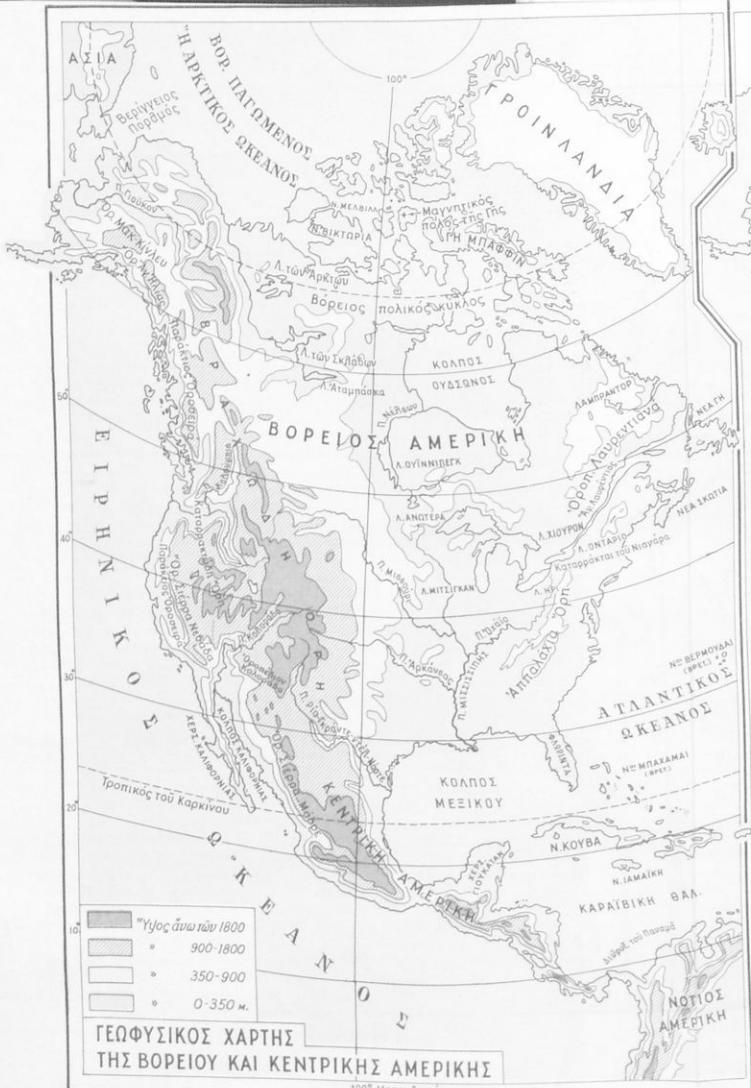
Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ὁρυκτά. Ἡ γεωργία εἶναι ἡ κυριωτέρα ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων τῆς Ἀφρικῆς. Τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι : βάμβαξ, ἀραχίδες, ἀραβόσιτος, σῦτος, ὄσπρια, σακχαροκάλαμον, ὅρυζα, καπνός, μανιόκα, κάρυα φοινίκων, κοκκοφοινίκων καὶ κάρυα κόλα, καφές, κακάο καὶ ὄπωραι.

Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀνεπτυγμένη εἰς τὰς στεππώδεις ἐκτάσεις καὶ εἰς τὰς σαβάνας, ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχει ἡ μυῖα Τσέ - Τσέ. Ἐκτρέφονται κατὰ πρῶτον λόγον πρόβατα καὶ αἴγες καὶ κατὰ δεύ-

AMEPIKH

Xápt. III

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ
ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

τερον βοοειδῆ, κάμηλοι, ὄπποι, δνοι καὶ ἡμίονοι. Ἐκτρέφονται ἐπίσης πουλερικὰ καὶ στρουθοκάμηλοι (ἔξημερωμέναι) διὰ τὸ πτέρωμά των.

‘Ο δρυκτὸς πλοῦτος εἶναι ἀρκετός· φωσφορικὰ ἄλατα, τὸ πολύτιμον οὐράνιον, μεταλλεύματα διάφορα μέχρι καὶ χρυσοῦ καὶ πολύτιμοι λίθοι. Υπάρχει ἡ γνώμη ὅτι εἰς τὴν Σαχάραν ὑπάρχει καὶ ἄφθονον πετρέλαιον.

‘Η βιομηχανία εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτος εἰς ὁλόκληρον τὴν ἦπειρον. Καὶ τοῦτο, διότι ἡ Ἀφρικὴ κατὰ μέγιστον μέρος τῆς ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἀποικίας, τὰς ὁποίας αἱ μητροπόλεις θέλουν κυρίως διὰ νὰ προμηθεύωνται ἀπὸ αὐτὰς πρώτας ψήλας καὶ νὰ διατέτουν εἰς αὐτὰς τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα των.

Πληθυσμός. Κάτοικοι. ‘Ο πληθυσμὸς τῆς Ἀφρικῆς ἀνέρχεται εἰς 249.000.000 κ. (πυκνότης πληθ. 8 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Οὕτω ἡ ἦπειρος αὐτή, ἔξαιρουμένης τῆς Αὔστραλίας, εἶναι ἡ ἀραιότερον κατοικουμένη ἦπειρος τῆς Γῆς. Εἶναι ἡ ἦπειρος τῶν Νέγρων, τῶν ἀνθρώπων δηλ. τῆς Μαύρης φυλῆς καὶ διὰ τοῦτο λέγεται καὶ **Μαύρη ἦπειρος**. Μόνον οἱ κάτοικοι τῆς Β. καὶ τῆς ΒΑ. Ἀφρικῆς εἶναι Λευκοί. Ἄλλα καὶ ἐκ τούτων, οἱ ζῶντες εἰς τὰ νοτιώτερα τῆς Β. καὶ τῆς ΒΑ. Ἀφρικῆς (δηλ. οἱ *Μαυριτανοί*, οἱ *Τοναρέγκ*, *Τουμπού*, *Αιγύπτιοι*, *Αιθίοπες*) ἔχουν ὑποστῆ μεγάλην μὲ τοὺς Νέγρους ἐπιμιξίαν καὶ εἶναι ἔκδηλα ἐπ' αὐτῶν τὰ Νεγρικὰ χαρακτηριστικά. Ἀρκετοὶ Λευκοὶ ζοῦν καὶ εἰς τὴν Νοτιοαφρικανικὴν “Ενωσιν, ἀπόγονοι κυρίως τῶν “Ολλανδῶν καὶ ”Αγγλων ἀποίκων, τῶν ἐγκατασταθέντων ἐκεῖ. Εἰς τὴν Ν. Ἀφρικὴν καὶ τὴν Μαδαγασκάρην ζοῦν καὶ ἀρκετοὶ Ἀσιᾶται τῆς Κιτρίνης φυλῆς. Οἱ πλέον ἀπολίτιστοι ἀπὸ τοὺς Μαύρους τῆς Ἀφρικῆς εἶναι οἱ *Βουσμάροι* καὶ οἱ *Πενγμαῖοι*.

‘Η Ἀφρικὴ ἦτο μέχρι τοῦ 1959 ἡ μόνη ἦπειρος, ἡ ὁποίᾳ ἀπετελεῖτο κατὰ τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἀπὸ ἀποικίας Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Τὰ κράτη, τὰ ὁποῖα είχον ἀποικίας εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἤσαν κυρίως ἡ Γαλλία, τὸ ‘Ην. Βασίλειον, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Πορτογαλία. Διατηροῦν εἰσέτι ἀρκετὰ μεγάλας ἀποικίας τὸ ‘Ηνωμένον Βασίλειον καὶ ἡ Πορτογαλία καὶ μικροτέρας ἡ Ισπανία.

Π Ι Ν Α Ε Αος

'Εμφαίνων τὰ διάφορα κράτη τῆς Ἀφρικῆς μὲ τὴν ἔκτασιν, τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ τῶν.

Κράτη	Έκτασις (εἰς τετρ. χιλιομ.)	Πληθυσμός	Πυκν. πληθ.
ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ			
Αγύπτιος (Δημοκρατία)	1.000.000	25.000.000	25
Λιβύη (βασίλειον)	1.760.000	1.200.000	1
Τυνησία (βασίλειον)	156.000	4.000.000	24
Αλγερία ('Ανεξάρτητον Κράτος)	2.200.000	10.000.000	5
Ταγγέρη (Διεθνής ζώνη)	349	349.000	1.000
Μαρόκον (Σουλτανάτον)	450.000	10.000.000	23
ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ			
'Ισπανική Δυτ. Ἀφρική (ἀπ. Ισπ.)	300.375	61.300	
Μαυριτανία (Δημοκρατία)	1.085.000	624.000	0,5
Σενεγάλη (Δημοκρατία)	198.000	2.300.000	11,4
Σουδανική Δημοκρατία	1.200.000	3.700.000	3
Δημοκρατία τοῦ Νιγηρος	1.250.000	2.800.000	2
Γαμβία (Βρετ. ἀποικία)	10.400	270.000	26
Πορτογαλική Γουινέα (ὑπερπόντιον Πορτογαλ. ἔδαφος)	36.300	520.000	14
Δημοκρατία τῆς Γουινέας	246.000	2.700.000	9,6
Σιέρρα - Λεόνε (Δημοκρατία)	72.600	2.000.000	27
Λιβερία (Δημοκρατία)	111.400	1.300.000	12
'Ακτή Ἐλεφαντόδοντος (Δημοκρ.)	322.000	3.100.000	9
Γκάνα (Δημοκρατία)	237.850	6.700.000	28
Τόγκο (Δημοκρατία)	57.000	1.088.000	19
Δασχομένη (Δημοκρατία)	116.000	2.000.000	17
Άνω Βόλτα (Δημοκρατία)	275.000	4.000.000	14
Νιγηρία (Δημοκρατία)	878.450	35.000.000	40
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ή ΙΣΗΜΕΡΙΝΗ ΑΦΡΙΚΗ			
Δημοκρατία τῆς Τσάδ	1.284.000	2.600.000	2
Κεντραφρικανική Δημοκρατία	617.000	1.200.000	1,8
Δημοκρατία τοῦ Κογκό	324.000	762.000	2,2
Γκαμπόν (Δημοκρατία)	267.000	420.000	1,6
Καμερούν (Δημοκρατία)	432.000	3.200.000	7,4
'Ισπανική Γουινέα (Ισπαν. ἀποικ.)	26.000	200.000	7

Κράτη	Έκτασις (εις τετρ. χιλιομ.)	Πληθυσμός	Πυκν. πληθ.
Κορκύλος (Δημοκρατία)	2.345.000	13.750.000	5,5
Ρουάντα - Ούρούντι (ύπό Βελγικήν κηδεμονίαν)	54.000	4.700.000	90
Καμπίντα } Πορτογαλικαί ἀποικίαι 'Αγκόλα }	8.000	12.000	1
	1.247.000	4.280.000	3
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ			
'Ομοσπονδία Αλιθιοπίας -'Ερυθραίας (Αύτοκρατορία)	1.185.000	20.000.000	16
Σουδάν (Δημοκρατία)	2.506.000	10.000.000	4
Γαλλ. Σομαλία (Γαλλ. ἀποικία)	22.000	63.000	3
Σομαλία (Δημοκρατία)	640.000	1.950.000	3
Ούγκαντα (Βρετ. προτεκτ.) } Βρετανική	243.000	6.500.000	25
Κένυα (Βρετ. ἀποικ.) } Ανατολική	582.6	6.048.000	10
Τανγκανίκα (ύπό βρετ. κηδ.) } Αφρική	939.500	8.325.000	9
Μοζαμβίκη ή Πορτογαλ. Α. 'Αφρική Πορτογαλ. ἀποικία)	771.000	6.000.000	8
Κεντροαφρικανική "Ενωσις Μπετσιουαναλάνδη (Βρετ. Προτ.) } Βρετανική	1.263.415	8.000.000	7
Μπασουτολάνδη (Βρετ. Προτ.) } Νότιος Ζουαζιλάνδη (Βρετ. Προτ.) } Αφρική	712.000	296.000	2
	30.350	627.000	20
	17.364	237.000	13
Νοτιαφρικανική "Ενωσις (Δημ.)	1.223.000	13.670.000	11
ΝΔ. 'Αφρική (ύπό την κηδεμονίαν τῆς Νοτιαφρικανικῆς 'Ενώσεως)	834.000	460.000	1,8
ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ			
Μαδαγασκάρη (Δημοκρατία)	590.000	5.200.000	8,5
Μαυρικίου, Ροδίγρου κλπ. (Βρετ.) } Ιγνδικοῦ 'Ωκ.	2.100	550.000	261
Σεύχελλαι (Βρετ.) } Ιγνδικοῦ Κομόραι (Γαλλ.) } Ιγνδικοῦ Ρεουνίδον (Γαλλ.) } Ιγνδικοῦ 'Ωκ.	404	39.000	97
	2.171	170.000	78
	2.511	278.000	111
'Αγ. 'Ελένης καὶ 'Αναλήψεως (Βρετ.) Κανάριοι καὶ Φερνάντο Πόλις			
'Αννομπόν ('Ισπαν.) 'Αζόραι. Μαδέρα. Νοι τοῦ Πρασίνου 'Ακρωτηρίου, ή νῆσος τοῦ 'Αγ. Θωμᾶ καὶ ή νῆσος Πρίνσιπε (Πορτογαλ.). } Ατλαντικοῦ 'Ωκ.			

Π Ι Ν Α Ξ Βος

Ἐμφαίνων τὰς πρωτευούσας τῶν διαφόρων κρατῶν τῆς Ἀφρικῆς μὲ τὸν πληθυσμὸν των.

Κράτη	Πρωτεύουσαι	Πληθυσμὸς
Αἴγυπτος (Ἡν. Ἀραβ. Δημ.)	Κάιρον (Τρίπολις) — Ἐλ-Μπέιδα	3.050.000 (140.000)
Λιβύη	Τύνις	680.000
Τυνησία	’Αλγέριον	800.000
Αλγερία (ὑπερπόντ. Γαλ. ἔδαφος)	Ταγγέρη	349.000
Ταγγέρη (Διεθνής)	Ραμπάτ	180.000
Μαρόκον	Σίντι - Ἰφνι	8.000
Ισπανικὴ Δ. Ἀφρικὴ (ἀποικ.)	Νουακότ	4.800
Μαυριτανία	Ντακάρ	320.000
Σενεγάλη	Μπαμακό	85.000
Σαουδικὴ Δημοκρατία	Νιαμέϋ	18.000
Δημοκρατία τοῦ Νίγηρος	Μπάθορστ	8.000
Γαμβία (Βρετ. ἀποικ.)		
Πορτογαλικὴ Γουινέα (ὑπερπόντ. Πορτογαλ. ἔδαφος)	Μπισσώ	6.000
Δημοκρατία τῆς Γουινέας	Κόναχρυ	115.000
Σιέρρα Λεόνε	Φρητάουν	125.000
Λιβερία	Μονροβία	60.000
’Ακτὴ Ἐλεφαντόδοντος	’Αμπιτζάν	180.000
Γκάνα	’Ακκρα	320.000
Τόγκο	Λομέ	60.000
Δαχομένη	Πόρτο - Νόβο	32.000
”Ανω Βόλτα	Ούαγκαντούγκου	50.000
Νιγηρία	Λάγγος	360.000
Τσάδ	Φόρτ - Λαμ'	45.000

Κράτη	Πρωτεύουσα	Πληθυσμός
Κεντροαφρικανική Δημοκρατία	Μπάνγκι	80.000
Δημοκρατία του Κογκό	Μπραζαβίλ	107.000
Γκαμπόν	Λιμπριζίλ	22.000
Καμερούν	Γιαουντέ	55.000
Ισπανική Γουινέα (ἀποικία)	Σάντα - Ιζαμπέλ	11.000
Κογκό (τέως Βελγ.)	Λεοπόλντβιλ	367.000
Ρουάντα - Ούρούντι (ὑπὸ Βελγικὴν κηδεμονίαν)	Ούζουμπούρα	48.000
Καμπίντα καὶ Ἀγκόλα (Πορτογ. ἀποικία)	Λουάντα	200.000
Ομοσπονδία Αιθιοπίας - Ἐρυθραίας	Ἀντίτσ-Αμπέμπα	400.000
Σουδάν	Χαρτούμ	100.000
Γαλλ. Σομαλία (ἀποικ.)	Τσιμπουτί	30.000
Σομαλία	Μογκαντίσιο	68.000
Ούγκαντα (Βρετ. προτεκτ.)	Καμπάλα	40.000
Κένυα (Βρετ. ἀποικ.)	Ναϊρόμπι	215.000
Τανγκανίκα (ὑπὸ Βρετ. κηδεμ.)	Ντάρ - ἐλ - Σαλαάμ	130.000
Μοζαμβίκη (Πορτογ. ἀποικ.)	Λουρέντσο - Μάρκες	93.000
Κεντροαφρικανική "Ενωσις	Σώλσμπερυ	262.000
Μπετσιουαναλάνδη	Μάφεκινγκ	7.000
Μπασουτολάνδη	Μασερού	5.000
Ζουαζιλάνδη	Μπαμπάν	10.000
Νοτιοαφρικανική "Ενωσις	Πραιτωρία (ἔδρα Κοινοβουλίου)	350.000
ΝΔ. Ἀφρική (ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς Νοτιαφρικανικῆς 'Ενώσεως)	καὶ Καιηπτάουν (ἔδρα Κυβερνήσεως)	730.000
Μαδαγασκάρη	Ούντοκ	36.000
	Ταναναρίβ	193.000

Π Ι Ν Α Ε Γος

*Εμφαίνων τὰ μεγαλύτερα ὅρη κατὰ σειράν ဉψους, ἀρχῆς γινομένης ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων, ποταμοὺς καὶ λίμνας τῆς Ἀφρικῆς.

*Ορη	Ποταμοί	Λίμναι
Κιλιμάντζαρο (ἐνεργ. ἡφ. 5890 μ.)	Νεῖλος	Τσάδ
Κένυα (ἐνεργ. ἡφ. 5640 μ.)	Σενεγάλης	Τάνα
Ρουβενζόρι (5110 μ.)	Νίγηρ	Τανγκανίκα
Καμερούν (ἐνεργ. ἡφ. 4500 μ.)	Ζαμβέζης	*Αλβέρτου
*Ἐλγκόν (ἐνεργ. ἡφ. 4300 μ.)	*Οράνγκης	*Ἐδουάρδου
*Τψήλος *Ατλας (4250 μ.)		Κιβού
Ντοῦρο (4127 μ.)		Μέρου
Μέσος *Ατλας (4080 μ.)		Βικτωρίας
Τιμπεστί (3145 μ.)		Κιόρχα
*Ατακόρ (3006 μ.)		Νυάσσα
ὅρ. Σινᾶ (2602 μ.)		
Πλιφ (2500 μ.)		
Ντέλφα (2180 μ.)		
Σαρίμπ (1880 μ.)		
Νίμπα (1740 μ.)		
Φουτά — Ντζαλὸν (1400 μ.)		

Γ. ΑΜΕΡΙΚΗ

Γενικά. Η Ἀμερικὴ εἶναι ἡ μόνη ἥπειρος, ἡ ὅποια εὑρίσκεται εἰς τὸ Δυτικὸν Ἡμισφαῖριον. Ἐκτείνεται ἀπὸ Β. πρὸς Ν. μεταξὺ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὡκεανοῦ, βρεχομένη πρὸς τὰ βόρειά της ὑπὸ τοῦ Β. Παγωμένου Ὡκεανοῦ. Ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μεγάλα τμήματα, τὴν Β. καὶ τὴν Ν. Ἀμερικήν, τὰ ὅποια συνδέονται μεταξύ των διὰ μιᾶς στενῆς, σχετικῶς πρὸς ταῦτα, λωρίδος ἔηρᾶς. Αὕτη ἀρχίζουσα ἀπὸ τῆς Ν. Ἀμερικῆς περιλαμβάνει καὶ ὄλοκληρον σχεδὸν τὸ Μεξικὸν καὶ λέγεται **Κεντρικὴ Ἀμερικὴ** (*"Eγχρ. Χαρτ. III"*).

Ἡ Ἀμερικὴ ἀνεκαλύφθη τὸ 1492 ἀπὸ τὸν Ἰταλὸν (Γενουήσιον) ναυτικὸν Χριστόφορον Κολόμβον, διαμένοντα εἰς Ἰσπανίαν. Οὗτος ἀπεστάλη ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς βασιλεῖς μὲ τρία πλοῖα, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὰς Ἰνδίας προχωρῶν πρὸς δυσμάς, ἀκολουθῶν δηλαδὴ δρόμον ἀντίθετον ἐκείνου, ὁ ὅποιος μέχρι τότε ἤκολουθεῖτο. Ἀναχωρήσας τὴν 3ην Αὐγούστου τοῦ 1492 ἀπὸ τὸν μικρὸν Ἰσπανικὸν λιμένα **Πάλος** (πολίχνην σήμερον, εὑρισκομένην μακρὰν τῆς θαλάσσης λόγῳ τῶν προσχώσεων, πλησίον τῆς ἐκβάλλοντος ποταμοῦ), ἔφθασε κατὰ τὴν νύκτα τῆς 11ης πρὸς τὴν 12ην Ὁκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους (δηλ. μετὰ δύο μῆνας καὶ 8 ἡμέρας) εἰς μίαν ἀπὸ τὰς Μπαχάμας νήσους (τὴν Σὰν - Σαλβαδόρ) ἀνακαλύψας οὕτω ἔδαφος ἀνῆκον εἰς τὴν Ἀμερικήν, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὁ Ἰδιος τοῦτο. Διότι δὲ Κολόμβος ἐνόμιζεν ὅτι πλέων πρὸς δυσμάς εἶχε φθάσει εἰς τὰς Δ. Ἰνδίας. Διὰ τοῦτο, τὰ ἔδαφη τὰ ὅποια ἀνεκάλυψεν, ὡνομάσθησαν Δυτικαὶ Ἰνδίαι. Δὲν ἐδόθη ὅμως τὸ ὄνομα τοῦ Κολόμβου εἰς τὴν Ἀμερικήν, ἀλλὰ τὸ ὄνομα ἐνὸς συντρόφου του, τοῦ Ἀμέρικου Βεσπούκι. Τοῦτο ἐγένετο ἀπὸ τὸν συντάξαντα τὸν χάρτην τῆς Ἀμερικῆς, τὸν Ἀλσατὸν Βαλνζεμύλλερ, εἰς τὸν ὅποιον εἶχον εἴπει ὅτι τὴν Ἀμερικὴν ἀνεκάλυψεν ὁ Ἀμέρικος Βεσπούκι. Φαίνεται ὅμως ὅτι τὴν Ἀμερικὴν εἶχον ἀνακαλύψει, πολὺ πρὸ τοῦ Κολόμβου (ἀπὸ τοῦ 1.000 μ.Χ.) καὶ εἶχον μεταβῆι εἰς αὐτὴν πολλάκις, οἱ περίφημοι Νορβηγοὶ θαλασσοπόροι *Bίκινγκς*. Ἡ ἀνακάλυψις ὅμως αὕτη δὲν ἐγνώσθη ἀπὸ τοὺς ἄλλους Εύρωπαίους. Οἱ Βίκινγκς, ἀγνωστον διατί, ἐσταμάτησαν τὰ μέχρις ἔκει ταξίδια των καὶ τὸ πρᾶγμα ἐλησμονήθη μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Νοτίου καὶ ὅλη σχεδὸν ἡ Κεντρικὴ Ἀ-

μερική εύρισκονται εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην (Χαρτ. 53), ἡ ὥπολα
ἐλάχιστα προσφέρεται διὰ τὴν ζωὴν τῶν Λευκῶν καὶ διὰ τὴν ἀνά-
πτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ.

πτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ.
Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου εἶναι ὁρεινὸν μὲ
ὑψηλὰ ὅρη, διήκοντα, σχεδὸν ἐν συνεχείᾳ, ἀπὸ τοῦ βορειοτέρου μέρους
τῆς, δηλαδὴ τοῦ ἀκρωτηρίου Μπάρροου, μέχρι τοῦ νοτιωτέρου, τοῦ
ἀκρωτηρίου Χόρν. (Χαρτ. 53). Τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς ἡπείρου ἔχει
καὶ αὐτὸ δόρη, ταῦτα ὅμως δὲν εἶναι ὑψηλὰ οὔτε καὶ σύνεχῃ. Διακόπτονται
μάτων ἐκτείνεται μία ἀπέραντος πεδινὴ ἔκτασις, διήκουσα ἀπὸ τοῦ
κόλπου τοῦ Ούδσωνος μέχρι καὶ τῆς Παταγονίας (διακοπούμενη μόνον
ὑπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ).

ύπο τοῦ κόλπου τοῦ Μεζικοῦ).

‘Η ‘Αμερική, ἀν καὶ ἀνεκαλύφθη πολὺ ἀργότερον τῆς ‘Αφρικῆς, ἐν τούτοις ἔξηρευνήθη ταχέως καὶ ἐγένετο γνωστὴ καθ’ ὅλην της τὴν ἔκτασιν. Τοῦτο, διότι οἱ εἰς τὸν ‘Ατλαντικὸν ἐκβάλλοντες ποταμοὶ τῆς ‘Αμερικῆς, οἱ ὅποιοι εἶναι πλωτοί, καὶ ἡ ἔλειψις ἐκεῖ ὑψηλῶν ὁροσειρῶν ἐπέτρεψαν τὴν ἐκ τοῦ ‘Ατλαντικοῦ εὔκολον διείσδυσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἥπερου, πρᾶγμα τὸ ὅποῖον δὲν συνέβαινε διὰ τὴν ‘Αφρικήν. Εἰς τὴν B. ‘Αμερικὴν μετέβησαν, ὡς ἄποικοι κατ’ ἀρχὰς καὶ ὡς μετανάσται κατόπιν, πολλοὶ Εὐρωπαῖοι λόγω τοῦ πλούτου της καὶ τοῦ εὐκράτου κλίματός της. Οὗτοι σὺν τῷ χρόνῳ ἀπώθησαν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ἥπερου τοὺς ιθαγενεῖς Ἰνδιάνους (κληθέντας οὕτω, διότι ἐνομίσθη κατ’ ἀρχὰς ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ νέας ἥπερου, ἀλλὰ περὶ τῶν Ἰνδιῶν), τοὺς ὅποιους κατεδίωξαν καὶ σὺν τῷ χρόνῳ τοὺς ἔξουθένωσαν τελείως. Σήμερον ἐλάχιστοι ἔξι αὐτῶν (μόλις περὶ τὰς 350.000) ἀπομένουν εἰς τὴν B. ‘Αμερικὴν (ἐνῷ ὑπολογίζεται ὅτι εἰς ὅλοκληρον τὴν ‘Αμερικὴν ὑπῆρχον, ὅτε μετέβησαν ἐκεῖ οἱ Εὐρωπαῖοι, περὶ τὰς 10.000.000 - 20.000.000 ιθαγενῶν).

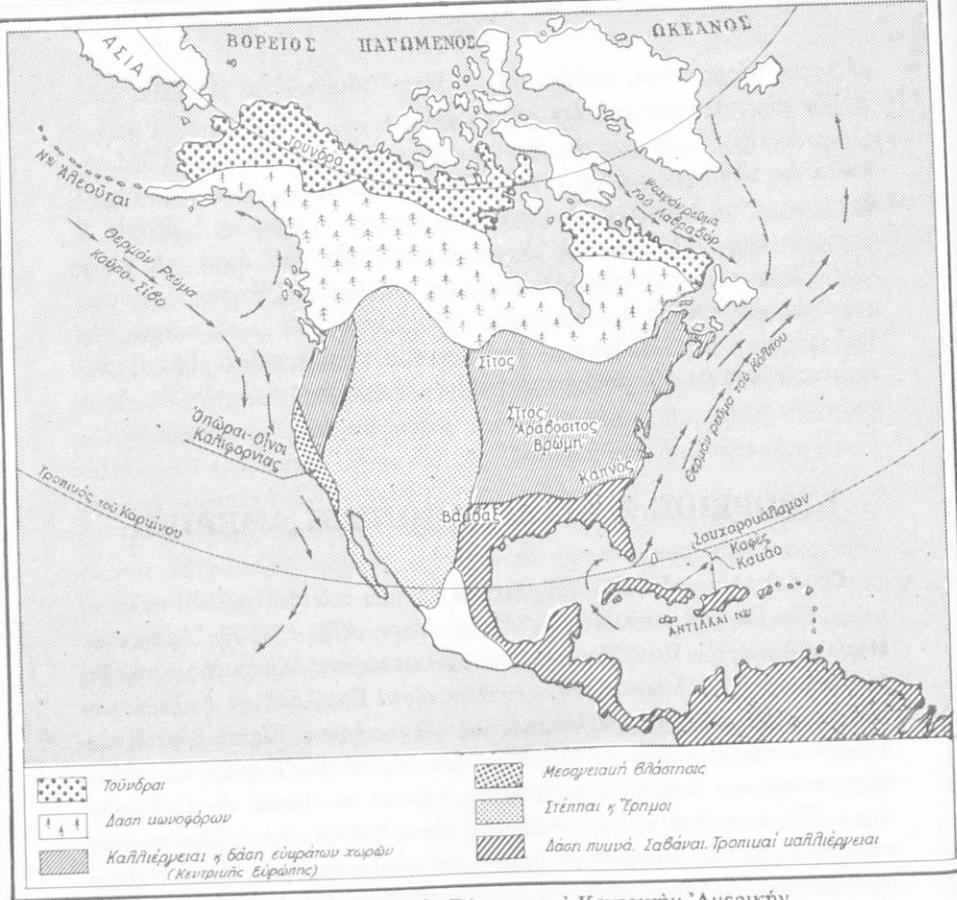
Οι εἰς τὴν Κεντρικήν καὶ τὴν Νότιον Ἀμερικὴν ἐγκατασταθέντες Εὐρωπαῖοι ἦσαν κατὰ πολὺ διηγώτεροι τῶν ἐγκατασταθέντων εἰς τὴν Βόρειον τοιαύτην, λόγῳ τοῦ ἐπικρατοῦντος εἰς Κεντρ. καὶ Ν. Ἀμερικὴν θερμοῦ καὶ ὑγροῦ κλίματος. Εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν μετέβησαν κατὰ πλειοφηρίαν Ἀγγλοσάξωνες, εἰς τὴν Νότιον δὲ καὶ Κεντρικὴν τοιαύτην κυρίως Ἰσπανοί καὶ Πορτογάλοι, λαοὶ δηλαδὴ Νεολατινικοί. Εἰς τὴν Β. Αμερικὴν ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων είναι Λευκοί, διότι ἔξωλθορεύ- θησαν οἱ Ἰνδιάνοι. Εἰς τὴν Νότιον οἱ Ἰνδιάνοι δὲν ἐδιώχθησαν καὶ εἰς

μέγιστον μέρος οὗτοι, καθώς καὶ μιγάδες Ἰνδιάνων καὶ Λευκῶν, ἀποτελοῦν τὴν πλειονότητα τῶν κατοίκων.

Απὸ τὴν Ἀμερικανικὴν ἥπειρον μετεφέρθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην πολλὰ ἐκ τῶν σήμερον εἰς αὐτὴν καλλιεργουμένων φυτῶν, ὅπως π.χ. ὁ ἀραβόσιτος, τὰ γεώμηλα, ἡ τομάτα, ἡ πιπεριά, ὁ καπνός, ἡ ἀραχίς, ὁ φασιόλος κλπ. Οἰ κάτοικοι τῆς ὅμως ἐξήτησαν συντόμως καὶ ἐπέτυχον, ἔπειτα ἀπὸ σκληρούς ἀγῶνας πρὸς τὰς μητροπόλεις, τὴν ἀνεξαρτησίαν των, ἰδρύσαντες ἀνεξαρτήτους Δημοκρατίας. Τὰς Δημοκρατίας αὐτὰς θὰ ἐξετάσωμεν κατωτέρω, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὴν B. Ἀμερικήν.

I. ΒΟΡΕΙΟΣ ἢ ΑΓΓΛΟΣΑΞΩΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Τενικά. Αὕτη εἶναι τὸ πρὸς B. τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ καὶ τοῦ ποταμοῦ Ρίο-Γκράντε-ντελ-Νόρτε ("Εγχρ. Χαρτ. IV) μέρος τῆς Ἀμερικῆς. Περιλαμβάνει τὸν Καναδᾶν, τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς μετὰ τῆς χερσονήσου τῆς Ἀλάσκας, τὴν μεγάλην νῆσον Γροιλανδίαν (τὴν μεγαλύτεραν νῆσον τῆς Γῆς) καὶ διαφόρους ὄλλας νήσους. Εἰς τὰ βόρειά της ὑπάρχουν πολλαὶ μικραὶ καὶ μεγάλαι νῆσοι καὶ πλῆθος λιμνῶν, αἱ δοιαὶ ἐσχηματίσθησαν ἀπὸ τοὺς παγετῶνας (ὅπως αἱ λίμναι τῆς B. Εὐρώπης). Τὸ Δ. τμῆμα τῆς B. Ἀμερικῆς εἶναι ὀρεινόν, διασχιζόμενον ἀπὸ τὴν ὁροσειράν τῶν Βραχωδῶν ὁρέων, τὰ ὄποια ἀρχίζουν ἀπὸ τὴν χερσόνησον τῆς Ἀλάσκας φθάνοντα μέχρι τοῦ Μεξικοῦ. Δυτικώτερον τούτων ὑψοῦνται τὰ Καταρρακτώδη (ἢ Κασκέτητ) ὅρη, ἡ Σιέρρα Νεβάδα καὶ ἡ Παράκτιος ὁροσειρά. Ὑψουμένη πλησίον τῆς πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἀκτῆς καὶ παραλλήλως πρὸς τὴν Θάλασσαν ("Εγχρ. Χαρτ. IV). Τὰ ὅντα ὅρη σχηματισθέντα κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον μὲ τὰς "Αλπεις, σχετικῶς δηλαδὴ προσφάτως, δὲν ἔχουν ὑποστῆ μεγάλας διαβρώσεις καὶ εἶναι ἀρκετὰ ὑψηλά, μὲ πολλὰς κορυφὰς ὑπερβαίνοντας εἰς ὕψος τὰ 4.000 μ. Ἡ ὑψηλοτέρα κορυφή των εὑρίσκεται εἰς τὸ ὅρος τῆς Ἀλάσκας Μάκ - Κίνλεϋ (6337 μ.). Πρὸς τὰ ἀνατολικά τὰ ὅρη εἶναι χαμηλά, (διότι ἔχουν σχηματισθῆ παλαιότερον καὶ ἔχουν ὑποστῆ μεγάλην διάβρωσιν). Τοιαῦτα εἶναι τὰ Ἀπαλάχια (ἢ Ἀλεγάνεια ὅρη), κορυφαῖς τινες τῶν ὄποιων μόλις ὑπερβαίνουν τὰς 2.000 μ. Προεκτείνονται

Χαρτ. 53. Βλάστησις εἰς Βόρειον και Κεντρικήν Αμερικήν.

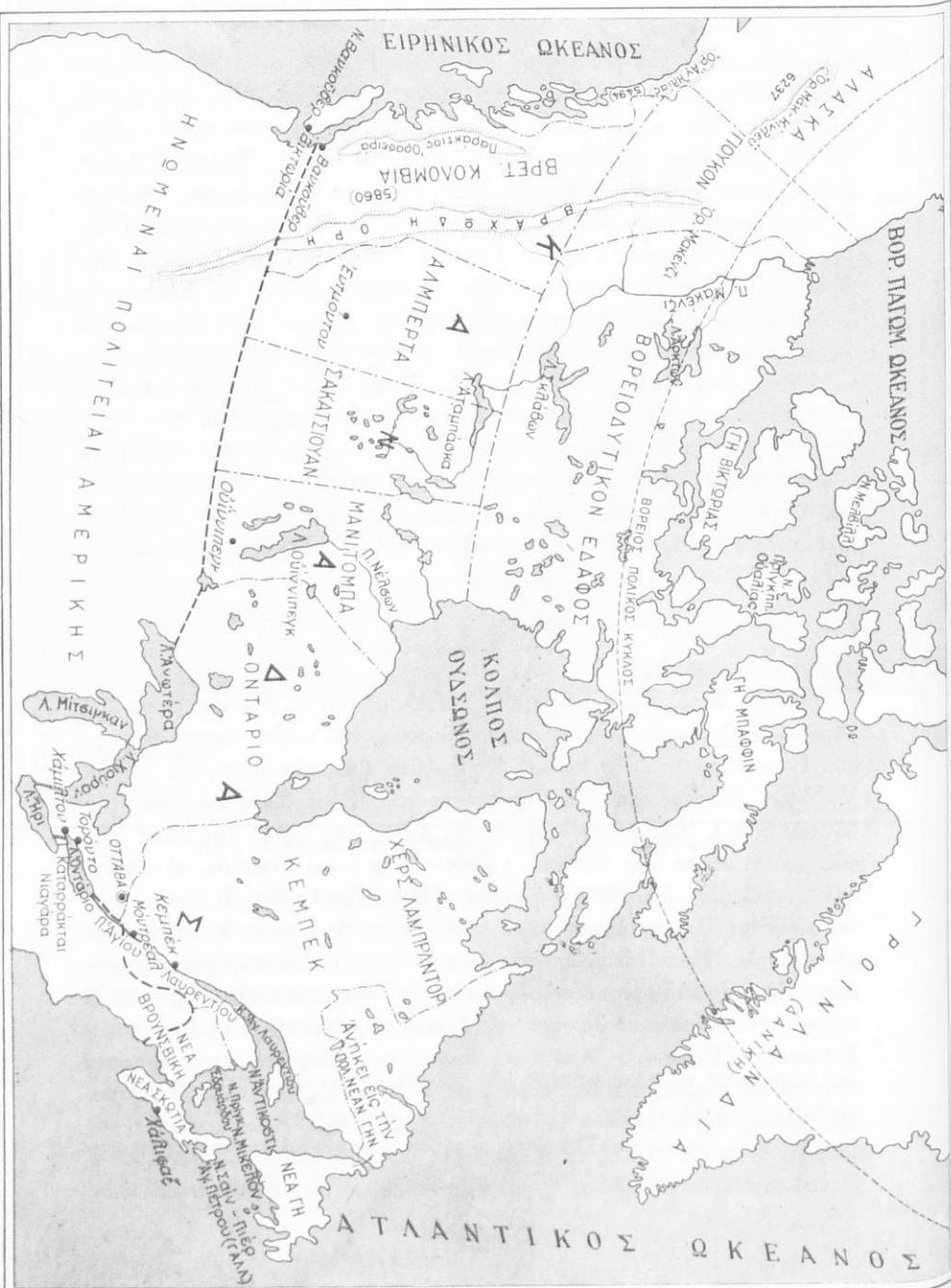
ταῦτα πρὸς Β. μέχρι τῆς χερσονήσου Λαβραδόρ καὶ τῆς Νέας Γῆς, σχηματίζοντα τὰ Λαυρεντιανὰ δροπέδια. Μεταξὺ τῶν Βραχωδῶν καὶ τῶν Καταρρακτωδῶν ὄρέων πρὸς Δ. καὶ τῶν Ἀπαλαχίων πρὸς Α. ἔκτείνονται μεγάλαι πεδιναὶ ἐκτάσεις, διαρρεόμεναι ἀπὸ τὸν Μισσισιπῆν καὶ τοὺς παραποτάμους του.

Τὸ κλῖμα ποικίλλει ἀναλόγως τῆς θέσεως ἐκάστου τμήματος καὶ τοῦ ὄψους του. Γενικῶς τὰ Δ. παράλια, λόγῳ τοῦ ἐκεῖθεν διερχομένου θερμοῦ θαλασσίου ρεύματος (τοῦ λεγομένου Κοῦρο - Σίβο), είναι θερμότερα τῶν μέχρι τῆς Νέας Υόρκης ἀνατολικῶν παραλίων, διότι δι' αὐτῶν

διέρχεται τὸ ψυχρὸν ρεῦμα τοῦ Λαβραδόρ (Χαρτ. 53). Οὕτω εἰς τὸ Βανκοῦβερ ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου εἶναι 2⁰ K., ἐνῷ εἰς τὸ Κεμπέκ, τὸ ὅποιον εύρισκεται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος εἶναι -12⁰ K. Αἱ μέχρι τῆς Νέας Τόρκης A. ἀκταὶ τῆς B. Ἀμερικῆς ἔχουν ἐπίσης πολὺ μικροτέρας θερμοκρασίας, ἀπὸ τὰς θερμοκρασίας τῶν εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος εύρισκομένων ἀκτῶν τῆς Εὐρώπης (διὰ τῶν ὅποιων διέρχεται τὸ θερμὸν Ρεῦμα τοῦ Κόλπου). Νοτίως δὲ τῆς N. Τόρκης, ἐπειδὴ διέρχεται ἐκεῖθεν τὸ θερμὸν Ρεῦμα τοῦ Κόλπου, ἡ ἴσορροπία μεταξὺ τῆς θερμοκρασίας τῶν δυτικῶν καὶ τῶν ἀνατολικῶν ἀκτῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἀποκαθίσταται. Αἱ βροχαὶ βαίνουν ἐλαττούμεναι, καθ' ὃσον προχωροῦμεν ἐξ A. πρὸς Δ., πέραν δὲ τοῦ Μεσημβρινοῦ τῶν 100⁰ αὗται γίνονται πολὺ διλόγαι. Γενικῶς ὁ Μεσημβρινὸς τῶν 100⁰ ἀποτελεῖ εἰς τὴν B. Ἀμερικὴν τὸ διαχωριστικὸν δριον μεταξὺ τῆς δεχομένης ἀρκετὰς βροχάς (εύρισκομένης πρὸς ἀνατολὰς) καὶ τῆς δεχομένης διλόγιας (εύρισκομένης πρὸς δυσμὰς τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν 100⁰) B. Ἀμερικῆς (Χαρτ. 57). Ἐξαιροῦνται τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν δυτικὰ παράλια, τὰ ὅποια δέχονται πολλὰς βροχάς.

Καναδᾶς

Θέσις. Ἐκτασις. ‘Ο Καναδᾶς καταλαμβάνει τὸ βόρειον μέρος τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου, ἐκτεινόμενος βορείως τοῦ νοτίου ἄκρου τῆς νήσου Βανκοῦβερ καὶ τῆς πόλεως Βανκοῦβερ (εἰς τὸν Εἰρηνικὸν), τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ τῆς χερσονήσου τῆς Νέας Σκωτίας (εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν). Ἐξαιροῦνται αἱ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου τῆς Νέας Γῆς δύο μικραὶ νῆσοι ‘Αγ. Πέτρου (Σαιν - Πιέρ) καὶ Μικελόν, αἱ ὅποιαι ἀνήκουν εἰς τὴν Γαλλίαν, ἡ μεγάλη νῆσος Γροιλανδία, ἡ ὅποια ἀνήκει εἰς τὴν Δανίαν, καὶ ἡ χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας, ἡ ὅποια ἀνήκει εἰς τὰς ‘Ην. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς. ‘Η ἔκτασίς του ἀνερχομένη εἰς 9.960.170 τετρ. χιλιομ. (σχεδὸν ἵση πρὸς τὴν Εὐρώπην), κάμνει τὸν Καναδᾶν τὸ δεύτερον εἰς ἔκτασιν Κράτος τῆς Γῆς (μετὰ τὴν Σοβιετικὴν ‘Ενωσιν). Ἀπὸ δηλητὸς διάστημα τοῦ Καναδᾶν τὸ δεύτερον εἰς τὴν τεραστίαν αὐτὴν ἔκτασιν κατοικεῖται κυρίως μία λωρὶς ἐδάφους, ἡ ὅποια εύρισκεται εἰς τὰ νότια τῆς χώρας, διήκουσα ἀπὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ μὴ ὑπερβαίνουσα εἰς πλάτος τὰ 560 χιλιομ. ‘Ολη ἡ ὑπόλοιπος χώρα εἶναι ἡ ἀραιότατα κατωκημένη ἡ τελείως ἀκατοίκητος. Καλύπτεται αὕτη

Χάρτ. 54. Καναδάς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀπὸ ἐν μέγα δάσος κωνοφόρων. Βορειότερον τούτου εἶναι ἡ «τούνδρα» καὶ τέλος αἱ πολικαὶ ἔκτασεις (Χαρτ. 53) καλυπτόμεναι καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἀπὸ πάγους.

Φυσικαὶ περιοχαί. Μορφολογία τοῦ ἐδάφους. Δυτικὸς Καναδᾶς. Πρὸς τὰ δυτικὰ (εἰς τὸ Γιοῦκον δηλ. καὶ τὴν Βρετ. Κολομβίαν) ἡ χώρα εἶναι ὁρεινή, διασχιζομένη ἀπὸ τὰ Καναδικὰ Βραχώδη ὄρη, μὲ κορυφάς, αἱ ὁποῖαι ὑπερβαίνουν εἰς ὅψος τὰς 5.000 μ. (ὑψηλοτέρα κορυφὴ 5860 μ.) (Χαρτ. 58). Δυτικῶς τῶν βραχωδῶν ὁρέων εύρισκεται ἡ **Παράκτιος δροσειρά**. Πρὸς τὰ ἀνατολικὰ ἡ δροσειρά τῶν Βραχωδῶν ὁρέων καταπίπτει ἀποτόμως καὶ ἀρχίζει μία ἀπέραντος πεδινὴ ἔκτασις, ἔχουσα μικρὰν κλίσιν πρὸς τὸν Β. Παγωμένον 'Ωκεανὸν καὶ τὸν κόλπον τοῦ Οὔδσωνος. Διὰ τοῦτο πρὸς τὰ ἔκει ἀποστραγγίζονται τὰ ὄδατα καὶ ρέουν οἱ ποταμοί. Τὸ ἐδαφός καλύπτεται ἀπὸ πολαιότατα πετρώματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν διαβρωθῆ ἀπὸ τοὺς παγετῶνας, οἵτινες ἔχουν σχηματίσει καὶ πλῆθος λιμνῶν. Φθάνει ἡ ἔκτασις αὖτη, ἡ δοιά καλεῖται **Κεντρικὸς Καναδᾶς**, μέχρι τῆς περιοχῆς τῶν Μεγάλων Λιμνῶν ('Ανωτέρας ἡ Σουπήριορ, Μίτσιγκαν, Χιούνιον, "Ηρι καὶ 'Οντάριο). Βορείως καὶ ΒΑ τούτων ἔκτείνεται ὁ **Ανατολικὸς Καναδᾶς**. Οὗτος γίνεται πρὸς τὸν 'Ατλαντικὸν ὁρεινός, ἀλλὰ μὲ καμηλὰ ὄρη (προεκτάσεις τῶν 'Αππαλαχίων) πρὸς νότον καὶ δροπέδια εἰς τὴν χερσόνησον τοῦ Λαβραδόρ.

'Ο θαλάσσιος διαμελισμὸς εἶναι ἀρκετὰ μέγας. Σχηματίζονται ἀρκετοὶ κόλποι καὶ νῆσοι εἰς τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν παράλια, μεγαλυτέρα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ νῆσος **Βανκούβερ**. Πρὸς βορρᾶν σχηματίζεται ὁ κόλπος τοῦ Οὔδσωνος καὶ πλῆθος νήσων, μεγαλύτεραι τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Γῆ τῆς **Βικτωρίας** καὶ ἡ Γῆ **Μπάφφιν**. Μεταξὺ τοῦ κόλπου τοῦ Οὔδσωνος καὶ τοῦ 'Ατλαντικοῦ σχηματίζεται ἡ χερσόνησος **Λαβραδὸρ** καὶ εἰς τὰ ἀνατολικὰ αὐτῆς ὁ ποταμόκολπος τοῦ 'Αγ. Λαυρεντίου, ἡ χερσόνησος τῆς **Νέας Σκωτίας** καὶ αἱ νῆσοι **Νέα Γῆ**, Πρίγκηπος 'Εδουάρδου καὶ **Άντικόστι**.

Κλῖμα. Βλάστησις. Ποταμοί. Λίμναι. Τὸ δυτικὸν τμῆμα τῆς χώρας ὁ Δ. δηλ. Καναδᾶς, δὲν ἔχει πολὺ ψυχρὸν κλῖμα, λόγῳ τοῦ διὰ τῶν παραλίων του διερχομένου θερμοῦ ρεύματος Κοῦρο - Σίβο. Τὰ μεγάλα ψύχη εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν εἶναι ἀγνωστα παρὰ τὸ μέγα Β. γεωγραφικὸν πλάτος.

Αι βροχαι εις την Παράκτιον δροσειράν και τὰς δυτικάς κλιτῆς τῶν Βραχωδῶν δρέων είναι ἄφθονοι. Διὰ τοῦτο ὑπάρχουν ἐκεῖ μεγάλα δάση, κυρίως ἀπὸ πεύκα και ἔλατα, τὰ δόποια συναντῶνται μέχρις ὕψους 2.000 μ. εἰς τὰ νότια και μέχρι 800-900 μ. εἰς τὰ βόρεια τῆς χώρας, δίδοντα ἄφθονον ξυλείαν. Ὁψηλότερον τῆς ζώνης τῶν δασῶν συναντᾶται κατ' ἀρχὰς χλόη (δρεινὰ λειβάδια) και ὥψηλότερον βρύα και λευκῆνες μέχρι τοῦ ὁρίου τῶν αἰωνίων χιόνων.

"Οσον ὅμως ἀπομακρύνεται κανεὶς ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸν και προχωρεῖ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας, δῆλο. πρὸς τὸν Κεντρικὸν Καναδᾶν, τόσον τὸ ψῦχος γίνεται δριμύτερον και αἱ βροχαι ὀλιγώτεραι. Πιδᾶν, τόσον τὸ ψῦχος γίνεται δριμύτερον και αἱ βροχαι ὀλιγώτεραι. Πιπτούν ὅμως αἱ βροχαι ἀπὸ τοῦ Ματού μέχρι τοῦ Αὔγούστου και οὕτω εύνοεῖται ἡ ἀνάπτυξις τῶν σιτηρῶν. Ο Κεντρικὸς Καναδᾶς είναι, μετὰ τῆς Σιβηρίας, ἀπὸ τὰ ψυχρότερα μέρη τοῦ κόσμου (ἀν και δὲν φθάνει εἰς τὸ ψῦχος τὸ Βερκογιάνσκ τῆς Σιβηρίας, βλ. Ἀσιατικὴν Ρωσίαν). Εἰς τὴν πόλιν Οὐδιννιπεγκ, ἡ δοποία εὑρίσκεται εἰς τὸ νοτιώτερον μέρος τοῦ Κεντρικοῦ Καναδᾶ και εἰς τὸ αὐτὸ δύορειον γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τοὺς Παρισίους, ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου είναι -20° K τοῦ δύωρ παγώνει κατὰ τὴν νύκτα εἰς τὸ ὑπαίθρον ἀπὸ τοῦ Ὁκτωβρίου μέχρι τοῦ Ἰουνίου. Βορειότερον τὸ ψῦχος γίνεται δριμύτερον. Αἱ λίμναι Οὐδιννιπεγκ και Ἀταμπάσκα ἐλευθεροῦνται ἀπὸ τοὺς πάγους μόνον ἀπὸ τοῦ Ὁκτωβρίου και ἀκόμη διλιγώτερον αἱ βορειότερον κείμεναι λίμναι τῶν Σικλάρων και τῶν "Αρκτων.

Δριμύτατοι είναι οἱ χειμῶνες και εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Καναδᾶν, (μολονότι οὗτος εὑρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Κεντρικὴν Ἰταλίαν) λόγω τοῦ διερχομένου διὰ τῶν παραλίων του ψυχροῦ ρεύματος τοῦ Λαβραδόρ. Αἱ ἀκταὶ τῆς χερσονήσου τοῦ Λαβραδόρ ἀποκλείονται, κατὰ μέγα μέρος τοῦ ἔτους, ἀπὸ τοὺς πάγους. Εἰς τὰ νοτιώτερα τῆς χερσονήσου τῆς Νέας Σκωτίας π.χ. τὸ Χάλιφαξ, τὸ δοποῖον εὑρίσκεται εἰς τὸ νοτιώτερον μέρος τοῦ Καναδᾶ και εἰς τὸ αὐτὸ σχεδὸν γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν Ἀλεξανδρούπολιν, ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ἰανουαρίου είναι -6° K. Εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς πολιτείας Κεμπέκ αὕτη είναι -11,2° K. δῆλο. ἡ αὕτη μὲ τὴν τῆς Μόσχας, ἀν και ἡ Μόσχα εὑρίσκεται βορειότερον κατὰ 10°. "Οπως είναι δριμεῖς οἱ χειμῶνες εἰς τὸν Κεντρικὸν και τὸν Ἀνατολικὸν Καναδᾶν, οὕτω είναι και τὰ θέρη θερμά. Ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸ θέρος εἰς τὸ Μόντρεαλ π.χ. δὲν κατέρχεται κάτω τῶν 21° K. ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μέχρι τέλους

Αύγούστου, ούτε καὶ κατὰ τὴν νύκτα. Μόνον εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Μεγάλων Λιμνῶν ἡ θερμοκρασία εἶναι ἡπιωτέρα λόγῳ τῆς εὐεργετικῆς ἐπιδράσεως τοῦ ὄδατος τῶν Μεγάλων Λιμνῶν, αἱ ὅποῖαι κάμνουν ἡπιωτέρους τοὺς χειμῶνας καὶ δροσερώτερα τὰ θέρη.

Λόγῳ τοῦ ψύχους ἐπικρατοῦν εἰς τὸν Καναδᾶν τὰ ἀντέχοντα εἰς τὸ ψῦχος κανονοφόρα, ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἀρκετὰ φυλλοβόλα δένδρα, μεταξὺ τῶν ὅποιων καὶ ἔν εἰδος σφενδάμου, ὁ χυμὸς τοῦ ὅποιου εἶναι σακχαροῦχος καὶ παράγεται ἀπὸ αὐτὸν εἰδος σακχάρεως ἐκτιμωμένης πολὺ ἀπὸ τοὺς Καναδούς. Νοτιώτερον τοῦ δάσους ἐκτείνεται μεγάλη περιοχὴ σκεπασμένη μὲν χλόγην, ἡ λεγομένη περιοχὴ τῶν λειμάνων κατάλληλος διὰ τὴν καλλιέργειαν σίτου.

Εἰς τὸν Καναδᾶν ὑπάρχουν πολλαὶ λίμναι. Ἐδημιουργήθησαν ἀπὸ τοὺς παγετῶνας, οὔτινες ἐκάλυπτον τὴν περιοχὴν κατὰ τὴν παγετώδη περίοδον τῆς ἡλικίας τῆς Γῆς. Αἱ μεγαλύτεραι ἐκ τούτων εἶναι ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, ἡ λίμνη τῶν Ἀρκτῶν, τῶν Σκλάβων, ἡ Ἀταμπάσκα καὶ ἡ Οὐδίννιπεγκ. Πλὴν τούτων ὑπάρχουν εἰς τὰ νότια τοῦ Καναδᾶ αἱ λεγόμεναι Μεγάλαι Λίμναι, αἱ ὅποιαι ἀνήκουν τόσον εἰς τὸν Καναδᾶν, ὅσον καὶ εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, πλὴν τῆς Μίτσιγκαν, ἡ ὅποια ἀνήκει δλόκληρος εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας. Εἶναι αὗται αἱ λίμναι : Ἀνωτέρα (Σουπήριο) Μίτσιγκαν, Χιούρον, Ἡρι καὶ Ὁντάριο. Ἐκ τούτων ἡ Ἀνωτέρα εἶναι ἡ μεγαλυτέρα μὲ γλυκὺν ὄδωρ λίμνη τῆς Γῆς (ἔκτασις 87.900 τετρ. χιλιομ.). Αἱ λίμναι εὑρίσκονται ἡ μία ὑψηλότερον τῆς ἀλλης καὶ συγκοινωνοῦν μεταξὺ των διὰ ποταμῶν μικροῦ μήκους. Τὰ ὄδατά των τελικῶς χύνονται διὰ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου εἰς τὸν ὅμώνυμον αὐτοῦ κόλπον.

Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ εἶναι : Ὁ Μακένζι, ὁ ὅποῖος, δεχόμενος ὄδατα ἀπὸ τὰς λίμνας τῶν Ἀρκτῶν καὶ τῆς Ἀταμπάσκα, καθὼς καὶ ἀπὸ τοὺς παραποτάμους του, τοὺς πηγάζοντας ἐκ τῶν Βραχωδῶν δρέων, χύνεται εἰς τὸν Βορ. Παγωμένον Ὁλεανόν. Ὁ Νέλσων, ὁ ὅποῖος, πηγάζων ἀπὸ τὴν λίμνην Οὐδίννιπεγκ, χύνεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Οὔδσωνας. Ὁ Νιαγάρας, σχηματιζόμενος ἀπὸ τὴν ροήν τῶν ὄδατων τῆς λίμνης Ἡρι εἰς τὴν λίμνην Ὁντάριο. Ὁ ποταμὸς οὗτος σχηματίζει τοὺς περιφήμους καταρράκτας τοῦ Νιαγάρα, εἰς τοὺς ὅποιους τὸ ὄδωρ πίπτει ἀπὸ ὕψους 52,4 μέτρων. Εἶναι δύο καταρράκται, ἐκ τῶν ὅποιων ὁ σημαντικώτερος εὑρίσκεται ἐπὶ Καναδικοῦ καὶ ὁ ἄλλος ἐπὶ Ἀμερικανικοῦ ἐδάφους. Ἡ δύναμις ἐκ τῆς πτώσεως τῶν ὄδατων χρησιμο-

ποιεῖται διὰ τὴν παραγωγὴν ὑδροηλεκτρικῆς ἐνέργειας. 'Ο Αγ. Λαυρέντιος, δὲ ὁ ὄποιος πηγάζει ἀπὸ τὴν τελευταίαν πρὸς τὰ ἀνατολικὰ καὶ χαμηλότεραν τῶν Μεγάλων Λιμνῶν, δηλ. τὴν λίμνην Ὀντάριο καὶ χύνεται εἰς τὸν ὄμώνυμόν του ποταμόκολπον.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Δασικός καὶ Ὀρυκτός πλοῦτος. 'Ο Καναδᾶς εἶναι μεγάλη σιτοπαραγωγὸς χώρα. 'Ο σῖτος καὶ τὰ δημητριακὰ γενικῶς κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν. Καλλιεργοῦνται κυρίως εἰς τὸν Κεντρικὸν Καναδᾶν, δηλ. τὰς Πολιτείας Ἀλμπέρτας, Σασκατσιούναν καὶ Μανιτόμπας. 'Απὸ τὰς πολιτείας αὐτὰς προέρχονται τὰ 95% τῆς παραγωγῆς εἰς σῖτον τοῦ Καναδᾶ.

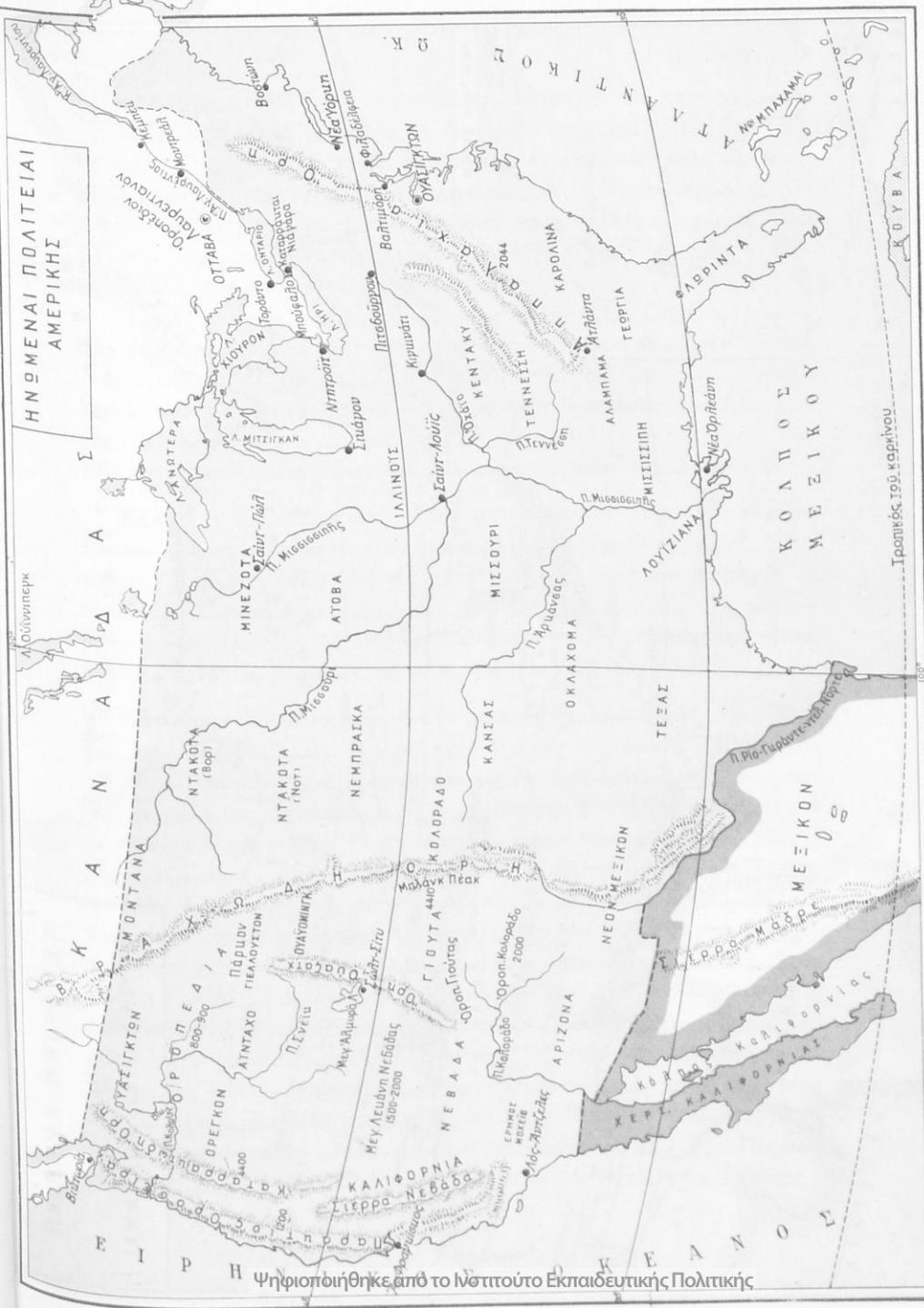
Εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Καναδᾶν καλλιεργοῦνται περισσότερον τεχνητὰ λειβάδια (διὰ κτηνοτροφίαν) καὶ ὄπωροφόρα δένδρα (ἰδίως μηλέαι) καπνὸς καὶ γεώμηλα. 'Εκτρέφονται εἰς τὸν Α. Καναδᾶν πολλὰ βοοειδῆ, ἰδίως γαλακτοπαραγωγικαὶ ἀγελάδες καὶ εἶναι μεγάλη ἡ παραγωγὴ τυροῦ καὶ βούτυρου.

Εἰς τὸν Δυτικὸν Καναδᾶν, τὰ Βραχώδη δηλ. ὅρη, τὴν Παράκτιον δροσειρὰν καὶ τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν παράλια, οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται περισσότερον εἰς τὴν ἔκμετάλλευσιν τῶν δασῶν καὶ τῶν ἀφθόνως ὑπαρχόντων μεταλλευμάτων, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀλιείαν. Οἱ ἴχθυες εἰς τὰ παχόντων μεταλλευμάτων, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἀλιείαν. Οἱ ἴχθυες εἰς τὰ παράλια αὐτὰ εἶναι ἀριθμοί, ὅπως ἀριθμοί εἶναι καὶ εἰς τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παράλια, ἰδίως τὰ πρὸς τὴν Νέαν Γῆν, μέχρι τῆς ὁποίας φθάνουν δι' ἀλιείαν ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην ἀλιεῖς.

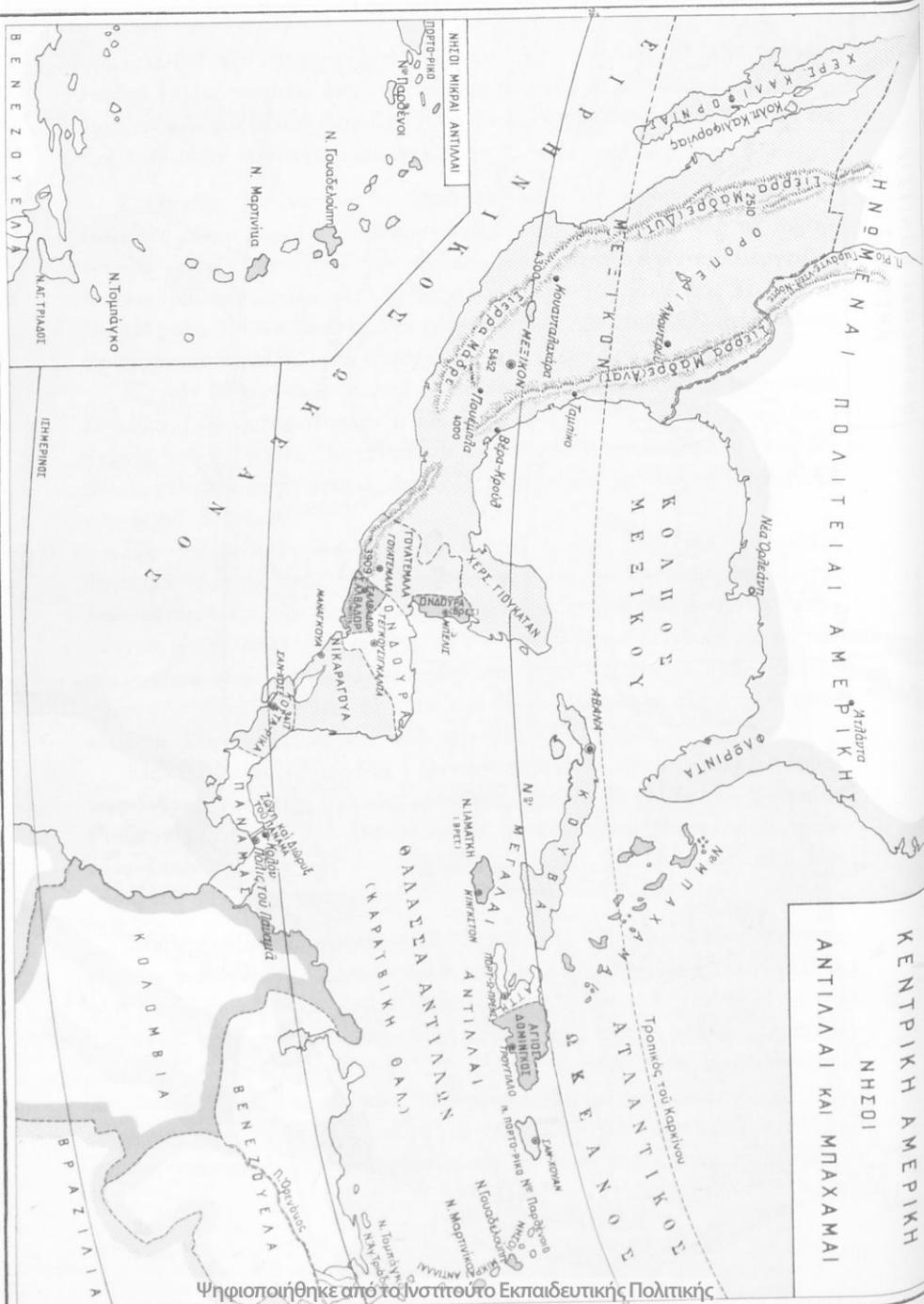
Εἰς τὸν Δυτικὸν Καναδᾶν (Βρετανικὴν Κολομβίαν) ὑπάρχει ἀριθμὸς ἄνθρακες, ἄργυρος, χαλκός, μόλυβδος, χρυσὸς κλπ. Εἰς τὴν πολιτείαν Νικαράγουας ἄνθρακες, ἄργυρος, χαλκός, μόλυβδος, χρυσὸς προσείλκυσε τοὺς πρώτους ἀποίκους. Εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς λίμνης τῶν Σκλάβων καὶ τὴν κοιλάδα τοῦ Μακένζι ποταμοῦ ὑπάρχει πετρέλαιον.

Βιομηχανία. Συγκοινωνία. Ἐμπόριον. 'Η ξυλεία εἶναι ἀριθμος εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ζώνης τῶν δασῶν καὶ λόγῳ τούτου ἀκμάζουν εἰς τὸν Καναδᾶν οἱ βιομηχανίαι κατασκευῆς χάρτου καὶ χαρτομάζης. 'Ο τὸν Καναδᾶς παράγει τὰ 80% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου δημοσιοκαναδᾶς παράγει τὰ 80% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου δημοσιογραφικοῦ χάρτου. "Ερχεται ἐπίσης πρῶτος εἰς τὴν παραγωγὴν νικελίου καὶ ἀμιάντου, τρίτος εἰς τὴν παραγωγὴν χρυσοῦ καὶ δεύτερος εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ σήμερον πολυτίμου οὐρανίου. Δὲν ἀπολείπουν ἀκόμη της γουναρικὰ ἀπὸ τὰ ἀριθμόνως εἰς τὰ δάση του ζῶντα ἄγρια ζῷα, καὶ τὰ

Χάρτης Η

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ
ΝΗΣΟΙ
ΑΝΤΙΛΛΑΙ ΚΑΙ ΜΠΑΧΑΜΑΙ

Ψηφιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὰ ὄποια λόγω τοῦ ψύχους ἔχουν δέρμα μὲν μακρὸν καὶ παχὺ τρέχωμα.
‘Ο Καναδᾶς ἔχει τὸ μεγαλύτερον ἐμπόριον γουναρικῶν, εἰς δασώδεις
δὲ καὶ διὰ συρματοπλέγματος ἀπομονωμένας ἐκτάσεις, δηλ. εἰς περι-
βάλλον κατὰ τὸ δυνατὸν φυσικόν, διατρέφονται ζῷα, ἐκ τοῦ δέρματος τῶν
ὄποιών γίνονται γουναρικά. ‘Ο Καναδᾶς ἔχων ἀφθόνους πρώτας ὕλας
ἀπὸ τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν, τὰ δάση, τὴν ἀλιείαν καὶ τὸ ὑπέ-
δαφός του, ἔχει ἀνεπτυγμένην βιομηχανίαν.

Πυκνὸν δίκτυον σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ ἀσφαλτοστρωμέ-
νων δρόμων διασχίζει ὅλον τὸν πυκνοκατοικούμενον, δηλ. τὸν Ν. καὶ
ΝΑ. Καναδᾶν. Ἡ συγκοινωνία διευκολύνεται καὶ διὰ τῶν μεγάλων
λιμνῶν καὶ τῶν πλωτῶν ποταμῶν, ιδίως διὰ τοῦ ποταμοῦ ‘Αγ. Λαυρεν-
τίου. ‘Ο Καναδᾶς συγκοινωνεῖ μὲν τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ διὰ μέσου τῶν
Μεγάλων Λιμνῶν καὶ διαφόρων καὶ ποταμῶν τῶν ‘Ην. Πολιτειῶν.

Ἐξάγει ὁ Καναδᾶς μέταλλα καὶ μετάλλευματα, σῖτον καὶ ἄλευρα,
ξυλείαν, χάρτην καὶ χαρτόμαζαν, γαλακτοκομικὰ προϊόντα, κρέας, ἰχθῦς
νωπούς, ἀπεξηραμένους καὶ εἰς κονσέρβας, καὶ διάφορα βιομηχανικὰ
προϊόντα. Συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν μεγαλυτέρων εἰς τὸν κόσμον
ἐξαγωγέων διαφόρων προϊόντων. Εἰσάγει κυρίως σάκχαριν, τέιον,
διάφορα τρόφιμα, βάμβακα, μέταξαν, διάφορας καὶ καουτσούκ.

Κάτοικοι. Πληθυσμός. Φαίνεται ὅτι εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Νέας
Γῆς καὶ τῆς Νέας Σκωτίας είχον φθάσει οἱ Βίκιγκς ἀπὸ τοῦ 1000 μ.Χ.
καὶ ὅτι μετέβαινον συχνὰ πρὸς ἀλιείαν εἰς τὴν ἐκεῖ ἱχθυοβριθῆ θάλασσαν.
‘Αργύτερον ὅμως, ἀγνωστον διατί, ἐγκατέλειψαν τὰ ταξίδιά των αὐτὰ καὶ
τὸ πρᾶγμα ἐλησμονήθη. ‘Ο πρῶτος ὁ ὄποιος ἔφθασε κατόπιν (1497)
μέχρι τῶν ἀκτῶν τοῦ Λαζραδόρ ήτο ὁ ‘Ιωάννης Καμπόζο (‘Ιταλὸς
ναυτικὸς ἐγκατεστημένος εἰς Ἀγγλίαν) μὲν ἐν Ἀγγλικὸν πλοῖον. Οἱ
πρῶτοι, οἱ ὄποιοι μετέβησαν ὡς ἀποικοι εἰς τὸν Καναδᾶν καὶ ἐγκατε-
στάθησαν ἐκεῖ παλαιόντες διαρκῶς μὲ τοὺς Ιθαγενεῖς Ινδιάνους, ήσαν
Γάλλοι (1604). ‘Αργύτερον προσείλκυσεν ἐκεῖ καὶ τοὺς “Αγγλους ἡ
ἀφθονίας ζώων, ἐκ τοῦ δέρματος τῶν ὄποιών ἐγίνοντο γουναρικά καὶ ἥρ-
χισεν ὁ ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ Γάλλων καὶ “Αγγλων, διὰ τὴν κατάκτησιν
τῆς χώρας, ἐνῷ οἱ Ιθαγενεῖς ἐβοήθουν ἄλλοτε τοὺς μὲν καὶ ἄλλοτε τοὺς
δέ. Τελικῶς ὁ Καναδᾶς κατελήφθη ὑπὸ τῶν “Αγγλων γενόμενος Βρε-
ταννικὴ ἀποικία, πλὴν τῶν δύο μικρῶν νήσων Σαίν - Πιέρ (‘Αγ. Πέτρου)
καὶ Μικελόν, αἱ ὄποιαι παραμένουν μέχρι σήμερον εἰς τοὺς Γάλλους.

Γλῶσσαι ὅμιλούμεναι περισσότερον εἶναι ή, Γαλλική καὶ ή 'Αγγλική. 'Ομιλοῦνται ὅμως καὶ πολλαὶ ἄλλαι γλῶσσαι, ἀναλόγως τῆς καταγωγῆς τῶν καταίκων. Διὰ νὰ ἀντιληφθῇ κανεὶς τοῦτο ἀρκεῖ νὰ σκεφθῇ τὴν πόλην Οὐτονιπέγκ ἐκδίδονται ἐφημερίδες εἰς 26 γλώσσας. Ότι εἰς τὴν πόλην Καναδᾶς ἀπέκτησεν ἀπὸ τοῦ 1926, ἀνήκει ὅμως εἰς τὴν Βρετανικὴν Κοινωνολιτείαν.

Ο συνολικός πληθυσμός του Καναδᾶ, άνερχομένος εις 18.000.000 είναι συγκεντρωμένος εις τὰ νότια τῆς χώρας καὶ ιδίως (τὰ 60%) είς τὴν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου, ὅπου ὑπάρχουν καὶ αἱ εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου, ὅπου ὑπάρχουν καὶ αἱ μεγαλύτεραι πόλεις. Κατὰ 31% οἱ κάτοικοι είναι Γαλλικῆς καταγωγῆς, Καθολικοί κατὰ τὸ θρήσκευμα καὶ ζοῦν κυρίως εἰς τὴν πολιτείαν Κεμπέκ. Όμηλοῦν οὗτοι τὴν Γαλλικήν. Τὰ 49% είναι Βρεταννικῆς ἢ Ἰρλανδικῆς καταγωγῆς, Διαμαρτυρόμενοι κατὰ τὸ θρήσκευμα. Ἐκ τῶν ὑπολοίπων κατοίκων τὰ 19% είναι ἀπὸ διάφορα Εὐρωπαϊκὰ κράτη καὶ τὸ 1% είναι ὅ,τι ἔχει ἀπομείνει ἀπὸ τοὺς αὐτόχθονας Ἰνδιάνους, τοὺς ὄποιους ἔξωλόθρευσαν σχεδὸν τελείως οἱ ἀποικοὶ Εὐρωπαῖοι. Διὰ νὰ μὴ ἔξαρχηστοι τελείως οἱ Ἰνδιάνοι, ἔχουν δρισθῇ δι' αὐτοὺς περιοχαὶ, εἰς τὰς ὄποιας ζοῦν ἀνενόχλητοι.

Πολίτευμα. Σπουδαιότεραι πόλεις. 'Ο Καναδᾶς είναι μία 'Ομβρια σπανδος Δημοκρατία, ἀποτελουμένη ἀπὸ 10 αὐτοδιοικουμένας πολιτείας καὶ ἐπαρχίας.

Αι σπουδαιότεραι πόλεις είναι : **Οττάβα** (281.000 κ.) πρωτεύουσα, πόλις έμπορική, βιομηχανική και πνευματικὸν κέντρον. **Μοντρέαλ** (1.395.000 κ.) μέγας λιμὴν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Αγ. Λαυρεντίου, πόλις βιομηχανική. Ο λιμὴν τοῦ Μοντρέαλ δὲν είναι δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ ἐπὶ 4 μῆνας ἐτησίως, στε ὁ ποταμὸς είναι παγωμένος. Τὸ $\frac{1}{4}$ τῶν κατοίκων τοῦ Μοντρέαλ είναι Γαλλικῆς καταγωγῆς καὶ δμιεῖ τὴν Γαλλικήν. **Κεμπέκ** (259.000 κ.), λιμὴν καὶ ἡ ἀρχαιοτέρα πόλις τοῦ Καναδᾶ. **Χάλιφαξ** (εἰς τὴν Νέαν Σκωτίαν, 160.000 κ.), εἰς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων λιμένων τοῦ κόσμου. **Τορόντο** (1.117.000 κ.), λιμὴν εἰς τὰς ὅχθας τῆς λίμνης Οντάριο, ἀπὸ τὸν ὅποῖον ἔξαγονται μεγάλαι ποστήτες σιτηρῶν. **Οὐίννιπεγκ** (344.000 κ.), κέντρον συγκεντρώσεως σιτηρῶν. **Ἐντμόντον** (173.000 κ.), συνδεόμενον μὲ τὴν Ἀλάσκαν διὰ μεγάλου αὐτοκινητοδρόμου. (Χαρτ. 61). **Βανκούβερ** (530.000 κ.), λιμὴν εἰς τὸν Ειρηνικὸν καὶ **Βικτορία** (104.000 κ.) ἐπὶ τῆς νήσου Βανκούβερ.

Νήσοι Σαίν - Πιέρ και Μικελόν

Είναι αὗται δύο μικρά νησιδες ἑκτάσεως 240 τετ. χιλιομ. και πληθυσμού 8.000 κατοίκων. Οι κάτοικοι των ἀποζοῦν ἐκ τῆς ἀλιείας, διότι οι ἰχθύες εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν εἰναι ἀφθονοι. Ἀνήκουν καὶ αἱ δύο νησῖδες εἰς τὴν Γαλλίαν.

Γροινλανδία

Ἡ Γροινλανδία, ἡ μεγαλυτέρα νῆσος τῆς Γῆς, ἔχουσα ἑκτασιν 2.175.000 τετρ. χιλιομ., ἀνήκει εἰς τὴν Δανίαν. Ἀπὸ τοῦ 1953 ἡ Δανία θεωρεῖ τὴν Γροινλανδίαν ὡς Ὑπερπόντιον μητροπολιτικὸν ἔδαφός της. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς σκεπάζεται διαρκῶς ἀπὸ πάγους (ὑπάρχουν οἱ ὑποστηρίζοντες ὅτι ἡ Γροινλανδία δὲν εἰναι μόνον μία νῆσος, ἀλλὰ περισσότεραι, δὲν διακρίνονται ὅμως ἐξ αἰτίας τοῦ παχέος στρώματος πάγου, ὁ ὄποιος τὰς σκεπάζει). Ὁ Πολικὸς κύκλος διέρχεται διὰ τῶν νοτίων τῆς νήσου οὔτως, ὥστε τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἀνήκει εἰς τὴν Β. Πολικὴν ζώνην. Μόνον εἰς τὰ νότια τῆς νήσου οἱ πάγοι τήκονται κατὰ τὸ θέρος (ἀλλὰ διὰ 2-3 μῆνας) καὶ παρουσιάζεται ποιά τις βλάστησις, ίδιως ἀπὸ βρύα καὶ λειχήνες. Οἱ κάτοικοι ἀνέρχονται εἰς 26.000, σχεδὸν ἐν τῇ ὀλότητὶ των Ἐσκιμῶν, πλὴν ἑκατοντάδων τινων Δανῶν, οἱ ὄποιοι εἰναι εἴτε Κυβερνητικοὶ ὑπάλληλοι, εἴτε ἐργάζονται εἰς τὰ ὑπάρχοντα ἐκεῖ ὀρυχεῖα κρυολίθου, ἐνδὲ ὀρυκτοῦ σπανίου, τὸ ὄποιον χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ ἀλουμινίου.

ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Γενικά. Ὁ Ονομάζονται οὕτω, διότι ἀποτελοῦν Ὁμόσπονδον Δημοκρατίαν ἐκ 50 Πολιτειῶν συμπεριλαμβανομένης τῆς Ἀλάσκας, ἀναγνωρισθείσης ὡς Πολιτείας ἀπὸ τοῦ 1958, καὶ τῶν νήσων Χαβάη ἀπὸ τοῦ 1959. Ἐκάστη τῶν Πολιτειῶν τούτων εἰναι αὐτόνομος. Ἐχει δηλαδὴ ίδίαν Κυβέρνησιν, Νόμους, Βουλὴν κλπ., ἀναγνωρίζουν ὅμως ὅλαι αἱ Πολιτεῖαι μίαν Ὁμόσπονδον Κυβέρνησιν, ἐδρεύουσαν εἰς τὴν Οὐάσιγκτων, πρωτεύουσαν τῆς Ὁμοσπόνδου Δημοκρατίας, ἐνα Πρόεδρον, ὑπάρχει δὲ καὶ μία Ὁμόσπονδος Βουλὴ καὶ Γερουσία γνωσταὶ μὲ τὸ ὄνομα Κογκρέσον. Ἀποικία κατ' ἀρχὰς τῆς Μεγάλης Βρεταννίας, αἱ Ἡν-

μέναι Πολιτεῖαι, ἀπέκτησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των, κατόπιν σκληρῶν ἀγώνων πρὸς τοὺς "Αγγλους τὸ 1783. Τὸ 1783 ἀνεκρούχθη ὡς πρῶτος Πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ὁ Γεώργιος Οὐάσιγκτων. Πλὴν τῶν 50 Πολιτειῶν ὑπάρχει καὶ τὸ λεγόμενον Διαμέρισμα **Κολούμπια** εἰς τὸ ὄποιον ἀνήκει ἡ πρωτεύουσα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν Οὐάσιγκτων, μετὰ μικρᾶς περιοχῆς, συνολικῆς ἐκτάσεως 181 τετρ. χιλιομ. διοικουμένη ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν 'Ομοσπονδιακὴν Κυβέρνησιν.

"Ορια. Ἐκτασις. Συνορεύουν αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι πρὸς Β. μὲ τὸν Καναδᾶν, πρὸς Ν. μὲ τὸ Μεξικὸν καὶ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ. Πρὸς Α. βρέχονται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ πρὸς Δ. τὸν Ειρηνικὸν Ὁκεανόν. Ἡ ἔκτασίς των εἶναι 7.827.976 τετρ. χιλιομ. καὶ μετὰ τῆς Ἀλάσκας καὶ τῶν νήσων Χαβάι 9.363.276 τετρ. χιλ. Ἐκ τούτων τὰ 1.518.000 ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀλάσκαν καὶ τὰ 16.600 εἰς τὰς νήσους Χαβάι. Εξετάζομεν κεχωρισμένως τὰς 48 συνεχομένας Πολιτείας καὶ κατόπιν τὴν τῆς Ἀλάσκας καὶ τὰς νήσους Χαβάι.

Φυσικαὶ περιοχαὶ. Μορφολογία τοῦ ἑδάφους. Τὰς 48 συνεχομένας πολιτείας τῶν Ἡν. Πολιτειῶν δυνάμεθα νὰ τὰς διακρίνωμεν εἰς τρεῖς φυσικὰς περιοχάς, ἵτοι :

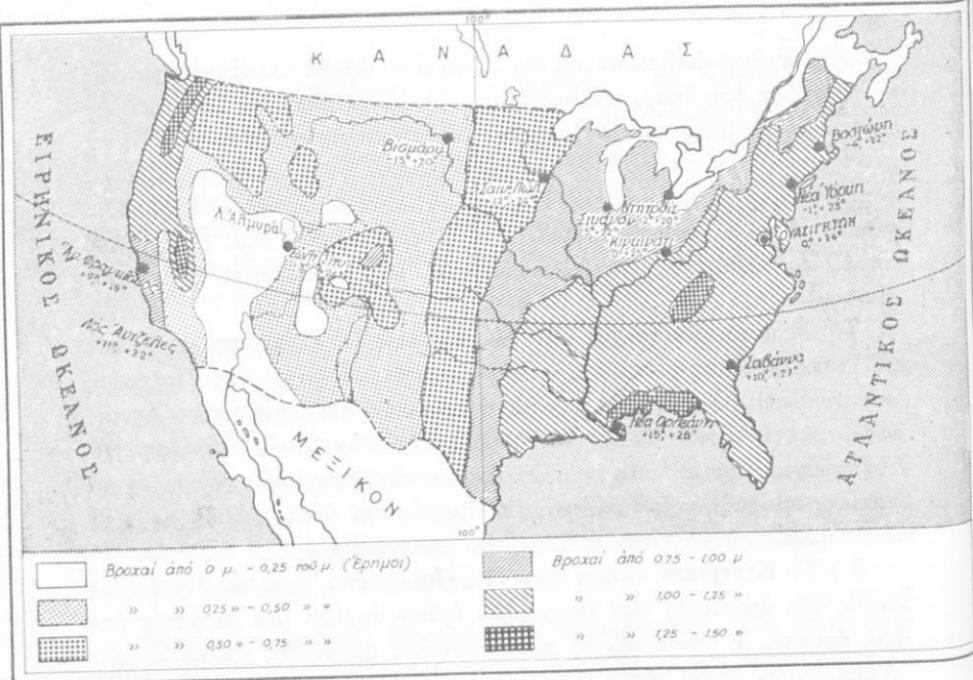
Τὸ Δυτικὸν ὄρεινόν τρῆμα, τὸ ἔκτεινόμενον κατὰ μῆκος τοῦ Ειρηνικοῦ καὶ νοτίως τοῦ Καναδᾶ μέχρι καὶ τῶν Βραχωδῶν ὄρέων. Ἀνευρίσκομεν εἰς τοῦτο ἐξ Α. πρὸς Δ. τὰ Βραχώδη ὅρη (ἀνώτερον ὑψος 4410 μ. Χαρτ. 56), ἀποτελοῦντα συνέχειαν τῶν Βραχωδῶν ὄρέων τοῦ Καναδᾶ. Δυτικώτερον τούτων ἔκτείνονται ὄροπέδια ὑψους 800 - 2000 μέτρων μὲ βαθυτάτας χαράδρας, τὰς λεγομένας **Κανούν**, ὅπως ἡ τοιαύτη π.χ. ἡ σχηματισθεῖσα ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ **Κολοράντο** καὶ λεγομένη «**Μέγα Κανούν** τοῦ **Κολοράντο** », τὸ βάθος τῆς ὁποίας φθάνει τὰ 2000 μέτρα. Τὰ Κανούν αὐτὰ διηγούχθησαν μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρήνου ἀπὸ τοὺς ποταμούς, οἱ ὄποιοι διασχίζουν τὰ ὄροπέδια καὶ ἔχουν πολλοὺς καταρράκτας, ἐξ ἶσου μεγαλειώδεις μὲ τοὺς καταρράκτας τοῦ Νιαγάρα. Τέλος πρὸς τὸν Ειρηνικὸν ἔκτείνονται τὰ **Καταρρακτώδη** (Κασκέντ) ὅρη (4400 μ.) συνεχιζόμενα πρὸς νότον μὲ τὴν **Σιέρρα Νεβάδα** (4541 μ.) καὶ ἡ **Παράκτιος δροσειρά**, ἡ ὁποία ὑψουμένη παραλλήλως πρὸς τὸν Ειρηνικόν, φθάνει εἰς τινὰ μέρη μέχρι τούτου. "Ολα τὰ ὅρη ταῦτα εἶναι σύγχρονα τῶν "Αλπεων (ἐδημιουργήθησαν κατὰ τὴν λεγομένην Ἀλπικὴν πτύχωσιν). 'Επομένως, ὡς σχετικῶς νέα, δὲν ἔχουν

ύποστη μεγάλην διάβρωσιν καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ὑψηλὰ καὶ ὀξυκόρυφα. Εἰς τὰ Βραχώδη δρη ὑπάρχουν ώραιότατα κατάφυτα μέρη, τὰ ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν ὄνομαζόμενα « Πάρκα ». Εἰς ταῦτα προστατεύονται, ζῶντα ἀνενόχλητα, ζῶα, τὰ ὄποια ἔτεινον νὰ ἐκλείψουν, ὅπως κόνδωρες, βίσωνες καὶ π. Τὸ περιφημότερον ἐκ τῶν Πάρκων αὐτῶν εἶναι τὸ πάρκον Γιέλλοουστόουν μὲ τὰ ἔξαιρετικὰ τοπία καὶ τοὺς θερμοπιδακάς του. ('Εξ αὐτοῦ πηγάζουν, καθὼς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, καὶ οἱ ποταμοὶ Σνάκε καὶ Μισσούρι.

Τὸ Ἀνατολικὸν τμῆμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν. Τοῦτο περιλαμβάνει : τὰ Ἀππαλάχια δρη, τὰ ὄποια φθάνουν πρὸς Ν μέχρι τῆς Πολιτείας Ἀλαμπάμας, (Χαρτ. 56) καὶ τὰς ἀνατολικῶς καὶ νοτίως τῶν Ἀππαλαχίων ἔκτεινομένας πρὸς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ πεδιάδας. Τὰ Ἀππαλάχια, σχηματισθέντα παλαιότερον τῶν Βραχωδῶν ὁρέων, ἔχουν ὑποστῆ μεγάλας διαβρώσεις καὶ δὲν ἔχουν μέγα ψύφος (2044 μ.). Τὸ νότιον μέρος αὐτῶν εἶναι τὰ λεγόμενα Ἀλεγάνεια δρη.

3) Τὸ Κεντρικὸν τμῆμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν. Ἀπὸ τὰς ἀνατολικὰς κλιτῆς τῆς ὁροσειρᾶς τῶν Βραχωδῶν ὁρέων ἀρχίζει μία τεραστίᾳ πεδινὴ ἔκτασις, ἡ ὄποια φθάνει πρὸς ἀνατολὰς μέχρι τῆς ὁροσειρᾶς τῶν Ἀππαλαχίων, πρὸς νότον μέχρι τοῦ Κόλπου τοῦ Μεξικοῦ καὶ πρὸς βορρᾶν μέχρι τοῦ Καναδᾶ, προεκτεινομένη καὶ ἐντὸς αὐτοῦ. "Ολη ἡ πεδινὴ αὐτὴ ἔκτασις ἔχει κλίσιν πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ πρὸς αὐτὸν ἀποχετεύονται τὰ ὄδατά της.

Κλῖμα. Εἰς ὅλον τὸ δυτικὸν τμῆμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν οἱ χειμῶνες, καὶ εἰς τὰ βόρειά του ἀκόμη μέρη δὲν εἶναι δριμεῖς (ὅπως καὶ εἰς τὴν Βρετ. Κολομβίαν τοῦ Καναδᾶ). Τοῦτο διότι διέρχεται διὰ τῶν ἀκτῶν του τὸ θερμὸν ρεῦμα Κοῦρο - Σίβο. (Χαρτ. 54). Αἱ βροχαὶ (ἡ χιόνες ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς τοῦ ἔτους) πίπτουν ἀφθόνως εἰς ὅλην τὴν παραλιακὴν ἔκτασιν, εἰς τὴν Παράκτιον ὁροσειράν, τὰ Καταρρακτώδῃ δρη καὶ τὴν Σιέρρα - Νεβάδα. Διὰ τοῦτο τὰ δρη αὐτὰ εἶναι κατάφυτα ἀπὸ δάση. Εἰς τὸν Ἀγιον Φραγκίσκον ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ Ιανουαρίου εἶναι 9⁰ K καὶ ἡ τοιαύτη τοῦ Ιουλίου 15⁰ K. Νοτιώτερον τὸ κλῖμα εἶναι θερμότερον καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Καλιφορνίας οἱ χειμῶνες εἶναι γλυκεῖς, τὰ θέρη δροσερά. Αἱ βροχαὶ, ραγδαῖαι, πίπτουν κατὰ τὸ φυινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα. Τὸ κλῖμα δηλαδὴ προσομοιάζει πρὸς τὸ μεσογειακὸν τοιοῦτον.

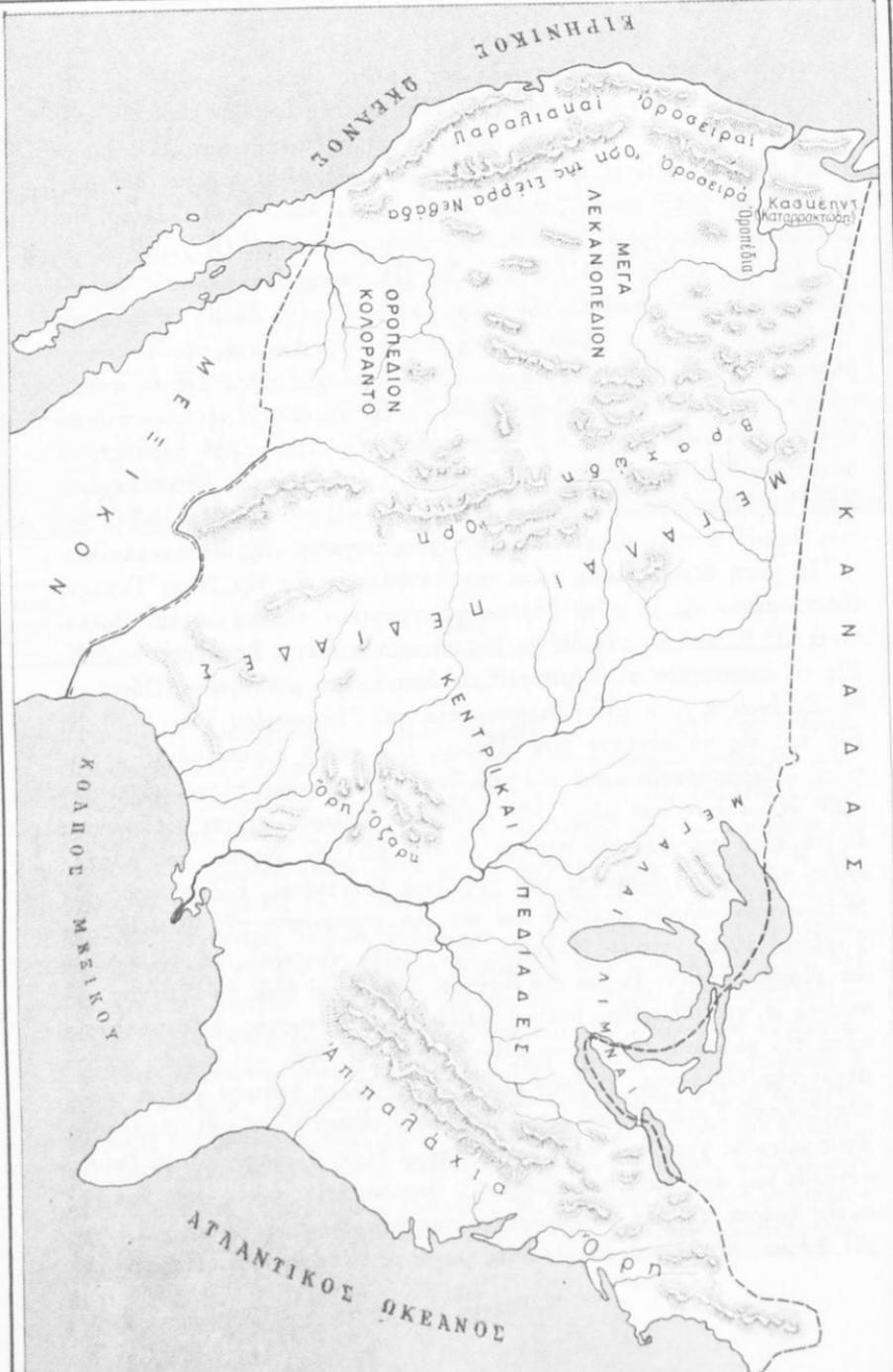
Χαρτ. 55. Κατανομή βροχῶν εἰς Ἡν. Πολιτείας Ἀμερικῆς.

Εἰς τὴν ἀνατολικῶς τῶν Καταρρακτωδῶν ὁρέων καὶ τῆς Σιέρρα-Νεβάδα μεγάλην ἔκτασιν τῶν ὁροπεδίων, ἡ θερμοκρασία ποικίλλει ἀναλόγως τῆς θέσεως. Εἰς τὰ βόρεια κατέρχεται κατὰ τὸν χειμῶνα ἀρκετά χαμηλά, κατὰ τὸ θέρος δύμως εἶναι παντοῦν ὑψηλὴ καὶ περισσότερον εἰς τὰ νότια (Ἀριζόνα, Νέον Μεξικὸν) φθάνουσα συχνὰ τοὺς 50° Κ ὑπὸ σκιάν. Αἱ βροχαὶ εἰς τὰ ὁροπέδια εἶναι γενικῶς δὲ λίγαι, διότι οἱ ἐκ τοῦ Εἰρηνικοῦ πνέοντες, πλήρεις ὑδρατμῶν, ἀνεμοὶ ἀφίνουν τοὺς ὑδρατμούς των ὡς βροχὰς εἰς τὴν Παράκτιον ὁροσειράν, τὰ Καταρρακτώδη ὅρη καὶ τὴν Σιέρρα - Νεβάδα. "Οταν φθάνουν εἰς τὰ ὁροπέδια στεροῦνται ὑδρατμῶν, εἶναι δηλαδὴ ἀνεμοὶ ἔηροι, καὶ διὸ τοῦτο αἱ βροχαὶ εἰς τὰ ὁροπέδια εἶναι ἐλάχισται. Μεγάλαι ἔκτάσεις τῶν ὁροπεδίων εἶναι στέππαι ἡ ἔρημοι, ὅπως ἡ Ἐρημος Μοχαΐθ τῆς Ν. Καλιφορνίας καὶ αἱ ἔρημικαι ἔκτάσεις τῆς Νεβάδας, τῆς Ἀριζόνας καὶ τοῦ Νέου Μεξικοῦ μὲ βλάστησιν ἀποτελουμένην ἀπὸ φυτὰ ἀντέχοντα εἰς τὴν ἔηρασίαν. Μεταξὺ τῶν φυτῶν τοῦτων εἶναι διάφορα κακτώδη, τὸ ὑψὸς μερικῶν ἐκ τῶν ὅποιων φύνει τὰ 10 μ. Αἱ βροχαὶ εἶναι δὲ λίγαι καὶ εἰς τὰ, ἀνατολικώτερον τῶν

δροπεδίων, εύρισκόμενα Βραχώδη όρη (μόλις φθάνουν τὸ 0,50 μ. ἐτη-
σίως). Διὰ τοῦτο καὶ τὰ δάση εἰς τὰ Βραχώδη όρη δὲν εἶναι πολλά.

Τοῦ Κεντρικοῦ καὶ τοῦ 'Ανατολικοῦ τμήματος τῶν 'Ην. Πολι-
τειῶν τὸ αλῆμα εἶναι ἡπειρωτικόν. Παρουσιάζονται μεγάλαι διαφοραὶ
θερμοκρασίας, ὅχι μόνον μεταξὺ χειμῶνος καὶ θέρους, ἀλλ' ἀκόμη καὶ
μεταξὺ τῶν διαφόρων ώρῶν τοῦ αὐτοῦ ήμερονυκτίου. Οἱ χειμῶνες εἰς
τὰς βορείως τοῦ παραλλήλου τῶν 35° Πολιτείας εἶναι γενικῶς δριμεῖς
(ἐν σχέσει μὲ τὸ γεωγραφικὸν πλάτος) καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ πρὸς τὸν
'Ατλαντικὸν παράλια. Τοῦτο διότι ἡ πεδιάς εἶναι ἀνοικτή, τόσον πρὸς τὰ
βόρεια τῆς ὅσον καὶ πρὸς τὰ νότια. Οἱ βόρειοι ψυχροὶ ἀνεμοί πνέουν
πρὸς αὐτὴν κατὰ τὸν χειμῶνα ἐλευθέρως καὶ προκαλοῦν μεγάλην πτῶσιν
τῆς θερμοκρασίας, ἀκόμη καὶ εἰς τὰ πρὸς τὸν 'Ατλαντικὸν παράλια, τὰ
ὅποια δὲν δύναται νὰ προφυλάξῃ ἡ χαμηλὴ δροσειρὰ τῶν 'Αππαλαχίων.
Κατὰ τὸ θέρος πνέουν ἀνεμπόδιστοι ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ οἱ νό-
τιοι θερμοί ἀνεμοί προκαλοῦντες ὑψωσιν μεγάλην τῆς θερμοκρασίας.

'Η μέση θερμοκρασία, κατὰ τὸν 'Ιανουάριον εἰς τὴν Νέαν 'Υόρκην,
εύρισκομένην εἰς τὸ αὐτὸν βόρειον γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὸν Βόλον,
εἶναι -1° K. καὶ εἰς τὴν ὀλίγον βορειότερον κειμένην Βοστώνην -4° K.
Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν αἱ θερμοκρασίαι εἶναι ἀκόμη μικρότεραι. Οὕτω εἰς
τὸ Σικάγον π.χ. ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ 'Ιανουαρίου εἶναι -5° K.
Εἰς τὰς εἰς τὸ κέντρον τῶν 'Ηνωμ. Πολιτειῶν εύρισκομένας Πολιτ-
είας ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸν χειμῶνα, οὐχὶ σπανίως, πίπτει μέχρι τῶν
-20° K., ἀκόμη καὶ μέχρι τῶν -30° K., μολονότι αὗται εύρισκονται
εἰς τὸ αὐτὸν γεωγραφικὸν πλάτος μὲ τὴν 'Ελλάδα. Νοτίως τοῦ παραλ-
λήλου τῶν 35° ἡ δριμύτης τοῦ χειμῶνος ἐλαττοῦται. Εἰς τὰ πρὸς τὸν
Μεξικανικὸν κόλπον παράλια καὶ εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Φλωρίδος οἱ
χειμῶνες εἶναι γενικῶς γλυκεῖς. Εἰς τοῦτο συντελεῖ καὶ τὸ ἐκεῦθεν
διερχόμενον θερμὸν Ρεῦμα τοῦ Κόλπου. 'Αλλὰ καὶ ἐδῶ, ἢν ἔχαιρέσῃ κα-
νεὶς τὰ N. τῆς Φλωρίδος, δπου ὁ χειμῶν εἶναι ἄγνωστος, ἡ θερμοκρασία
κατὰ τὸν χειμῶνα κατέρχεται ἐνίοτε κάτω τοῦ 0°K. καὶ ἡ χιῶν φθάνει
μέχρι τῆς 'Ορλεάνης. 'Η χιῶν εἰς οὐδεμίαν ἀλληγορίαν φθάνει τόσον
πλησίον τοῦ Γροπικοῦ τοῦ Καρχίνου, δσον φθάνει εἰς τὴν B. 'Αμερικήν.
Τοὺς ψυχροὺς χειμῶνας διαδέχονται θερμὰ θέρη. Παρατηροῦνται ἐπίσης
μεγάλαι καὶ ἀπότομοι μεταβολαὶ τῆς θερμοκρασίας ἐντὸς μᾶς καὶ τῆς
αὐτῆς ημέρας καὶ τὰς μεταβολὰς ταύτας ἐπακολουθοῦν βίαιοι καὶ ισχυ-
ροὶ ἀνεμοί, κυκλῶντες, ἐπιφέροντες μεγάλας καταστροφάς. Παρετηρήθη

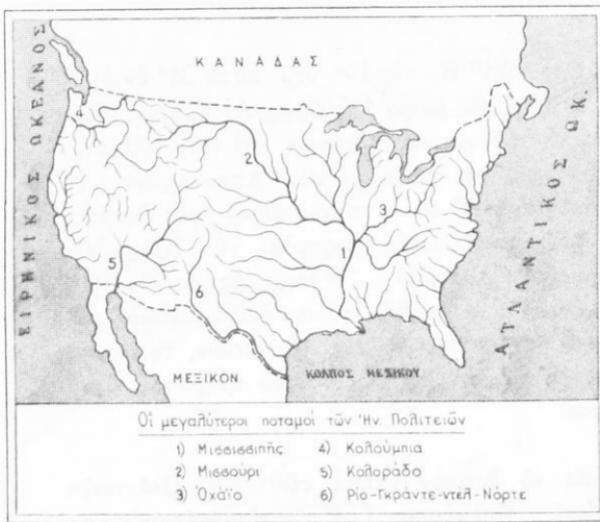

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἄνοδος τῆς θερμοκρασίας ἀπὸ —21° Κ. εἰς 10°, δηλ. κατὰ 31° ἐντὸς 8 ὥρῶν καὶ ἀπὸ —21° εἰς 2° Κ. ἐντὸς μόνον 1 $\frac{1}{2}$ ώρας. Αἱ βροχαί, μᾶλλον ἄφθονοι εἰς τὰς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὡκεανὸν καὶ τὸν Μεζοκανικὸν κόλπον περιοχάς καθὼς καὶ τὴν περιοχὴν τῶν Ἀππαλαχίων (1-1 $\frac{1}{2}$ μ. ἔτησίως), ἐλαττοῦνται καθ' ὅσον προχωροῦμεν πρὸς δυσμάς, γινόμεναι ἐλάχισται εἰς τοὺς πρὸς δυσμὰς πρόποδας τῶν Βραχωδῶν ὅρεων (0,25 - 0,50 μ. ἔτησίως) (*Χαρτ. 55*). Ὁ Μεσημβρινὸς τῶν 100°, ὃς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, δύναται νὰ ληφθῇ ὡς ὅριον διαχωριστικὸν μεταξὺ τοῦ ἀνατολικῶς αὐτοῦ τμήματος τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, τὸ ὅποιον δέχεται περισσοτέρας βροχάς καὶ τοῦ δυτικῶς τούτου τμήματος, ὃπου αἱ βροχαὶ εἶναι διηγώτεραι.

Ποταμοί. Λίμναι. Εἰς τὸ δυτικὸν τμῆμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν σπουδαιότεροι ποταμοὶ εἶναι ὁ **Κολούμπια** (μὲ τὸν παραπόταμόν του Σνάκε, πηγάζοντα ἀπὸ τὸ πάρκον Γέλοουστόουν) εἰς τὰ βόρεια καὶ ὁ **Κολοράντο** εἰς τὰ νότια (*Χαρτ. 57*). Πηγάζουν οὗτοι ἀπὸ τὰ Βραχώδη ὅρη καὶ ἔχουν διανοίξει βαθυτάτας χαράδρας (τὰ Κανούν, διὰ τὰ ὅποια ὀμιλήσαμεν ἀνωτέρω) καὶ σχηματίζοντες μεγαλειώδεις καταρράκτας χύνονται εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὡκεανόν. Εἰς τὸ Κεντρικὸν τμῆμα τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, τὴν ἀπέραντον δηλαδὴ πεδινὴν ἔκτασιν ἡ ὅποια καταλαμβάνει σχεδὸν τὸ 1/2 τῆς χώρας, ἀνευρίσκομεν τὸν **Μισσισιπῆν** καὶ τοὺς παραποτάμους του. Ὁ Μισσισιπῆς πηγάζει ἀπὸ τὰς ἐλώδεις ἔκτασεις τῆς Πολιτείας Μιννεζότα καὶ χύνεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ, ἔχων μῆκος 4200 χιλιομ. ἀπὸ τὰς πηγὰς μέχρι τῶν ἐκβολῶν του. Εἶναι, μετὰ τὸν Ἀμαζόνιον, τὸν Κόγκο, τὸν Παρανᾶ καὶ τὸν Γιάνγκ - Τσέ - Κιάνγκ, ἔνας ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους καὶ ἐπιμηκεστέρους ποταμοὺς τοῦ κόσμου. Τὸ βάθος του, ποικίλον ἀπὸ 15 - 40 μ., κάμνει τὸν Μισσισιπῆν πλωτὸν μέχρι τῆς πόλεως **Σαίν** - **Πάλ** δηλαδὴ σχεδὸν μέχρι τῶν πηγῶν του. Μὲ τὴν ἵλυν, τὴν ὅποιαν μεταφέρει καὶ ἀποθέτει εἰς τὰς ἐκβολάς του, ὃπου σχηματίζει μέγα Δέλτα, προσχώνει τὴν θάλασσαν κατὰ 20 μ. ἔτησίως.

Κατὰ τὴν διαδρομὴν του ὁ Μισσισιπῆς δέχεται πολλοὺς παραποτάμους μεταξὺ τῶν ὅποιων σπουδαιότεροι εἶναι: ὁ **Μισσούρι**, ὁ ὅποιος πηγάζων ἀπὸ τὸ πάρκον **Γέλοουστόουν** συμβάλλει μὲ τὸν Μισσισιπῆν εἰς τὴν Πόλιν **Σαίν**-**Λούϊ**. Εἶναι οὗτος ἐπιμηκέστερος τοῦ Μισσισιπῆ, καὶ ἔν τοιούτοις μέγα Δέλτα, προσχώνει τὴν θάλασσαν κατὰ 20 μ. ἔτησίως.

Χαρτ. 57. Οι μεγαλύτεροι ποταμοί Ἡν. Πολιτειῶν Ἀμερικῆς.

ρον τοῦ μήκους τοῦ Νείλου, οὕτω δὲ ὁ Μισσισιπῆς - Μισσούρι δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τῆς Γῆς. Ὁ Ἀρκάνσας πηγάζων ἀπὸ τὰ Βραχώδη ὅρη. Ὁ Ὁχάϊό καὶ ὁ παραπόταμός του Τέννεση, πηγάζοντες ἀπὸ τὰ Ἀππαλάχια. Ὁ Οὐδδων (ἢ Χάντσον), ἐκβάλλων εἰς τὸν λιμένα τῆς Νέας Υόρκης.

Ο Ρίο-Γκράντε - γιτὲλούρτε, ὁ ὅποιος πηγάζει ἀπὸ τὰ Βραχώδη ὅρη καὶ χύνεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ, ἀφοῦ σχηματίσει εἰς ἀρκετὸν μῆκος τοὺς τὰ φυσικὰ ὄρια τῶν Ἡν. Πολιτειῶν μὲ τὸ Μεξικόν.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω ποταμῶν ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἄλλοι, οἱ ὅποιοι εἶναι παραπόταμοι εἴτε ἀπ' εὐθείας τοῦ Μισσισιπῆ εἴτε τῶν παραποτάμων του, καὶ οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι πλωτοί. Πλῆθος ἔξι ἄλλου διωρύγων συνδέει τοὺς ποταμοὺς τούτους μεταξὺ των καὶ μὲ τὰς μεγάλας λίμνας, εἰς τρόπον ὡστε τὸ ποτάμιον σύστημα τοῦ Μισσισιπῆ καὶ τῶν παραποτάμων του νὰ εἶναι τὸ μεγαλύτερον πλωτὸν ποτάμιον σύστημα τοῦ κόσμου καὶ νὰ ὑπάρχουν μεγάλοι λιμένες εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν καρδίαν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν. Συγναντεῖναι αἱ πλημμύραι τοῦ Μισσισιπῆ καὶ τῶν παραποτάμων του καὶ μεγάλαι αἱ ἐκ τούτων προξενούμεναι ζημίαι. Σήμερον μὲ ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα, φράγματα καὶ τεχνητὰς λίμνας ἔχουν δαμασθῆ ὁι ποταμοὶ καὶ ἀποφεύγονται, κατὰ τὸ πλεῖστον αἱ πλημμύραι καὶ αἱ ἐκ τούτων καταστροφαί. Συγχρόνως ἀρδεύονται ἀπὸ τὸ ὄδωρ τῶν τεχνητῶν λιμνῶν μεγάλαι ἐκτάσεις, ίδιως εἰς τὰς στερουμένας ἀρκετῶν βροχῶν Πολιτείας καὶ λειτουργοῦν μεγάλα θρυγλεκτικὰ ἔργα στάσια, παράγοντα ἡλεκτρικὴν ἐνέργειαν.

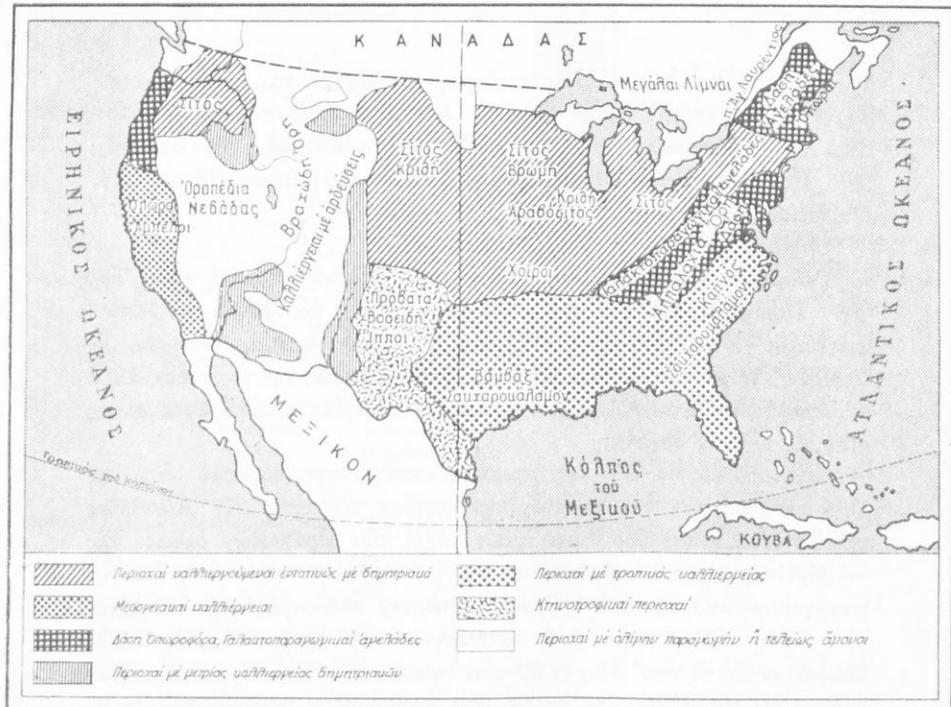
Αίμνατα. Σπουδαιότεραι λίμναι εἶναι ἡ Μεγάλη Αλμυρὰ Λίμνη (Σάλτ - Λεῖκ), εύρισκομένη εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὄροπεδίων καὶ

έχουσα ἀλμυρὸν ὅδωρ, καὶ αἱ πέντε μεγάλαι λίμναι, τὰς ὅποιας ἀνεφέραμεν εἰς τὸ περὶ Καναδᾶ (δηλ. ἡ Ἀνωτέρα ἢ Σουπήριορ, Χιούρον Ἡρὶ καὶ Ὀντάριο), ἀνήκουσαι τόσον εἰς τὸν Καναδᾶν ὅσον καὶ τὰς Ἡν. Πολιτείας καὶ ἡ Μίτσιγκαν, ἡ ὅποια ἀνήκει μόνον εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Ἡ φύσις δὲν ἐφάνη φειδωλὴ πρὸς τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἔδωσε, θὰ ἥδυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, «ὅλα τὰ ἀγαθά», ὅστε νὰ γίνουν μία χώρα πλουσία, εὐδαίμων καὶ ἰσχυρά. Ἀπέραντοι εὑφόροι ἐκτάσεις ὑπάρχουν διὰ τὴν γεωργίαν, ἀλλὰ καὶ στεππώδεις ἡ «λειμῶνες» διὰ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ ὑπέδαφος πλούσιον εἰς ὅλα τὰ δρυκτά.

Ἡ καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν κατέχει πρωτεύουσαν θέσιν εἰς ὅλην τὴν περιοχήν, τὴν ἐκτενομένην βορείως τῶν ποταμῶν Ἀρκάνσας καὶ Τέννεση, ἀπὸ τῶν Ἀπαλαχίων μέχρι τῶν Βραχωδῶν δρέων. Εἰς τὰ βόρεια ἐπικρατεῖ ὁ σῖτος, ἡ κριθή, χρησιμοποιουμένη κυρίως διὰ τὴν παραγωγὴν μπύρας, καὶ ἡ βρώμη (διὰ τὴν κτηνοτροφίαν). Νοτιώτερον (Χαρτ. 58) ἐπικρατεῖ ἡ καλλιέργεια τοῦ ἀραβοσίτου, ὁ ὅποιος θεωρεῖται ως τὸ κατ' ἔξοχὴν ἐθνικὸν προϊὸν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν. Παράγουν αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι τα $\frac{9}{10}$ τοῦ παγκοσμίως παραγομένου ἀραβοσίτου καὶ τὰ $\frac{7}{10}$ τούτου χρησιμοποιοῦνται ως κτηνοτροφαί, ίδιας διὰ τὴν διατροφὴν χοίρων.

Εἰς τὰς πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν ΒΑ. Πολιτείας καλλιεργοῦνται γεώμηλα, δύωροφόρα δένδρα καὶ τεχνητὰ λειβάδια διὰ τὴν διατροφὴν ίδιως γαλακτοπαραγωγικῶν ὄγελάδων. Νοτίως τῶν ποταμῶν Ἀρκάνσας καὶ Τέννεση ἐπικρατεῖ ἡ καλλιέργεια τοῦ βάμβακος (εἰς τὰς Πολιτείας Τέννεση, Τέξας, Λουιζιάναν, Ἀρκάνσας, Μισσισιπῆ, Ἀλαμπάμα, Γεωργίαν καὶ N. Καρολίναν) μὲ παραγωγὴν ὑπερβαίνουσαν τὰ $\frac{3}{4}$ τοῦ παγκοσμίως παραγομένου βάμβακος. Ὁ καπνὸς καλλιεργεῖται εἰς ὅλας τὰς Ἀνατολικὰς Πολιτείας καὶ ἔρχονται αἱ Ἀν. Πολιτεῖαι πρῶται εἰς τὸν κόσμον ως πρὸς τὴν παραγωγὴν καπνοῦ. Εἰς τὰ θερμὰ καὶ ὑγρὰ κλίματα τοῦ Τέξας, τῆς Λουιζιάνας καὶ τῶν NA. Πολιτειῶν εὐδοκιμεῖ καὶ καλλιεργεῖται τὸ σακχαροκάλαμον διὰ τὴν παραγωγὴν σακχάρεως. Ἡ δρυζα ἐπίσης εὐδοκιμεῖ εἰς τὰ δυνάμενα νὰ ἀρδευθοῦν ἔδαφη τῶν Νοτίων Πολιτειῶν. Δὲν καλλιεργεῖται δῆμως πολύ, διότι ἡ καλλιέργειά της ἀπαιτεῖ πολλὰς ἐργατικὰς χεῖρας καὶ τὰ ἡμερομίσθια

Χάρτ. 58. Γεωργικαὶ καὶ κτηνοτροφικαὶ περιοχαὶ Ἡν. Πολιτειῶν Ἀμερικῆς.

εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας εἶναι μεγάλα, ὥστε νὰ κοστίζῃ διλιγώτερον ἡ ἐκ τῆς Α. καὶ τῆς ΝΑ Ἀσίας εἰσαγομένη εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας ὅρυζα. Ἡ ὑπελος καλλιεργεῖται εἰς τὴν Καλιφόρνιαν καὶ παράγεται ἀρκετὸς οἶνος. Ἡ διπλοτοπαραγωγὴ εἶναι σημαντική· οἱ κάτοικοι τῶν Ἡν. Πολιτειῶν συγκαταλέγονται μεταξὺ τῶν μεγαλυτέρων καταναλωτῶν διπλωῶν εἰς τὸν κόσμον. Εἰς τὰς Πολιτείας, αἱ δποῖαι εὑρίσκονται γύρω ἀπὸ τὰς Μεγάλας Λίμνας, καθὼς καὶ τὰς ΒΑ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Πολιτείας παράγονται μῆλα, ἀγκάδια, κεράσια καὶ φράουλες, εἰς μεγάλας ποσότητας. Ἡ Φλωρίς καὶ τὸ Τέξας παράγουν ἐσπεριδοειδῆ καὶ βανάνας. Ἡ κατ' ἔξοχὴν ὅμως διπλοτοπαραγωγικὴ Πολιτεία εἶναι ἡ Καλιφόρνια, παράγουσα ὅλων τῶν εἰδῶν τὰς διπλῶρας. Αὗται μὲ βαγόνια-ψυγεῖα ἀποστέλλονται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῶν Ἡν. Πολιτειῶν νωπαί, μεταβάζονται δὲ καὶ εἰς κονσέρβας καὶ ἀπεξηραμένους καρπούς, ἔχγόμενα ἀκόμη καὶ εἰς τὸ ἔξωτερικόν.

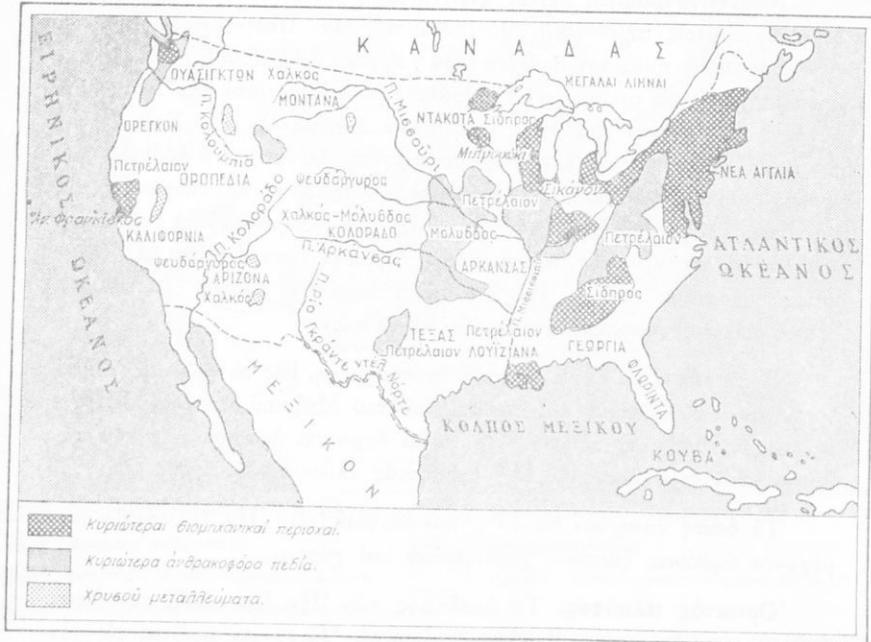
Η Κτηνοτροφία, καίτοι ἀνεπτυγμένη δύλιγότερον τῆς γεωργίας, είναι ἐν τούτοις σημαντική. Ἐρχονται αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι πρῶται εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν χοίρων (50.000.000). Ἐρχονται δευτέρα χώρα εἰς τὸν κόσμον εἰς ἀριθμὸν βοοειδῶν, μετὰ τὰς Ἰνδίας καὶ τετάρτη εἰς ἀριθμὸν προβάτων (μετὰ τὴν Αὐστραλίαν, τὴν Σοβ. "Ενωσιν καὶ τὴν Ἀργεντινήν"). Αἴγες διατρέφονται δύλιγαι καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἵππων διαρκῶς ἐλαττοῦται, διότι σήμερον οὗτοι ἀντικαθίστανται εἰς τὰς διαφόρους ἔργασίας ἀπὸ τὰς μηχανάς. Τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα (γάλα, βούτυρον, τυρός, κρέας, ἕριον, δέρματα) παράγονται εἰς τερχοστίκας ποσότητας καὶ αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι παράγουν τὸ $\frac{1}{4}$ τῶν παγκοσμίων παραγομένων κτηνοτροφικῶν προϊόντων.

Η ἀλιεία είναι καὶ αὐτὴ πολὺ ἀνεπτυγμένη. Εἰς τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικόν, τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ παράλια ὑπάρχει ἀφθονία ἰχθύων καὶ αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι ἔρχονται δεύτεραι εἰς τὸν κόσμον, μετὰ τὴν Ἰαπωνίαν, ὡς πρὸς τοὺς ἀλιευομένους ἰχθύς.

Τὰ **δάση** κατέχουν τὰ 33% τοῦ ἐδάφους τῶν Ἡν. Πολιτειῶν παρέχοντα ἀφθόνως ξυλείαν, χαρτόμαζαν καὶ χάρτην.

Ορυκτὸς πλοῦτος. Τὸ ὑπέδαφος τῶν Ἡν. Πολιτειῶν περικλείει ἄφθονα μεταλλεύματα καὶ γενικῶς ὀρυκτά. Ἐρχονται πρῶται εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ἀνθρακος (πλέον τοῦ $\frac{1}{2}$ τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς). Τὰ μεγαλύτερα ἀνθρακωρυχεῖα είναι εἰς τὰς Πολιτείας τῆς Πενσυλβανίας καὶ τῆς Βιρτζίνιας, ἀλλ' ἀνθρακωρυχεῖα ὑπάρχουν καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας Πολιτείας (βλ. Χαρτ. 59). Παράγουν τὰ 47% τοῦ παγκοσμίου παραγομένου πετρελαίου (ἰδίως εἰς τὰς Πολιτείας Τέξας, Ἰλλινόις, Καλιφόρνιαν καὶ Λουιζιάναν), τὸ $\frac{1}{2}$ τῶν παγκοσμίως ἔξαγομένων μεταλλευμάτων σιδήρου καὶ ἔρχονται πρῶται εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν θείου, χαλκοῦ, μολύβδου καὶ ψευδαργύρου. Εἰς διάφορα μέρη τῶν Ἡν. Πολιτειῶν ὑπάρχουν πλούσια χρυσωρυχεῖα, καθὼς καὶ ὀρυχεῖα ἀργύρου, ὅδραργύρου, κλπ. Οὐδὲν μέταλλον ἐλλείπει εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, μηδὲ αὐτοῦ τοῦ σήμερον θεωρούμένου πολυτίμου ούρανίου, τὸ δόποιον ἀνευρέθη εἰς πολλὰ μέρη, ιδίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Βραχωδῶν ὄρέων.

Συγκοινωνία. Βιομηχανία. Η συγκοινωνία είναι ἀρίστη. Αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι ἔχουν πυκνὸν δίκτυον σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ

Χαρτ. 59. Κυριώτερα 'Ανθρακοφόρα πεδία 'Ην. Πολιτειῶν 'Αμερικῆς.

όδῶν ἀσφαλτοστρωμένων. Πέντε μεγάλαι σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ (μήκους ἀπὸ 5000 - 6000 χιλ. ἑκάστῃ) συνδέουν τοὺς λιμένας τοῦ Ἀτλαντικοῦ μὲ τοὺς τοιούτους τοῦ Εἰρηνικοῦ, διασχίζουσαι τὰς Ἡν. Πολιτείας ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμάς. 'Ο Μισσισιπῆς μὲ τοὺς παραποτάμους του εἶναι καθ' ὅλον σχεδὸν τὸ μῆκος του πλωτὸς καὶ πλὴν τούτων ὑπάρχει καὶ πλῆθος διωρύγων. Δύναται τις οὖτα ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ νὰ μεταβῇ εἰς τὰς Μεγάλας Λίμνας καὶ ἐξ αὐτῶν εἰς τὰ ἀνατολικὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παράλια. Εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου τὰ εἰσιτήρια καὶ τὸ κόστος μεταφορᾶς ἐμπορευμάτων εἶναι τόσον εὐθηνά, ὅσον εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας. Τὰ αὐτοκίνητα εἶναι τόσον πολλά, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ ἀναλογία ἐνὸς αὐτοκινήτου ἀνὰ 3 δῖτομα. 'Ο Ἐμπορικὸς στόλος τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, διὰ τοῦ ὅποιου εἰσάγονται καὶ ἐξάγονται διάφορα εἴδη, ἔρχεται πρῶτος εἰς τὸν κόσμον (μὲ 28.000.000 τόννους, δηλ. τὰ 33% τοῦ παγκοσμίου ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ). 'Αλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν μεταφορὰν ἀεροπορικῶς ἐμπορευμάτων καὶ ἐπιβατῶν, τόσον εἰς τὸ ἐσωτερι-

καὶ τῆς χώρας ὅσον καὶ εἰς τὸ ἔξωτερικόν, αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν.

‘**Η Βιομηχανία** ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν. Αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι εἶναι χώρα ἔχουσα ἀφθόνους πρώτας ὕλας ἀπὸ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν της, ἀφθονον τὸν ἀνθρακα καὶ τὸ πετρέλαιον, καθὼς καὶ μεταλλεύματα παντὸς εἰδούς καὶ ἴδιας σίδηρον. Ἐχουν ἐπίσης καὶ ἀρίστην συγκοινωνίαν, εἰς τρόπον ὥστε τὸ κόστος τῆς μεταφορᾶς νὰ εἶναι μικρόν. Μία τοιαύτη χώρα δὲν δύναται παρὰ νὰ ἔχῃ πολὺ ἀνεπτυγμένην τὴν βιομηχανίαν της. Ἐπὶ κεφαλῆς ἔρχονται αἱ βιομηχανίαι, αἱ σχετιζόμεναι μὲ τὴν παραγωγὴν εἰδῶν διατροφῆς. Εἶναι παγκοσμίως γνωστὰ τὰ μεγάλα σφαγεῖα τοῦ Σικάγου (καθὼς καὶ ἄλλων πόλεων, δπως τῆς Κιγκινάτης, Μιλουόκη, Κλήβελαντ κλπ.), δπου σφάζονται χιλιάδες ζώων καὶ παράγονται κατεψυγμένα κρέατα, κονσέρβαι, ζαμπόν, λαρδί, κλπ. Εἰς μόνον τὸ Σικάγον σφάζονται πλέον τῶν 10.000.000 ζώων ἐτησίως. Βιομηχανίαι ἐπίσης κατασκευῆς ἀλεύρων, ζυμαρικῶν, βουτύρου, τυροῦ, κονσερβῶν λαχανικῶν, φρούτων, ἰχθύων κλπ. ὑπάρχουν παντοῦ. Κατόπιν ἔρχεται ἡ ὑφαντουργία, ἴδιας ἡ τοιαύτη κατασκευῆς βαμβακερῶν ὑφασμάτων (λόγω τοῦ ἀφθόνως παραγομένου βάμβακος). Τρίτη ἔρχεται ἡ βιομηχανία σιδήρου καὶ χάλυβος, μηχανῶν καὶ μηχανημάτων ἐν γένει, αὐτοκινήτων, ἀεροπλάνων κλπ. ἐπικρατοῦσα εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ ἴδιας τὴν Πενσυλβανίαν, τῆς ὁποίας ἡ πόλις Πιτσβούργον εἶναι τὸ μεγαλύτερον μεταλλουργικὸν κέντρον τῶν Ἡν. Πολιτεῶν. Ἀκολουθοῦν δὲν αἱ ἄλλαι βιομηχανίαι, δηλαδὴ αἱ ἐπεξεργασίαι καπνοῦ, καθαρισμοῦ πετρελαίου, κατασκευῆς φαρμάκων καὶ χημικῶν γενικῶς προϊόντων, λιπασμάτων, τσιμέντων, κεραμευτική, ὑαλουργία κλπ.

‘**Εξάγουν** αἱ Ἡν. Πολιτεῖαι προϊόντα γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικά, ἀλλὰ κυρίως τοιαῦτα βιομηχανικά. **Εισάγουν** κυρίως σάκχαριν, καφέν, ἔριον, μέταξαν, καουτσούκ καὶ διαφόρους πρώτας ὕλας, χρησίμους διὰ τὴν βιομηχανίαν των.

Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ο πληθυσμὸς τῶν Ἡν. Πολιτεῶν μὲ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1950 ἦτο 150 ἑκατομ. κάτοικοι. Κατὰ τὸ 1960 ὁ πληθυσμὸς ἔφθασε τὰ 180 ἑκατομ. Τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί. Τπάρχουν ὅμως καὶ περὶ τὰ 15 ἑκατομ. Μαῦροι, ἴδιως εἰς τὰς Ν. Πολιτείας καὶ ἀρκετοὶ Ἀσιαταί (Κίτρινοι). Οἱ Λευκοὶ προέρχονται

ἀπὸ δὲ τὰς χώρας τῆς Εύρωπης, οἱ περισσότεροι ὅμως εἶναι 'Αγγλο-σάξωνες. Οἱ 'Ελληνικῆς καταγωγῆς 'Αμερικανοὶ πολῆται ὑπολογίζονται δέκα τῶν 800.000.

Εἰς τὰς 'Ην. Πολιτείας ὑφίσταται δέξι τὸ πρόβλημα τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, ίδιως μεταξὺ Λευκῶν καὶ Μαύρων. Οἱ Λευκοὶ, ίδιως οἱ τοιοῦτοι τῶν N. Πολιτειῶν, θεωροῦν τοὺς Μαύρους ὡς κατώτερα ὄντα, ἀν καὶ οὗτοι εἶναι 'Αμερικανοὶ πολῆται ἀπὸ τὸ 1865, ἀφ' ὃτου δηλαδὴ κατηργήθη εἰς τὰς 'Ην. Πολιτείας ἡ δουλεία. 'Αποφεύγοντας οἰονδήποτε μετ' αὐτῶν συγχρωτισμὸν καὶ τὴν συμφοίτησιν τῶν παιδιῶν των εἰς τὰ Σχολεῖα.

Σπουδαιότεραι πόλεις καὶ ὁ πληθυσμὸς των μετὰ τῶν περιχώρων των εἶναι : 'Η Οὐάσιγκτων (1.287.000 κ.) "Ελαχεῖ τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὸν πρῶτον Πρόδρομον τῶν 'Ην. Πολιτειῶν τὸν Γεώργιον Οὐάσιγκτων. Εἶναι πρωτεύουσα τοῦ Διαιμερίσματος Κολούμπια, ὅλων τῶν 'Ην. Πολιτειῶν τὸ πνευματικόν των κέντρον καὶ κέντρον πολιτικῆς δραστηριότητος δι' ὅλον τὸν Δυτικὸν κόσμον. "Εχει μεγάλας δενδροφυτευμένας λεωφόρους, πολυτελῆ κτίρια, βιβλιοθήκας, μουσεῖα κλπ.

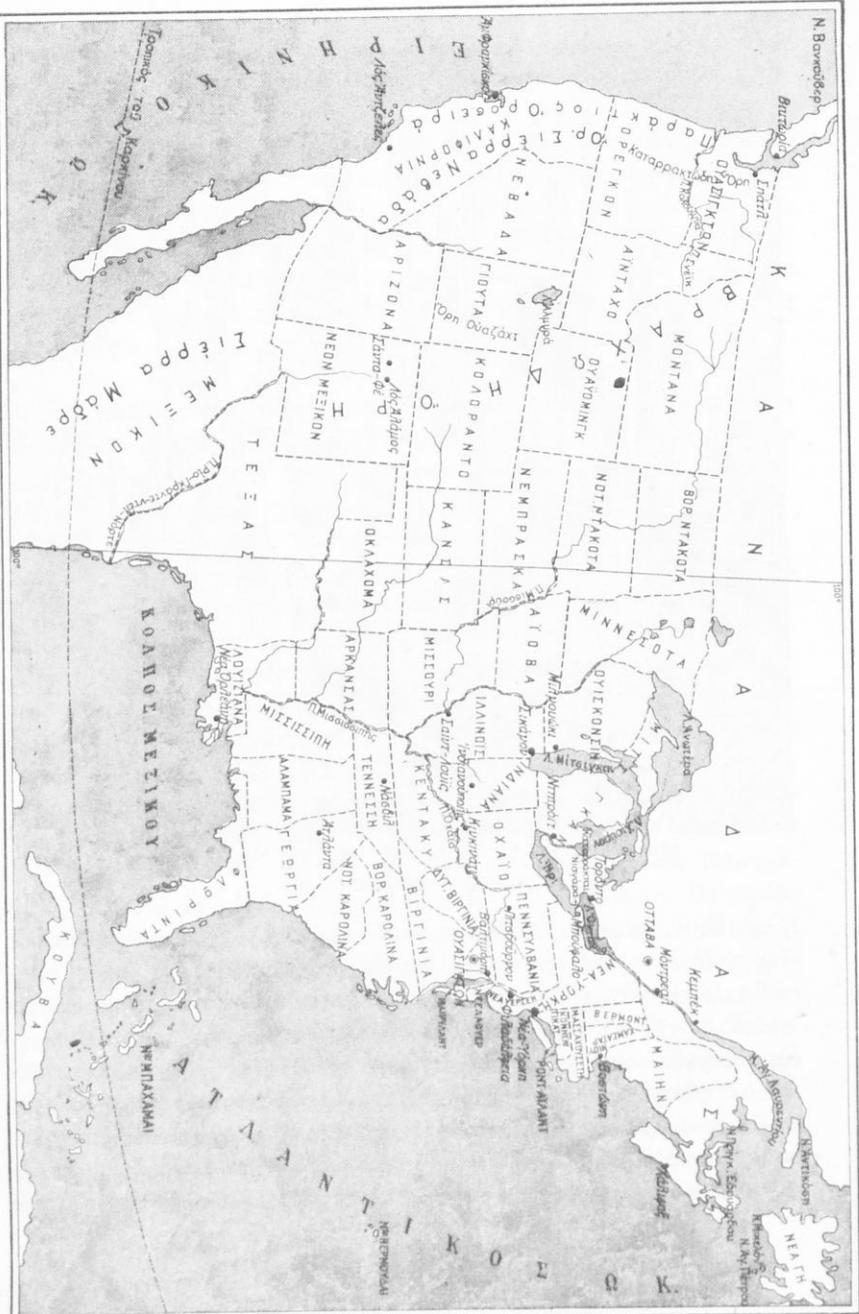
Αἱ μεγαλύτεραι ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων τῶν 'Ην. Πολιτειῶν εὑρίσκονται εἰς τὴν πυκνοκατοχημένην βιομηχανικὴν περιοχὴν των, δηλαδὴ πέριξ τῶν Μεγάλων Λιμνῶν καὶ εἰς τὸ BA τμῆμα των. 'Εκεῖ εὑρίσκονται αἱ 9 ἀπὸ τὰς 13 μεγάλας πόλεις τῶν 'Ην. Πολιτειῶν (αἱ ὅποιαι ἔχουν πληθυσμὸν δέκα τοῦ 1.000.000 ἑκάστη). Αὕται εἶναι κατὰ σειράν, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ των, αἱ : Νέα 'Υόρκη, Σικάγον, Φιλαδέλφεια, Ντητρόπιτ, Βοστώνη, Πίττσμπουργκ, Σαΐν Λούι, Κλήβελαντ καὶ Βαλτιμόρη. "Ολαι αἱ ὡς δέκα πόλεις ἔχουν ἀκμαζούσας βιομηχανίας, αἱ 4 δὲ ἔξι αὐτῶν (δηλ. ἡ Βοστώνη, Νέα 'Υόρκη, Βαλτιμόρη καὶ Φιλαδέλφεια) εἶναι καὶ μεγάλοι πρὸς τὸν 'Ατλαντικὸν λιμένες. 'Η Ν. 'Υόρκη (12.300.000 κ.) εἶναι ἡ μεγαλύτερα πόλις καὶ ὁ μεγαλύτερος λιμὴν τοῦ κόσμου καὶ συγχρόνως μέγα βιομηχανικὸν καὶ ἐμπορικὸν κέντρον. 'Ο πληθυσμὸς της ἀποτελεῖται κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ ἀπὸ 'Ιρλανδούς, κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ ἀπὸ 'Ιταλούς καὶ κατὰ τὸ $\frac{1}{4}$ ἀπὸ 'Εβραίους. Τὸ ὑπόλοιπον $\frac{1}{4}$ ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ δὲλους τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς Γῆς καὶ μεταξὺ τούτων ὑπάρχουν καὶ περὶ τὰς 200.000 "Ελληνες. Εἶναι καὶ μεταξὺ τούτων ἔκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Ουδσωνος (ἡ Χάντσον) καὶ ἔκτισμένη εἰς τὰς ἔκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Ουδσωνος (ἡ Χάντσον) καὶ εἶναι πόλις δημιουργηθεῖσα κυρίως ἐντὸς τῆς τελευταίας ἔκατονταετίας

Μια άποψη του Μανχάταν, συνοικίας της Νέας - Υόρκης,
με τους ουρανοξύστας του.

(τὸ 1850 εἶχε μόνον 500.000 κ.). Εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κυρίως λιμένος της εὑρίσκεται τὸ ἄγαλμα τῆς Ἐλευθερίας, ὅψους 46 μ., τὸ ὅποῖον ἐδωρήθη εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας ὑπὸ τῆς Γαλλίας. Αἱ σπουδαιότεραι ἐκ τῶν συνοικιῶν τῆς Ν. Υόρκης εἰναι : τὸ Μανχάταν, εἰς τὸ ὅποῖον εὑρίσκονται τὰ μεγαλύτερα καταστήματα, οὐρανοξύσται τὸ Ὅφος τινῶν ἐκ τῶν ὅποίων φθάνει τὰ 300 μ., κέντρα, θέατρα, κλπ. Εἰναι ἐκτισμένον ἐπὶ μιᾶς νησῖδος, σχηματιζομένης ἀπὸ τὸν ποταμὸν Οὔδσωνα καὶ συνδέεται διὰ πολλῶν γεφυρῶν μὲ τὰς ἄλλας συνοικίας τῆς πόλεως. Τὸ Μπρούκλιν, ἡ πολυπληθεστέρα συνοικία τῆς πόλεως. Τὸ Χάρλεμ, τὸ ὅποῖον θέγεται

N. Βανκούφερ

Χάρτης 60. 48 Πολιτείαι Ην. Πολιτειῶν καὶ κυριότεροι πόλεις των.

και συνοικία τῶν Νέγρων, διότι ἐκ τοῦ 1,5 ἑκατομ. τῶν κατοίκων του οἱ 350.000 χιλιάδες εἶναι Νέγροι. Τὸ Μπρόνξ, τὸ Κουήνς κλπ. Ὡ Ν. Ύόρκη εἶναι τὸ οἰκονομικὸν κέντρον τῶν Ἡν. Πολιτειῶν καὶ τέλει νὰ γίνη καὶ τὸ πνευματικὸν τοιοῦτον, μὲ τὸ δόνομαστὸν Πανεπιστήμιόν της Κολούμπια, τὰ ἐπιστημονικὰ ίδρυματα Ροκφέλερ, τὰ μουσεῖα, βιβλιοθήκης κλπ. καὶ τέλος τὸ μέγαρον τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν (Ο.Η.Ε.) τὸ ὅποιον δίδει εἰς αὐτὴν καὶ Διεθνὲς κύρος.

‘Η Ωλμπανυ (540.000 κ.), πρωτεύουσα της Πολιτείας της Ν. Υόρκης, εύρισκομένη και αὕτη ἐπὶ τοῦ Οὔδσωνος ποταμοῦ ΒΔ. τῆς πόλεως Ν. Υόρκης. ‘Η Βοστώνη (2.234.000 κ.) πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας Μασαχουσέτης. Είναι βιομηχανική πόλις και σημαντικός λιμήν ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Πίττσμπουργκ, (Πιτσβούργον 1.532.000 κ.) είς τὴν Πολιτείαν τῆς Πενσυλβανίας, μέγα κέντρον χαλυβουργίας. Λέγεται καὶ « μαύρη πόλις » ή « πόλις τῶν καπνῶν » λόγῳ τῶν πολλῶν καπνῶν, οἱ ὅποιοι ἀναδίδονται ἀπὸ τὰ χαλυβουργεῖα της. Φιλαδέλφεια (2.922.000 κ.), ἡ τετάρτη κατὰ τὸν πληθυσμὸν πόλις τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, πνευματικὸν κέντρον μὲ τὸ δνομαστὸν Πανεπιστήμιον τῆς Πενσυλβανίας, βιομηχανική καὶ ἔμπορική πόλις καὶ μέγας ποτάμιος λιμὴν (ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ντελασουάρ). Βαλτιμόρη (1.161.000 κ.) μέγας λιμὴν καὶ πόλις βιομηχανική.

καὶ πόλις βιομηχανική. Εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Μεγάλων Λιμνῶν εἶναι : Τὸ Σικάγον (5.000.000 κ.), ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις τῶν 'Ην. Πολιτεῶν. Είναι μέγας λιμὴν ἐπὶ τῆς λίμνης Μίτσιγκαν, κόμβος συγκοινωνιῶν καὶ ἐμπορικὸν κέντρον, ἔχει δὲ τὰ μεγαλύτερα σφαγεῖα τοῦ κόσμου. Νητρόπιτ (2.660.000 κ.) μὲ πολλὰς καὶ μεγάλας βιομηχανίας, φημιζόμενον κυρίως διὰ τὰ ἔργοστάσια κατασκευῆς αὐτοκινήτων (αὐτοκίνητα Φόρντ). Εἰς τὸ Νητρόπιτ καθὼς καὶ τὸ Σικάγον ὑπάρχουν ἀκμάζουσαι 'Ελληνικαὶ παροικαί. Κλήβελαντ (1.385.000 κ.), πόλις βιομηχανική. Μπάφφαλο (ἡ Μπούφαλο 1.090.000 κ.) εἰς τὰς ὅχθας τῆς λίμνης "Ηρι συνδέομενον διὰ μεγάλης διώρυγος μὲ τὸν Οὐδσωνα ποταμὸν καὶ ἔκειθεν μὲ τὴν Ν. 'Τόρκην. Μιλουώκη (830.000 κ.) βιομηχανικὴ πόλις εἰς τὰς ὅχθας τῆς λίμνης Μίτσιγκαν, δὲ λίγον βορειότερον τοῦ Σικάγου.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω, οὐλαι σημαντικαὶ πόλεις τῶν Ἡν. Πολιτειῶν εἶναι αἱ : Σαΐν - Λοῦι (1.400.000 κ.) βιομηχανικὴ πόλις μὲ μεγάλην βιομηχανίαν δερμάτων καὶ ύποδημάτων καὶ λιμὴν εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Μισσούρι μὲ τὸν Μισσισσιπῆν. Σινσινάτι (813.000 κ.), σημαντικός

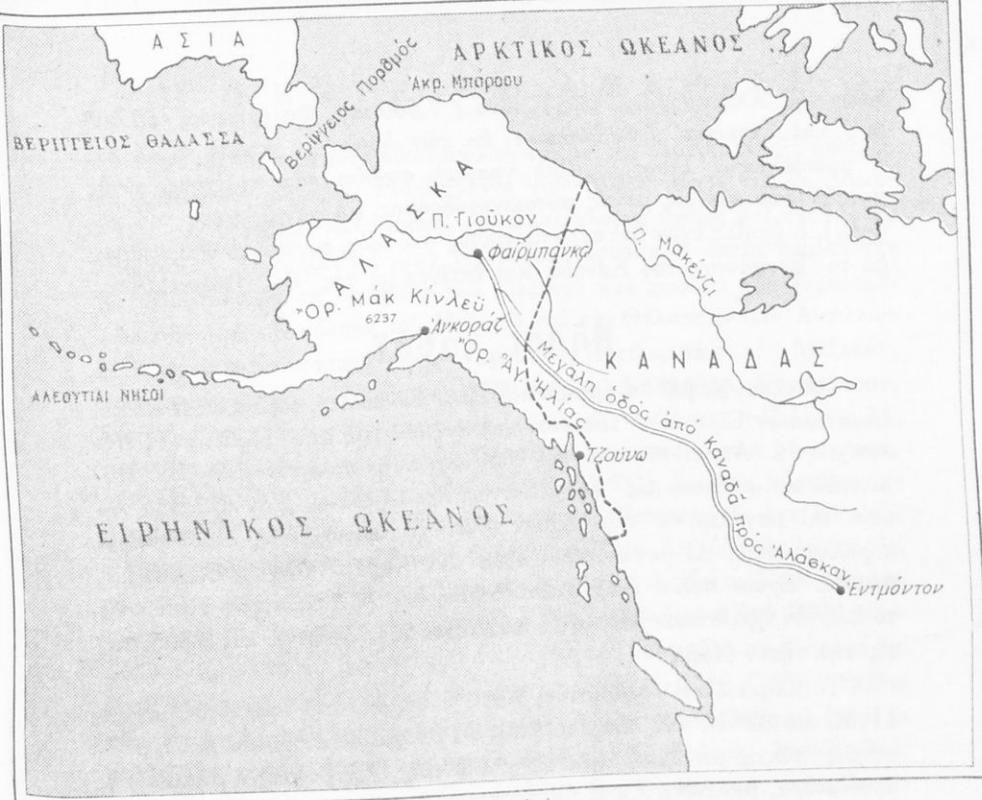
λιμήν ἐπὶ τοῦ Ὀχάιο, παραποτάμου τοῦ Μισσισιπῆ. Μιννεάπολις (1.100.000 κ.) εἰς γεωργικὴν περιοχὴν μὲ βιομηχανίας κατασκευῆς κυρίως γεωργικῶν μηχανῶν. **Κάνσας Σίτυ** (800.000 κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Μισσούρι. **Ινδιανόπολις** (500.000 κ.) πόλις βιομηχανική.

Εἰς τὰ Νότια καὶ τὰ ΝΑ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι αἱ : **Ατλάντα** (450.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς πολιτείας Γεωργίας. **Νάσβιλ** (260.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας Τέννεση. Τὸ Βουλευτήριον τῆς, ἀρχικοῦ Ἑλληνικοῦ ρυθμοῦ, εἶναι ἐκτισμένον εἰς ἓν πάρκον τῆς ὑπάρχει ἐπίσης ἐκεῖ ὡς « Παρθενών » ἐκτισμένος κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Παρθενῶνος. **Η. Ν. Όρλεάνη**, (640.000 κ.) ἐκ τῶν ὅποιων τὰ 40% εἶναι Νέγροι. Εύρισκεται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Μισσισιπῆ, πλησίον τῶν ἐκβολῶν του καὶ εἶναι ἐκ τῶν μεγαλυτέρων λιμένων τοῦ κόσμου.

Εἰς τὰς Δυτικὰς Πολιτείας αἱ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι αἱ : **Σήατλ** (625.000 κ.) εἰς τὴν πολιτείαν Οὐάσιγκτων, σημαντικός, ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ λιμήν. Ο **Άγιος Φραγκίσκος** (Σὰν Φραντζίσκο) (2.022.000 κ.) ὁ σημαντικώτερος πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν λιμὴν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν καὶ ὁ μεγαλύτερος φυσικὸς λιμὴν εἰς τὸν κόσμον. Τὸ **Λός - Αντέλες** (4.000.000 κ.), ἡ τρίτη ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν πόλις τῶν Ἡν. Πελιτειῶν (μετὰ τὴν Ν. Ύόρκην καὶ τὸ Σικάγον). Εἶναι ἡ πόλις τοῦ πετρελαίου, τοῦ κινηματογράφου καὶ τῆς ἀεροανυπηγικῆς. **Έν** ἐκ τῶν προαστίων του εἶναι καὶ τὸ **Χόλλυγουντ** (30.000 κ.), ἡ πρωτεύουσα τοῦ **Αμερικανικοῦ Κινηματογράφου**, πρᾶγμα τὸ ὅποῖον ὀφείλει εἰς τὸ ἔξαιρετικόν του κλῆμα καὶ τὰς ἡλιούστους ἡμέρας του.

Χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας καὶ Ἀλεούτιαι νῆσοι

‘Η χερσόνησος τῆς **Ἀλάσκας**, (Χαρτ. 61) ἡ ὅποια ἔχει σήμερον μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν ἀμυναν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, ἡγοράσθη παρ' αὐτῶν ἀπὸ τὴν Ρωσίαν ἀντὶ 7.200.000 δολαρίων τὸ 1867 μετὰ τῶν Ἀλεούτων νήσων καὶ ἀπὸ τοῦ **Ιουλίου** τοῦ 1958 ἀποτελεῖ τὴν 49ην Πολιτείαν τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν. Αἱ **Ἀλεούτιαι νῆσοι** εἶναι διατεταγμέναι τοξοειδῶς, ἀπὸ τῆς Ἀλάσκας μέχρι τῆς **Ασιατικῆς** ἥπερου, ἀπὸ τὴν ὅποιαν χωρίζεται ἡ **Ἀλάσκα** διὰ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ τοῦ **Μπέριγκ**. ‘Η δῆλη ἔκτασις εἶναι 1.518.000 τετρ. χιλιομ., ὡς πληθυσμὸς δύμας μόλις φθάνει τὰς 210.000 κ. Τοῦτο, διότι πλὴν τῶν παραλίων, δύοιν λόγῳ τοῦ ἐκεῖθεν διερχομένου θερμοῦ ρεύματος **Κοῦρο - Σίβιο** μετριάζεται τὸ ψυ-

Χαρτ. 61. Αλάσκα.

χος (μέση θερμοκρασία Ιανουαρίου 1° Κ.), τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας ἔχει δριψυτάτους χειμῶνας (θερμοκρασία φθάνουσα τοὺς -56°Κ.) καὶ καλύπτεται, ἔξαιρουμένων 2–3 μηνῶν ἐτησίως, ἀπὸ πάγους. Περὶ τοὺς 15.000 ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Ἀλάσκας εἶναι Ἐσκιμῶοι (ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν) καὶ περὶ τὰς 14.000 Ἰνδιάνοι. Εἰς τὴν Ἀλάσκαν εὑρίσκεται ὁ βορειότατος ποταμὸς τῆς Ἀμερικῆς Γιούκον, πασκαν εύρισκεται ὁ βορειότατος ποταμὸς τῆς Ἀγ. Ήλίας καὶ Μάκ-Κίνλεϋ (6.237 μ.) χωρῶν ὄρέων, δηλ. τὰ ὅρη Ἀγ. Ήλίας καὶ Μάκ-Κίνλεϋ (6.237 μ.)

Τοὺς πρώτους κατοίκους προσετίλκουσεν εἰς τὴν χερσόνησον ἡ εἰς αὐτὴν ἀνεύρεσις χρυσοῦ, τὸ 1905. Τῷ πάρχουν μεταλλεύματα κασσιτέρου, μολύβδου καὶ χαλκοῦ καὶ πλειστων ὄλλων μετάλλων, ὡς καὶ πετρέλαιον καὶ τὸ πολύτιμον σύρανιον. Οἱ ίγνεις ἀφθονοῦν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀλάσκας. Γίνεται καλλιέργεια μικρῶν ἐκτάσεων γῆς πέριξ τῶν τριῶν πόλεων.

λεων τῆς Ἀλάσκας, δῆλ. τῆς Τζοῦνο (7.000 κ.), Φαιρμπανκς (50.000 κ.) καὶ Ἀνκοραζ (20.000 κ.) ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη εἶναι καὶ ἡ πρωτεύουσα. Σιδηροδρομικὴ γραμμὴ συνδέει τὰς πολίχνας αὐτὰς μεταξύ των καὶ εἰς μέγας αὐτοκινητόδρομος (ὁ μεγαλύτερος τοῦ κόσμου), ὁ ὅποιος ἔγινε διὰ στρατιωτικούς σκοπούς, συνδέει τὸ Φαιρμπανκς μὲ τὸ Ἐντμόντον τοῦ Καναδᾶ καὶ ἐκεῖθεν μὲ τὰς Ἡν. Πολιτείας.

Νῆσοι Χαβάϊ

Αἱ νῆσοι Χαβάϊ λεγόμεναι καὶ Βόρ. Σάντουϊτς, εὑρίσκονται εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Εἰρηνικὸν Ὡκεανὸν καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Ὡκεανίαν (Πολυηγήσιαν). Ἀποτελοῦν ἀπὸ τοῦ 1959 τὴν 50ὴν πολιτείαν τῶν Ἡν. Πολιτειῶν καὶ ἀνήκουν εἰς Ἀρχιπέλαγος, περιλαμβάνον μίαν είκοσάδα νήσων. Αἱ μεγάλαι ἐκ τῶν νήσων εἶναι ἡφαίστειογενεῖς, αἱ δὲ μικραὶ κοραλλιογενεῖς. Αἱ μεγαλύτεραι εἶναι αἱ : Χαβάϊ, Οάχου, Καουάι καὶ Μαούτ. Ἐχουν πολλὰ ἐνεργά καὶ ἐστεμένα ἡφαίστεια, ἐκ τούτων δὲ τὸ ἐνεργὸν ἡφαίστειον Μάουνα - Λόα ἔχει ὑψός 4168 μ. καὶ εὑρίσκεται εἰς τὴν νῆσον Χαβάϊ.

Τὸ κλῖμα εἶναι εὐχάριστον, διότι ἡ θερμοκρασία χρατεῖται μεταξύ 11° K. καὶ 32° K. καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ καὶ ἡ βλάστησις πυκνὴ μὲ δάση ἀπὸ κοκκοφοίνικας, βαμβούσας (μπαμπού), ἀρτόδενδρα, βανανέας κ.λ.π. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Καλλιεργοῦνται γεώμηλα, δρυζα, σακχαροκάλαμον, ἀνανάδες, καφές, καπνός, ἐσπεριδοειδῆ, ἄμπελος κ.λ.π. Τρέφονται κυρίως βροειδῆ, πρόβατα καὶ αἴγες.

Ἡ ἔκτασις εἶναι 16.600 τετρ. χιλ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 600.000 x. Ἐκ τούτων τὰ 17% εἶναι ιθαγενεῖς τῶν νήσων, τὰ 30% Λευκοί, τὰ 32% Ιάπωνες, τὰ 11% Φιλιππῖνοι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Ἀσιαταὶ ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Ἀσίας.

Ἡ Χονολουλοῦ (360.000) εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Πλησίον της εὑρίσκεται ὁ μέγας ναύσταθμος διὰ τὸν στόλον τοῦ Εἰρηνικοῦ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν Πέρλ - Χάρμπουρ.

Βερμοῦδαι νῆσοι

Ἀνατολικᾶς τῶν Ἡν. Πολιτειῶν εὑρίσκονται (Χαρ. 64) αἱ μικραὶ (περὶ τὰς 360) νῆσοι Βερμοῦδαι, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον.

II. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Γενικά. Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ τμῆμα τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου· τὸ νοτίως τοῦ ποταμοῦ Ρίο-Γκράντε ντέλ-Νόρτε μέχρι τῆς N. Ἀμερικῆς, τὰς Μεγάλας καὶ Μικρὰς Ἀντίλλας νήσους καθὼς καὶ τὰς νήσους Μπαχάμας. Ὁμοιάζει μὲν μίαν τεραστίαν γέφυραν, ἡ ὅποια ἐνώνει τὴν N. Ἀμερικὴν μὲ τὰ ὄροπέδια τοῦ Μεξικοῦ καὶ χωρίζει τὸν Εἰρηνικὸν Ὡκεανὸν ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ τὴν Θάλασσαν τῶν Ἀντίλλων ἢ Καραϊβικὴν Θάλασσαν (*Ἐγγρ. Χαρτ. IV*), Περιλαμβάνει τὰ : **Μεξικόν,** **Γουατεμάλαν,** **Βρετ.** **Ονδούραν,** **Σαλβαδόρ,** **Νικαράγουαν,** **Κόστα - Ρίκα,** **Παναμᾶν** .(μετὰ τῆς ζώνης τῆς διώρυγος τοῦ Παναμᾶ), τὰς νήσους **Μικρὰς** **Μεγάλας** **Ἀντίλλας** καὶ τὰς νήσους **Μπαχάμας**.

Πλὴν τοῦ B. μέρους τοῦ Μεξικοῦ, ὅλη ἡ ἄλλη ἔκτασις, εύρισκομένη μεταξὺ τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου καὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἔχει γενικῶς **κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρόν. Ἐπειδὴ ὅμως διασχίζεται ἀπὸ ὑψηλὰς ὁροσειράς, αἱ ὅποιαι ἀρχίζουν ἀπὸ τὴν **Σιέρρα - Μάντρε** τοῦ Μεξικοῦ καὶ φθάνουν μέχρι τῆς N. Ἀμερικῆς (ἔχουν ὅρη μὲν ὑψη κυματινόμενα ἀπὸ 2000 μέχρι 5452 μ.), διὰ τοῦτο συναντῶμεν ἀναλόγως τοῦ ὑψους ὅλα τὰ κλίματα καὶ κατὰ συνέπειαν καὶ ὅλας τὰς βλαστήσεις. Οὕτω, εἰς τὰ ἐλώδη παράλια φύονται φυτὰ ὑδρόφιλα ὑψηλότερον συναντῶνται πυκνὰ δάση μὲ διάφορα φυλλοβόλα φυτά, ὅπως κασουτσουκόδενδρα, βαμβούσας, ἐβενόδενδρα, κλπ. Ὕψηλότερον τούτων ὑπάρχουν δάση δρυῶν, πεύκων, κυπαρίσσων κλπ. καὶ ἐνω τοῦ ὑψους τῶν 3000 μ. ἀλπικὰ λειβάδια. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ Μεξικοῦ, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλίγαι, (διότι τοῦτο εἶναι ἐν ὄροπέδιον περιβαλλόμενον ἀπὸ ὑψηλὰ ὅρη, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ φθάσουν μέχρις αὐτοῦ οἱ ἐκ τῆς θαλάσσης πνέοντες πλήρεις ὑδρατμῶν ἄνεμοι) χρισ αὐτοῦ οἱ ἐκ τῆς θαλάσσης πνέοντες πλήρεις ὑδρατμῶν ἄνεμοι) συναντῶμεν στεππώδεις ἢ ἐρημικὰς ἔκτάσεις μὲ φυτὰ ἀντέχοντα εἰς τὴν Εηρασίαν, μεταξὺ τῶν ὅποιων καὶ κακτώδη διαφόρων εἰδῶν. Παντοῦ ἀλλοῦ τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχουν μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση.

Τὰ ὅρη ὑψοῦνται ἀποτόμως ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἀκτῆς καὶ πολλὰ τούτων εἶναι ἡφαίστεια ἐνεργά. Διὰ τοῦτο οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοὶ καὶ καταστρεπτικοί.

Οἱ κάτοικοι εἶναι, σχεδὸν εἰς τὸ σύνολόν των, Ἰνδιάνοι ἢ Μιγάδες, πλὴν τῆς Κόστα - Ρίκα, ὅπου ὑπέρτερον οἱ Λευκοί. Οἱ Λευκοί εἶναι διάγοι, ὑπάρχουν δὲ καὶ ὀλίγοι Νέγροι. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν, καλλιεργοῦντες κυρίως φυτὰ τροπικά, ὅπως καφέν, κα-

κάσι, σαχχαροκάλαμον, βάμβακα, όρυζαν, καπνόν, βανάνας και γενικώς τὰ ὀπωροφόρα, τὰ ὅποια εύδοκιμοῦν εἰς θερμὰ κλίματα. Τὸ ἔδαφος εἶναι, λόγῳ τῆς ἡφαιστειογενοῦς προελεύσεως του, πολὺ εὔφορον.

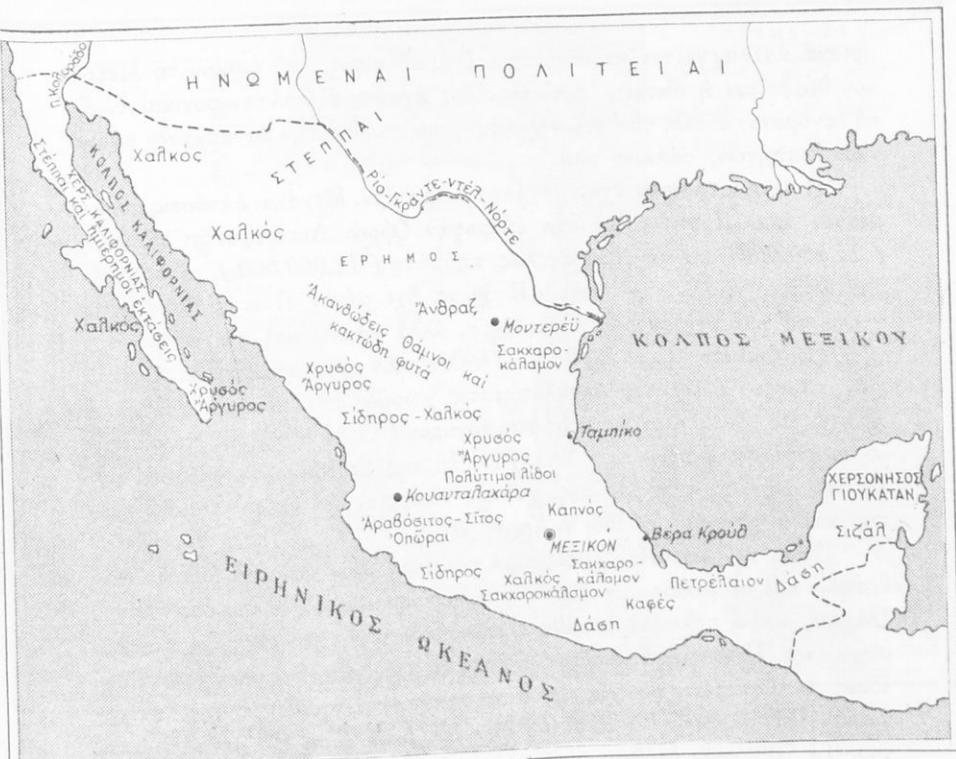
Τὰ κράτη τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς ἥσαν πολαιότερον Ἰσπανικαὶ ἀποικίαι. Διὰ τοῦτο γλωσσαν ἔχουν τὴν Ἰσπανικὴν και θρησκείαν τὸν Καθολικισμόν.

Μεξικόν

Τὸ Μεξικόν, τὸ ὄποῖον καλεῖται και Ἡνωμέναι Μεξικανικαὶ Πολιτεῖαι, εἶναι Ὁμόσπονδος Δημοκρατία, ἀποτελουμένη ἀπὸ διαφόρους (28) αὐτοδιοικουμένας πολιτείας.

Ἐκτασις. Πληθυσμός. Κάτοικοι. Ἡ ἔκτασις τοῦ Μεξικοῦ εἶναι 1.969.000 τετρ. χιλιομ. και ὁ πληθυσμὸς 34.600.000 κ. (πυκνότης 17). Εἰς τὸ Μεξικὸν πρῶτοι μετέβησαν οἱ Ἰσπανοὶ τὸ 1513, τὸ δὲ εὐφορον τοῦ ἐδάφους καθὼς και τὰ ἀφθονα μεταλλεύματα, (ἰδίως χρυσοῦ και ἀργύρου), προσελκυσαν πολλοὺς μετανάστας. Ἡ σημερινὴ σύνθεσις τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι 61% Μιγάδες (ἀπὸ Λευκούς και Ἰνδιάνους), 29% Ἰνδιάνοι, 9% Λευκοί, ἀπόγονοι κυρίως τῶν Ἰσπανῶν κατακτητῶν τοῦ Μεξικοῦ και 1% Νέγροι. Οἱ Ἰνδιάνοι τοῦ Μεξικοῦ εἶχον ἀναπτύξει ἑκεῖ, πρὸ τῆς ἐλεύσεως τῶν Εὐρωπαίων, ἀξιόλογον πολιτισμὸν, ιδίως οἱ Ἀζτέκοι, οἱ ὄποιοι ἔζων εἰς τὰ δροπέδια, ὅπου εἶχον δημιουργήσει ἴσχυρὰν Αὐτοκρατορίαν και οἱ Μάγια τῆς χερσονήσου Γιουτακάν (πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ).

Οἱ κάτοικοι τοῦ Μεξικοῦ εἶναι συγκεντρωμένοι εἰς τὰς περιοχὰς τὰς εύρισκομένας εἰς ὑψός μεταξὺ τῶν 1000 - 2500 μ., ὅπου τὸ κλῖμα εἶναι εὔκρατον, διότι ὑψηλότερον εἶναι ψυχρόν, εἰς δὲ τὰ χαμηλὰ εἶναι θερμόν, ύγρόν, μὲν πολλὰ ἔηλη και ἀνθυγιεινόν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει και δι' ὅλην τὴν Κεντρικὴν και τὴν Ν. Ἀμερικὴν, τὴν εύρισκομένην εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην. Εἰς τὰ ἀνατολικὰ και δυτικὰ τοῦ Μεξικοῦ ὑψοῦνται αἱ δύο δροσειραὶ τῆς Σιέρρα-Μάντρε (5452 μ.), αἱ ὄποιαι, δεχόμεναι πολλὰς βροχάς, καλύπτονται ἀπὸ δάση. Τὰ ἡφαιστεια, ἐνεργὰ και ἐσβεσμένα, εἶναι πολλὰ εἰς τὸ Μεξικὸν και διὰ τοῦτο οἱ σεισμοὶ συχνοὶ και δχι σπανίως καταστρεπτικοί. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας εἶναι δροπέδιον, τὸ ὄποῖον δέχεται δλιγωτέρας βροχάς, διότι τὰ γύρω του ὅρη ἐμποδίζουν τοὺς πλήρεις ὑδρατμῶν θαλασσίους ἀνέμους νὰ φθάσουν μέχρις αὐτοῦ.

Χαρ. 62. Μεξικόν.

Ἐκεῖ ὅπου αἱ βροχαὶ δὲν εἰναι πολὺ ὀλίγαι ὑπάρχουν δάση δρυῶν καὶ κωνοφόρων. "Οπου αἱ βροχαὶ εἰναι ὀλίγαι, ἐκεῖ τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ χαμηλὴν χλόην, ἀπὸ θάμνους ἀντέχοντας εἰς τὴν ἔγρασίαν καὶ ἀπὸ φυτὰ κακτώδη (φραγκοσυκαῖ, ἀγαῦαι ἀθάνατοι, ἀλβαὶ κλπ.). Ταῦτα, ὅταν ἀνοίγουν τὰ μεγάλα πολύχρωμα καὶ παράδοξα ἄνθη των, δίδουν μίαν φαντασμαγορικὴν ὅψιν εἰς τὰ τοπία. Ἐκεῖ ὅπου αἱ βροχαὶ εἰναι ἐλάχισται, ὑπάρχουν ἐκτάσεις ἐρημικαῖ.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Οἱ κάτοικοι ἐπιδίδονται κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Τὰ εὔφορα ἐδάφη καὶ ἡ ποικιλία τοῦ κλίματος (ἀναλόγως τοῦ ὕψους) ἐπιτρέπουν τὴν ὑπαρξίαν παντὸς εἴδους καλλιεργειῶν. Κυρίως ὅμως καλλιεργοῦνται τροπικὰ φυτὰ καὶ ἐπικρατεῖ ἡ καλλιέργεια σακχαροκαλάμου, καπνοῦ, βάζμβακος, καφέ, βανίλιης, κακκοδένδρων, βανανεῶν, ἀνανάδων καὶ ἐσπεριδοειδῶν. Ἀπὸ τὰ δημητριακά

τριακά καλλιεργεῖται περισσότερον ό αραβόσιτος, τοῦ ὅποίου τὸ Μεξικὸν θεωρεῖται ἡ πατρίς. Ἀπὸ ἐν εἰδός ἀγαθῆς ἔξαγονται φυτικαὶ ἴνες, τὸ λεγόμενον σισάλ, τὸ ὅποῖον χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν κατασκευὴν σχολιών, ταπήτων, σάκκων κλπ.

Ἡ κτηνοτροφία ἔχει μεγάλην ἀνάπτυξιν. Μεγάλαι ἐκτάσεις παραμένουν ἀκαλλιέργητοι διὰ τὴν ἐκτροφὴν ζώων. Διατρέφονται βοοειδῆ (15.000.000) εἰς μεγάλας ἀγέλας, πρόβατα (12.000.000), αἴγες, χοῦροι, ἵπποι, ἡμίονοι καὶ ὄνοι. Ἡ χώρα ὅχι μόνον εἶναι αὐτάρκης εἰς γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, ἀλλὰ κάμνει καὶ ἔξαγωγήν.

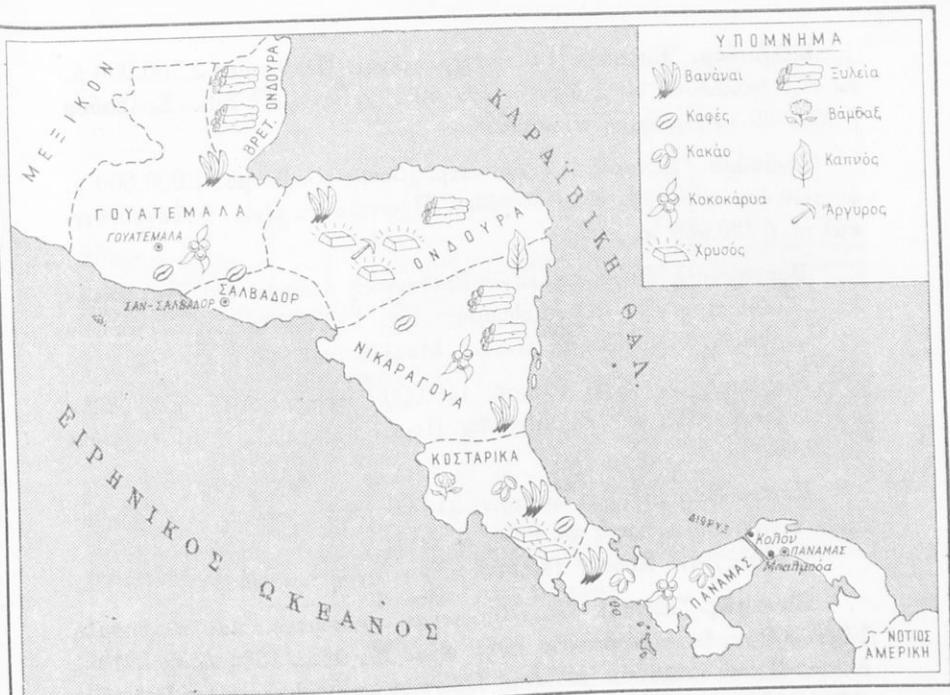
Τὰ δρυκτὰ εἶναι ἀριθμονα. Τὸ Μεξικὸν συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν πλουσιωτέρων εἰς μεταλλεύματα χωρῶν τοῦ κόσμου. Ἐρχεται πρῶτον εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὸν ἀργυρὸν (μὲ τὰ 40% τῆς παγκοσμίου παραγωγῆς ἀργύρου). Ὑπάρχουν ἐπίσης ἀνθρακες, πετρέλαιον, μόλυβδος, σίδηρος, ψευδάργυρος, χαλκὸς κλπ. καὶ δὲν ἐλλείπει καὶ ὁ χρυσὸς καὶ οἱ πολύτιμοι λίθοι (Χαρτ. 62).

Παρὰ τὴν ἀφθονίαν ὅμως τῶν πρώτων ὑλῶν καὶ τὴν ὕπαρξιν ἀνθράκων καὶ πετρελαίου, ἡ ἔλλειψις συγκοινωνιῶν, λόγῳ τοῦ ὀρεινοῦ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἡ πολιτικὴ ἀστάθεια, δὲν ἐπέτρεψαν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας. Ἡ βιομηχανία περιορίζεται εἰς τὴν κατασκευὴν ὑφασμάτων, ἰδίως βαμβακερῶν, σακχάρεως ἀπὸ σακχαροκάλαμον καὶ τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ καπνοῦ. Ὁ πλοῦτος τοῦ Μεξικοῦ εἶναι τὰ μεταλλεύματά του. Τὰ 70% τῶν ἐσόδων προέρχονται ἀπὸ τὴν ἔξαγωγὴν μεταλλευμάτων, βάμβακος καὶ πετρελαίου.

Πρωτεύουσα τοῦ Μεξικοῦ εἶναι ἡ πόλις Μεξικὸν (3.300.000 κ.) κειμένη εἰς ὕψος 2.278 μ. Παρὰ τὸ ὕψος εἰς τὸ ὅποῖον εύρισκεται, ἡ θερμοκρασία οὐδέποτε κατέρχεται κάτω τῶν 2° K, λόγῳ τοῦ μικροῦ γεωγραφικοῦ πλάτους. Ἀλλαι πόλεις εἶναι αἱ : Γκουανταλαχάρα, ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις τοῦ Μεξικοῦ (740.000 κ.). Πουέρταλα (275.000 κ.) εἰς τὸ σημεῖον συναντήσεως τῶν δύο ὁροσειρῶν τῆς Σιέρρα.

ΤΑ ΆΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Τὰ ὑπόλοιπα (πλὴν τοῦ Μεξικοῦ) Κράτη τῆς Κεντρικῆς Αμερικῆς εἶναι Δημοκρατίαι ἀνεξάρτητοι, πλὴν τῆς Βρεταννικῆς 'Ονδούρας, ἡ ὅποία εἶναι Βρεταννικὴ ἀποικία. Οἱ κάτοικοι των εἶναι σχεδὸν ἐν τῷ συνόλῳ των Ἰνδιάνων ἡ Μιγάδες (Ἰνδιάνων καὶ Λευκῶν), πλὴν τῆς

Χαρτ. 63. Οικον. Χάρτης κρατῶν Κεντρ. Ἀμερικῆς πλὴν Μεξικοῦ.

Κόστα—Ρίκα, τῆς δόπιας οἱ κάτοικοι εἶναι κατὰ πλειονότητα Λευκοί. Εἶναι γενικῶς χράτη πλούσια εἰς μεταλλεύματα, μὲ πολλὰ ἡραίστεια, συχνοὺς σεισμοὺς καὶ εὔφορον ἡραιστειογενὲς ἔδαφος. Τὰ δάση εἶναι πολλὰ καὶ πυκνὰ καὶ τὰ κυριώτερα γεωργικὰ προϊόντα των εἶναι ὁ καφές, ὁ καπνός, αἱ βανάναι, τὸ κακάο, οἱ ἀνανάδες καὶ ἡ σάκχαρις ἀπὸ σακχαροκάλαμον (Χαρτ. 63). Εἰς τὰ δάση τῆς Γουατεμάλας φύεται καὶ τὸ φυτὸν Τσίκλε τὸ ὃποῖον παράγει ἐν εἶδος μαστίχης ἀπὸ τὸ ὃποῖον κατασκευάζονται αἱ τσίκλες.

‘Ο πληθυσμὸς καὶ ἡ ἔκτασις τῶν κρατῶν τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς εἶναι ὡς κάτωθι :

Γουατεμάλα. “Ἐχει ἔκτασιν 108.890 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 3.800.000 κ. ἐκ τῶν ὅποίων 60% εἶναι Ἰνδιάνοι, 30% Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Γουατεμάλα (384.000 κ.) κειμένη εἰς ὕψος 1500 μ. (*Εγχρ. Χαρτ. VI).

Σαλβαδόρ. "Έκτασις 21.000 τετρ. χιλιομ. Πληθυσμὸς 2.500.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 52% Μιγάδες, τὰ 40% Ἰνδιάνοι. Τὸ Σὰν - Σαλβαδόρ (300.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Όνδούρα. "Έκτασις 112.000 τετρ. χιλιομ. Πληθυσμὸς 1.900.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων τὰ $\frac{3}{4}$ εἶναι Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Τεγκούθιγκάλπα (120.000 κ.).

Βρεταννικὴ Όνδούρα. Εἶναι Βρεταννικὴ ἀποικία καὶ ἔχει ἔκτασιν 23.000 τετρ. χιλ. 'Ο πληθυσμὸς εἶναι 100.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων τὸ $\frac{1}{2}$ Νέγροι. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Μπελιζ (22.000 κ.).

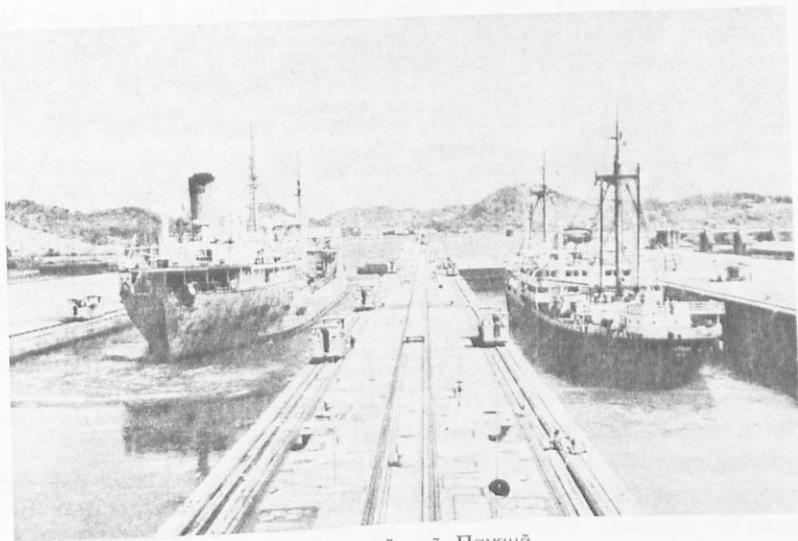
Νικαράγουα. "Έχει ἔκτασιν 148.000 τετραγ. χιλιομ. πληθυσμὸν 1.420.000 κ. κατὰ τὰ 77% Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι, ἡ Μανάγκουα (150.000 κ.).

Κόστα-Ρίκα. "Έχει ἔκτασιν 51.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 1.150.000 κ. κατὰ τὰ 60% Λευκούς.

'Η πόλις Σὰν - Χοσὲ (140.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Παναμᾶς. "Έκτασις 74.470 τετραγ. χιλιόμετρ. καὶ πληθυσμὸς 1.060.000 κ. ἐκ τῶν ὁποίων 60% εἶναι Μιγάδες, 18% Λευκοί, 10% Νέγροι καὶ οἱ ὑπόλοιποι Ἰνδιάνοι. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ πόλις Παναμᾶς (270.000 κ.). Εἶναι λιμήν εἰς τὴν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν Ὡκεανὸν ἔξοδον τῆς διώρυγος. Εἰς τὴν ἔξοδον τῆς διώρυγος πρὸς τὴν Καραβαϊκὴν θάλασσαν εὑρίσκεται ἡ πόλις Κολὸν (60.000 κ.).

Ζώνη καὶ διώρυξ τοῦ Παναμᾶ. 'Η Διώρυξ τοῦ Παναμᾶ συνδέει τὸν Ἀτλαντικὸν μὲ τὸν Εἰρηνικὸν Ὡκεανόν. "Έχει μῆκος 81 χιλιομ. (τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς διώρυγος τοῦ Σουὲζ) ἐλάχιστον βάθος 2,5 μ. καὶ πλάτος ποικίλον ἀπὸ 91 - 305 μ. Διαφέρει ἀπὸ τὴν διώρυγα τοῦ Σουὲζ κατὰ τὸ ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τοῦ Ὀδατός τῆς δὲν εὑρίσκεται καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς εἰς τὴν αὐτὴν στάθμην μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Ὀδατος τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ ὑψηλότερον. Τὰ πλοῖα πρέπει νὰ ἀνέλθουν μέχρις ὑψούς 30 μ. καὶ κατόπιν πλησίον τῶν ἄκρων τῆς διώρυγος (ὅπου τὸ Ὀδωρ εὑρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸν μὲ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ὑψούς) νὰ κατέλθουν πάλιν. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν βοήθειαν ὑδροφρακτῶν, οἱ ὁποῖοι γεμίζουν μὲ τὸ Ὀδωρ παρακειμένης λίμνης, ἥτις συγκοινωνεῖ μὲ τὴν διώρυγα. 'Εκατέρωθεν τῆς διώρυγος, ὑπάρχει ζώνη πλάτους 8.046 μ. 'Η συνολικὴ ἔκτασις τῆς ζώνης εἶναι 1432 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ

Η διώρυξ του Παναμᾶ.

πληθυσμός της 53.000. Η ζώνη αύτη εύρισκεται ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τῆς Δημοκρατίας του Παναμᾶ, ἀλλ' ἡγοράσθη ὑπὸ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν καὶ οὕτω ἀνήκει ἡδη ἀπὸ τοῦ 1903 μετὰ τῆς διώρυγος εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας, σι όποια καταβάλλουν ἐτήσιως εἰς τὸν Παναμᾶν 250.000 Δοll. Πρωτεύουσα τῆς ζώνης τῆς διώρυγος εἶναι ἡ Μπαλμπόα, (20.000) κειμένη πλησίον τῆς πρὸς τὸν Ειρηνικὸν Ωκεανὸν ἔξοδου τῆς διώρυγος.

ΝΗΣΟΙ ΜΠΑΧΑΜΑΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΛΑΙ

Γενικά. Αἱ νῆσοι αὗται ἔκτείνονται τοξοειδῶς ἀπὸ τῆς χερσονήσου τῆς Φλωρίδος μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὁρενόκου ποταμοῦ τῆς Ν. Ἀμερικῆς ("Εγχρ. Χαρτ. VI"). Κλείουν οὕτω ἀπὸ ἀντοῖλῶν καὶ ἀπομονώνουν ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ωκεανὸν τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ τὴν θάλασσαν τῶν Ἀντίλλων ἡ Καραϊβικὴν θάλασσαν. Αἱ νῆσοι αὗται λέγονται καὶ **Δυτικαὶ Ινδίαι**, διότι εἰς αὐτὰς ἀπεβιβάσθη τὸ πρῶτον ὁ Χριστόφορος καὶ **Κολόμβος** καὶ τὰς ὀνόμασε Δυτικὰς Ινδίας, ἐπειδὴ ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε φθάσει ἐν δυσμῶν εἰς τὰς Ινδίας, ἀγνοῶν ὅτι ἀνεκάλυψε μίαν νέαν ἥπειρον. Τὸ κλῖμα εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς νήσους εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ ἡ μέση θερμοκρασία τοῦ ἔτους εἶναι 24°- 26°K. Αἱ βροχαὶ εἶναι ἄφθονοι.

νοι καὶ πίπτουν καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου δὲ μέχρι τοῦ Ὁκτωβρίου τρομεροὶ κυκλῶνες, οἱ λεγόμενοι « οὐραγκάν », προξενοῦν μεγάλας καταστροφάς. Οἱ κάτοικοι ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν γεωργίαν· καλλιεργοῦν κακαόδενδρα, σακχαροκάλαμον, βανανέας, καφέν, καπνὸν καὶ βάμβακα.

Οἱ κάτοικοι εἰναι Λευκοί, Νέγροι καὶ Μιγάδες (Νέγρων καὶ Λευκῶν). Οἱ Νέγροι εἶχον μεταφερθῆ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐπωλήθησαν ἐκεῖ ὡς δοῦλοι, διὰ νὰ καλλιεργοῦν τὰς φυτείας, διότι τὸ θερμὸν καὶ ὑγρὸν κλῖμα ἐπέτρεπε τὴν ἐργασίαν εἰς τοὺς ἀγροὺς μόνον εἰς τοὺς συνθητισμένους εἰς αὐτό, ἀπὸ τὴν πατρίδα των, Νέγρους. Οἱ πωληθέντες ὡς δοῦλοι Νέγροι ἀπέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των καὶ ἀποτελοῦν, μετὰ τῶν Μιγάδων, τὴν βάσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν νήσων. Μόνον εἰς τὴν Κούβαν ἡ πλειούτης τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί. Οἱ αὐτόχθονες Ἰνδιάνοι, οἱ λεγόμενοι Καραϊβαί, τοὺς ὄποιους ἀνεῦρεν ἐκεῖ ὁ Χριστόφορος Κολόμβος, διωχθέντες σκληρῶς ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς, ἐξωλοθρεύθησαν τελείως ἀπὸ τὰς περισσοτέρας ἐκ τῶν νήσων τούτων (βλέπε κατώτερω πίνακας).

Νῆσοι Μπαχάμαι

Εἶναι μία σειρά ἀπὸ μικρὰς κοραλλιογενεῖς νήσους (περὶ τὰς 860), αἱ ὅποιαι ἐκτείνονται ἀνατολικῶς τῆς χερσονήσου τῆς Φλωρίδος μέχρι τῆς Δομινικανῆς Δημοκρατίας. Ἐχουν ἔκτασιν 11.400 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 100.000 κ. κατὰ τὸ πλεῖστον Νέγρους. Οἱ Λευκοί ἀποτελοῦν τὰ 2% τῶν κατοίκων. Αἱ Μπαχάμαι εἶναι Βρετανικὴ ἀποικία.

Νῆσοι Ἀντίλλαι

Ὑποδιαιροῦνται αὕται εἰς τὰς Μεγάλας καὶ εἰς τὰς Μικρὰς Ἀντίλλας. Μεγάλαι Ἀντίλλαι εἶναι αἱ μεγαλύτεραι ἐκ τῶν Ἀντιλλῶν νήσων δηλ. ἡ Κούβα, ἡ Ἄϊτή, ἡ Ἱαμαϊκή ἡ Ζαμάϊκα καὶ τὸ Πόρτο - Ρίκο ("Eγκρ. Χάρτ. VI").

Κούβα. Εἶναι ἡ πρώτη εἰς μέγεθος ἐκ τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν ἔχουσα ἔκτασιν 114.500 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 6.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 56). Ἐκ τούτων τὸ $\frac{1}{4}$ εἶναι Νέγροι καὶ Μιγάδες (Νέγρων καὶ Λευκῶν) οἱ δὲ ὑπόλοιποι Λευκοί.

Τὰ ἐδάφη εἶναι εὔφορα, μεγάλαι ὅμως ἐκτάσεις καλυπτόμεναι ἀπὸ

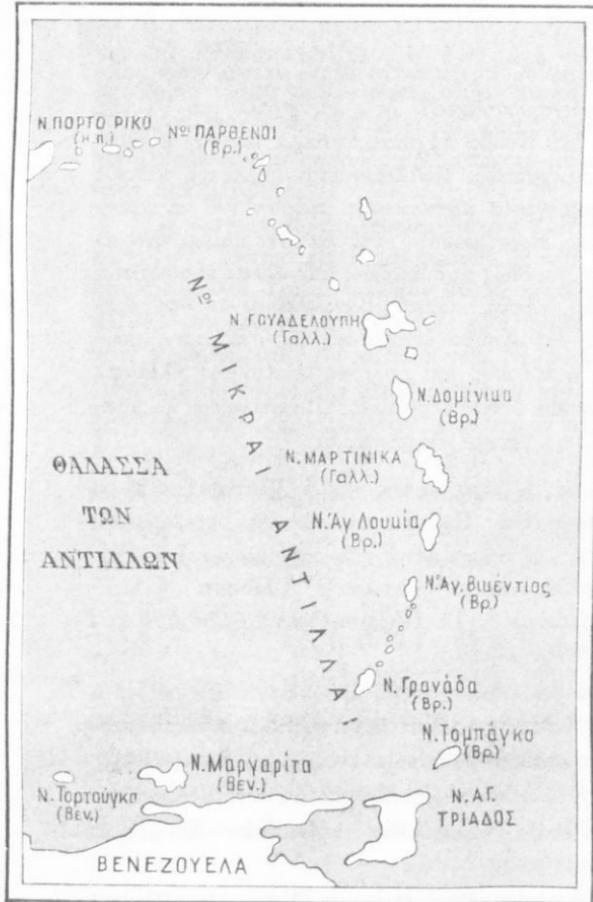
δάση δὲν ἔχουν ἀκόμη ἐκχερσωθῆ. Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν καλλιεργειῶν κατέχει ἡ τοῦ σακχαροκαλάμου, ἥτις ἀπασχολεῖ τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως. Ἡ Κούβα ἔρχεται δευτέρα εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν σακχάρεως. Καλλιεργεῖται ἐκλεκτὸς καπνὸς καὶ ὑπάρχει ἀκμάζουσα βιομηχανία κατασκευῆς πούρων καὶ σιγαρέττων (τὰ ποῦρα τῆς Ἀβάνας, πρωτευούσης τῆς Κούβας, εἶναι ὄνομαστά). Καλλιεργοῦνται ἐπίσης, καθὼς καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας νήσους τῶν Ἀντιλλῶν, ἕρεζα, ἀραχίδες, καφές, κακδό, βανανέαι, ἀνανάδες, διάφοροι διπῶραι καὶ λαχανικά. Ἡ Κούβα ἔξαγει κυρίως σάκχαριν, ποῦρα καὶ σιγαρέττα, διπώρας διαφόρους καὶ ξυλείαν. Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ καὶ θρησκεία ὁ Καθολικισμός. Πρωτεύουσα, ἡ Ἀβάνα (1.150.000 κ.) καὶ τὸ πολίτευμα Δημοκρατία.

Αϊτή. Κατέχει αὕτη τὸ $\frac{1}{3}$ περίπου τῆς νήσου Ἡ Αϊτής καὶ εἶναι ὡς πρὸς τὸ πολίτευμα Δημοκρατία. Ἐχει ἔκτασιν 27.750 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 3.305.000 κ. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Νέγροι 60%, (30% εἶναι Μιγάδες καὶ 10% Λευκοί). Γλῶσσα ἡ Γαλλικὴ καὶ θρησκεία ὁ Καθολικισμός. Τὸ Πόρτ-ω-Πρένς (200.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα, ἔξαρτος λιμήν.

Δομινικανὴ Δημοκρατία. Αὕτη καταλαμβάνει τὰ $\frac{2}{3}$ περίπου τῆς νήσου Ἡ Αϊτής ἔχουσα ἔκτασιν 48.735 τετρ. χιλ. καὶ πληθυσμὸν 2.900.000 κ. Ἡ πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Μιγάδες (70%). Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ καὶ θρησκεία ὁ Καθολικισμός. Τὸ Τουγίλλο (ἢ Τρουχίλλο) δύνομαζομένη πρὶν Σὰν - Ντομίνγκο (275.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα.

Ιαμαϊκὴ ἡ (Ζαμάϊκα). Αὕτη εἶναι Βρεταννικὴ ἀποικία. Εἶναι ἡ τρίτη εἰς ἔκτασιν νῆσος τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν μὲν ἐπιφάνειαν 11.424 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 1.550.000 κ., οἱ δόποιοι εἶναι κατὰ 77% Νέγροι. Παράγει τὰ αὐτὰ μὲ τὰς ἄλλας Ἀντίλλας προϊόντα καὶ φρυγίζεται διὰ τὸ ροῦμι τῆς, ποτὸν οἰνοπνευματῶδες, παραγόμενον ἀπὸ τὴν μελάσσαν, ἥτις μένει ὡς ὑπόλειμμα κατὰ τὴν παραγωγὴν σακχάρεως ἀπὸ σακχαροκάλαμον. Πρωτεύουσά της εἶναι ἡ Κίνγκστον (160.000 κ.).

Πόρτο - Ρίκο. Εἶναι ἡ μικροτέρα ἐκ τῶν Μεγάλων Ἀντιλλῶν, κατοικεῖται ὅμως πυκνῶς (232 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.) Ἡ ἔκτασίς της εἶναι 8900 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 2.263.000 κ. Ἀνήκει εἰς τὰς Ἡν.

Χαρτ. 64. Μικραὶ Ἀντίλλαι.

ταννικαὶ ἀποικίαι, εὐρίσκονται πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὁρενόκου καὶ ἔχουν ἔκτασιν 5.128 τετρ. χιλιομ. πληθυσμὸν δὲ 720.000 κ.

Αἱ νῆσοι Γοαδελούπα καὶ Μαρτινίκα (ἔκτασις 2.882 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸς 470.000 κ.) ἀνήκουσαι εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ θεωρούμεναι παρὰ ταῦτης ὡς μητροπολιτικὸν ἔδαφος τῆς.

Βορειότερον ὅλων καὶ πλησίον τοῦ Πόρτο - Ρίκο εὐρίσκονται αἱ Παρθένοι νῆσοι, ἀνήκουσαι ἀλλαὶ εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας καὶ ἀλλαὶ εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον. Εἰς τοῦτο ἀνήκουν καὶ αἱ ὑπόλοιποι μικραὶ Ἀντίλλαι πλὴν τινῶν, αἱ ὑποῖαι ἀνήκουν εἰς τὴν Ὁλλανδίαν.

Πολιτείας, τῶν ὅποιων θεωρεῖται ὡς μητροπολιτικὸν ἔδαφος καὶ οἱ κάτοικοι τῆς ὡς Ἀμερικανοὶ πολῆται. Οὗτοι εἶναι κατὰ πλειονότητα Νέγροι καὶ Μιγάδες καὶ ὄμιλοι Ισπανικά, ἐπίσημος ὅμως γλώσσα εἶναι ἡ Ἀγγλική. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Σὰν - Χούν (225.000 κ.).

Μικραὶ Ἀντίλλαι

Αὕται εἶναι μικραὶ νῆσοι: ἔκτεινόμεναι τοξοειδῶς (Χαρτ. 64) ἀπὸ τῶν Μεγάλων Ἀντίλλων μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ὁρενόκου, ποταμοῦ τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Σπουδαιότεραι τούτων εἶναι:

Ἡ νῆσος τῆς Ἀγ. Τριάδος (Τρινιτάντ) καὶ ἡ νῆσος Τομπάκο.

Εἶναι ἀμφότεραι Βρε-

III. ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΙ ΤΩΝ ΑΝΔΕΩΝ

Γενικά. Δημοκρατίαι τῶν "Ανδεων λέγονται αἱ Δημοκρατίαι τῆς N. Ἀμερικῆς, αἱ διασχιζόμεναι ὑπὸ τῆς ἐπιμήκους καὶ ὑψηλῆς ὁροσειρᾶς τῶν Κορδιλλέρων τῶν "Ανδεων. Εἶναι αὐται : 'Η εἰς τὰ ΒΔ τῆς N. Ἀμερικῆς Δημοκρατία τῆς Βενεζουέλας καὶ αἱ πρὸς τὰ δυτικὰ παράλια κατὰ σειράν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, Δημοκρατίαι τῆς Κολομβίας, τοῦ 'Ισημερινοῦ, τοῦ Περοῦ, τῆς Βολιβίας καὶ τῆς Χιλῆς.

Αἱ Κορδιλλέραι τῶν "Ανδεων ἀποτελοῦν προέκτασιν τῶν Βραχώδων ὄρέων καὶ τῶν ὄρέων τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς ("Εγχρ. Χαρτ. III). Προχωροῦν κατὰ μῆκος τῆς δυτικῆς, πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν, ἀκτῆς, ἀφοῦ ἀφήσουν μίαν διακλάδωσιν πρὸς τὰ ΒΑ. 'Η διακλάδωσις αὕτη διασχίζει τὴν Βενεζουέλαν, φθάνουσα μέχρι τοῦ 'Ατλαντικοῦ (Σιέρρα Μερίντα 5150 μ.). Σχηματισθεῖσαι αἱ "Ανδεις συγχρόνως μὲ τὰ Βραχώδη ὄρη, τὰ 'Ιμαλάϊα, τὸν Καύκασον, τὰς "Αλπεις τῆς Εὐρώπης κ.λ.π., εἶναι σχετικῶς πρόσφατα ὄρη, μὴ διαβρωθέντα εἰσέπι έπαρκῶς, καὶ διὰ τοῦτο ὑψηλά. Τὸ μεγαλύτερον ὄφος τῶν εἰς τὴν κορυφὴν τῶν "Ακονάγκουα, εύρισκομένην εἰς τὰ σύνορα 'Αργεντινῆς καὶ Χιλῆς, φθάνει τὰ 7.034 μ., ὑπάρχουν δὲ πολλαὶ κορυφαὶ τῶν ὄφους ἄνω τῶν 5500. Εἰς τὴν ὄροσειρὰν ὑπάρχουν, ὅπως καὶ εἰς τὴν Κεντρικήν Ἀμερικήν, πολλὰ ὑψηλὰ ἡφαίστεια, ἄλλα μὲν ἐσβεσμένα, ἄλλα δὲ ἐνεργά. Τὰ ὑψηλότερα τούτων εἶναι εἰς τὴν Δημοκρατίαν τοῦ 'Ισημερινοῦ, τὸ γνωστὸν ἀπὸ τὰς πολλὰς του ἔκρηκτες ἐνεργὸν ἡφαίστειον **Κοτοπάξι** (5880 μ.) καὶ τὸ ἐσβεσμένον τοιοῦτον **Χιμποράζο** (6310 μ.).

Εἰς τὴν Βενεζουέλαν εἶναι ὄρεινά τὰ βόρειά της, τὰ ὅποια διασχίζονται ἀπὸ τὰς "Ανδεις καὶ τὰ NA, ὅπου ἔκτείνεται τὸ ὄροπέδιον τῆς Γουιάνας. Μεταξὺ τούτων ἔκτείνεται τὸ λεκανοπέδιον τοῦ ποταμοῦ 'Ορενόκου. Εἶναι μία ἀπέραντος πεδινὴ ἔκτασις, διαρρεομένη ἀπὸ τὸν 'Ορενόκον καὶ τοὺς παραποτάμους του. "Οπου πίπτουν ἀρκεταὶ βροχαί, ἐκεῖ ἡ ἔκτασις καλύπτεται ἀπὸ πυκνὰ δάση. "Οπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι, ἐκεῖ εἶναι ἔκτασις μὲ ὑψηλὸν χόρτον καὶ δένδρα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, σαβάναι δηλαδή, αἱ ὅποιαι ἐδῶ λέγονται **Λιάνος**. 'Ο 'Ορενόκος εἶναι ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους ποταμοὺς τῆς Γῆς πηγάζει ἀπὸ τὰς "Ανδεις καὶ χύνεται εἰς τὸν 'Ατλαντικὸν, ὅπου σχηματίζει μέγα Δέλτα.

Τὸ ἔδαφος τῶν ὑπολοίπων Δημοκρατιῶν τῶν "Ανδεων εἶναι, ὅρεινὸν μὲν πρὸς τὰ δυτικὰ καὶ τὸ κέντρον του, διότι διασχίζεται ἀπὸ τὴν ὁροσειρὰν τῶν "Ανδεων, πεδινὸν δὲ πρὸς τὰ ἀνατολικά του, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν προέκτασιν τῶν ποταμίων λεκανῶν τοῦ Ὀρενόκου καὶ τοῦ Ἀμαζονίου. Μικραὶ πεδιναὶ ἐκτάσεις ὑπάρχουν καὶ εἰς τὰ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν παράλια, εἰς πολλὰ ὅμως μέρη τῶν παραλίων αὐτῶν οἱ "Ανδεῖς φθάνουν μέχρι τῆς ἀκτῆς.

"Ολαι αἱ Δημοκρατίαι τῶν "Ανδεων, ἔξαιρουμένου τοῦ κεντρικοῦ καὶ νοτίου τμήματος τῆς Χιλῆς, εὑρίσκονται εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην. "Επρεπε διὰ τοῦτο νὰ ἔχουν κλῖμα ὑγρὸν καὶ θερμόν. Ἐν τούτοις αὐτὸ δὲν συμβαίνει ἐξ αἰτίας τῶν "Ανδεων, αἱ ὄποιαι τὰς διασχίζουν. Εἰς τὰ μέχρι ὅψους 1000 μ. μέρη τῶν "Ανδεων τὸ κλῖμα εἶναι πράγματι θερμὸν καὶ ὑγρόν, τὰ ἔλη δὲ τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὰ χαμηλὰ μέρη των τὸ καθιστοῦν ἔτι πλέον ἀνθυγειενόν. Διὰ τοῦτο τὰ κάτω τῶν 1000 μ. μέρη ἀποφεύγονται ἀπὸ τοὺς Λευκούς. Καλύπτονται ἄλλωστε τὰ μέρη αὐτὰ ἀπὸ πυκνὰ δάση ἢ ἀπὸ σαβάνας καὶ κατοικοῦνται ἀραιότατα καὶ κυρίως ἀπὸ Ἰθαγενεῖς (Ἰνδιάνους). Οἱ περισσότεροι κάτοικοι ζοῦν εἰς τὰ μέρη τὰ εὐρισκόμενα εἰς ὅψος μεταξὺ τῶν 1000 μ. καὶ τῶν 3500 μ., διότι ἐκεῖ τὸ κλῖμα εἶναι εὔκρατον.

"Ἐξαίρεσιν ἀπὸ τὰ κάτω τῶν 1000 μ. μέρη ἀποτελεῖ μόνον μία παραλιακὴ (πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν) λωρὶς ἔδαφους. Αὕτη, ἀρχομένη ἀπὸ τὰς πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἀκτάς, φθάνει εἰς ἀπόστασιν 50—150 χιλιομ. πρὸς τὸ ἐσωτερικόν. "Εχει μῆκος περὶ τὰ 1300 χιλ. ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον καὶ ἀρχίζουσα ἀπὸ τοῦ παραλήλου 8^ο N. πλάτους, δῆλ. ἀπὸ τὸ Περού, προχωρεῖ ἐντὸς τῆς B. Χιλῆς, τῆς ὥποιας καταλαμβάνει τὰ $\frac{3}{4}$. Εἰς τὴν στενὴν καὶ ἐπιμήκη παραλιακὴν αὐτὴν ζώνην τοῦ ἔδαφους, τὸ κλῖμα εἶναι ψυχρὸν καὶ ἔηρόν, παρὰ τὸ μικρὸν γεωγραφικὸν πλάτος τῆς ζώνης αὐτῆς. Αἱ βροχαὶ εἰς αὐτὴν εἶναι σπάνιαι καὶ πολλάκις παρέρχονται ἔτη πολλὰ χωρὶς νὰ πέσῃ οὔτε σταγῶν βροχῆς. Σχηματίζεται διὰ τοῦτο εἰς αὐτὴν ἡ κατάξηρος ἔρημος Ἀτακάμα. Μεγάλη ἐκτασίς αὐτῆς εύρισκεται εἰς τὴν Χιλήν, ἔχουσα μεγάλα δρυχεῖα νίτρου, τοῦ λεγομένου νίτρου τῆς Χιλῆς, τὸ ὅποιον χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν γεωργίαν ὡς λίπασμα. Τὸ ξηρὸν καὶ ψυχρὸν κλῖμα τῆς ζώνης αὐτῆς ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι διὰ τῶν παραλίων διέρχεται τὸ ψυχρὸν ρεῦμα Ουμπολντ. Τοῦτο κάμνει ψυχρὰ τὰ παράλια καὶ δὲν ἐπιτρέπει νὰ πνεύσουν ἐξ αὐτῶν πρὸς τὴν ξηρὰν θαλάσσιο ἀνεμοὶ χλιαροὶ καὶ πλήρεις ὑδρατμῶν. "Ενεκα τοῦ

ρεύματος τούτου πνέουν ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἑγρᾶς, ἁνεμοὶ ψυχροὶ καὶ ἔηροι, οἱ ὄποιοι ἐπιφέρουν πτῶσιν τῆς θερμοκρασίας καὶ κάμνουν τὸ κλῖμα ἔηρὸν καὶ τὰς βροχὰς σπανιωτάτας.

Οἱ κάτοικοι δὲ τῶν Δημοκρατιῶν τῶν "Ανδεων εἶναι κατὰ πλειόντητα θιαγενεῖς ('Ινδιάνοι) ἢ Μιγάδες. Οἱ Λευκοί, ἀπόγονοι κυρίως τῶν πρώτων Ισπανῶν κατακτητῶν, εἶναι ὀλίγοι καὶ ἀκόμη ὀλιγώτεροι εἶναι οἱ Νέγροι. **Γλῶσσα** ἐπίσημος εἰς ὅλας τὰς Δημοκρατίας εἶναι ἡ Ισπανικὴ καὶ **θρησκεία** ὁ Καθολικισμός. Αἱ Δημοκρατίαι αὗται τῆς N. Ἀμερικῆς κατοικοῦνται ἀραιότατα. Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ κυμαίνεται ἀπὸ 3 μέχρι 14 κατ. κατὰ τετρ. χιλιομ., μολονότι τὰ ἐδάφη τῶν γωρῶν αὐτῶν, ὡς ἡραιστειογενῆ, εἶναι εὐφορώτατα καὶ τὸ ὑπέδαφος πλουσιώτατον εἰς δρυκτά. Υπάρχουν μεταλλεύματα παντὸς εἴδους, δὲν ἐλείπεται δὲ οὐδὲ ὁ ἄργυρος, ὁ χρυσὸς καὶ οἱ πολύτυμοι λίθοι. Ἡ Βολιβία παράγει τὰ 15% τοῦ παγκοσμίων παραγομένου κασσιτέρου. Ἡ Χιλή ἔρχεται δευτέρα εἰς τὸν κόσμον (μετὰ τὰς Ἡν. Πολιτείας) ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν χαλκοῦ καὶ πρώτη εἰς τὴν παραγωγὴν νίτρου. Πλὴν τούτων ὑπάρχουν ἄνθρακες καὶ ἀφθονον πετρέλαιον εἰς τὰς Δημοκρατίας αὐτάς, περισσότερον δὲ εἰς τὴν Βενεζούελαν, ἡ ὄποια ἔρχεται τρίτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν πετρελαίου.

Παρὰ τὰ ἀνωτέρω, τὴν ὑπαρξίαν δηλ. πρώτων ὑλῶν, ἄνθρακος καὶ πετρελαίων, ἡ **βιομηχανία**, ἔξαιρουμένης κάπως τῆς Χιλῆς, ἔχει ἐλαχιστηριῶς τὴν παραγωγὴν χαλκοῦ καὶ πρώτη εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν **κτηνοτροφίαν**. Καλλιεργοῦνται σακχαροκάλαμον, καφές, κακάο, βανανέαι, καπνός, δρυζα, βάμβαξ, (τὰ ὄποια θεωροῦνται ὡς φυτὰ θιαγενῆ τῆς Βενεζούελας), ἀραβίσιτος, ὁ ὄποιος ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, σῦτος, δσπρια, γλυκοπατάτες, ἐσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα διώροφά δένδρα. Εἰς τὸ Περού καὶ εἰς τὴν Χιλῆν εύδοκιμοῦν καὶ καλλιεργοῦνται καὶ ἡ ἄμπελος καὶ ἡ ἐλαία.

Ἡ κτηνοτροφία εἶναι καὶ αὐτὴ πολὺ ἀνεπτυγμένη. Διατρέφονται κυρίως βοοειδῆ καὶ πρόβατα, δλιγώτερον δὲ αἴγες. Εἰς τὰ ὄρεινά τοῦ Περοῦ καὶ τῆς Βολιβίας ἐκτρέφονται καὶ δύο εἰδη προβατοειδῶν, τὰ **λάμα**, τὰ ὄποια χρησιμοποιοῦνται καὶ ὡς ὑποζύγια καὶ τὰ **ἄλπακας**.

Λόγῳ τῆς ἀφθονίας τῶν δασῶν, εἶναι ἀφθονος καὶ ἡ ξυλεία εἰς ὅλας τὰς Δημοκρατίας τῶν "Ανδεων. Μεταξὺ τῶν δασικῶν προϊόντων εἶναι καὶ τὸ καουτσούκ (ἀπὸ τὰς φυομένας εἰς τὰ δάση ἐβέας), δ φλοιός τῆς κιγχόνης (ἀπὸ τὸν ὄποιον παράγεται ἡ κινίνη), ἡ βανίλλη κ.λ.π.

Γενικῶς ὅλαι αἱ Δημοκρατίαι τῶν "Ανδεων εἶναι χῶραι πλούσιαι, παρὰ τοῦτο ὅμως κατοικοῦνται ἀραιῶς.

Βενεζουέλα. Ἐχει ἔκτασιν 912.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 6.600.000 κ. (πυκνότης πληθ. 7 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 65% εἶναι Μιγάδες (Λευκῶν καὶ Ἰνδιάνων). Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Καρακάς (1.200.000 κ.) εύρισκομενον εἰς ὕψος 1000 μ. ἐπὶ τῶν "Ανδεων. Τὸ Μαρακάιμπο εἶναι ἡ δευτέρα εἰς πληθυσμὸν πόλις (360.000 κ.) καὶ εὑρίσκεται πλησίον πλουσίων πετρελαιοπηγῶν.

Κολομβία. Ἐχει ἔκτασιν 1.138.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 14.500.000 κ. (πυκνότης 12). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 68% εἶναι Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Μπογκότα (1.200.000 κ.) εύρισκομένη ἐπὶ τῶν "Ανδεων καὶ εἰς ὕψος 2653. μ.

Ισημερινός. Ἐχει ἔκτασιν 271.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 4.400.000 κ. (πυκνότης 15). Ἐκ τῶν κατοίκων 40% εἶναι Μιγάδες καὶ 40% Ἰνδιάνοι. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ Κίτο (270.000 κ.) κείμενον εἰς ὕψος 2850 μ.

Περού. Ἐχει ἔκτασιν 1.250.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 10.500.000 κ. (πυκνότης 8). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 49% εἶναι Ἰνδιάνοι, τὰ 38% Μιγάδες. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Λίμα κειμένη εἰς τὴν παράκτιον ξηράν περιοχὴν (1.200.000 κ.).

Βολιβία. Ἐχει ἔκτασιν 1.100.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 3.200.000 κ. (πυκνότης 3). Οὐδαμοῦ βρέχεται ὑπὸ θαλάσσης. Οἱ κάτοικοι εἶναι κυρίως Ἰνδιάνοι καὶ Μιγάδες. Ἡ Σοῦκρε (50.000 κ.) εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Ἡ Λά - Πάč (340.000 κ.) εἶναι ἡ μεγαλυτέρα πόλις καὶ εὑρίσκεται ἐπὶ τῶν "Ανδεων εἰς ὕψος 3.700 μ. Εἰς τὴν Βολιβίαν εὑρίσκεται καὶ ἡ λίμνη Τιτικάκα, ἡ μόνη σημαντικὴ λίμνη τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Κεῖται εἰς ὕψος 3812 μ. καὶ εἶναι ἡ υψηλοτέρα λίμνη τοῦ κόσμου. Ἀνήκει ἐν μέρει εἰς τὴν Βολιβίαν καὶ ἐν μέρει εἰς τὸ Περού. Ἡ λίμνη αὕτη θεωρεῖται ως ἡ κοιτίς μιᾶς φυλῆς Ἰθαγενῶν (Ἰνδιάνων), τῶν Ινκας, οἱ ὅποις εἶχον ιδρύσει μεγάλην Αὐτοκρατορίαν, ἐκτενομένην εἰς τὴν Βολιβίαν, τὸ Περού καὶ τὴν Χιλήν ὅτε οἱ Ιστανοὶ

κατέλαβον τὴν Ν. Ἀμερικήν. Οἱ Ἰσπανοὶ εὗρον τοὺς Ἰνκαῖς νὰ ἔχουν ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένον πολιτισμόν. Ἡσαν γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι καὶ εἶχον μεγίστην ἐπιδεξιότητα εἰς τὴν κατεργασίαν τοῦ χρυσοῦ, τοῦ ἀργύρου καὶ τοῦ χαλκοῦ, καθὼς καὶ εἰς τὴν κεραμευτικήν. Εἶχον γεφύρας, ὑδραγωγεῖα, ναούς, ἀρδευτικά ἔργα, καλοὺς δρόμους καὶ ἀξιόλογα μνημεῖα καὶ πόλεις. Πάντα ταῦτα κατεστράφησαν ἀπὸ τοὺς Ἰσπανούς.

Χιλή. Ἐγειρεῖ ἔκτασιν 742.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 7.500.000 κ. (πυκνότης πληθ. 10). Ἐκ τῶν κατοίκων τὰ 60% εἰναι Μιγάδες, τὰ 35% Λευκοί καὶ τὰ 5% Ἰνδιάνοι. Πρωτεύουσα εἰναι τὸ Σαντιάγο (1.348.000 κ. μὲ τὰ περίχωρα). Τὸ Βαλπαραΐζο (270.000 κ.) εἰναι ὁ σημαντικώτερος λιμὴν τῆς χώρας. Ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τῆς Ν. Ἀμερικῆς μόνον τὰ παράλια τῆς Χιλῆς παρουσιάζουν σημαντικὸν θαλάσσιον διαμελισμόν, μὲ πλῆθος νησίδων καὶ κολπίσκων παρομοίων πρὸς τὰ Νορβηγικὰ φιόρδ.

Εἰς τὴν Χιλήν ἀνήκει καὶ τὸ δυτικὸν τμῆμα τῆς νήσου Γῆς τοῦ Πυρὸς καὶ μερικαὶ νῆσοι τοῦ Εἰρηνικοῦ, ἀρκετὰ μακρὰν τῆς Χιλῆς εὐρισκόμεναι. Σημαντικώτέρα ἐκ τούτων εἰναι ἡ νῆσος τοῦ Πάσχα (ὄνομαζομένη οὕτω, διότι ἀνεκαλύφθη κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα) κειμένη εἰς ἀπόστασιν 3200 χιλ. δυτικῶς τοῦ Βαλπαραΐζο. Εἰναι δύνομαστή, διότι ἀνευρέθησαν εἰς αὐτὴν πολαιότερα ἀγάλματα, κατασκευασθέντα ἀπὸ προϊστορικούς ἀνθρώπους (εἰς μίαν ἀπὸ τὰς μικρὰς αὐτὰς νήσους ἔζησεν ἐπὶ 4 ἔτη εἰς πειρατῆς καὶ ἡ ἐκεῖ ζωὴ του ἔδωσεν ἀφορμὴν διὰ τὴν συγγραφὴν τοῦ γνωστοῦ εἰς ὅλους βιβλίου «ὁ Ροβίνσων Κροῦσος»).

ΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΟΥ ΛΑ - ΠΛΑΤΑ

Λέγονται χῶραι τοῦ Λα - Πλάτα αἱ τρεῖς Δημοκρατίαι τῆς Ν. Ἀμερικῆς, αἱ διαρρέομεναι ἀπὸ τὸ ποτάμιον σύστημα Παραγουάνη - Οὐρουγουάνη - Παρανá, ποταμῶν, τῶν ὄποιων τὰ ὄδατα τελικῶς καταλήγουν εἰς τὸν πλατύν, τὸν προσομοιάζοντα μὲ ποταμόκολπον, ποταμὸν Λα - Πλάτα. Αἱ τρεῖς Δημοκρατίαι αὗται εἰναι ἡ Παραγουάνη, ἡ Οὐρουγουάνη καὶ ἡ Ἀργεντινή.

Παραγουάη

‘Η Παραγουάη, ή όποια δὲν ἔχει διέξοδον πρὸς τὴν θάλασσαν, διείλει τὸ δνομά της εἰς τὸν ποταμὸν Παραγουάην, ὁ όποῖς τὴν διαρρέει χωρίζων αὐτὴν εἰς δύο τμῆματα : ἐν πρὸς τὰ ἀνατολικὰ καὶ ἐν πρὸς τὰ δυτικὰ τοῦ ποταμοῦ. ‘Ο Παραγουάης πηγάζει ἀπὸ τὸ Βραζιλιανὸν ὄροπέδιον **Μάτο - Γκρόσσο**, (τὸ όποιον θὰ ἀνεύρωμεν εἰς τὴν Βραζιλίαν), καὶ συμβάλλει μὲ τὸν πηγάζοντα ἀπὸ τὰ δρη τῆς Βραζιλίας ποταμὸν Παρανá, εὐθὺς μόλις ἔξελθη τῆς χώρας ταύτης. Εἰς τὸ δυτικῶς τοῦ ποταμοῦ εύρισκόμενον τμῆμα τῆς Παραγουάης αἱ βροχαὶ εἰναι δλίγαι καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἔδαφος στεππώδες. Κατοικεῖται ἀραιῶς τὸ τμῆμα τοῦτο τῆς Παραγουάης, διονάζεται δὲ **Μέγα Χάκο**. Οἱ κάτοικοι του ἀπασχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ διατρέφονται μεγάλαι ἀγέλαι βιῶν καὶ ποίμνια προβάτων.

Τὸ ἀνατολικῶς τοῦ ποταμοῦ τμῆμα δέχεται ἀρκετὰς βροχὰς καὶ εἰναι λοφῶδες μὲ εὐφόρους κοιλάδας. Κατοικεῖται τοῦτο πυκνότερον καὶ οἱ κάτοικοι του ἀπασχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν. Καλλιεργοῦνται κυρίως ἀραβόσιτος καὶ μανιόκα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τῆς διατροφῆς τῶν κατοίκων, βάμβαξ, καπνός, ὄρυζα, σακχαροκάλαμον, διπλοφόρα δένδρα, μεταξὺ τῶν ὅποιων ἐσπεριδοειδῆ καὶ βανανέαι. Καλλιεργεῖται ἐπίσης καὶ ἐν ἀειθαλεῖς δενδρύλλιον ὕψους 2–3 μ., τὰ φύλλα τοῦ ὅποιου ἔχραινομενα καὶ τριβόμενα μεταβάλλονται εἰς κόνιν, τὸ λεγόμενον *τέεον Maté* η τσάϊ τῆς Παραγουάης. Τὸ ἀφέψημα τούτου ἔκτιμαται πολὺ εἰς ὅλην τὴν Ν. Ἀμερικήν.

‘Ορυκτὰ ὑπάρχουν πολλά, μένουν ὅμως ἀνεκμετάλλευτα ἐλλείψει συγκοινωνιῶν καὶ ή **βιομηχανία** ἔχει ἐλαχίστην ἀνάπτυξιν. ‘Εξάγονται κυρίως κρέατα διατετηρημένα καὶ εἰς κονσέρβας καὶ τέιον ματέ, μὲ τὴν παρασκευὴν τῶν ὅποιων ἀπασχολεῖται κυρίως ή **βιομηχανία** τῆς χώρας, βάμβαξ, βανάναι καὶ ἐσπεριδοειδῆ.

‘Ο πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 1.700.000 κ. καὶ ή ἔκτασις εἰς 407.000 τετρ. χιλιομ. (πυκνότης πληθ. 4). Οἱ κάτοικοι εἰναι κατὰ τὰ 97% Ἰνδιάνοι καὶ Μιγάδες. **Γλώσσα**, ή Ἰσπανική καὶ θρησκεία, ὁ Καθολικισμός. ‘Η **Ασουνσιόν** η **Ασουνθίδον** (210.000 κ.) κειμένη εἰς τὰς ὅχθες τοῦ ποταμοῦ Παραγουάη καὶ ἐν τῷ μέσῳ πορτοκαλεῶν, εἰναι ή πρωτεύουσα.

Ούρουγουάη

Κειμένη αὕτη μεταξύ τῆς Βραζιλίας, τῆς Ἀργεντινῆς καὶ τοῦ Ἀ-
τλαντικοῦ εἶναι ἡ μικροτέρα ἐκ τῶν Δημοκρατιῶν τῆς Ν. Ἀμερικῆς,
ἔχουσα ἔκτασιν 187.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 2.800.000 κ.
(πυκνότης πληθ. 15) ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 85% εἶναι Λευκοὶ (Ἰσπανικῆς
ἢ Ἰταλικῆς καταγωγῆς) καὶ τὰ 12% Μιγάδες. Μέγα μέρος τοῦ πλη-
θυσμοῦ τῆς χώρας συγκεντροῦται εἰς τὴν πρωτεύουσαν **Μοντεβίδεο**
(800.000 κ.), ἡ ὁποία, εύρισκομένη εἰς τὰς δύχας τοῦ **Λά - Πλάτα**,
εἶναι εἰς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων λιμένων τοῦ κόσμου.

Ἡ Ούρουγουάη εἶναι χώρα πεδινή, μὲν κλῖμα εύκρατον καὶ ὑγρειόν,
ἡ κυριωτέρα δὲ ἀπασχόλησις τῶν κατοίκων αὐτῆς εἶναι ἡ **κτηνοτροφία**.
Διατρέφονται περὶ τὰ 8 ἑκατομ. βοοειδῆ καὶ περὶ τὰ 27 ἑκα.ομ. πρό-
βατα, οὐδεμίᾳ δὲ ἄλλη χώρα τοῦ κόσμου ἔχει τόσα ζῷα, ἐν ἀναλογίᾳ
τορὸς τοὺς κατοίκους τῆς. Τὰ 65% τοῦ ἐδάφους τῆς εἶναι λειβάδια, ἡ
δὲ γεωργία κατέχει δευτερεύουσαν θέσιν. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημη-
τριακά, καπνός, λίνον, ἐλαῖαι, ἄμπελοι καὶ ἐσπεριδοειδῆ.

Ὑπάρχει εἰς τὴν χώραν χρυσὸς καὶ πολύτιμοι λίθοι.

Ἀνεπτυγμένη εἶναι ἡ βιομηχανία κατεψυγμένων κρέατων καὶ τοιού-
των εἰς κονσέρβας καὶ ἀλιπάστων, ἡ καπνοβιομηχανία, ἡ οἰνοποίησις
ἢ βιομηχανία δερμάτων. Ἐξάγονται κυρίως κρέατα κατεψυγμένα καὶ
εἰς κονσέρβας, ἔριον, δέρματα, δόστα καὶ κέρατα ζώων, δρυζα, καὶ οἶνοι.

Ἀργεντινή

Ἐκτείνεται μεταξύ τῆς Χιλῆς, τῆς Βολιβίας, τῆς Ούρουγουάης, τῆς
Παραγουάης καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ ἔχει σχῆμα τριγώνου. Ἡ ἔκτασίς
τῆς εἶναι 2.780.000 τετρ. χιλιομ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 21.000.000 κ. (πυ-
κνότης πληθ. 8). Τὸ δυτικὸν τμῆμα, διασχιζόμενον ἀπὸ τὰς "Ανδεις,
εἶναι δύρεινὸν καὶ πολλαὶ κορυφαὶ τῶν "Ανδεων ἔχουν εἰς τὴν Ἀργεντι-
νήν ὕψος ἀνω τῶν 5.000 μ. Εἰς τὰ πρὸς τὴν Χιλὴν σύνορα εύρισκεται
καὶ ἡ ὑψηλοτέρα κορυφὴ τῶν "Ανδεων, ἡ "Ακονάγκουα (7034 μ.).
Ἀνατολικῶς τῶν "Ανδεων, αἱ ὁποῖαι ἐδῶ δὲν ἔχουν μέγα πλάτος, ὀρχί-
ζουν μεγάλαι πεδιάδες τῆς Ἀργεντινῆς. Εἰς τὰ βόρεια αἱ πεδιάδες αὐταὶ
δέχονται διλίγας βροχὰς καὶ συνεχίζεται εἰς αὐτὰς τὸ « Μέγα Χάκο »,
τὸ ὅποιον εἴδομεν εἰς τὴν Παραγουάην. "Οσον δύως προχωρεῖ κανεὶς

Χαρτ. 65. 'Αργεντινή : Κατανομή καλλιεργείας σίτου.

κυριώτεραι άπασχολήσεις τῶν κατοίκων. Μεταξύ τῶν καλλιεργειῶν τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ἡ τοιαύτη τῶν σιτηρῶν, γινομένη κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Πάμπας, ὅπου τὰ ὑπάρχοντα μαυροχώματα (ἀπὸ τὴν ξηραινομένην καὶ σηπομένην κατ' ἔτος ὑψηλὴν χλόνην,) εἰναι καταλληλότατα διὰ τὴν καλλιεργείαν των. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης ἀραβίσιτος, βρώμη, λίνεν, σακχαροκάλαμον, τέτον ματέ (Χαρτ. 66). Η κτηνοτροφία μὲ βοοειδῆ καὶ πρόβατα (44.000.000 βοοειδῆ καὶ

πρὸς Ν. αἱ βροχαὶ γίνονται περισσότεραι, ἡ χλόη πυκνοτέρα σχηματίζουσα τὴν καλούμενην 'Αργεντινὴν Πάμπας, (προσομοίων μὲ τὰς σαβάνας, χωρὶς ὅμως οὐδὲ ἐν δένδρον). Εἶναι αἱ Πάμπας αὐταὶ ἔκτασεις κατ' ἔξοχὴν κατάλληλοι διὰ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν καλλιεργείαν σιτηρῶν. Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς 'Αργεντινῆς δέχεται ἐλαχίστας βροχὰς τόσον, ὥστε τὸ ἔδαφος νὰ γίνεται πρὸς τὰ δυτικὰ καὶ ιδίως τὰ ΒΔ. τῆς χώρας τελείως ἐρημικόν. Ολίγαι βροχαὶ πίπτουν καὶ εἰς τὴν Παταγονίαν, εἰς τὰ νότια δηλαδὴ τῆς 'Αργεντινῆς, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἔδαφος εἰναι στεππῶδες ἢ τελείως ἐρημικόν.

'Η γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία εἰναι αἱ

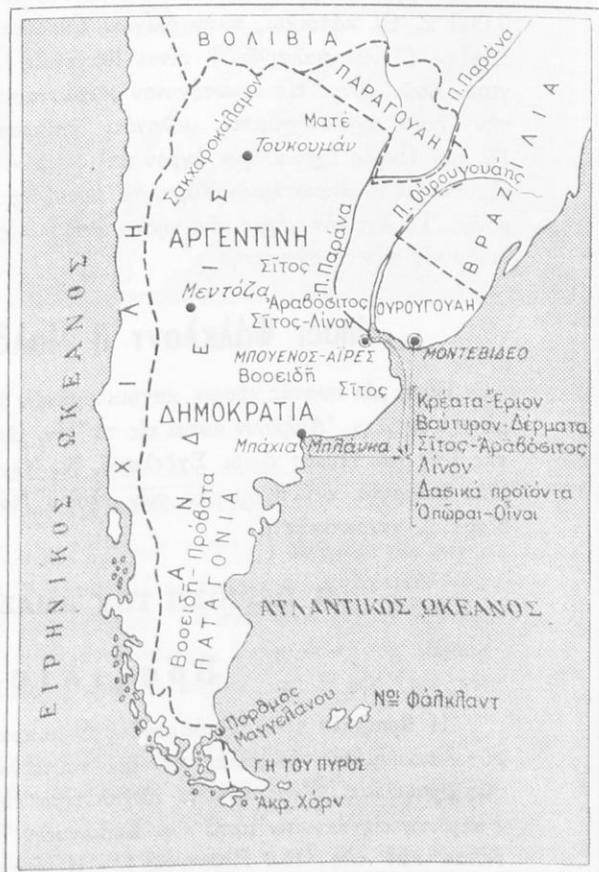
48.000.000 πρόβατα) έχει και αυτη είς τάς Πάμπας μεγίστην ἀνάπτυξιν. Γίνεται ἔξαγωγή κρεάτων, ἐρίων, δερμάτων και γαλακτοκομικῶν προϊόντων.

*Ορυκτὰ ὑπάρχουν ἀρκετά, ὅχι ὅμως και ἀνθρακες, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ ἀνεπτυγμένη βιομηχανία. Και τῶν ὑπαρχόντων ἀλλωστε δρυκτῶν δὲν γίνεται ἀρκετὴ ἔκμετάλλευσις, ἐλλείψει συγκοινωνιῶν.

*Η **Βιομηχανία** περιορίζεται εἰς τὴν παρασκευὴν κατεψυγμένων κρεάτων και κονσερβῶν, ἀλιπάστων, βουτύρου και τυροῦ, δερμάτων και σακχάρων.

Οι κάτοικοι τῆς Ἀργεντινῆς εἶναι κατὰ 90% Λευκοί, Ἰσπανικῆς κυρίως καταγωγῆς και τὰ ὑπόλοιπα 10% Μιγαδες. Ἐπίσημος γλῶσσα εἶναι ἡ Ἰσπανικὴ και θρησκεία ὁ Καθολικισμός.

Τὸ **Μπουένος - Αἴρες** (4.600.000 κ.) μία ἐκ τῶν μεγαλυτέρων πόλεων και λιμένων τοῦ κόσμου, εὐρισκομένη εἰς τὰς ὅχθας τοῦ Λα-Πλάτα, εἶναι ἡ πρωτεύουσα. Ἀλλαι πόλεις εἶναι: Ἡ **Κόρδοβα** (500.000 κ.), ἡ **Ροζáριο** (750.000 κ.) σημαντικὸς λιμὴν εἰς τὸν ποταμὸν Παρανᾶ. Ἡ **Λα - Πλάτα** (300.000 κ.) κ.λ.π.

Χαρτ. 66. Γεωργία, κτηνοτροφία Ἀργεντινῆς.

Γῆ τοῦ Πυρὸς

Εἰς τὸ νοτιώτατον ἀκρον τῆς Ν. Ἀμερικῆς εὑρίσκεται συστάς νήσων, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀκατοικήτων, αἱ ὅποῖαι ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀργεντινὴν καὶ τὴν Χιλήν. Μεγαλύτερα ἐκ τούτων εἰναι ἡ ὑπὸ τοῦ Μαγγελάνου ἀνακαλυφθεῖσα νῆσος, ἡ λεγομένη Γῆ τοῦ Πυρὸς (διότι οἱ Ἰθαγενεῖς κάτοικοι τῆς νήσου ἤναπτον πολλὰς πυράς, εὐθὺς ὡς ἔβλεπον πλοῖον). Χωρίζεται αὕτη ἀπὸ τὴν Ν. Ἀμερικὴν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Μαγγελάνου καὶ ἔχει ἔκτασιν 48.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 5.000 κ. Οἱ κάτοικοι, πλὴν δλίγων Εὐρωπαίων ἐπιδιδομένων εἰς τὴν ἀλιείαν (ἰδίως φαλαινῶν), εἰναι Ἰθαγενεῖς Ἰνδιάνοι, λεγόμενοι Φουέγιοι. Ζοῦν οὗτοι εἰς πρωτόγονον κατάστασιν καὶ περιπλανῶνται ἀνὰ τὴν νῆσον σχεδὸν γυμνοί, μολονότι ἐπικρατεῖ δριμὺ ψῦχος, διότι ἡ Γῆ τοῦ Πυρὸς ἔχει κλῖμα ὑγρὸν καὶ ψυχρόν. Εἰς τὸ νότιον ἀκρον τῆς εὑρίσκεται τὸ ἀκρωτήριον Χόρν, τὸ νοτιώτερον ἀκρωτήριον τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς νήσου ἀνήκει εἰς τὴν Χιλήν, τὸ δὲ ἀνατολικὸν εἰς τὴν Ἀργεντινήν.

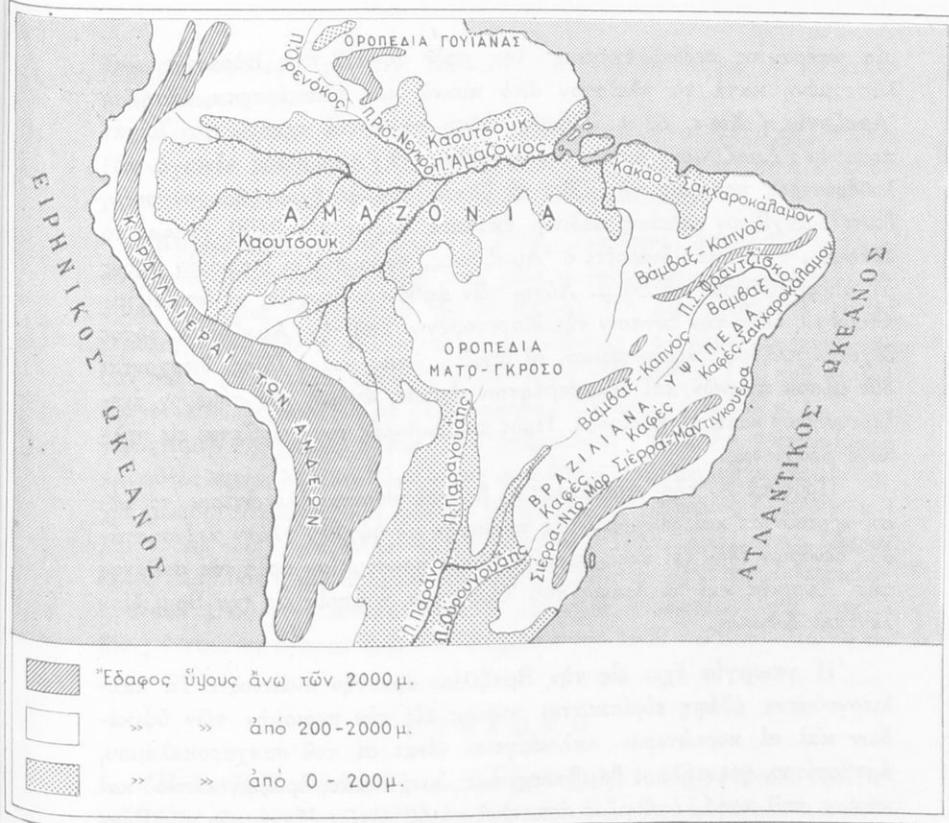
Νῆσοι Φάλκλαντ ἢ Μαλβίναι νῆσοι

Εἰναι μία συστάς νήσων κατοικουμένων ἀπὸ 2000 κ. ἀσχολούμενων μὲ τὴν ἀλιείαν. Ἀνήκουν αὕται εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον, δπως καὶ αἱ NA. τῆς Γῆς τοῦ Πυρὸς νῆσοι Σχέτλανδ, N. Ὁρκάδες ἢ Ὁρκευ, ἡ νῆσος Νέα Γεωργία καὶ ἡ συστάς τῶν νήσων Νοτίων Σάντουϊτς ("Ἐγχρ. Χαρτ. Ἀνταρκτικῆς").

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ AMAZONIOΥ

Βραζιλία

Ἡ Βραζιλία εἰναι Ὄμόσπονδος Δημοκρατία, ἀποτελουμένη ἀπὸ 22 αὐτοδιοικουμένας πολιτείας καὶ διὰ τοῦτο λέγεται καὶ Ἡν. Πολιτεῖαι τῆς Βραζιλίας. Εἰναι ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα εἰς ἔκτασιν κράτη τῆς Γῆς (πέμπτη εἰς ἔκτασιν μετὰ τὴν Σοβιετικὴν "Ἐνωσιν, τὸν Καναδᾶ, τὴν Κίναν καὶ τὰς Ἡν. Πολιτείας). Ἡ ἔκτασις τῆς εἰναι 8.514.000 τετρ. χιλιομετρ. καὶ ὁ πληθυσμὸς 68.000.000 κ. κατὰ πλειονότητα

Χαρτ. 67. Μορφολογία έδαφους Βραζιλίας.

(62 %) Λευκοί. 'Υπάρχουν καὶ ἀρκετοὶ (22 %) Μιγάδες καὶ Νέγροι (14 %). Οἱ Ἰθαγενεῖς (Ἰνδιάνοι) εἰναι ἐλάχιστοι, μόλις φθάνοντες τὰ 2% τοῦ πληθυσμοῦ. Οἱ περισσότεροι Ἰνδιάνοι ζοῦν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας καὶ ιδίως εἰς τὰ ἀνεξερεύνητα εἰσέτι δάση τῆς Ἀμαζονίας καὶ τοῦ ὁροπέδου Μάτο - Γκρόσσο, εὑρίσκονται δὲ εἰς ἡμιαγρίαν κατάστασιν.

Τὸ σημαντικώτερον καὶ πυκνότερον κατοικούμενον τμῆμα τῆς Βραζιλίας εἰναι τὰ πρὸς Α., πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν δὴ.. εύρισκομενα ὑψίπεδα, τὸ ύψος τῶν ὄποιων εἰναι 300—900 μ. Τὰ ὑψίπεδα ταῦτα διασχίζονται ἀπὸ μερικὰ ἀρκετὰ ὑψηλὰ δρη. Πρὸς Δ. τῶν ὑψιέδων ἔκτείνεται τὸ μέγα ὁροπέδιον Μάτο - Γκρόσσο καὶ ΒΔ. τούτου

μία άπέραντος πεδινή έκτασις ίση πρὸς τὸ 1/2 τῆς Εύρωπης, καλυπτομένη κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ πυκνὰ καὶ ἀδιατέραστα δάση, ή 'Αμαζονία (Χαρτ. 67). Ὁφείλει αὕτη τὸ ὄνομά της εἰς τὸν μέγαν ποταμὸν Ἀμαζόνιον, ὃστις τὴν διαρρέει. Ὁ Ἀμαζόνιος εἶναι ὁ πολυύδροτερος ποταμὸς τῆς Γῆς, τὰ ὕδατά του δὲ ἔχουν ἥσυχον ροήν, διότι διασχίζουν τελείως πεδινὴν έκτασιν. Εἰς μῆκος 3400 χιλιομ. τὸ ἔδαφος, τὸ ὅποῖον διαρρέει ὁ Ἀμαζόνιος, παρουσιάζει διαφορὰν ὡψους μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ 80 μ. Λόγῳ τῶν ἀφθόνων βροχῶν, αἱ ὄποιαι πίπτουν εἰς ὅλην τὴν έκτασιν τὴν διαρρεομένην ἀπὸ τὸν Ἀμαζόνιον, οὓτος δέχεται πλῆθος παραποτάμων, οἱ ὅποιοι, ὅπως καὶ ὁ ἔδιος, διέρχονται διὰ μέσου πυκνῶν καὶ ἀδιαπεράστων δασῶν, ἀκόμη καὶ σήμερον ἀνεξερευνήτων κατὰ τὸ πλεῖστον. Πρὸς τὰς ἐκβολάς του χωρίζεται εἰς πολλοὺς βραχίονας.

Πρὸς τὰ N. τῆς Ἀμαζονίας αἱ βροχαὶ γίνονται ὀλιγώτεραι, τὰ δάση ἀραιοῦνται καὶ φθάνομεν εἰς περιοχὴν μὲ ὑψηλὴν χλόην καὶ συστάδας δένδρων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, περιοχὴν δηλ. προσομοίαν πρὸς τὰς σαβάνας τῆς Ἀφρικῆς καὶ τὰ Λιάνος τοῦ Ὀρενόκου, ή ὅποια εἰς τὴν Βραζιλίαν λέγεται **Κάμπος**.

'Η γεωργία ἔχει εἰς τὴν Βραζιλίαν ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν. Τὰ καλλιεργούμενα ἐδάφῃ εὐρίσκονται κυρίως εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὑψηπέδων καὶ αἱ κυριώτεραι καλλιέργειαι εἶναι αἱ τοῦ σακχαροκαλάμου, ἀραβισίτου, γεωμήλων, βάμβακος, δσπρίων, κακάο, δρύζης, καπνοῦ καὶ κυρίως τοῦ καφέ, ὁ ὅποιος ἀποτελεῖ τὰ 40% τῶν ἔξαγωγῶν τῆς Βραζιλίας. Ἀλλὰ καὶ **κτηνοτροφίαν** ἔχει ἀνεπτυγμένην ἡ Βραζιλία καὶ δάση ἀφθονα. Ὅπολογίζονται εἰς 62 ἑκατομ. τὰ διατρεφόμενα βοοειδῆ, εἰς 36 ἑκατομ. τὰ πρόβατα καὶ εἰς 20 ἑκατομ. χοῦροι. 'Η ξυλεία, τὸ καουτσούκ, τὸ τέιον ματέ, ή κινίνη, τὰ κάρυα τῆς Βραζιλίας, τὰ Ἰνδοκάρυα κ.λ.π., παρέχονται ἀφθόνως ἀπὸ τὰ δάση τῆς. Διὰ τοῦτο, πλὴν τοῦ καφέ, ἔξαγει ἡ Βραζιλία βάμβακα, σάκχαριν, κρέατα, δέρματα καὶ διάφορα δασικὰ προϊόντα.

'Ο δρυκτὸς πλοῦτος εἶναι ἐπίσης σημαντικός. Ὅπάρχει σίδηρος, χρυσός, ἀδάμαντες καὶ περὶ τὰ 20 ἄλλα μεταλλεύματα, καθὼς καὶ ἄνθρακες. 'Η βιομηχανία, ἀν καὶ διαρκῶς ἀναπτύσσεται, εὐρίσκεται εἰσέτι μακρὰν τῶν δυνατοτήτων τῆς χώρας, διότι δὲ ἔχει ἀναπτύξει ἀκόμη παρὰ μικρὸν πυσσοστὸν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν τῆς πηγῶν.

Σήμερον καλλιεργεῖται π.χ. μόλις τὸ 1/5 τοῦ δυναμένου νὰ καλλιεργηθῇ ἐδάφους της.

Τὴν Βραζιλίαν τὴν ἀνεκάλυψαν οἱ Πορτογάλοι καὶ ὑπῆρξεν ἀποικία Πορτογαλικὴ μέχρι τοῦ 1822. Διὰ τοῦτο ὁμιλεῖται εἰς αὐτὴν ἡ Πορτογαλικὴ γλῶσσα καὶ θρησκεία εἶναι ὁ Καθολικισμός.

Κυριώτεραι πόλεις εἶναι : τὸ **Ρίον - Ιανέτρον** (3.000.000 κ.) μία σύγχρονος βιομηχανικὴ πόλις, ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους λιμένας τοῦ κόσμου, καὶ τέως πρωτεύουσα τῆς Βραζιλίας. Τὸ **Σάο - Πάολο** ("Αγιος Παῦλος" 3.300.000 κ. ἔξ ὧν καὶ 7.000 "Ελληνες") εἰς περιοχὴν παράγουσαν πολὺν καφέν· ἔχει ἐπίνειον τὸ **Σάντος** (300.000 κ.) ἐκ τοῦ ὅποιου ἔξαγεται πολὺς καφές. **Σάν - Σαλβαντόρ** (ἡ Μπάχια 500.000 κ.), δὲύτερος λιμὴν τῆς χώρας. **Ρεσίφ** (ἡ Περοναμπούκο 700.000 κ.) σημαντικὸς καὶ αὐτὸς λιμήν. **Μπέλο - Οριζόντε** (500.000 κ.) εἰς περιοχὴν ὃπου ὑπάρχει χρυσός, ἀδάμαντες καὶ διάφορα μεταλλεύματα. **Μαναδός** (110.000 κ.) λιμὴν ἐπὶ τοῦ Ἀμαζονίου εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀμαζονίας. **Μπραζίλια** (120.000), μία τελείως νέα πόλις, κτισθεῖσα κατὰ τὴν τελευταίαν, πρὸ τοῦ 1960, τετραετίαν. Εἶναι ἡ σημερινὴ πρωτεύουσα τῆς Βραζιλίας, ἀντικαταστήσασα ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1960 τὸ **Ρίον - Ιανέτρον**.

Γουϊάνα

Ἡ **Γουϊάνα** εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον χώρα ὁρεινή, ἀνατολ. τῆς Βενεζουέλας κατὰ μῆκος τῆς θαλάσσης, μὲ κλῖμα θερμόν, ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν, καλύπτεται δὲ ἀπὸ μεγάλα δάση. Κατέχεται ἀπὸ τοὺς Γάλλους, τοὺς Ὀλλανδούς καὶ τὸ 'Hn. Βασίλειον.

Γαλλικὴ Γουϊάνα. Ἐχει ἔκτασιν 91.000 τετρ. χλιομ. εἰς τὸ A. ἔκρον τῆς Γουϊάνας καὶ πληθυσμὸν 28.000. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ **Καϋένη** (15.000 κ.). Ἐκεῖ ἥσαν τὰ κάτεργα (κατηργηθέντα ἥδη), εἰς τὰ ὅποια ἀπεστέλλοντο οἱ βαρυποινῆται ἀπὸ τὴν Γαλλίαν.

Ολλανδικὴ Γουϊάνα (ἡ Σούριαμ). Ἐχει ἔκτασιν 143.000 τετρ. χλιομ. εἰς τὸ κεντρικὸν τμῆμα τῆς Γουϊάνας καὶ πληθ. 240.000 κ. Πρωτεύουσα εἶναι τὸ **Παραμαρίμπο** (100.000 κ.).

Βρετ. Γουϊάνα. Ἐχει ἔκτασιν 215.000 τετρ. χλιομ. εἰς τὸ Δ. ἔκρον τῆς Γουϊάνας καὶ πληθ. 485.000 κ. Πρωτεύουσα ἡ **Τζωρτζτάουν** (120.000 κ.).

‘Η Ἀμερικὴ εἶναι ἡ δευτέρα (μετὰ τὴν Ἀσίαν) ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν ἥπειρος (42 ἑκατ. τετρ. χιλιομ.). Ἐκτείνεται μεταξὺ τοῦ Ειρηνικοῦ καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὡκεανοῦ καὶ ἀνήκει δόλικληρος εἰς τὸ Δ. ἥμισφαίριον. Χωρίζεται εἰς δύο μεγάλα τμήματα, τὴν Β. καὶ τὴν Ν. Ἀμερικῆν, συνδέομενα μεταξύ των, διὰ σχετικῶς στενῆς λωρίδος γῆς, ἡ ὁποία λέγεται **Κεντρικὴ Ἀμερικὴ**. Τὸ στενότερον μέρος τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς, πλάτους 47 χιλιομ., εἶναι ὁ **Ισθμὸς τοῦ Παναμᾶ**. Εἰς τοῦτο ἔχει διανοιχθῆ ἡ διώρυξ τοῦ **Παναμᾶ**, ἡ ὁποία συνδέει τὸν Ἀτλαντικὸν μὲ τὸν Ειρηνικόν. ‘Η Ἀμερικὴ ἀνεκαλύφθη ἀπὸ τὸν Χριστόφορον Κολόμβον τὸ 1492 μ.Χ., φαίνεται ὅμως ὅτι πολὺ πρὸ τοῦ Κολόμβου εἶχον μεταβῆ μέχρις αὐτῆς οἱ Νορβηγοὶ θαλασσοπόροι Βίκινγκς.

Μορφολογία ἐδάφους. ‘Η Β. καὶ ἡ Κεντρικὴ Ἀμερικὴ ἔχουν ἀρκετὸν θαλάσσιον διαμελισμόν. Εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν σχηματίζονται πολλαὶ μικραὶ καὶ μεγάλαι νῆσοι, κόλποι καὶ χερσόνησοι. ‘Η μεγαλύτερα τῶν νήσων αὐτῶν εἶναι ἡ **Γροινλανδία**, ὁ μεγαλύτερος κόλπος ὁ **Οὖδσωνος** καὶ αἱ σπουδαιότεραι τῶν χερσονήσων ἡ τῆς **Ἀλάσκας**, ἡ τοῦ **Λαβραδόρ**, ἀπέναντι τῆς ὁποίας πρὸς Α. εὐρίσκεται ἡ νῆσος **Νέα Γῇ** καὶ ἡ χερσόνησος τῆς **Σκωτίας**. Εἰς τὰ Ν. τῆς Β. Ἀμερικῆς σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῆς **Φλωρίδος** καὶ ὁ κόλπος τοῦ **Μεξικοῦ**, εἰς δὲ τὰ δυτικά τῆς ἡ χερσόνησος τῆς **Καλιφορνίας**. ‘Η χερσόνησος τῆς **Ἀλάσκας** χωρίζεται ἀπὸ τὴν Ἀσίαν διὰ τοῦ ἀβαθοῦς πορθμοῦ τοῦ **Μπέρινγκ** (Βεριγγείου). Τὸ βορειότερον ἄκρον τῆς Β. Ἀμερικῆς εἶναι τὸ ἀκρωτήριον **Μπάρροον**. Εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀμερικὴν ἡ μεγαλύτερα χερσόνησος εἶναι ἡ χερσόνησος **Γιουτακάν** (Μεξικόν). ‘Ο κόλπος τοῦ Μεξικοῦ καὶ ἡ Καραϊβικὴ Θάλασσα ἡ Θάλασσα τῶν **Ἀντιλλῶν** ἀπομονοῦνται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν διὰ τῶν πρὸς ἀνατολάς των ἐκτεινομένων, τοξοειδῶς ἀπὸ τῆς χερσονήσου τῆς Φλωρίδος μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ **Ορενόκου**, νήσων. Αἱ νῆσοι αὗται εἶναι αἱ **Μπαχάμας** καὶ αἱ **Μικραὶ** καὶ **Μεγάλαι Ἀντίλλαι**. Βορειότερον ἀπὸ τὰς Μπαχάμας εὐρίσκονται αἱ νῆσοι **Βερμούδαι**.

‘Η Ν. Ἀμερικὴ παρουσιάζει ἐλάχιστον θαλάσσιον διαμελισμὸν καὶ κατὰ τοῦτο προσομοιάζει μὲ τὴν Ἀφρικήν. Μόνον εἰς τὰ νότια παράλια τῆς Χιλῆς ἡ θάλασσα εἰσχωροῦσα ἐντὸς τῆς ξηρᾶς σχηματίζει πλῆθος

μικρῶν κολπίσκων, παρομοίων πρὸς τὰ Νορβηγικά φιόρδ, καὶ πλῆθος νήσων. Εἰς τὸ νοτιώτερον ἄκρον τῆς Ν. Ἀμερικῆς εὑρίσκεται ἡ νῆσος Γῆ τοῦ Πυρός, χωριζούμενη ἀπὸ ταύτης διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Μαγγελάνου. Εἰς τὸ ΝΑ. ἄκρον τῆς νήσου ταύτης εὑρίσκεται τὸ ἀκρωτήριον Χόρν, τὸ νοτιώτερον ἄκρον τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου. Ἡ ἀπόστασις τούτου ἀπὸ τοῦ βορειοτέρου ἀκρωτηρίου Μπάρρου, καθορίζουσα τὸ μῆκος τῆς ἡπείρου, εἶναι 18.000 χιλιομ. Πρὸς Α. τῆς Γῆς τοῦ Πυρός εὑρίσκονται αἱ νῆσοι Μαλβίναι ἡ Φάλκλαντ καὶ ΝΑ αἱ νῆσοι Ν. Σάντουϊτς, αἱ Ὀρκάδες καὶ ἡ νῆσος Ν. Γεωργία.

Κάθετος διαμελισμός. 'Ολόχληρος ἡ Δ., ἡ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν δὴλ., 'Αμερική, εἶναι χώρα δρεινή, διασχιζομένη ἀπὸ ὑψηλᾶς ὁροσειράς, σχηματισθείσας συγχρόνως μὲ τὰς "Αλπεις. Πλὴν τῆς Παρακτίου ὁροσειρᾶς, τῶν Καταρρακτωδῶν (Κασκέντ) καὶ τῆς Σιέρρα - Νεβάδα, ἡ Β. Ἀμερική διασχίζεται κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος ὑπὸ τῆς ἐπιμήκους σειρᾶς τῶν Βραχωδῶν ὁρέων. Αὕτη ἀρχίζουσα ἀπὸ τὴν Ἀλάσκαν, ὅπου ἔχει καὶ τὸ μεγαλύτερον ὄψος τῆς (εἰς τὸ δρος Μάκ - Κίνλευ, 6237 μ.) συνεχίζεται καὶ ἐντὸς τοῦ Μεξικοῦ μὲ τὴν Σιέρρα - Μάντρε (5452) καὶ διὰ τῶν ὁρέων τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς, μὲ τὰς Κορδιλλιέρας τῶν "Ανδεων. Αὕται διασχίζουν τὰ δυτικὰ τῆς Ν. Ἀμερικῆς ἀπὸ Β. πρὸς Ν. ἀφίνουσαι καὶ μίαν διακλάδωσιν πρὸς τὰ ΒΑ. (Βενεζουέλαν). Εἶναι ὑψηλότεραι τῶν Βραχωδῶν ὁρέων, ἡ δὲ ὑψηλοτέρα των κορυφῆ, ἡ "Ακονκάγκουα, φθάνει τὰ 7034 μ. Εἰς τὰς ὁροσειρὰς τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Ν. Ἀμερικῆς ὑπάρχουν πολλὰ ἥψαστεια ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα καὶ οἱ σεισμοὶ εἶναι συχνοὶ καὶ δχι σπανίως καταστρεπτικοὶ εἰς δλον τὸ δυτικόν, τὸ πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν δὴλ., τμῆμα τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου. Ἀποτελεῖ τοῦτο μετὰ τῶν ἀνατολικῶν καὶ νοτιοανατολικῶν τῆς Ἀσίας τὴν λεγομένην «ζώνην πυρός τοῦ Εἰρηνικοῦ» λόγῳ τῶν πολλῶν ἥψαστείων, τὰ δποῖα εὑρίσκονται ἔκει.

Εἰς τὰ ἀνατολικὰ τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου ὑπάρχουν δρη, ἀλλὰ χαμηλά, διότι σχηματισθέντα παλαιότερον ἔχουν ἀρκούντως διαβρωθῆ. Τὰ δρη ταῦτα δὲν εἶναι συνεχῆς διακόπτονται ἀπὸ πεδιάδας ἡ ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Εἶναι ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον τὰ δροπέδια τοῦ Λαβραδόρ, τὰ Ἀππαλάχια ἡ Ἀλεγάννια δρη, τὰ δροπέδια τῆς Γουιάνας, τὰ Βραζιλιανὰ ὑψίπεδα καὶ τὸ δροπέδιον τοῦ Μάτο - Γκρόσσο. Διακόπτονται ταῦτα ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ, τὰς ποταμίους λεκάνας τοῦ Ὀρενόκου καὶ τὴν τοῦ Ἀμαζονίου, ἡ ἔκτασις τῆς δποίας εἶναι σχεδὸν τὸ

1/2 τῆς Εύρωπης. Αἱ μεγάλαι αὗται πεδιναὶ ἐκτάσεις, καθὼς καὶ ἡ μεταξὺ τῶν Βραχωδῶν καὶ τῶν Ἀππαλαχίων ἐκτεινομένη μεγάλῃ πεδιάᾳ, κάμνουν τὴν Ἀμερικὴν νὸν ἔχη μέσον ὕψος μικρότερον τῆς Ἀφρικῆς ἀν καὶ ἔχει ὑψηλότερα ταύτης ὅρη (μέσον ὕψος Β. Ἀμερικῆς 550 καὶ νοτίου 600 μ.).

Κλῖμα. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Β. Ἀμερικῆς εὐρίσκεται εἰς τὴν Εὔκρατον ζώνην. Ἐν τούτοις ἡ θερμοκρασία κατὰ τὸν χειμῶνα εἶναι χαμηλή, ὅσον δὲν δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους. Τοῦτο, διότι ἡ μεγάλῃ πεδινῇ ἔκτασις, ἡ ἐκτεινομένη ἀπὸ τοῦ Β. Παγωμένου Ὦκεανοῦ μέχρι τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ, ἀφίνει ἐλευθέρους τοὺς ἀπὸ βορρᾶ πνέοντας ἀνέμους, οἱ ὅποιοι προκαλοῦν μεγάλην πτώσιν τῆς θερμοκρασίας.

Τὰ θέρη εἶναι θερμά, διότι κατ' αὐτὰ πνέουν, πάλιν ἀνεμποδίστως, ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ, θερμοὶ ἀνέμοι. Τὰ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν βορειότερα (μέχρι τῆς Ν. Γῆς) παράλια τῆς Β. Ἀμερικῆς εἶναι πολὺ ψυχρότερα τῶν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ἀντιστοίχων παραλίων. Τοῦτο, διότι διὰ τῶν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παραλίων διέρχεται τὸ ψυχρὸν ρεῦμα Λαβραδόρ, ἐνῷ διὰ τῶν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν διέρχεται τὸ θερμὸν ρεῦμα Κοῦρο—Σίβα. Νοτιώτερον ὅμως τῆς Νέας Γῆς, αἱ θερμοκρασίαι τῶν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ τῶν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν παραλίων ἔξισοῦνται· ἄλλωστε νοτιώτερον τῆς Νέας Γῆς διέρχεται διὰ τῶν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν παραλίων τὸ θερμὸν Ρεῦμα τοῦ Κόλπου, προερχόμενον ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ.

Αἱ βροχαὶ εἶναι πολλαὶ εἰς τὴν Παράκτιον ὁροσειράν καὶ τὰ Καταρρακτώδη ὅρη. "Οσον ὅμως προχωροῦμεν πρὸς ἀνατολάς, δῆλον πρὸς τὰ δροπέδια, αὗται γίνονται ὀλιγώτεραι καὶ ὑπάρχουν περιοχαί, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι κάτω τῶν 0,25 μ. ἐτήσιως. Ἐκεῖ ὑπάρχουν ἔρημοι.

Πολλαὶ εἶναι αἱ βροχαὶ καὶ εἰς τὰ παράλια πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν. "Οσον ὅμως ἀπομακρυνόμεθα πρὸς δυσμάς, πρὸς τὰς ἀπεράντους δηλαδὴ πεδινὰς ἐκτάσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ, γίνονται αἱ βροχαὶ ὀλιγώτεραι. Γενικῶς αὗται εἶναι περισσότεραι ἀνατολικῶς καὶ ὀλιγώτεραι δυτικῶς τοῦ Μεσημβρινοῦ τῶν 100^θ.

Εἰς τὴν Κεντρικὴν καὶ τὴν Ν. Ἀμερικὴν, αἱ ὅποιαι κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν εὐρίσκονται εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην, τὸ κλῖμα εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρόν. Ἐξαίρεσιν ἀποτελοῦν τὰ βόρεια τοῦ Μεξικοῦ

Βλάστησις. "Οπου πίπτουν καθ' ὅλον τὸ ἔτος πολλαὶ βροχαὶ, ὑπάρχουν πολλὰ καὶ μεγάλα δάση. Οὕτω δάση ὑπάρχουν εἰς τὴν Παράκτιον δροσειράν, τὰ Καταρρακτώδη καὶ τὰ Ἀππαλάχια ὄρη. Ἀρκετὰ μεγάλα δάση ἀπὸ κωνοφόρα, τὰ ὁποῖα ἀντέχουν εἰς τὸ ψῦχος, ἀνευρίσκονται καὶ εἰς τὸν Καναδᾶν. Ἀλλὰ τὰ μεγαλύτερα καὶ πυκνότερα δάση ἀνευρίσκονται πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ ἴδιας εἰς τὴν Ἀμαζονίαν. "Οπου αἱ βροχαὶ εἶναι ὀλιγώτεραι, ἐκεῖ τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ ὑψηλὴν χλόην. Τοῦτο συμβαίνει εἰς τὴν περιοχὴν τῶν λειμώνων τῆς Β. Λήγην χλόην. Τούτο συμβαίνει εἰς τὴν περιοχὴν τῶν λειμώνων τῆς Β. Αμερικῆς, τὸ Λιάνος τοῦ Ὁρενόχου, τὸ Κάμπος τῆς Βραζιλίας καὶ τὰς Πάμπας τῆς Ἀργεντινῆς. "Οπου αἱ βροχαὶ γίνονται ἀκόμη ὀλιγώτεραι ἐκεῖ τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ χαμηλὴν χλόην καὶ θάμνους, ἀντέχοντας εἰς τὴν ἔγρασίαν, εἶναι δηλ. στεππῶδες ἢ ἡμιερημικόν. Τοιαῦται εἶναι εἰς τὴν Εηρασίαν, ἔχει τοποθετηθεῖ στην περιοχή της Μεξικοῦ, τὸ Μέγα Χάκο τῆς Παραγουάνης, τὰ δυτικὰ τῆς Ἀργεντινῆς καὶ ἡ Παταγονία.

Ποταμοί. Λίμναι. 'Η Αμερικανική ήπειρος παρουσιάζει μίαν κλίσην τοῦ ἐδάφους τῆς πρὸς τὸν Ατλαντικόν. Τοῦτο συντελεῖ, ὅστε οἱ περισσότεροι καὶ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς νὰ χύνωνται εἰς τὸν Ατλαντικόν. Τὸ μέγιστον μέρος τῶν ὑδάτων τῆς Αμερικανικῆς ήπειρου ἀποχετεύεται μὲ 4 μεγάλα ποτάμια συστήματα. Ταῦτα εἶναι τοῦ Μισισιπῆ, τοῦ Ορενόκου, τοῦ Αμαζονίου καὶ τοῦ Παρανᾶ μετὰ τῶν παραποτάμων των. Οἱ ποταμοὶ αὐτοί, καθὼς καὶ οἱ: "Αγ. Λαυρέντιος καὶ ὁ Ρίο - Γκράντε - ντέλ - Νόρτε χύνονται εἰς τὸν Ατλαντικόν. Εἰς τὸν Εἰρηνικὸν χύνονται δὲ λίγοι ποταμοί, σπουδαιότεροι δὲ ἔξ αὐτῶν εἶναι ὁ Κολούμπια καὶ ὁ Κολοράντο, οἱ ὅποιοι ἔχουν διανοίξει βαθυτάτας χαράδρας διὰ μέσου τῶν Βραχωδῶν ὄρέων.

Από τοὺς εἰς τὰ Β. τῆς Ἀμερικῆς εὑρισκομένους ποταμούς σπουδαιότεροι είναι ὁ **Μακένζι**, χυνόμενος εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὁκεανὸν καὶ ὁ **Γιοῦκον**, ὁ ὅποῖς χύνεται εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Μπέρινγκ. Κατὰ μέγα μέρος τοῦ ἔτους οἱ ποταμοὶ οὗτοι είναι παγωμένοι.

Αἱ μεγαλύτεραι λίμναι είναι εἰς τὰ βόρεια αἱ : τῶν Ἀρκτῶν, τῶν Σκλάβων, Ἀταμπάσκα, Οὐνιννιπεγκ καὶ ἡ Μεγάλη ἀλμυρὰ λίμνη. Νοτιώτερον αἱ : Ἀνωτέρα (ἡ Σουπήριορ), Μίτσιγκαν, Ἡρι, Χιούρον καὶ Ὄντάριο. Αἱ λίμναι αὗται εύρισκονται ὅλαι εἰς τὴν Β. Ἀμερικήν. Τέλος ἡ λίμνη **Τιτικάρτα**, ἡ μόνη σημαντικὴ λίμνη τῆς Ν. Ἀμερικῆς καὶ ὑψηλοτέρα λίμνη τῆς Γῆς, εύρισκομένη εἰς ὕψος 3812 μ.

Οἰκονομικὴ Γεωγραφία. Η Ἀμερικανικὴ ἥπειρος είναι ἀπὸ τὰς πλουσιωτέρας ἥπειρους. Ἐχει ἐδάφη εὐφορα, εἰς τὰ ὅποια είναι δυνατὸν νὰ καλλιεργηθοῦν φυτὰ τόσον τῶν θερμῶν, ὅσον καὶ τῶν εὐκράτων ἡ τῶν ψυχρῶν κλιμάτων. Διὰ τοῦτο ἔχει ἀφθονα ὅλα τὰ γεωργικὰ προϊόντα. Αἱ ἐκτεταμέναι χλοεραὶ ἐκτάσεις τῆς εὐνοοῦν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κτηνοτροφίας. Κατὰ ἐκατομμύρια ἐκτρέφονται οἱ βόες καὶ τὰ πρόβατα εἰς τὴν «περιοχὴν τῶν λειμῶνων» τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, τὰς στεππώδεις ἐκτάσεις τοῦ Μεξικοῦ καὶ τῆς Ἀργεντινῆς, τὰ Λιάνος, τὰ Κάμπος καὶ τὰ Πάμπας.

Τὰ δάση είναι ἀφθονα, παρέχοντα ξυλείαν καὶ διάφορα δασικὰ προϊόντα. Καὶ ὑπάρχουν ἀκόμη ἀφθόνως : Πετρέλαιον, ἀνθρακες καὶ μεταλλεύματα παντὸς εἰδοῦς, ἀπὸ τοῦ σιδήρου μέχρι τοῦ χρυσοῦ, τῶν πολυτίμων λίθων καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ πολυτίμου σήμερον οὐρανίου. Διὰ τοῦτο ἐδημιουργήθησαν εἰς τὴν Ἀμερικήν, ἐκεῖ, ὅπου τὸ κλῖμα (εὐκρατον)καὶ ἡ πολιτικὴ ὁμαλότης καὶ ἐσωτερικὴ ἡσυχία τὸ ἐπέτρεψαν, ἰσχυρὰ κράτη μὲ ἀχμαζούσας βιομηχανίας, ὅπως ὁ Καναδᾶς καὶ κυρίως αἱ Ἡνωμ. Πολιτεῖαι, τὸ ἰσχυρότερον κράτος τοῦ κόσμου. Καὶ τοῦτο παρὰ τὸ ὅτι τὰ κράτη αὐτὰ είναι νέα. (Οἱ κάτοικοι των είναι Εὐρωπαῖοι, οἱ ὅποιοι μετώκησαν ἐκεῖ, εἴτε διότι δὲν ἥδυναντο νὰ ζήσουν εἰς τὰς πατρίδας των εἴτε διότι ἐξειδιώθησαν ἀπὸ αὐτὰς διὰ λόγους πολιτικούς ἢ θρησκευτικούς).

Κάτοικοι. Ο πληθυσμὸς τῆς Ἀμερικῆς ἀνέρχεται εἰς 365 ἑκατομ. μὲν μέσην πυκνότητα 9 κατ. κατὰ τετρ. χιλιομ. Είναι δηλαδὴ ἡ Ἀμερικὴ παρὰ τὸν πλοῦτον της, ἥπειρος ἀραιῶς κατοικουμένη. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμερικῆς είναι κατὰ πλειονότητα εἰς μὲν τὴν Βόρειον Λευκοί, εἰς δὲ

τὴν Νότιον Ἰνδιάνοι ἡ Μιγάδες κυρίως ἀπὸ Λευκούς καὶ Ἰνδιάνους. Πλὴν τούτων ζοῦν εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ Νέγροι, μεταφερθέντες ἐκεῖ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, διὰ νὰ ἔργαζωνται εἰς τὰς φυτείας τῶν θερμῶν καὶ ὑγρῶν περιοχῶν, ὅπου οἱ Λευκοὶ δὲν ἥδυναντο νὰ ἔργασθοῦν. Νέγροι χυρίως ἀνευρίσκονται καὶ εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας (περὶ τὰ 15 ἑκατομ., λίδιως εἰς τὰς Πολιτείας τοῦ Νότου) καὶ τὰς Ἀντίλλας. Τὸ σύνολον τῶν Ἰθαγενῶν Ἰνδιάνων, οἱ ὅποιοι ἔζων εἰς τὴν Ἀμερικήν, ὅτε τὸ πρῶτον ἀνεκάλυψε ταύτην ὁ Κολόμβος, ὑπολογίζεται εἰς 10 - 20 ἑκατομ. Οἱ πλέον πολιτισμένοι ἐκ τούτων ἔζων εἰς τὸ Μεξικὸν (οἱ Ἀζτέκοι τῶν ὁροπεδίων τοῦ Μεξικοῦ καὶ οἱ Μάγια τῆς χερσονήσου Γιουκατάν καὶ εἰς τὸ Περού καὶ τὴν Βολιβίαν οἱ "Ινκᾶς"). Εἰς τὴν βορείως τοῦ ποταμοῦ Ρίο-Γκράντε-ντέλ-Νόρτε Ἀμερικὴν (δηλ. τὴν Β. Ἀμερικήν), τὴν ἀποικισθεῖσαν κυρίως ἀπὸ Ἀγγλοσάξωνας, οἱ Ἰνδιάνοι, ρικήν), τὴν ἀποικισθεῖσαν κυρίως ἀπὸ Ἀγγλοθρεύθησαν. Οἱ σήμερον ἀπομένοντες ἐκ τούτων ὑπολογίζονται εἰς 350.000 περίπου. Διὰ τοῦτο οἱ κάτοικοι τοῦ τμῆματος αὐτοῦ τῆς Ἀμερικῆς εἶναι κατὰ μεγίστην πλειονότητα Λευκοί, προελθόντες ἐξ Εὐρώπης καὶ λίδιως Ἀγγλοσάξωνες. Διὰ τοῦτο τὸ τμῆμα αὐτὸ τῆς Ἀμερικῆς λέγεται καὶ "Αγγλοσάξωνική" Ἀμερική.

Γλῶσσαν ἐπίσημον ἔχουν τὴν Ἀγγλικὴν καὶ ὡς πρὸς τὸ θρή-
σκευμα εἶναι Διαμαρτυρόμενοι ἢ Καθολικοί.

σκευμα είναι Διαμαρτυρομένη, ή Κεντρική
· 'Η νοτίως τοῦ ποταμοῦ **Río - Γκράντε** 'Αμερική, δηλ. ή Κεντρική και N. 'Αμερική, ἀπωκίσθησαν ὑπὸ 'Ισπανῶν καὶ Πορτογάλων, δηλ. ὑπὸ Λατινικῶν λαῶν. Διὰ τοῦτο τὸ τμῆμα τοῦτο τῆς 'Αμερικῆς λέγεται Λατινικὴ 'Αμερική. 'Επίσημος εἰς αὐτὸ γλώσσα εἶναι ή 'Ισπανική, (πλὴν τῆς Βραζιλίας ὃπου ἐπίσημος γλώσσα εἶναι ή Πορτογαλική) καὶ θρησκεία δ Καθολικισμός. Εἰς μερικὰς ἐπίσης ἐκ τῶν νήσων (τὰς νήσους Μπαχάμας καὶ μερικὰς ἐκ τῶν 'Αντιλλῶν) ἐπίσημος γλώσσα εἶναι ή 'Αγγλικὴ ή ή Γαλλική. Εἰς τὴν Λατινικὴν 'Αμερικὴν, πλὴν τινῶν εἰς τὰς νήσους 'Αντίλλας, οἱ 'Ινδιάνοι δὲν κατεδιώχθησαν καὶ δὲν ἔξωλοθρεύθησαν ἀπὸ τοὺς Λευκοὺς ἀποίκους. Εἰς αὐτὴν οἱ 'Ινδιάνοι καὶ οἱ Μιγάδες ἀπὸ 'Ινδιάνους καὶ Λευκοὺς ἀποτελοῦν τὴν βάσιν τοῦ πληθυσμοῦ, ἔκτος τῆς Κόστα—Πίκα, Κούβας, Ούρουγουάης, 'Αργεντινῆς καὶ Βραζιλίας (βλέπε κατωτέρω πίνακας) ὃπου ή πλειονότης τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί, καὶ τῆς 'Αιτῆς καὶ 'Ιαμαϊκῆς ὃπου εἶναι Νέγροι. (Βλ. κατωτέρω πίνακας.

ΠΙΝΑΞ Αος

*Εμφανών τὰ διάφορα κράτη τῆς Ἀμερικῆς μὲ τὸν πληθυσμὸν τῶν, τὴν ἔκτασίν των, τὰς προτευούσας των καὶ τὸν πληθυσμὸν τῶν προτευούσων τῶν.

Κράτη	Έκτασις	Πληθυσμός	Πικρ.	Προτεύουσα	Πληθυσμός
A) ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ					
Καναδᾶς	9.960.170	18.000.000	2	'Ορθάβα	281.000
Σάιν-Πλέι καὶ Μικέλον (Γαλλ. ἀποκλα)	240	8.000			
Γροιλανδία (ὑπερπ. μητρ.ξβαρος Δανίας)	2.175.000	26.000			
‘Ην. Πολιντ. Ἀμερικῆς (μετὰ τῆς Ἀλάσκας καὶ νήσων Χαβάζι)	9.363.000	180.000.000	21	Οἰάστηραν (Τζούνο)	1.287.000
‘Αλάσκα (‘Ην. Πολ. Ἀμερ.)	(1.518.000)	(240.000)		(Χονολούλου)	7.000
Νῆσοι Χεράβλι	16.600	(600.000)		Χάμιλ.τον	360.000
Νῆσοι Βερμούδων (ἀπ. ‘Ην. Βρετανίου)	53	44.000	77 ₄		3.000
B) ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ					
Μεξικόν	1.969.000	34.600.000	17	Πόλις Μεξικόν	2.234.000
Γουατεμάλα	108.890	3.800.000	35	Γουατεμάλα	284.000
Σαλβαδόρ	21.000	2.500.000	120	Σαν-Σαλβαδόρ	300.000
‘Ονδούρα	412.000	1.900.000	12	Τεγκουθηγάδα.πα	170.000
Βρετ. ‘Ονδούρα (ἀπ. ‘Ην. Βασιλείου)	23.000	100.000	4	Μπελίζ	22.000
Νικαράγουα	148.000	1.420.000	9	Μανάγκουα	150.000
Κόστα - Ρίκα	51.000	1.150.000	22	Σαν - Χοέ	140.000
Παναμᾶς	74.470	1.060.000	14	Πόλις Παναμᾶ	270.000
Ζόνη Παναμᾶς (‘Ην. Πολ..)	1.432	530.000	37	Μπαχιμόνα	20.000
Νῆσοι Μπαχιμάται (ἀποικ. ‘Ην. Βασιλείου)	11.400	100.000	9	Νασάου	20.000
Κούβα	114.500	6.500.000	57	‘Αβένα	1.450.000
‘Αγκ	27.750	4.000.000	143	Πόρτ-ω-Πρένς	200.000
Δομινικανή Δημοκρατία	48.735	2.900.000	60	Τρούχιλλο	275.000
‘Ιαντικού (ἀπ. ‘Ην. Βασιλ..)	11.424	1.550.000	140	Κινγκστον	160.000

Πόρτο-Πέτρο ('Ην. Πολ.)	8.900	2.263.000	232	Σαν-Ζουάν	225.000
Γουαδελούπα (διπ. Γαλλ.)	4.780	230.000	129	Πουάντ-α-Πιτρ	44.500
Μαρτινίκα (διπ. Γαλλ.)	4.102	240.000	218	Φόρτ-ντε-Φράνς	66.000
'Αγρίνιο, 'Ολλανδίκατι	964	186.000	197	Οινίλλεμπεσταν	44.000
Νήσοι Ταϊτής και Τομπάκιο (διπ. 'Ην. Βασιλείου)	5.428	720.000	140	Πίλρ-οφ-Σαπάν	93.000
Παρθένοι νήσοι ('Ην. Πολ.)	1.024	128.000	125	Σαρλότ-'Αμπαλ	11.500
Διάφοροι άλλοι μικροί νήσοι ('Ην. Βασιλείου)	2.439	308.000	144		
Νήσοι Μηραμπάντος (διπ. 'Ην. Βασιλείου)	431	229.000	534	Μπριγκεπάδου	69.000
Γ) ΝΟΤ. ΑΜΕΡΙΚΗ					
Βενεζουέλα	912.000	6.600.000	7	Καρακάς	4.200.000
Κολομβία	1.318.000	14.500.000	12	Μπογκότα	4.200.000
'Ισπανιόλας	271.000	4.400.000	15	Κίτο	270.000
Περού	1.250.000	10.000.000	8	Λίμα	4.200.000
Βολιβία	1.100.000	3.200.000	3	Δα-Πιάζ	340.000
Χιλή	742.000	7.500.000	10	Σαντάντζιο	1.348.000
Παραγουάνη	407.000	4.700.000	4	Ασουανόν	210.000
Οβρυογρανάτη	187.000	2.800.000	15	Μοντεβίδεο	800.000
Αργεντινή	2.780.000	24.000.000	8	Μπουένος - "Ατρες	4.600.000
Βραζιλία	8.514.000	68.000.000	7	Μπραζίλια	120.000
Γαλλ. Γουάνα (διπ.)	91.000	28.000	3	Κενένγι	15.000
'Ολλανδ. Γουάνα ή Σορίναμ (διπ. 'Ολλανδ.)	143.000	240.000	2	Παραμαριμπό	100.000
Βρετ. Γουάνα (διπ.)	215.000	485.000	2	Τζωρτζτάουν	120.000
Νήσος Φλόρελαντ η Μαλβίδαι (διπ. 'Ην. Βασιλ.)	48.000	5.000			
Νήσοι Σάντεραντ (διπ. 'Ην. Βασιλείου)	11.961	2.300			
Νήσοι Ορχάδες η "Ορχανέ (διπ. 'Ην. Βασιλείου)	4.590	1.000			
Βασαλέου)					
Νήσος Νέα Γεωργία (διπ. 'Ην. Βασιλείου)	612	200			
Νήσοι Νοτ. Σάντονταντ (διπ. 'Ην. Βασιλείου)	540	150			
Νήσοι Νοτ. Σάντονταντ (διπ. 'Ην. Βασιλείου)	920	150			

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Π Ι Ν Α Ζ Βος
Εμφύλιων τὰ σπουδαιότερα δημι., ποτοφούς, λίμνας καὶ νήσους τῆς. Αιγαϊκῆς.

*Ορη	*Υψος	Ποταμοί	Δίμυνα	Νήσοι
Βραχάδη δρη γέρος : Μάξ Κίνειο ('Αλάσσων)	6237 5860	Μακεδόνιο Νεάσσων	"Ἀρκτῶν Σκλάβων , Ατραπτάσσων	Βανκούβερ Γῆ Βακεωρίας Γῆ Μαράφων Ιριονδασθία (ἡ μεγαλο- τέρα νήσος τῆς Γῆς).
Βραχάδη Ην. Πολιτειῶν	4410	"Αγ. Δαυΐδηντος		Νέα Γῆ
Καταρρακτώδη	4400	Κολούμπια	"Ανωτέρα (Συνπήριτος ἡ μεγαλυτέρα με γλυκὸν βδωρ τῆς Γῆς).	
Σιερρα-Νεβίδην , Λαπταλάζικια	4541 2044	Κολοσσό ^ο Μεσοσσαρῆς	Μίτσαργαν Χιοῦρον "Ηρι ^ο , Ονεράριο	Πιρήγετης , Εδουάρδου , Αντικόστη Σαλίν-Πιέρ Μικελόνι
Σιερρα - Μάλτρες Κορδιλλέρα "Λυθίσιου (Ακοντήρου)	5452 7034 5880	Μεγάλη άλμυρὰ λίμνη Αρχάνας		
(Κοτυπάξι ^ο (Τσιμποράθι ^ο)	6310	Οχάιο		
Σιέρρα-Νικαργοράς	2990	Οιδίσιον (Χάντσον) Πτο-Γκράντε-γκτε-Νόρτε ^ο Πρενόρος	Τητυκάτα (ἡ ὑψηλοτέρα λίμνη τῆς Γῆς)	Βερμοῦδοι Μπράμουδοι Μπαγάμαι Μεγάλαι, Αντίλλαι, Μικραί, Αντίλλαι Γῆ του Πιερός Φλόκλαστη Μαζίβια Σύετλανδ Ν. Ορκάδες ή "Ορκηνί ^ο Νέα Σεωργίτια Ν. Σάργουίτις

Π Ι Ν Α Ξ Γος

*Εμφαίνων τὴν ἀναλογίαν κατὰ φυλάς τῶν κατοίκων τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Ν.
*Αμερικῆς.

Κράτη	Κάτοικοι τοῖς %			
	Μιγάδες τοῖς %	Ινδιάνοι τοῖς %	Λευκοί τοῖς %	Νέγροι τοῖς %
Μεξικόν	61	29	9	1
Γουατεμάλα	30	60	8	1
Σαλβαδόρ	52	40	8	0
*Ονδούρα	75	15	9	1
Βρετ. *Ονδούρα	34	10	8	48
Νικαράγουα	77	4	10	9
Κόστα Ρίκα	16	1	80	3
Παναμᾶς	60	12	18	10
Κούβα	15	0	71	13
*Αϊτή	30	0	10	60
Δομινικανή Δημοκρατία	70	11	13	6
*Ιαμανῆ	12	1	10	77
Πόρτο Ρίκο	55	0	10	35
Βενεζουέλα	65	10	15	10
Κολομβία	68	8	20	4
*Ισημερινὸς	40	40	15	5
Περού	38	49	10	3
Βολιβία	34	52	13	1
Χιλή	60	5	35	0
Παραγουάνη	32	65	3	0
Ούρουγουάη	12	3	85	0
*Αργεντινή	10	0	90	0
Βραζιλία	22	2	62	14

Δ. ΩΚΕΑΝΙΑ

Πληθυσμός νήσων, αἱ ὁποῖαι εἰναι ἐγκατεσπαρμέναι εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ωκεανόν, ἀνατολικῶς καὶ νοτιοανατολικῶς τῆς Ἀσίας, ἀποτελοῦν μίαν ἥπειρον, τὴν μικροτέραν τῶν ἥπερων, ἡ ὅποια λέγεται **Ωκεανία**. Ἐχει ἔκτασιν 9 ἑκατομ. τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 17.000.000 κ.

Περιλαμβάνει : Τὴν Δημοκρατίαν τῆς **Αὐστραλίας**. Εἰς αὐτὴν ἀνήκει ἡ καθαυτὸν **Αὐστραλία**, ἡ νοτίως καὶ πλησίον ταύτης κειμένη ἀρκετὰ μεγάλη νῆσος **Τασμανία**, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς μεγάλης νήσου **Γουϊνέας** καὶ τινες ἄλλαι μικραὶ νῆσοι (**Ἐγχρ. Χαρτ. VIII**).

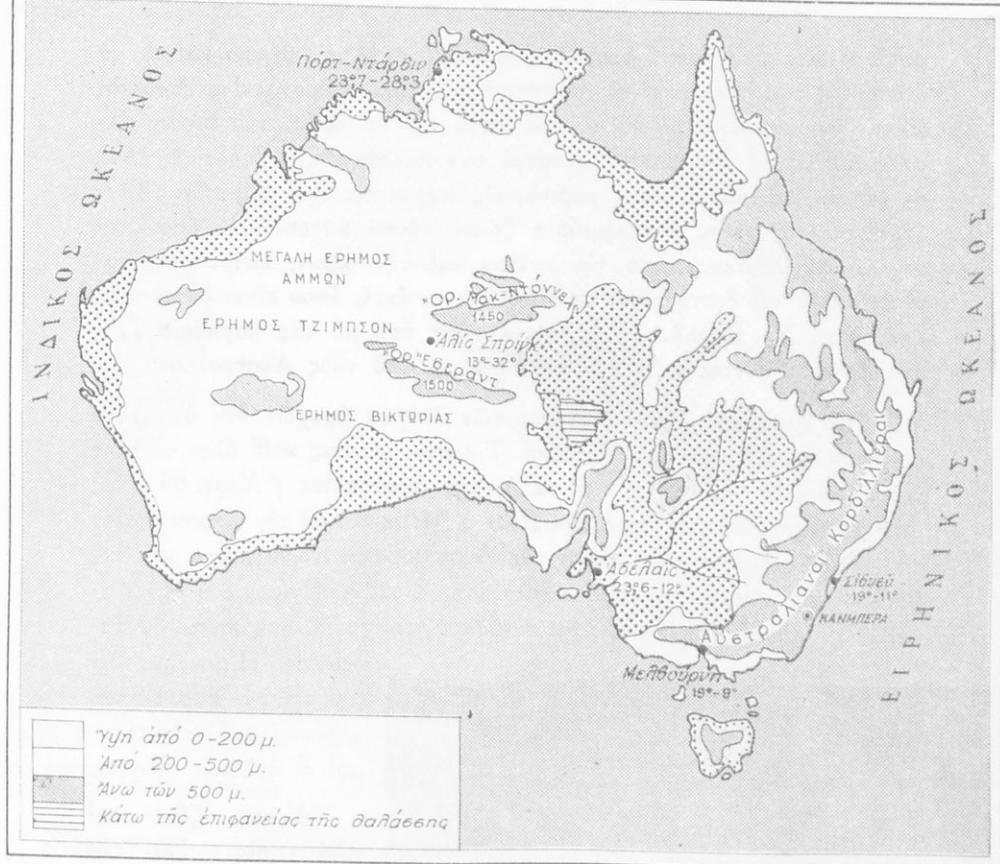
Τὴν Δημοκρατίαν τῆς **Νέας Ζηλανδίας**. Αὕτη ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο ἀρκετὰ μεγάλας νήσους κειμένας πλησίον ἀλλήλων καὶ τινας ἄλλας μικροτέρας νήσους καὶ

Τὴν **Μελανησίαν**, τὴν **Πολυνησίαν** καὶ τὴν **Μικρονησίαν**. Αὕται ἀποτελοῦνται ἀπὸ πλῆθος μικρῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι εὑρίσκονται ἐγκατεσπαρμέναι εἰς τὸν Εἰρηνικόν, βορείως καὶ βορειοανατολικῶς τῆς Αὐστραλίας καὶ τῆς N. Ζηλανδίας.

Αὐστραλία

Ἡ **Αὐστραλία** εἰναι Ὁμόσπονδος Δημοκρατία, ἀνήκουσα εἰς τὴν Βρετ. Κοινοπολιτείαν. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν καθαυτὸν Αὐστραλίαν, τὴν Τασμανίαν, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς N. Γουϊνέας καὶ τινας ἄλλας μικρὰς νήσους (ὅπως τὴν Νόρφολκ, τὰς νήσους τοῦ Ναυαρχείου καὶ τὰς βορειοτέρας ἐκ τῶν νήσων τοῦ Σολομῶντος). Ἡ Αὐστραλία ἀνεκαλύφθη τὸ 1606 ἀπὸ τὸν Ὀλλανδὸν **Τορρές**, ἡ δὲ Τασμανία τὸ 1642 ἀπὸ τὸν ἐπίσης Ὀλλανδὸν **Τάσμαν**. Ἀνήκουν ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸ N. ἡμισφαίριον καὶ διὰ τοῦτο ὅλα τὰ μέρη των ἔχουν θέρος, δταν ἡμεῖς ἔχωμεν χειμῶνα καὶ ἀντιστρόφως.

Τὴν Αὐστραλίαν δυνάμεθα νὰ τὴν χωρίσωμεν εἰς τρεῖς φυσικὰς περιοχάς, ἥτοι : **Τὸ Δ. ὑψίπεδον**. Τοῦτο ἀποτελεῖται ἀπὸ μεγάλας ἐρήμους ἔκτασεις, ἥτοι τὴν **Μεγάλην ἔρημον Βικτωρίαν**, τὴν **Μεγάλην ἔρημον** τῶν ἄμμων καὶ τὴν ἔρημον **Τζίμπσον** (**Χαρτ. 68**). Πρὸς τὰ

Χαρτ. 68. Μορφολογία έδαφους Αύστραλίας.

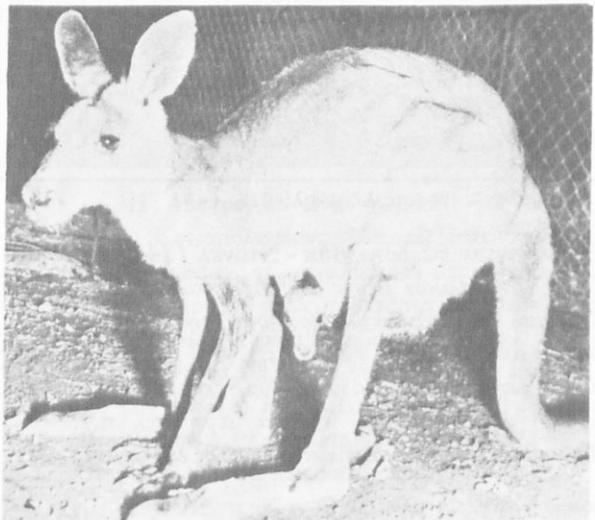
ἀνατολικὰ τοῦ ύψιπέδου εύρισκονται τὰ ὄρη Μάκ - Ντόνελ (1450 μ.) καὶ "Εþerant" (2250 μ.). Τὸ Ἀνατολικὸν μέρος τῆς Αύστραλίας. Τοῦτο εἶναι ὁρεινόν, διασχιζόμενον ἀπὸ τὰ ύψηλότερα ὄρη τῆς Αύστραλίας, δηλ. τὰς Αύστραλιανὰς Κορδιλλέρας (2250 μ.). Τὸ Κεντρικὸν βαθύπεδον. Ἐκτείνεται τοῦτο μεταξὺ τῶν ὡς ἅνω δύο τμημάτων καὶ εἶναι τὸ χαμηλότερον μέρος τῆς Αύστραλίας. Μερικὰ μέρη του, π.χ. τὸ περὶ τὴν λίμνην "Eþur, εύρισκονται χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Κλῖμα. Ἡ Αύστραλια εἶναι ἀπὸ τὰς θερμοτέρας χώρας τῆς Γῆς καὶ αἱ θερμοκρασίαι τῶν 45° ἔως 48° Κ. ὑπὸ σκιὰν εἶναι τι τὸ σύνηθες

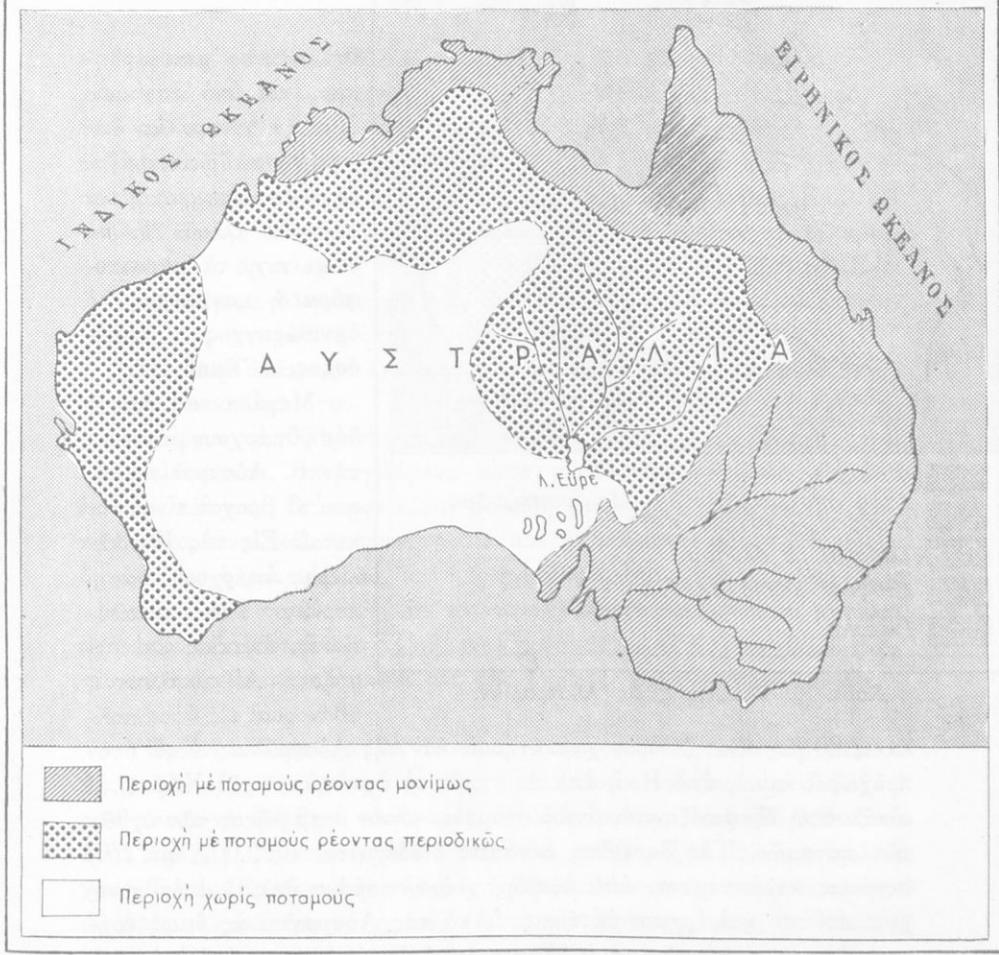
κατὰ τὸ θέρος. Ἀρκεταὶ βροχαὶ πίπτουν μόνον εἰς τὰ βόρεια καὶ εἰς τὰ ἀνατολικά της. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς περιοχάς, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταὶ, αὗται δὲν κατανέμονται κανονικῶς κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, παρατεινόμεναι δὲ ἀνομβρίαι καταστρέφουν πολλάκις τὰς ἐσοδείας. Ἐναὐ 8–11 ἔτη παρουσιάζονται περιοδικῶς παρατεταμέναι ξηρασίαι. Τότε ξηραίνεται ἡ χλόη, ἔκαπομμύρια ζώων, τόσον κατοικιδίων ὅσον καὶ ἀγρίων, ἀποθνήσκουν ἀπὸ τὴν πεῖναν καὶ τὴν δίψαν, καταστρέφονται αἱ ἐσοδεῖαι καὶ διατηρεῖται πράσινον μόνον ἐκεῖ, ὅπου εἶναι δυναταὶ αἱ ἀρδεύσεις. Τὰ περιοδικῶς ἐρχόμενα αὐτὰ ἔτη μὲ τὰς παρατεταμένας ἀνομβρίας λέγονται «ἔτη κατάρας» ἀπὸ τοὺς Αὔστραλους.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι. Λόγω τῶν δλίγων βροχῶν δὲν ὑπάρχουν οὕτε πολλοὶ οὕτε μεγάλοι ποταμοί. Τοιοῦτοι ρέοντες καθ' ὅλον τὸ ἔτος ὑπάρχουν μόνον εἰς τὰ Β. καὶ τὰ Α. τῆς Αὔστραλίας (*Χαρτ. 69*). Ὁ σπουδαιότερος ἐκ τῶν ποταμῶν εἶναι ὁ **Μώρραυ** μὲ τὸν παραπόταμόν του **Ντάρλινγκ**. Πηγάζουν ἀπὸ τὰς Αὔστραλιανὰς Κορδιλλέρας καὶ ἐκβάλλουν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἀδελαΐδος. Εἶναι πολύτιμοι διὰ τὴν Αὔστραλιαν οἱ ποταμοὶ οὗτοι, διότι τὰ ὄδατα των χρησιμοποιούνται δι' ἀρδεύσεις. Ἡ μοναδικὴ λίμνη εἶναι ἡ **Ἐϋρ**, εἰς τὴν ὃποίαν ἐκβάλλουν ποταμοὶ περιοδικῶς ρέοντες.

Ἄγρια ζῶα καὶ βλάστησις. Εἰς τὴν Αὔστραλιαν ἀνευρίσκομεν, διατηρούμενα μέχρι σήμερον, μερικὰ ζῶα καὶ φυτὰ (π.χ. δενδροπέρυδας), τὰ ὃποῖα ἔζων εἰς παλαιοτέρας γεωλογικὰς ἐποχάς. Διετηρήθησαν τὰ ζῶα ταῦτα εἰς τὴν Αὔστραλιαν, διότι αὗτη ἀποκοπεῖσα τῆς Ἀσίας ἀπεμονώθη ἀπὸ παλαιοτάτων ἐπο-

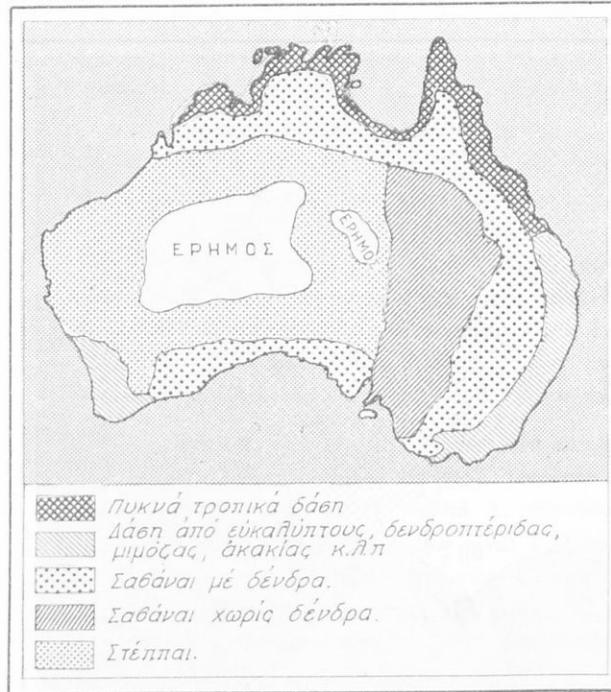

Καγκουρώ, ἀπὸ τὰ ἀτελέστερα τῶν θηλαστικῶν, συναντώμενα μόνον εἰς τὴν Αὔστραλιαν.

Χαρτ. 69. Ποταμοί καὶ λίμναι Αὐστραλίας.

χῶν, δὲν ἀνεπτύχθησαν δὲ εἰς αὐτὴν τελειότερα θηλαστικά, ιδίως σαρκοφάγα, ώστε νὰ τὰ ἔξολοθρεύσουν, ὅπως συνέβη εἰς τὰς ἄλλας ἡπείρους, δεδομένου μάλιστα ὅτι είναι τὰ ζῶα ταῦτα ἀνίσχυρα καὶ ἀτελῶς ὡπλισμένα ἐνάντιον τῶν ἔχθρῶν των. Πράγματι, ὃν ἔξαιρέση κανεὶς ἔν εἶδος ἀφώνου (μὴ δυναμένου δηλ. νὰ ὑλακτίσῃ) ἀγρίου κυνός, τοῦ λεγομένου **Ντίνγκο** καὶ μερικῶν τρωκτικῶν, κανὲν ἄλλο ζῶον ἀπὸ τὰ ἀνώτερα θηλαστικὰ δὲν ἀνευρέθη εἰς τὴν Αὐστραλίαν κατὰ τὴν ἀνακάλυψή της. "Ολα τὰ ζῶντα σήμερον εἰς τὴν Αὐστραλίαν κατοικίδια

Χαρτ. 70. Βλάστησις εἰς Αὐστραλίαν.

λάκις 80 μ., είναι δένδρον χαρακτηριστικὸν τῆς Αὐστραλίας. Καθ' ὅσον προχωρεῖ κανεὶς ἀπὸ Β. ἢ ἀπὸ Α. πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Χώρας, αἱ εὐκάλυπτοι ἔξαφανίζονται, ἀνευρισκόμεναι μόνον κατὰ μῆκος τῶν ὄχθων τῶν ποταμῶν. Τὰς δασώδεις ἐκτάσεις διαδέχονται ἐκεῖ (Χαρτ. 70) ἐκτάσεις καλυπτόμεναι ἀπὸ ὑψηλὴν χλόην, σαβάνα δηλ. καὶ ἐν συνεχείᾳ στέπητη καὶ ἔρημοι ἐκτάσεις. Ἀπὸ τὰς Αὐστραλιανὰς ὅμως ἐρήμους δὲν ἔλλείπει τελείως ἡ βλάστησις, διότι ὑπάρχουν εἰς αὐτὰς ξηρόφιλα τινὰ φυτὰ καὶ ἀκανθοφόροι θάμνοι ἀντέχοντες εἰς τὴν ξηρασίαν. Ἡ ὑψηλὴ χλόη τῶν σαβανῶν, ξηραινομένη κατὰ τὸ θέρος, αὐτανθφλέγεται ἐνίστει λόγῳ τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας, ἡ πυρκαϊδ μεταδίδεται καὶ εἰς τὰ συνεχόμενα δάση καὶ καίονται πολλάκις μεγάλαι δασικαὶ ἐκτάσεις.

Γεωργία. Κτηνοτροφία. Κατὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Αὐστραλίας οὐδὲν φυτὸν καλλιεργούμενον εἰς αὐτὴν ἀνευρέθη. Οὐδὲν ἐπίσης ἀνευρέθη οἰκιακὸν ζῷον (εἰς τὴν Ἀμερικὴν οἱ Ἰνδιάνοι εἶχον ἀρκετὰ καλ-

θηλαστικὰ μετεφέρθησαν ἐκεῖ ὑπὸ ἀποίκων. Εἰς τὴν Αὔστραλιαν διεπηρήθησαν ζῷα παράδοξα, μὴ ἀνευρισκόμενα σήμερον ἀλλοῦ. Ταῦτα εἶναι π.χ. τὰ μαρσιποφόρα ἢ καγκουρώ, ὁ δρυιθόρυγχος ὁ παράδοξος, ὁ Ἐμοὺ κλπ.

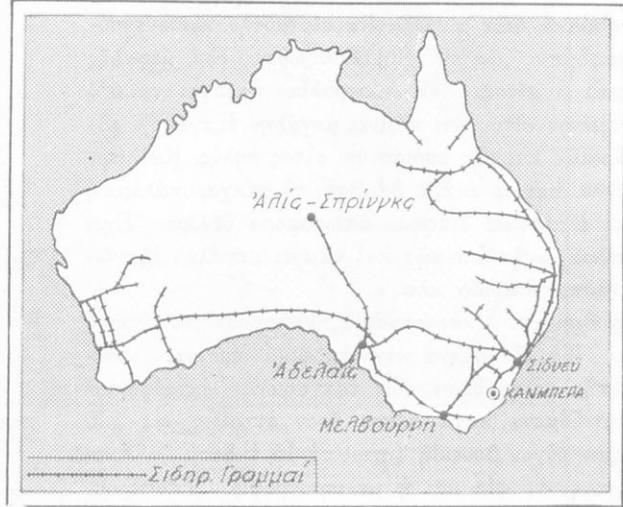
Μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση ὑπάρχουν μόνον εἰς τὴν Β. Αὔστραλιαν, διπου αἱ βροχαὶ εἶναι ἀρκεταῖ. Εἰς τὰς Κορδιλλιέρας ὑπάρχουν δάση, κυρίως ἀπὸ εὐκαλύπτους, ἀκακίας καὶ μιμόζας. Αἱ εὐκάλυπτοι, φθάνουσαι εἰς ὕψος πολ-

χείᾳ στέπητη καὶ ἔρημοι ἐκτάσεις. Ἀπὸ τὰς Αὐστραλιανὰς ὅμως ἐρήμους δὲν ἔλλείπει τελείως τοιαύτης, διότι ὑπάρχουν εἰς αὐτὰς ξηρόφιλα τινὰ φυτὰ καὶ ἀκανθοφόροι θάμνοι ἀντέχοντες εἰς τὴν ξηρασίαν.

λιεργούμενα φυτά και οίκιακά ζῶα). "Όλα τὰ εἰς αὐτὴν καλλιεργούμενα φυτά και τὰ διατρεφόμενα ζῶα εἰσήχθησαν ἔξωθεν. Ἐπὶ κεφαλῆς τῶν καλλιεργειῶν ἔρχεται ὁ σῖτος. Ἡ Αὐστραλία παράγει τὰ 4% τοῦ παγκοσμίως παραγομένου σίτου και κάμνει μεγάλην ἐξαγωγὴν αὐτοῦ, διότι κατοικεῖται ἀραιῶς και τῆς περισσεύει σῖτος πολὺς. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης και τὰ ἄλλα δημητριακά, ὁ βάμβακ, τὸ σακχαροκάλαμον, ὁ καπνός, ἡ ἄμπελος, ἡ ἐλαία και διάφορα ὄπωροφόρα δένδρα. Ἐχει ἡ Αὐστραλία μεγάλην παραγωγὴν ὄπωρῶν και κάμνει μεγάλην ἐξαγωγὴν μήλων, σταφυλῶν, ἐσπεριδοειδῶν κλπ. ».

Μεγάλην ἀνάπτυξιν ἔχει και ἡ κτηνοτροφία, ἀντιπροσωπεύουσα τὸ 1/4 τοῦ ἔθνικοῦ πλούτου. Τὰ ἐξαγόμενα κτηνοτροφικὰ προϊόντα ἀντιπροσωπεύουν τὰ 60% τῆς ἀξίας ὅλων τῶν ἐξαγωγῶν. Ἐκτρέφονται κυρίως πρόβατα, ὑπολογιζόμενα κατὰ μέσον ὅρον ἐτησίως εἰς 120 ἑκατομ. και κατὰ δεύτερον λόγον βοοειδῆ (περὶ τὰ 15 ἑκατομ.). Ἀνεπτυγμέναι είναι και ἡ πτηνοτροφία και ἡ μελισσοτροφία. Ὕποφέρουν ὅμως τόσον ἡ γεωργία ὅσον και ἡ κτηνοτροφία ἀπὸ τὰς ἀνομβρίας, ἰδίως τὰς περιοδικὰς τοιαύτας, (βλ. ἀνωτέρω) ὅπότε προξενοῦνται μεγάλαι καταστροφαί. Καταβάλλεται σήμερον προσπάθεια νὰ ἀποφευχθοῦν αἱ ἐκ τῶν ἀνομβριῶν καταστροφαὶ διὰ τῆς δημιουργίας τεχνητῶν λιμνῶν.

Ορυκτά. Βιομηχανία. Τὰ ὄρυκτὰ ἀφθονοῦν εἰς τὴν Αὐστραλίαν. Εἰς πολλὰ μέρη της ὑπάρχει χρυσός, ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ὄποιου (τὸ 1851) συνετέλεσε νὰ ἀνέλθῃ ὁ πληθυσμὸς τῆς Αὐστραλίας εἰς 1.145.000 κ. τὸ 1851 ἀπὸ 400.000 ποὺ ἦτο τὸ 1850, διότι προσέτρεξαν εἰς αὐτὴν πολλοὶ χρυσοθῆραι. Ἔρχεται και σήμερον ἡ Αὐστραλία τετάρτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν χρυσοῦ (μετὰ τὴν Νοτιοαφρικανικὴν "Ενωσιν, τὸν Καναδᾶν και τὰς Ἡν. Πολιτείας). "Ἐχει ἐπίσης πολυτίμους λίθους, ἀργυρον, μόλυβδον, σίδηρον, κασσίτερον και πλεῖστα ἄλλα μέταλλα και ἄνθρακας. "Ἐχει οὕτω ἡ Αὐστραλία ἀφθονούς τὰς πρώτας ὕλας ἀπὸ τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν και τὸ ὑπέδαφός της. Διὰ τοῦτο ἔχει και βιομηχανίαν ἀνεπτυγμένην. Ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ ἀντιπροσωπεύει τὰ 37% τοῦ Ἐθνικοῦ πλούτου της. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἔρχονται αἱ βιομηχανίαι, αἱ χρησιμοποιοῦσαι πρώτας ὕλας προερχομένας ἀπὸ τὴν κτηνοτροφίαν, π.χ. αἱ βιομηχανίαι παραγωγῆς κατεψυγμένων κρεάτων, ἐκχειλίσματος κρέατος, κονσερβῶν, βουτύρου και τυροῦ, ἡ βυρσοδεψία και ἡ ἐριουργία. Τὸ Αὐστραλιανὸν ἔριον, προερχόμενον ἀπὸ πρόβατα

Χαρτ. 71. Σιδηροδρομικά γραμμαί Αυστραλίας.

Έχει άρκετήν άνάπτυξιν είς τὰ Ν. καὶ ίδιως είς τὰ Α. τῆς χώρας, δην διευκολύνεται ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς Μώρραιού καὶ Ντάρλινγκ, πλωτούς εἰς άρκετὸν μῆκος των (Χαρτ. 71).

Ἐξάγει ή Αυστραλία κυρίως ἔρια, σῖτον, μεταλλεύματα, χρυσόν, κρέατα, γαλακτοκομικά προϊόντα, δέρματα καὶ ὄπωρας.

Πληθυσμὸς καὶ κάτοικοι. Οἱ αὐτόχθονες κάτοικοι τῆς Αυστραλίας ἀποτελοῦν τὴν κατωτέραν ζῶσαν ἐπὶ τῆς Γῆς ἀνθρωπίνην φυλήν, ή δποία μάλιστα διατηρεῖται καθαρά, δὲν ἔχει δηλ. ὑποστῆ ἐπιμιξίαν. Εἶναι τὰ κατώτερα ἀνθρώπινα δείγματα, τὰ συναντώμενα σήμερον. Ἐχουν χρῶμα τοῦ δέρματος μέλαν (πρὸς τὸ τῆς σοκολάτας), πλατεῖς ρώθωνας, προεξέχοντα ὑπερόφρυνα τόξα, ἀδυνάτους πόδας καὶ πυκνὸν τρίχωμα εἰς ὅλον τῶν τὸ σῶμα. "Οσοι ἐκ τούτων δὲν ἔχουν ἔλθει εἰς ἐπαφὴν μὲ τοὺς Λευκούς, ὥστε νὰ ἐκπολιτισθοῦν δλίγον, περιφέρονται γυμνοί, ζοῦν εἰς σπήλαια η εἰς πρωτογόνους καλύβας ἀπὸ κλάδους δένδρων. Τρώγουν ὅ,τι εύρουν, ἀκόμη καὶ σκάληκας, κάμπας καὶ ἔντομα καὶ ἀποζοῦν κυρίως ἀπὸ τὸ κυνήγιον, ἔχοντες ὡς μόνα ὅπλα τῶν τόξα καὶ βέλη. Ἀπομένουν σήμερον ἀπὸ ὅλους τοὺς θιαγενεῖς τῆς Αυστραλίας περὶ τὰς 50.000 καὶ διαρκῶς ὁ ἀριθμὸς των ἐλαττοῦται.

τῆς φυλῆς (φάτσας) μερινός, θεωρεῖται τὸ καλύτερον ἔριον, η δὲ Αυστραλία ἔρχεται πρώτη εἰς τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν ἔριον. Ἀκολουθοῦν η ἀλευροβιομηχανία, η βαμβακουργία, οἰνοποιία, ζυθοποιία, οἱ βιομηχανίαι παραγωγῆς σακχάρεως, καπνοῦ, κημικῶν προϊόντων καὶ η μεταλλουργία.

Μολονότι τὸ χρῶμα τοῦ δέρματός των εἶναι μέλαν, δὲν ἔχουν τὰ ἄλλα χαρακτηριστικὰ τῶν ἀνθρώπων τῆς Μαύρης Φυλῆς (βλ. 'Αφρικήν) καὶ διὰ τοῦτο παρὰ πολλῶν κατατάσσονται εἰς χωριστὴν φυλήν.

Οἱ πρῶτοι Λευκοὶ κατοίκοι τῆς Αὐστραλίας ἦσαν 700 κατάδικοι, ἀποσταλέντες ἐκεῖ ἐκ τῆς Ἀγγλίας τὸ 1788. 'Η ἀποστολὴ καταδίκων εἰς Αὐστραλίαν ἐσυνεχίσθη ἐπὶ ἀρκετὰ ἔτη καὶ οὕτω οἱ πρῶτοι ἀποικοὶ τῆς ἦσαν κατάδικοι. 'Ηρχισαν ὅμως σὺν τῷ χρόνῳ μεταβαίνοντες καὶ ἀποικοὶ, οἱ ὅποιοι δὲν ἦσαν κατάδικοι. 'Η μεγάλη αὔξησις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Αὐστραλίας ἤρχισε κυρίως ἀπὸ τοῦ 1851, ἀφ' ὃτου δῆλο. ἀνεκαλύφθη εἰς τὴν Αὐστραλίαν χρυσός. Τὸ σύνολον τῶν κατοίκων τῆς Ὀμοσπόνδου Δημοκρατίας τῆς Αὐστραλίας ἀνέρχεται εἰς 10.200.000 κ. 'Εξ αὐτοῦ φαίνεται ὅτι ἔχει μικρὰν πυκνότητα πληθυσμοῦ (1,2 κ. κατὰ τετρ. χιλιομ.) καὶ εἶναι δῆλη ἡ Ὀκεανία ἡ ἀραιότερον κατοίκουμένη ἥπειρος· διὰ τοῦτο λέγεται καὶ « κενὴ ἥπειρος ». Τὰ 98% τῶν κατοίκων εἶναι Λευκοί, προερχόμενοι ἐκ τῆς Εὐρώπης, μεταξύ δὲ αὐτῶν καὶ ἀρκετοὶ "Ἐλληνες (ὑπολογίζονται περὶ τὰς 25.000). Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι 'Ιθαγενεῖς καὶ 'Αστάται. Σήμερον ἀπαγορεύεται ἡ μετανάστευσις ἐγχρώμων εἰς τὴν Αὐστραλίαν.

Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις. 'Η Αὐστραλία ἀποτελεῖται ἀπὸ 7 αὐτοδιοικουμένας πολιτείας καὶ ἐν 'Ομόσπονδον ἔδαφος, εὑρισκόμενον ἐντὸς τῆς Πολιτείας « Νέα Νότ. Ουαλλία ». Πρωτεύουσα τούτου καὶ ὀλοκλήρου τῆς 'Ομοσπόνδου Δημοκρατίας εἶναι ἡ **Καναπέρα** (44.000 κ.). Τὸ **Σίδνεϋ** (2.050.000 κ.) (*Χαρτ. 72*) εἶναι ἡ μεγαλυτέρα πόλις τῆς Αὐστραλίας. 'Έχει θαυμάσιον λιμένα, καλὸν κλῖμα καὶ πλουσίαν ἐνδοχώραν. 'Ολίγον βορειότερον τοῦ Σίδνεϋ εὑρίσκεται τὸ **Νιουκάστλ** (200.000 κ.) βιομηχανικὸν κέντρον καὶ λίμνην ἔξαγωγῆς γαιανθράκων, διότι εὑρίσκεται πλησίον ἀνθρακούχου περιοχῆς. **Μελβούρνη** (1.800.000), ἐμπορικὸν κέντρον καὶ μέγας ἔξαγωγικὸς λιμὴν ἐρίου, χρεάτων καὶ γεωργικῶν προϊόντων. **Άδελαΐς** (560.000 κ.) βιομηχανικὴ πόλις καὶ λιμήν. **Πέρθ** (400.000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας « Δυτ. Αὐστραλία ». **Μπρισμπαίην** (560.000 κ.) λιμὴν ποταμίος εἰς ἀπόστασιν 40 χιλιομ. ἀπὸ τῆς ἀκτῆς. **Ντάρβιν** (18.000 κ.).

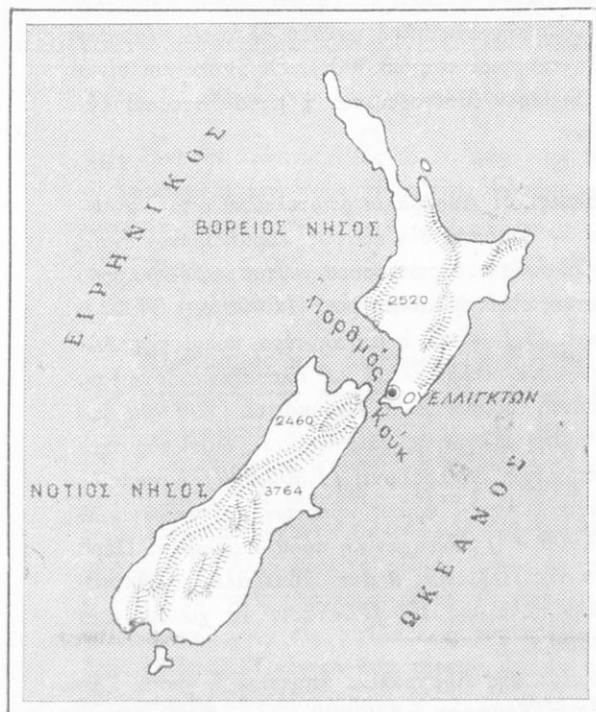
Μίαν ἀπὸ τὰς 7 πολιτείας τῆς Αὐστραλίας ἀποτελεῖ ἡ γῆσος **Τασμανία**. Πρωτεύουσα αὐτῆς ἡ **Χόμπαρτ** (110.000 κ.).

'Η **Τασμανία** εἶναι νῆσος ὁρεινὴ μὲν ἀρκετὰ δάση, παραγγελτικὸν πολλάκες

διπώρας καὶ γεώμηλα, ἔχει δὲ καὶ ἀρκετὴν κτηνοτροφίαν, ιδίως προβάτων. Κατοικεῖται ἀπὸ 350.000 κ. (ἔκτασις 68.000 τετρ. χιλιομ.) ὅλοι δὲ οἱ κάτοικοι εἰναι Εὐρωπαῖοι, Βρεταννικῆς κατὰ τὸ πλεῖστον καταγωγῆς. Οἱ αὐτόχθονες κάτοικοι ἐξωλοθρεύθησαν ἀπὸ τὰς ἀσθενείας καὶ τὸ ἀλκοόλ, τὸ ὄποῖον εἰσήγαγον ἐκεῖ οἱ Εὐρωπαῖοι, ἡ ἐφονεύθησαν παρὸ τούτων. Ὁ τελευταῖος αὐτόχθων Τασμανὸς ἀπέθανε τὸ 1876.

Νέα Ζηλανδία

Ἡ Νέα Ζηλανδία εἶναι ἀνεξάρτητος Δημοκρατία, ἀνήκουσα εἰς τὴν Βρετ. Κοινοπολιτείαν. Ἐχει ἔκτασιν 268.000 τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 2.400.000 (πυκνότης πληθ. 9) ἀποτελούμενον κατὰ 96% ἀπὸ Εὐρωπαίους ἀποίκους (κυρίως Βρεταννούς).

Χαρτ. 72. Νέα Ζηλανδία.

χθονες **Μαόρι**, ἀνήκοντες εἰς τὴν Κιτρίνην φυλήν, ἀλλὰ μὲ τὰ Μογγοικά χαρακτηριστικά μόλις διακρινόμενα. Εἶναι οἱ Μαόρι μία φυλὴ σωματικῶς ὥραια, ὑπερήφανος καὶ ἀγαπῶσσα τὴν ἐλευθερίαν. Ἀντέστη γενναῖως εἰς τοὺς Βρεταννούς ἀποίκους πρὶν καταβληθῆ νπ' αὐτῶν, πολλοὶ δὲ Μαόρι ἐφονεύθησαν.

Ἡ Νέα Ζηλανδία ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μεγάλας καὶ δρεινὰς νήσους, χωριζομένας διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ **Κούκ** καὶ τινας ἄλλας μικροτέρας (νῆσοι Κερμαντέκ Δυτ. Σαμόαι, Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων τοῦ

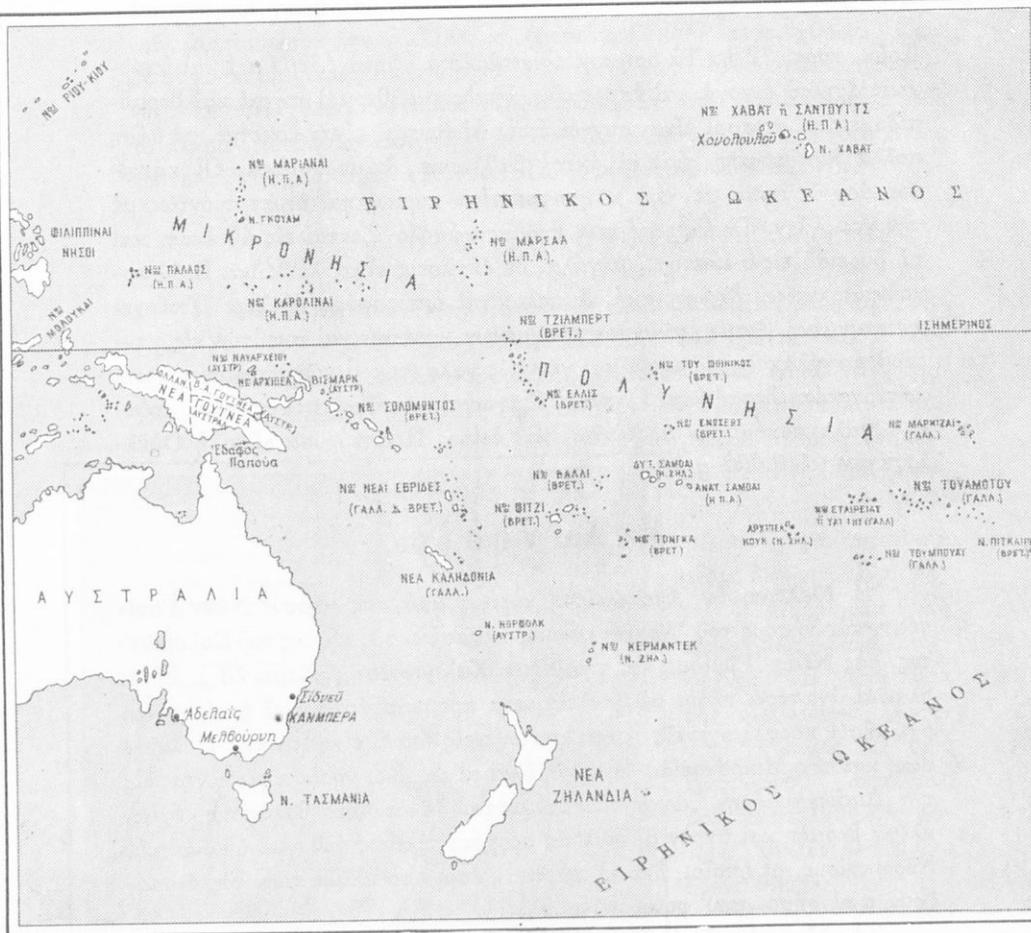
Κούκ, χαρτ. 72). Τὰ δρη της είναι ἀρκετά ὑψηλά (3764 μ.) καὶ ὑπάρχουν ἀρκετά ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα ἡφαίστεια, θερμαὶ πηγαὶ καὶ θερμοπίδακες· οἱ σεισμοὶ εἰναι συχνότατοι. Αἱ βροχαὶ εἰναι ἀρκεταῖ, τὰ δάση πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ αἱ ἀκταὶ βαθύτατα διαμελισμέναι. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴν κτηνοτροφίαν κυρίως καὶ δευτερευόντως μὲ τὴν γεωργίαν. Τὰ ἔκτρεφόμενα πρόβατα ὑπολογίζονται εἰς 40 ἑκατ. καὶ τὰ βοοειδῆ εἰς 6 ἑκατομ., μεγάλαι δὲ ἔκτάσεις εἰναι λειβάδια. Καλλιεργοῦνται κυρίως δημητριακά, ἄμπελοι καὶ ὄπωροφόρα δένδρα. ‘Τπάρχει ἀνεπτυγμένη βιομηχανία κατεψυγμένων κρέατων καὶ τοιούτων εἰς κονσέρβας, γάλακτος εἰς κυτία καὶ γενικῶς γαλακτοκομικῶν προϊόντων καὶ κατεργασίας δερμάτων. Γίνονται ἔξαγωγαὶ μεγάλων ποσοτήτων κρέατος, γαλακτοκομικῶν προϊόντων καὶ ἑρίου. Πρωτεύουσα εἰναι ἡ Οὐέλλιγκτον (140.000 κ.).

Μελανησία

‘Η Μελανησία ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ τὰς νήσους Νέαν Γουΐνεαν, τὰς νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους Βίσμαρκ, τὰς νήσους τοῦ Σολομῶντος, τὰς Νέας Ἐβρίδας καὶ τὴν Νέαν Χαλδονίαν (Χαρτ. 73). Εἰναι ὅλαι αἱ ἀνωτέρω νῆσοι τὰ ὑπολείμματα προϋπαρξάσης ἐκεῖ ἡπείρου καὶ ὅχι νῆσοι κοραλλιογενεῖς ἡ ἡφαιστειογενεῖς ὅπως εἰναι αἱ τῆς Πολυνησίας καὶ τῆς Μικρονησίας. Ἐπειδὴ ὅλαι αἱ ὁς ἄνω νῆσοι εὑρίσκονται εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην, περιβάλλονται δὲ καὶ ὑπὸ θαλάσσης, ἔχουν κλῖμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν μὲ πολλὰς βροχάς, τελείως ἀνθυγιεινὸν διὰ τοὺς Εύρωπαίους, οἱ ὅποιοι, διὰ νὰ χαρακτηρίσουν τὸ κλῖμα των, τὰς ὄνομάζουν « αἱ νῆσοι ποὺ φονεύουν ».

Τὸ κλῖμα εύνοεῖ τὴν βλάστησιν καὶ αἱ νῆσοι αὔται καλύπτονται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ πυκνὰ δάση. Κατοικοῦνται ἀπὸ ἀνθρώπους τῆς Μαύρης φυλῆς (ἔξ οὖ καὶ τὸ ὄνομα Μελανησία), ἐκ τῶν ὅποιων οἱ κατοικοῦντες ἰδίως τὸ ἐσωτερικὸν τῶν νήσων εἰναι ἀπολίτιστοι, ἡμιάγριοι, ἐπιδιδόμενοι ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς τὴν ἀνθρωποφαγίαν. Οἱ κατοικοῦντες τὴν Νέαν Γουΐνεαν λέγονται Παποδαί, οἱ δὲ κατοικοῦντες τὴν Ν. Καληδονίαν Κανάκοι. Ὑπολογίζονται οἱ κάτοικοι ὅλων τῶν ὡς ἄνω νήσων περὶ τοὺς 1.500.000 καὶ ἡ ἔκτασις περὶ τὰς 950.000 τετρ. χιλιομ.

Νέα Γουΐνεα. Εἰναι ἡ μεγαλύτερα νῆσος τῆς Μελανησίας, ἔχοντας ἔκτασιν 803.000 τετρ. χιλιομ. εἰναι ἡ δευτέρα εἰς μέγεθος, μετὰ τὴν Γροιν-

Χαρτ. 73. Μελανησία, Μικρονησία και Πολυνησία.

λανδίαν, νῆσος τῆς Γῆς. Ἔχει ύψηλά βρη (4000 μ.) πολλὰ ἐνεργὰ καὶ ἐσβεσμένα ἡφαίστεια καὶ μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση, τὰ ὅποῖα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς νήσου παραμένουν ἀκόμη καὶ σήμερον ἀνεξερεύνητα. Τὸ δυτικὸν ἥμισυ τῆς νήσου εἶναι Ὀλλανδικὴ ἀποικία, λεγομένη Ὀλλανδικὴ Γουϊνέα (Χαρτ. 73). Τὸ ἀνατολικὸν ἥμισυ λεγόμενον ΒΑ. Γουϊνέα ἡ ἔδαφος Παπούα, καθὼς καὶ αἱ πλησίον νῆσοι τοῦ Ναναρχείου, ἀνήκει εἰς τὴν Αὐστραλίαν.

Αἱ νῆσοι τοῦ Ἀρχιπελάγους Βίσμαρκ καὶ αἱ βορειότεραι ἐκ τῶν νήσων τοῦ Σολομόντος, συνολικῆς ἑκτάσεως 520.000 τετρ. χιλιομ. καὶ

πληθυσμοῦ 1.900.000 κ. (ἐκ τῶν ὁποίων 1.300.000 εἰναι Ἰθαγενεῖς Παποῦαι), ἀνήκουν εἰς τὴν Αὔστραλιαν, ἐνῷ αἱ ὑπόλοιποι, πλὴν τῶν Αὔστραλιανῶν, νῆσοι τοῦ Σολομῶντος, ἔχουσαι περὶ τὰς 340.000 κ. ἀνήκουν εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον.

Αἱ **Νέαι Εβρίδες** εἰναι περὶ τὰς 40 νῆσοι ἔχουσαι περὶ τὰς 54.000 κ. Αὗται εἶναι ὑπὸ συγκυριαρχίαν τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Ἡν. Βασιλείου.

Ἡ **Νέα Καληδονία** ἔχουσα πληθυσμὸν 63.000 κ., ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι Ἰθαγενεῖς, λεγόμενοι Κανάκοι, ἀνήκει εἰς τὴν Γαλλίαν.

Μικρονησία

Βορείως καὶ ΒΑ τῆς Μελανησίας καὶ πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ εύρισκονται πλέον τῶν 1000 νησίδες, κατὰ τὸ πλεῖστον κοραλλιογενεῖς ἀποτελοῦσαι τὴν **Μικρονησίαν**. Αὗται εἶναι ἐκ Δ. πρὸς Α. (Χαρτ. 73): Τὰ Ἀρχιπελάγη Παλάος, Καρολίναι, Μαριάνναι (μεγαλυτέρα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ νῆσος Γκουάμ), Μάρσαλ. Τὰ Ἀρχιπελάγη τῶν νήσων τούτων, ἔχοντα περὶ τοὺς 60.000 κ., ἀνήκουν εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας. Ἐκτὸς τούτων εἶναι καὶ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων Τζίλμπερτ καὶ Ἑλλις, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον καὶ ἔχουν 28.000 κ. Ἑλλις, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον καὶ ἔχουν 28.000 κ.

Πολυνησία

Ἡ **Πολυνησία** ἀποτελεῖται ἀπὸ πλῆθος ἡφαιστειογενῶν ἢ κοραλλιογενῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι εύρισκονται ἐγκατεσπαρμέναι εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ωκεανὸν καὶ εἰς μεγάλην ἀπόστασιν Α. καὶ ΝΑ. τῆς Μελανησίας (Χαρτ. 73). Αἱ νῆσοι τῆς Πολυνησίας εἶναι ἐκ Δ. πρὸς Α. :

Τὰ Ἀρχιπελάγη τῶν νήσων **Φίτζι, Βάλλι, Τόγκα, Ενώσεως** καὶ **Φοίνικος**. Ἀνήκουν τὰ Ἀρχιπελάγη αὐτὰ εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον, ἐκ τούτων δὲ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων Τόγκα εἶναι βασίλειον (ὑπὸ τελοῦν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Ἡν. Βασίλειου. Τὸ σύνοβασίλισσαν) τελοῦν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Ἡν. Βασίλειου. Τὸ σύνολον τῶν κατοίκων δλων αὐτῶν τῶν νήσων, πολλαὶ ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι τελείως ἀκατοίκητοι, φθάνει τὰς 450.000.

Αἱ νῆσοι **Σαμόαι**, ἐκ τῶν ὁποίων αἱ δυτικαὶ ἀνήκουν εἰς τὴν

Νέαν Ζηλανδίαν (85.000 κ.) αι δὲ ἀνατολικαὶ εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας (20.000 κ.).

Τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων Κούκ, ἀνῆκον εἰς τὴν Νέαν Ζηλανδίαν (περὶ τὰς 10.000 κ.).

Ἡ Γαλλικὴ Ὡκεανία, ἡ ὁποίᾳ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων : Ταϊτῆς ἡ Ἐταιρίας, τῶν ὁποίων σπουδαιοτέρα εἶναι ἡ νῆσος Ταϊτή (24.000 κ.), Τουμπούαϊ (περὶ τὰς 3.500 κ.) Τουαμοτοῦ (4500 κ.) καὶ τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν νήσων τῆς Μαρκησίας ἡ Μαρκίζων νήσων (2.800 κ.).

Ἡ νῆσος Πιτκαΐν (150 κ.) ἀνήκουσα εἰς τὸ Ἡν. Βασίλειον.

Αἱ νῆσοι Χαβάϊ ἡ Σάντουϊτς (βλέπε Ἡν. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς) καὶ

Ἡ Νῆσος τοῦ Πάσχα, ἡ ἀνατολικωτέρα τῶν νήσων τῆς Πολυνησίας, ἀνήκουσα εἰς τὴν Χιλήν (βλ. Χιλήν). "Ολαι αἱ ὅις ἄνω νῆσοι, εὐρισκόμεναι εἰς τὴν Διακεκαυμένην ζώνην, ἔχουν κλῖμα ὑγρὸν καὶ θερμόν. Παράγουν βανάνας, ἴνδοκάρυα, λαχανικά, ἀνανάδες, καφέν, σακχαροκάλαμον καὶ πολλὰ διπλωτικά, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἐσπεριδοειδῆ. Οἱ κάτοικοι τῆς Πολυνησίας καὶ τῆς Μικρονησίας δὲν ἀνήκουν εἰς τὴν Μαύρην φυλήν, ὅπως οἱ τοιοῦτοι τῆς Μελανησίας (Παπούαι, Κανάκοι) ἀλλὰ εἰς τὴν Κιτρίνην φυλήν, ἔχουν δόμως πολὺ ἔξησθενημένα τὰ μογγολικὰ χαρακτηριστικὰ καὶ σχεδὸν λευκὸν τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος.

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ

Ἡ Ὡκεανία εἶναι ἡ μικροτέρα ἐκ τῶν ἡπείρων. Οἱ κάτοικοι τῆς Ὄμοσπόνδου Δημοκρατίας τῆς Αὔστραλίας καὶ τῆς Δημοκρατίας τῆς Ν. Ζηλανδίας εἶναι σχεδὸν ἐν τῇ ὀλότητι των Λευκοί, μεταβάντες ἐκεῖ ὡς ἀποικοί ἐκ τῆς Εὐρώπης.

Οἱ ιθαγενεῖς τῆς Αὔστραλίας εἶναι ἐλάχιστοι (περὶ τοὺς 50.000). "Αν καὶ τὸ χρῶμα τοῦ δέρματός των εἶναι μέλαν, δὲν ὅμοιάζουν μὲ τοὺς Νέγρους τῆς Ἀφρικῆς καὶ παρὰ τινῶν κατατάσσονται εἰς χωριστὴν φυλήν. Μαῦροι εἶναι καὶ οἱ Ιθαγενεῖς κάτοικοι τῆς Μελανησίας καὶ τῆς Πολυνησίας, οἱ ὁποῖοι λέγονται Παπούαι καὶ Κανάκοι καὶ ἀποτελοῦν τὸ σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ τῶν νήσων τούτων. Οἱ κάτοικοι τῶν νήσων τῆς

Μικρονησίας ἀνήκουν εἰς τὴν Κιτρίνην φυλὴν, ἀλλ' ἔχουν τελείως ἐξησθενημένα τὰ μογγολικὰ χαρακτηριστικά καὶ τὸ δέρμα τῶν εἶναι σχεδὸν λευκόν. Οἱ κατοικοῦντες τὴν Νέαν Ζηλανδίαν λέγονται **Μαόρι**. Οἱ εἰς νήσους αὐτὰς ζῶντες Λευκοί, ὡς ἄποικοι, εἶναι πολὺ διάλογοι, διότι δὲν ἀντέχουν εἰς τὸ θερμὸν καὶ ὑγρὸν κλῖμα τῶν νήσων τούτων.

Αἱ νῆσοι τῆς Μελανησίας εἶναι τὰ ὑπόλειμματα ὑπαρξάσης ἐκεῖ εἰς παλαιοτάτας ἐποχὰς ἡπείρου. Ἐκ τούτων ἡ Νέα Γουϊνέα εἶναι ἡ δευτέρα εἰς μέγεθος (μετὰ τὴν Γροινλανδίαν) νῆσος τῆς Γῆς. Αἱ νῆσοι τῆς Μικρονησίας καὶ τῆς Πολυνησίας εἶναι ἥψατοστειογενεῖς ἢ κοραλλιογενεῖς καὶ γενικῶς μικραί. Ἐξαιρουμένης τῆς Αὔστραλιας (πλὴν τοῦ Β καὶ τοῦ Α. τμήματός της), εἰς ὅλας τὰς νήσους τῆς Ὡκεανίας τὸ κλῖμα εἴτοι θερμὸν (εύρισκονται αἱ περισσότεραι ἐπὶ ἡ πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ διὰ τοῦτο καλύπτονται ἀπὸ μεγάλα καὶ πυκνὰ οινοῦ) καὶ ὑγρὸν καὶ διὰ τοῦτο καλύπτονται ἀπὸ μεγάλα καὶ πυκνὰ δάση. Ταῦτα εἰς τὴν Ν. Γουϊνέαν εἶναι καὶ σήμερον ἀκόμη κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεξερεύνητα.

Π Ι Ν Α Σ

Ἐμφαίνων τὰ διάφορα ἀνεξάρτητα καὶ μὴ κράτη τῆς Ὡκεανίας μὲ τὴν ἔκτασίν των, τὸν πληθυσμὸν των καὶ τὴν πυκνότητα τοῦ πληθυσμοῦ των.

Κράτη	Πληθυσμὸς	Έκτασις	Πυκνότης πληθ.
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ			
Αὔστραλια	10.200.000	7.704.159	1,2
Ν. Ζηλανδία	2.400.000	268.231	9
ΕΔΑΦΗ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑΝ			
Αὔστραλιας	650	13	50
Νῆσοι Κόκος	1.000	35	29
Ν. Νόρφολκ	480.000	234.498	2
ΒΔ. Γουϊνέα ἢ Παπούα			
Γαλλίας	63.000	18.653	3
Νέα Καληδονία			
Διάφοροι νῆσοι ἢ τοι, Νῆσοι Ταϊτῆς ἢ Ἐταΐριας, Μαρκησίας ἢ Μαρκέζας Τουαμότου & ἄλλαι μικρότεραι	69.000	3.998	17
'Ηνωμ. Βασιλείου			
Νῆσοι Σολομῶντος (Βρετ.)	113.000	29.785	3
Νῆσοι Φίτζι	390.000	18.234	19

Κράτη	Πληθυσμός	Έκτασις	Πυκνότης πληθ.
Νῆσοι Τζίλιμπερτ	28.000	956	29
Ν. Πιτκαΐφν	150	5	30
Νῆσοι Τόνγκα	54.000	697	77
Ν. Ζηλανδίας			
Νῆσοι Κούκ	16.000	259	62
Νίβα	5.000	259	19
Τουελάου	2.000	10	200
Ήν. Πολ. Αμερικής			
Αμερικανικαὶ Σαμόδαι	20.000	197	112
Γκουάμ	36.000	534	67
Χαβάη	600.000	16.600	36
ΕΔΑΦΗ ΓΠΟ ΚΗΔΕΜΟΝΙΑΝ			
Ανδραλίας			
Νέα Γουινέα (τὸ Ν. καὶ τὸ ΝΑ. τημῆμα της, αἱ νῆσοι τοῦ Ἀρχιπελάγους Βίσ- μαρκ, μέρος τῶν νήσων Σολομώντος)	1.900.000	520.870	4
ήν. Πολ. Αμερικής			
Νῆσοι Καρολίναι, Μαριάναι, Μάρσαλ	60.000	1.779	36
Ν. Ζηλανδίας			
Δ. Σαμόδαι	85.000	2.927	33
Συγκυριαρχία Γαλλ.—ήνωμ. Βασι- λείου			
Νέαι Εβρίδες	54.000	14.763	2

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΙΣ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

(εἰς στρογγυλοὺς ἀριθμοὺς κατὰ τὸ 1956)

	*Έκτασις (τετ. χιλ.)	Πληθυσμός	Πυκνότης πληθ.
1) ΑΣΙΑ	44.000.000	1.680.000.000	38
2) ΑΜΕΡΙΚΗ	42.000.000	365.000.000	9
3) ΑΦΡΙΚΗ	30.000.000	249.000.000	8
4) ΩΚΕΑΝΙΑ	9.000.000	17.000.000	2
5) ΕΥΡΩΠΗ	10.440.000	600.080.000	58
ΣΥΝΟΛΟΝ	135.000.000	2.911.080.000	22

Ε. ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗ

Ανταρκτική λέγεται ἡ περὶ τὸν Ν. Πόλον περιοχὴ μέχρι τοῦ 66ου παραλήγου. Εἶναι ξηρὰ περιβάλλουσα ἀσυμμέτρως τὸν Ν. Πόλον (*Έγχρ. Χαρ. IX*). Ἡ ἔκτασίς τῆς ὑπολογίζεται εἰς 13—14 ἑκατομμ. τετρ. χιλιομ. χωρὶς τοῦτο νὰ εἶναι βέβαιον, διότι σκεπάζεται ὅλη ἡ ἔκτασις ἀπὸ στρῶμα πάγου, ὃ ὅποιος προεκτείνεται κατὰ πολλὰ χιλιόμετρα καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, τὴν περιβάλλουσαν τὴν ξηράν. Ἀποτελεῖ τὴν ἔκτην ἥπειρον τῆς Γῆς. Ἡ Ανταρκτικὴ περιβάλλεται ἀπὸ ὅλας τὰς πλευράς τῆς ὑπὸ τῶν νοτίων τυμημάτων τοῦ Ἰνδικοῦ, Εἰρηνικοῦ καὶ Ἀτλαντικοῦ Ωκεανοῦ, ἀπὸ θάλασσαν δηλαδὴ ἥτις λέγεται καὶ Νότιος Παγωμένος Ωκεανός. Τὸ στρῶμα τοῦ πάγου ἀκολουθεῖ τὰς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους καὶ εἶναι ζήτημα ἄν ἀπὸ ὅλην τὴν ἔκτασιν αὐτὴν μόλις 260.000 τετρ. χιλιομ. ἐλευθεροῦνται τῶν πάγων, καὶ ταῦτα μικρὸν μόνον χρονικὸν διάστημα κατ' ἔτος. “Ολη ἡ ἄλλη ἔκτασις καλύπτεται διαρκῶς ἀπὸ πάγους, οἱ ὅποιοι προχωροῦν καὶ ἐντὸς τῆς θαλάσσης. Ἀπὸ τούτους ἀποκόπτονται πολλάκις μεγάλα τεμάχια, τὰ λεγόμενα παγόβουνα, τὰ ὅποια παρασύρονται πρὸς βορρᾶν ὑπὸ τῶν θαλασσίων ρευμάτων καὶ γίνονται θανάσιμοι παγίδες διὰ τὰ πλοῖα, τὰ πλέοντα εἰς τὰ νοτιώτερα μέρη τῶν νοτίων θαλασσῶν.

Καίτοι ἡ Ανταρκτικὴ μένει κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνεξερεύνητος καὶ ἄγνωστος, φαίνεται δὲτι εἶναι ἐν δροπέδιον μέσου ὑψους 2.000 μ., τὸ ὅποιον ἔχει ἀρκετὰ ὑψηλὰ ὅρη (ἄνω τῶν 4500 μ. ὑψους). Εἰς δύο μέρη τῆς Ανταρκτικῆς ἡ θάλασσα προχωρεῖ ἀρκετὰ βαθέως ἐντὸς τῆς ξηρᾶς καὶ σχηματίζει δύο μεγάλους κόλπους ἡ θαλάσσας, τὴν θάλασσαν τοῦ Οὐέντελ καὶ τὴν θάλασσαν τοῦ Ρός. Εἰς τὴν δευτέραν οἱ πάγοι προχωροῦν βαθέως ἐντὸς αὐτῆς, σχηματίζοντες εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἐν τεράστιον φράγμα πάγων τοῦ Ρός, τὸ ὑψος τοῦ ὅποιου ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, φθάνει τὰ 84 μ. καὶ ὑψοῦται καθέτως ὥς τοῖχος ἀνυπέρβλητος, ἐμποδίζων τὴν περαιτέρω πορείαν. Εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν εὑρίσκεται ἡ νῆσος Ρός καὶ ἐπὶ ταύτης τὸ ἐνεργὸν ἥφαιστειον Ερεβος (3999 μ.) καὶ τὸ ἐσβεσμένον Τρόμος (3278 μ.).

Εἰς τὰ διάφορα τμήματα τῆς Ανταρκτικῆς ἔχουν δοθῆ διάφορα δνόματα, εἴτε τῶν ἐξερευνητῶν, οἱ ὅποιοι πρῶτοι τὰ ἀνεκάλυψαν, εἴτε διαφόρων βασιλέων ἡ προσωπικοτήτων. Οὕτω ἔχομεν τὴν Γῆν Γκράχαμ,

τὴν Γῆν Ἐλσγονόρθ, τὴν Θάλασσαν τοῦ Ρός, τοῦ Οὐέντελ, τὴν Γῆν τῆς Βικτωρίας, τῆς Ἀδελίας, τῆς Βασιλίσσης Μώδ κλπ. (^υἘγχρ. Χαρτ. IX). Οὐσιαστικῶς ἡ Ἀνταρκτικὴ εἰς οὐδένα ἀνήκει καὶ μέχρι πρό τινων ἐτῶν οὐδεὶς ἐνδιεφέρετο σοβαρῶς δι' αὐτήν, διότι εἶναι ἀκατοίκητος καὶ οὐδὲν ἐνδιαφέρον παρουσίαζεν ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως· καλύπτεται ἀλλωστε διαρκῶς ἀπὸ παχὺ στρῶμα πάγου. Αἱ σημεριναὶ ὅμως κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης, αἱ ὄποιαι καθιστοῦν δυνατὴν τὴν τῆξιν τοῦ καλύπτοντος τὴν Ἀνταρκτικὴν πάγου καὶ κυρίως ἡ στρατηγικὴ τῆς σημασία, ἐπειδὴ εὑρίσκεται πολὺ πλησίον τῆς Ἀμερικῆς, συνετέλεσαν, ὥστε νὰ αὔξηθῃ τὸ δι' αὐτὴν ἐνδιαφέρον καὶ νὰ τὴν διεκδικοῦν ὅλοι οἱ Ἰσχυροὶ τῆς Γῆς. Σήμερον ἡ Ἀνταρκτικὴ ἔχει ὑποδιαιρεθῆ εἰς τομεῖς, ἀναλόγως τῆς ἐθνικότητος τῶν ἔξερευνητῶν οἱ ὄποιοι ἀνεκάλυψαν καὶ μετέβησαν πρῶτοι εἰς τὰ διάφορα μέρη της. ^υἜχομεν οὕτω τὸν Νορβηγικὸν τομέα, τὸν Αὐστραλιανόν, τὸν Γαλλικόν, τῆς Νέας Ζηλανδίας, τῶν Ἡν. Πολιτεῶν, διεκδικοῦν δὲ ἐδάφη καὶ αἱ πλησίον τῆς Ἀνταρκτικῆς Χιλή καὶ Ἀργεντινή. ^υΗ Σοβ. ^υἘνωσίς ὕψωσεν ἐσχάτως τὴν Σημαίαν τῆς εἰς περιοχὴν τῆς

^υἘν τῷ μήμα τῆς Ἀνταρκτικῆς καὶ ἡ γύρω του παγωμένη θάλασσα μὲ παγοθραυστικά πλοῖα διασχίζοντα αὐτήν, κατὰ τὸ «διεθνὲς γεωφυσικὸν ἔτος» 1957 - 58.

Πιγκουΐνοι εις τὴν Ἀνταρκτικήν.

Ἀνταρκτικῆς, τὴν ὁποίαν ἡ Μεγάλη Βρεταννία θεωρεῖ ἀνήκουσαν εἰς αὐτὴν ("Εγχρ. Χαρτ. IX").

Ανακάλυψις τῆς Ἀνταρκτικῆς. Κατάκτησις τοῦ N. Πόλου. Οἱ δύναμεις τῆς Ἀνταρκτικῆς πρώτων πρόσων πρὸς βορρᾶν, δηλ. τὴν Ἀρκτικὴν καὶ πολὺ ἀργότερον πρὸς νότον, διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀνταρκτικῆς καὶ τὴν κατάκτησιν τοῦ N. Πόλου. Οἱ πρῶτοι, ὁ ὄποιος ἀντίκρυσε τὴν Γῆν τῆς Ἀνταρκτικῆς, ἦτο ὁ Μπίσκος ("Αγγλος"), ὁ ὄποιος ἔφθασε πλησίον τῶν ΒΔ. ἀκτῶν τῆς καὶ τὰς ὀνόμασε Γῆν Ἐντερμπτο (1832).

Τὸ 1838 Ἀμερικανικὴ ἀποστολὴ ὑπὸ τὸν Οὐδίλκες παρέπλευσε τὰς ΒΑ. ἀκτὰς τῆς. Τὸ 1840 ὁ Γάλλος Ντ' Υρβίλ ἀνεκάλυψε τὴν Γῆν τῆς Αδελίας. Τὸ 1841 ὁ "Αγγλος Ρός ἀνεκάλυψε τὴν Γῆν τῆς Βικτωρίας, τὴν θάλασσαν Ρός, τὸ ἐνεργὸν ἡφαίστειον Ἐρεβος καὶ τὸ ἐσβεσμένον τοιοῦτον Τρόμος. Νορβηγικὴ ἀποστολὴ, ὑπὸ τὸν Ἀμοῦνδσεν, ἔφθασε μὲ τὸ πλοῖον « Φράμ » εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Ρός τὸ 1911. Ἐκεῖθεν ὁ "Αμοῦνδσεν μὲ 4 συντρόφους του ἔξεχίνησαν τὴν 20ὴν Φεβρουαρίου τοῦ 1911 διὰ τὸν N. Πόλον, εἰς τὸν ὄποιον ἔφθασε (κατακτήσας πρῶτος τὸν N. Πόλον) τὴν 14ην Δεκεμβρίου. Οἱ "Αγγλος Σκώτ μὲ 4 συντρόφους του ἔφθασε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν N. Πόλον δεύτερος τὴν 18ην Ιανουαρίου τοῦ 1912 (κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἀπωλέσθη μετὰ τῶν συντρόφων του). Οἱ πλοίαρχος Μπέρντ ("Hn. Πολιτεῖαι) ἐγκαταστήσας μόνιμον βάσιν εἰς τὴν λεγομένην Μικρὰν Ἀμερικὴν τῆς Ἀνταρκτικῆς, ἐπέταξεν ἐκεῖ θεν μὲ ἀεροπλάνον καὶ ὑπερέπτη τοῦ N. Πόλου τὴν 29ην Νοεμβρίου τοῦ 1928.

Πολλαὶ ἂλλαι ἀποστολαὶ μετέβησαν μετὰ τὸ 1928 εἰς Ἀνταρκτικὴν καὶ μὲ τὴν βοήθειαν ἰδίως ἀεροπλάνων ἔχαρτογράφησαν μεγάλας ἐκτάσεις τῆς. Η σημαντικωτέρα καὶ μὲ περισσότερα ἀποτελέσματα ἀπο-

στολή ήτο δη τῶν Ἡν. Πολιτειῶν ὑπὸ τὸν ναύαρχον Μπέρντ (εἶχε γίνει ἐν τῷ μεταξὺ ἀπὸ πλοίαρχος ναύαρχος, ἀπέθανε δὲ τὸν Μάρτιον τοῦ 1957), ἡ ὁποίᾳ ἀπετελεῖτο ἀπὸ 12 πλοῖα (μεταξὺ τῶν ὅποίων καὶ ἕν ἀεροπλανοφόρου) καὶ 4000 ἄνδρας (1947). Ἡ ἀποστολὴ αὐτὴ ἔξηρεύησε μεγάλας περιοχάς, τὰς ἐχαρτογράφησεν, ἀνεκάλυψε δὲ πολλὰ νέα ὄρη. Ἡ μεγαλύτερα ὅμως προσπάθεια διὰ τὴν ἔξερεύησιν τῆς Ἀνταρκτικῆς κατεβλήθη ἐπ' εὔκαιριά του λεγούμενου « Διεθνοῦς Γεωφυσικοῦ » (Ἰούλιος 1957 μέχρι τέλους Δ/βρίου 1958) ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ὅποίου ἥρχισεν ἔξερεύησις τῆς Ἀνταρκτικῆς μὲ τὴν συμμετοχὴν ἔξερευνητικῶν ἀποστολῶν 25 κρατῶν. Μεταξὺ τῶν ἀποστολῶν τούτων ήτο καὶ μία Βρετανικὴ καὶ τῆς N. Ζηλανδίας, εἰς τὴν ὅποιαν συμμετεῖχε καὶ ὁ κατακτητὴς τοῦ « Εθερεστ Νεοζηλανδὸς Χῖλλαρυ. Οὗτος μαζὶ μὲ 4 ἄλλους Νεοζηλανδούς, ἐκκινήσας ἀπὸ τὴν βάσιν Σκώτ, οὐρισκομένην εἰς τὴν Γῆν τῆς Βικτωρίας, ἔφθασε τρίτος, μετὰ τοὺς Ἀμοῦνδσεν καὶ Σκώτ, εἰς τὸν N. Πόλον τὴν 3ην Ιανουαρίου τοῦ 1958. Ἐν συνεχείᾳ τὴν 21ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἔφθασε εἰς τὸν N. Πόλον καὶ ἐν εἰς τὴν αὐτὴν ἀποστολὴν ἀνήκων « Αγγλος Φούκς μετὰ τῶν 11 συντρόφων του.

‘**Η ζωὴ εἰς τὴν Ἀνταρκτικήν.**’ Εκ τῶν φυτῶν ἀνευρέθησαν κατὰ τὸ θέρος εἰς τὴν Ἀνταρκτικήν, εἰς τινα τμήματά της, τὰ ὅποια ἀπαλλάσσονται τελείως τῶν πάγων ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα, βρύνα καὶ λειχήνες (Τούνδρα). ‘Εκ τῶν ζώων οὐδὲν χερσαῖον τοιοῦτον ὑπάρχει εἰς τὴν Ἀνταρκτικήν. ‘Τύπαρχουν ὅμως ἄρθρονα θαλάσσια ζῶα, π.χ. φῶκαι, φάλαιναι, διάφορα εἰδῆ θαλασσίων πτηνῶν καὶ ιδίως ἀφθονώτατα τὰ διάφορα εἰδῆ τῶν πιγκούνων. Οὗτοι ἔχουν προσαρμοσθῆ τελείως εἰς τὴν θαλασσίαν ζωὴν καὶ συναντῶνται κατὰ χιλιάδας εἰς μερικὰς περιοχὰς τῆς Ἀνταρκτικῆς.

ΑΡΚΤΙΚΗ

‘**Ἀρκτικὴ** ὄνομάζεται ὁλόκληρος ἡ περὶ τὸν Βόρειον Πόλον περιοχὴ μέχρι τοῦ έθου παραλλήλου. Εἶναι θάλασσα (14.352.000 τετρ. χιλιομ.) περιβαλλομένη ὑπὸ τῆς Εύρασίας, τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν εἰς τὰ B. τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου νήσων. Λέγεται Βόρειος Παγωμένος Ωκεανός. Ξηρὰ ἀνήκουσα εἰς τὴν Ἀρκτικὴν εἶναι : Τὰ βορειότερα τμήματα τῆς Εύρασίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς, αἱ εἰς τὰ βόρεια τοῦ Καναδᾶ

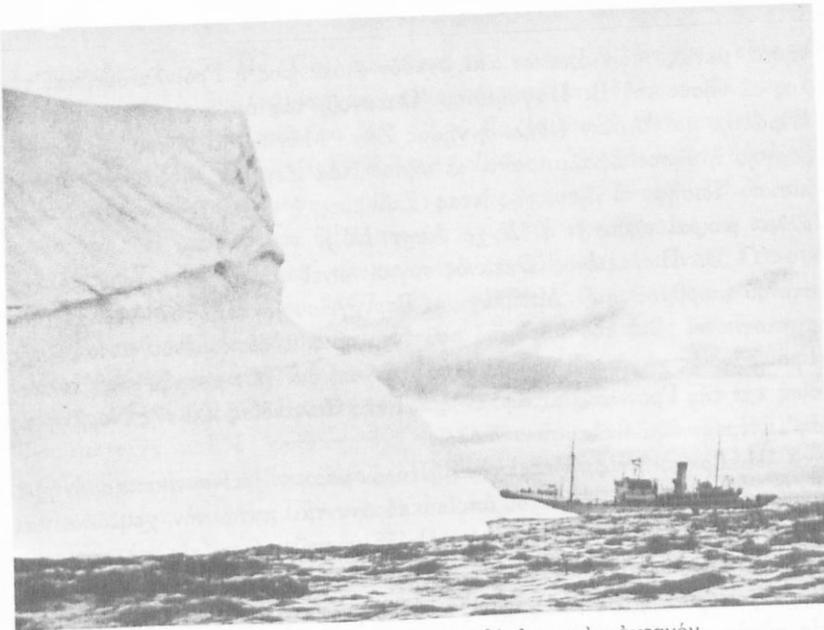
νῆσοι, μεταξύ τῶν ὄποίων καὶ σχεδὸν ὀλόκληρος ἡ Γροινλανδία, καὶ τέλος αἱ νῆσοι τοῦ Β. Παγωμένου Ὡκεανοῦ, τὰς ὄποιας εἰδομεν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν (δῆλ. ἡ νῆσος Ζάν - Μάγιεν, αἱ νῆσοι τῆς Σπιτζβέργης ἡ νῆσοι Σβάλμπραντ, αἱ νῆσοι Νέα Ζέμβλα, ἡ Γῆ τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ, αἱ νῆσοι τῆς Νέας Σιβηρίας, ἡ νῆσος Βράγγελ καὶ τινες ἄλλαι μικραὶ νῆσοι) (**Εγχρ. Χαρτ. IX*).

‘Ο Β. Παγωμένος Ὡκεανὸς συγκοινωνεῖ μὲ τὸν Ειρηνικὸν διὰ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ τοῦ Μπέρινγκ (Βεριγγείου). Μὲ τὸν Ἀτλαντικὸν συγκοινωνεῖ διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Νταίνβις, εὑρισκομένου μεταξὺ τῆς Γροινλανδίας καὶ τῆς Γῆς τοῦ Μπάφφιν καὶ διὰ τῶν μεταξὺ τῆς Ἰσλανδίας καὶ τῆς Γροινλανδίας ἀφ' ἐνὸς καὶ τῆς Ἰσλανδίας καὶ τῆς Νορβηγίας ἀφ' ἑτέρου, δύο θαλασσίων διόδων.

‘Η Ἀρκτική, εἰς τὰ περὶ τὸν Β. Πόλον μέρη της, εἶναι σκεπασμένη μὲ στρῶμα πάγου, τὰ ὅρια τοῦ ὄποιου εύρυνονται κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ περιορίζονται κατὰ τὸ θέρος λόγῳ τήξεως τοῦ πάγου εἰς τὰ περισσότερον ἀπέχοντα τοῦ Β. Πόλου τμήματά του. Σήμερον μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀεροπορίας ἡ Ἀρκτικὴ ἔγινε τελείως γνωστὴ εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἡ εἰς αὐτὴν μεταβάσις σήμερον εἶναι εὔκολος. Ἐχρειάσθησαν ὅμως κατὰ τὸ παρελθόν, ὅτε τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας δὲν ἦσαν ὅσον σήμερον ἀνεπτυγμένα, μέγισται προσπάθειαι διὰ νὰ φθάσῃ ὁ ἄνθρωπος μέχρι τοῦ Β. Πόλου.

‘Απὸ ἐκείνους οἱ ὄποιοι πρῶτοι ἐπροχώρησαν πρὸς Β. εἶναι : ‘Ο Κάμποτ (Αγγλος). Ἐφθασε τὸ 1517 μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου τοῦ Ούδσωνος, τὸν ὄποιον ἀνεκάλυψε τὸ 1610 ὁ Ούδσων (Αγγλος). ‘Ο Νταίνβις (Αγγλος) ἐφθασε τὸ 1587 μέχρι τοῦ Πορθμοῦ, τοῦ σχηματιζομένου μεταξὺ τῆς Γροινλανδίας καὶ τῆς Γῆς τοῦ Μπάφφιν καὶ λαβόντος τὸ δνομα τοῦ ἔξερευνητοῦ τούτου. ‘Ο Μπάρεντς (Ολλανδός) ἐφθασε τὸ 1594 μέχρι τοῦ παραλλήλου τῶν 78° Β. πλάτους (εἰς δὲ παράλληλον ἐφθασε τὸ 1616 καὶ ὁ Μπάφφιν, Αγγλος). τὸν αὐτὸν δὲ παράλληλον ἐφθασε τὸ 1728 μέχρι τοῦ διμωνύμου πορθμοῦ ‘Ο Μπέρινγκ (Δανός) ἐφθασε τὸ 1728 μέχρι τοῦ παραλλήλου τῶν 82° καὶ ὁ Παιρρυ (Αγγλος), φθάσας μέχρι τοῦ παραλλήλου τῶν 82° καὶ 45' βορ. πλάτους τὸ 1827.

‘Απὸ τοῦ 1850 ἐποιλαπλασιάσθησαν αἱ προσπάθειαι νὰ προχωρήσῃ ὁ ἄνθρωπος ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον πρὸς βορρᾶν, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ κυρίως ὥπως κατακτηθῇ ὁ Β. Πόλος τῆς Γῆς. Μεταξὺ αὐτῶν, οἱ ὄποιοι ἐπεγείρησαν νὰ φθάσουν εἰς τὸν Β. Πόλον, ἀναφέρομεν τὸν Πήρυ (Ην.

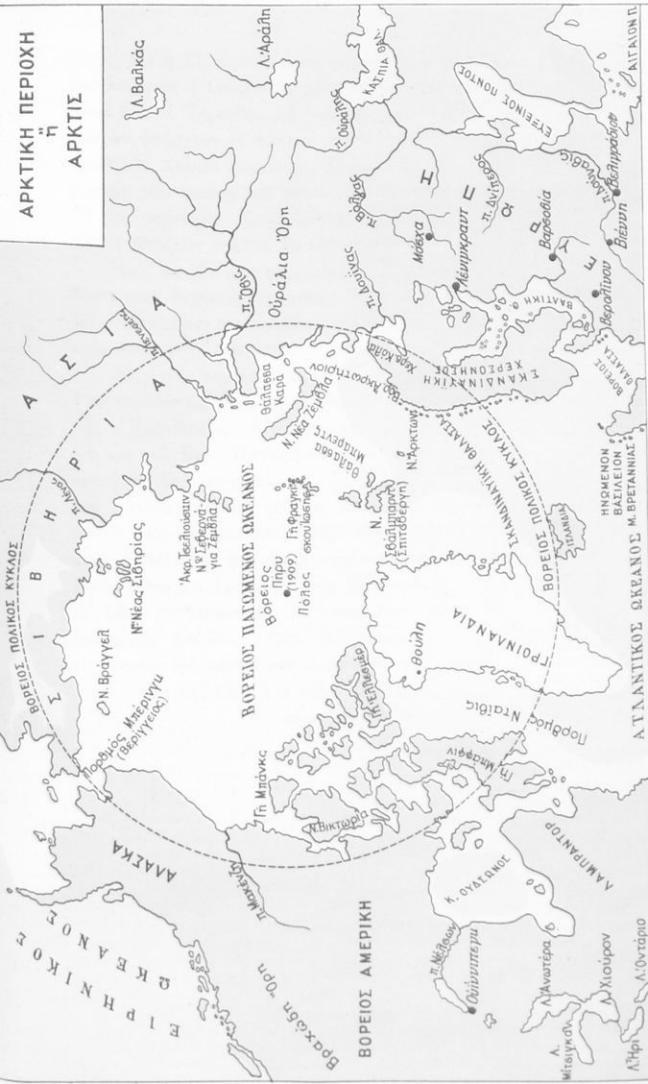

"Ἐν παγόβουνον εἰς τὸν βόρειον Ἀτλαντικὸν ὥκεανόν.

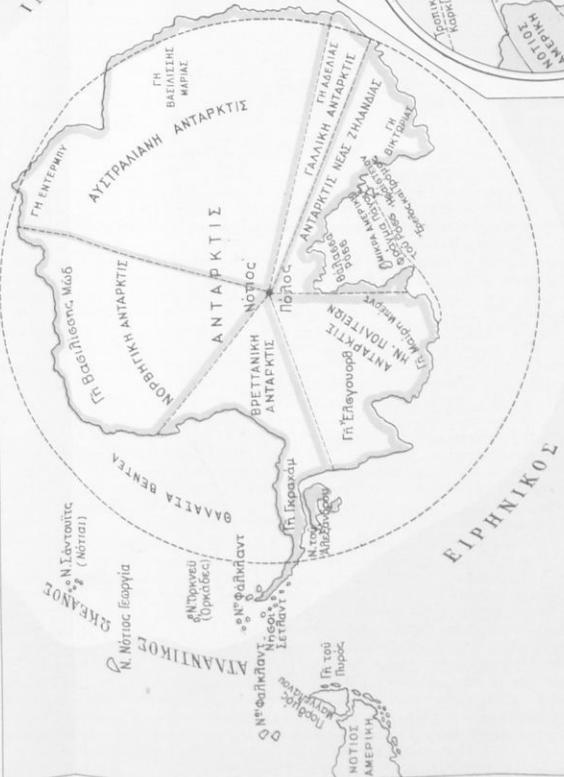
Πολιτεῖαι), ὅστις τὸ 1898 ἔφθασε μέχρι τοῦ παραλλήλου τῶν 83^ο καὶ 50' καὶ συνεχίζων τὴν προσπάθειάν του ἀργότερον κατώρθωσε, τὴν 6ην Ἀπριλίου τοῦ 1909, νὰ φθάσῃ πρῶτος αὐτός, εἰς τὸν Β. Πόλον. Πολλοὶ ἄλλοι, δύος ὁ Νορβηγὸς Ἀμοῦνδσεν, ὁ Δανὸς Ρασμοῦνσεν ἀλλοί, ἐπιχειρησαν, χωρὶς νὰ τὸ ἐπιτύχουν, νὰ φθάσουν μέχρι τοῦ Β. Πόλου, μέχρις ὅτου ὁ Μπέρντ ('Ην. Πολιτεῖαι), ἀναχωρήσας ἐκ τῆς Σπιτζβέργης δι' ἀεροπλάνου, ἔφθασε καὶ ὑπερέπτη τοῦ Β. Πόλου, ἐπιστρέψας εἰς Σπιτζβέργην χωρὶς διακοπήν. "Εκτοτε πλεῖστοι (μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Ἰταλὸς Νόμπιλε καὶ ὁ ἐκ τῶν 'Ην. Πολιτειῶν Οὐλᾶκις δι' ἀεροπλάνου, καὶ οἱ Γερμανοὶ Σβέρντουρπ καὶ Ἐκκενερ δι' ἀεροπλάνου) ὑπερέπτησαν τοῦ Β. Πόλου. Σήμερον μὲ τὰς προόδους τῆς ἀεροπορίας ή εἰς αὐτὸν μετάβασις εἶναι εὐχερής.

‘Η Ἀρκτικὴ περιοχὴ εἶναι χωρὶς οἰκονομικὴν σημασίαν. Αἱ εἰς αὐτὴν ἀνήκουσαι νῆσοι, καλυπτόμεναι σχεδὸν καθ’ ὅλον τὸ ἔτος ὑπὸ χιόνων, εἶναι σχεδὸν ἐν τῇ δόλβητι τῶν (ἔξαιρουμένων τῶν νήσων τῆς Σπιτζβέργης καὶ τῆς νήσου Ζάν—Μάγιεν) ἀκατοίκητοι. Εἰς τὰ ἡπειρωτικὰ τμήματα τῆς Ἀρκτικῆς παρουσιάζεται κατὰ τοὺς 2—3 μῆνας τοῦ

ΑΡΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
η
ΑΡΚΤΙΣ

ΙΝΔΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ

ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
η
ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗ

έτους, ότε ή Γῆ ἐλευθεροῦται τῶν πάγων, ποιά τις βλάστησις ἀπὸ βρύα
καὶ λειχῆνας (Τούνδρα), μὲ τοὺς ὅποιους διατρέφονται οἱ λευκοὶ λα-
γῶν καὶ οἱ Τάρανδοι, τὰ μοναδικὰ ἐκεῖ ζῶντα φυτοφάγα ζῷα. Πλὴν
τούτων ὑπάρχουν οἱ πολικοὶ κύνες, χρησιμοποιούμενοι ὡς ζῷα ἔλξεως
ἐλκύθρων, λευκοὶ ἀλώπεκες, ἄρκτοι, ἀφθονα πτηνά καὶ θαλάσσια ζῷα,
μεταξὺ τῶν ὅποιων καὶ φάλαιναι, θαλάσσιοι ἐλέφαντες καὶ φῶκαι. Οἱ
εἰς τὰς περιοχὰς αὐτὰς ζῶντες (Ἐσκιμῶι, Σαμογιένται, Λάπωνες
κλπ.) ἀποζοῦν κυρίως ἐκ τῆς διλέσας.

‘Αλλ’ ἂν δὲν ἔχῃ σημασίαν ἡ Ἀρκτικὴ ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως,
ἀπέκτησεν ἐσχάτως σημασίαν, διότι μὲ τὴν ὑπεράνω αὐτῆς διέλευσιν
τῶν ἀεροπλάνων συντομεύεται κατὰ πολὺ ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῆς Εύρα-
σίας πρὸς τὴν Ἀμερικήν.

Μεγίστης σημασίας εἶναι τὸ κατόρθωμα τοῦ ἀτομικοῦ ὑποβρυχίου
(κινουμένου μὲ ἀτομικὴν ἐνέργειαν) τῶν ‘Ην. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερι-
κῆς «Ναυτίλου», τὸ ὅποιον πρῶτον κατόρθωσε νὰ δέλθῃ ὑπὸ τοὺς
πάγους τοῦ Βορ. Παγωμένου ἡ Ἀρκτικοῦ Ὡκεανοῦ. ‘Ο «Ναυτίλος»
κατεδύθη ὑπὸ τοὺς πάγους, ἀφοῦ διῆλθε διὰ τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ,
καὶ διανύσας κάτωθι τούτων ἀπόστασιν 1830 μιλίων ἐντὸς 96 ὥρων,
ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν πέρα τοῦ βορείου τμήματος τῆς Γροινλανδίας
ὅπου ἡ θάλασσα ἦτο ἀπηλλαγμένη πάγων (Ἐγχρ. Χαρτ. IX). Συνέ-
δεσεν οὕτω ὁ «Ναυτίλος» τὸν Εἰρηνικὸν μὲ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὡκεανὸν
δι’ ὁδοῦ ὑποθαλασσίας. Τὸ κατόρθωμα τοῦτο ἔχει σημασίαν καὶ ἀπὸ
ἐμπορικῆς ἀπόψεως, διότι ἐνῷ σήμερον ἡ ἀπόστασις ἀπὸ Λονδίνου
εἰς Τόκιο, διὰ μέσου τῆς διώρυγος τοῦ Παναμᾶ εἶναι 11.200 μίλια,

διὰ τῆς ὁδοῦ ὑπὸ τοὺς πάγους τοῦ Ἀρκτικοῦ Ὡκεανοῦ
εἶναι μόνον 6700 μίλια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.		Σελ.
A. ΑΣΙΑ. Γενικά.....	5	1. Βιρμανία (ή Μπούρμα)	67
ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ	5	2. Ταϊλάνδη (ή Σιάμ)	67
I. Ν.Δ. ή ΠΡΟΣΩ ΑΣΙΑ		3. Καμπόδζη	68
‘Ασιατική Τουρκία	7	4. Λάσος	69
‘Ιστορία τῆς Μ. Ασίας	17	5. Βόρ. Βιετνάμ και Ν.Βιετνάμ	69
Κύπρος.....	18	6. Μαλαισία	69
Συρία	22	7. Σιγκαπούρη	70
Λίβανος	26	‘Ινδονησία	70
‘Ισραήλ	28	Φιλιππίναι	73
‘Ιορδανία	33		
ΧΕΡΣΟΝ. ΑΡΑΒΙΑΣ	34		
1. Σουουδική ‘Αραβία	37	IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ	
2. ‘Υεμένη	37	Κίνα	75
3. Σουλτανάτα ‘Ομάν και Μα-		Χόνγκ—Κόνγκ	81
σκάτ	38	Μακάο	81
4. ‘Εμιράτα η Σεΐχατα Κατάρ-		Φορμόζα	81
Μπαχρέϊν - Κουβέιτ (ή		Νήσοι Ρίου—Κίου	82
Κοβέιτ)	38	‘Ιαπωνία	82
5. ‘Αποικία και προτεκτοράτον		ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΚΟΡΕΑΣ	88
τοῦ ‘Αντεν	38	1. Δημοκρατία Νοτ. Κορέας	88
‘Ιράκ	39	2. Λαϊκή Δημοκρατία Β.Κορέας	88
II. ΝΟΤΙΟΣ ΑΣΙΑ			
A. Όροπέδιον τοῦ ‘Ιράν	43	V. ΒΟΡΕΙΟΣ, ΔΥΤΙΚΗ ΚΑΙ	
‘Ιράν	46	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ	89
‘Αφγανιστάν	48		
B. Άι ‘Ινδιαν και τὰ κράτη		‘Εξωτερική Μογγολία	89
αύτῆς	49	‘Ασιατική Ρωσία	89
Πακιστάν και Δημ. τῶν ‘Ιν-			
διών. Γενικά	49	VI. ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΙΣ ΤΗΣ Α-	
1. Πακιστάν	56	ΣΙΑΣ	96
2. Δημοκρατία ‘Ινδιῶν	57		
Κασμίρ	60	VII. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ Α-	
Νεπάλ	61	ΣΙΑΣ	98
Μπουτάν	61		
Κεϋλάνη	62	Πίνακες	104
III. Ν.Α. ΑΣΙΑ η ΙΝΔΟΚΙΝΑ			
Γενικά	63		
		B. ΑΦΡΙΚΗ. Γενικά.....	109
		1. ΒΟΡ. ΑΦΡΙΚΗ	111
		Αίγυπτος	111
		Λιβύη	119
		Τυνησία	121

'Αλγερία	124	Bρετ. 'Ανατολ. 'Αφρική (Ούγκραντα. Κένυα. Ταγ- χανία)	163
Μαρόκον	127	Μοζαμβίκη (Πορτογαλ.) ..	165
'Ισπανικὸν Μαρόκον	130		
Ταγγέρη	130		
Μεγάλη Έρημος Σαχάρα	130		
 II. ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ.			
Γενικὰ	135	Bρεταν. N. 'Αφρική ("Ενω- σις Ροδεσίας καὶ Νυασ- σαλάνδης. Μπετσιουανα- λάνδη. Μπασσουτολάνδη	166
'Ισπανικὴ Δυτ. 'Αφρική	139	Νοτιοαφρικανική "Ενωσις καὶ	
Μαυριτανία	139	N.Δ. 'Αφρική	166
Σενεγάλη	140		
Σουδανικὴ Δημοκρατία	141		
Δημοκρατία Νίγηρος	142		
Γαμβία	142		
Πορτογαλικὴ Γουινέα	143		
Δημοκρατία Γουινέας	143		
Σιέρρα Λεόνε	144		
Λιβερία	145		
'Ακτὴ 'Ελεφαντόδοντος	145		
Γκάνα	146		
Τόγκο	147		
Δαχομένη	147		
'Ανω Βόλτα	147		
Νιγηρία	148		
 III. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ἢ ΙΣΗΜΕΡΙ- ΝΗ ΑΦΡΙΚΗ		150	
Δημοκρατία Τσάδ	151	Nήσοι Γαλλ. τοῦ 'Ινδικοῦ 'Οκεανοῦ, Μαδαγασκάρη. Ρεουνίόν. Κομόραι	171
Κεντραφρικανικὴ Δημοκρατία	152	Βρετανικαὶ (Μαυρίκιους. Σεϋχέλαι)	171
Δημοκρατία Κογκό	152	Nήσοι τοῦ 'Ατλαντικοῦ 'Ω- κεανοῦ: Πορτογαλικαὶ. 'Α- ζόραι. Μαδέρα. 'Αγ. Θωμᾶ Πρίνσιπε. Πρασίνου 'Α- κρωτηρίου.	
Γκαμπόν	153	'Ισπανικαὶ (Κανάριοι - Φερ- νάνδο Πό)	
Καμερούν	154	Βρετανικαὶ ('Αγ. 'Ελένης. 'Αναλήψεως)	172
Τὸ τέως Βελγικὸν Κογκό	154	'Ανασκόπησις 'Αφρικῆς	173
'Ισπανικὴ Γουινέα	157	Πίνακες	178
Ρουάντα - Ούρούντι	157		
Καμπύντα καὶ 'Αρχέλα	157		
 IV. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ			
'Ομοσπονδία Αιθιοπίας — 'Ε- ρυθραῖς	159	G. ΑΜΕΡΙΚΗ. Γενικὰ	183
Σουδάν	160	I. ΒΟΡΕΙΟΣ ή ΑΓΓΛΟΣΑΞΩ- ΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	185
Σομαλία	162	Καναδᾶς	187

II. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ		
Γενικά	215	
Μεξικόν	216	
Γουατεμάλα. Σαλβαδόρ. Ὀνδούρα. Βρετ. Ὀνδούρα. Νικαράγουα. Κόστα-Ρίκα. Παναμᾶς. Ζώνη και διώρυξ Παναμᾶ	219	
ΝΗΣΟΙ ΜΠΑΧΑΜΑΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΑΙ	221	
(Μπαχάμαι. Κούβα. Αϊτή. Δομινικανή Δημοκρατία. Ιαμαίνη. Πόρτο-Ρίκο) ..	223	
Μικραὶ Ἀντίλλαι (Ἀγ. Τριάδος. Τομπάκο. Γουαδελούπα. Μαρτινίκα. Παρθένοι Νῆσοι)	224	
III. ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ	225	
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΙ ΤΩΝ ΑΝΔΕΩΝ. Γενικά	225	
Βενεζουέλα. Κολομβία. Ισημερινός. Περού. Βολιβία. Χιλή	228	
	229	
ΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΟΥ ΛΑ-ΠΛΑΤΑ	229	
Παραγουάη	230	
Ούρουγουάη	231	
Ἀργεντινή	231	
Γῆ τοῦ Πυρὸς	234	
Νῆσοι Φάλαλαντ η Μαλβίναι	234	
Βραζιλία	234	
Γουιάνα	237	
*Ανασκόπησις *Αμερικής	238	
Πίνακες	244	
Δ. ΩΚΕΑΝΙΑ	248	
Αύστραλία	248	
Νέα Ζηλανδία	256	
Μελανησία	257	
Μικρονησία	259	
Πολυνησία	259	
*Ανασκόπησις	260	
E. ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΗ	263	
*Αρκτικὴ	266	

Ἐξώφυλλον Ζωγράφου: ΤΑΣΟΥ ΧΑΤΖΗ

Π η γ α i

χρησιμοποιηθείσαι διὰ τὴν συγγραφὴν τῆς Γεωγραφίας τῶν Ἡπείρων.

- 1) Στατιστικὴ ἐπετηρὶς τοῦ O.H.E. τῶν ἑτῶν 1956 & 1957
- 2) Παγκόσμιος Γεωγράφις P. Vidal de la Blache & L. Gallois
- 3) " Ernest Granger
- 4) " Albin Michel
- 5) " Ἀτλας Larousse
- 6) " Ἀτλας ἐπιμελείᾳ II. Γαβρεσσέων
- 7) Le mond (Geographie Physique et politique claires, Paris)
- 8) Nouveau Larousse universel
- 9) Oxford junior engyglopaedia
- 10) Pocket Almanac 1957
- 11) Suez, Panama et les routes maritimes mondiales, Paris, Colin
- 12) Etats—Unis, Canada, Paris, Emile—Paul
- 13) Tableau des Etats—unis, Paris, Colin
- 14) Au Sahara Gabus J.
- 15) Au Royaume des Incas Huber S.
- 16) L' Australie Boomerang:
- 17) L' Afrique du nord (P.O.M.)
- 18) Les Pays Tropicaux
- 19) L' Asie Sovietique. Mementos Publies Par L' I.N.S.E.
- 20) L' Australie " " " "
- 21) Le Canada " " " "
- 22) L' Egypte " " " "
- 23) La Palestin " " " "
- 24) L' Union Sub—Africain que Sais-Je
- 25) La Republique Argentine " "
- 26) L' Amerique central " "
- 27) La Haute - Asie " "
- 28) Les expeditions polaires " "
- 29) Les Grandes explorations depuis Colomb jusqu' aux voyages planétaires
- 30) Haute Asie - Iran Puerre George «Orbis», Paris.

Βοηθήματα διὰ τοὺς μαθητὰς

Παναγιωτοπούλου Ι. Πολιτείες τῆς Ἀνατολῆς
Κοντογιάννη Κ. Ταξιδεύοντας στὶς νότιες θάλασσες
Βενέζη Ἡλία Ἀμερικανικὴ Γῆ
» "Ωκεανὸς
Φωτιάδη Δ. Ἡ ἀκτὴ τῶν Σκλάβων (στὴ Μαύρη Ἡπειρο)
Καζαντζάκη Ν. Ἰαπωνία—Κίνα
» Αἴγυπτος—Σινᾶ
Ἴγγλεση Ν. Οἱ μεγάλοι ἐξερευνηταὶ
Βασιλειάδου Ν. Εἰκόνες ἀπὸ τὸ Φανάρι
Θεοδοσοπούλου Γ. Ἅγιοι Τόποι
Χάρη Π. Πολιτείες καὶ θάλασσες
Μπαστιᾶ Κ. Στεριές καὶ θάλασσες
Χατζῆ Γ. Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸ Βελγικὸν Κογκό

0020557425
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

*Έκδοσις Η', 1971 (VI) - Αντίτυπα: 88.000 - Σύμβασις: 2083/26-3-71
ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ: Ι. ΔΙΚΑΙΟΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ι. ΚΑΜΠΑΝΑΣ Α.Ε.

